arhitectura RPR

E 1689

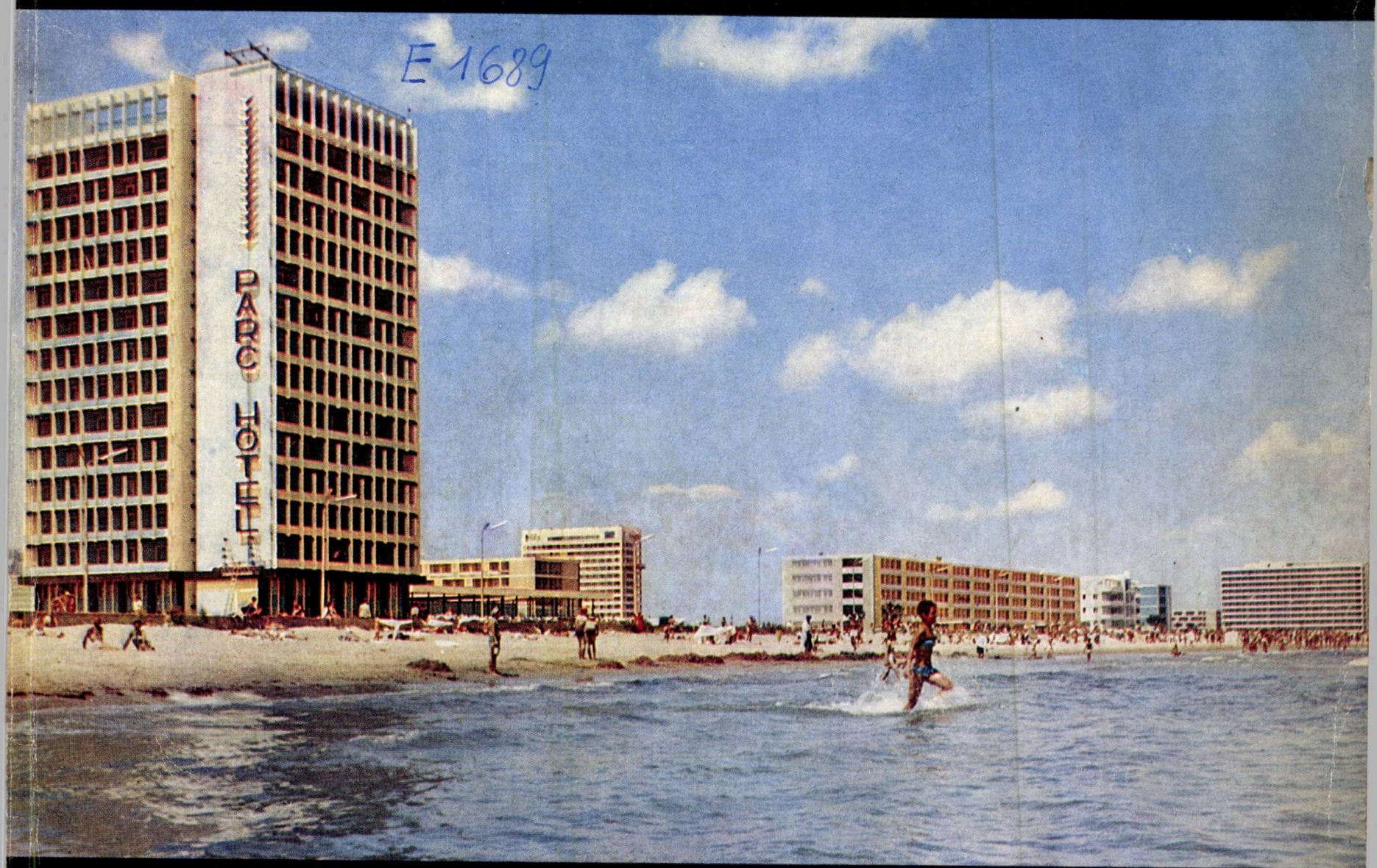

1 1963

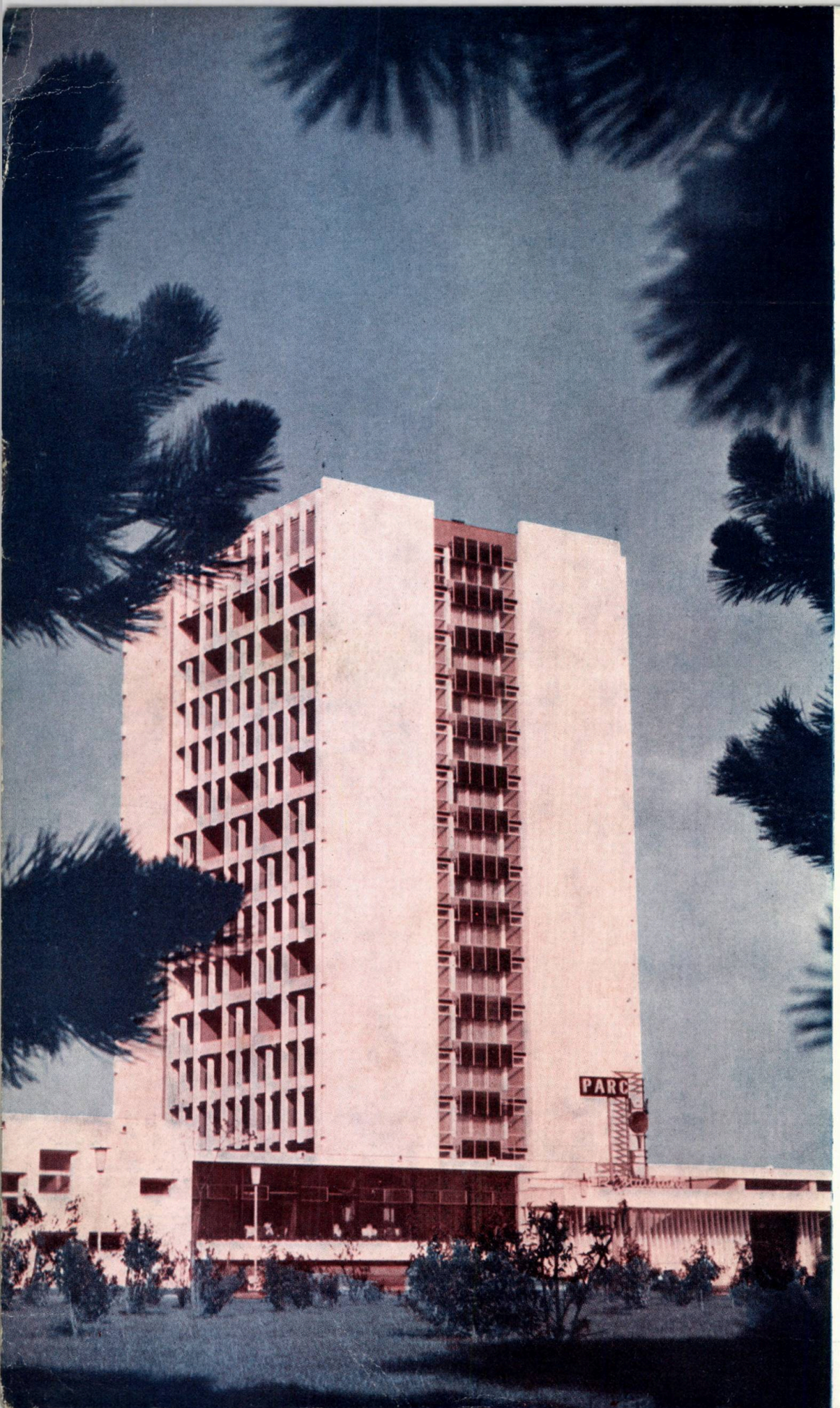

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕРЕДОВАЯ

Гривица Рошие 1933 — 1963

ПОБЕРЕЖЬЕ ЧЕРНОГО МОРЯ В 1962 г.

Арх. Виолета Константинеску — Гостиница «Парк» в Мамае

Арх. Мина Лауриан—Гостиница «Перла» в Мамае

Архитекторы С. Манолеску, И. Рэдукану, Д. Русован — Дом отдыха в Эйфория

Арх. М. Станку — Ресторан-кофейная в Эйфория-Южная

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. С. Манолеску — Жилая застройка в районе пассажирского вокзала в г. Констанца

НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

Доцент арх. М. Алифанти — Поиски в обеасти разработки типов массового жилья

ВОПРОСЫ МЕБЛИРОВКИ КВАРТИР

Арх. Михай Енеску — О внутреннем убранстве и комфортабельности жилищ

ПАМЯТНИКИ АРХИТЕКТУРЫ

ХРОНИКА

SOMMAIRE

EDITORIAL

Grivitza Roşie 1933 — 1963

LITTORAL 1962

Violeta Constantinesco, architecte — « Parc-Hôtel» à Mamaia

Mina Laurian, architecte — Hôtel « Perla » à Mamaia

S. Manolesco, I. Raducano, — Maisons de repos à Eforie-Sud

D. Rusovan, architectes

M. Stanco, architecte — Restaurant-confiserie à Eforie-Sud

HABITATIONS

S. Manolesco, architecte — Ensemble d'habitations dans la zone de la gare de Constantza

ÉTUDES

M. Alifanti, conf. architecte — Recherches dans le domaine de l'élaboration des types d'habitations en série .

ÉQUIPEMENT

Mihai Enesco, architecte — Agencement intérieur et confort des logements

MONUMENTS HISTORIQUES

CHRONIQUE

AUS DEM INHALT

LEITARTIKEL

Griviţa Roşie 1933 — 1963

SCHWARZMEERKÜSTE 1962

Arch. Violeta Constantinescu — « Parc »-Hotel — Mamaia

Arch. Mina Laurian — Hotel « Perla » — Mamaia

Arch. S. Manolescu, I. Răducanu, D. Rusovan — Erholungsheime in Süd-Eforie

Arch. M. Stancu — Restaurant-Konditorei in Süd-Eforie

WOHNUNGEN

Arch. S. Manolescu — Wohnkomplex im Umkreis des Bahnhofs Konstanza

STUDIEN

Conf. Arch. M. Alifanti — Forschungen auf dem Gebiete der Ausarbeitung von typen für Massenwohnungen

MÖBLIERUNG

Arch. Mihai Enescu — Inneneinrichtung und Komfort der Wohnungen

HISTORISCHE DENKMÄLER

CHRONIK

SUMMARY

EDITORIAL

Griviţa Roşie 1933—1963

THE SEASIDE IN 1962

Violeta Constantinescu, arch. — The « Parc » Hotel at Mamaia

Mina Laurian, arch. — The « Perla » Hotel at Mamaia

S. Manolescu, I. Răducanu, — Recreation houses at Eforie-Sud

D. Rusovan, arch.

M. Stancu, arch. — Restaurant-Sweetroom at Eforie-Sud

HOUSING

S. Manolescu, arch. — Housing project inside the zone of the Constantza railway station

STUDIES

M. Alifanti, lecturer, arch. — Research work in the field of large community housing design

FURNITURE

Mihai Enescu, arch. — Interior outfitting and residential comfort

HISTORICAL MONUMENTS

THE CHRONICLE

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII, ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

E1689

s u m a r

● EDITORIAL

GRIVIȚA ROȘIE 1933 — 1963 — 2

● LITORAL 1962

Arh. Violeta Constantinescu — HOTELUL «PARC» — MAMAIA — 6

Arh. Mina Laurian — HOTELUL «PERLA» — MAMAIA — 20

Arh. Ș. Manolescu, I. Răducanu, D. Rusovan — CASE DE ODIHNĂ LA EFORIE SUD — 26

Arh. M. Stancu — RESTAURANT-COFETĂRIE LA EFORIE SUD — 30

● LOCUINȚE

Arh. Ș. Manolescu — ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN ZONA GĂRII CONSTANȚA — 35

● STUDII

Conf. arh. M. Alifanti — CĂUTĂRI ÎN DOMENIUL ELABORĂRII TIPURILOR DE LOCUINȚE DE MASĂ — 40

● MOBILIER

Arh. Mihai Enescu — AMENAJAREA INTERIOARĂ ȘI CONFORTUL LOCUINȚELOR — 48

● MONUMENTE ISTORICE

Arh. V. Bilciurescu — UNELE PROBLEME DE RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE — 54

V. Canarache — CÎTEVA CONCLUZII ÎN LEGĂTURĂ CU DESCOPERIREA TEZAURULUI DE STATUI ANTICE DE LA TOMIS — 56

● CRONICA — 60

OPSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1383

1

ANUL XI NR. 1 (80) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:
Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR, ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON (redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI, arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU.

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

GRIVIŢA ROŞIE 1933-1963

Se împlinesc 30 de ani de la eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie—februarie 1933. Organizată și condusă de Partidul Comunist din Romînia, clasa muncitoare a dat atunci una din însemnatele bătălii din șirul de mari acțiuni organizate împotriva regimului burghezo-moșieresc înainte de 23 August 1944, ridicîndu-se cu hotărîre și elan împotriva curbelor de sacrificiu, mizeriei, înrăutățirii condițiilor de trai, împotriva înfeudării tot mai mari a țării puterilor imperialiste, împotriva fascismului și a pregătirii războiului antisovietic.

Apreciind importanța impresionantelor lupte din ianuarie — februarie 1933, tov. Gh. Gheorghiu-Dej arată că «prin înaltul lor nivel de organizare, prin amploarea și spiritul lor revoluționar, aceste lupte au marcat un moment de cotitură în dezvoltarea partidului și a întregii mișcări muncitorești» (Gh. Gheorghiu-Dej — «40 de ani de luptă a partidului»).

Muncitorii de la C.F.R. — sub conducerea Comitetului Central de acțiune pe țară, al cărui secretar era tov. Gh. Gheorghiu-Dej — au dat în 1933 exemplul unui neasemuit eroism revoluționar. Atelierele Griviței din București — cetate înaintată a proletariatului din Romînia — au fost teatrul unor înverșunate și sîngeroase lupte.

Cartierul Griviței — însîngerat acum 30 de ani — era un cartier mizer, exemplu tipic al mahalalei bucureștene din trecut, ținut în stare de jalnică înapoiere și sărăcie, cu locuințe improvizate și insalubre, construite la întîmplare, fără nicio ordine urbanistică, cu străzi desfundate, lipsite de cele mai elementare lucrări edilitare. Calea Griviței însăși, spre care se îngrămădeau cele mai «arătoase» construcții ale cartierului, oferea trecătorului imaginea unei aglomerări dezordonate de clădiri informe și nesănătoase. Crîncena exploatare de la ateliere se completa cu condițiile de promiscuitate în care erau obligați să trăiască ceferiștii și familiile lor.

Războiul hitlerist a adus și mai multă mizerie în cartierul Griviței, transformînd în ruine majoritatea clădirilor.

Abia în anii puterii populare, cartierului Griviței a început să i se acorde atenția cuvenită unui centru muncitoresc, trecîndu-se la radicala lui asanare urbanistică. Noi ansambluri de locuințe și dotări social-culturale au înfrumusețat magistrala, lărgită și modernizată sub toate aspectele. Începînd din Piața Gării de Nord și continuînd pe Calea Griviței pînă la podul Constanța, au fost construite în ultimii ani 7 000 apartamente, aproape o sută de magazine și ateliere pentru deservirea populației, două cinematografe, trei școli etc. Grija partidului pentru continua îmbunătățire a condițiilor de trai ale oamenilor muncii se reflectă în confortul ridicat al noilor locuințe, în asigurarea ansamblurilor realizate cu dotările social-culturale corespunzătoare unei vieți civilizate, în realizarea tuturor lucrărilor edilitare la nivelul tehnicii contemporane. Ansambluri arhitecturale ca cele din Piața Gării de Nord, din fața Atelierelor « Grivița Roșie », din Piața 3 Decembrie, conferă Căii Griviței o nouă scară și o nouă demnitate. Cît de mult se deosebesc aceste noi complexe urbanistice cu blocuri impunătoare de 7—13 etaje, cu magazine ample de cele mai variate profiluri, cu cinematografe moderne, cu spații largi de circulație, de vechea Cale a Griviței, înecată în noroi sau praf, cu magherniță peticite și maidane pline de gunoi ! Este deosebirea care există între viața asuprită și chinuitoare pe care o ducea în trecut clasa noastră muncitoare și traiul său fericit de astăzi, cînd grija pentru condițiile de trai ale oamenilor muncii constituie preocuparea de seamă a partidului și statului.

Reconstrucția Căii Griviței și a întregii țări a devenit posibilă numai după ce regimul burghezo-moșieresc a fost răsturnat ca urmare a luptelor revoluționare consecvente duse de clasa muncitoare, după ce cauza pentru care au luptat muncitorii Griviței în 1933 a devenit victorioasă în patria noastră. Sub conducerea comuniștilor a fost instaurată puterea democrat-populară, a fost lichidată exploatarea omului de către om, socialismul a învins pe deplin și definitiv. În aceste condiții s-a trecut la marea operă de construcție și reconstrucție a țării, de ridicare a nivelului întregii economii și culturi, de continuă și susținută îmbunătățire a traiului oamenilor muncii. Reconstrucția Căii Griviței este un element component al acestei acțiuni de mare amploare ale cărei concretizări se constată astăzi pretutindeni pe cuprinsul patriei noastre.

« Calea Griviței, pe care războiul a pustiit-o — arăta tov. Gh. Gheorghiu-Dej — nu numai că a renăscut din cenușă, dar, cu noile ei blocuri de locuințe a devenit una din podoabele Capitalei, simbolizînd schimbarea la față a întregii țări sub razele soarelui dătător de viață al socialismului » (Gh. Gheorghiu Dej — Cuvîntare la mitingul de la Uzinele « Grivița Roșie », Scînteia nr. 5565 din 20 iunie 1962).

Calea Griviței este însă numai un exemplu. În întreaga țară se desfășoară mari lucrări de construcții ce schimbă fața orașelor. Noi ansambluri urbane, concepute după principiul modern al unităților structurale complexe de locuințe și dotări, sînt puse la dispoziția oamenilor muncii, asigurîndu-le un trai sănătos și confortabil. Socialismul tinde să asigure tuturor un nivel înalt de satisfacere atît a funcțiilor complexe sociale cît și a necesităților personale de locuire și odihnă. Socialismul reprezintă triumful glorioasei cauze pentru care s-au jertfit eroic muncitorii ceferiști și petroliști în ianuarie—februarie 1933.

Amintirea luptelor din 1933, de la desfășurarea cărora aniversăm acum împlinirea a 30 de ani, constituie pentru toți oamenii muncii din țara noastră, un îndemn pentru noi eforturi în cadrul operei generale și complexe de desăvîrșire a construcției socialismului, de realizare deplină a idealului luminos pentru care au luptat cu dîrzenie și spirit de sacrificiu și muncitorii Griviței sub conducerea comuniștilor.

litoral 1962

În anul 1962 acțiunea de construcție în localitățile balneo-climaterice de pe litoralul Mării Negre a continuat cu succes, la realizările din anii precedenți adăugîndu-se noi construcții valoroase.

La Mamaia, marele ansamblu de 10 000 de paturi a fost în linii mari terminat.

La Eforie, un nou ansamblu de 1500 de paturi a fost început, executîndu-se în anul trecut două noi blocuri de cazare; a fost terminat de asemenea un restaurant-cofetărie cu o capacitate de 750 de locuri. Alte lucrări au fost executate la Techirghiol, Constanța, Năvodari etc.

In numărul de față al revistei prezentăm patru dintre aceste construcții: hotelul „Parc" și hotelul „Perla" de la Mamaia, care fac parte din ansamblul arhitectural propus pentru premiul de stat, precum și blocurile de cazare și restaurantul de la Eforie Sud, lucrări premiate pe 1962 de către Uniunea Arhitecților din R.P.R.

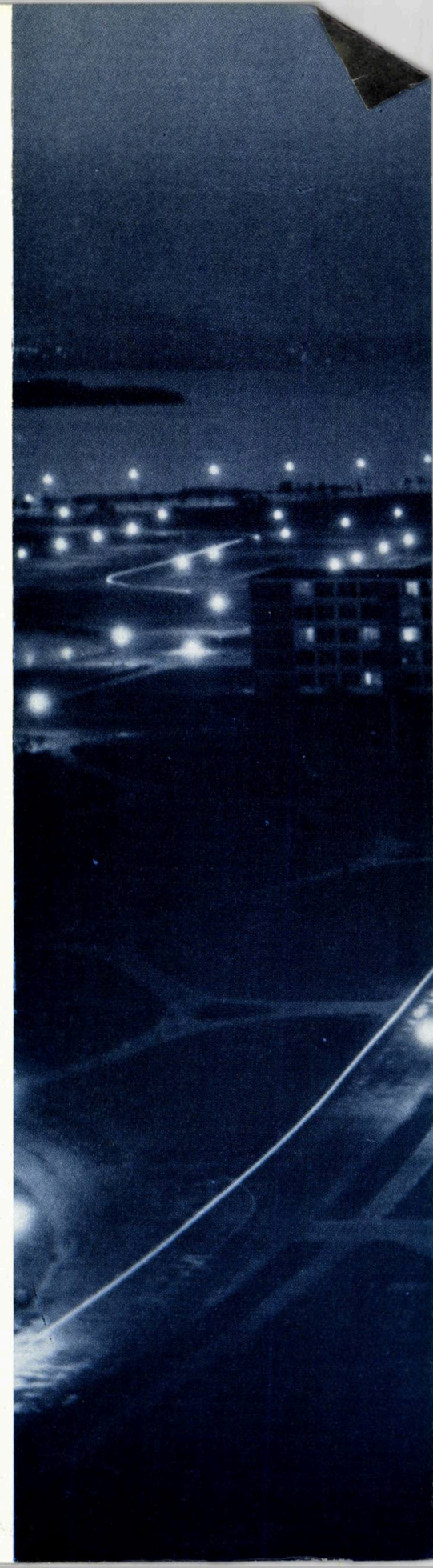

Mamaia — Vedere generală de noapte a ansamblului

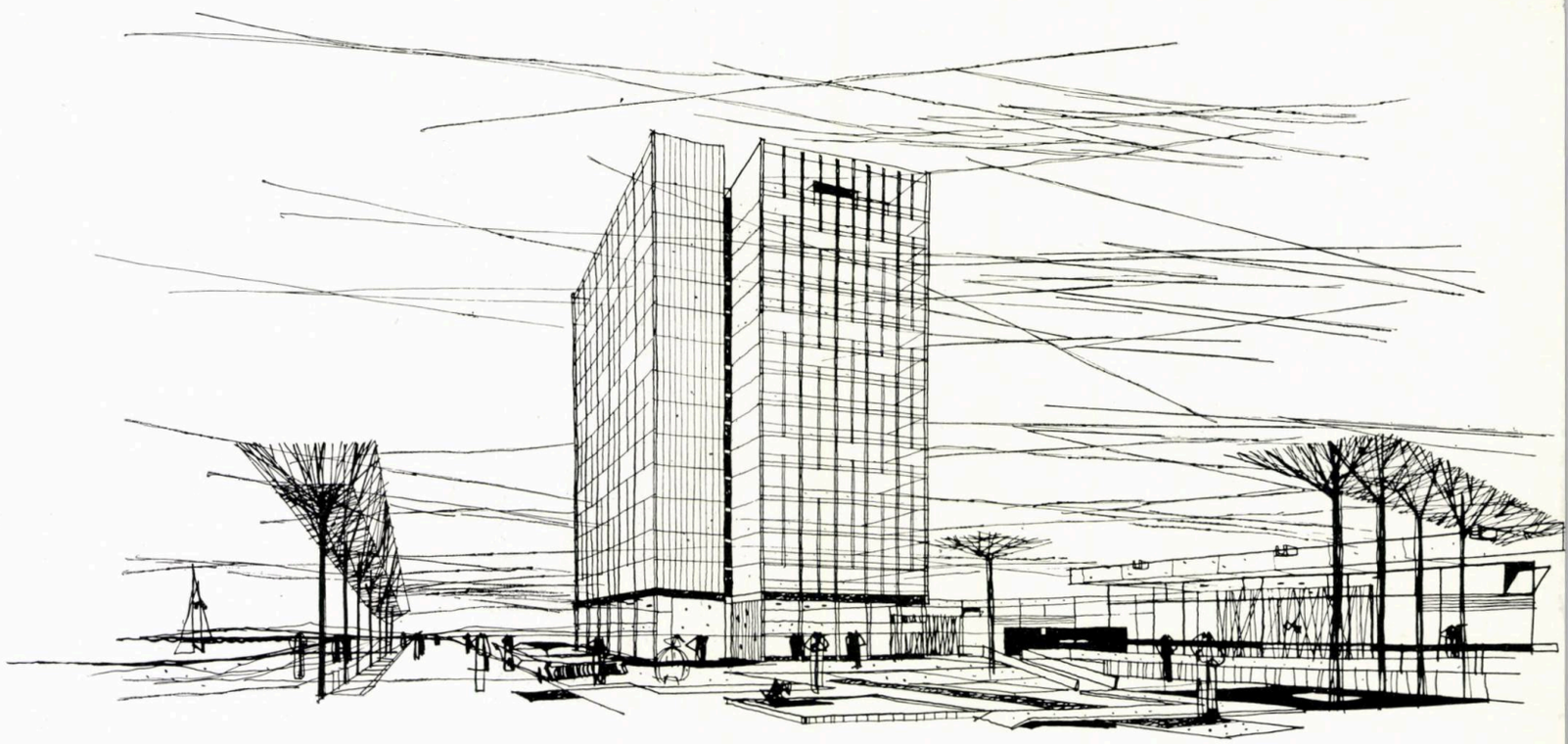

Perspectivă

HOTELUL «PARC» MAMAIA

Autor: *arh. Violeta Constantinescu;* coautor: *arh. Gabriela Gheorghiu*
Rezistență: *inginerii I. Neacșu, G. Gheorghiu*
ISCAS

Vedere aeriană a ansamblului de la Mamaia

Vederea ansamblului dinspre « Pescărie »

Grupul hotelier « Parc » face parte din lucrările etapei a II-a din ansamblul de 10 000 de paturi din stațiunea de odihnă Mamaia.

Constituind punctul de intrare în Mamaia, hotelul a fost conceput ca cea mai înaltă construcție din stațiune, formînd cap de perspectivă al autostrăzii ce vine dinspre Constanța.

Cu caracter permanent și cu grad de confort de categoria I-a, hotelul-restaurant « Parc » funcționează ca o unitate separată, beneficiind de spații de recepție superioare celorlalte hoteluri și de un

PLAN DE SITUAȚIE

1 — Hotel restaurant „Parc"
2 — Hotel „Dacia"
3 — Hotel „Lotus"
4 — Hotel „Delfin"
5 — Hotel „Pescăruș"

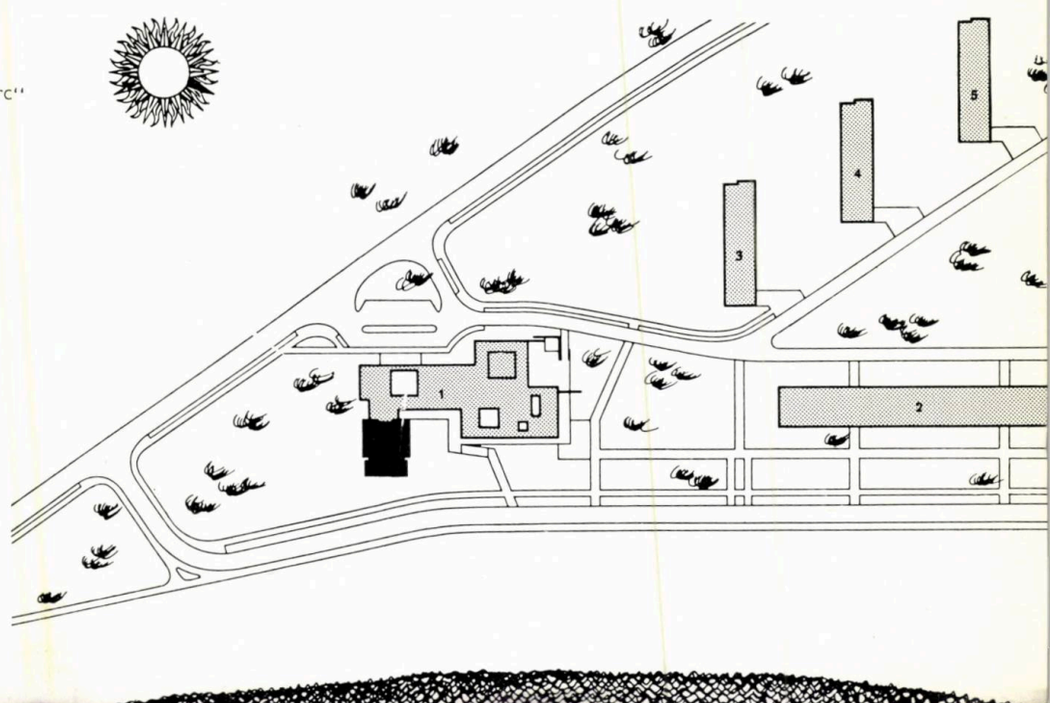

restaurant independent. Construcția se compune din hotelul propriu-zis, partea de recepție, restaurantul și serviciile lui.

Pentru a se obține o expunere optimă a camerelor de cazare în lunile de vară, spre nord, sud și est, precum și pentru evitarea orientării către vest și oferirea panoramei marine, s-a adoptat un principiu nou, cu caracter experimental, în ceea ce privește partiul hotelului propriu-zis. Astfel, pe un plan rectangular (vezi schița plan etaj curent), camerele pentru vizitatori sînt dispuse pe laturile nord, sud și est, în jurul unui nucleu compus din circulația verticală (lifturi și scară) și serviciile anexe.

Capacitatea de cazare cerută (426 paturi) fiind relativ mare față de posibilitățile desfășurării pe teren, ținînd seama că amplasamentul este încadrat de cele două circulații longitudinale ale stațiunii, hotelul propriu-zis a fost conceput pe 16 niveluri: subsol, parter, 13 etaje și terasa.

Fiecare nivel cuprinde 15 garsoniere, un apartament și serviciile anexe. Garsoniera este compusă din: vestibul cu dulap înzidit și vestiar, grup sanitar cu W.C., lavabo prevăzut cu duș de mînă, cameră cu 2 paturi și o logie. Apartamentul este compus din vestibul și grup sanitar — similare garsonierei — hol, dormitor și 2 logii. Serviciile anexe cuprind: oficiu cu dotările respective unei bune serviri, depozit de rufe, cameră cu grup sanitar pentru personalul auxiliar etc.

La ultimul nivel al turnului a fost creat un spațiu de agrement

Vedere aeriană a hotelului « Parc »

Hotelul « Parc »

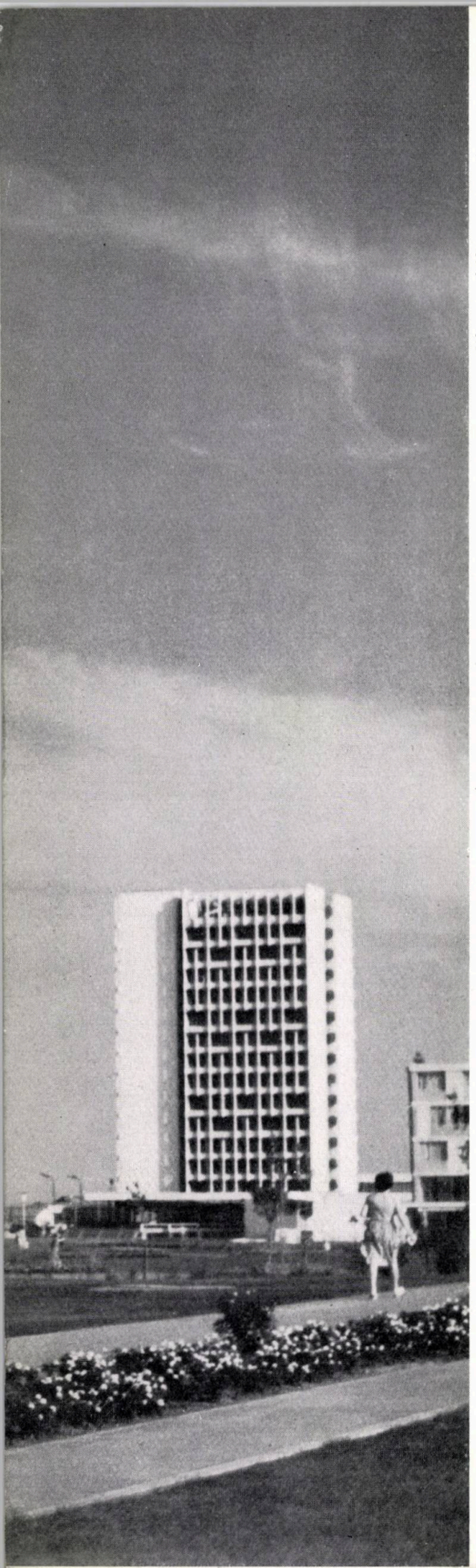

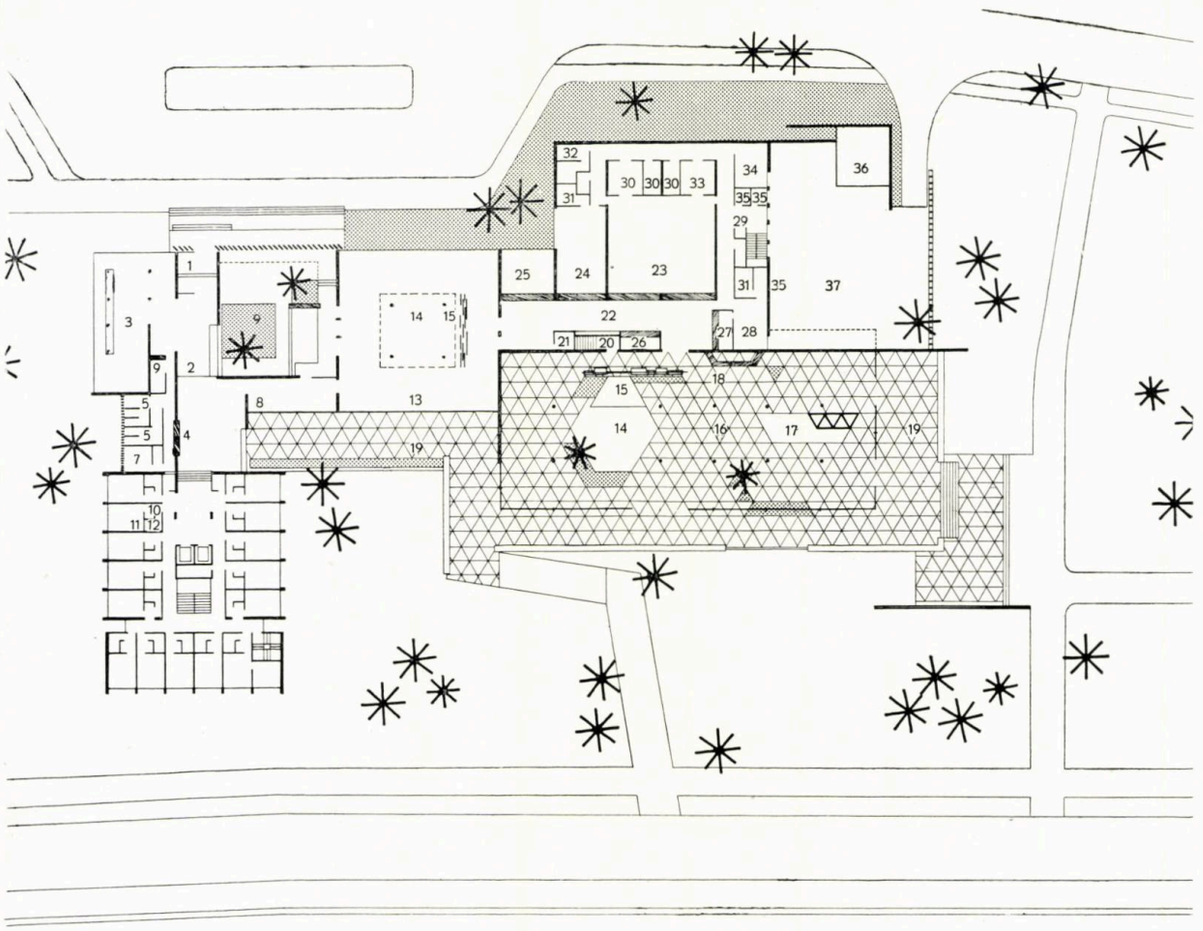

acoperit și parțial descoperit și terase de coronament, care dau o deosebită valoare panoramei unice a suitei de volume armonioase și variate ale întregului complex înconjurat de apă — pe de o parte marea, pe de alta lacurile.

Sistemul constructiv adoptat, atît din motive economice cît și din necesitatea de reducere a timpului de execuție, este o structură cu diafragme portante din beton armat, realizate cu cofraje glisante. Acest lucru a oferit posibilitatea realizării aceluiași plan curent pe toate nivelurile inclusiv parterul, iar spațiile de deservire fiind concepute în cea mai mare parte în afara construcției curente.

Piesele de recepție și restaurantul sînt realizate pe un singur nivel, iar serviciile restaurantului pe două niveluri.

Pentru recepție sînt prevăzute piese tratate și finisate corespunzător categoriei de confort a hotelului: vestibul, hol de primire, ghișeu portar, așteptare, salon, curte interioară parțial acoperită, vestiar, birouri, grup sanitar, depozite etc. Accesul este asigurat de două intrări, legate de cele două artere de circulație adiacente hotelului.

Restaurantul, format dintr-o sală permanentă și o terasă estivală — conceput cu independență de organizare dat fiind caracterul permanent al hotelului pe care îl deservește — a fost dotat cu toate serviciile necesare.

Curtea interioară, terasa parțial acoperită, terase, diferențe de nivel, rampe, trepte, fîntîni, bazine, jardiniere, plantații interioare, traforuri decorative și altele, au fost folosite pentru variația și armonia aspectului arhitectural și crearea legăturii construcției cu cadrul înconjurător.

Pentru asigurarea caracterului permanent al grupului hotelier « Parc » au fost prevăzute instalații de încălzire cu convectori.

În afara instalațiilor de iluminat, forță, sanitare, ventilații etc. au fost prevăzute instalații telefonice pe fiecare nivel și în toate apartamentele.

1 2 | 3

1 — *Vederea hotelului « Parc »*

2 — *PLAN PARTER*

1. Windfang — 2. Hol — 3. Salon 4. Portar — 5. W. C. — 6. Vestiar — 7. Administrație — 8. Acces spre plajă 9. Grădină interioară — 10. Vestibul 11. Cameră cu 2 paturi — 12. W. C. 13. Sală de mese încălzită — 14. Ring de dans — 15. Orchestră — 16. Sală de mese pentru vară — 17. Bazin 18. Bar — 19. Terasă — 20. W. C. 21. Birou responsabil — 22. Oficiu 23. Bucătărie — 24. Bucătărie rece 25. Spălător veselă — 26. Spălător pahare — 27. Băuturi — 28. Depozit băuturi — 29. Monte-charge — 30. Preparări — 31. Grup frigorifer — 32. Bucătar șef — 33. Spălător vase — 34. Sală de mese personal 35. Depozite 36. Transformator — 37. Curte de serviciu.

3 — *Vederea hotelului « Parc » dinspre hotelul « Perla »*

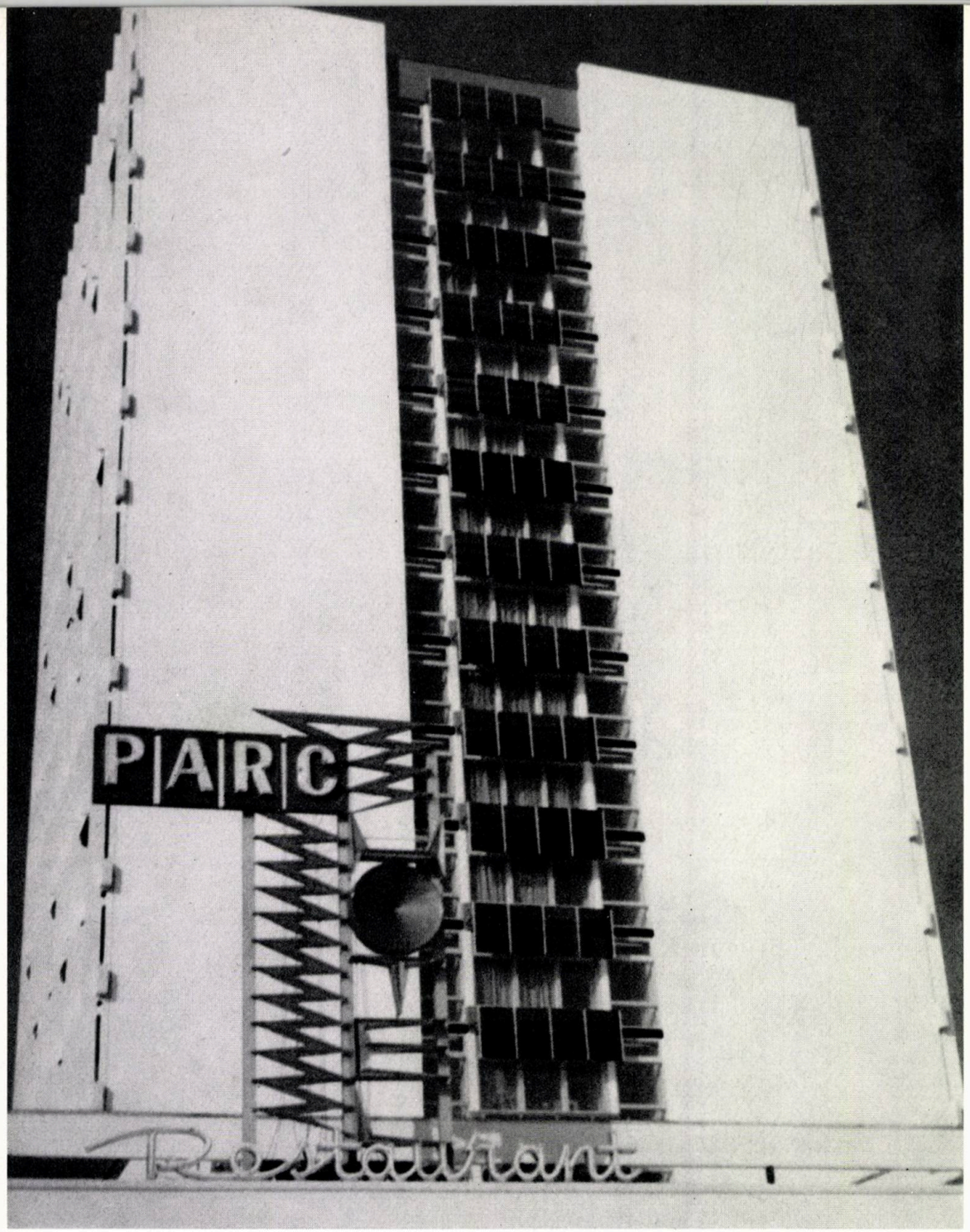

1 2 | 3

1 — *Detaliu de fațadă*
2 — *Plan nivel curent*
3 — *Hotel „Parc" — Vedere*

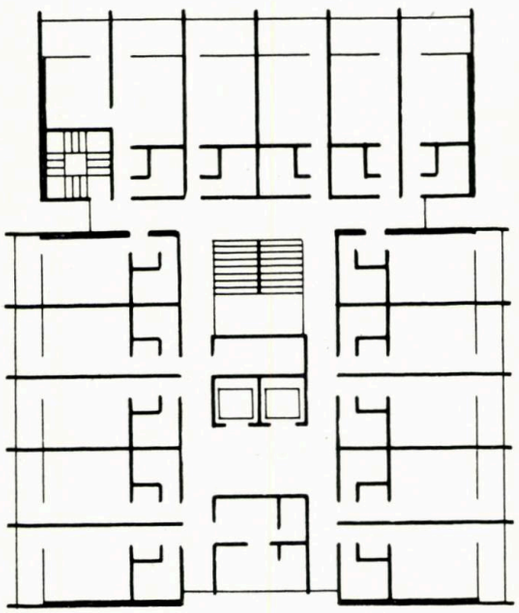

Tratarea fațadelor a urmărit sublinierea siluetei turnului. Rezolvarea funcțională a planului este exprimată și în plastica de fațadă, marcînd prin elemente deosebite partea de cazare și cea de circulație. Detalierea logiilor cu o serie de elemente verticale alternate, desfășurate pe mai multe niveluri și elemente orizontale pe mai multe planuri, divers colorate, dau vibrație fațadelor și accentuează senzația de înălțime a hotelului.

Subsolul și parterul formează soclul construcției, fiind rezolvate fără logii și fără trama de fațadă a nivelurilor curente.

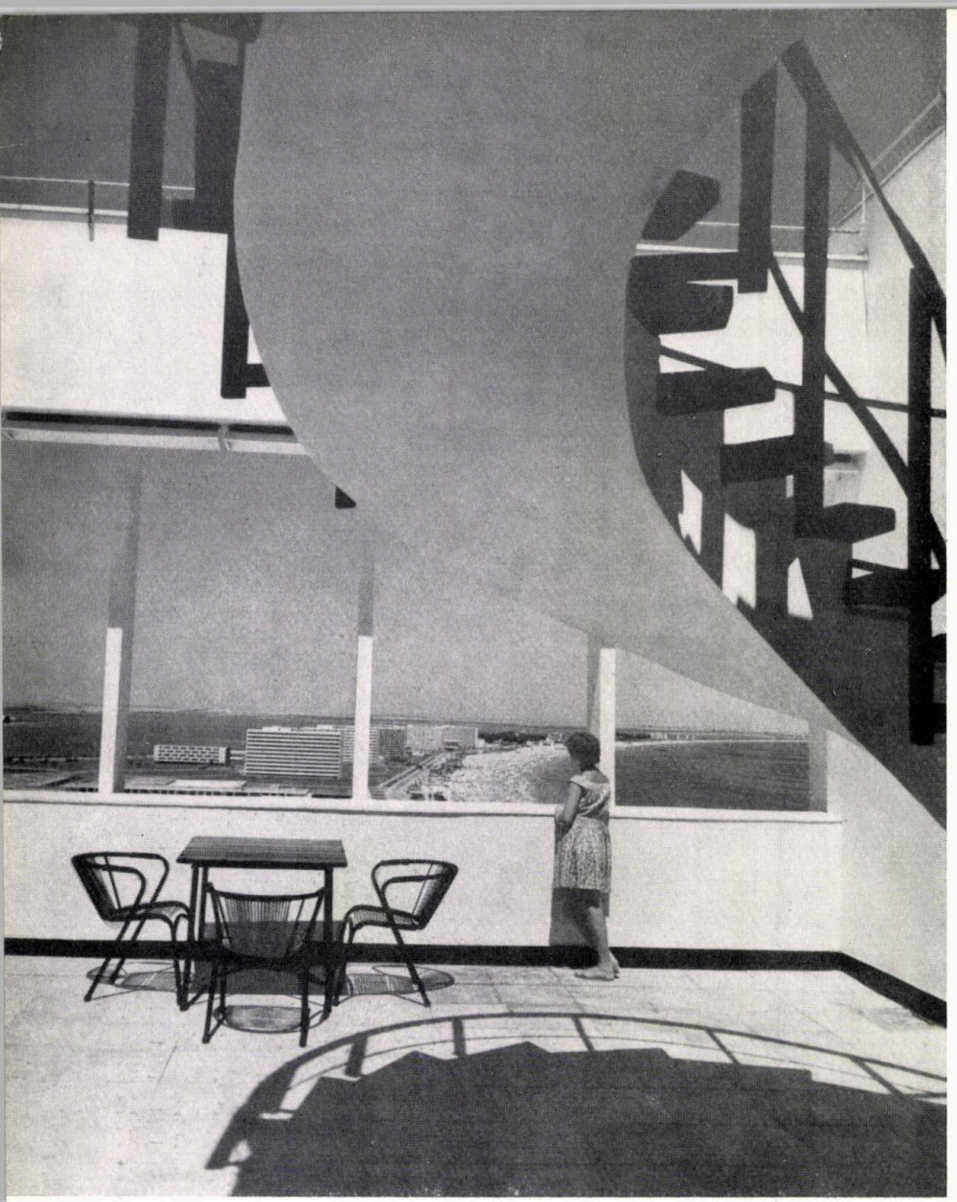

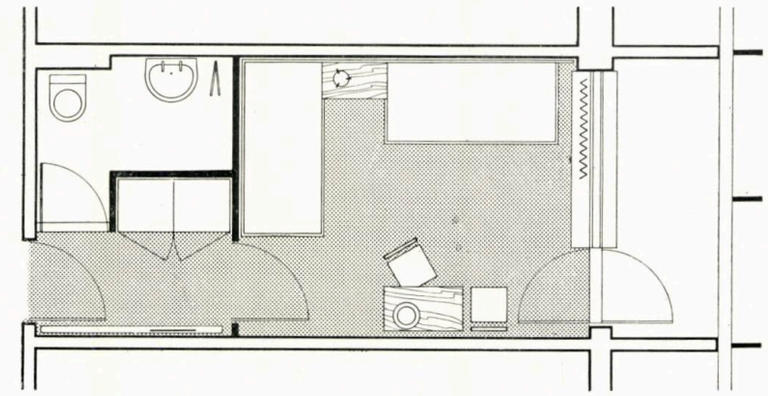

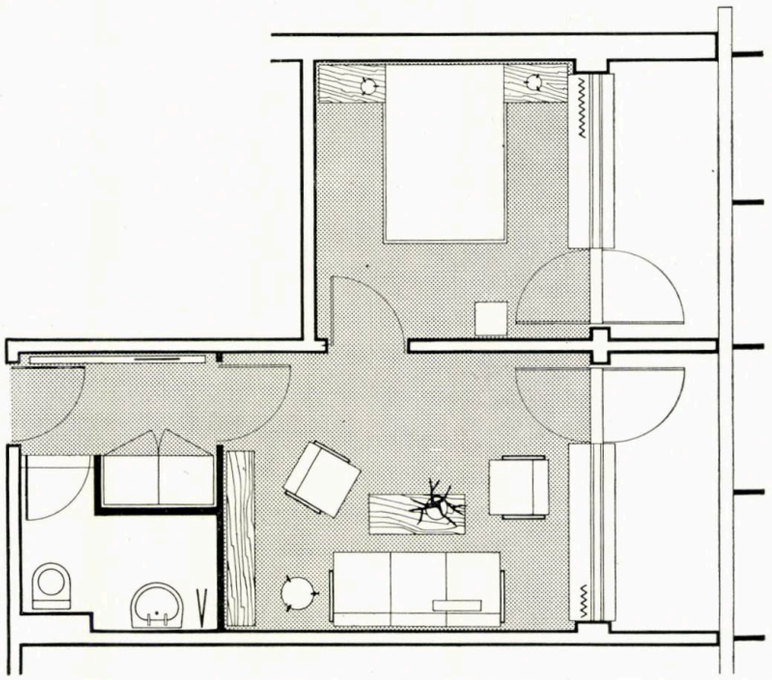

Intrarea principală este generos tratată, o suită de voaluri de beton și o copertină delimitînd peronul de acces în hotel.

Restul fațadelor pieselor de recepție și ale anexelor corespund necesităților funcționale și puse în valoare de anumite materiale speciale: placaje de ceramică (producție Uzinele « Karl Marx » — Tîrnăveni), piatră de Tohani, cărămidă aparentă, traforuri din elemente prefabricate etc.

Pardoselile au fost studiate în mod special, folosindu-se dalaje din marmură albă de Rușchița, neagră de Moneasa la hol și salon, mozaic roman din deșeuri de Rușchița la sala restaurantului, pardoseli din beton cu mărgăritar spălat, cu un desen din fîșii de Bampotoc la terasa restaurantului, care este prevăzută și cu un ring de dans realizat din andezit de Baia-Mare. La partea de cazare s-au folosit pardoseli din covor PVC (producție Combinatul « Horia, Cloșca și Crișan » — Turda) și, experimental la 3 niveluri, mochetă de iută (producție Uzinele Textile — Cisnădie).

Pereții pieselor de recepție găsesc în completarea finisajelor amintite: lambriuri furniruite cu paltin, panouri decorative, realizate din paltin masiv de diverse tonalități pe suport metalic, și mari suprafețe vitrate protejate cu draperii decorative (producție « Munca Textilă » — București).

În general, s-a urmărit ca iluminatul incandescent și fluorescent, atît la interior cît și la exterior, să fie astfel dispus încît să sublinieze plastica arhitecturală și să dea o ambianță plăcută. În acest scop s-au folosit elemente de sticlă (producție

I 2 3 | 4

1 — *Detaliu de scară, ultimul nivel*
2 — *Detaliu de cameră cu 2 paturi*
3 — *Detaliu de apartament cu 2 camere*
4 — *Detaliu de fațadă*

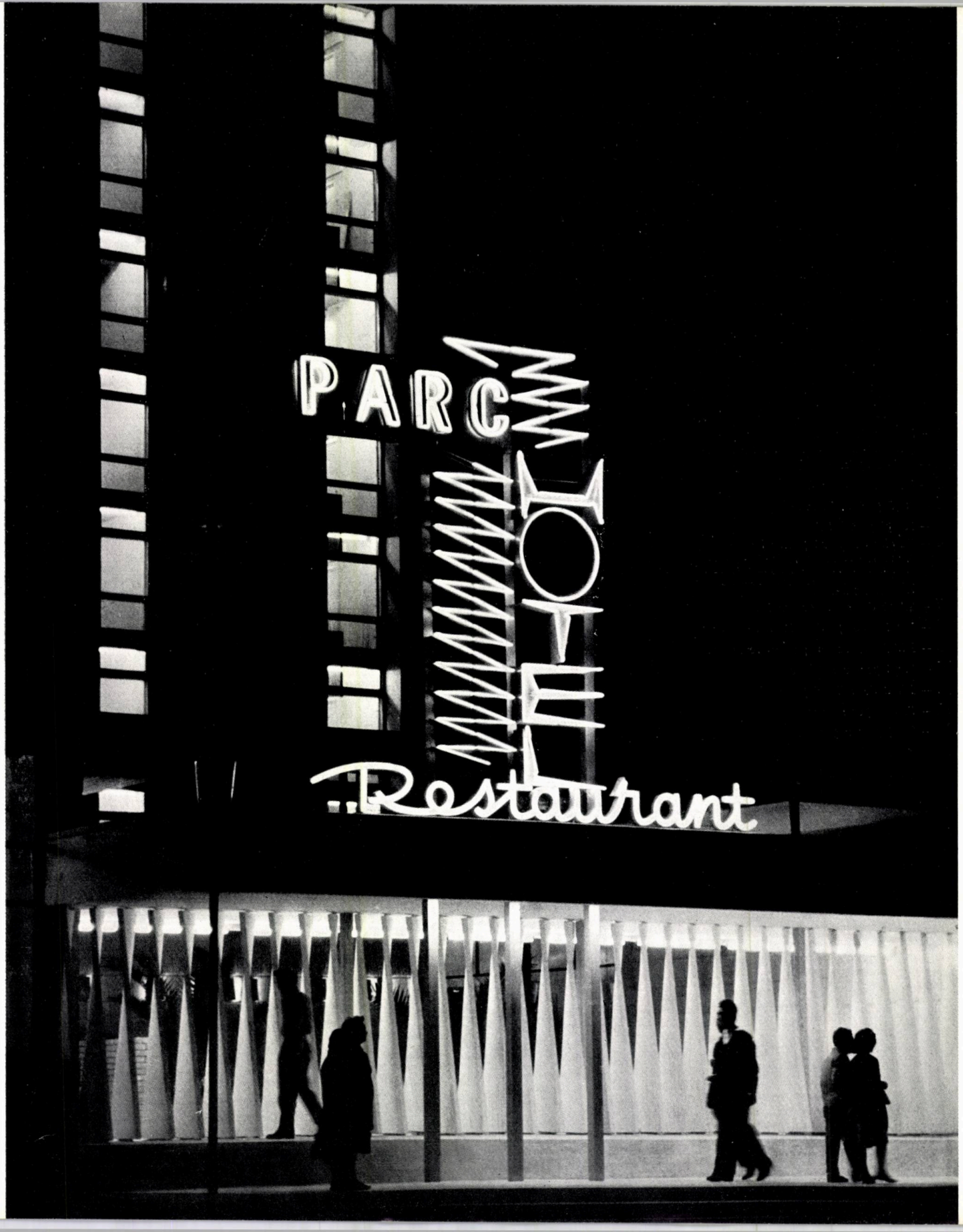
PARC
HOTEL
Restaurant

1 2	7 8 9	
3 4	10 11 12	
5 6	13 14 15	

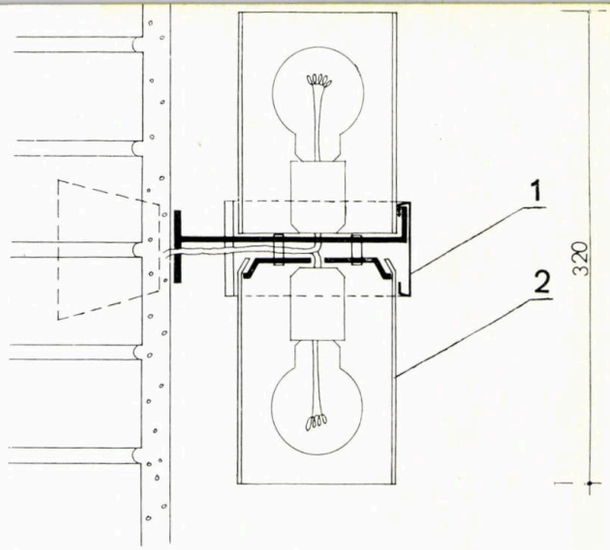

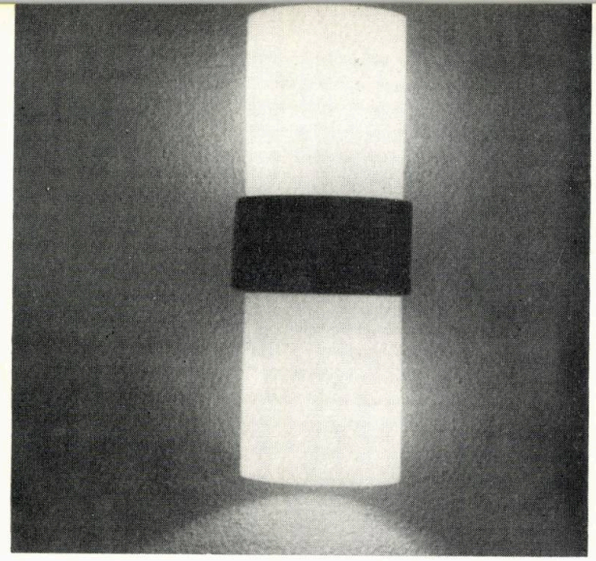

1 — *Detaliu de aplică*
1. Aluminiu eloxat — 2. Sticlă opală ⌀ 110 mm

2 — *Vedere aplică*

3 — *Detaliu de cameră*

4 — *Stofă pentru draperie*

5 — *Lămpi pentru hol*

6 — *Detaliu de lampă pentru hol*
1. □ 10 mm. — 2. Piesă metalică de legătură 3. Profil de tablă vopsit Duco — 4. Fir — 5. Piesă metalică pentru susținere — 6. Sticlă opală ⌀ 120 mm

7 — *Schiță de fotoliu pentru hol*

8 — *Detaliu de pardoseală la restaurant*

9 — *Schiță de scaun pentru restaurant*

10 — *Masă pentru restaurant*

11 — *Schiță de măsuță pentru hol*

12 — *Fotoliu pentru cameră*

13 — *Stofă pentru perdele*

14 — *Detaliu de cameră*

15 — *Stofă de tapiserie*

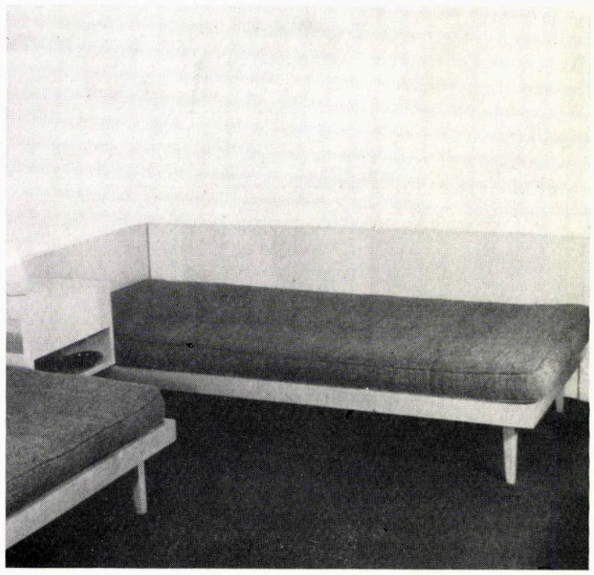

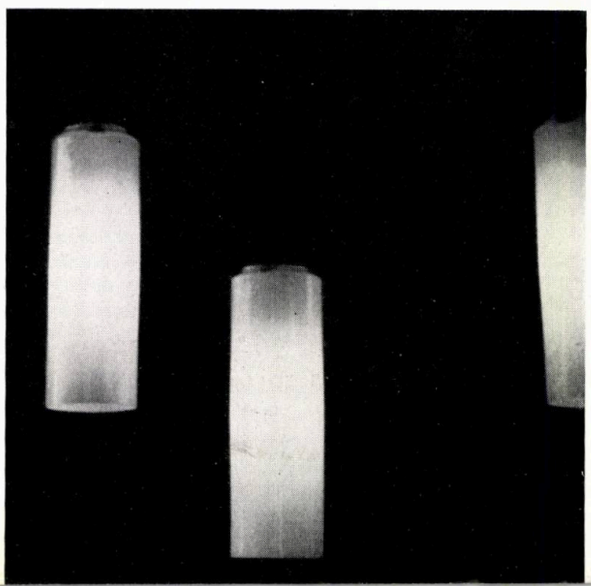

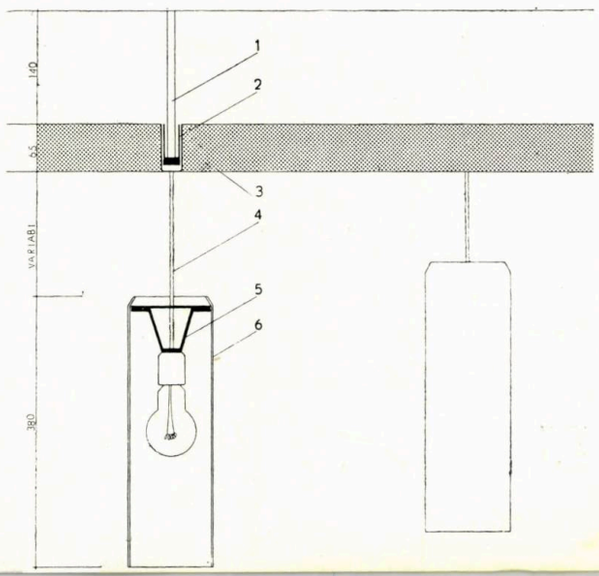

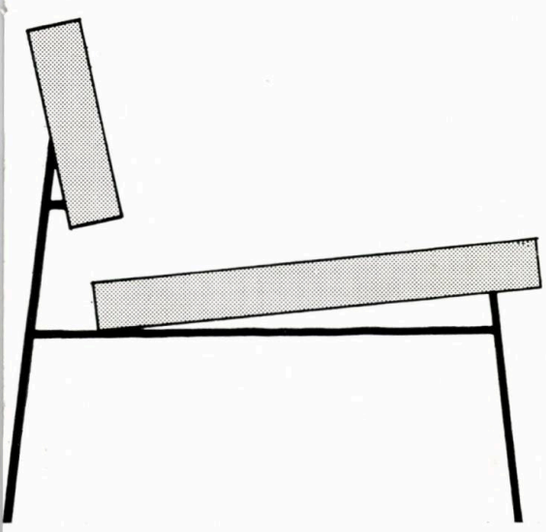

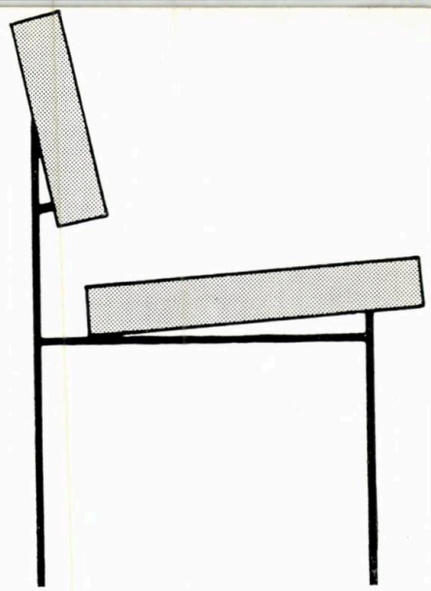

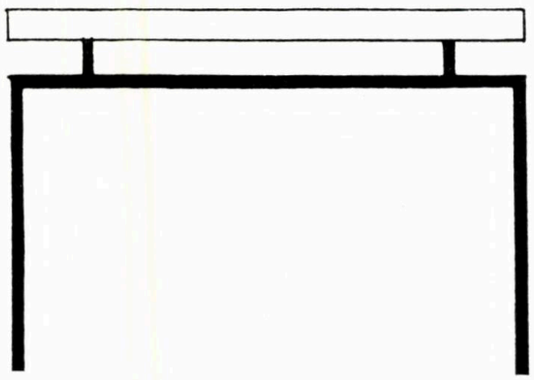

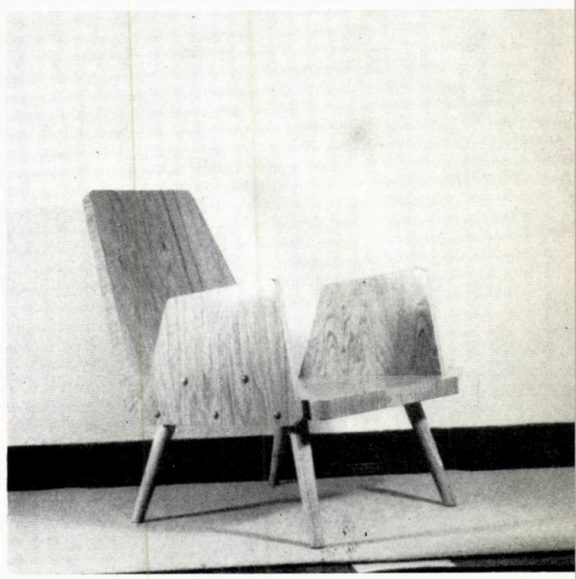

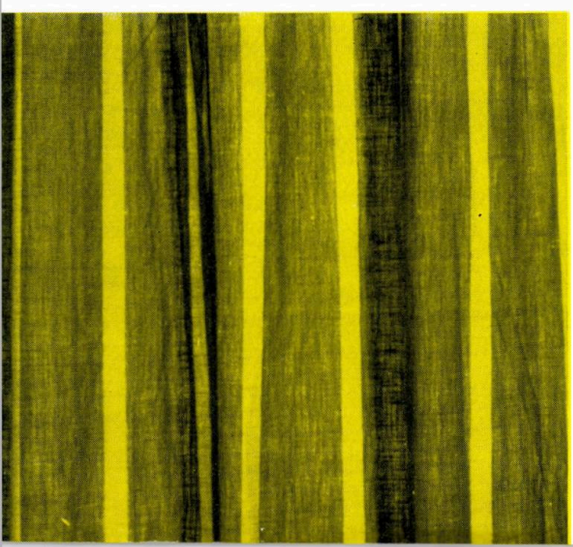

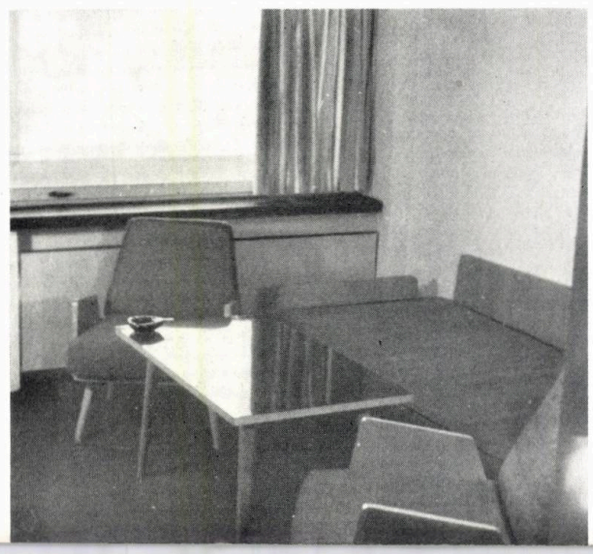

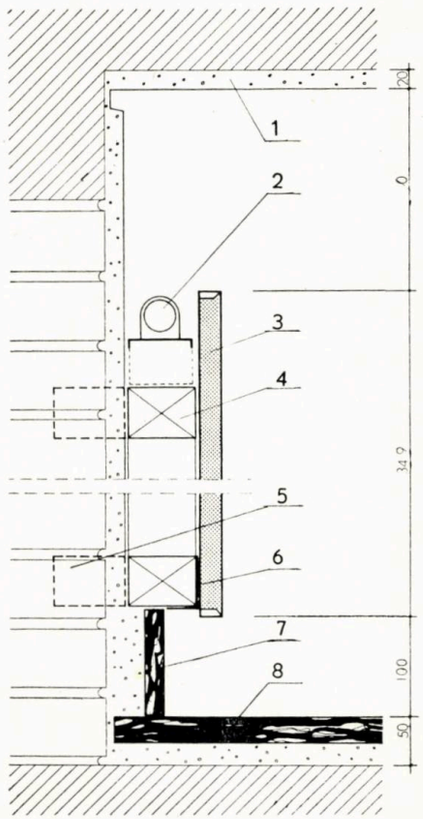

1 2 | 3 4
5 6

Fieni) de diverse mărimi și forme pentru aplice și lămpi de noptieră, sau dispuse variat pe tavanul pieselor de recepție; casetaj luminos din paltin, degajat de pereți și tavane; scafe create între pereți, tavane și lambriuri, scafe metalice din alamă; tavane decorative care distribuie agreabil lumina în restaurant.

Față de iluminatul general ies în evidență firmele luminoase, prin sistemul de aprindere-stingere și prin luminile colorate (producție « Electrofar » — București).

Prin dispunerea mobilierului la partea de cazare s-a urmărit degajarea spațiului în camere. Paturile, lambriurile, noptierele, masca convectoarelor sînt furniruite cu paltin alb.

Fotoliile și scaunele pieselor de recepție sînt realizate cu tapițerie textilă și latex, pe schelet metalic, mesele de diferite tipuri sînt confecționate din blaturi furniruite cu paltin și schelet metalic (produs « Drum Nou » — București).

Elementele de încălzire din piesele de recepție sînt rezolvate cu o soluție nouă: canal sub nivelul pardoselii, acoperit cu banchete de marmură ce favorizează circulația aerului prin convector.

Grupul hotelier « Parc » marchează încă o realizare valoroasă în cadrul ansamblului de 10 000 de paturi din stațiunea Mamaia, realizare care încununează eforturile susținute făcute deopotrivă de proiectanți, constructori și întreprinderile furnizoare. Executarea acestei construcții într-un timp deosebit de scurt este la nivelul concepțiilor și tehnicii actuale.

Arh. VIOLETA CONSTANTINESCU

1 — *Vederea holului*

2 — *Sala restaurantului — Detaliu*

1. Tencuială — 2. Tub fluorescent — 3. PAL 22 mm furniruit cu paltin — 4. Cusac 50×70 mm. — 5. Gheremea 50×70 mm 6. Prindere metalică L 50 × 3 mm — 7. Plintă din marmură neagră de Moneasa 8. Pardoseală de marmură

3 — *Detaliu de panou decorativ în restaurant*

4 — *Detaliu de panou decorativ în sala res aurantului*

1. Pb 60 × 12 mm — 2. Pb 60 × 6 mm — 3. Lamele din paltin masiv 22 mm de diferite tonalități — 4. Pb 40 × 5 mm

5 — *Detaliu de tavan luminos la restaurant*

1. Tencuială — 2. ø 20 mm — 3. Tub fluorescent — 4. Piesă de lemn pentru fixare 5. Pb 40×4 mm — 6. Pb 20 × 2 mm — 7. Chingă pentru rigidizarea panourilor —8. Panou din paltin masiv 22 mm — 9. Pb 20 × 4 mm

6 — *Vedere din sala restaurantului.*

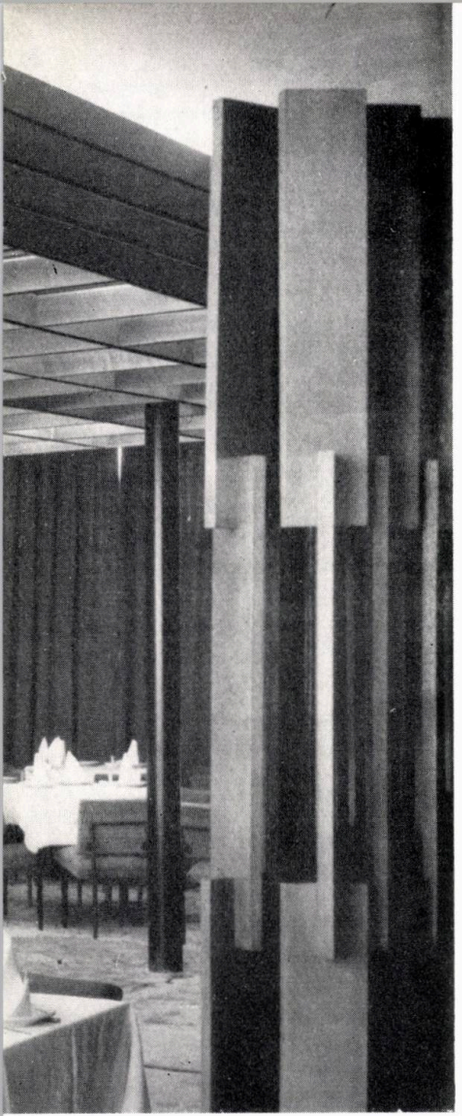

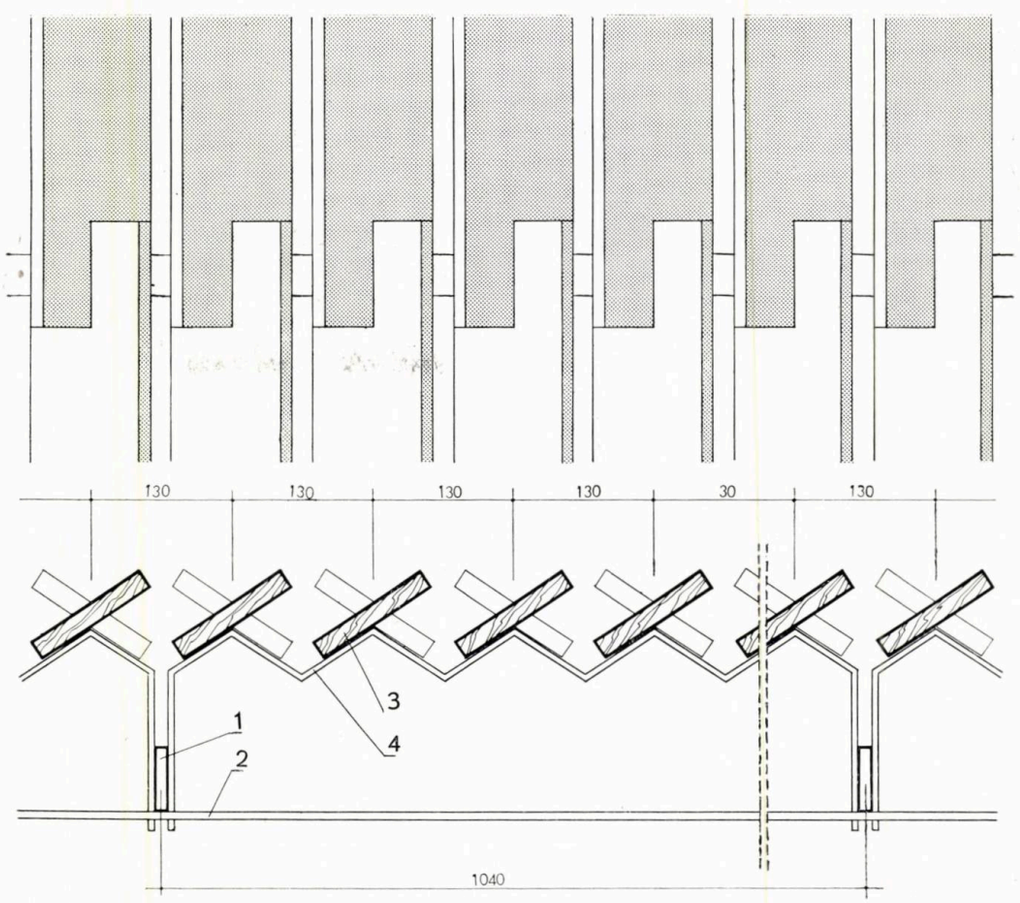
130
130
130
130
30
130
1
2
3
4
1040

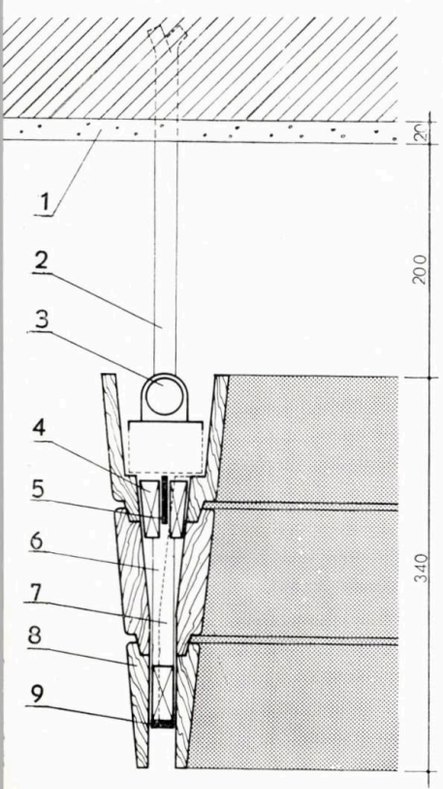
20
1
2
3
200
4
5
6
7
8
9
340

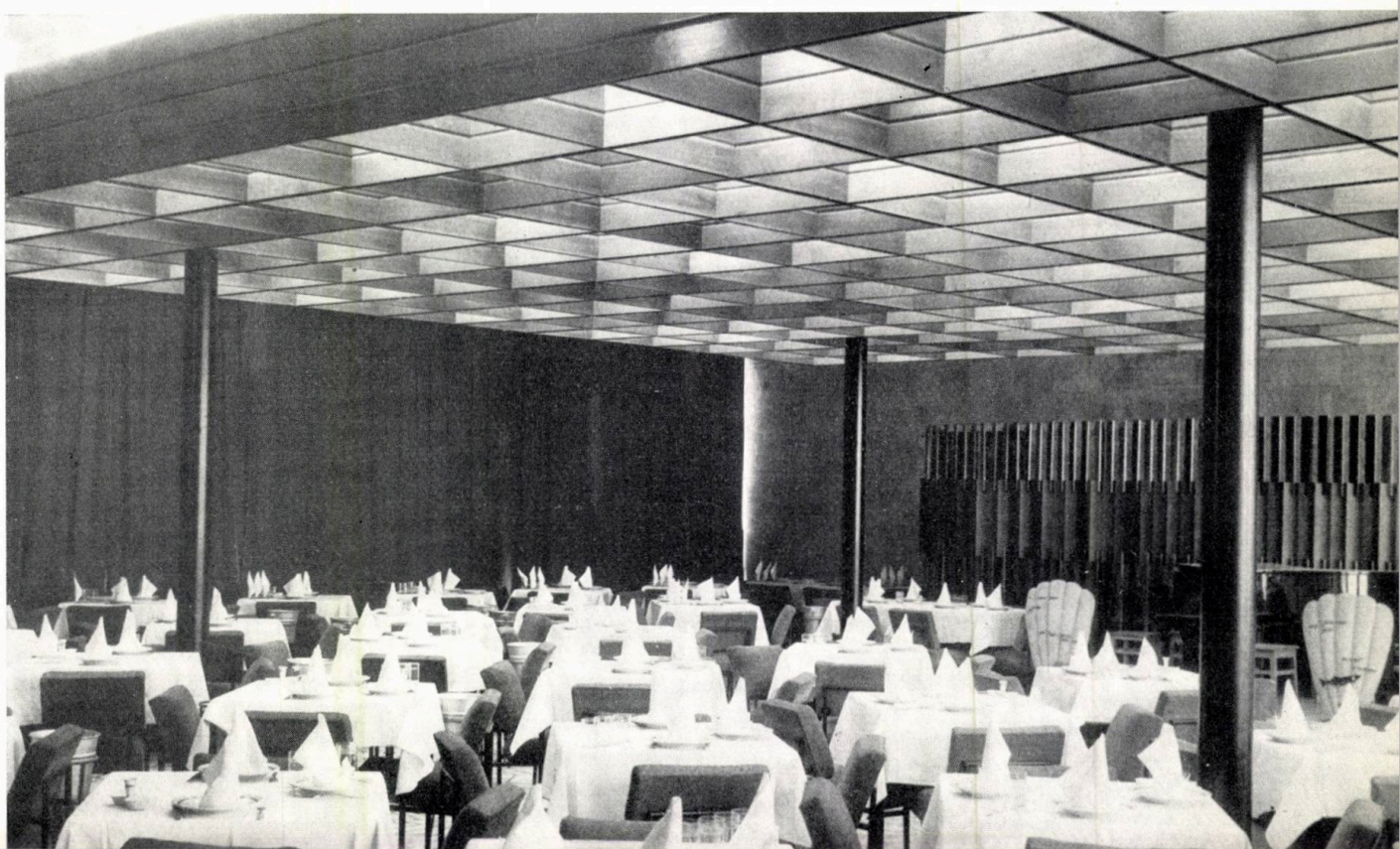

HOTELUL «PERLA» MAMAIA

Autor: arh. *Mina Laurian*
Colaboratori: arhitecții *Virginia Petrea*, *Cristina Kedzierska*
Rezistență: inginerii *M. Barbaiani*, *E. Țigănescu*
ISCAS

Hotelul « Perla » — împreună cu anexele sale — constituie un element important al compoziției pieței centrale a ansamblului, care mai cuprinde cazinoul, centrul comercial al stațiunii și încă două hoteluri. În această piață hotelul este amplasat în axul esplanadei ce se deschide spre mare, fiind conceput ca volumul cel mai important. În același timp el marchează punctul de intrare în stațiune pe noul acces dinspre șoseaua București.

Aceste date ale amplasamentului, precum și complexitatea programului (hotel, restaurant, birouri, saloane de frizerie și coafură, ateliere de prestații) au determinat tratarea clădirii cu o dezvoltare amplă și cu o siluetă deosebită de a celorlalte blocuri înalte.

Perspectivă

Funcțiunile acestei clădiri sînt dispuse într-un ansamblu care cuprinde hotelul propriu-zis (realizat într-un volum simplu cu fațade unitare, orientat perpendicular pe țărm), piesele de recepție ale hotelului — hol, salon și serviciile sale anexe, — restaurantul, birourile și saloanele de frizerie, coafură — toate dispuse pe un parter înălțat, astfel încît să îmbrace cu volume și spații generoase structura blocului.

Dispoziția funcțiunilor anexe hotelului, în afara volumului principal, a fost determinată și de sistemul său constructiv, constînd din diafragme de beton armat la travee de 3 m, turnate în cofraje glisante.

Dispoziția spațiilor de la parter, legarea lor cu restaurantul și cu

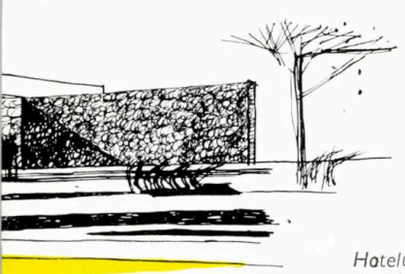

Hotelul «Perla»
Fațada spre vest

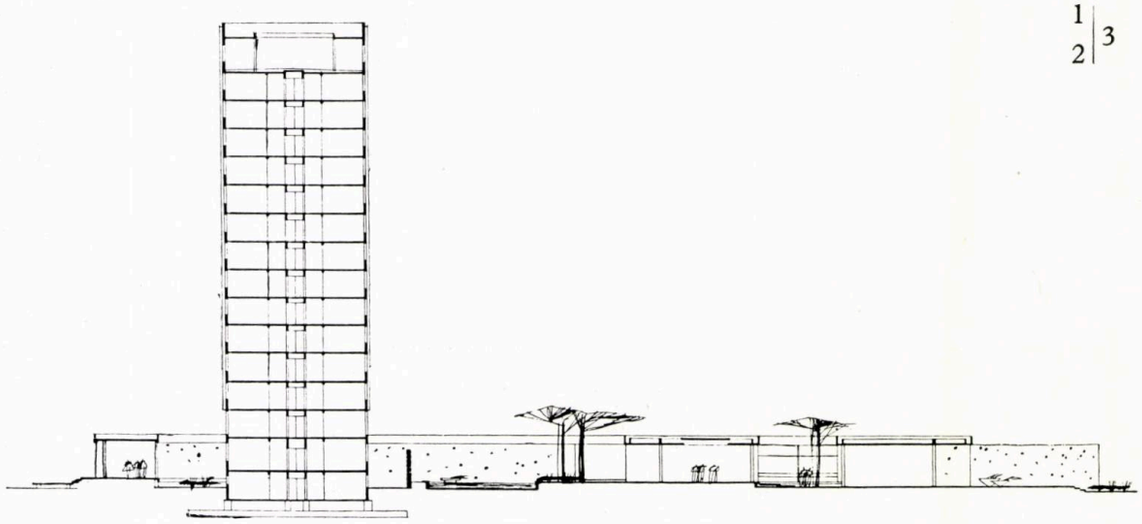

1 | 3
2 |

1 – *Secțiune transversală*

2 – *Plan parter*
1. Hol — 2. Stand de vînzare — 3. Portar — 4. Birou — 5. Cameră cu 2 paturi — 6. Oficiu — 7. Personal — 8. Birouri — 9. Frizerie — 10. Coafor — 11. Atelier reparații — 12. Hidrofor — 13. Curte interioară — 14. Spălător vase 15. Cameră frigorifică — 16. Bucătărie rece — 17. Bucătărie — 18. Oficiu 19. Spălător veselă — 20. Spălător pahare — 21. Băuturi — 22. Birou — 23. Gheață — 24. Depozit — 25. Legume 26. Sală mese personal — 27. Grup sanitar — 28. Bucătar șef — 29. Curte de serviciu — 30. Gheață — 31. Depozit oase — 32. Cameră gunoi — 33. Radioficare — 34. Bar — 35. Sală de mese 36. Ring de dans — 37. Terase

3 – *Vedere generală*

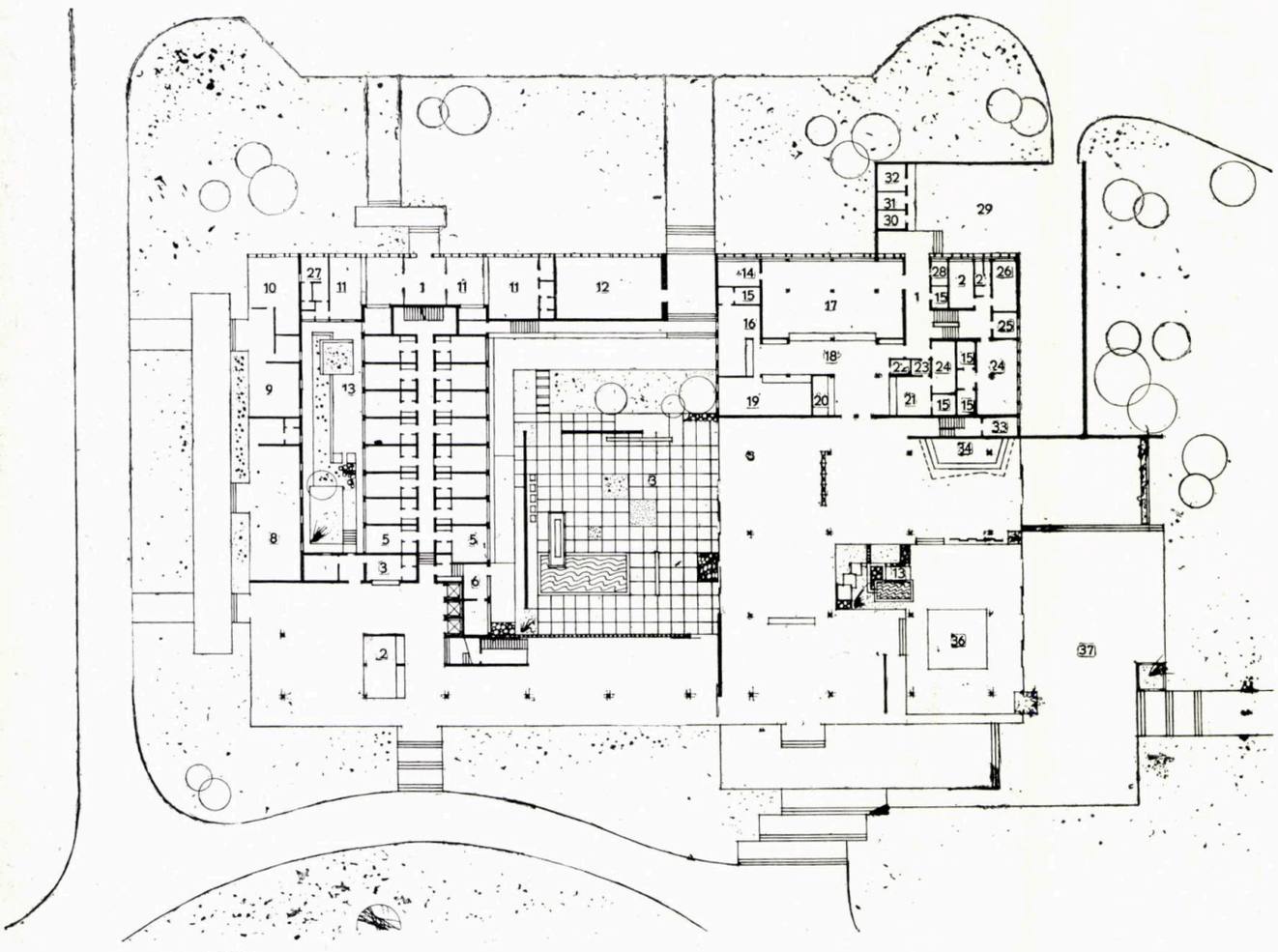

accesele în hotel, precum și realizarea unor fațade unitare pe toate laturile au constituit problemele principale ale compoziției ansamblului. S-a căutat rezolvarea lor prin tratarea largă și generoasă a spațiului, aceasta fiind favorizată și de alegerea unui sistem constructiv cu stîlpii la o travee largă de 9 m. S-a mai urmărit de asemenea ca prin amenajările interioare — placaje de pereți, pardoseli, tavane, mobilier — să se păstreze impresia generală de spațiu larg și în același timp să se ofere posibilitatea fragmentării spațiului pentru desfășurarea de activități diferite.

Hotelul propriu-zis are subsol, parter, mezanin și 10 etaje curente precum și o terasă la ultimul nivel, parțial închisă cu ferestre pentru a fi ferită de vînt și parțial descoperită.

La nivelurile curente sînt camere cu cîte 2 paturi și grup sanitar propriu, precum și 3 apartamente compuse din vestibul, 2 camere și grup sanitar. De asemenea, pe fiecare nivel există un oficiu și o cameră pentru personal.

La subsol sînt camere cu 3 paturi pentru personalul de serviciu.

Capacitatea totală a hotelului este de 500 de paturi pentru vizitatori și 60 de paturi pentru personalul de serviciu.

Hotel
REGALA

Hotelul «Perla»

Vedere de noapte a ansamblului

Circulația pe verticală se face cu 3 lifturi de cîte opt persoane, precum și 1 lift de serviciu pentru transportul bagajelor și pentru serviciile hotelului, accesibil din oficiile etajelor și, la subsol, direct din exterior și deservind și terasa de la ultimul nivel, unde se găsește barul hotelului.

La elaborarea etajului curent s-a ținut seama ca spațiul afectat circulației să fie cît mai redus, amplasîndu-se lifturile pe un degajament chiar din coridor și realizîndu-se în casa scării principale, rar circulată, un spațiu ca salon de etaj.

Hotelul are încălzire centrală pentru a putea fi folosit în prelungirea sezonului.

Fațadele blocului au fost concepute unitar pe toate laturile, alegîndu-se pentru ferestre modulul de 1 m, realizat prin montarea unor elemente de fațadă din lamele prefabricate de beton armat, de care a fost prinsă tîmplăria. La fațada sud s-a utilizat geam termopan. Pentru finisajul fațadei s-a folosit numai vinacetul.

Mobilierul afectat cazării a făcut obiectul unei proiectări speciale ; s-a utilizat la pereți un lambriu de PAL furniruit în dreptul paturilor și convectoarelor, pentru paturi schelet din lemn furniruit și mese acoperite cu melacart colorat.

Restaurantul hotelului deservește 1 300 persoane într-o serie și jumătate și are și circuit deschis. El ocupă partea de nord a ansamblului, avînd sălile orientate spre nord și est, iar serviciile spre nord-vest.

Sala restaurantului comunică cu piesele de recepție ale hotelului, avînd și intrare separată. Serviciile principale ale restaurantului sînt la același nivel cu sala de mese, însă încăperile auxiliare — depozite, vestiare, depozite frigorifice — sînt dispuse pe două niveluri intermediare, excluzîndu-se astfel necesitatea ascensorului de materiale.

S-a căutat să se obțină fragmentarea spațiului de deservire prin amenajarea unei grădini interioare (care are și rol de aerisire), prin utilizarea unor panouri decorative despărțitoare, prin jocuri de nivel, prin tratarea pardoselii, precum și prin diferențierea plastică a plafoanelor. S-au utilizat ca materiale de finisaj interior pișcoturi de faianță colorată de dimensiuni 2,5×15 cm și 7,5×15 cm dispuse în desene pe un perete despărțitor, precum și pe pereții tejghelei de bar din sală, placaj de piatră de Hîrșova, pardoseli din mozaic de marmură cu incrustații de fîșii și plăci de marmură. De asemenea, s-au utilizat pentru difuzarea luminii fluorescente, plafoane din rastere de stiplex translucid.

Celelalte funcțiuni : piese de recepție, birouri, frizerie, coafură și ateliere de prestații, care deservesc toată stațiunea, au fost dispuse pe laturile sud și est ale ansamblului, beneficiind de intrări separate.

Amenajarea lor interioară a fost realizată la același nivel cu celelalte funcțiuni ale blocului, utilizîndu-se placaje de pereți din marmură neagră, lambriuri din lemn furniruit cu paltin la hol, pardoseli din plăci de 30×30 cm din spărturi mari de marmură, plafoane suspendate din lemn furniruit, corpuri de iluminat speciale.

Tratarea fațadelor funcțiunilor anexe, în special a celor dinspre șoseaua principală, a constituit o preocupare deosebită, deoarece trebuiau să exprime mai multe funcțiuni, cu o tratare interioară diferită ca travee și înălțimi. Utilizarea unui trafor decorativ general, format din elemente mari de beton armat vopsite cu vinacet și dispuse pe toată fațada (rezultat și din necesitatea de a umbri fațada vest) credem că a rezolvat problema satisfăcător.

Arh. MINA LAURIAN

Detaliu de apartament

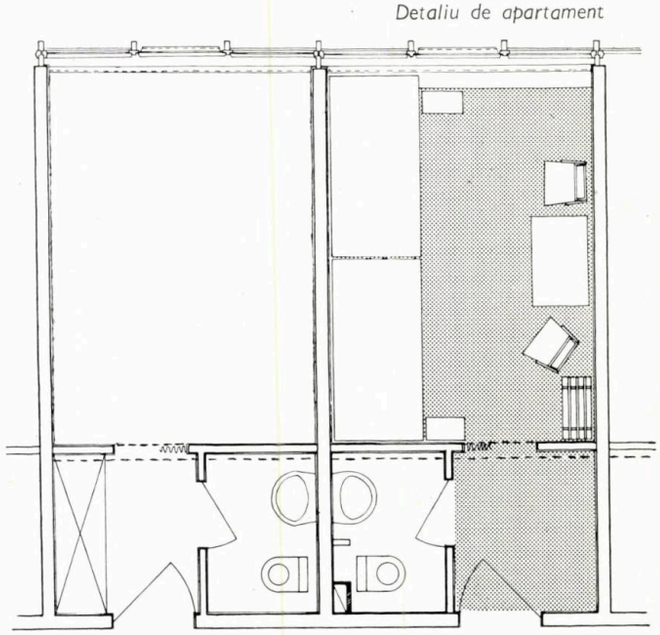

CASE DE ODIHNĂ LA EFORIE SUD

Vederea unui bloc de cazare

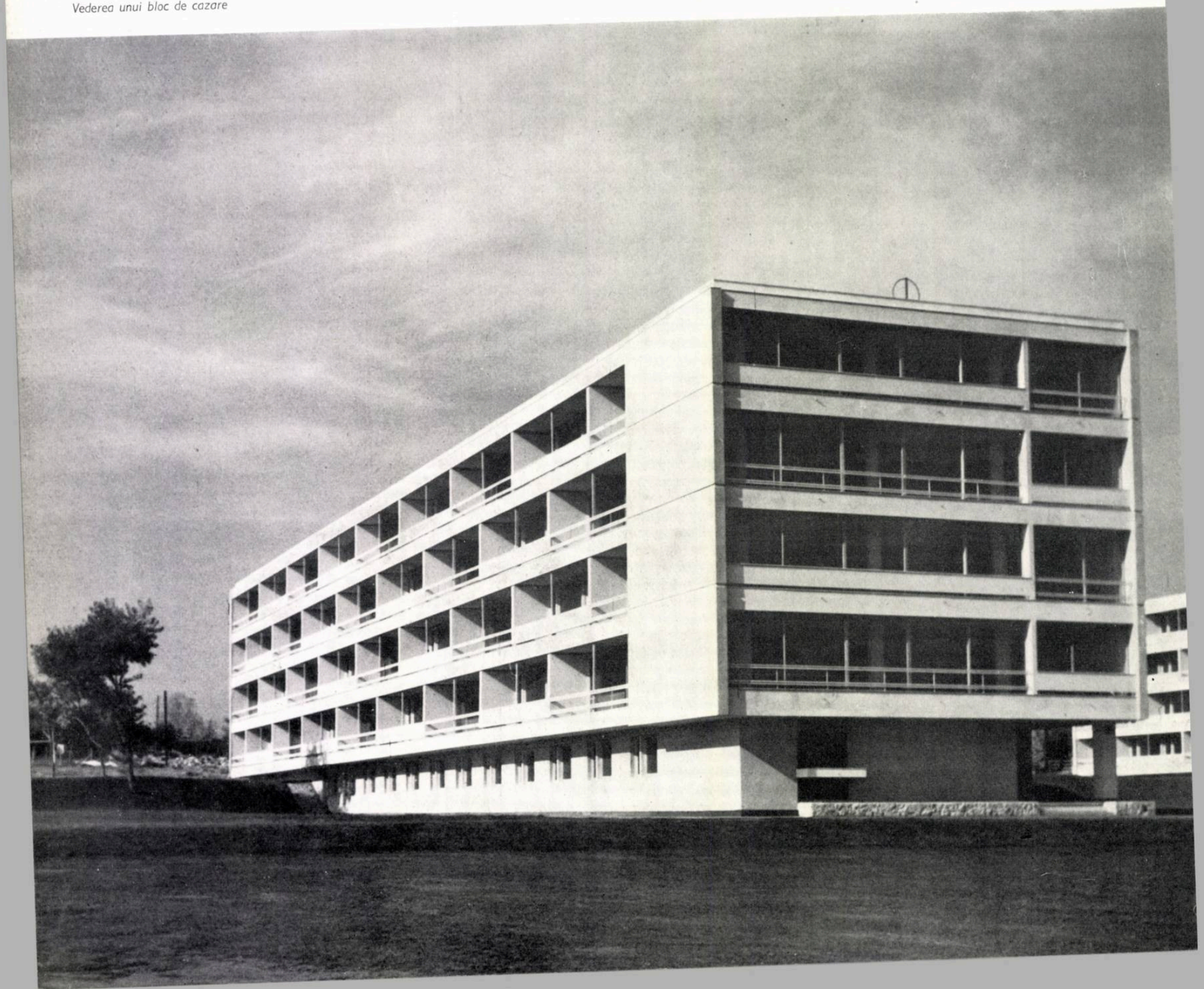

PLAN DE SITUAȚIE
A_1A_2. Blocuri de cazare executate; $A_3B_1B_2$. Blocuri de cazare în curs de execuție; R. Restaurant

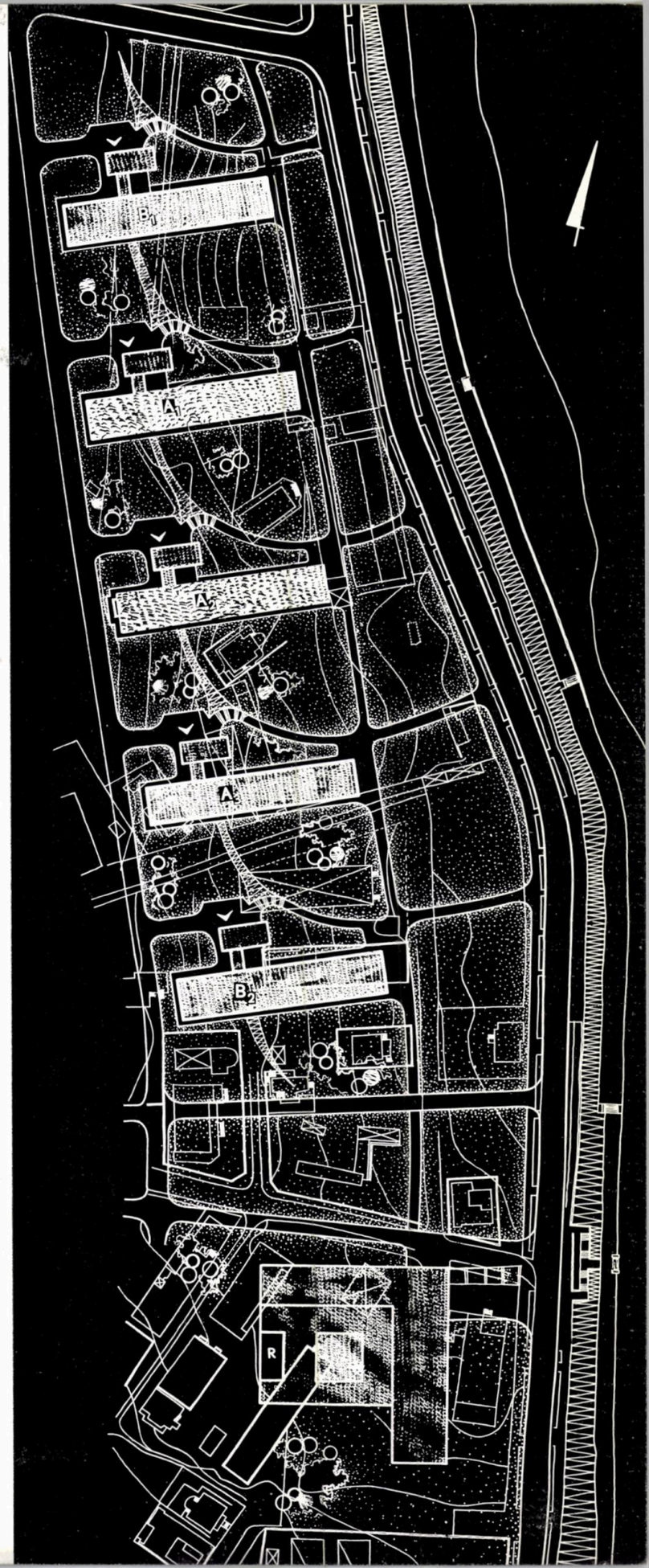

Autori: *arhitecții Ș. Manolescu, I. Răducanu, D. Rusovan*
D.S.A.P.C. — Dobrogea

Studiile preliminare de sistematizare a localității Eforie prevăd realizarea în perspectivă a unui fond de 5 000 de paturi — din care un prim nucleu de 1 500 de paturi, situat în zona de faleză, are condiții de execuție imediată.

Proiectul de ansamblu propune amplasarea unor case de odihnă cu camere de 2 și de 3 paturi și a unei cantine-restaurant cu o capacitate de 1 500 de locuri, în două serii.

Ca urmare a avizelor obținute, s-a trecut la elaborarea etapizată a proiectelor de execuție, mai întîi pentru două blocuri de cazare, construite în etapa 1961—1962, apoi pentru restul ansamblului, lucrările de execuție fiind începute și trebuind a fi încheiate odată cu începutul sezonului 1963.

Amplasarea pe teren a clădirilor s-a făcut ținîndu-se seama de orientare, de apropierea de mare, de poziția de cornișe a ansamblului.

Așezate perpendicular pe promenadă, după un aliniament retras de la aceasta, blocurile de cazare se bucură de o orientare în care vestul este evitat, asigurîndu-se totodată sesizarea mării din toate încăperile.

Blocurile cu camere de 2 și 3 paturi flanchează desfășurarea, între ele fiind amplasate cele cu camere de 2 paturi.

Profilul de-a lungul blocurilor fiind puternic denivelat (cca. 3 m), pentru micșorarea volumului de pămînt săpat s-a recurs la soluția cu parter parțial, accesul făcîndu-se la nivelul etajului I.

Spațiile comune sînt distribuite la capătul dinspre mare al construcțiilor, precum și la intrarea în corpul de primire.

Camerele, dimensionate astfel încît să permită așezarea paturilor în formă de L, sînt dotate cu un dulap înzidit și cu un grup sanitar complet, ambele cu acces dintr-un sas.

Sistemul constructiv constă din zidărie portantă și planșee prefabricate din fîșii cu goluri.

Alimentarea fiecărei încăperi cu apă caldă se face de la o centrală termică amplasată la subsolul unuia dintre blocuri.

Arh. Ș. MANOLESCU

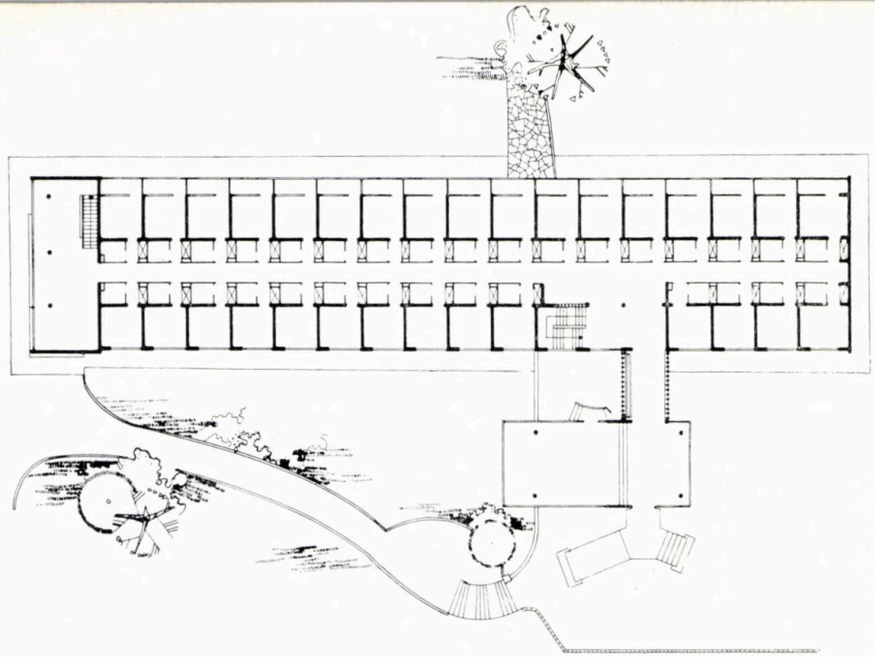

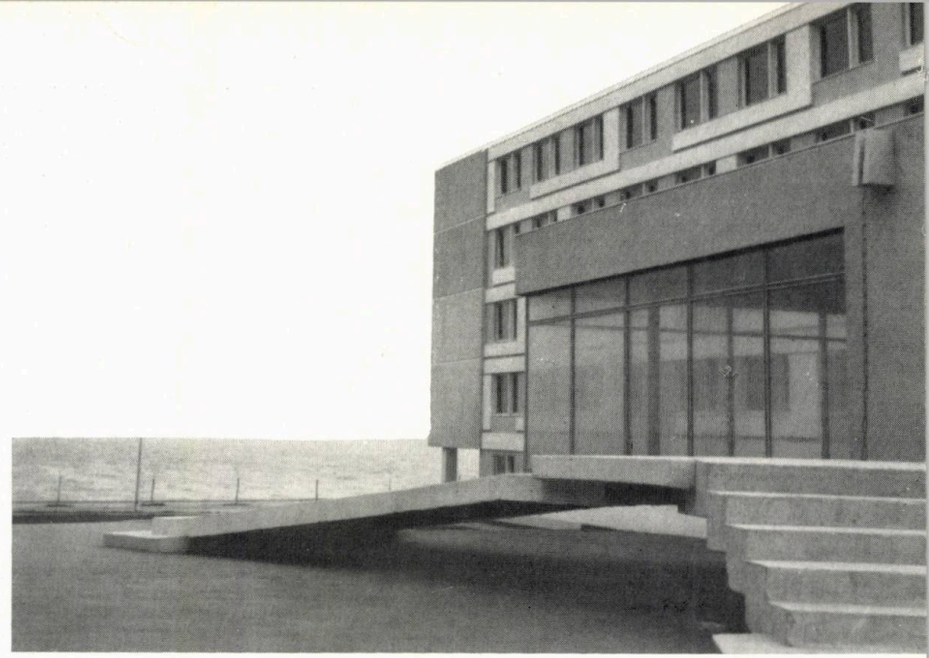

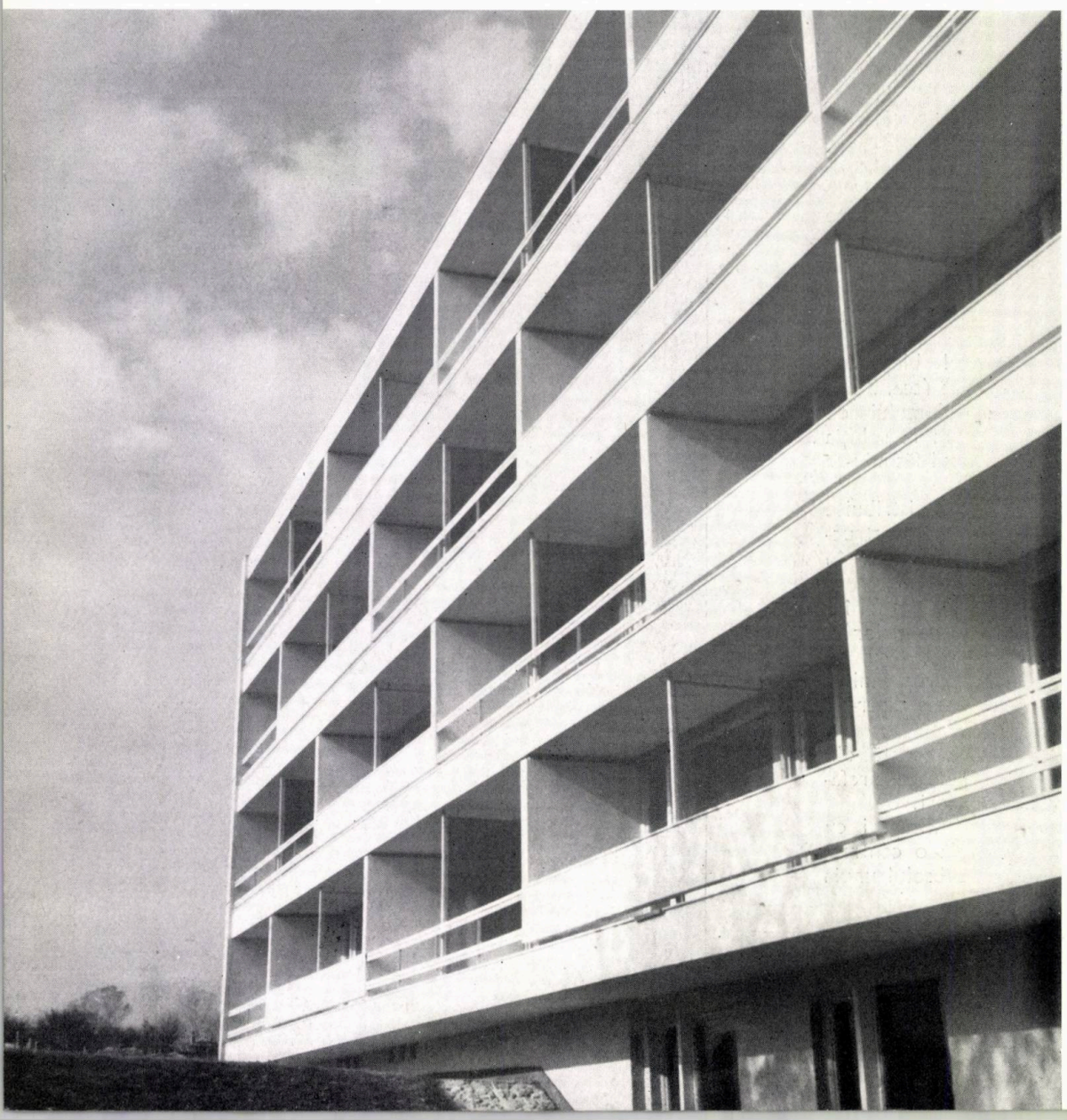

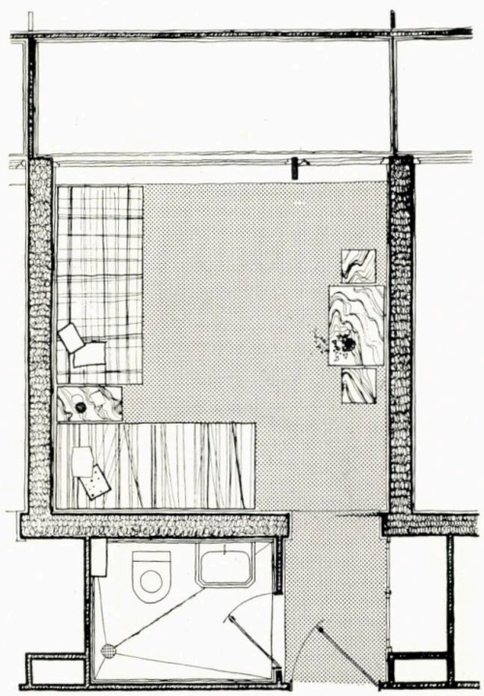

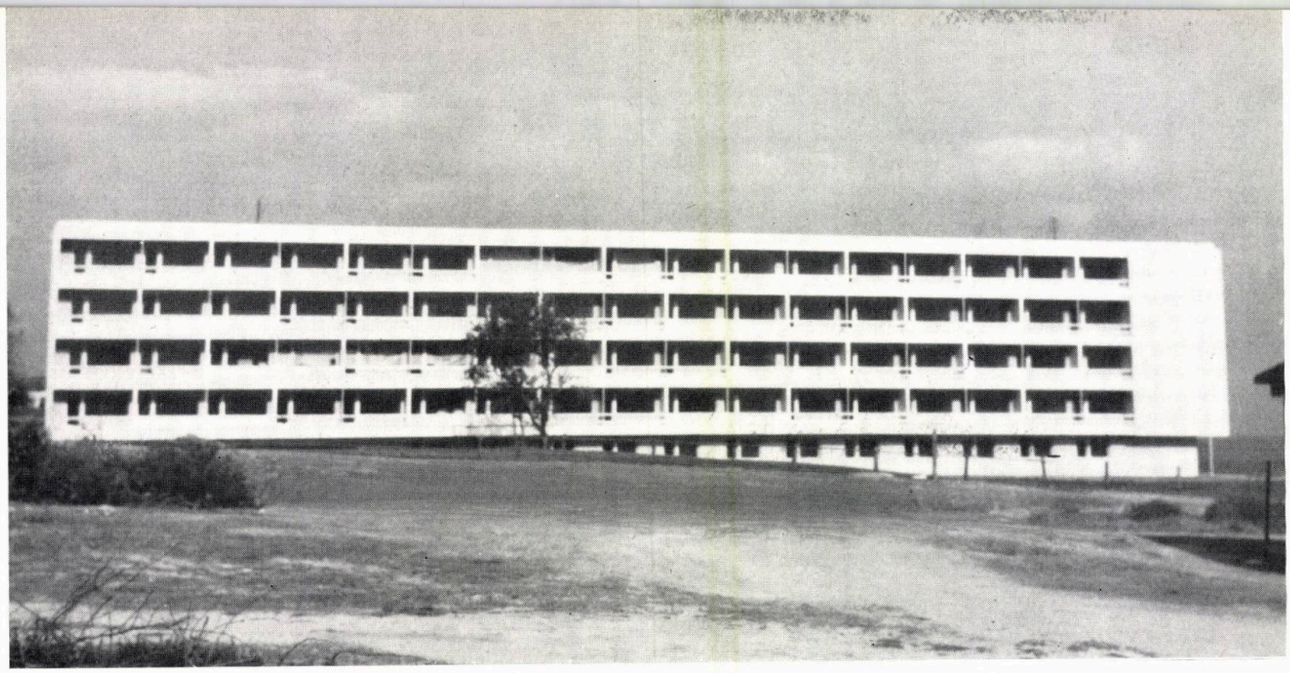

1 3 | 5
2 4 | 6
7

1 — *Plan etaj 1*
2 — *Detaliu de fațadă*
3 — *Detaliu de fațadă*
4 — *Detaliu de cameră cu 2 paturi*
5 — *Fațadă posterioară*
6 — *Plan parter*
7 — *Vedere generală*

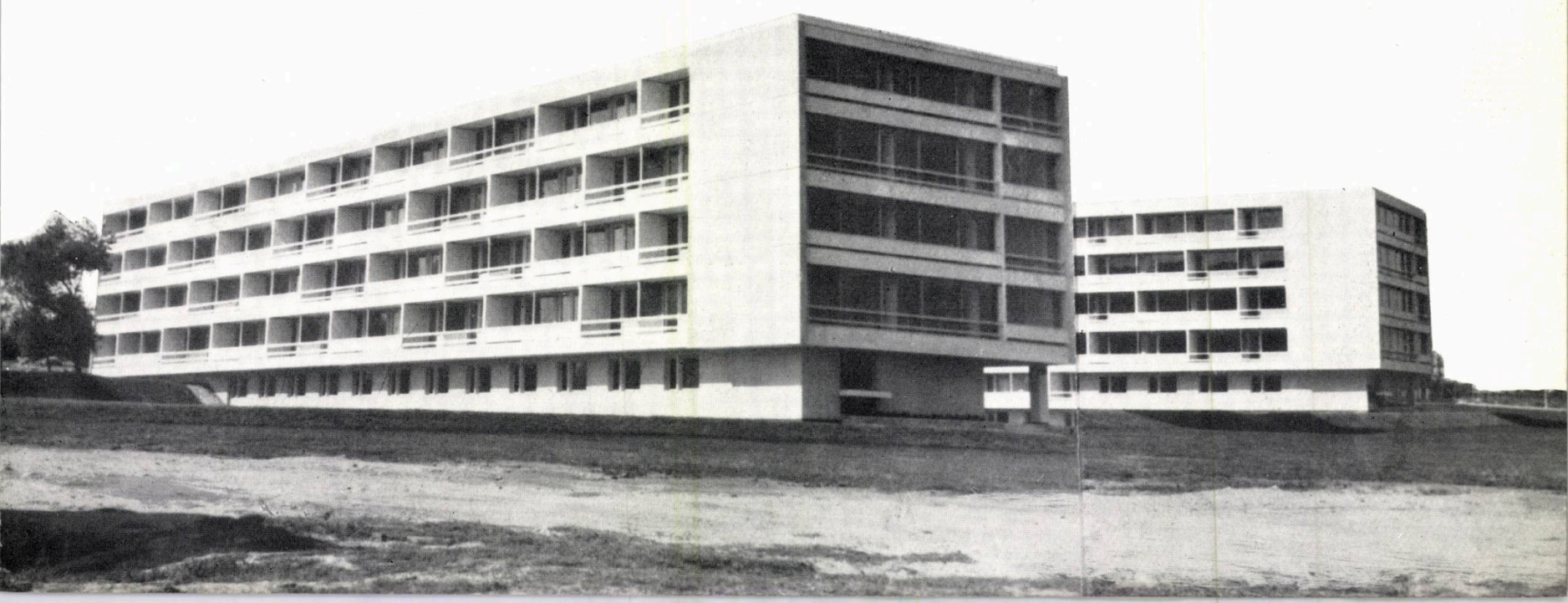

RESTAURANT-COFETĂRIE LA EFORIE SUD

Autor: *arh. M. Stancu*
Coautori: *arhitecții Rodica Dumitrașcu, P. Căliman*
D.S.A.P.C. — Dobrogea

Complexul restaurant-cofetărie cu autoservire a fost proiectat și avizat în faza de studii de proiect, pentru o capacitate totală de 750 de locuri, dintre care: 100 de locuri restaurant de iarnă, 150 de locuri autoservire, 75 de locuri cofetărie permanentă, 350 de locuri terasă restaurant și 75 de locuri terasă cofetărie.

În limita investiției aprobate s-au realizat la faza proiect de execuție: 150 de locuri restaurant de iarnă, 120 de locuri cofetărie, 350 de locuri autoservire, 80 de locuri terasă cofetărie și 600 de locuri terasă restaurant, în total 1 300 de locuri.

La nivelul parterului se găsesc: restaurantul de iarnă, cofetăria, cele două terase, precum și spațiile de preparare (servicii complete pentru restaurante și un oficiu pentru cofetărie, care se alimentează de la un laborator central). La etaj se află restaurantul cu linie de autoservire și serviciile pentru porțio-

nare și spălarea vaselor; accesul consumatorilor se face în sens unic pe o scară de urcare și alta de coborîre. La subsol au fost amplasate grupurile sociale pentru personal, depozitele și centrala termică.

Circulația de la depozite la bucătărie și de la aceasta la autoservire este asigurată de un monte-charge și scări de serviciu.

Circulația din exterior la depozite se face prin intermediul unei rampe auto ce leagă strada cu subsolul.

Proiectul are o serie de deficiențe, pe care consider necesar să le semnalez.

Astfel, schimbarea amplasamentului — ulterior elaborării proiectului de execuție — de pe frontul de sud pe frontul de nord al str. M. Eminescu, nu a fost însoțită de recopierea planurilor. Din această cauză accesele la restaurantul de iarnă și la cel cu autoservire ce urmau să

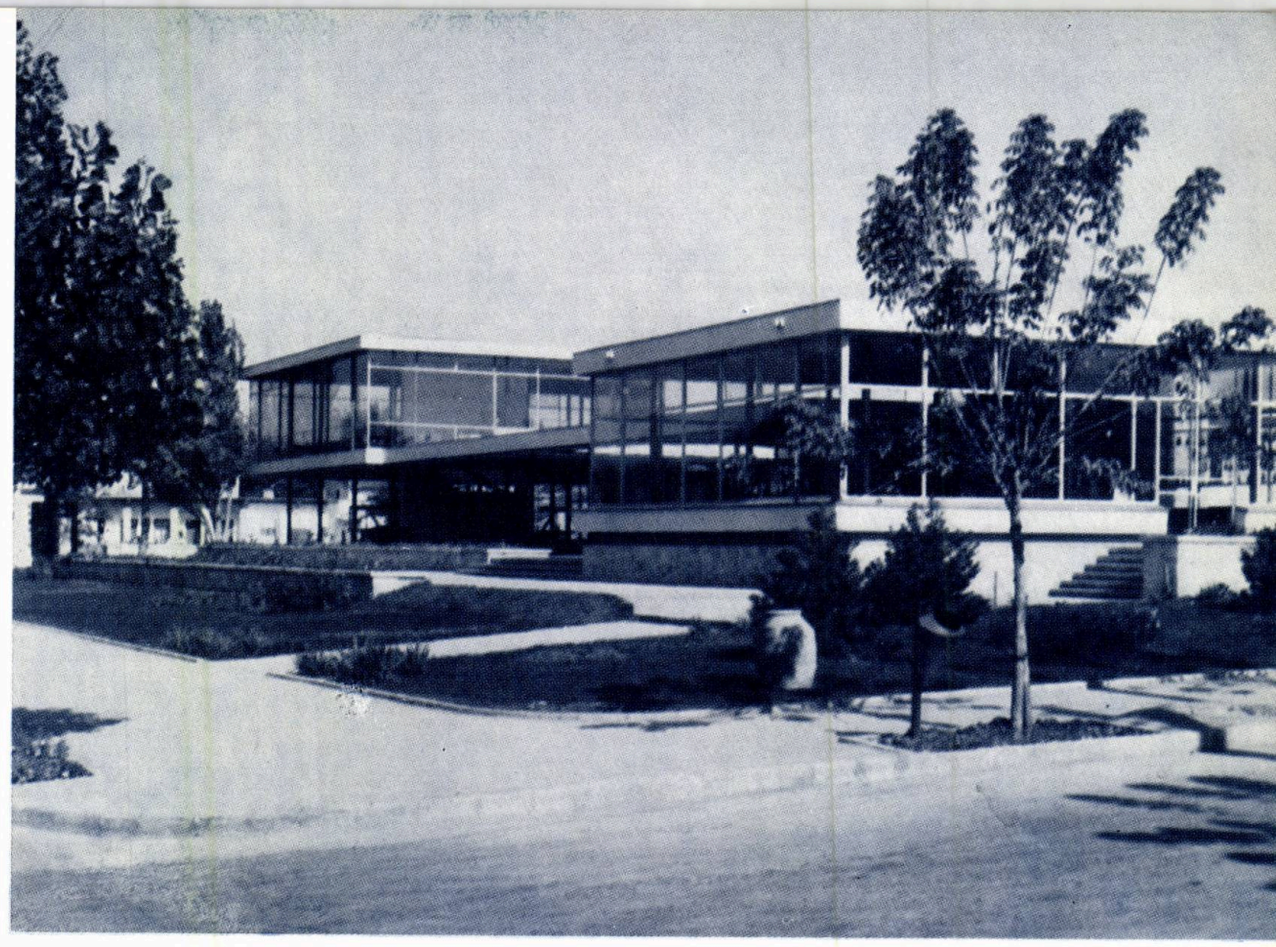

Vedere generală

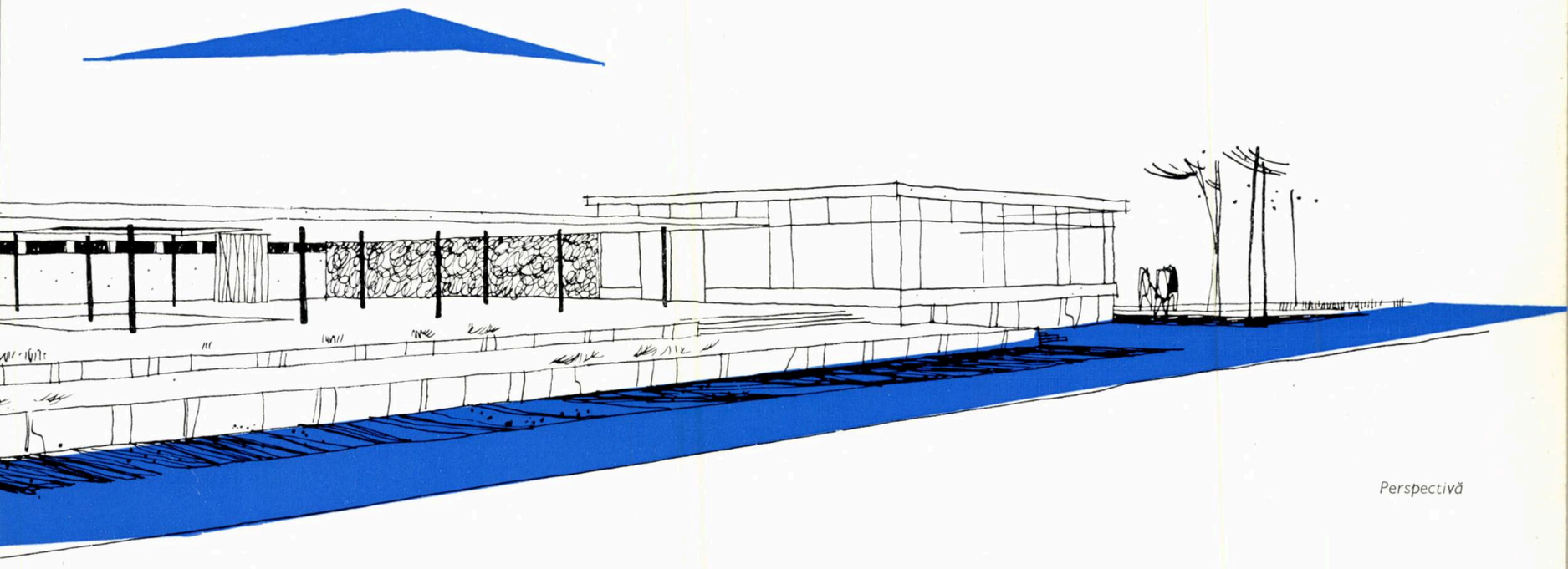

Perspectivă

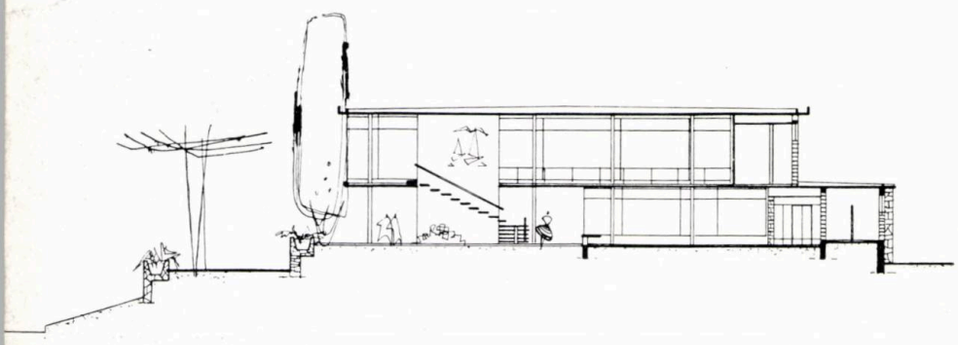

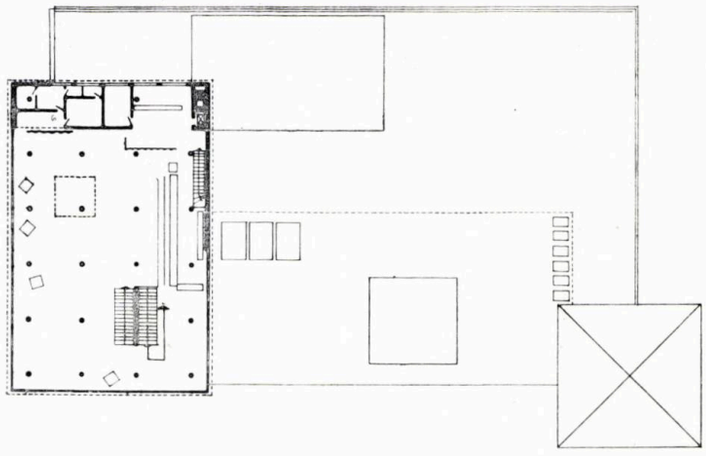

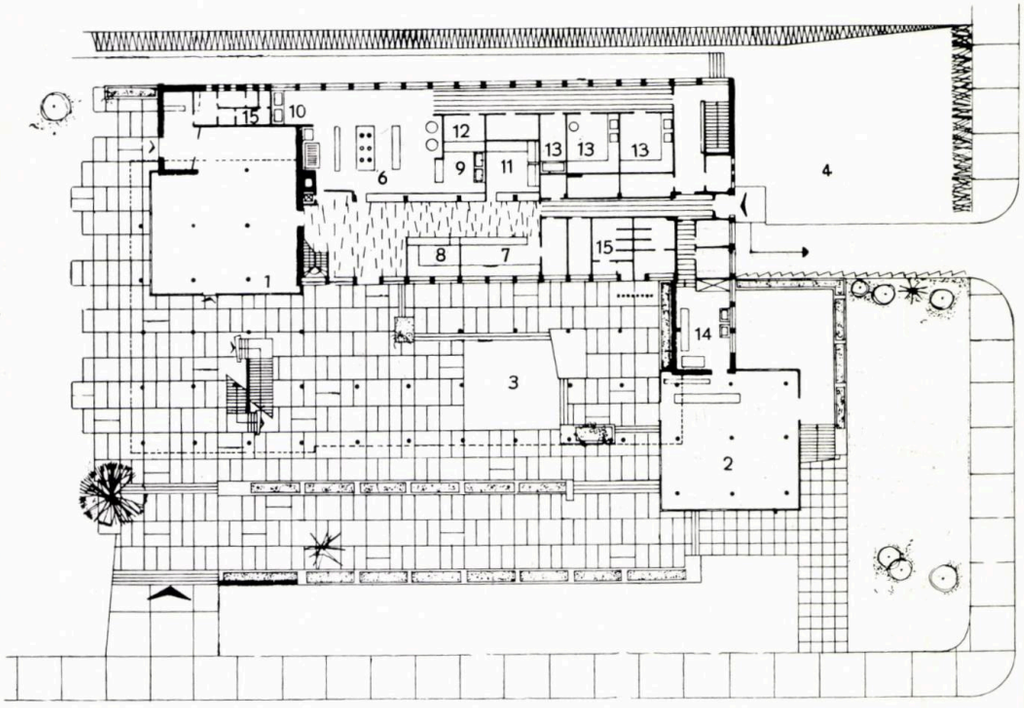

se facă lateral, din str. M. Eminescu, se fac astăzi frontal din bd. Republicii, cele două intrări rămînînd oarecum ascunse.

Monte-charge-ul unic, care este bine amplasat pentru circulația parter-etaj, are o poziție nefavorabilă pentru circulația subsol-parter.

De asemenea, linia de autoservire este alimentată de la oficiul de porționare printr-o extremitate, nu pe tot frontul său.

Ca sisteme constructive au fost prevăzute :

— pentru spațiile de deservire : dală groasă pe stîlpi metalici (tubing)

la travee de 4,40 m/4,40 m și fundații izolate ;

— pentru servicii : zidărie portantă cu sîmburi de beton armat, planșee monolit, fundații continue ;

— finisaje : izolație termică și hidrofugă cu praf hidrofob, tîmplărie metalică simplă și dublă la spațiile de deservire, tîmplărie de lemn la anexe, pardoseli din mozaic de marmură în două-trei culori, tencuieli cu terasit și praf de piatră, vopsitorie cu vinacet și oxizi, faianță la servicii ; scări de acces la autoservire din trepte prefabricate, fără contratrepte, susținute de tiranți la una din extremități și încastrate, prin intermediul unei platbande, în zidul dintre cele două rampe.

Arh. M. STANCU

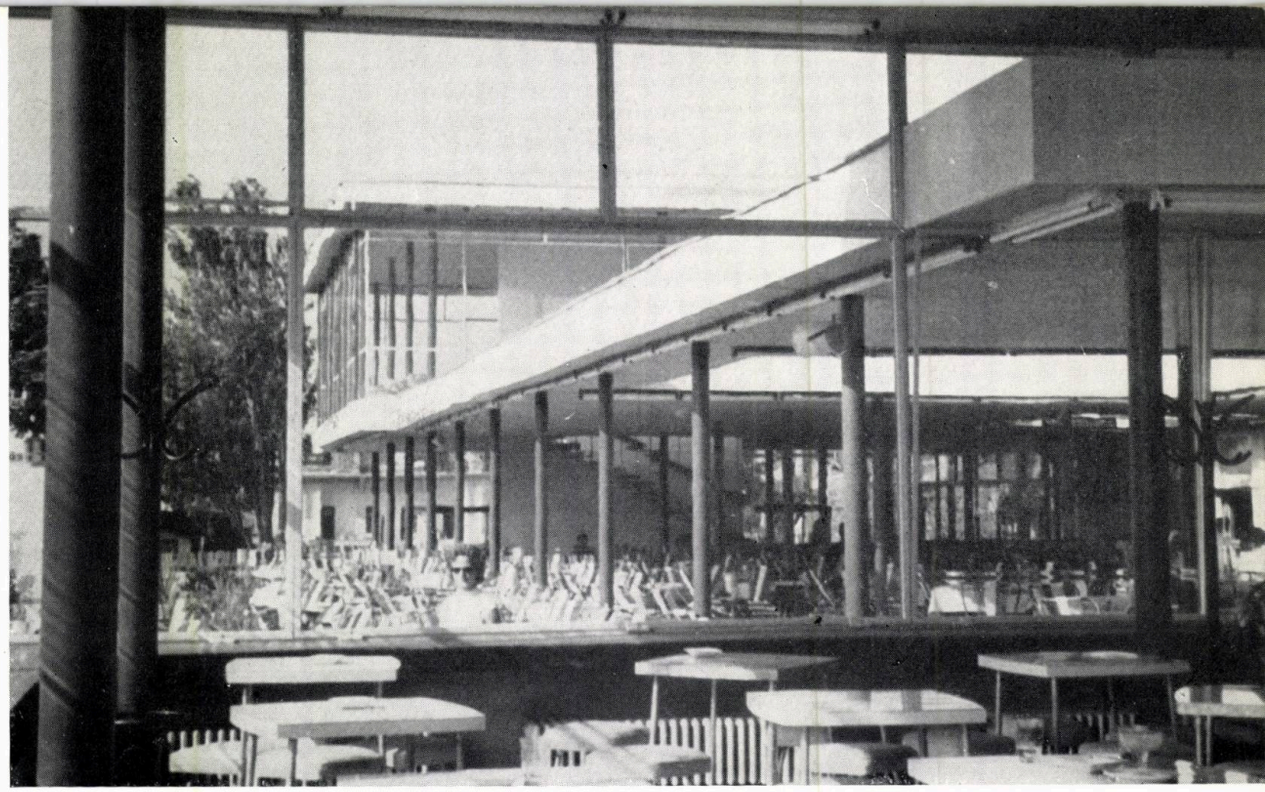

1 4 5

2

3 6 7

1 — *Secțiune transversală*

2 — *Plan etaj*

3 — *PLAN PARTER*
1. Restaurant de iarnă — 2. Cofetărie — 3. Ring de dans — 4. Curte de serviciu 5. Rampa auto — 6. Bucătărie — 7. Bar — 8. Expresso-cafea — 9. Spălător veselă 10. Spălător vase — 11. Bufet — 12. Bucătar șef — 13. Preparări — 14. Oficiu cofetărie 15. Grupuri sanitare

4 — *Vedere interioară a restaurantului cu autoservire*

5 — *Vedere dinspre interiorul restaurantului spre terasă*

6 — *Vedere spre interiorul cofetăriei*

7 — *PLAN DE SITUAȚIE*
A. Amplasamentul inițial — B. Amplasamentul definitiv

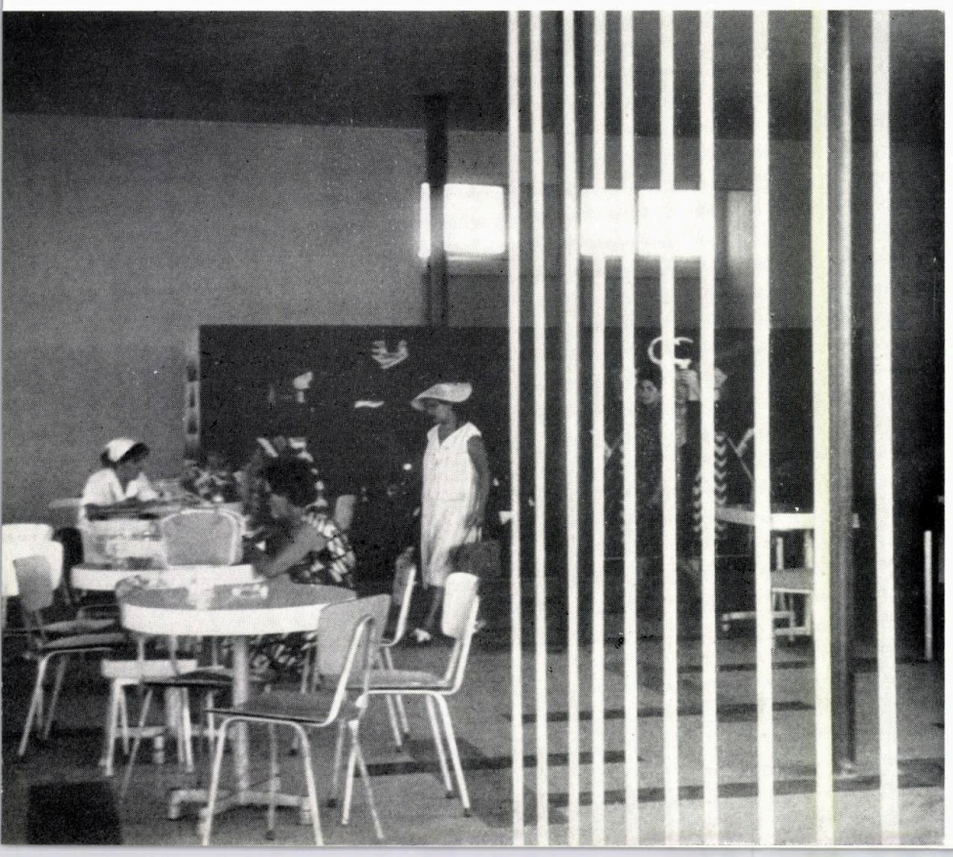

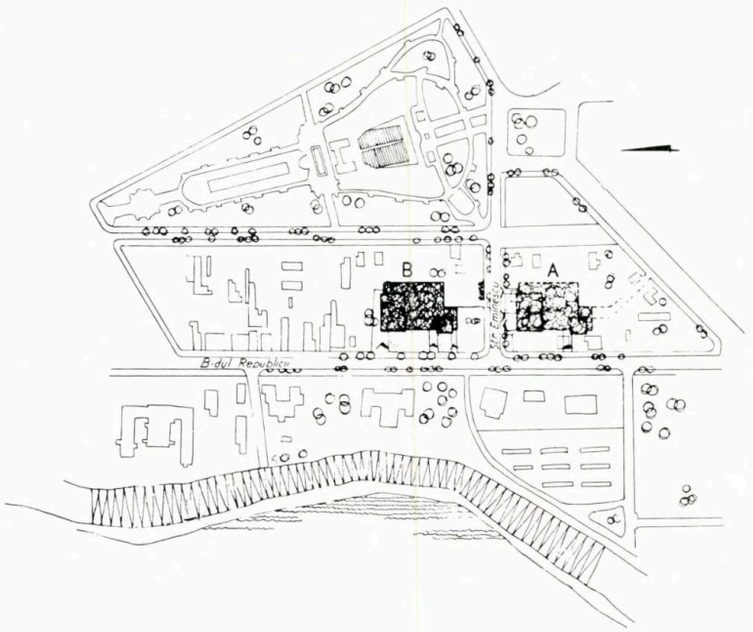

locuințe

Vedere din interiorul ansamblului

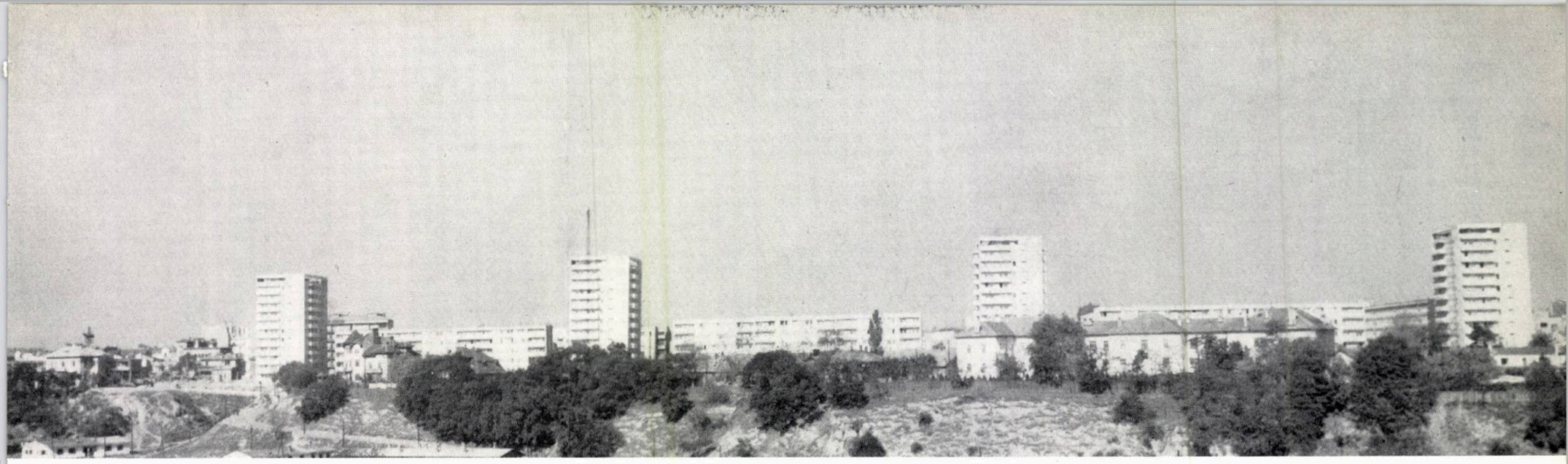

Vedere panoramică a cornișei, cu noile blocuri de locuințe

ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN ZONA GĂRII CONSTANȚA

Colectiv de proiectare:
Arhitecții: *Ș. Manolescu, I. Răducanu, Rodica Dumitrașcu, D. Rusovan, Al. Tsaquiris*
D.S.A.P.C. — Dobrogea

Acțiunea de mobilare a cornișei portului Constanța cu blocuri de locuințe și spații comerciale intră în fază finală.

Prima etapă — ansamblul denumit « gara veche » — proiectat cu doi ani în urmă — a fost încheiată ca execuție în toamna anului 1962.

El a fost executat pe amplasamentul fostei gări a orașului — dezafectată în urma construirii noii gări moderne — și cuprinde cca. 2 000 de apartamente, spații comerciale, dotări diverse etc.

Studiile de sistematizare pentru această zonă au fost dirijate către rezolvarea unor probleme ridicate de specificul amplasamentului pe de o parte — poziție de cornișe și vedere desfășurată spre mare, — iar pe de altă parte de configurația terenului, volumele p + 4 niveluri

Perspectivă generală

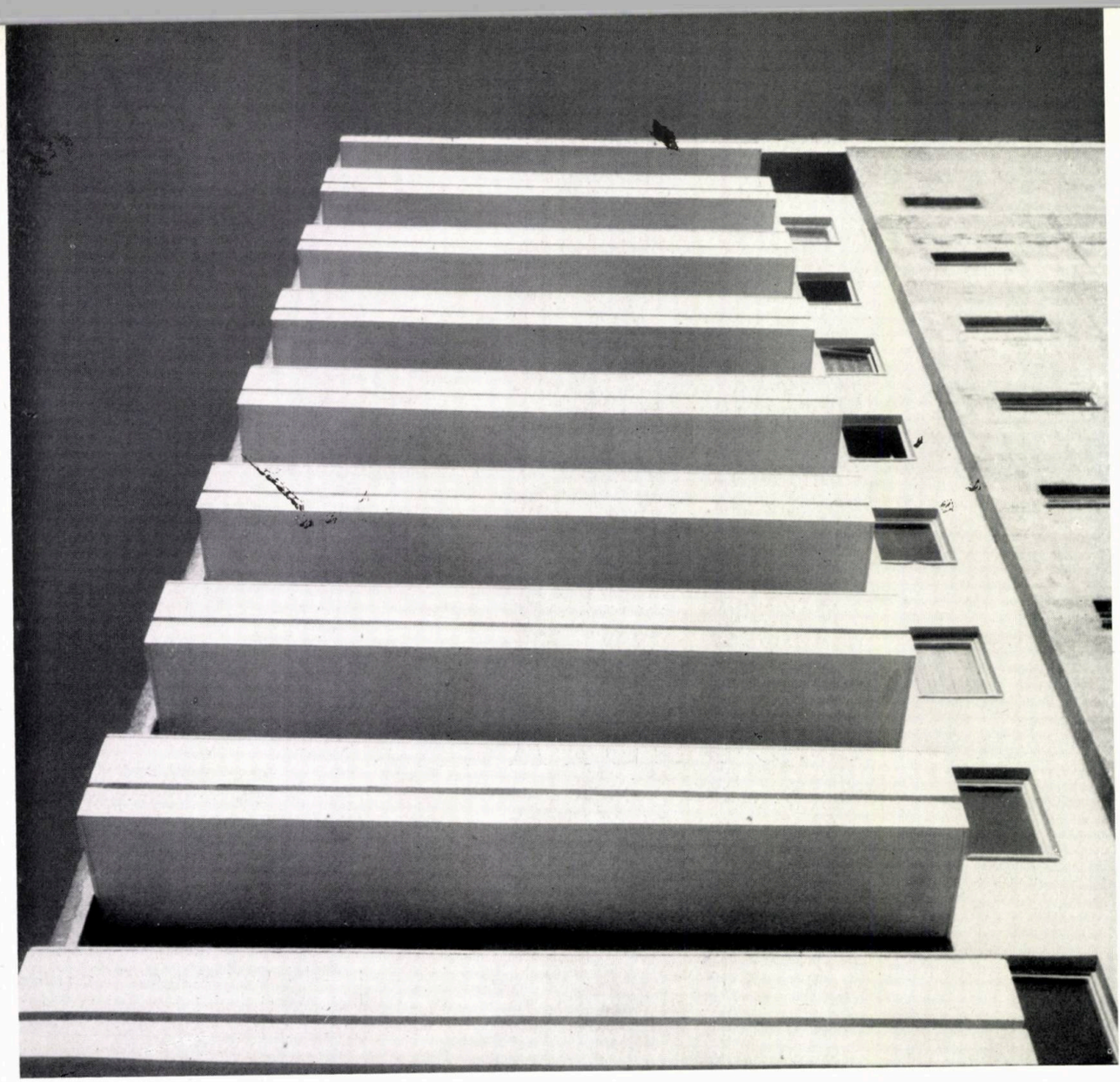

◀ *Detaliu de fațadă*

▼ *Blocul turn—Plan nivel curent*

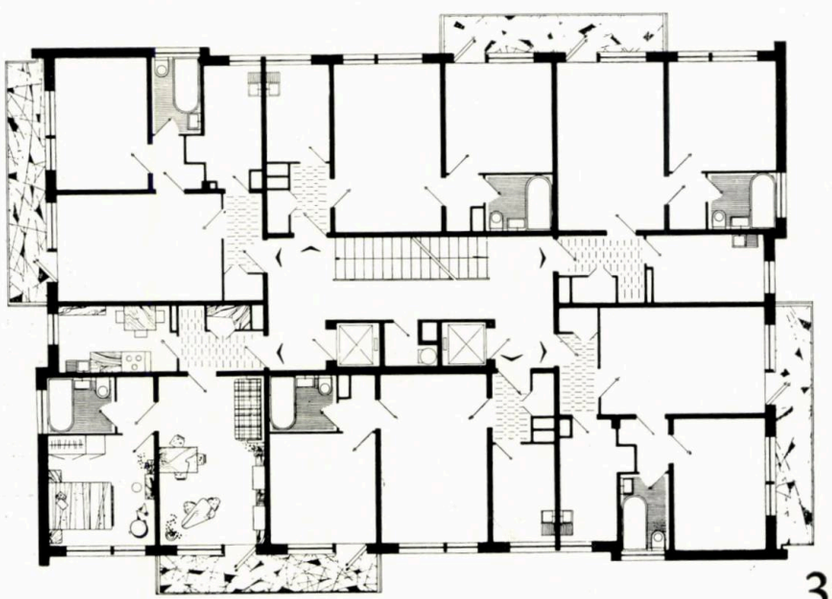

fiind dispuse în adîncime, în funcție de orientare, de aici derivînd și distribuția tipurilor de secțiuni (cu 3 sau cu 4 apartamente la scară).

În sfîrșit, a trebuit să se țină seama de existența unor valoroase vestigii arheologice, al căror amplasament se cerea evitat în scopul desfășurării activității de cercetare și conservare muzeistică.

Rezolvările plastice, prin proporții, distribuția materialelor și a culorilor se înscriu pe linia unor exprimări care au devenit familiare în zona litoralului.

Probleme deosebit de interesante a ridicat studiul sistemului constructiv la blocurile p + 10 niveluri.

Ca structură a fost ales sistemul « fagure », cu pereții din beton armat, care prezintă, față de soluțiile tradiționale, o serie de avantaje economice. Pentru economi-

Vederea unui bloc turn

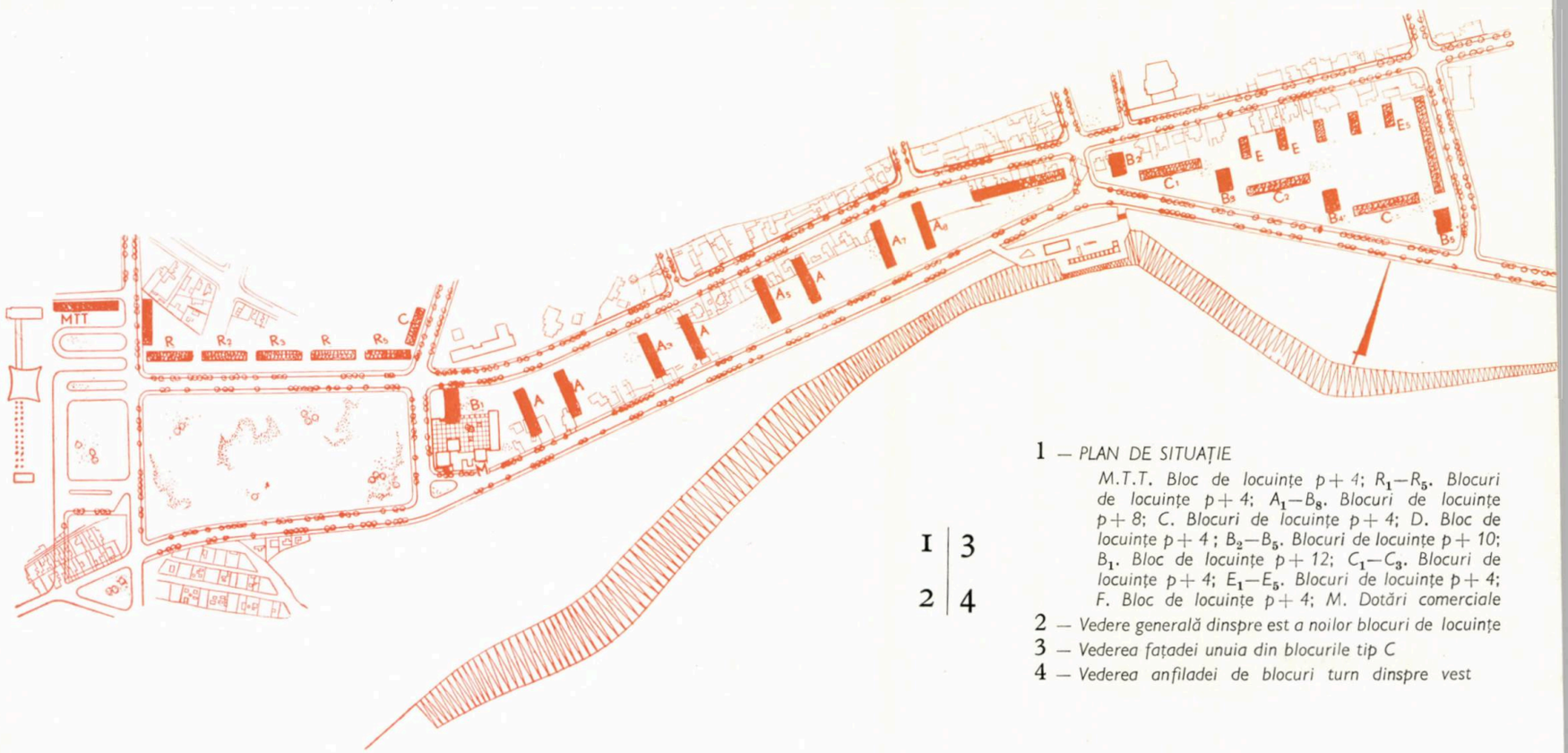

1 | 3
2 | 4

1 — *PLAN DE SITUAȚIE*

M.T.T. Bloc de locuințe p + 4; R_1—R_5. Blocuri de locuințe p + 4; A_1—B_8. Blocuri de locuințe p + 8; C. Blocuri de locuințe p + 4; D. Bloc de locuințe p + 4; B_2—B_5. Blocuri de locuințe p + 10; B_1. Bloc de locuințe p + 12; C_1—C_3. Blocuri de locuințe p + 4; E_1—E_5. Blocuri de locuințe p + 4; F. Bloc de locuințe p + 4; M. Dotări comerciale

2 — *Vedere generală dinspre est a noilor blocuri de locuințe*

3 — *Vederea fațadei unuia din blocurile tip C*

4 — *Vederea anfiladei de blocuri turn dinspre vest*

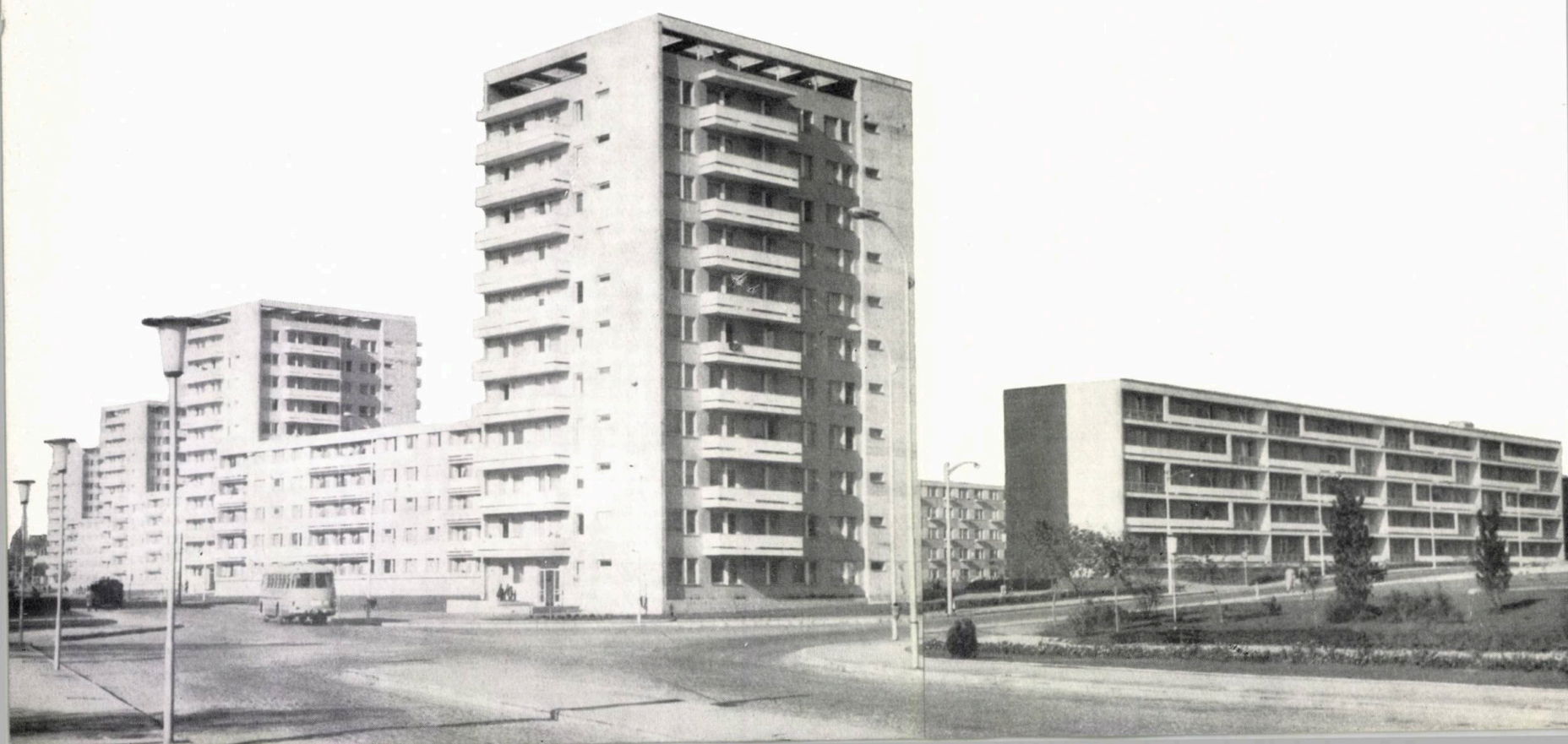

sirea materialului lemnos de cofrare, s-a adoptat soluția executării cu cofraje alunecătoare. Soluția folosită la executarea blocurilor turn de la Mamaia a trebuit însă adaptată construcției de locuințe, fiind necesară soluționarea problemei izolației termice la pereții exteriori, precum și a planșeelor, în sensul găsirii unui procedeu care să asigure realizarea lor într-un ritm corespunzător vitezei de glisare.

Astfel, pentru pereți s-au folosit plăci de granulit montate în cofraj în exteriorul diafragmei de beton, iar pentru planșee, dulapi precomprimați de 3 cm grosime, cu o suprabetonare ușor armată.

Concluziile trase în urma proiectării și execuției ansamblului « gara veche » au stat la baza redactării documentației pentru ultima etapă, care completează cornișa portului și care este în curs de realizare.

Arh. Ș. MANOLESCU

CONF. ARH. MIRCEA ALIFANTI

CĂUTĂRI ÎN DOMENIUL ELABORĂRII TIPURILOR DE LOCUINȚE DE MASĂ

Abordarea problemelor teoretice și practice ale arhitecturii în perspectiva sarcinilor viitorului puse de Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. constituie unul din obiectivele importante actuale ale arhitecturii noastre.

În acest sens considerăm că articolul tov. conf. arh. Mircea Alifanti, care pune în discuție o serie de ipoteze, experiențe și concluzii personale referitoare la perspectivele locuinței de masă, constituie o contribuție valoroasă la dezbaterea acestei probleme esențiale a arhitecturii contemporane.

Publicînd articolul tov. conf. arh. Mircea Alifanti trebuie să observăm că el tratează în special unele aspecte funcțional-estetice, sugerînd complexitatea studiului și necesitatea tratării și a altor laturi importante ale problemei.

În articol se subliniază necesitatea unei preocupări inginerești mai susținute pentru rezolvarea unor structuri de perspectivă, atingînd problema industrializării ca deziderat teoretic. De asemenea, autorul resimte nevoia unei analize a efectelor economice ale adoptării unor noi soluții funcțional-constructive, fără a dispune însă de elementele unor concluzii mai concrete în acest sens.

Articolul cuprinde o serie de ipoteze ce se bazează fie pe unele studii elaborate în cadrul ISCAS, fie pe studiile personale ale autorului, precum și pe o serie de scheme de soluționări ce reflectă în mod exclusiv aportul adus de autor la concretizarea noilor teme. E vorba aici de unele ipoteze privind evoluția în perspectivă a structurii populației, a modului de trai și de unele implicații în legătură cu arhitectura locuinței, atît în ce privește anumite dimensionări, cît și anumite dispoziții de plan, astăzi încă în discuție și insuficient experimentate.

Publicînd spre discuție studiile și reflecțiile cuprinse în acest articol, redacția revistei invită pe cititorii săi să-și exprime părerile atît în legătură cu materialul prezentat și problemele ridicate de autor, cît și în legătură cu alte laturi ale proiectării de locuințe, mai puțin sau de loc atinse în articol.

Dezbaterea vie, creatoare, menită să ajute la găsirea unor noi căi de soluționare a sarcinilor tot mai complexe ce stau înaintea noastră,va constitui, desigur, un aport însemnat la dezvoltarea noii noastre arhitecturi socialiste.

REDACȚIA

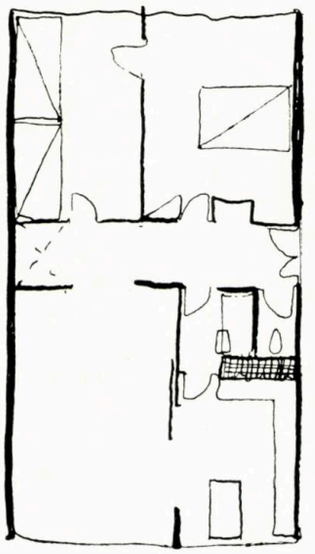

1 — *Secțiune propusă de Institutul de cercetări pentru construcții și arhitectură din R.S.C. «Pentru locuințele viitorului apropiat» Vyvoj Bydleni 1962*

2 — *Propunerile arhitecților din R.S.C. pentru locuințele-tip din 1963*

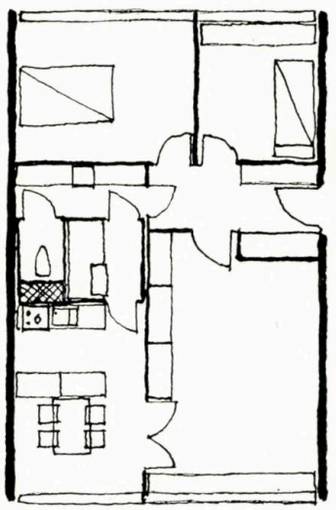

Redacția revistei « Arhitectura R.P.R. » mi-a cerut să expun cititorilor ei cîteva dintre punctele mele de vedere susținute nu de mult la Uniunea Arhitecților, în cadrul unei conferințe intitulate « Căutări în domeniul elaborării tipurilor de locuințe de masă ».

Conferința era prilejuită de nevoia unui cerc de studii al Uniunii noastre și făcea cunoscute cercetările întreprinse de mine — ajutat de arhitecta Alexandra Florian — în atelierul de proiecte-tip pentru locuințe al ISCAS-ului.

Îmi permit acum să ordonez altfel acest material și să extind unele aspecte ale problemelor discutate atunci.

★

Studiile urmăreau — în primul rînd — să stabilească cîteva premize pentru elaborarea unor scheme funcționale noi care să corespundă nevoilor de locuire în viitorul apropiat, dar mai ales cerințelor perioadei 1970—1975.

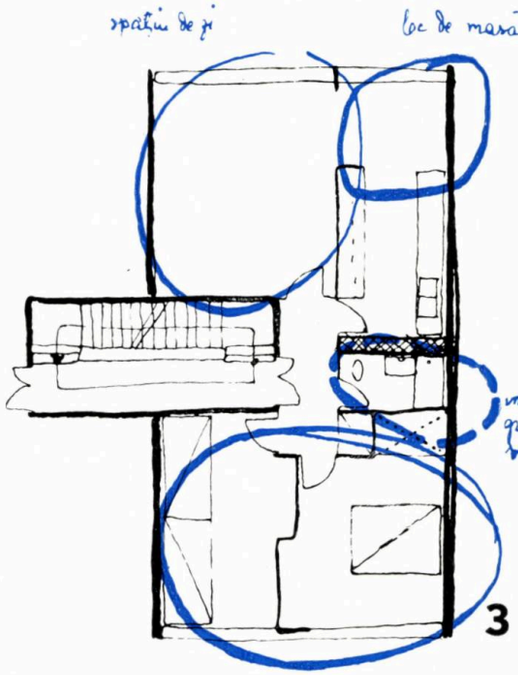

3 — *Schema de principiu a unui apartament folosit foarte mult în ultimii doi ani (care a avut la bază — probabil — o secțiune cu 3 apartamente la scară, a arhitectului Dubuisson): grup rezidențial la CONFLANS SAINTE HONORINE; arh. P. Mihailov și J. A. Benard—C.S.T.B. nr. 45/1960; locuințe la CRETAIL, arh. Paul Bossard și locuințe la AIR, arh. F. Maurice și J. P. Dom — ambele din « Architecture d'aujourd'hui » nr. 3/1962; locuințe experimentale în Berlin — « Deutsche Arhitektur » nr. 9/1962; clădiri prefabricate la Fribourg, arh. Décoppet, L. Veuve și F. Aubry — « Werk » nr. 5/1961.*

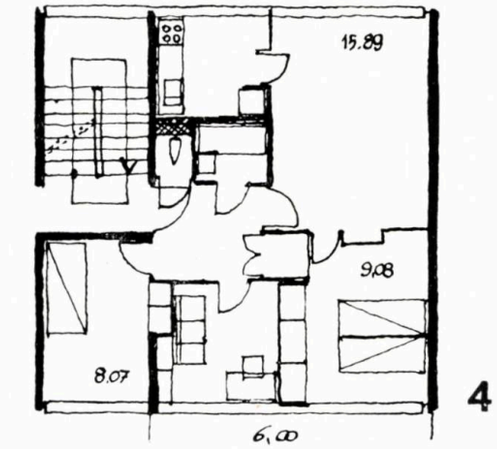

4 — *Proiect experimental întocmit de institutele de proiectare din Leningrad — « Stroitelstvo i arhitectura Leningrada » nr. 9/1962*

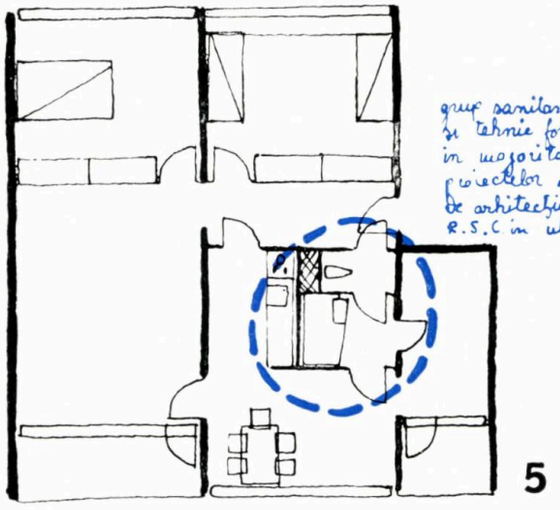

5 — *Propunerile arhitecților din R.S.C. pentru locuințele-tip din 1963*

Ele trebuiau să se concretizeze apoi în cît mai multe scheme funcționale, planuri de apartamente și asamblări de secțiuni, care să constituie material de discuție în vederea proiectării viitoarelor locuințe.

Desigur, că pentru astfel de cercetări este de cea mai mare importanță stabilirea temei ; dar definitivarea unei astfel de teme întîmpină dificultăți foarte mari, tocmai din cauza contradicției existente între posibilitatea și necesitatea folosirii unei clădiri minimum 50 de ani și evoluția rapidă a tuturor factorilor care au determinat construirea ei într-un anumit fel, atunci cînd a fost realizată.

Faptul că problema locuinței a căpătat o importanță atît de mare în țările socialiste, că rezolvarea ei devine certă pe baza unei planificări amănunțite și a unor enorme fonduri investite, că activitatea de construcție poate beneficia de îndată de cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în general, că ritmul de dezvoltare a condițiilor de trai în orînduirea socialistă este mult mai rapid decît în capitalism și că implicit exigențele locatarilor cresc foarte repede și în proporție de masă, fac elaborarea temei și mai dificilă.

Eventualele greșeli arhitecturale și urbanistice pricinuite de teme defectuoase pot influența foarte mult dezvoltarea normală a vieții orășenești.

Din ce în ce ne dăm mai bine seama că erori care într-o activitate de construcție de locuințe redusă nu aveau nici un răsunet, acum pot deveni grave.

Pe de altă parte, dacă în trecut o locuință putea corespunde zeci de ani cerințelor locatarului, avînd în vedere schimbările foarte lente ale felului de viață, astăzi trebuie să avem în vedere numeroase și mari prefaceri, atunci cînd întreprindem definirea caracteristicilor unei clădiri în care trebuie să se locuiască în bune condițiuni viitorii cincizeci de ani.

Primele încercări de stabilire a unei teme de proiectare pentru locuința viitorului apropiat, multilaterale și aprofundate, au început acum cîțiva ani în ISCAS și la Institutul de arhitectură « Ion Mincu ». Ele au căpătat o formă mai închegată în lucrarea de dizertație a arhitectului Mihai Caffé și mai ales în studiul 1 001, elaborat de ISCAS în 1961 [1]).

Încercările de elaborare a temei au dus — cum era firesc — la precizarea unui important număr de contradicții, cărora proiectarea trebuia să le găsească rezolvări — dintre care amintesc principalele :

— contradicția dintre necesitatea de a avea elaborate în timp foarte scurt cît mai multe proiecte valoroase, studiate minuțios, pe baza cărora să se poată trage concluzii clare din punct de vedere economic și care să permită declanșarea unei largi activități experimentale, și marea cantitate de muncă necesară redactării și definitivării unor astfel de proiecte (care durează cel puțin 3 ani) ;

— între necesitatea de a realiza o tipizare progresivă, pornind de la precizarea detaliilor tehnice, însușite și standardizate de unitățile industriale ale construcției de locuințe — și actuala rămînere în urmă a studiilor pregătitoare, precum și insuficienta coordonare între proiectare și industria construcțiilor ;

— între necesitatea construirii unui volum cît mai mare de locuințe — respectiv între necesitatea folosirii celei mai consecvente tipizări și industrializări, deci a restrîngerii numărului de variante funcționale folosite — și nevoile variate, complexe ale oamenilor ;

— între necesitatea de a realiza construcții economice pe baza unei tipizări riguroase (sensibilă la cele mai mărunte detalii) și grija de a evita monotonia, străină, nepotrivită vieții ;

— între nevoia de a mări confortul prin sporirea suprafețelor acordate fiecărui locatar și scumpirea care rezultă (mai ales că deocamdată noi n-am obținut încă rezultate mulțumitoare în încercările de a compensa, prin repartiția ingenioasă a suprafețelor locuibile sau prin alte îmbunătățiri tehnico-sanitare, suprafețele efectiv mari) ;

— între rigiditatea schemelor funcționale ale apartamentelor și mobilitatea realităților demografice (componența familiei, grupele de vîrstă, creșterea populației orășenești, sporul natural al populației) ;

— în sfîrșit, între rigiditatea schemei funcționale a echipării tehnice, a relațiilor dintre suprafețele locuibile și auxiliare, pe de o parte, și schimbările previzibile, așteptate, în modul de trai al oamenilor, pe de altă parte.

SPRIJINIT PE PARAMETRI FOARTE MOBILI, CARE LA RÎNDUL LOR SÎNT ÎNSUMAREA UNOR ALȚI FACTORI VARIABILI ȘI DISPARAȚI, PROIECTAREA DE LOCUINȚE ÎNTÎMPINĂ DIFICULTĂȚI MARI TOCMAI LA STABILIREA DATELOR DE BAZĂ. DAR ÎN CIUDA ACESTOR DIFICULTĂȚI, DATELE TREBUIE ASTFEL STABILITE, ÎNCÎT CLĂDIRILE CONSTRUITE PE BAZA LOR SĂ CORESPUNDĂ CÎT MAI MULT TIMP DEZVOLTĂRII NEÎNTRERUPTE A VIEȚII.

Consider că în astfel de condiții un singur drum pare să nu aibă vicii chiar de la pornire :

---

[1]) În prezent se întocmește la ISCAS Studiul nr. 1 070 pentru determinarea tipurilor de locuință în perspectivă, în vederea rezolvării problemei locuințelor în mediul urban.

Cercetările pregătitoare pentru stabilirea unei astfel de teme au pornit de la influența realităților și schimbărilor demografice asupra programului locuinței, de la consecințele aduse în alcătuirea apartamentului de modificarea felului de trai al omului în societatea socialistă. Ele au ținut în permanență seama de posibilitățile economice ale țării, de ansamblul cerințelor cărora locuința trebuie să le facă față, de necesitatea realizării unei varietăți funcționale și de aspect ale acesteia pentru a corespunde dezvoltării societății și a contribui la realizarea cadrului adecvat acestei dezvoltări.

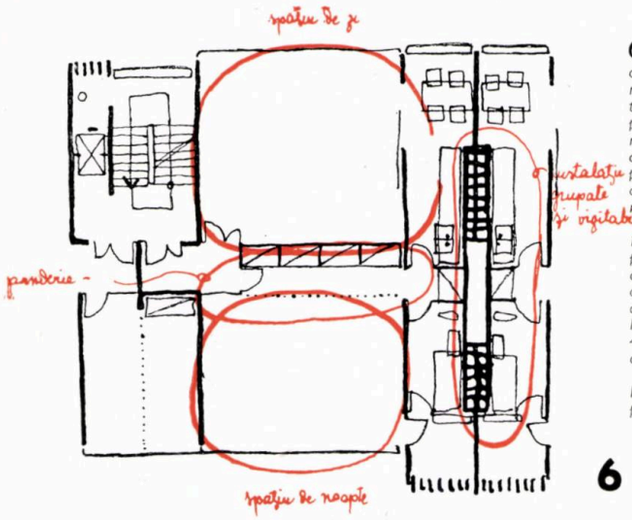

6

6 — *Schema unui apartament al cărui spațiu locuibil poate fi organizat felurit prin elemente separatoare ușoare; părțile auxiliare dispuse ritmic și foarte rigide, permit renunțarea la legătura transversală din mijlocul apartamentului, compartimentarea acestuia rămînînd dependentă doar de rezolvarea pereților de fațadă.*

Spațiile de zi și de noapte cresc împreună, odată cu depărtarea grupurilor tehnico-sanitare și scărilor, astfel că — în limita echilibrului dintre suprafețele locuibile și cele auxiliare — schema poate fi folosită la proiectarea apartamentelor de 4—7 persoane (prin simpla mărire a părții centrale).

Toate încăperile auxiliare sînt luminate și ventilate direct și grupate în aceeași parte a planului.

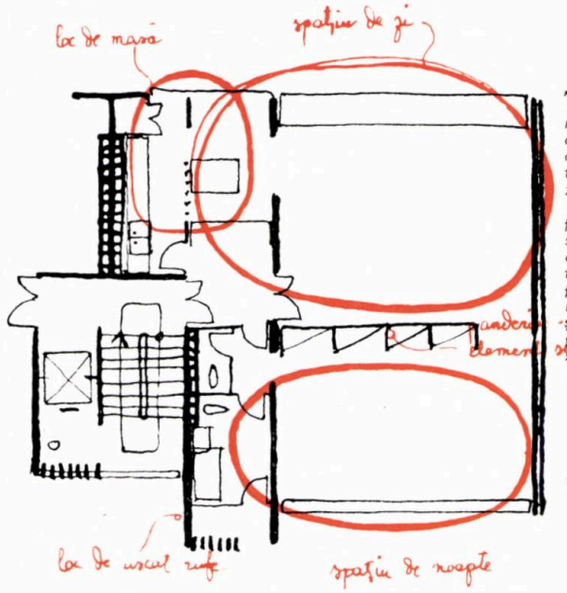

7

7 — *Schemă de plan în care separarea funcțiunilor este extinsă și asupra spațiilor auxiliare (ceea ce duce implicit la separarea grupului tehnico-sanitar, cu avantajele și dezavantajele care decurg).*

Aceleași observații referitoare la partea locuibilă — ca și pentru schema 6 — cu excepția celor remarcate referitor la legătura constructivă dintre zidurile transversale; aici punctele într-adevăr rigide ale planului sînt mai depărtate (8—12 m) și legătura longitudinală este mai greu de înlăturat (în condiții constructive în adevăr, simple).

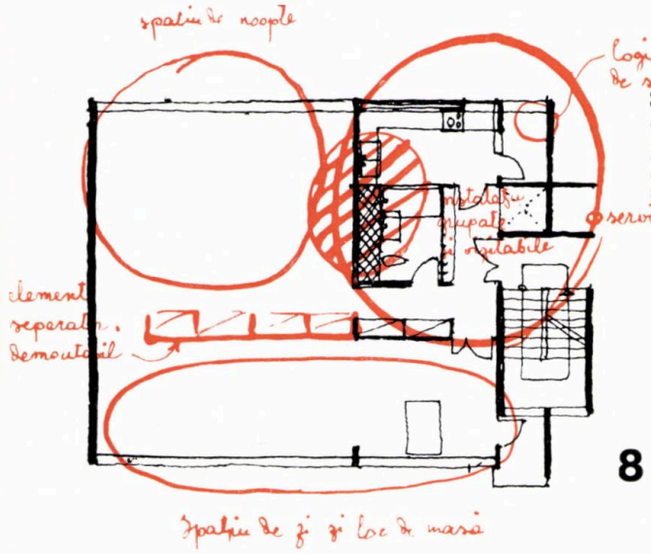

8

8 — *Schemă de apartament avînd caracteristici asemănătoare cu cele arătate în schițele 7 și 8 dar o mai mare eficacitate a spațiilor auxiliare față de suprafețele ocupate în plan de acestea.*

A ÎNZECI MUNCA DE STUDII ȘI PROIECTARE ȘI A PROCURA CAMPANIEI DE CONSTRUCȚII ÎN PLINĂ DEZVOLTARE — LA ACELEAȘI TERMENE DOVEDITE NECESARE — UN NUMĂR MULT MAI MARE DE PROIECTE COMPLEXE ȘI COMPLETE DECÎT AM FI REALIZAT ÎN MOD OBIȘNUIT ; A SPORI TOTODATĂ APROFUNDAREA LOR ÎN CEEA CE PRIVEȘTE LATURA TEHNICO-ECONOMICĂ, PENTRU A DOVEDI SAU INFIRMA UNELE CĂUTĂRI ȘI PROPUNERI CARE CONȚIN UN GERMENE DE PROGRES ȘI CARE ADESEORI ÎȘI FAC CU GREU DRUM ÎN LUMEA CONSTRUCTORILOR, ÎN SPECIAL DIN CAUZA UNOR POZIȚII PERSONALE, RUTINIERE, SIMPLIFICATOARE.

Consider, că tocmai pe acest drum am făcut foarte puțini pași.

În problemele foarte diverse ale locuinței, de la aspectele psihologice, ecologice, de frumos, la cele tehnice și economice, la cele puse de marile ansambluri urbanistice, proiectarea mai are încă foarte multe propuneri de făcut și de analizat valabilitatea acestor propuneri.

★

Cercetările întreprinse au căutat, în al doilea rînd, să definească aspectele practice, de proiectare, ale contradicțiilor enumerate, prin proiectare propriu-zisă și prin discuții, și să contribuie, tocmai prin această verificare practică, la înlăturarea lor.

Iată unele concluzii la care am ajuns (concluzii ilustrate prin schemele secțiunilor proiectate în cadrul acestor cercetări).

a. — Gruparea apartamentelor cîte două la o scară — caracterizată prin incontestabile avantaje de însorire, ventilare, separare și grupare a funcțiunilor, prin supleța mai mare a planului, prin obținerea unor interioare mai nuanțate, dînd o impresie spațială mai generoasă (chiar în ipoteza proiectării unor suprafețe restrînse pentru încăperile apartamentelor) — trebuie să fie mult mai consecvent și mai complet studiată, întrucît actualmente nu avem posibilitatea folosirii unor date certe pentru a cunoaște exact ordinul de scumpire rezultat și a aprecia dacă avantajele obținute justifică sporurile de preț.

b. — Apartamentele pentru 3—4 persoane [1]) (apartamentele care potrivit datelor demografice trebuie să fie cele mai numeroase) deși pot fi proiectate foarte simplu și corect, așa cum arată unele scheme funcționale folosite azi frecvent în multe țări (R. D. Germană, Elveția, Franța, R. S. Cehoslovacă) ajung mai scumpe prin dispunerea « două la scară », din cauza suprafeței locuibile relativ mici, în comparație cu suprafața construită pentru scară, și a numărului mare de intrări. Aceste scări trebuie reduse la minimum de suprafață, folosind și alte forme în plan (de pildă, scara rotundă utilizată de cehi și suedezi) (fig. 15) ; trebuie acceptată plasarea scărilor în interiorul planului, cînd ansamblul secțiunii cere aceasta, și urmărită legarea lor la parter pentru a micșora numărul intrărilor [2]).

c. — Relația dintre suprafețele locuibile și cele auxiliare (încăperi, sanitare, bucătării, depozitare) precum și raportul dintre suprafețele camerelor de dormit și a camerei de zi sînt date importante pentru aprecierea calității locuinței viitorului [3]).

---

[1]) Studii elaborate de ISCAS și datele obținute de la unele sfaturi populare, afirmă că numărul mediu de persoane în familiile din mediul urban este 2,81, procentele diferitelor categorii de familii fiind :

— familii de 2 persoane 26,7%
— familii de 3 persoane 20,9%
— familii de 4 persoane 13,9%
— familii de 5 persoane 7,1%

Deci familiile de 3—5 persoane ar însuma peste 40% ; luînd în considerare creșterea nivelului de trai și tendințele care se pot observa de pe acum, familiile tinere vor avea din ce în ce mai mult posibilitatea să-și organizeze o viață independentă ; astfel, atît familiile tinere cît și cele vîrstnice se vor libera de servituțile și inconvenientele conviețuirii a două-trei generații.

Pe de altă parte, grija statului pentru bătrîni va da și acestora posibilitatea unei vieți luminoase în afara « întreținerii » de către copiii lor.

[2]) În orice caz, cred că ar trebui revăzută o normă P.C.I. care oprește folosirea scărilor « balansate » (fără a face deosebire între acestea și scările curbe și rotunde), cu toată deosebirea calitativă dintre ele, chiar în ceea ce privește siguranța evacuării. De altfel, este de remarcat că în cazul apartamentelor mici, grupate cîte două la scară, în clădiri cu parter + 3 niveluri, scara trebuie să asigure evacuarea unui număr foarte mic de persoane (18 în ipoteza apartamentului pentru 3 persoane).

[3]) O dată rezolvată problema locuinței la noi se va putea trece la sporirea suprafeței acordate fiecărui locatar.

Este evident că reducerea treptată a numărului celor care folosesc apartamentul reprezintă o soluție firească pentru a obține gradarea dorită.

Astfel, în secțiunile folosite astăzi de noi (în apartamente pentru 3—4 persoane și acceptînd cazarea a 1—2 persoane în camera de zi) revine 29 : 4 = 7,5 m² pentru fiecare locatar în ipoteza apartamentului solicitat la maximum, 29 : 3 = 9,66 m² în ipoteza că în camera de zi doarme o singură persoană și 29 : 2 = 14,5 m² de om cînd camera de zi n-ar mai fi folosită pentru dormit. Este o gradare foarte corectă a creșterii spațiului locuibil pe cap de locuitor ; dar acest procedeu, relativ simplu, nu asigură în mod automat maximumul de confort, tocmai pentru că rapoartele dintre suprafețele locuibile și cele auxiliare, dintre suprafața camerei de zi și suprafețele dormitoarelor, toate la rîndul lor dependente direct de evoluția condițiilor de trai, decid în ultimă instanță calitatea confortului locuințelor viitorului.

În adevăr, considerînd evoluția normală, previzibilă, este firesc să presupunem reducerea spațiilor auxiliare în favoarea celor locuibile, o mărire a suprafeței camerei de zi, atît prin sporirea în general a suprafeței apartamentului, dar și în dauna dormitoarelor (fig. 9a) (din acest punct de vedere secțiunile folosite astăzi sînt mai puțin favorabile).

De asemenea, tot dependentă de această relație dintre suprafețele încăperilor este și posibilitatea nuanțării spațiului interior, problemă importantă pentru evoluția psihologică și cultural-artistică a omului.

Faptul că în prezent folosim foarte puține scheme funcționale, foarte puțin diferențiate, care nu vor putea satisface dorința firească de varietate în locuire, cere să creăm de pe acum condițiile acestei posibilități de varietate, pentru vremea cînd vom construi și mai mult.

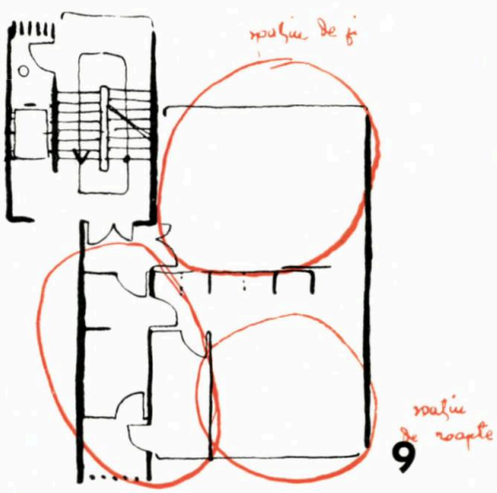

9

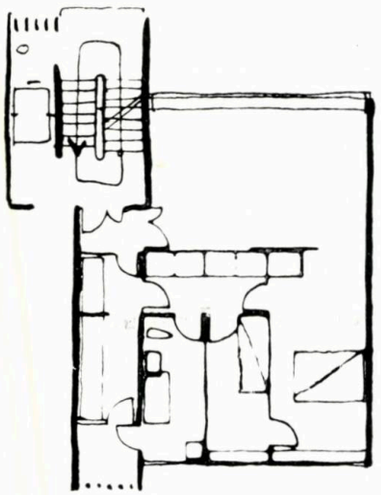

9 a

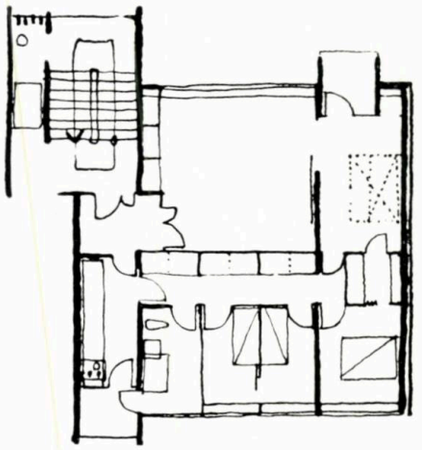

9 b

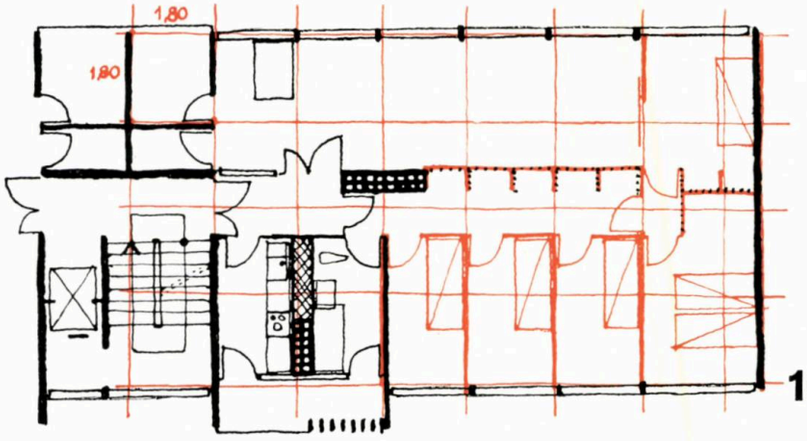

10

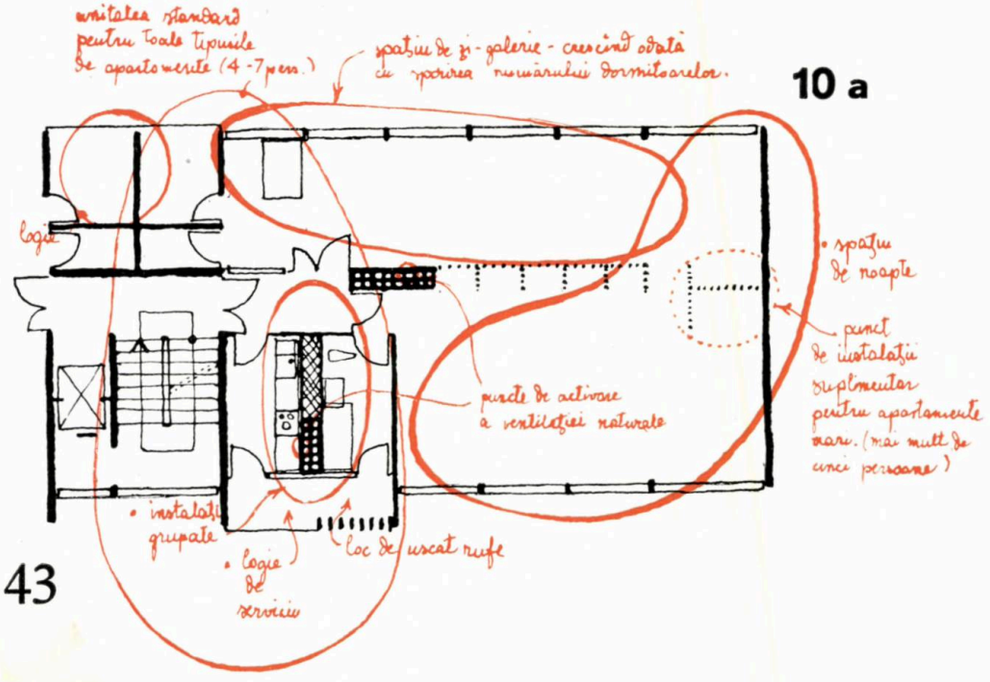

10 a

10 b

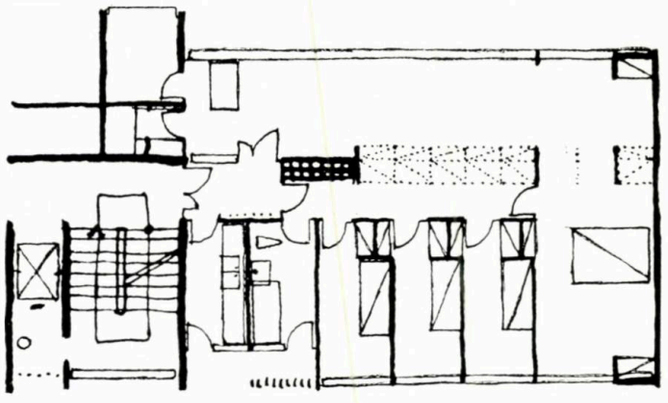

9, 9 a, 9 b — *Schema de principiu și două rezolvări ale unui apartament avînd caracteristici foarte asemănătoare cu cel din schița 7; este mai mult o « variantă » indicată pentru apartamente mici, la care echilibrarea spațiilor de zi și de noapte este mai dificilă și la care gruparea completă a celor auxiliare este totuși de urmărit (chiar acceptînd vecinătatea scării cu camera de zi).*

10 — *Dezvoltare și variantă a schemei 8. Camera de zi este gîndită ca o galerie (2,40—2,70 m lățime) care crește în lungime în funcție de unitățile de dormit — și care este plăcută prin felul luminării ei naturale.*

O modulare riguroasă și folosirea unor elemente separatoare mai complexe, standardizate, poate conduce la liberarea aproape completă a unui spațiu locuibil foarte plăcut avînd planșeul sau elementele de planșeu rezemate pe structura de rezistență a fațadei. (Fig. 10 a este schema de principiu și fig. 10 b este o ipoteză de împărțire a spațiului prin elemente separatoare).

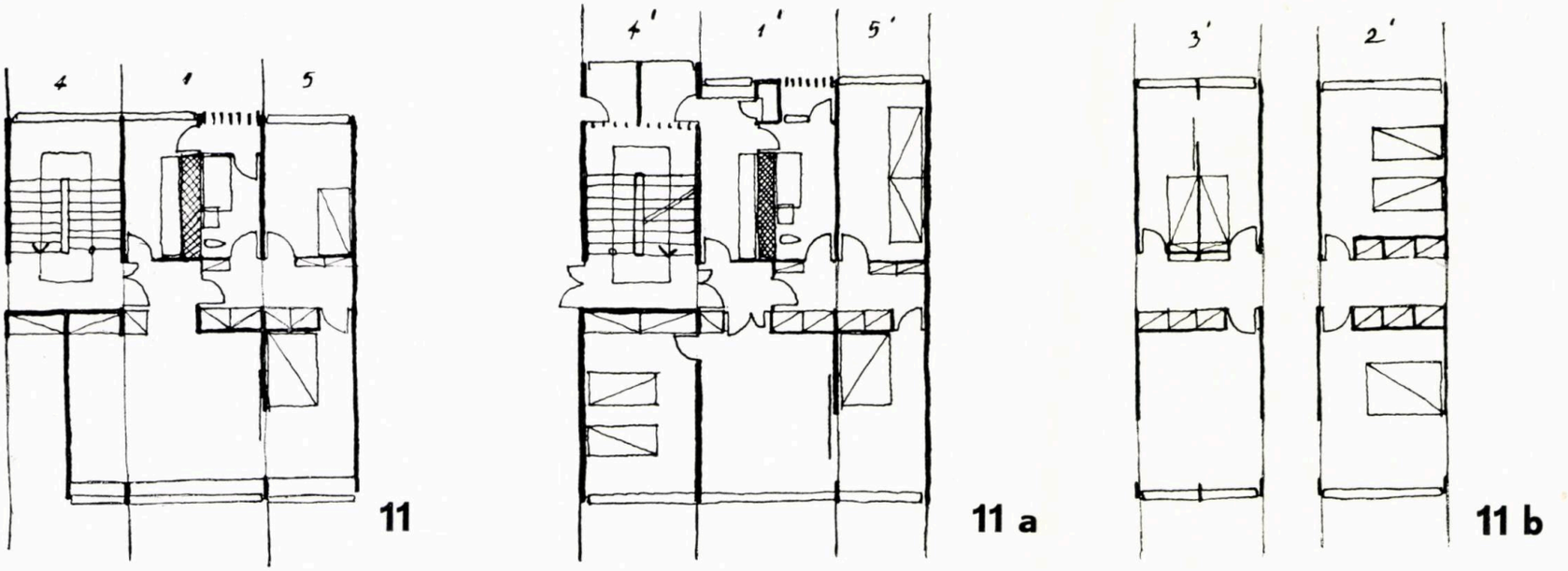

11

11 a

11 b

11, 11 a, 11 b — *Un exemplu de folosire a unor așa-numite « părți de proiect » prin care — pe baza unor modulări consecvente — se pot alcătui proiecte complete, avînd aceeași schemă funcțională dar număr diferit de camere și unele mici variații de detaliu, folosind o cantitate mai mică de piese desenate, scrise, măsurători, calcule etc. Schema funcțională folosită prezintă unele caracteristici expuse în text și în special o bună separare a funcțiunilor și o extindere posibilă a camerei de zi către un dormitor mare.*

Consider că o oarecare sporire a suprafețelor locuibile **(atît în absolut cît și pe seama celor auxiliare)** este posibilă și de dorit. O nouă împărțire a spațiului locuibil în favoarea camerei de zi, păstrînd pentru dormitoare (care implicit nu mai sînt murdărite prin vizite sau jocul copiilor) minimumul necesar de suprafață este de asemenea de urmărit (fig. 13, 19).

Este astfel posibilă o « nuanțare » a suprafețelor camerelor de locuit (fig. 14).

Ca urmare, studiul nostru acceptă așa numita « jumătate de cameră », adică apartamente cu camere de dormit de 6—7 m² pentru un pat și 9—11 m² pentru două paturi, camere în care nu se primesc vizite, depozitarea hainelor și a rufăriei, făcîndu-se de asemenea în afara încăperilor.

Reducerea aceasta de spații se face în favoarea camerei de zi, care poate ajunge — în funcție de mărimea apartamentului — la 20—25 m², asigurînd astfel o mai corectă folosire a spațiului din punct de vedere funcțional și o mai activă, mai complexă viață colectivă.

Diferențierea de spații poate exercita o importantă acțiune psihologică asupra locatarilor prin contrastul dintre încăperi.

Consider de asemenea, că spațiile necesare pregătirii mesei și depozitării de alimente (și mai ales a depozitării proviziilor pentru iarnă) se vor putea reduce esențial o dată cu dezvoltarea tot mai mare a rețelei de alimentație publică (semipreparate culinare, aprovizionare la domiciliu, posibilitatea pregătirii mesei principale în afara locuinței, dezvoltarea cantinelor în școli etc.) [1].

Toate acestea fac posibilă reducerea suprafeței bucătăriei și părăsirea amplasării ei obligatoriu la fațadă, izolată complet de celelalte încăperi prin ziduri și tîmplărie — eventual prin sas de miros. În orice caz ventilarea naturală trebuie activată prin canale verticale (fig. 1ε).

Cele amintite trebuie să ducă de asemenea spre o mai ușoară soluționare a problemei evacuării gunoaielor.

Existența unui număr suficient de unități pentru spălarea și călcarea rufelor (fie cu personal specializat, fie înzestrate cu aparate la dispoziția populației) va trebui să facă posibilă renunțarea la spălătorii și uscătorii de bloc (care nu satisfac nevoile, acolo unde există), asigurîndu-se în apartamente posibilitatea spălării și uscării rufelor mici.

În ceea ce privește prevederea de spațiu pentru jocul copiilor, pentru luarea mesei și pentru mici reuniuni familiare, am considerat că atîta vreme cît formele de viață colectivă sînt în perioadă de definire și întrucît existența acestor spații nu poate influența decît favorabil relația dintre suprafețele locuibile și cele auxiliare, prevederea lor nu numai că nu este dăunătoare, ba chiar duce la nuanțarea spațiilor unui apartament. Plusul de suprafață rezultat (bineînțeles, rămînînd în jurul unui total general de 13—14 m² locuibil pe cap de locuitor) cred că este în sensul unei evoluții firești spre dimensiuni mai mari pentru camerele folosite în comun, avînd în vedere atît un confort mai ridicat cît și importanța psihologică a frumuseții spațiului arhitectural pentru evoluția spirituală a omului.

d. — Este de dorit ca printr-o deosebit de atentă studiere a posibilităților schemelor statice — în diferite sisteme de construcție (chiar a celor mai puțin folosite în prezent), prin corelarea cît mai perfectă între schema de rezistență și cea funcțională — să se obțină un plan cît mai suplu. **Și aceasta nu în vederea posibilității modificării lui de către locatari odată cu ivirea unor condiții familiare noi, ci pentru a-l face să corespundă — prin transformări executate în anumite perioade de către organizațiile locale de construcție — schimbărilor importante ce vor apărea în felul de trai al omului în societatea socialistă.**

Consider că, în general, se pune cu oarecare ușurință problema așa-numitului « apartament suplu ». Pe de o parte, de către cei care văd posibile schimbări importante **în interiorul unui apartament realizat într-un sistem de construcție obișnuit, fie ele motivate doar de dorința de variație în locuire a familiei care ocupă apartamentul.**

Unele rigori și necesități (izolarea fonică, întreținerea curățeniei, limitarea pătrunderii mirosului, prafului etc. și, implicit, dificultățile constructive care rezultă la legarea pereților despărțitori între ei și cu tavanele, cu pardoselile și mai ales cu pereții de fațadă), cît și seismicitatea teritoriului nostru — de curînd studiată foarte atent și care cere structuri omogene, legate, asigurate pe toate direcțiile — fac problema « liberării planului », problema « apartamentului suplu » mult mai dificilă, mai ales în ipoteza unor construcții economice.

Pe de altă parte, de către cei care — conștienți de dificultățile amintite — consideră că rezolvările folosite actualmente sînt singurele de utilizat.

Dar în viitor, necesitatea sporirii spațiului locuibil, revederii rapoartelor dintre suprafețele camerelor, odată cu creșterea nivelului de trai al populației și cu trecerea spre o viață în care colectivitatea se va manifesta mai puternic și mai caracteristic, va aduce contradicții și dificultăți foarte mari în repartizarea spațiilor pentru fiecare funcțiune a apartamentului ; atunci, schema funcțională a apartamentului ca și rapoartele dintre diferitele lui suprafețe vor trebui să se schimbe, pentru a putea vorbi de o locuință în adevăr confortabilă.

---

[1]) Este probabil să se schimbe în oarecare măsură chiar felul « tradițional » de pregătire a mîncării. Chiar în prezent, mîncările producătoare de mult miros sînt evitate de multe familii care locuiesc în locuințe colective și care consumă astfel de feluri doar ocazional, în restaurante.

De altfel, este probabil ca în viitor să se poată pregăti feluri ale bucătăriei tradiționale, dar folosind « semipreparate », pe plite perfecționate. De asemenea, este firesc ca în viitor să putem vorbi de o aprovizionare ușoară cu legume curățate, pește și păsări curățate.

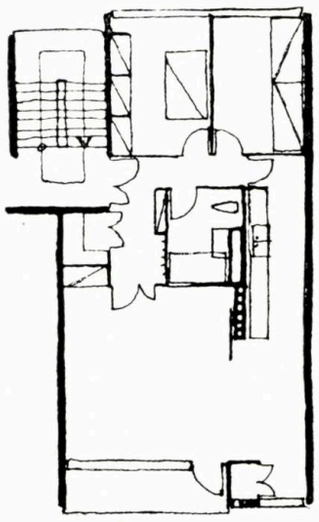

12

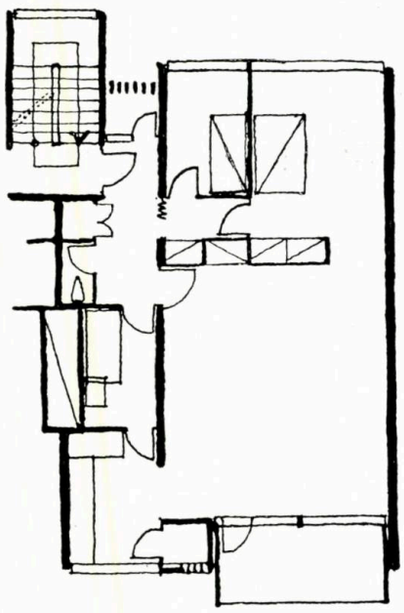

13

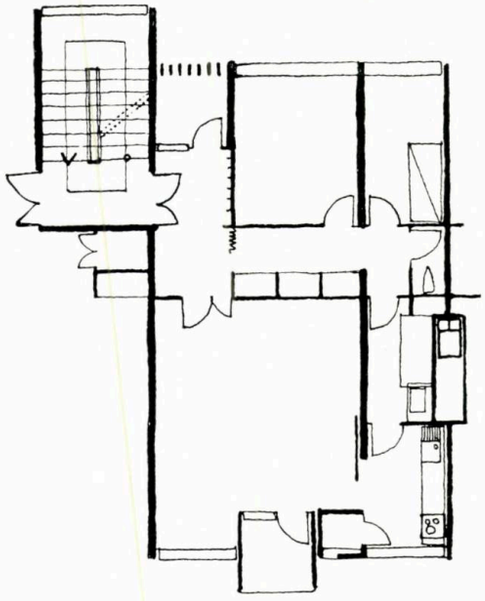

13 a

12, 13, 13 a — *Trei scheme de apartamente pentru trei persoane. Apartamentele sînt diferite prin suprafaţa construită, prin impresia spaţiului perceput din camera de zi, prin gruparea instalaţiilor (extinsă la 2 apartamente în schiţa 13). În sfîrşit, prin unele îmbunătăţiri de ordin gospodăresc (logie de serviciu şi izolarea de scară a dormitorului), dar mai ales prin liberarea totală, posibilă, a spaţiului locuibil, de elemente fixe, la apartamentul din schema 13.*

Ori, casele pe care le construim acum vor dăinui cca. 50—70 ani.

Problema găsirii celei mai judicioase şi suple scheme funcţionale a apartamentului se pune totuşi. **Trebuie amintit în treacăt că şi această « suplеţe » are în general două aspecte:**

— schimbările dorite şi necesare intervin la intervale mari şi au un caracter oarecum structural; ele sînt prilejuite de schimbarea numărului de membri ai familiei care se mută în locuinţă, de schimbări importante apărute în felul lor de trai etc;

— schimbările dorite sînt de mică importanţă şi mai dese, urmărind în special o nouă compartimentare a spaţiului prin pereţi culisanţi, rotitori etc. (fig. 11 b).

Din studiile întreprinse de noi a reieşit că elementele principale de avut în vedere la proiectarea unei scheme mai suple a apartamentului ar fi următoarele:

— apartament cu două faţade; o astfel de suprafaţă oferă, atît prin forma ei (prin plasarea ei faţă de scări şi faţă de planul întregii clădiri), cît şi prin condiţiile foarte avantajoase de luminare — maximumul de posibilităţi;

— schemă constructivă cu pas transversal de minimum 6 m; legăturile constructive longitudinale de preferinţă în centrul apartamentului şi concepute în formă de cadre şi nu de diafragme;

— faţade modulate pe un modul de minimum 1,20 m; de preferinţă 2,40 m;

— punct unic de apă şi de instalaţii, plasat cît mai în centrul planului; eventual separarea grupului sanitar în două unităţi judicios alcătuite (de pildă: unul alcătuit din baie, W.C., lavabou, racorduri pentru instalaţiile bucătăriei, şi altul din lavabou, W.C.), ambele aşezate de asemenea în centrul planului;

— eventual casa scării plasată în afara tractului încăperilor.

e. — Consider că este posibil şi de dorit să se obţină ceea ce s-ar putea numi « un circuit continuu » în apartament. (Posibilitatea de a ajunge din orice loc al apartamentului în orice piesă de locuit sau auxiliară, fără a stînjeni nici una din funcţiuni) (fig. 6, 10, 13, 14 b etc.).

Această prevedere, corelată cu păstrarea preponderenţei suprafeţei camerei de zi asupra celorlalte — şi în plus cu grija de a găsi posibilităţi de a extinde impresia spaţială a camerei de zi spre alte spaţii locuibile (locul de luat masa, un dormitor principal, logii, circulaţii de noapte etc.) — poate duce, în cazul unei proiectări atente, la interioare de apartamente cel puţin tot atît de expresive, de plăcute ca şi locuinţele care au camerele (comandate) dispuse în jurul camerei de zi şi care au bine-înţeles, inconvenientele cunoscute.

f. — Este de dorit să existe spaţii speciale pentru luarea mesei (fig. 14a, 19), **atît pentru ordonarea mai bună a funcţiunilor cît şi pentru crearea impresiei de lărgire a spaţiului despre care aminteam anterior. În plus, o astfel de dispoziţie face posibilă o plasare mai degajată a locului de gătit, care astfel, în viitorul apropiat, poate fi izolat la nevoie de camera de zi.**

g. — Consider de asemenea că este necesar şi important să se găsească prin numeroase încercări ale proiectării, pe bază de evaluări cît mai exacte şi experimentări de apartamente, echilibrul între economia obţinută prin soluţia constructivă (concepţie şi materiale folosite) **şi suplеţea schemei funcţionale, întrucît de aceasta depinde nu numai confortul, ci şi frumuseţea spaţiilor apartamentului, în general urîţite de schemele constructive actuale.**

h. — Schema constructivă ar trebui să ofere şi oarecari posibilităţi de adaptare la eventualele perfecţionări tehnice şi sanitare care sînt de aşteptat în viitorii 10— 15 ani.

i. — Este foarte important — mai ales în ipoteza unei campanii largi de proiectare şi studii şi în vederea unei tipizări viitoare — să se aleagă cu multă atenţie un modul, care să fie păstrat şi folosit foarte consecvent.

Din toate studiile întreprinse şi după încercări cu modulul de 90 şi 100 cm, am constatat că modulul care ar corespunde cel mai bine unui ansamblu de elemente de proiectare la locuinţe este de cel puţin 1,20 m şi de preferinţă 2,40 m (fig. 16, 18).

Acest modul este indicat pentru dimensiuni de ziduri, de uşi, trepte, mobilier, piese şi noduri sanitare, lăţimi de circulaţii, suprafeţe de camere etc. Este multiplu de 0,30 m (propus de CAER): nici prea mic pentru a stînjeni industrializarea, nici prea mare pentru a face dificilă proiectarea şi a pierde oarecare suplеţe în echilibrarea suprafeţelor.

j. — **Trebuie asigurată ventilarea transversală a apartamentelor — începînd de la cele de 3 persoane — precum şi ventilarea naturală (prin canale verticale) a tuturor încăperilor de locuit, şi ventilarea mecanică a celor sanitare.**

k. — **Este de foarte mare importanţă — cu rezultate cîteodată surprinzătoare pentru echilibrarea planurilor şi pentru varietatea de rezolvări pe care o prilejuieşte — studierea foarte atentă (cu detaliere tehnică) a nodurilor sanitare şi găsirea unei posibilităţi reale de vizitare a instalaţiilor ansamblului propus.**

l. — **Este necesară prevederea de panderii şi dulapuri înzidite.**

m. — **Contururile simple, ordonate, la camere, împreună cu o modulare riguroasă şi cu tipizarea cîtorva elemente funcţionale (noduri sanitare, camere, logii etc.), înlesnesc legarea organică a porţiunilor de plan caracteristice din punct de vedere funcţional.**

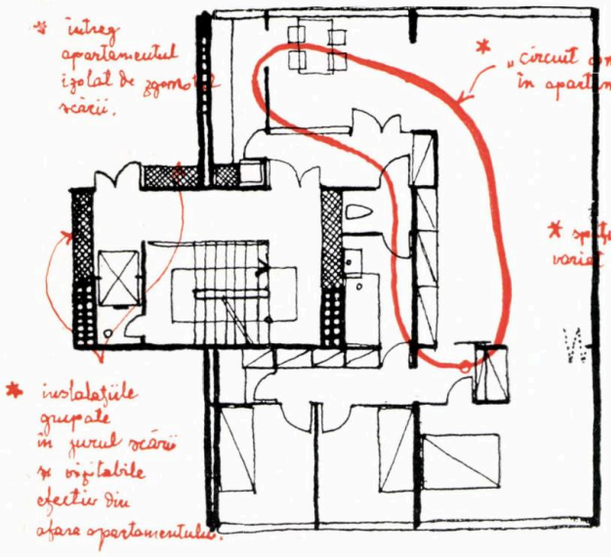

14

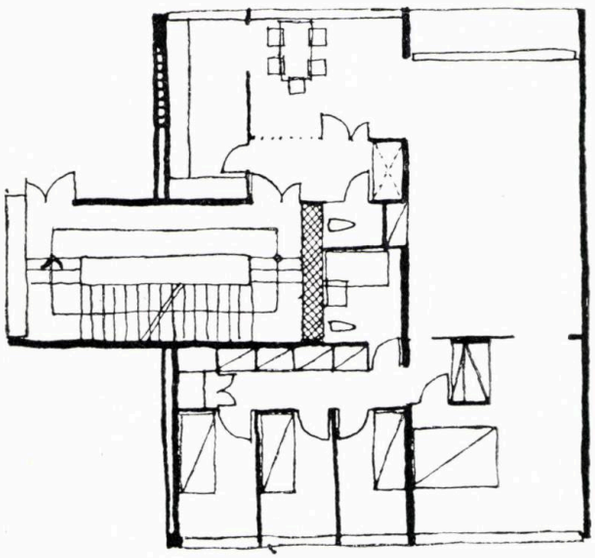

14 a

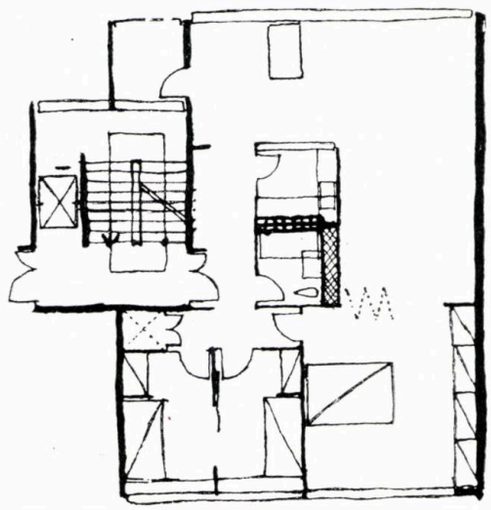

14 b

14, 14a, 14b — *Schemele unor apartamente care satisfac în cea mai mare măsură cerințele amintite în text. Variantele sînt diferite prin plasarea bucătăriei și prin felul decomandărilor.*

Se pot obține astfel fișii de plan asamblabile, posibil a fi schimbate între ele, ceea ce înseamnă o simplificare a muncii de proiectare și a redactării complexe a proiectelor, precum și pași importanți în vederea industrializării (fig. 11).

n. — În sfîrșit, am considerat¦ indicată folosirea de logii (de dimensiuni raționale pentru a fi folosite efectiv pentru recreare, luarea mesei etc.) cărora li se poate da și o importantă funcțiune estetică și de compartimentare a spațiului, dacă forma lor este astfel studiată ca să se conjuge cu spațiul camerei pe care o completează (fig. 19).

În general, n-am folosit balcoane, considerîndu-le mai puțin active din punct de vedere constructiv și mai puțin eficace funcțional și estetic.

★

Unele rezultate obținute în urma acestui studiu prilejuiesc o constatare de mult cunoscută în practica de proiectare: că pe măsura multilateralității studiilor (a valorificării cît mai multor tendințe și practici de proiectare de pretutindeni, a cercetării atente a cît mai numeroase exemple propuse sau realizate în lume) sînt și drumurile care se deschid proiectării.

Această constatare ne-a făcut să nu limităm numărul secțiunilor studiate.

Un drum se deschide din altul și unele caracteristici improprii unei anumite scheme pot fi folositoare alteia. Un studiu părăsit cîndva, reluat în alte condiții, poate da rezultate neașteptate.

Încercînd să punem la punct o cît mai mare varietate de scheme funcționale, am căutat nu numai să contribuim la completarea numărului mic de soluții de care dispunem, încă azi, dar mai ales să obținem premize de discuție și material pentru anteevaluări cît mai exacte.

Din aceleași considerente am căutat să nuanțăm, să gradăm caracteristicile schemelor studiate față de ansamblul de deziderate pe care le urmăream, elaborînd planuri mai mult sau mai puțin depărtate de realizările actuale.

Am acceptat deci ca printr-o muncă suplimentară să obținem trepte succesive de atins pînă la realizarea ansamblului de cerințe propus.

Iată, spre exemplu, una din succesiunile urmărite:

1. Circuit continuu în apartament; extensibilitatea suprafeței camerei de zi (lărgirea impresiei vizuale a acesteia — cît mai mult spațiu cuprins cu vederea din camera de zi, separarea funcțiunilor realizată numai prin dispoziția încăperilor, fără ruperea impresiei spațiale); forma generală a planului cît mai aproape de pătrat (sau dreptunghi alungit, așezat cu fațadele scurte spre lumină); deci, două fațade opuse luminate, implicit ventilație naturală eficace; cît mai mare suplețe a schemei funcționale în funcție de plasarea nodului sanitar și tehnic; cît mai multă fațadă folosită pentru camere de locuit; ventilarea mecanică a încăperilor sanitare și bucătăriei, loc de preparare a mîncării contopit cu spațiul pentru luarea mesei (fig. 14).

2. În ipoteza separării nete a funcțiunilor prin ziduri purtătoare plasate la mijlocul apartamentului — o dimensionare mai generoasă a camerei de zi, folosind pentru această încăpere cea mai mare deschidere constructivă, posibilă prin schema adoptată, în vederea obținerii unui spațiu cît mai generos folosit ziua; creșterea proporțională a camerei de zi, cu creșterea numărului camerelor de dormit. Bucătărie cu posibilitate de ventilare directă (și asigurarea acestei ventilații prin canale verticale de ventilare naturală); liberarea spațiului locuibil al dormitoarelor de spațiile de depozitare, existența unei panderii care — plasată lîngă zidul purtător median — asigură separarea funcțiunilor; punct sanitar accesibil din diferite puncte ale planului (fig. 7).

3. La apartamentele care au spațiul locuibil foarte fragmentat și deci o foarte redusă suplețe funcțională (din cauza schemei constructive folosite), prevederea celorlalte detalii de confort care să poată suplini — în viitorul apropiat — dezvoltarea încă necompletă a deservirii sociale; suficiente puncte de apă și W.C., loc de spălat și uscat rufe, loc de depozitare (alimente, haine și obiecte gospodărești) mai mare decît cel uzual, aerisire directă a bucătăriei și a băii asigurată de ventilație naturală prin canale verticale, logii pentru treburi gospodărești, vestibule mai generoase etc. (Fig. 11 a).

4. Evitarea apartamentului « vagon » începînd de la apartamentul de 3 persoane; dispunerea apartamentului astfel ca să aibă măcar două fațade alăturate luminate.

★

Schițele care însoțesc această prezentare exemplifică și această intenție de gradare a confortului — în funcție de felul schemei statice — tinzînd spre planul cel mai liber posibil, în limitele firești pentru locuințe construite în număr foarte mare și deci industrializate.

★

Am considerat de la început că actualele scheme funcționale de plan limitează prea categoric posibilitățile de adaptare la cerințele de locuire în viitor; aceasta, în special din cauza sistemului constructiv folosit, a « pasului » constructiv foarte mic adoptat. În acest moment este necesar un aport important al colegilor ingineri.

Considerentele de seismicitate și cele de economie au dus la rezolvări și mai « mărunțite » decît cele folosite în secțiunile directive mai vechi, limitînd implicit și mai mult calitățile funcționale ale planului.

Desigur, că orice sporire a deschiderilor, orice transmitere de eforturi altfel decît prin pereți plini de cărămidă sau de beton, duce în ultimă analiză la soluții mai puțin economice, din punct de vedere al structurii respective.

Consider că este necesar să aflăm, prin neîntrerupte studii, care este ordinul de mărime al sporurilor de preț — în cît mai variate ipoteze — pentru a putea vorbi, în final, de realizarea unor construcții ECONOMICE ÎN ANSAMBLUL LOR.

De multe ori soluția cea mai ieftină, privită în perspectiva timpului, nu este și cea mai economică.

ESTE NORMAL SĂ NU NE MULȚUMEASCĂ FAPTUL CĂ RIGORILE TEHNICE, STUDIATE ȘI REZOLVATE ÎN PRACTICĂ ÎNTR-UN ANUMIT FEL AZI, VOR STÎNJENI ÎN VIITOR CORECTA FUNCȚIONARE A PLANURILOR LOCUINȚEI. LOCUINȚA TREBUIE SĂ SATISFACĂ DIN TOATE PUNCTELE DE VEDERE.

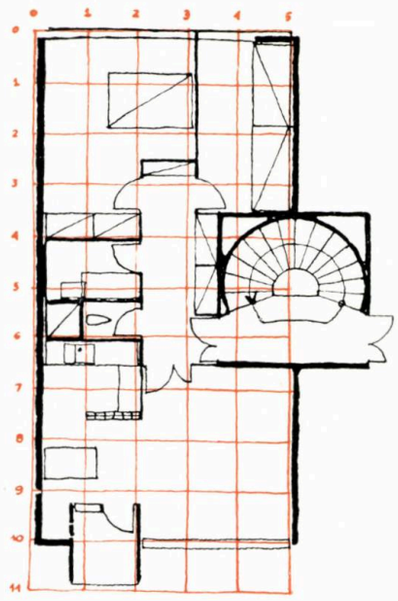

15

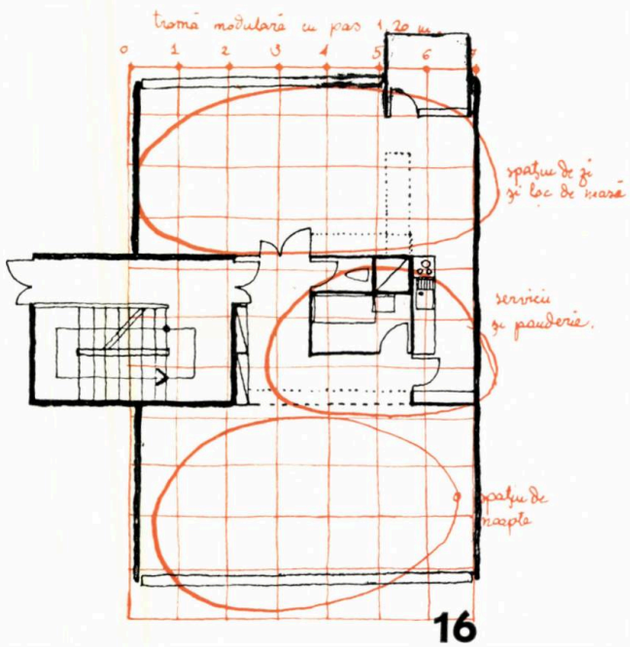

16

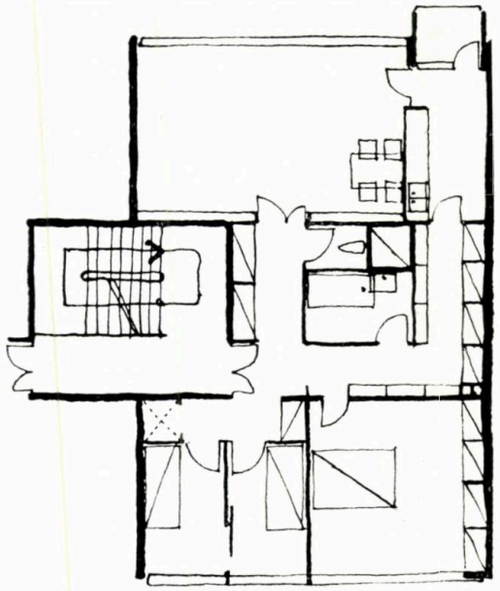

17

15, 16, 17 — *Schemele de principiu (cu modularea respectivă) ale unor apartamente cu toate serviciile grupate în interiorul lui (amplasarea bucătăriei poate fi puțin schimbată).*
Schema 16 reprezintă detalierea schiței de principiu iar schema 15 un apartament pentru 3 persoane dezvoltat pe o suprafață minimă (din aceeași preocupare de reducere a spațiului construit a fost folosită scara rotundă ≈ 13 m²).

18 — *Schema unui apartament de colț avînd serviciile grupate în mijlocul planului.*

19 — *Schema de secțiune cu două apartamente la scară; apartamente pentru 3,5 (respectiv 4) persoane; serviciile plasate la interiorul planului.*

18

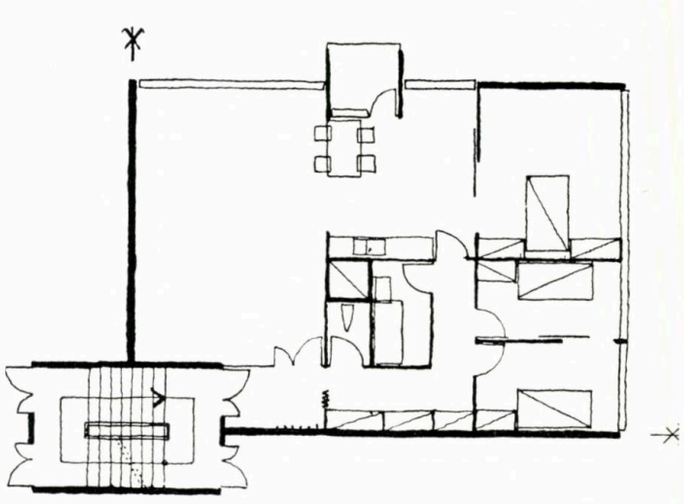

19

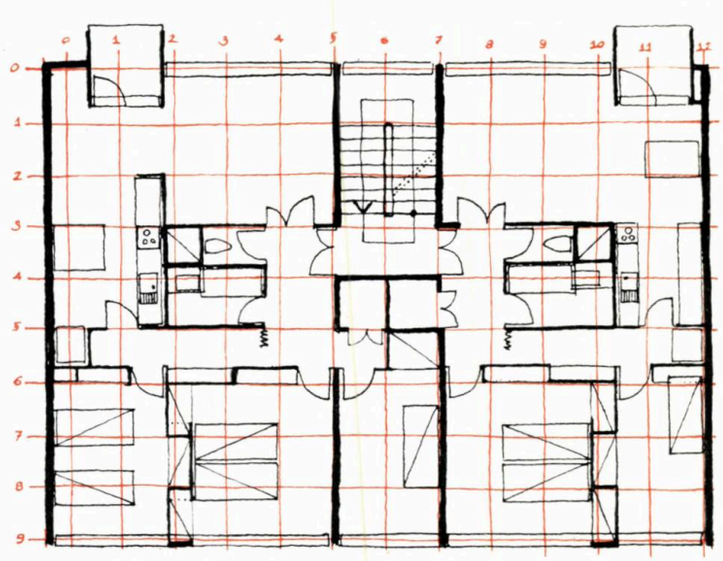

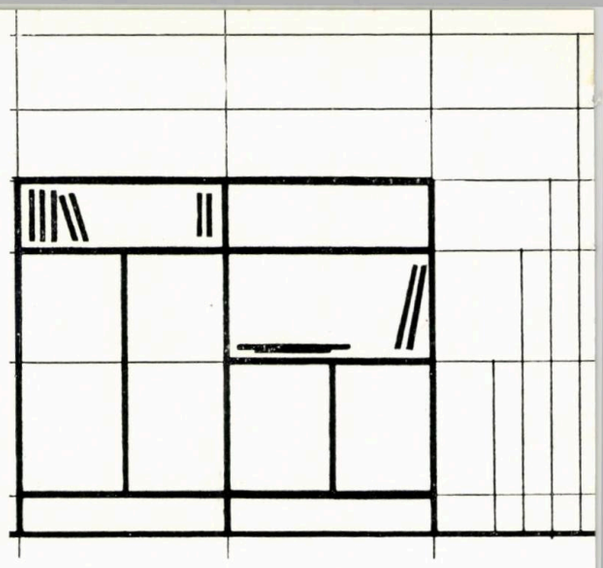

Arh. MIHAI ENESCU

AMENAJAREA INTERIOARĂ ŞI CONFORTUL LOCUINŢELOR

Desen de S. Steinberg

Una dintre problemele ce preocupă pe arhitecții din țara noastră este legată de asigurarea unui cadru corespunzător locuinței în care oamenii muncii își petrec o bună parte din viață. În rezolvarea acestei probleme, numeroși arhitecți depun o muncă susținută și entuziastă pentru ca în proiectele lor să se materializeze cerințele viitorilor locatari.

Stă în munca noastră de proiectare — ca permanent obiectiv — realizarea unei optime funcționalități bazată pe o cît mai judicioasă dimensionare a părților componente ale întregului pe care-l reprezintă apartamentul proiectat. Căutăm neîncetat soluțiile cele mai economice dar și cele mai bune « drămuind » cu deosebit simț de răspundere fiecare metru sau decimetru de suprafață construită. Studiem pînă în cele mai mici amănunte dispoziția golurilor și a plinurilor din cadrul locuințelor, pentru ca acestea din urmă să se poată bucura de o funcționare optimă, în cadrul unor amenajări interioare judicios concepute.

Se pune întrebarea: ajung aceste apartamente să funcționeze așa cum au fost ele concepute de arhitect? Satisfac ele toate cerințele pe care le presupune astăzi un nivel de viață în continuă creștere?

Iată probleme la care rîndurile de față încearcă să răspundă, arătînd în același timp cîteva aspecte esențiale legate de rezolvarea ei.

Locuințele ce se construiesc la noi în țară sînt în majoritate la nivelul ultimelor realizări de peste hotare, atît din punct de vedere al soluțiilor de plan cît și din cel al suprafețelor prevăzute. Cu toate acestea, putem vorbi de o ineficiență a locuințelor în raport cu gradul teoretic de funcționalitate gîndit de arhitect

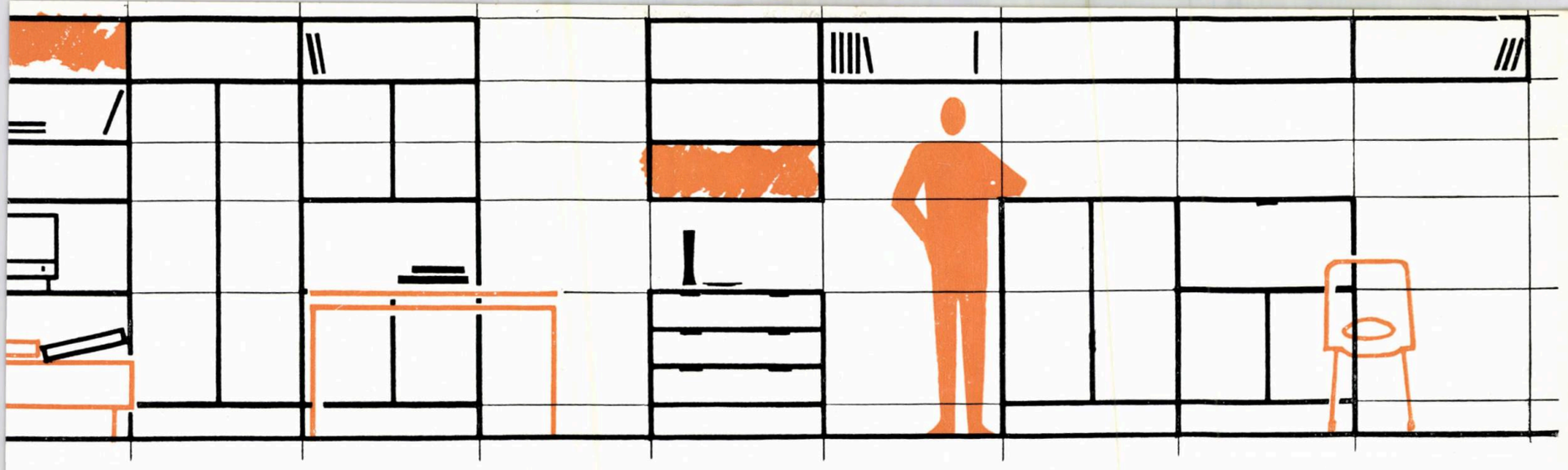

Obiectele de mobilier — formînd serii — trebuie să poată realiza prin asamblare fronturi continue, cu posibilități de a prelua diferitele funcțiuni cărora le sînt destinate. Pentru aceasta este necesară modularea lor pe orizontală și verticală. Factorii de care trebuie să se țină seama în stabilirea modulilor sînt: gabaritele necesare funcțiunii respective (spațiile de depozitare pentru haine, veselă, cărți etc.), înălțimile optime legate de funcțiunile interiorului respectiv (masa de mîncat, patul, poziția televizorului sau a aparatului de radio, telefonul etc.), înălțimi și gabarite care — încadrate în modularea generală — să poată fi coordonate în funcție și de elementele spațiale ale cadrului locuibil (frontul de perete disponibil, înălțimea curentă a ușilor, înălțimea liberă curentă a locuințelor etc.)

sau, cu alte cuvinte, despre o neutilizare maximală a posibilităților de amenajare interioară și confort pe care le poate oferi locuința. De aici rezultă concluzia pe care este tentat să o tragă locatarul ce se mută în « casă nouă », concluzie falsă care se referă de obicei la insuficiența dimensională a spațiilor interioare proiectate.

Realitatea este însă cu totul alta și pornește de la primul aspect esențial al acestei probleme și anume de la *necesitatea coordonării problemei mobilierului și echipamentului casnic cu cea a proiectării de locuințe*. Acest lucru trebuie să formeze un « tot », un ansamblu gîndit împreună și avînd la bază o concepție unitară. Premizele pentru ca acest aspect să devină realitate există; ele sînt garantate de avîntul deosebit și caracterul de masă al construcției de locuințe, pe de o parte, iar pe de altă parte, de industrializarea pe scară tot mai mare a producției de mobilier casnic.

Dar să ne întoarcem la locatarul nostru.

Acesta cumpără un mobilier nou cu care încearcă să-și amenajeze interiorul. Rezultă — de cele mai multe ori — o mobilare întîmplătoare, care nu ține seamă de condițiile locului și nici de necesitățile specifice fiecărei familii. Aceasta se datorește unei concepții greșite care continuă să stea la baza proiectării și producției mobilierului la noi în țară: mobilierul continuă să fie conceput sub forma unor obiecte monolite și deseori supradimensionate, ignorînd — în multe cazuri — necesitățile funcționale și aspectul estetic contemporan. Felul în care se livrează el este cel bine cunoscut al « garniturii », compuse dintr-o serie de obiecte de cele mai multe ori obligatorii pentru cumpărător. Acesta achiziționează deci întreaga garnitură, care fără să țină seama de condițiile diferite de spațiu sau de alcătuirea familiei, ocupă de cele mai multe ori un spațiu mai mare decît cel necesar, fără să asigure în același timp dotarea corespunzătoare în totalitatea ei. Pentru completarea acestei dotări, locatarul cumpără obiecte de mobilier diferite, care — presupunînd că își pot găsi spațiul necesar în cadrul locuinței — creează prin alăturare un aspect general neunitar și necorespunzător ca principiu.

A concepe mobilierul sub forma unor obiecte greoaie și supradimensionate înseamnă, pe lîngă o creștere a prețului de cost, și crearea unor dificultăți în transportul și manevrarea lui. A invoca argumentul — pe care l-am auzit într-o discuție de avizare a unor prototipuri — că în tradiția artei noastre populare se găsesc nenumărate astfel de exemple, înseamnă a nega realitatea; este știut că, în majoritatea cazurilor, obiectele de mobilier și de artă decorativă ale meșterilor noștri populari sînt exemple de justă dimensionare și de bun gust.

Care trebuie să fie principiul și cum putem realiza atunci amenajarea interioară și confortul maxim al locuinței de astăzi?

În amenajarea interioară a locuinței noastre intervin astăzi, în mod obligatoriu, cîteva elemente noi care țin de o serie de factori materiali și spirituali, de o serie de realități ale vieții noastre.

Primul element esențial pe care trebuie să-l cuprindă interioarele noastre este expresia sau spiritul epocii noastre. Aceasta este o noțiune care cuprinde în sfera ei: modul contemporan de gîndire, estetica și economia noastră, tehnica și în general valorile timpului nostru. Aceasta înseamnă — în același timp — posibilitatea utilizării maximale a tuturor spațiilor pe care le oferă locuința noastră, fără a se realiza o îngrămădire întîmplătoare de obiecte ce formează dotarea apartamentului.

Trebuie să realizăm obiecte de echipament interior care să nu ignoreze funcționalitatea, ușoara întreținere, estetica și economicitatea.

Cum trebuie să fie în acest caz conceput întregul echipament casnic al zilei de astăzi? Din capul locului trebuie să spunem că ideile pe care le cuprind rîndurile de mai jos nu sînt noi, ele stînd de mulți ani la baza rezolvării acestei probleme în multe țări.

Necesitatea schimbării concepției generale actuale a mobilierului constituie primul lucru esențial de care trebuie să se vorbească. Prin această concepție falsă înțelegem: garnitură, caracter monolit și greoi, aspect învechit, finisaj costistor și lipsit de eficiență estetică. În locul acestei concepții, considerăm necesar a încerca să convingem pe cumpărător despre punctul nostru de vedere care este următorul:

Cumpărătorul trebuie să aibe posibilitatea de a-și realiza amenajarea interioară a locuinței după necesitățile specifice ale familiei sale, după felul de alcătuire și conviețuire a membrilor ei și în funcție de condițiile de spațiu pe care le oferă conturul construit al locuinței respective.

Odată cu aceasta, cumpărătorul mobilei și al celorlalte obiecte accesorii care completează dotarea căminului trebuie să aibă posibilitatea de a adăuga și nota sa personală, expresia personalității sale și a felului său de a gîndi.

Pentru aceasta, mobilierul pe care-l găsește spre cumpărare urmează a cuprinde serii de

Desen de S. Steinberg

elemente și obiecte, ușoare și de gabarit judicios redus, gîndite pe un principiu modular și oferind multiple posibilități de asamblare sau alăturare, în scopul utilizării maxime a spațiului și al realizării dotării dorite.

Este evident pentru oricine că posibilitățile de mobilare a unui contur dat sînt infinit mai numeroase dacă acest lucru se face cu cît mai multe obiecte mici, decît cu un număr foarte redus de obiecte mari — acest adevăr fiind de fapt o simplă problemă de geometrie plană și în spațiu.

Cu ajutorul acestor elemente de mobilă, de gabarit redus, se pot mobila suprafețele și volumele cerute de funcțiunile respective și se pot utiliza în mod « total » suprafețele locuinței, realizîndu-se totodată ansambluri de fronturi continue de mobilier avînd totuși funcțiuni complexe. Nu este oare defectuoasă mobilarea unei încăperi în care au fost plasate, de pildă, un pat dublu, cu sau fără noptiere, un dulap monolit peste care se așază ori praful, ori cîteva geamantane, spațiul rămas liber între aceste mobile fiind cîteodată ocupat în mod întîmplător de unul sau două scaune sau de vreun dulap-scrin. Cu totul opusă este asamblarea sau alăturarea, pe orizontală și verticală, a unor elemente ușoare cu care se poate realiza — în ipoteza aceleiași încăperi — dotarea cu aceleași funcțiuni, la care se mai pot însă adăuga spații suplimentare pentru depozitarea cărților, a lenjeriei și a altor obiecte de inventar general.

Pentru a fi mai bine înțeleși, vom insista asupra acestui principiu, lărgind capitolul exemplelor.

« Camera de zi » este piesa principală a unei locuințe, încăperea în care familia își petrece cea mai mare parte a vieții casnice și care trebuie să facă față unor funcțiuni foarte diverse. În această încăpere, familia își primește oaspeții și tot în această încăpere familia stă la masă, urmărește un spectacol la televizor sau ascultă un concert la radio ; de cele mai multe ori, această încăpere servește și drept dormitor pentru unul sau doi membri ai familiei.

Este deci clar că pentru toate aceste funcțiuni, diferite și numeroase, devine absolut necesară și dotarea corespunzătoare cu mobilier și echipament, dotare pe care sistemul tradițional al « garniturii » nu o poate satisface.

Dacă locatarul acestei camere de zi ar încerca să achiziționeze mobila, corespunzătoare fiecărei funcțiuni, s-ar vedea în situația fie de a nu găsi spațiul necesar în încăperea respectivă, fie de a acumula obiecte diferite și străine unul de altul, în cadrul unui ansamblu necorespunzător ca aspect și funcționare.

Viața de astăzi, cu necesitățile ei materiale și spirituale atît de variate și în continuă creștere, impune reînnoirea felului nostru de a gîndi și în acest domeniu.

În ipoteza sistemului de livrare a mobilierului sub forma unor elemente modulate și asamblabile, pereții mobilabili ai locuinței pot fi utilizați pe toată suprafața lor, ansamblul astfel creat satisfăcînd ca dotare toate funcțiunile cerute. Într-un astfel de « front mobilat continuu » se pot realiza spațiile necesare pentru depozitarea veselei, a cărților, a îmbrăcămintei etc., precum și pentru amplasarea aparatului de radio sau televizorului. Înălțimea pereților poate fi întrebuințată în totalitatea ei, intervenind astfel ca o « a treia dimensiune », utilizabilă în mod judicios și eficient la realizarea amenajării și confortului interior al locuinței.

Cu cele arătate mai sus am atins doar unul din elementele pe care le-am denumit « esențiale ».

Un alt element important, legat de arhitectura interioară a locuințelor, este cel al « aspectului estetic » care — am arătat-o mai sus — trebuie să fie subordonat unei concepții unitare, trebuie să fie una din imaginile în care se reflectă spiritul vieții noastre.

Nu se mai potrivesc locuințelor noastre interioare întunecoase, tapetate în culori închise, mobilier vopsit în tonuri negre cuprinzînd elementele de « înfrumusețare » inutilă, nici lămpi complicate sau perdele grele și înflorate, atîrnînd în fața unor ferestre mici și insuficiente. Amenajarea interioară a căminului nostru trebuie să fie luminoasă și optimistă.

La aceasta contribuie în egală măsură materialul și culoarea mobilei, forma ei, precum și culoarea și desenul tapițeriei, covorului și perdelelor, pereților și corpurilor de luminat.

În privința materialului din care poate fi confecționată mobila, menționăm că în afara lemnului, care este materialul tradițional, au apărut în ultimii ani perspectivele certe ale utilizării unor produse noi, care prin calitățile lor de structură-rezistență, ușurință de lucru sau aspect, își vor cîștiga în mod definitiv dreptul de a colabora la realizarea elementelor necesare echipării interioarelor noastre. Trebuie să reliefăm aici că dezvoltarea continuă a sectorului industriei chimice sau dezvoltarea pe care

o va cunoaște în curînd sectorul metalelor ușoare și cu proprietăți speciale, va oferi posibilitatea reducerii treptate a ponderii pe care o deține lemnul în industria mobilei — odată cu atingerea țelului economic al înlocuirii în general a materialului « deficitar » cu materiale « eficiente ».

Aceste materiale noi, ce presupun tehnici noi, în afara faptului că au un aspect plăcut și un preț scăzut, oferă și avantajul unei « ușoare întrețineri » — condiție absolut necesară pentru mobilierul locuințelor de astăzi.

Dar pînă la introducerea acestor materiale și procedee noi, considerăm că încă nu se valorifică suficient calitățile decorative ale lemnului. În majoritatea cazurilor, acest material capătă la finisare tonuri închise, baițuri de acoperire a fibrei lemnoase ; alteori se preferă diferite esențe exotice sau furniruri prelucrate în diferite maniere, fapt care, pe lîngă lipsa de economicitate, dă și efecte estetice dubioase.

Revenind la caracterul unitar pe care urmează să-l aibă locuința, este necesar să menționăm aici aportul deosebit pe care trebuie să-l aducă — și nu reușește încă — la realizarea acestei « unități », calitatea materialelor de tapiserie, precum și a covoarelor, perdelelor, lămpilor.

Deși în acest domeniu s-au făcut în ultimul timp o serie de importante progrese, materialele auxiliare nu reușesc încă să fie prezentate la nivelul cerințelor actuale, mai ales în ceea ce privește desenul și culoarea. Se continuă a se executa țesături de tapiserie cu desene mari, florale, combinate în culori reci sau obositor de vii. În același spirit sînt concepute covoarele, cuprinzînd desene cu trasee savante și încărcate și terminate la margini cu ciucuri proeminenți. De ce oare creatorii noștri din acest domeniu nu caută să prelucreze elementele din folclorul artei noastre decorative? De ce nu încearcă ei să-și împrospăteze și să-și înoiască viziunea artistică.

În afară de aceasta este însă necesară și propagarea bunului gust, educarea publicului din ce în ce mai receptiv față de adevăratul « frumos ». Aceasta este o obligație, de care răspundem toți cei care activăm zi de zi pe acest tărîm, ce face parte integrantă din marele șantier al arhitecturii din țara noastră.

Considerăm că în acest domeniu ar trebui să se împrospăteze continuu cunoștințele și să se introducă un spirit contemporan, atît în rîndurile celor care studiază și proiectează în acest mare sector cît și în rîndurile cumpărătorilor, din ce în ce mai numeroși. Pentru aceasta trebuie dusă o adevărată campanie a « raționalului și frumosului » cu ajutorul tuturor mijloacelor : expoziții, schimburi de experiență cu țările prietene, cercetarea documentației de specialitate, atît de abundentă în exemple bune, și în general prin tot ce poate fi transmis prin mijloacele agitației vizuale.

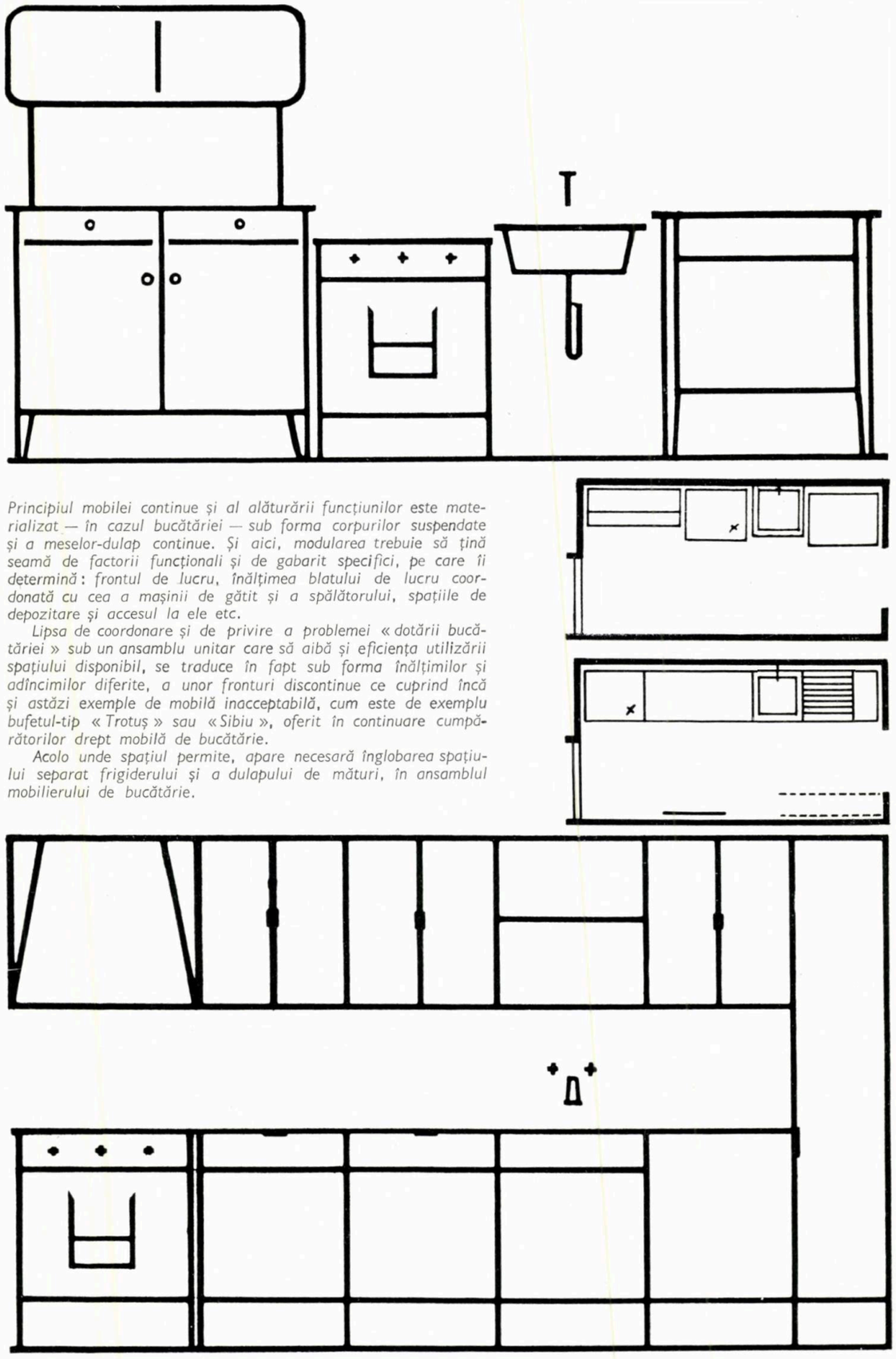

Principiul mobilei continue și al alăturării funcțiunilor este materializat — în cazul bucătăriei — sub forma corpurilor suspendate și a meselor-dulap continue. Și aici, modularea trebuie să țină seamă de factorii funcționali și de gabarit specifici, pe care îi determină : frontul de lucru, înălțimea blatului de lucru coordonată cu cea a mașinii de gătit și a spălătorului, spațiile de depozitare și accesul la ele etc.

Lipsa de coordonare și de privire a problemei « dotării bucătăriei » sub un ansamblu unitar care să aibă și eficiența utilizării spațiului disponibil, se traduce în fapt sub forma înălțimilor și adîncimilor diferite, a unor fronturi discontinue ce cuprind încă și astăzi exemple de mobilă inacceptabilă, cum este de exemplu bufetul-tip « Trotuș » sau « Sibiu », oferit în continuare cumpărătorilor drept mobilă de bucătărie.

Acolo unde spațiul permite, apare necesară înglobarea spațiului separat frigiderului și a dulapului de mături, în ansamblul mobilierului de bucătărie.

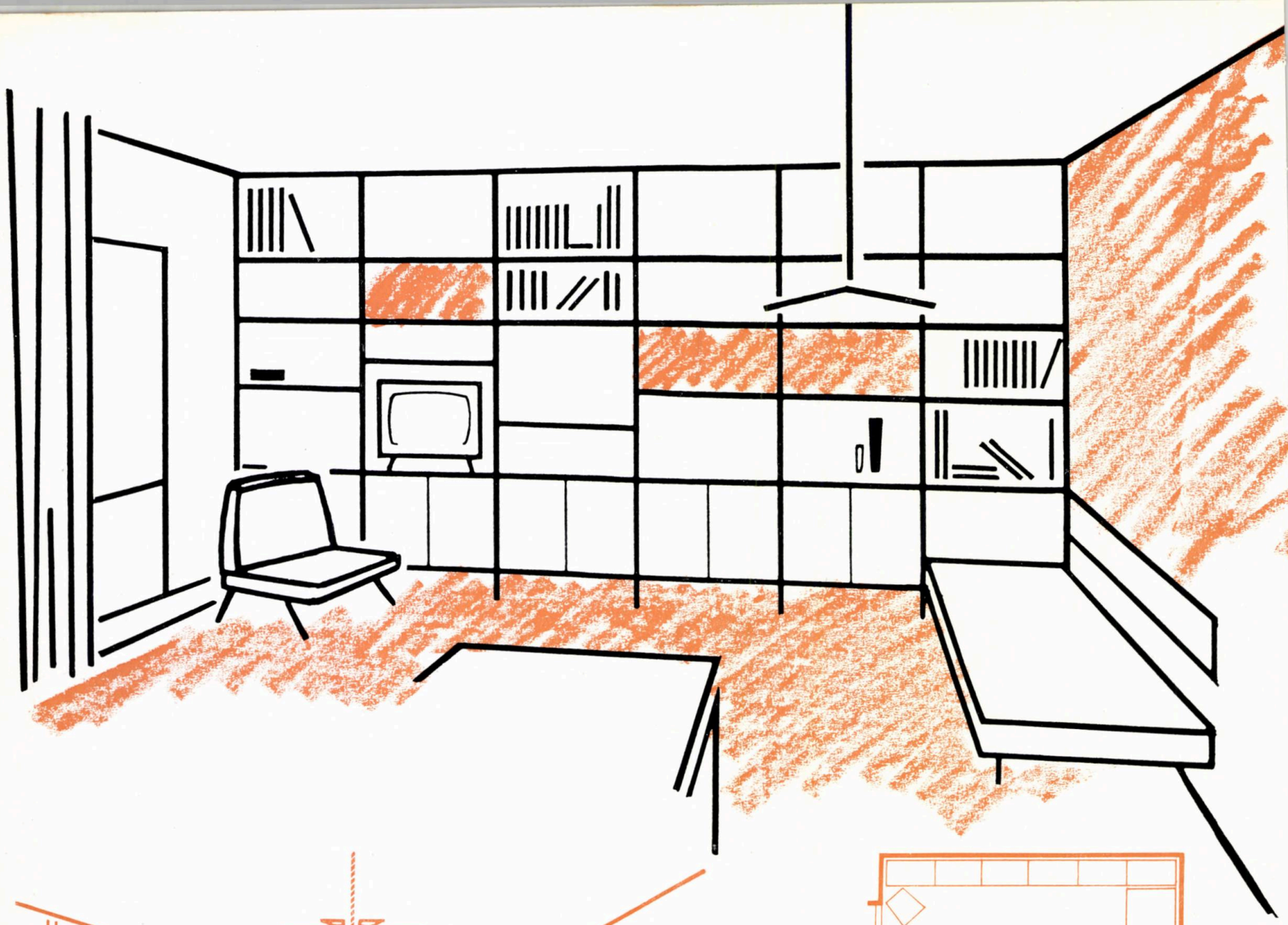

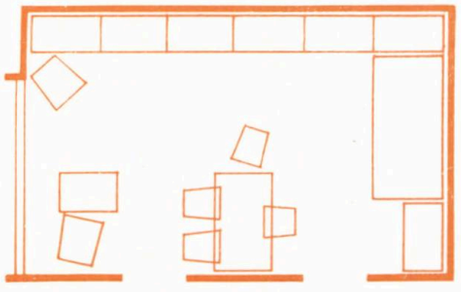

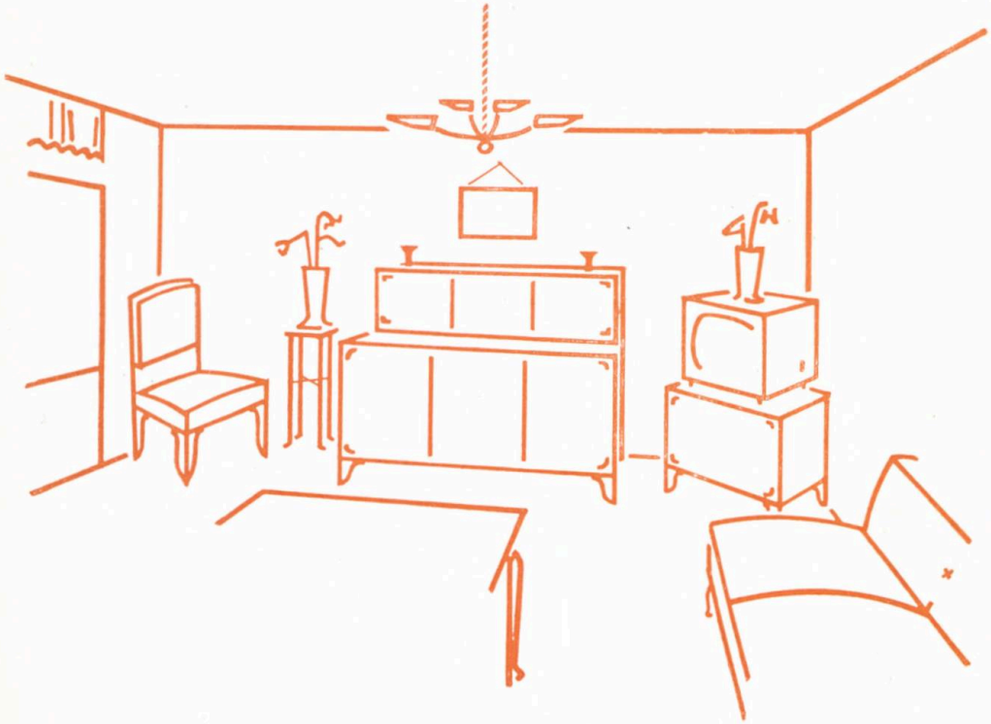

« Camera de zi » este piesa centrală a locuinței și ea trebuie să răspundă unor funcțiuni multiple și variate. Mobilarea ei cu piese de mobilier « în garnitură » este întîmplătoare; obiectele separate, de sine stătătoare și de gabarite diferite, destinate unor funcțiuni limitate, nu oferă posibilități de alăturare în cadrul unor ansambluri care să folosească în mod optim suprafața oferită de pereți și pardoseli.

Dotarea aceleiași camere pe principiul mobilei continue, din piese asamblabile, înseamnă utilizarea eficientă și maximală, pe orizontală și verticală, a unui spațiu locuibil care — fără să fie mare — este totuși suficient.

« Dormitorul » — prin funcțiunea lui limitată — poate fi redus la spațiul minim necesar care să cuprindă: patul, dulapul vestimentar și mobila modulată (2 sau 3 elemente asamblate în funcție de frontul de perete disponibil rezolvînd funcțiunea scrinului) alăturată celei pentru toaletă.

În « imaginea tradițională » a dormitorului continuă să fie prezent, cu autoritate, dulapul-șifonier de mare gabarit, ce oferă dificultăți în mobilare și transport. Înlocuirea lui cu dulapul înzidit sau cu elemente asamblabile este un deziderat mai vechi ce nu și-a găsit încă la noi rezolvarea practică.

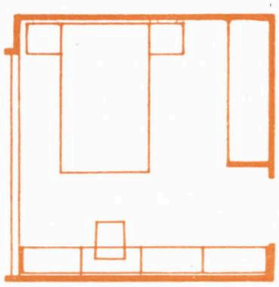

Arh. V. BILCIURESCU

UNELE PROBLEME DE RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE

În țara noastră, preocuparea deosebită pentru cultura trecutului, pentru conservarea și restaurarea semnelor ei materiale a constituit una din trăsăturile revoluției culturale.

Au fost create instituții de specialitate, s-au pus la dispoziție fonduri importante, s-a dus și se duce o largă campanie de educare a maselor pentru ca și ele să participe la protejarea comorilor care îi aparțin.

Față de activitatea pentru conservarea monumentelor istorice din țările capitaliste de veche tradiție, această sarcină culturală se situează în țările socialiste pe un plan superior, mult mai vast și mai cuprinzător.

Astfel, ideea respectării trecutului, așa cum o înțelegem astăzi, este o idee a epocii noastre. În trecut se priveau, de cele mai multe ori, cu indiferență sau ostilitate operele generațiilor mai vechi ; completările sau modificările monumentelor se făceau în stilul epocii respective. Abia pe la mijlocul secolului trecut s-a pornit, sub influența romantismului, opera de restaurare și de readucere la loc de cinste a vechilor monumente. Concepția de restaurare de atunci era însă foarte diferită de concepția noastră de astăzi. Se admitea în această epocă că restauratorul avea datoria de a desființa toate elementele adăugate în decursul vremurilor, completînd ansamblul monumentului într-un stil unitar. Această concepție a fost denumită « doctrina unității de stil ». Aplicarea acestei doctrine a dus la deteriorarea multor monumente sau la refacerea lor ipotetică.

La noi în țară se poate cita din această perioadă refacerea Bisericii Domnești din Tîrgoviște și a Bisericii Sf. Nicolae Domnesc din Iași.

Reacțiunea împotriva acestor greșeli a determinat la începutul acestui veac precizarea unei noi metode de restaurare a monumentelor istorice.

În această a doua fază, lucrările de restaurare au fost conduse după principiile cunoscute sub denumirea de « restaurare științifică », în care se considera că autorul restaurării nu trebuie sub nici un motiv să acționeze ca artist, ci exclusiv ca om de știință. Această concepție a fost discutată la conferința internațională pentru restaurarea monumentelor ținută la Atena în 1931, ajungîndu-se la stabilirea următoarelor norme :

— în primul rînd se va da cea mai mare importanță lucrărilor de întreținere și de consolidare, pentru a se reda monumentului rezistența și durabilitatea pierdută prin lipsuri sau degradări ;

— problema refacerii unui monument — pentru motive de unitate arhitecturală — nu se va putea pune decît atunci cînd aceasta se va baza pe date absolut certe și nu pe ipoteze ;

— la monumentele din antichitate va trebui exclusă ideea reîntregirii lor, admițîndu-se numai completările prin procedeul denumit al « anastilozei » în care elementele originare, căzute sau risipite în decursul vremurilor, sînt reașezate la locul lor inițial, eventual cu ajutorul unor elemente de completare neutre, cît mai reduse ca număr și dimensiuni pentru a se putea ajunge la reîntregirea formei (de pildă a unei coloane, a unui fragment de zid ș.a.) ;

— toate elementele adăugate monumentelor istorice în decursul timpurilor vor fi păstrate, ca o mărturie a desfășurării istorice prin care a trecut acel monument. Numai în cazuri excepționale se poate admite suprimarea unor adausuri și anume atunci cînd se degajează elemente deosebit de interesante ;

— adăugirilor care s-ar dovedi absolut necesare — fie din motive de consolidare, fie pentru unele reîntregiri — li se vor da un caracter de strictă simplicitate, neadmițîndu-se completări în forme similare celor vechi ; ele vor fi diferențiate de acestea prin folosirea unor materiale deosebite față de cele vechi, sau prin executarea în forme nefinisate, denumite « în epanelaj ».

Normele enumerate mai sus, difuzate treptat în toate țările, au dus în preajma celui de al doilea război mondial la concepția de a se executa numai lucrări stricte de conservare, excluzîndu-se, pe cît posibil, lucrările de întregire. « Doctrina unității de stil » a fost definitiv părăsită, admițîndu-se astfel coexistența stilurilor succesive care imprimă monumentului caracterul său particular și imaginea succesiunii în timp a evenimentelor istorice. Diferențierea, vizibilă la prima vedere, între elementele vechi și cele adăugate cu ocazia restaurării era considerată esențială.

Izbucnirea celui de al doilea război mondial a întrerupt pentru cîțiva ani acțiunea de restaurare în mai toate țările bogate în vestigii ale trecutului.

După încetarea războiului, cînd s-au luat în examinare noile probleme puse de distrugerile masive ale orașelor bombardate, sau de schimbările radicale de destinație datorate noilor nevoi, s-a ajuns la concluzia că concepțiile dinainte de război nu mai puteau fi menținute în întregime. Executarea unor simple lucrări de conservare nu mai puteau fi mulțumitoare : trebuia ales între dărîmarea totală și reîntregire. Reîntregirea era dealtfel cerută de cele mai multe ori și de populațiile care doreau reconstituirea cadrului tradițional al orașelor lor. Într-unele cazuri s-a mers chiar și pînă la ideea refacerii integrale a unor monumente total distruse, cum au fost cazuri la Novgorod, Kiev, Varșovia, Gdansk, podul Castel Vecchio din Verona, vechile clădiri ale corsarilor din St. Mâlo de pe coasta de nord a Franței ș.a.

Treptat, a apărut în unele țări ca Grecia și Franța o nouă tendință, aceea de a se adopta metoda cunoscută sub denumirea de « restaurare identică ». Astfel, în Grecia, elementele de beton folosite mai de mult la anastiloza templelor antice, au fost înlocuite cu elemente noi din același material cu cel vechi — marmură sau piatră denumită « poros » — lucrate identic cu elementele vechi. Diferențierea rămîne aparentă în acest caz numai prin faptul că noile piese nu au suferit, ca și cele vechi, de uzura sau de patina timpului. Tot în Grecia s-au executat în ultimul timp unele reîntregiri de monumente antice, contrar normelor stabilite la Atena în 1931 care recomandau să se evite reîntregirea acestora. În Franța, restaurarea identică a fost aplicată în special la restaurarea monumentelor medievale, din care unele suferiseră grave distrugeri în timpul războiului.

Adepții acestei concepții de restaurare consideră că nu se pot separa elementele unui monument în două categorii distincte : pe de o parte, cele dinainte de restaurare și, pe de altă parte, cele restaurate, deoarece lucrările de înlocuire a materialelor degradate au fost executate necontenit în decursul veacurilor și vor fi executate și în viitor într-un șir neîntrerupt de restaurări. Numai prin menținerea formelor și materialelor înlocuite se va putea transmite viitorului evocarea monumentelor moștenite de noi.

La lucrările de « restaurare identică » din Franța s-a căutat să se reînvie și vechile tehnici, folosindu-se și materiale obținute pe aceeași cale : scînduri sau ardezie obținute prin spintecare și nu prin tăiere la gater, foi de plumb turnate pe nisip și nu laminate etc.

Desigur că metoda restaurării identice nu se aplică sau nu ar trebui să se aplice decît la elemente bazate pe date certe.

O altă tendință, născută din nevoile reconstituirii masive a orașelor bombardate și din orientarea hotărîtă

Complexul feudal Sebeș. Fațada de sud a bisericii evanghelice. Se văd cele două pridvoare care acopereau fațada.

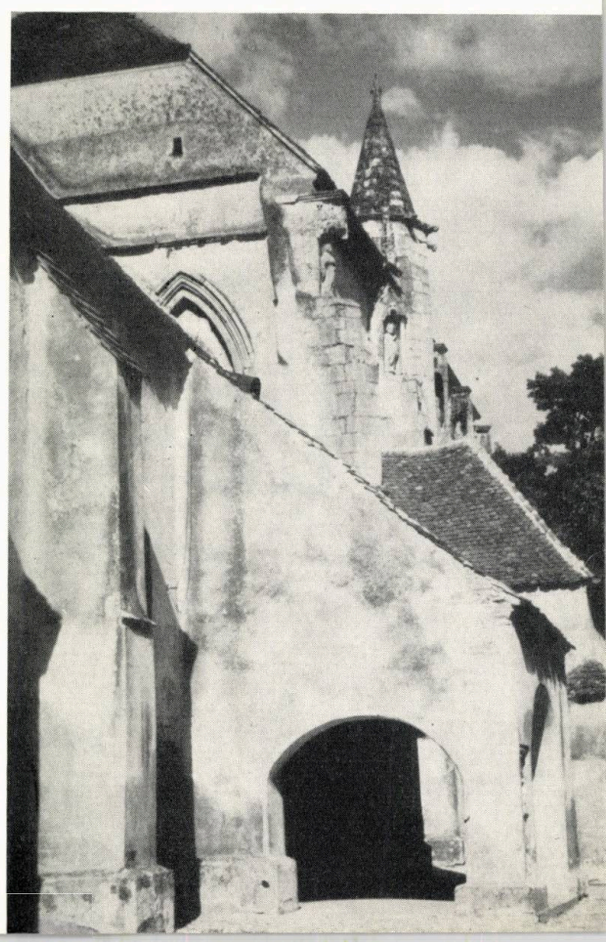

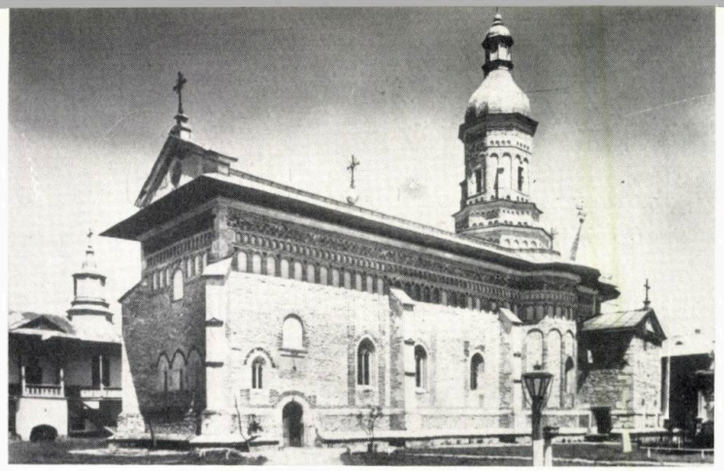

Mînăstirea Neamț. Biserica lui Ștefan cel Mare înainte de restaurare. Se observă frontonul neogotic și formele baroce la acoperișul turlei.

Biserica lui Ștefan cel Mare după restaurare

a arhitecturii moderne, se manifestă în multe țări prin alegerea unor soluții neutre sau chiar net moderne, atunci cînd este vorba de reîntregiri sau de completări cerute de necesități funcționale. În acest caz se caută totuși o armonizare prin volum, culoare sau ritm. Printre construcțiile noi în stil modern în ansambluri de monumente istorice se poate cita noua construcție a Palatului congreselor din Kremlinul Moscovei.

În afară de restaurările monumentelor propriu-zise, mai trebuie menționate aci și alte două categorii de lucrări și anume: mutarea monumentelor și restaurarea urbanistică.

Este evident că, din punct de vedere istoric, mutarea unui monument nu poate fi ușor admisă. Mutarea nu apare justificată decît în cazul unor prefaceri urbanistice imposibil de evitat, în cazul în care prin natura terenului, monumentul ar fi destinat pieirii sau în cazul în care monumentul este expus unei lente degradări din lipsa unei posibilități de folosire. Este drept însă că, la noi în țară, există o oarecare tradiție în acest domeniu la bisericile de lemn care au fost deseori mutate în trecut dintr-un sat într-altul.

Pot fi date ca exemple de mutări: biserica din Rebegești, mutată din cauza amenajării lacului de acumulare și aceea de lemn din Răpciuni, mutată pentru același motiv din zona Bicaz în Muzeul Satului din București.

În privința restaurării urbanistice se constată deseori, chiar la urbaniști, tendința de a se considera monumentele istorice ca entități izolate, fără legătură cu vecinătățile sau cu peisajul. Unele construcții noi, în apropierea imediată a monumentelor istorice, supărătoare prin volum sau prin contraste de stil prea brutale, tăieri de arbori sau chiar de păduri, precum și degajarea în orașe a unor spații exagerate care izolează monumentul și îl minimalizează, sînt atîtea elemente care influențează aspectul monumentelor. Din acest motiv s-a stabilit delimitarea unor « zone de protecție », zone în care se poate controla executarea oricăror lucrări.

În urma restaurărilor realizate în ultimul timp, atît în țările cu veche tradiție în acest domeniu cît și la noi, putem propune anumite norme, precizînd însă că în nici un caz acestea nu vor putea fi aplicate în mod strict, indiferent de lucrări, norme care ar putea fi enunțate după cum urmează:

— lucrările de restaurare vor urmări, în genere, păstrarea elementelor adăugate în decursul timpurilor ca fiind o mărturie a epocilor succesive prin care a trecut monumentul. Îndepărtarea elementelor noi va fi însă justificată în cazul monumentelor deosebit de valoroase, desfigurate de adaosuri de ordin istoric sau estetic mai puțin importante;

— astfel, se poate cita, la noi în țară, păstrarea veștmîntăriei de la mînăstirea Neamț, alipită în secolul al XVIII-lea bisericii lui Ștefan cel Mare, precum și a părții superioare a turnului clopotniță, construită în secolul al XIX-lea peste vechiul turn de intrare. În schimb, desființarea frontului neogotic de la biserică, a formelor baroce de la acoperișul turlei și revenirea la prima formă a acoperișului a fost justificată de interesul deosebit pe care îl prezintă readucerea bisericii la vechea înfățișare. S-au desființat de asemenea la biserica evanghelică din Sebeș micile pridvoare datînd din secolul al XVIII-lea pentru a se degaja întreaga fațadă de sud a monumentului;

— reîntregirea monumentelor mutilate în decursul vremurilor nu se va face decît pe baza unor documente certe, evitîndu-se pe cît posibil restaurările prin analogie cu alte monumente din aceeași epocă. Refacerea turlei bisericii din Balamuci și a paraclisului Patriarhiei din București pot fi date ca exemple de completări executate pe baza anumitor date certe, deși acestea nu puteau preciza în întregime formele vechi;

— completarea cu elemente noi bazate pe date certe se va face « identic » ca formă și material — în afară de cazurile monumentelor a căror valoare documentară datorită vechimii lor este precumpănitoare și la care evidențierea elementelor adăugate se impune. Completări « identice » au fost executate la unele elemente de piatră ale monumentelor medievale din Moldova și din Ardeal. La bolțile edificiului roman cu mozaic de la Constanța, se vor face însă probabil completări din material modern, pentru a diferenția elementele vechi de cele noi;

— completarea cu elemente noi bazate pe date insuficiente se va face diferențiat fie prin « epanelaj » sau formă schematizată, fie printr-un material deosebit, fie prin soluții « neutre » sau, și aceasta în mod excepțional, prin soluții moderne. Se va evita însă îngreunarea elementelor sculptate prin abuzul « epanelajului »;

— construcțiile noi adăugate monumentelor și ansamblurilor de monumente istorice vor fi concepute fie în soluții « neutre », fie în spirit modern (armonizate însă prin proporții, ritm, culoare), fie în spiritul vechii arhitecturi, atunci cînd este vorba de o ordonanță arhitecturală foarte unitară. Ca exemplu de completare recentă în spirit modern se poate cita scara de beton armat de la turnul de sud-vest al mînăstirii Slatina sau fermele prefabricate de beton armat de la Casa Hirscher din Brașov;

— se va urmări pe cît posibil menținerea « in situ » a operelor sculptate, cu excepția celor amenințate de o degradare accentuată. Astfel, la biserica evanghelică din Sebeș, deși degradată, au fost menținute vechile sculpturi, înlocuirea lor cu altele noi — fie copii, fie sculpturi în spirit modern — fiind considerată supărătoare din punct de vedere estetic și neevocatoare. În schimb au fost luate mulaje, pentru a fi păstrate în muzeu ca document dovedind starea sculpturii la data restaurării.

Principiile și metodele arătate mai sus explică motivul pentru care găsim atît de des la monumentele restaurate soluții care, pentru neinițiați, ar putea să pară contradictorii sau chiar neexplicabile.

Astfel, la unele monumente restaurate, principiul păstrării elementelor adăugate în decursul desfășurării istorice a fost respectat, pe cînd la altele desființarea acestor elemente și revenirea la formele inițiale s-a impus, aceste forme dovedindu-se mai interesante sau mai valoroase. În alte cazuri s-au adoptat soluții constructive moderne și anume, atunci cînd au fost cerute de nevoi funcționale.

Din această sumară expunere reiese, pe de o parte, diversitatea problemelor ce se pun la restaurarea monumentelor istorice și, pe de altă parte, evoluția într-un timp relativ scurt a concepțiilor și punctelor de vedere în diferite țări. Rezolvarea problemelor de restaurare cere, așa dar, o deosebită prudență și o examinare atentă a fiecărui caz în parte.

V. CANARACHE

CÎTEVA CONCLUZII ÎN LEGĂTURĂ CU DESCOPERIREA TEZAURULUI DE STATUI ANTICE DE LA TOMIS

Șarpele

Descoperirea întîmplătoare a unui depozit de statui și basoreliefuri în centrul orașului Constanța — oraș sub care zac resturile vechii civilizații greco-romane ale orașului Tomis — constituie fără îndoială un adevărat eveniment pentru arheologia mondială.

Poate că niciodată nu s-au găsit în zonele de cercetare ale arheologiei clasice, zăcînd într-un singur loc, un număr atît de mare de monumente arheologice, sculptate în marmură. Cel puțin în bazinul Pontului Euxin și chiar în tot sud-estul european, nu s-a făcut pînă acum o descoperire de atît de mari proporții și de o atît de mare însemnătate istorică și artistică. Nu este vorba despre adunarea unor monumente disparate, ci despre descoperirea unui tezaur de opere sculpturale antice — 24 de statui și basoreliefuri de marmură — ascunse încă din vechime într-o groapă anume săpată, la 6 m adîncime, în sectorul necropolei elenistice din spatele zidului roman de incintă.

Nici cauzele, nici condițiile îngropării într-un singur loc a atîtor monumente n-au putut fi încă stabilite. Cert este numai faptul că groapa a fost săpată anume pentru a adăposti aceste monumente.

Terasamentul liniei ferate, construite înainte de 1860, trecea peste această groapă. După construirea recentă a gării noi, vechile linii au fost demontate pentru a se ridica pe terenul respectiv blocuri moderne de locuințe. Cu acest prilej, săpătura adîncă pentru fundații a dat la iveală, așezate cu grijă, cele 24 de monumente.

Colectivul științific al Muzeului Regional « Dobrogea » din Constanța a procedat imediat la săparea organizată a acestui important punct de pe teritoriul vechiului Tomis. Cercetat cu atenție, pămîntul de umplutură al gropii nu a relevat, ca elemente de datare, decît puține resturi ceramice, aparținînd sec. IV e.n. Acesta ar fi deci, cu aproximație, timpul în care s-a făcut îngroparea.

După ce a efectuat măsurătorile și înregistrările de rigoare, colectivul a procedat la determinarea materialului obținut. Odată degajate, monumentele au fost tratate, eventual și restaurate, apoi întregul lot a fost expus în condiții optime de muzeistică modernă, într-o sală special amenajată a Muzeului de Arheologie din Constanța. Totodată, tinerii arheologi au reușit, în scurt timp, să facă identificările necesare ale celor 24 de piese, trecînd apoi la elaborarea unui amănunțit studiu științific.

În cursul verii anului 1962 tezaurul a atras un număr de peste 500 000 de vizitatori din țară și din străinătate, care au putut admira monumentele în toată splendoarea lor.

★

Inventarul tezaurului de opere sculpturale antice de la Constanța ne arată următoarele:

Primul grup: *Fortuna* — zeița norocului — împreună cu *Pontos*, zeu al Mării Negre, sprijinit de o corabie și avînd pe cap coroana murală cu turnurile și porțile cetății. Cele două zeități reprezintă împreună divinitățile protectoare ale Tomisului.

Zeița Fortuna
și zeul Pontos

2 | 3 4
1

1 — *Aedicula*
2 — *Hecate*
3 — *Esculap*
4 — *Grațiile*

Al doilea grup cuprinde statuile: Cybela, Bacchus, Mercur, Esculap, Isis și Diana.

Al treilea grup: Selene, Hecate, Grațiile, Nemesis și Dioscurii.

Al patrulea și ultimul grup: Cavalerul Trac, Mithras, Altarul și Șarpele Fantastic.

Cîteva reprezentări: Bacchus, Hecate și Cavalerul Trac se repetă în diferite forme.

Privite în ansamblu, statuile celor 16 divinități — din totalul de 24 de monumente — permit să tragem unele concluzii pe care nu le putem dezvolta aici, dar pe care le vom enunța pe scurt.

Fortuna și *Pontos* apar pentru prima dată în iconografia plasticii antice în această formă monumentală. Figurînd împreună, ele aduc o noutate istorică, permițîndu-ne să determinăm zeii protectori ai orașului Tomis.

Șarpele, încolăcit în verticală, este o reprezentare unică față de tot ce se cunoaște pînă acum în mitologia greco-romană. Desigur, în diferite ipostaze și reprezentări, simple sau combinate, șarpele are o prezență

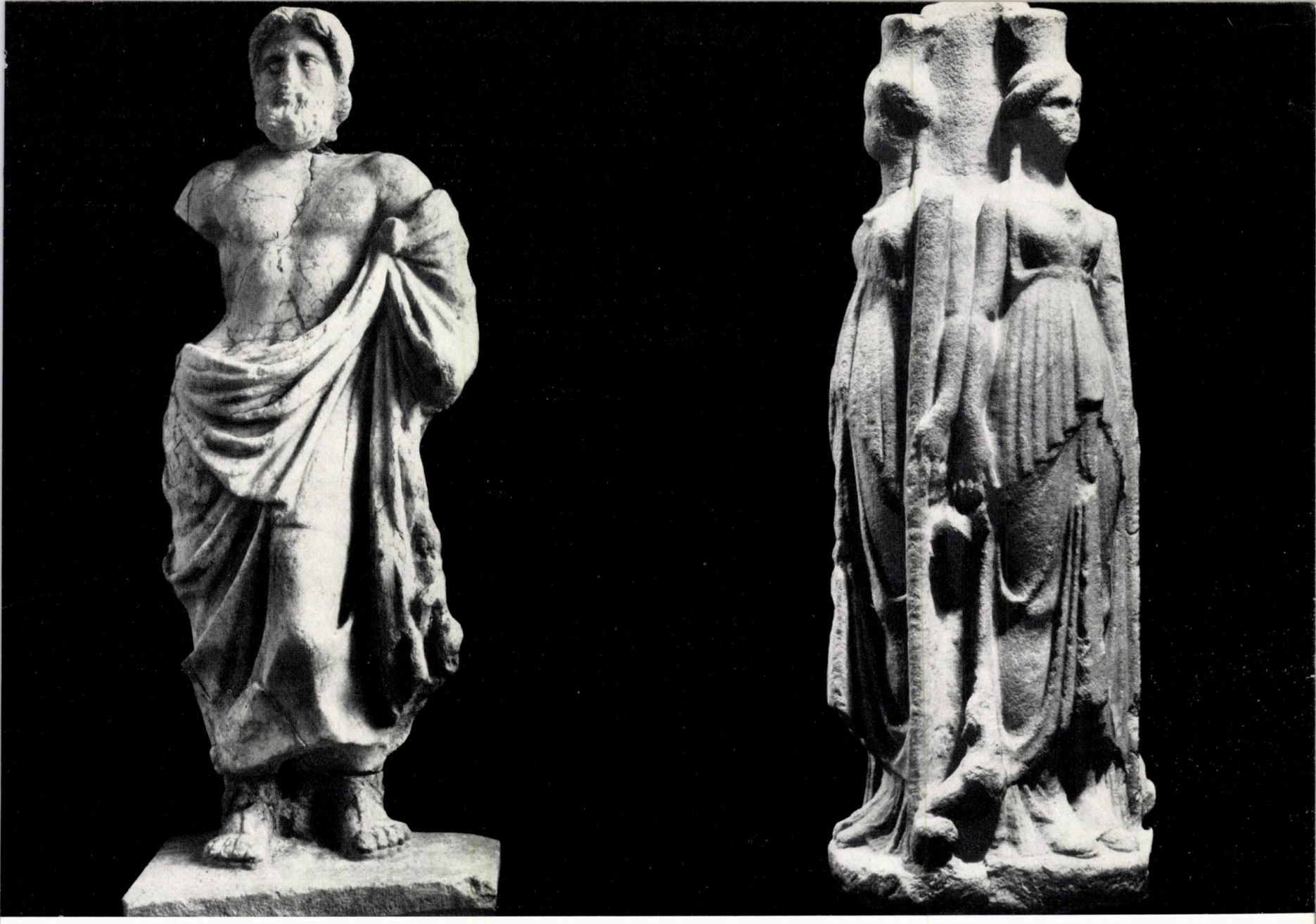

aproape permanentă în plastica antică. Dar nu a fost cunoscută pînă acum reprezentarea unui șarpe cu cap de miel, plete de femeie, urechi de om și coadă de păr.

Nemesis, în dublă reprezentare pe fondul aediculei, ținînd în mînă etalonul faptelor rele și bune, n-a mai fost cunoscută pe teritoriul antic al spațiului nostru.

Celelalte reprezentări mai sînt cunoscute în diferite forme, dar unele din ele au particularități care prilejuiesc un studiu mai profund, mai ales în ceea ce numim epoca tîrzie a sincretismului.

Nu este lipsită de interes menționarea *plachetei celei mari a lui Bacchus*, în care zeul vinului, numit — în inscripția din partea de sus a cadrului monumentului — *Conducătorul*, apare cu toată suita lui de acoliți, cărora artistul le-a adăugat și figura Cavalerului Trac.

★

Prin multitudinea și varietatea lor, prin amestecul și simbolica compozită, prin conținutul lor, monumentele adunate și ascunse în această groapă de la Tomis marchează existența unui îndelung și agitat proces de sincretism în Sciția Mică. Ele dovedesc lupta ce s-a dus aici pentru eliminarea unor zei prin intervenția altora, prin amestecul atributelor diferitelor divinități sau prin acumularea și concentrarea mai multor credințe asupra altor divinități, deposedate. Totul dovedește că în secolele II—III e.n. tendința către o zeitate unică și atotputernică se apropia de apogeu în lumea păgînă din spațiul nostru istoric, așa cum mai devreme cu 1—2 secole, se petrecuseră lucrurile în alte părți ale lumii antice.

Am citat mai sus secolele II—III ale erei noastre. Este locul să accentuăm aici că tocmai acesta este timpul în care au putut fi sculptate monumentele menționate mai sus și în care au putut să funcționeze. După mijlocul sec. III, adică după invazia goților, condițiile social-economice și istorice din spațiul dunărean n-ar mai fi putut permite realizarea unor astfel de opere de artă și — foarte probabil — nici etalarea sau măcar folosirea iconografiei păgîne.

Examinînd monumentele din punctul de vedere al valorilor artistice și tehnice, ne-am putut forma convingerea că cel puțin *Fortuna* cu *Pontos*, *Aedicula* și *Hecate* sînt opere ale unor artiști care caracterizează epoca lui Adrian, interferînd chiar axa elastică a artei din timpul împăraților flavi-antonini. Prin caracteristicile lor de tehnică sculpturală și de atmosferă, aceste monumente pot fi plasate în perioada de revenire trecătoare la elenism, din sec. II e.n. În ceea ce privește piesele numite mai « slabe », cum este cazul celor patru basoreliefuri ale Cavalerului Trac, am socotit că ele aparțin artei periferice de atelier mărunt din prima jumătate a sec. III.

Nu se cuvine să lăsăm la o parte, din enunțarea concluziilor noastre, nici ideea că majoritatea acestor monumente au fost sculptate și finisate la Tomis de către artiștii și meșteșugarii locali, în marmură brută adusă de corăbii din insulele grecești sau din Asia Mică.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

MANIFESTĂRI LA CASA ARHITECTULUI

CONFERINȚE:

15.I. — În cadrul ciclului de conferințe « Probleme de materialism istoric », conf. univ. I. Rebedeu a ținut conferința « Învățătura marxist-leninistă despre revoluție și dictatura proletariatului ».

22.I. — Arh. Aurelia Teodorescu a vorbit în cadrul ciclului de conferințe « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică » despre « Construcții pentru învățământ în Anglia » prezentînd și unele aspecte de la conferința internațională pentru construcții de învățământ care a avut loc la Londra în 1962.

29.I. — Sub titlul « Imagini din R. P. Bulgaria », arhitecții T. Evolceanu și C. Teodorescu au prezentat o serie de diapozitive realizate în deplasarea de documentare efectuată în țara vecină și prietenă.

REUNIUNI

Sîmbătă 26 ianuarie a avut loc la restaurantul Athenée Palace o reuniune tovărășească cu ocazia împlinirii a 10 ani de la înființarea Uniunii Arhitecților din R.P.R.

EXPOZIȚII

În cursul lunii ianuarie, Casa Arhitectului a continuat să găzduiască în sălile sale expoziția de fotografii de arhitectură industrială și de transporturi, deschisă în luna decembrie a anului trecut.

Cu începere din ziua de 29 ianuarie, arhitecții M. Laurian, T. Evolceanu, D. Iovănescu și C. Teodorescu au expus la Casa Arhitectului, în cadrul unei expoziții personale, acuarele, schițe și fotografii reprezentînd « Imagini din R. P. Bulgaria ».

PREMIILE ANUALE ALE UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. PE 1962

Ca și în anii trecuți, Uniunea Arhitecților din R.P.R. a atribuit un număr de premii și mențiuni celor mai valoroase din lucrările de arhitectură și urbanism realizate în anul 1962. Juriul care a analizat lucrările a fost format din arhitecții: T. Evolceanu (președinte), S. Bortnovschi, R. Ciobanu, R. Laurian, V. Protopopescu, Gh. Sebestyen.

Prezentăm mai jos lista lucrărilor premiate.

I. — LUCRĂRI DE ARHITECTURA ȘI URBANISM

1. Ansamblul « Grivița Roșie » — București (Piața Chibrit și Grivița Ateliere)
   autori: arh. M. Bercovici, C. Teodorescu, I. Botnărescu, R. Cărăușu, C. Enăchescu, V. Fotescu, L. Gheorghiu, D. Ioanovici, I. Nicolau, V. Nițulescu, Ruth Roth, Margareta Vitez; coautori: arh. Y. Goldenberg, M. Mateescu, E. Micloș
2. Ansamblul de cămine și cantine studențești cu 4 000 locuri din București-Grozăvești
   Ansamblu și cămine — autori: arh. I. Șerban, R. Belea, N. Opreanu, A. Köntza
   Cantina — autori: arh. H. Maicu, R. Belea, H. Novak
3. Fabrica de radiatoare și băi din București — Militari
   autor: arh. I. Enescu
   coautor: arh. M. Pascal
4. Cămine și cantină studențească la Cluj
   autori: arh. Marioara Salvanu, I. Sovago
5. Ansamblul centralei electrice de termoficare industrială Ploiești — Brazi
   autori arh. A. Doicescu, M. Sima
6. Blocuri punct pe bd. Dinicu Golescu — București
   autor: arh. Cleopatra Alifanti
   coautori: arh. M. Crăifăleanu, S. Julman

II. — PROIECTE TIP ȘI PROIECTE CU TEHNICĂ AVANSATĂ

1. Bloc punct p + 11 cu cofraje glisante — București
   autor: arh. V. Agent
2. Club sindical cu sală de festivități a 600 locuri
   autor: arh. T. Iconomu
3. Cantină tip 400/2, 600/2 locuri
   autor: arh. M. Nicolau

III. — PROIECTE ALE TINERILOR ARHITECȚI DIN D.S.A.P.C.-uri

1. Blocuri de locuințe pe bd. Republicii — Ploiești
   autor: arh. S. Nițu
2. Case de odihnă la Eforie Sud
   autori: arh. S. Manolescu, I. Răducanu, D. Rusovan
3. Bloc de locuințe la Tulcea
   autor: arh. Gh. Tofan

IV. MENȚIUNI

GRUPA A.

1. Fabrica de obiecte sanitare din București — Militari
   autor: arh. I. Găleșanu
2. Fabrica de ulei « Unirea » din Iași
   autori: arh. Al. Costinescu, Liliana Coradino
   coautor: Maria Novițki
3. Clădirea gării pentru călători din Brașov
   autori: arh. Th. Săvulescu, Fl. Ionescu
4. Schița de sistematizare — Constanța
   autori: arh. Gh. Dumitrescu, R. Șt. Ionescu
   coautori: arh. Doina Poenaru, Dumitru Poenaru, I. Bîrlădeanu
5. Schiță de sistematizare — Vulcan
   autori: arh. M. Vereanu, B. Grümberg
6. Cinematograf cu 800 de locuri în București
   autori: arh. G. Mularidis, ing. Al. Cișmigiu, arh. N. Stoenescu
   coautori: arh. Y. Goldenberg
7. Proiecte pentru Onești, etapa de realizare 1960—1962
   autori: arh. N. Florescu, G. Bălteanu, Gh. Dorin, P. Ștefănescu, S. Catina, T. Olteanu, Sulamita Cleja, Lidia Mateescu

GRUPA B.

1. Cinematograf panoramic cu 800 de locuri la Brașov
   autor: arh. A. Ereția
2. Complex restaurant-cofetărie cu autoservire la Eforie Sud
   autor: arh. M. Stancu
   coautori: arh. Rodica Dumitrașcu, P. Căliman
3. Cantină la Sovata
   autor: arh. E. Truță
4. Cvartalul de locuințe « Partizanul Roșu » — Brașov
   autor: arh. Virginia Fleșeriu
   coautori: arh. C. Voiciulescu, D. Zamfirescu
5. Școala medie de muzică nr. 2 din București
   autor: arh. R. Cosma
6. Cinematograf cu 1 000 de locuri în Piața « Mihai Viteazul » — Cluj
   autori: arh. Marioara Salvanu, E. Pănescu
7. Teatru-Studio la Tg. Mureș
   autori: arh. M. Damian, G. Biro
8. Institutul de inframicrobiologie din Capitală
   autor: arh. Margareta Dîmboianu
   coautor: A. Șerbescu

MUSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

E 1689

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

SUMMARY

COMMERCIAL UNITS

Tiberiu Ricci, arch. — SOME BASIC CONSIDERATIONS CONCERNING THE DESIGN OF SHOPPING CENTRES FOR LARGE URBAN COMMUNITIES (p. 3) — Giving the newly built neighbourhoods shopping and service facilities is the important problem now facing us, at quite another level than was the case some years ago, when the trading network on rebuilt thoroughfares and districts was achieved by putting up commercial units and by remodelling existing shops. At the present stage, in our capital and throughout the country, the new, large neighbourhoods were given shopping and service units, setting out from a different level of ideas, the design centering on the creations of some large commercial aggregates, including both shops of various kinds and some cultural-social public units, intended to render these aggregates actual animated district centres.

These achievements illustrate a new stage of development, a far more advanced thinking, both theoretical and practical, concerning the design, the arrangement and the organization of the commercial netword within the city, its functionality and architectural expression. At the level of urban complexes, new features have arisen, favourably influencing the results achieved. The commercial network was modernized and enlarged, the small commercial units being replaced by unconnected one-or two-level structures designed to satisfy the most exacting requirements.

On the whole, the shape of the neighbourhoods make possible an easier supply of consumer goods by means of fewer commercial centres or units, when these are located within the neighbourhood rather than on its circumference. In its turn, such an arrangement leads to the best possible consolidation of the commercial network, resulting in maximum economic efficiency and a higher level of comfort. In the case of the small or medium-sized neighbourhoods, these advantages become more important by merging commercial units catering for immediate needs with the neighbourhood's shopping and service centres proper, covering the largest possible areas, designed in such a way as to allow future spatial extensions.

Concerning the problem of determining the profile of the neighbourhood and district shopping and service centres there is a suggestion of merging those having the same equipment and machinery, in order to achieve a reduction of investments, smaller operating outlays, and higher efficiency. Similarly, consolidation of the staff's common service rooms and annexes, would lead to a reduction of the area allotted them, would enhance the outward aspect of the shops and would provide better possibilities of future standardization and reshaping of the complexes.

Octav Dumitrescu, arch. — THE DEVELOPMENT AND MODERNIZATION OF SHOPPING AND SERVICE CENTRES (p. 7) — It has become obvious that the urban development in the R.P.R. requires the simultaneous solving of the problem of the shopping public utilities, and service areas, as well as that of the corresponding storing facilities. Following the increase in the quantity of consumer goods — in itself a consequence of the ever rising standard of life ot the working people — the Ministry of Home Trade set up a number of standards, aiming at judiciously grouping and distributing the shops within the commercial network. Team-work with the designers led to the achievement of several district centres like Tiglina 1 at Galaţi, in Bucharest on the Griviţa road and on the main North-South thoroughfare, at Cluj, Timişoara Mamaia, Mangalia, a.s.o. However, in the achievement of these centres, there appeared certain shortcomings and defficiencies, sometimes reducing the economic efficiency of the sums invested. To avoid all such future defficiencies, the Ministry of Home Trade has taken over all investment activities concerned with the technical and material development of the shopping and service units, thus ensuring better conditions for the observance of the indications and the standards set up by the Ministry. A large investment programme has been scheduled for 1964, its aim being the development of the technical and material basis of the commercial network and the modernization of the old-time shops.

Aurelia Teodorescu, arch. — SOME ASPECTS OF THE DESIGN OF THE COMMERCIAL NETWORK OF THE FOOD AND PUBLIC UTILITY SERVICE SHOPS (p. 10) — Within the Socialist State, the organization of the commercial network is closely linked to the general development of the socialist trade, based on judiciously planning the development of its material foundation.

The rebuilding of certain important districts or the building of new projects in our cities, call for achieving the new commercial units in step with the housing units, to ensure from the beginning the best living and comfort conditions for the inhabitants.

Aiming at a correct geographical organization and distribution of the new trading units and trading centres, the standards set up by the Ministry of Home Trade provide, within the next stage, for ten selling areas to every, 1.000 inhabitants in the food and other shops, and for 35 selling areas per 1,000 inhabitants in restaurants and other public catering places. For the shops, each selling area was allotted an average working area of 32 sq.m. (the sales area proper plus annexes and storage rooms). Likewise, there were determined the various stages for public utility service shops corresponding to a neighbourhood, to a district centre and to a town centre.

It is, however, necessary to design standards for the areas of the shops proper, the lack of such standards making itself felt in the actual design work.

A problem, still waiting to be solved, is that of the study of the most rationally functional and economical selling systems.

Gh. Popov, arch., Gh. Sebestyen, arch. — CONSIDERATIONS ON THE DESIGN OF NEIGHBOURHOOD COMMERCIAL AND PUBLIC UTILITY SERVICE CENTRES (p. 12) — The article presents some of the authors' personal conclusions concerning the possibility of standardizing the designs of the neighbourhood commercial centres and of establishing guiding lines for the design themes of a number of standard projects.

These two problems are considered from the standpoints of the future reduction of the population's density per unit of built area and of the increase and evolution trends in the quantity of goods distributed.

Starting from this analysis, the authors advance suggestions for merging commercial units, for determining their areas, for widening the profile of the neighbourhood commercial centres through the addition of repair and of public utility service shops, of administrative offices as well as of cultural units (libraries, festivity halls, a.s.o.). They suggest a number of area dimensional standards for the neighbourhood centres, with regard to commercial units, restaurants, administrative offices, a.s.o.

Ligia Dumitrescu, arch. — SHOPS ON MAGHERU BLVD. BUCHAREST (p. 14) — This is an introduction to two standard shops of the Ministry of Home trade: the "Bucureşti" ladies' garments shop and the handicraft and souvenir shop, both of them located on one of our capital's main thoroughfares, on the ground floor of a newly built block of flats.

Constantin Săvescu, arch. — THE SOCIAL-CULTURAL AND SHOPPING CENTRE OF THE TIGLINA 1 DISTRICT — GALAŢI (p. 21) — The need to endow this new district of Galaţi with social-cultural and commercial units presented a new programme: it had to be solved as an organic entity, which, besides its commercial functions had to include one more main function — that of being a gathering point, a meeting place, a recreational centre for the inhabitants concerned.

The complex, stretching over an area of 4 hectares, comprises: shopping units, restaurants, public utility service units, the district's administrative offices, a picture theatre seating 800, a club with exhibition rooms, and a district lending library. In addition there may be mentioned the terraces, both open and covered, the inner courts, the green areas, the parking lots. The position of the whole social-cultural and commercial complex enjoys the vicinity of the Danube, an advantage that was successfully made use of.

Eugen Cosmatu, arch. — SHOPPING CENTRES IN THE "SERG. NITU VASILE" NEIGHBOURHOOD — BUCHAREST (p 28) — Three important shopping centres set into a main new, 29 hectares neighbourhood of our capital are being described. These complexes are set in separate buildings, located at various points of the neighbourhood and ensure the supply of its inhabitants with food-stuffs, household articles, haberdashery, footwear, a.s.o.

*** COMMERCIAL CENTRE AT MAMAIA (p. 31) — This centre was built in the new and modern seaside resort of Mamaia, on the Black Sea coast. It was designed on the pattern of a modern bazaar, endowed with small shops separated by wide pedestrian traffic areas — all these clustering around a pleasure garden.

Nona Florescu, arch. — THE COMMERCIAL CENTRE OF ONEŞTI (p. 36) — This new commercial centre is situated on the northern highway, giving access to the town and will have to provide for 22,000 inhabitants, dwellers of the 6,500 new flats. The centre has been housed in four separate buildings most of them ground-floor structures, the trading areas being designed on a large scale. By means of three access-ways (connecting courts between the shops) this complex has been linked to the natural park, on whose limits there are eight 9-story blocks of flats. Besides the trading units of various specialties, there has been included a picture theatre seating 350.

Gavril Biro, arch. — COMMERCIAL COMPLEX ON LIBERTAŢII STREET — TG. MUREŞ (p. 46) — This complex comprises a selfservice shop, one for vegetables and fruit, a butcher's, a pharmacy and a terraced brasserie. All these units were located on the ground floor but for the brasserie which was given room, along with its annexes, on the higher level

***

Nicolae Nedelescu, arch. ARCHTECT HORIA CREANGĂ (p. 52) — This article is devoted to the memory of Horia Creangă, a highly valued architect. He designed between 1927—1940, numerous important buildings, of our capital, among them the "23 August" and the "Republica" plants, blocks of flats, the "Patria" building and picture theatre, a.s.o. displaying a modern, realistic and expressive architectural outlook.

*** THE PLENARY MEETING OF THE ARCHITECTS' UNION OF THE R.P.R. (p. 54) — In October, 1963, there took place in Bucharest the Plenary Meeting of the Architect Union of the R.P.R. having as its theme "The general sketch for the Re-developpment plan of Bucharest City". The participants in the discussion, unanimously appreciated the magnitude of the study carried out by a group of architects. The problem of building industries within or on the outskirts of the city became the object of liveley discussions, as well as the problem of organizing the town's residential zone, of the necessary municipal works, the problem of the city's development, of the traffic, of the green areas, a.s.o.

Following the plenary meeting there were discussions that took place on the 7th., 8th., 9th. November, 1963, within the creative sections of the Architects' Unions, i.e, those for town planning, civil and social-cultural architecture, industrial and agricultural architecture.

NOTES

Mihail Enescu, arch. — THE SHOP SIGNS AS ELEMENTS OF A CITY'S AESTHETICS (p. 58) — The author makes some critical remarks concerning the way commercial advertising affects the plastis aspect of the building which support them, stressing some positive achievements and criticizing other negative instances that, of late, were noticed in Bucharest.

THE CHRONICLE

Under this heading are given news about the activity of the Architects' Union in the R.P.R. during the months of October and November, 1963.

SOMMAIRE

UNITÉS COMMERCIALES

Tiberiu Ricci, architecte — ASPECTS DE PRINCIPE CONCERNANT LES PROJETS DE CENTRES COMMERCIAUX DANS LES GRANDS ENSEMBLES URBAINS — (page 3). Un important problème qui se pose à ce jour chez nous est celui d'équiper d'unités commerciales les nouveaux ensembles d'habitations — et cela à une toute autre échelle que lors des dernières années quand le réseau commercial des artères et des quartiers reconstruits était complété soit par la création d'unités commerciales soit par la restructuration des magasins existants. Dans l'étape actuelle, la dotation commerciale des grands ensembles nouveaux du pays et de la Capitale a été réalisée d'une autre manière, l'élaboration des projets étant axée sur la fondation de grands complexes commerciaux pourvus de magasins à profils divers ainsi que d'équipements socio-culturels, dans le but de transformer les dits complexes en de véritables centres, très animés, du quartier.

Ces réalisations forment un nouvel échelon, une position d'ordre théorique et pratique nettement évoluée pour ce qui est de la conception, de l'agencement et de l'organisation du réseau commercial dans le cadre de la ville, de sa fonctionnalité et de son expression architecturale. À aborder le problème à l'échelle des ensembles urbanistiques, de nouvelles particularités ont surgi, favorablement illustrées par les résultats obtenus. Le réseau commercial a été modernisé et développé, les petites unités commerciales étant remplacées par des immeubles indépendants, à un ou deux niveaux, conçus de manière à répondre à toutes les exigences.

La conformation des unités de voisinage permet à leurs habitants de s'approvisionner plus facilement dans un plus petit nombre de centres commerciaux disposés plutôt à l'intérieur que sur le pourtour de ces unités. Cet agencement des centres ou des points commerciaux permet à son tour une agglomération optima du réseau commercial, ce qui a pour effet le rendement et l'efficience économiques maxima ainsi qu'un degré de confort supérieur. Si les unités de voisinage sont petites ou moyennes, ces considérations prennent encore plus de poids du fait de la réunion des points commerciaux de nécessité immédiate avec les centres commerciaux des unités de voisinage dans des espaces toujours plus vastes, conçus de manière à permettre une future variabilité spatiale.

Quant au problème du profil commercial — tant pour les unités de voisinage que pour le quartier — il est prévu de réunir les commerces ayant les mêmes outillaget et les mêmes équipements et installations ce qui aboutirait à la réalisation d'économies en matière d'investitions, à la réduction des postes d'exploitation et à un meilleur rendement. De même, la réunion de services et d'annexes communs du personnel réduirait l'espace affecté à celui-ci, ameliorerait l'aspect des magasins et offrirait de meilleures possibilités de typiser et de reprofiler à l'avenir le complexe en question.

Octave Dumitresco, architecte — L'ESSOR ET LA MODERNISATION DES UNITÉS COMMERCIALES (page 7) — Avec le développement des villes en R.P.R., il paraît clairement qu'il faille trouver aussi une solution satisfaisante aux problèmes posés par les espaces commerciaux, par les dessertes et les dépôts afférents. En se fondant sur l'accroissement du volume des marchandises — en liaison avec l'essor du bien-être des travailleurs — le Ministère du Commerce Intérieur a élaboré une série de normes pour grouper et répartir d'une manière rationnelle les magasins du réseau commercial. En collaborant avec les auteurs des projets, on a de même obtenu la réalisation de centres de quartiers, notamment à Galatzi, le quartier Tiglina 1, les centres de la Calea Grivitei et ceux de l'artère magistrale Nord—Sud, à Bucarest ainsi que des centres à Cluj, à Timişoara, à Mamaia, à Mangalia, etc... Mais l'on a aussi constaté certaines déficiences dans la réalisation de ces centres commerciaux, lesquelles ont parfois diminué l'efficacité économique des investitions allouées. Pour supprimer cet état de chose, le Ministère du Commerce Intérieur a pris à son compte toutes les investitions touchant le

développement technico-matériel des unités commerciales, s'assurant ainsi que certaines indications et normes fixées par le Ministère seront très exactement suivies. Un vaste programme de travaux a été prévu pour l'année 1964 afin de développer la base technico-matérielle du commerce et de moderniser les anciens magasins.

Aurelia Teodoresco, architecte — CERTAINS ASPECTS DE L'ÉLABORATION DU RÉSEAU COMMERCIAL D'ALIMENTATON ET DE DESSERTE (page 10) — L'organisation du réseau commercial est étroitement liée, dans l'État socialiste, au développement général du commerce socialiste, fondé sur la planification rationnelle de l'augmentation de la base matérielle.

La reconstruction de plusieurs quartiers importants ou l'édification de nouveaux ensembles de nos villes impose la réalisation de nouvelles unités commerciales au même rythme que celle des habitations, pour que soient assurées dès le début, aux habitants, les meilleures conditions de confort et de vie.

Pour obtenir une bonne organisation et une juste répartition sur le territoire des nouvelles unités et centres commerciaux, les normes élaborées par le Ministère du Commerce Intérieur prévoient pour une future étape, 10 lieux de vente pour 1.000 habitants (magasins alimentaires et non alimentaires) et 35 lieux de vente (unités d'alimentation publique). Il a été établi, pour chaque lieu de vente dans les magasins, 32 m² comme moyenne de superficie utile (salle de vente et, en outre, annexes et dépôts). On a encore fixé divers degrés de desserte des unités de voisinage, des centres de quartier et des centres de ville.

Il est pourtant nécessaire d'établir certaines normes d'élaboration des espaces des magasins proprement dits, car leur absence se fait sentir dans l'élaboration des projets.

Un problème qui reste à résoudre, c'est l'étude des systèmes de vente plus rationnels pour ce qui est du fonctionnement, et plus économiques en matière d'exploitation.

Gh. Popov, Gh. Sebestyen, architectes — SUR L'ÉLABORATION DES CENTRES COMMERCIAUX ET DE DESSERTE D'UNITÉS DE VOISINAGE (page 12). Dans cet article, on expose plusieurs idées personnelles des auteurs sur les possibilités de typiser les projets des centres commerciaux faisant partie des unités de voisinage et de poser des jalons qui serviront aux thèmes d'élaboration d'une série de projets-types. Ces deux problèmes sont considérés du point de vue de la diminution de densité des logements, de l'augmentation du volume de vente des marchandises ainsi que des principales tendances de son évolution.

En se fondant sur cette analyse, les auteurs effectuent des propositions afin de réunir les unités commerciales, d'en dimensionner les surfaces, d'étendre le profil des centres commerciaux appartenant aux unités de voisinage en y ajoutant des ateliers de réparations, de desserte et des unités administratives ainsi que des unités à caractère culturel (bibliothèques, salles de fête, etc . . .). Ils proposent l'adoption d'une série de normes se rapportant aux superficies des centres d'unités de voisinage, d'unités commerciales, d'alimentation publique, d'administration, etc . . .

Ligia Dumitresco, architecte — DES MAGASINS BD. MAGHERU À BUCAREST (page 14) — Sont présentés deux magasins-étalons du Ministère du Commerce Intérieur : le magasin de confections pour dames « BUCURESTI » et le magasin de cadeaux-artisanat, tous deux implantés sur l'une des grandes artères de la Capitale, au rez-de-chaussée d'un immeuble d'habitations récemment construit.

Constantin Săvesco, architecte — CENTRE SOCIO-CULTUREL ET COMMERCIAL DU QUARTIER TIGLINA 1 À GALATZI (page 21) — Les équipements socio-culturels de ce nouveau quartier de Galatzi formaient le sujet d'un programme, nouveau lui aussi : celui-ce devait être traité en tant que tout organique et devant assumer, outre ses fonctions commerciales, une autre fonction supplémentaire — essentielle — d'être notamment un centre d'attraction, de rencontres, d'agrément et de promenade pour ses habitants.

L'ensemble couvre une superficie de 4 ha et comprend des unités commerciales, des unités d'alimentation publique, des unités de desserte de la population (ateliers d'arts et métiers), l'administration du quartier, un cinéma de 800 places, un club, avec une salle d'expositions et une bibliothèque de quartier. On peut y ajouter des terrasses couvertes et découvertes, des cours intérieures, des espaces verts, des parkings. L'implantation de tout l'ensemble socio-culturel présente l'avantage — exploité avec succès — de se trouver à proximité du Danube.

Eugène Cosmatu, architecte — COMPLEXES COMMERCIAUX DE L'UNITÉ DE VOISINAGE « SERG. NITU VASILE » À BUCAREST (page 28) — Trois complexes commerciaux sont présentés, tous trois implantés dans une nouvelle et importante unité de voisinage de la Capitale qui s'étend sur une superficie de 29 ha. Groupés dans des immeubles différents, emplacés dans plusieurs points de l'unité de voisinage, les complexes peuvent assurer l'approvisionnement de leurs habitants en denrées alimentaires, en articles de ménage, en mercerie, chaussures, etc . . .

***

LE CENTRE COMMERCIAL DE MAMAIA (page 31) — Situé dans la nouvelle et moderne station balnéaire du littoral de la Mer Noire, ce centre commercial a été conçu comme un bazar moderne, à petits magasins et large circulation groupés autour d'un jardin d'agrément.

Nona Florescu, architecte — LE CENTRE COMMERCIAL DE LA VILLE D'ONESTI (page 36) — Implanté sur l'artère Nord de pénétration dans la ville, ce nouveau centre commercial se propose de pourvoir à la desserte de ses 22.000 habitants, locataires des 6500 nouveaux appartements. Construit en des immeubles indépendants (à 4 corps) pour la plupart sur rez-de-chaussée avec des commerces aux vastes proportions, le complexe commercial est relié par ses trois pénétrations (formés par les cours de liaison entre les magasins) au grand parc naturel sur le pourtour duquel se trouvent 8 immeubles d'habitations à rez-de-chaussée et 9 étages. Outre diverses unités commerciales, un cinéma de 350 places a aussi été englobé dans le front des magasins.

Gavril Biro, architecte — LE COMPLEXE COMMERCIAL DE LA RUE LIBERTĂŢII À TÎRGU MURES (page 46) — Le complexe comprend un magasin alimentaire à libre service, un magasin de fruits et légumes, une boucherie, une pharmacie et une brasserie avec sa terrasse. Toutes ces unités sont implantées au rez-de-chaussée, hormis la brasserie qui se trouve, ainsi que toutes ses annexes, au premier étage.

Nicolae Nedelesco, architecte — L'ARCHITECTE ION CREANGĂ (page 52) — L'article est consacré à la mémoire de l'éminent architecte Ion Creangă, qui, de 1927 à 1940 a été l'auteur de projets d'importants et nombreux immeubles réalisés à Bucarest, notamment les Usines « 23 August » et « REPUBLICA », des blocs d'habitations, le cinématographe « PATRIA », etc . . . d'une architecture contemporaine, réaliste et expressive

SÉANCE PLÉNIÈRE DE L'UNION DES ARCHITECTES DE LA R.P.R. (page 54) — En octobre dernier a eu lieu à Bucarest la séance plénière de l'Union des Architectes de la R.P.R. sur le thème suivant : « Esquisse générale du plan d'aménagement de la ville de Bucarest ». L'ampleur de l'étude élaborée par un groupe d'architectes a été unanimement appréciée par tous ceux qui participaient aux débats. On a vivement débattu le problème de l'implantation des industries en ville ou en dehors de celle-ci, le problème de l'organisation des zones d'habitat de la ville et des travaux édilitaires nécessaires, celui du développement de la ville, de la circulation, des espaces verts, etc . . .

Des débats ont suivi la séance plénière les 7, 8 et 9 novembre dernier, dans le cadre des sections de création de l'Union des Architectes au sujet de l'aménagement, de l'architecture civile et socio-culturelle, de l'architecture industrielle et de l'architecture agricole.

Mihai Enesco, architecte — LES ENSEIGNES COMMERCIALES — ÉLÉMENTS DE L'ESTHÉTIQUE DES VILLES (page 58) — L'auteur fait certaines observations d'ordre critique au sujet de l'emplacement des réclames commerciales, de leur agencement dans l'architecture des immeubles et de leur solution graphique, en faisant remarquer quelques réalisations qui sont positives et en en critiquant d'autres qui forment des exemples négatifs.

LA CHRONIQUE

comprend des informations sur l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. pendant les mois d'octobre et de novembre 1963.

Министерство внутренней торговли взяло в своё ведение все капвложения по материально-техническому развитию торговых единиц, обеспечив таким образом более строгое соблюдение разработанных им нормативов и указаний. На 1964 г. предусмотрен обширный план работ по расширению материально- технической базы торговли и модернизации старых магазинов.

Арх. Аурелия Теодореску. — НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ТОРГОВОЙ СЕТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ПРОДОВОЛЬСТВИЯ И ОБСЛУЖИВАНИЯ (стр. 10) — В социалистической стране организация торговой сети тесно связана с общим развитием социалистической торговли и основана на рациональном планировании роста материальной базы.

Реконструирование отдельных значительных кварталов или строительство новых ансамблей в наших городах требует создания новых торговых единиц тем же темпом, что и строительство жилых зданий, чтобы можно было обеспечить жителям с самого начала оптимальные условия жизни и максимальный комфорт.

В целях правильной организации и размещения новых торговых единиц и центров, разработанные Министерством внутренней торговли нормы предусматривают для следующей очереди строительства 10 рабочих мест для торговых операции на 1000 жителей для продовольственных и прочих магазинов и 35 мест для единиц общественного питания. В магазинах для каждого рабочего места отводится в среднем 32 м² полезной площади (помещение для торговых операций, служебные и складские помещения). Кроме того, предусмотрены различные ступени обслуживания для микрорайона, квартала и города в целом.

Требуется однако уточнение норм проектирования площадей и собственно магазинов, так как отсутствие этих норм отражается на проектировочной работе.

Остаётся также открытым вопрос о наиболее целесообразных с функциональной точки зрения и экономичных в эксплуатации системах торговых операций.

Арх. Г. Попов, арх. Г. Себестиен — К ВОПРОСУ О ПРОЕКТИРОВАНИИ МИКРОРАЙОННЫХ ЦЕНТРОВ ТОРГОВЛИ И ОБСЛУЖИВАНИЯ. (стр. 12) — Статья содержит личные заключения авторов в связи с возможностью типизации проектов для торговых центров микрорайона и с установлением некоторых руководящих данных для проектных заданий ряда типизированных проектов. Эти вопросы рассматриваются в связи с сокращением плотности расселения, ростом сбыта товара и с намечающейся тенденцией к дальнейшему увеличению этого сбыта.

На основании проведенного исследования авторы вносят предложения по совмещению торговых единиц, измерению площадей и расширению профиля торговых предприятий микрорайона, а также обеспечения их ремонтными и подсобными мастерскими административными и культурно-бытовыми помещениями (библиотеками, залами для спектаклей и т.п.). Предлагаются также нормы для площадей, отводимых в микрорайонах организациям общественного питания, административным помещениям и т.д.

Арх. Лиджия Думитреску — МАГАЗИНЫ НА ПРОСПЕКТЕ МАГЕРУ В БУХАРЕСТЕ (стр. 14) — Представлены два образцовых магазина Министерства внутренней торговли: магазин готового платья для женщин «Букурешти» и магазин подарков ремесленного производства, расположенные на одной из главных магистралей столицы, на нижнем этаже недавно построенного блока жилых помещений.

Арх. Константин Сэвеску. — КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЙ И ТОРГОВОЙ ЦЕНТР КВАРТАЛА ЦИГЛИНА I В г. ГАЛАЦЕ (стр. 21) — Обеспечение этого нового квартала в г. Галаце культурно-бытовыми учреждениями и торговыми предприятиями осуществлено по новому плану, согласно которому упомянутый центр рассматривается как единое органическое целое и помимо торговых функций должен выполнять и другое основное требование, т.е. служить местом для развлечений, встреч, отдыха и прогулок жителей квартала.

Комплекс занимает площадь в 4 га. и охватывает торговые предприятия, организации общественного питания, предприятия по обслуживанию населения (ремесленные организации), административные учреждения квартала кинематограф на 800 мест, клуб с необходимым оборудованием для устройства выставок и библиотеку квартала. К, этому можно добавить крытые и открытые террасы, внутренние дворы, озелененные площади и места для стоянки транспортных средств.

Культурно-бытовой и торговий ансамбль имеет ещё и то ценное преимущество, что размещение его было осуществлено успешно в непосредственной близости к Дунаю.

Ар. Еужен Космату. — ТОРГОВЫЕ КОМПЛЕКСЫ МИКРОРАЙОНА им. СЕРЖАНТА НИЦУ ВАСИЛЕ В г. БУХАРЕСТЕ (стр. 28) — В статье представлены три торговых комплекса, расположенные в новом крупном микрорайоне столицы, охватывающем площадь в 29 га. Сгруппированные в отдельных зданиях, размещённых в различных пунктах микрорайона, эти кмплексы обеспечивают обслуживание населения пищевыми продуктами, домашнего обихода, галантерейными товарами, обувью и т.п.

х х х — ТОРГОВЫЙ ЦЕНТР В МАМАЕ (стр. 31) — Расположенный в новой курортной местности на побережьи Черного Моря, торговый центр запроектирован по типу современного базара с небольшими магазинами и широкими аллеями, сгруппированными вокруг парка для отдыха и развлечений.

Арх. Нона Флореску. — ТОРГОВЫЙ ЦЕНТР ГОРОДА ОНЕШТИ (стр. 36) — Расположенный на северной артерии при подступе к городу, этот новый центр должен обслуживать население в 22 000 человек, занимающих 6 500 вновь построенных квартир. Размещённый в отдельных зданиях (4 корпуса), большей частью на нижних этажах, охватывающих широкие площади, торговый комплекс связан посредством трёх подступов (внутренних дворов между магазинами) с огромным естественным парком, на краю которого расположены 8 жилых десятиэтажных зданий. Кроме торговых единиц различного профиля, комплекс включает также кинематограф на 350 мест.

Арх. Гаврил Биро. — ТОРГОВЫЙ КОМПЛЕКС НА УЛИЦЕ ЛИБЕРТЭЦИЙ — ТЫРГУЛ МУРЕШ (стр. 46) — Комплекс включает магазин пищевых продуктов, организованный на принципе самообслуживания, фруктово — овощный, мясной магазины, аптеку и закусочную с террасой. Все эти единицы находятся на первом этаже, за исключением закусочной, расположенной со всеми своими службами на втором этаже.

★

Арх. Николае Неделеску — АРХИТЕКТОР ХОРИЯ КРЯНГА (стр. 52) — Статья посвящена памяти выдающегося архитектора Хория Крянга, спроектировавшего в период 1927—1940 гг множество значительных зданий в столице в том числе заводы «23 Августа» и «Республика», блоки жилых помещений, кинематограф «Патрия» и т.п. в современном реалистическом и экспрессивном архитектурном стиле.

х х х — ПЛЕНУМ СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ РНР (стр. 54). — В октябре с. г. состоялось в Бухаресте пленарное заседание Союза Архитекторов РНР с тематикой: «Общий эскиз плана систематизации города Бухареста». Всесторонний характер представленного коллективом архитекторов доклада вызвал всеобщее одобрение участников пленума. Живые прения возникли по вопросам о размещении промышленных предприятий на территории города или вне его пределов об организации жилой зоны и работ по благоустройству, о расширении городской территории, мест движения, зон озеленения и т.п. В течение 7, 8 и 9 ноября т.г. состоялись освещания творческого отдела Союза архитекторов по вопросам систематизации, архитектуры гражданского и культурно-бытового строительства, промышленной и сельско-хозяйственной архитектуры.

ЗАМЕТКИ

Арх. Михай Енеску — ТОРГОВЫЕ ВЫВЕСКИ — ЭЛЕМЕНТЫ ГОРОДСКОЙ ЭСТЕТИКИ (стр. 58) — Автор делает несколько критических замечаний по поводу размещения, увязки с архитектурой зданий и графического решения торговых реклам, отмечая некоторые положительные достижения и критикуя неудачные рекламы, появившиеся в последнее время в Бухаресте.

ХРОНИКА

Содержит сведения о работе Союза архитекторов РНР в течение октября и ноября с. г.

Arch. Nona Florescu — DAS HANDELSZENTRUM DER STADT ONEŞTI (S. 36). Angeordnet an der nördlichen Verkehrsader, der Einfahrtsstraße in die Stadt, soll dieses neue Handelszentrum die 22 000 Bewohner, Mieter der 6 500 neuen Wohnungen, versorgen.

Errichtet in unabhängigen Gebäuden (4 Gebäudekörper), vorwiegend im Parterre, mit reich proportionierten Handelsflächen, ist der Handelskomplex mittels dreier Durchgänge (Verbindungshöfe zwischen den Läden) mit dem großen Naturpark verbunden, an dessem Rand 8 Wohngebäude mit Parterre und 9 Geschossen angeordnet sind. Neben den diversen kommerziellen Einheiten wurde auch ein Lichtspieltheater mit 350 Plätzen an der Ladenfront eingeordnet.

Arch. Gavril Biro — HANDELSKOMPLEX IN DER LIBERTATII-STRASSE — TG. MUREŞ (S. 46). Der Komplex umfaßt einen Lebensmittelladen mit Selbstbedienung, einen für Obst und Gemüse, einen für Fleisch, eine Apotheke und ein Erfrischungslokal mit Terrasse. Alle diese Einheiten wurden im Parterre angeordnet, außer dem Erfrischungslokal, das sich mit all seinen Nebenräumen am ersten Stock befindet.

***

Arch. Nicolae Nedelescu — ARCHITEKT HORIA CREANGĂ (S. 52). Der Artikel ist dem Gedenken des hervorragenden Architekten Horia Creangă gewidmet, der in den Jahren 1927—1940 zahlreiche bedeutende Bauten in der Hauptstadt, in einer zeitgerechten, realistischen und ausdrucksvollen Architektur entworfen hat, unter anderen die Industriewerke „23 August" und „Republica", Wohnblocks, das Lichtspieltheater „Patria" usw.

*** — VOLLVERSAMMLUNG DES ARCHITEKTENVERBANDES DER RVR (S. 54). Im Oktober d. J. tagte in Bukarest die Vollversammlung des Architektenverbandes der RVR, mit dem Thema „Allgemeine Skizze des Systematisierungsplans der Stadt Bukarest". Die Ausführlichkeit des von einem Architektenkollektiv verfaßten Projektes wurde von den Diskussionsteilnehmern einmütig gewürdigt. Lebhaft erörtert wurden das Problem der Anordnung von Industrien innerhalb oder außerhalb der Stadt, das Problem der Organisation der städtischen Wohnzone und der nötigen kommunalen Arbeiten, das Problem der Ausweitung der Stadt, des Verkehrs, der Grünanlagen und andere.

Auf diese Vollversammlung folgten am 7, 8 und 9. November d.J. Diskussionen im Rahmen der Entwurfsabteilungen des Architektenverbandes für Systematisierung, zivile und sozial-kulturelle Architektur, industrielle und landwirtschaftliche Architektur.

ANMERKUNG

Arch. Mihai Enescu — KOMMERZIELLE FIRMENSCHILDER — ÄSTHETISCHE ELEMENTE DER STADT (S. 58). Der Verfasser macht einige kritische Bemerkungen über Anordnung, Zusammenarbeit mit der Architektur der Gebäude und graphische Lösung der Handelsreklamen, hebt einige positive Realisierungen hervor und kritisiert einige negative Beispiele aus letzter Zeit in Bukarest.

CHRONIK

Enthält Nachrichten über die im Oktober und November d.J. entfaltete Aktivität des Architektenverbandes der RVR.

СОДЕРЖАНИЕ

ТОРГОВЫЕ ЕДИНИЦЫ

Арх. Тибериу Рикчи — ПРИНЦИПИАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ТОРГОВЫХ ЦЕНТРОВ В КРУПНЫХ ГОРОДСКИХ КОМПЛЕКСАХ (стр. 3) Обеспечение вновь построенных комплексов жилых помещений торговыми единицами является у нас в настоящее время вопросом большой важности, требующим разрешения в совершенно ином масштабе чем в предыдущие годы, когда торговая сеть на артериях и в реконструированных кварталах была пополнена созданием новых торговых единиц или переустройством существующих магазинов. В настоящий период оснащение торговыми единицами новых и крупных ансамблей для территории страны и в столице осуществляется по иному замыслу, ориентирующему проектирование в направлении создания новых крупных торговых комплексов, охватывающих как магазины различных профилей, так и некоторые учреждения культурно-бытового обслуживания, которые придадут этим комплексам облик подлинных, полных жизни центров обслуживаемых ими жилых кварталов.

Эти осуществления отмечают новое достижение и более совершенную с точки зрения теоретической и практической конъюктуру в отношении концепции, размещения и организации торговой сети в рамках города, её функционального характера и архитектурного оформления. Рассмотрение вопроса в связи с благоустройством городских ансамблей приводит к выявлению новых особенностей, отразившихся благоприятно на полученных результатах. Торговая сеть подверглась модернизации и расширению, мелкие торговые помещения были заменены отдельными одно-или двухэтажными зданиями, отвечающими наиболее требовательным условиям.

Формы микрорайонов обеспечивают в общем более удобное снабжение жителей небольшим количеством расположенных внутри микрорайона торговых центров или пунктов, чем размещёнными по периферии магазинами.

Подобное расположение торговых центров или пунктов допускает, в свою очередь, оптимальное сосредоточение торговой сети, обеспечивающее максимальную производительность и экономическую эффективность при наиболее удобном обслуживании, В случае микрорайонов небольшого или среднего размера эти соображения осложняются необходимостью совмещения торговых пунктов первой необходимости с торговыми центрами микрорайонов на возможно больших пространствах, которые позволили бы производить в будущем необходимые объёмные изменения.

В отношении профиля торговых единиц, независимо от того, обслуживают ли они микрорайон в целом или отдельные кварталы, предлагается совмещение тех из них, которые располагают одинаковым оборудованием и агрегатами, что приведет к экономии капвложений, снижению эксплуатационных расходов и к увеличению доходности. Кроме того, совмещение некоторых служб и мест общего пользования для персонала уменьшит требуюмую для них площадь, улучшит внешний вид магазинов и создаст необходимые предпосылки для лучшей типизации и репрофилирования соответствующего комплекса в будущем.

Арх. Октав Думитреску — РАСШИРЕНИЕ И МОДЕРНИЗАЦИЯ ТОРГОВЫХ ЕДИНИЦ (стр. 7) — В последнее время выяснилось, что с развитием городов РНР необходимо решить соответственно и вопросы относительно площадей под магазины, служебные и складские помещения. В результате увеличения производства товаров в связи с непрерывным ростом благосостояния трудящихся масс, Министерство внутренней торговли разработало ряд норм по рациональному группированию и размещению магазинов в торговой сети, В то же время, при содействии проектных организаций, созданы торговые центры для обслуживания отдельных кварталов, как например, Циглина I в Галаце, на Каля Гривицей и Северо-южной магистрали Бухареста, в Клуже, Тимишоаре, Мамае, Мангалии и т.д. Вместе с тем, в осуществлении упомянутых торговых центров выявлены некоторые недостатки и недочёты, снижающие экономическую эффективность произведенных капитальных затрат. Для устранения отмеченных недостатков

INHALT

HANDELSEINHEITEN

Arch. Tiberiu Ricci — PRINZIPIELLE ASPEKTE ÜBER PLANUNG VON HANDELSZENTREN IN GROSSEN STÄDTISCHEN WOHNBLOCKENSEMBLES (S. 3). Die Ausstattung der verwirklichten neuen Wohnblockensembles mit Handelseinrichtungen bildet ein wichtiges Problem, das sich uns heute, wo die Ausweitung des Handelsnetzes der rekonstruierten Verkehrsadern und Wohnviertel durch Schaffung von Handelseinheiten oder durch Umgestaltung von bestehenden Läden realisiert wurde, auf einer ganz anderen Stufe als in den vergangenen Jahren stellt. In der gegenwärtigen Etappe wurde die kommerzielle Ausstattung der neuen und großen Wohnblockensembles des Landes und der Hauptstadt auf einem ganz anderen Niveau verwirklicht, da die Planung auf Schaffung großer Handelskomplexe fußt, die sowohl Läden mit verschiedenen Profilen umfaßt als auch einige sozial-kulturelle Einrichtungen, um diese Komplexe in wahre lebenprühende Wohnviertelzentren zu gestalten.

Diese Realisierungen markieren eine neue Stufe, eine sehr entwickelte theoretische und praktische Umgestaltung in bezug auf Planung, Anordnung und Organisierung des Handelsnetzes im Rahmen der Stadt, des Betriebwesens und ihres architektonischen Ausdrucks. Bei Erörterung des Problems der städtebaulichen Ensembles haben sich neue Besonderheiten ergeben, die sich auf die erzielten Resultate günstig ausgewirkt haben. Das Handelsnetz wurde modernisiert und ausgeweitet, die kleinen Handelseinheiten wurden durch unabhängige ein- oder zweistöckige Gebäude ersetzt, die entworfen wurden, um den größten Anforderungen zu entsprechen. Die Bildung der Mikrorayons gestattet im allgemeinen eine leichtere Versorgung der Bewohner von einer kleineren Anzahl von Zentren oder kommerziellen Punkten, die innerhalb des Mikrorayons angeordnet sind, als von seinem Umkreis aus. Diese Anordnung der Handelszentren oder — punkte gestattet ihrerseits einen günstigsten Zusammenschluß des Handelsnetzes, ein Umstand, der, bei einem erhöhten Grad an Komfort, eine maximale wirtschaftliche Leistungsfähigkeit und Wirksamkeit zur Folge hat. Bei kleineren oder mittleren Mikrorayons wird eine Ausweitung erzielt durch Zusammenschluß der allernotwendigsten Handelspunkte mit den Mikrorayon-Handelszentren auf größtmöglichen Flächen, dergestalt geplant, daß sie eine künftige räumliche Veränderlichkeit gestattet.

In bezug auf das Problem der Handelsobjekte — sowohl für diejenigen des Mikrorayons als auch für jene des Wohnviertels wird die Zusammenziehung jener mit gleichen Ausrüstungen und Aggregaten vorgeschlagen, was Investitionseinsparungen, Verringerung des Nutzungspostens und Steigerung der Rentabilität zur Folge hätte. Ferner würde die Zusammenziehung von gemeinsamen Dienststellen und Nebenräumlichkeiten für das Personal den ihm bestimmten Raum reduzieren, den Aspekt der Läden verbessern und künftighin bessere Typisierungs- und Reprofilierungsmöglichkeiten des betreffenden Komplexes bieten.

Arch. Octav Dumitrescu — ENTWICKLUNG UND MODERNISIERUNG DER HANDELSEINHEITEN (S. 7). — In letzter Zeit hat sich klar die Notwendigkeit erwiesen, gleichzeitig mit der Entwicklung der Städte in der RVR auch das Problem der Handelsräume und der dazugehörigen Dienstleistungsstellen und Lagerplätze zu lösen. Auf Grund des Anwachsens des Warenvolumens — in Verbindung mit der steten Steigerung des Wohlstandes der Werktätigen — hat das Innenhandelsministerium eine Reihe von Normen ausgearbeitet für die Gruppierung und rationelle Verteilung der Läden des Handelsnetzes. Ebenso wurde, in Zusammenarbeit mit der Planungsabteilung, die Realisierung einiger Wohnviertelzentren erzielt wie: Tiglina 1 in Galaţi, in der Calea Griviţei und der Nord-Süd-Magistrale in Bukarest, in Cluj, Timişoara, Mamaia, Mangalia usw. Trotz alledem wurden bei Verwirklichung dieser Handelszentren einige Mängel und Unzulänglichkeiten konstatiert, die einigemal die wirtschaftliche Wirksamkeit der zugewendeten Investitionen verringert haben. Zwecks Beseitigung all dieser Mängel, hat das Innenhandelsministerium alle Investitionen für die technisch-materielle Entwicklung der Handelseinheiten übernommen und so bessere Bedingungen zur Einhaltung der vom Ministerium ausgearbeiteten Hinweise und Normen gesichert. Für 1964 wurde ein umfassendes Arbeitsprogramm zur Ausweitung der technisch-materiellen Grundlage des Handels und zur Modernisierung der alten Läden vorgesehen.

Arch. Aurelia Teodorescu — BETRACHTUNGEN ÜBER DIE PLANUNG DES HANDELSNETZES FÜR ALIMENTIERUNG UND VERSORGUNG (S. 10). — Im sozialistischen Staat ist die Organisierung des Handelsnetzes eng verbunden mit der allgemeinen Entwicklung des sozialistischen Handels, auf Grund der rationellen Planifizierung des Anwachsens der materiellen Basis.

Die Rekonstruktion wichtiger Wohnviertel oder die Errichtung neuer Wohnblockensembles in unseren Städten, erfordert die Verwirklichung neuer Handelseinheiten im gleichen Rhythmus wie das Wohnbautempo, um den Bewohnern gleich von Anfang an die besten Lebensbedingungen und Komfort zu sichern. Zwecks richtiger Organisierung und territorieller Verteilung der neuen Handelseinheiten und -zentren, sehen die vom Innenhandelsministerium ausgearbeiteten Normen für eine zukünftige Etappe, 10 Verkaufsstellen auf 1000 Bewohner für Lebensmittelläden und sonstige, sowie 35 Stellen für Gaststätten vor. Bei Läden wurden 32 m durchschnittliche Nutzfläche je Verkaufsstelle (Verkaufsraum plus Neben- und Lagerräume) festgesetzt. Desgleichen wurden die verschiedenen Versorgungsstufen für Mikrorayons, Wohnviertelzentren und Stadtzentren festgesetzt.

Notwendig ist jedoch die Festsetzung von Planungsnormen der Räume, der eigentlichen Läden, da das Fehlen dieser Normen sich in der Planungspraxis fühlbar macht.

Ein ungelöstes Problem bildet ferner das Studium der rationellsten Verkaufsmethoden als Betrieb und der ökonomischesten als Nutzung.

Arch. Gh. Popov, Arch. Gh. Sebestyen — ÜBER PLANUNG DER HANDELS- UND VERSORGUNGSZENTREN DER MIKRORAYONS (S. 12). Der Artikel erörtert persönliche Schlußfolgerungen der Verfasser im Zusammenhang mit der Möglichkeit einer Typisierung der Projekte für Mikrorayon-Handelszentren und Fixierung von Ausgangspunkten für die Planungsthemen einer Reihe von Typenprojekten. Diese beiden Probleme werden vom Standpunkt der Verminderung der Wohndichte, der Steigerung des Warenverkaufsvolumens sowie auch der hauptsächlichsten Ziele in seiner Entwicklung betrachtet. Auf Grund dieser Analyse unterbreiten die Verfasser Vorschläge für den Zusammenschluß der Handelseinheiten, Dimensionierung der Flächen, für die Erweiterung der Profile, der Mikrorayon-Handelszentren mit Reparatur- und Versorgungswerkstätten, mit administrativen Einheiten sowie auch mit kulturellen Einheiten (Bibliotheken, Festsälen usw.). Sie schlagen eine Reihe von Flächennormen für Mikrorayonzentren in bezug auf Handelseinheiten, Gaststätten, administrative Einheiten usw. vor.

Arch. Ligia Dumitrescu — LÄDEN AM MAGHERU-BOULEVARD — BUKAREST (S. 14). Dargelegt werden zwei Modelläden des Innenhandelsministeriums: der Konfektionsladen für Frauen „Bucureşti" und der Laden für kunstgewerbliche Geschenke, die auf einer der großen Magistralen der Hauptstadt, im Parterre eines kürzlich errichteten Wohnblocks angeordnet sind.

Arch. Constantin Săvescu — DAS SOZIAL-KULTURELLE UND KOMMERZIELLE ZENTRUM DES WOHNVIERTELS TIGLINA 1 — GALAŢI (S. 21) Die Notwendigkeit der sozial-kulturellen und kommerziellen Ausstattung dieses neuen Wohnviertels in Galaţi stellte ein neues Programm dar: es mußte als ein organisches Ganzes behandelt werden, das neben den kommerziellen Funktionen auch eine Hauptfunktion hinzubekommt- und zwar jene eines Attraktions-, Treffpunkt-, Vergnügungs- und Promenadezentrums für die betreffende Bevölkerung. Das Ensemble erstreckt sich auf eine Fläche von 4 ha und umfaßt: Handelseinheiten, Einheiten für Gaststätten, Einheiten für die Versorgung der Bevölkerung (Handwerkseinheiten), die Verwaltung des Wohnviertels, ein Lichtspieltheater mit 800 Plätzen, ein Klub mit Ausstellungen und eine Bibliothek. Hinzu kommen noch offene und gedeckte Terrassen, Innenhöfe, Grünanlagen, Parkplätze. Die Anordnung des ganzen sozial-kulturellen und kommerziellen Ensembles hat den mit Erfolg ausgewerteten Vorteil der Nachbarschaft der Donau

Arch. Eugen Cosmatu — HANDELSKOMPLEXE IM MIKRORAYON „SERG. NITU VASILE" — BUKAREST (S. 28). Dargelegt werden drei neue Handelskomplexe, in einem neuen wichtigen Mikrorayon der Hauptstadt, der sich auf eine Fläche von 29 ha erstreckt. In separaten Gebäuden gruppiert und in verschiedenen Punkten des Mikrorayons angeordnet, sichern die Komplexe die Versorgung der Bewohner mit Lebensmitteln, häuslichen Bedarfsartikeln, Posamenterie- und Schuhwaren usw.

*** — HANDELSZENTRUM IN MAMAIA (S. 31). In dem neuen und modernen Badeort an der Schwarzmeerküste gelegen, wurde das Handelszentrum im Sinne eines modernen Basars mit kleinen Läden, mit breiten Verkehrswegen, alle um einen Vergnügungspark gruppiert, entworfen.

MŰSZAKI KÖNYVTÁR ES DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883 ORSZÁGOS

iprofil măgura codlei

livrează mobilier de cea mai bună calitate adecvat noilor tipuri de apartamente

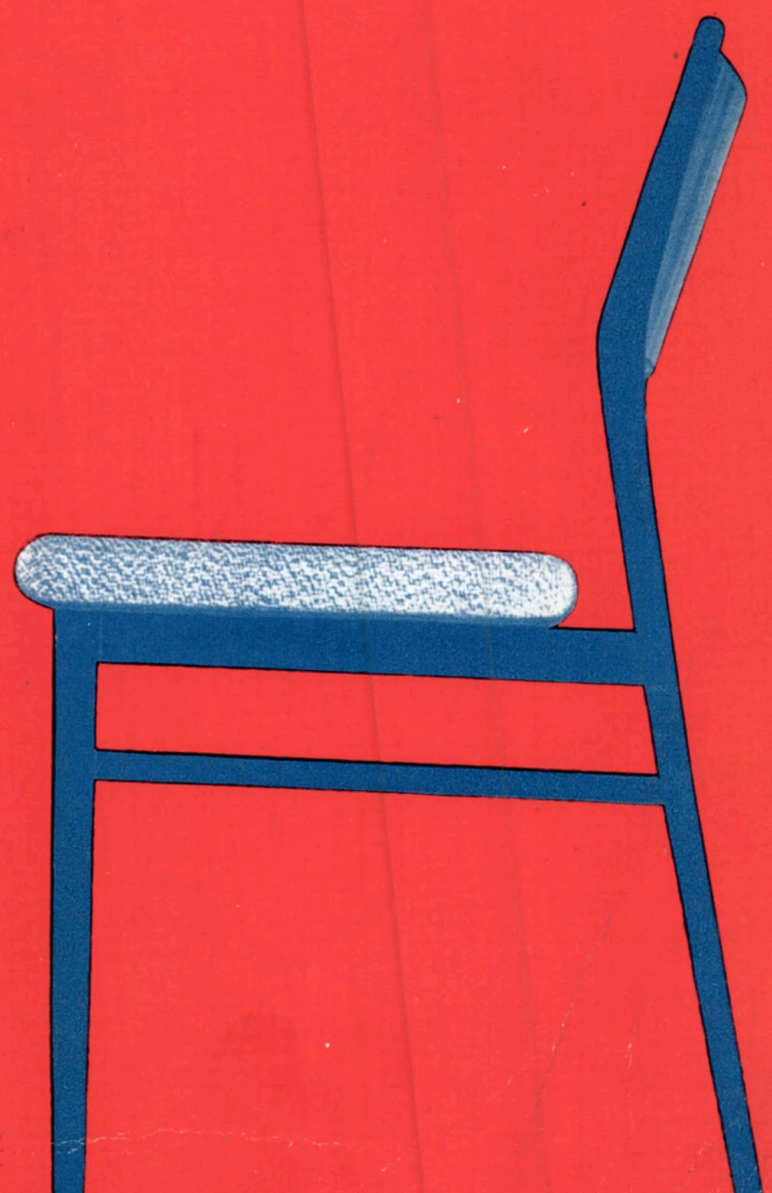

Lei 15

E 1689

arhitectura RPR

2 - 1963

СОДЕРЖАНИЕ

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

НОВАЯ ЖИЛАЯ ЗАСТРОЙКА НА ВТОРОЙ КОЛЬЦЕВОЙ ГОРОДСКОЙ ДОРОГЕ В БУХАРЕСТЕ

Арх. А. Кэчула — ЖИЛЫЕ ДОМА НА ПРОСПЕКТЕ ИМЕНИ ШТЕФАНА ВЕЛИКОГО

Размещение двух многоэтажных жилых домов в соответствии с предусмотрениями нового проекта планировки и застройки второй кольцевой городской дороги потребовало проведения на стадии проектирования ряда изысканий в целях выбора строительных площадок с учетом существующего жилого фонда и необходимости обеспечения входа на спортивный стадион «Динамо». Принятым решением предусмотрено членение этой части второй кольцевой на два участка, на одном из которых размещен дом № 5, а на другом дом № 6.

Дом № 5 — 13-этажный, содержит 271 квартиру; в первом этаже устроены магазины, ресторан и кофейная. Потребовалось запроектировать для дома секцию с учетом явившейся следствием принятого решения первого этажа конструктивной схемы вышележащих этажей.

Дом № 6—10-этажный, содержит 132 квартиры; и здесь в первом этаже устроены магазины. На этом доме было принято художественное оформление с выявлением горизонтальных линий, что достигалось устройством идущих по всей длине дома балконов, упирающихся в продолженные на их ширину боковые фасадные наружные стены.

Арх. Д. Харитон — МНОГОКВАРТИРНЫЙ ЖИЛОЙ ДОМ БЛОЧНОГО ТИПА НА БУЛЬВАРЕ ИМЕНИ ИЛИЕ ПИНТИЛИЕ

Планировочным решением было задумано осуществить строительство здания как звена, завершающего северный фронт одной из крупных столичных магистралей,— бульвара имени Илие Пинтилие, обеспечивающего доступ к крупному жилому массиву многоэтажной застройки, простирающемуся по северной стороне проспекта Штефана Великого до Рыночной площади.

Решением дома предусмотрено наличие двух корпусов — одного высотой в 9 этажей, другого высотой в 7 этажей, с соединительной между ними вставкой высотой в 8 этажей, которые своими сдвинутыми по высоте массами призваны служить звеном, сопрягающим в композиционном отношении участки магистрали с застройкой различной этажности и, частично, различного функционального назначения.

Арх. В. Себестиен — КВАРТИРЫ ДЛЯ ОДИНОКИХ И ДЛЯ СЕМЕЙ В 2 ЧЕЛОВЕКА В ГАЛАЦЕ. В застройке нового жилого квартала «Циглина I» в Галаце сооружены дома с квартирами, предназначенными для вселения одиночек и семей из двух человек.

Оборудование квартир таково, что вселяемые в них малые семьи довольствуются самым необходимым для своего проживания. Кроме того в домах имеются группы помещений общественного обслуживания жильцов, разгружающие функции квартир, чем именно и создается возможность упрощения оборудования и уменьшения отводимой для них площади.

Арх. А. Найман — ЖИЛОЙ АНСАМБЛЬ НА ПЛОЩАДИ ИМЕНИ ХРИСТО БОТЕВА В г. БРЭИЛА. На этой площади, находящейся в центре города Брэила, расположены жилые дома первой очереди строительства, содержащие в общем 175 квартир.

В первых этажах поставленных в соответствии с предусмотрениями генерального плана по периметру площади и образующих сплошную застройку 5-этажных домов устроены магазины с неучитывающим конструктивную систему зданий, укрупненным шагом опорных элементов.

Типовая секция образована 4-мя двухкомнатными квартирами на лестничную клетку, причем каждая из комнат имеет отдельный вход в ванную. При остающихся неизменными конструктивной системе и планировочной структуре решаются трехкомнатные и четырехкомнатные квартиры.

НАУЧНЫЕ РАЗРАБОТКИ

Арх. М. Каффе — КВАРТИРЫ ДЛЯ РАССЕЛЕНИЯ НЕБОЛЬШИХ СЕМЕЙ. По данным демографической статистики, подтвержденным результатами проводившихся румынским Центральным научно-исследовательским и проектным институтом по строительству, архитектуре и районной планировке (ИСКАС) выборочных проверок, оказывается, что в населенных пунктах городского типа нашей страны небольшие семьи составляют сверх 45% общего количества семей.

Автор рассматривает в теоретическом разрезе два варианта, исходя в одном из необходимости вселения 1000 семей покомнатно в обычные многокомнатные квартиры, а в другом исходя из принципа посемейного заселения с предоставлением каждой семье однокомнатной или полуторакомнатной квартиры. На основании сравнительных данных по этим двум вариантам автор приходит к заключению, что в результате односемейного заселения в однокомнатных или полуторакомнатных квартирах достигается доходящее до 17% снижение жилой площади, требующейся в целом для расселения того же количества жильцов.

Приводится анализ бытовых функций и процессов, протекающих в таких малых квартирах, планировочных решений их, компоновки квартир в зданиях, оборудования квартир.

Арх. Л. Гарчия — ИССЛЕДОВАНИЕ ЖИЛЬЯ ДЛЯ ОДИНОКИХ И ДЛЯ СЕМЕЙ В 2 ЧЕЛОВЕКА. Проанализированные в предыдущей статье положения были конкретизированы в выполненной ИСКАС-ом и проектной организацией «Проект-Букурешти» разработке, выявляющей путем сравнения в ряде планировочных решений небольших квартир различные характеризующие их функциональные, конструктивные и технико-экономические черты. В данной статье приводятся эти решения и даются объяснения их особенностей. В заключение указываются выводы, к которым приходит автор, равно как и намечаемые на будущее направления в развитии небольших квартир

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО

Доктор экон. наук К. Спириде и другие — ВОЗМОЖНОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ТУРИСТИЧЕСКОГО РАЙОНА У ОЗЕРА БИКАЗ. Авторы статьи, являющиеся вместе с тем и авторами проекта, указывают, что в расположенной в центре обширной территории с большим количеством наспунктов и существующих или намечаемых к созданию в будущем туристических баз зоне водохранилища гидроэлектростанции имени В. И. Ленина имеются все условия стать одним из важнейших туристических районов РНР.

В проекте анализируются разнообразные типы учреждений, способствующие организации туристического района: туристические базы, отели, дома отдыха, водные станции, лагеря для молодежи и другие

ПРОМЫШЛЕННОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Архитекторы Л. Костинеску, Лилиана Корадино — ЗАВОД РАСТИТЕЛЬНЫХ МАСЕЛ „УНИРЯ" В г. ЯССАХ. Расположенный в пределах промышленной зоны города Яссы завод растительных масел является первым объектом подлежащего осуществлению в ближайшие годы крупного промышленного комплекса, в состав которого войдут также завод халвы и сладостей и сахарный завод.

В результате блокировки основных производственных цехов был улучшен показатель использования территории, прямым следствием чего явилось снижение стоимости расположенных на заводской территории дорог, подземных коммуникаций и межцеховых трубопроводов. Одновременно добились рационального зонирования и размещения зданий и сооружений на генеральном плане предприятия. Заводское оборудование и технология производства находятся на уровне передовой мировой техники.

ЗДАНИЯ ДЛЯ ОТДЫХА И РАЗВЛЕЧЕНИЯ

Арх. Родика Думитрашку — РЕСТОРАН-СТОЛОВАЯ НА КУРОРТЕ ТЕКИРГИОЛ. Учреждение. это, необходимость которого была вызвана все растущей посещаемостью гостями этого курортного места, будет работать на полную мощность в течение летнего сезона и в сокращенном размере в остальное время года. Количество имеющихся в ресторане посадочных мест обеспечивает обслуживание 1500 обедающих в две очереди. Здание ресторана одноэтажное с подвалом, причем в подвале размещена индивидуальная котельная.

ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ОФОРМЛЕНИЕ ПРОМТОВАРОВ

Доцент арх. Д. Хардт — ЗА ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ОФОРМЛЕНИЕ ПРЕДМЕТОВ ШИРПОТРЕБА. Автор исходит из положения, что в результате происшедшей в РНР культурной революции наблюдается охватывающее все более и более широкие круги населения массовое стремление трудящихся получать п о возможности более художественно оформленные предметы ширпотреба.

После того как приводит параллель между способами проектирования и выполнения изделий промышленности предметов широкого потребления в прошлом и в настоящем, автор выявляет достигнутые у нас за последнее время успехи в производстве такого рода предметов, высокохудожественных и, в то же время, отвечающих предъявляемым к ним функциональным требованиям. Вместе с тем констатирует, что промышленностью выпускаются иногда еще изделия грубые по внешнему виду, отличающиеся полным отсутствием эстетичности.

Выявляются причины этого явления, предлагаются меры по ликвидации его и по достижению положительных результатов во всех отношениях и во всех областях производства объектов широкого потребления.

НОВЕЙШИЕ ДОСТИЖЕНИЯ

Этот раздел содержит ряд фотоснимков, на которых представлены новейшие достижения в области строительства в РНР.

ЗА РУБЕЖОМ

Арх. инж. И. Кайзер — КИНОТЕАТР „КОСМОС" В БЕРЛИНЕ. Краткое описание недавно выстроенного на аллее имени Карла Маркса в Берлине кинотеатра «Космос» на 1000 мест.

ХРОНИКА

В разделе помещены сведения о деятельности Союза Архитекторов РНР, а также и иные сведения из страны и из-за границы.

HABITATIONS

NOUVEAUX IMMEUBLES D'HABITATIONS SUR LA IIe ARTÈRE ANNULAIRE—BUCAREST

A. Căciulă, architecte. — HABITATIONS CHAUSSÉE ŞTEFAN CEL MARE — L'encadrement de ces deux immeubles d'habitations dans le nouvel aménagement du IIe anneau de Bucarest a exigé de la part des architectes une série d'études d'implantation, en raison du nombre actuel d'habitations ainsi que de la nécessité d'avoir une entrée au Stade « Dynamo ». Cette tranche du IIe anneau a été fragmentée en deux zones, l'immeuble No. 5 étant implanté dans la première zone et l'immeuble No. 6, dans la seconde.

L'immeuble No. 5 comporte 13 niveaux et comprend 271 appartements avec, au rez-de-chaussée, des magasins, un restaurant et une confiserie. La solution qu'il fallait trouver pour le rez-de-chaussée a exigé l'étude d'une section d'habitations qui soit en fonction du système structurel des étages. Sur les façades, une suite de lames trapézoïdales, disposées sur toute la hauteur de l'immeuble, cache les piliers reliés de deux en deux niveaux par des balcons, ce qui crée un jeu de « rayons de miel ». Des loggias, dont la continuité est rompue par des pleins latéraux, se développent horizontalement dans les tympans du bâtiment.

L'immeuble No. 6, à rez-de-chaussée et 9 niveaux, comprend 132 appartements, des magasins étant également implantés au rez-de-chaussée. À l'encontre de l'immeuble No. 5, celui-ci accuse une ligne horizontale, ayant été prévus des balcons généraux fixés dans les tympans prolongés des façades latérales, avec des parapets pleins alternant avec des parapets en métal et en verre coloré.

D. Hariton, architecte. — IMMEUBLE D'HABITATIONS BOULEVARD ILIE PINTILIE — Cet immeuble complète le front Nord de l'une des principales artères de Bucarest et constitue l'entrée d'un grand ensemble d'immeubles que l'on est en train d'exécuter sur le côté Nord de la Chaussée Ştefan cel Mare jusqu'à la place Obor.

Faisant la liaison entre des fronts à régimes de construction différents, l'immeuble se compose de deux corps qui transposent en volumes et en plans différents, par rapport à l'alignement de la rue, les différences de régimes et de fonctions. L'un des corps du bâtiment est à 9 niveaux, le second à 7, et quant à la jointure, ce dernier corps a 8 niveaux.

Au total, l'immeuble comporte 127 appartements confortables, clairs et spacieux.

V. Sebestyen, architecte — APPARTEMENTS POUR DES FAMILLES DE 1—2 PERSONNES À GALATZI — On a construit dans le nouveau quartier de Tziglina I à Galatzi plusieurs immeubles d'appartements destinés à des familles de 1 ou 2 personnes.

Ces unités d'habitations sont pourvues du strict nécessaire pour loger ces familles et sont complétées par des espaces destinés à la vie collective, qui peuvent assurer de cette manière aux locataires un surcroît d'espace utile en comportant des fonctions adéquates à un appartement autrement ample et complexe.

A. Naiman, architecte. — ENSEMBLE D'HABITATIONS PLACE « HRISTO BOTEV » - BRAÏLA — On a implanté sur cette place du centre de la ville de Braïla une première tranche de 175 appartements.

Le projet d'ensemble a proposé la construction d'un front continu d'immeubles à rez-de-chaussée et 4 niveaux, pourvu de magasins au rez-de-chaussée et ayant de larges travées qui ne sont pas influencées par le système constructif des habitations.

Le tronson-type prévoit 4 appartements de 2 chambres desservis par le même escalier, les chambres ayant accès séparé à la salle de bains. Les appartements de 3 et 4 pièces sont ordonnés selon le même système constructif et de structure du plan.

ÉTUDES

M. Caffé, architecte. — APPARTEMENTS POUR PETITES FAMILLES — L'auteur de l'article montre qu'il résulte, d'après les données statistiques confirmées par une série de sondages effectués par l'Institut des Études de Construction, d'Architecture et d'Aménagement (ISCAS) dans le milieu urbain de notre pays, que le pourcentage des familles peu nombreuses dépasse 45% du total des familles. Les besoins en logement de ces petites familles se distinguent en général de ceux des familles nombreuses par l'absence d'enfants et par une faible activité ménagère.

L auteur présente deux hypothèses supposant le logement de 1 000 familles dans des appartements existants (conformément à la pratique, sans petits appartements) et dans des appartements de 1 pièce et de 1 pièce et demie. Comparant les chiffres totaux de ces deux hypothèses, l'auteur tire la conclusion que la solution de certains types d'habitation d'une pièce et de 1 pièce et demie a pour effet une diminution d'environ 17% de la superficie totale habitable à construire pour la même population. On obtient ainsi une économie de 10% sur les investissements et en même temps on assure un confort social accru par l'élimination de la cohabitation de deux familles dans le même appartement.

Sont analysés dans l'article les traits fonctionnels propres à ces habitations, leur structure, le mode de groupement des appartements dans les immeubles, leurs équipements.

L'article aborde, pour finir, certains problèmes de perspective (préconisés par les études de perspective élaborés par ISCAS) qui prévoient une démarcation entre les besoins actuels et futurs, de manière que l'augmentation du nombre de ces appartements ne dépasse pas les nécessités finales.

L. Garcia, architecte. — ETUDE POUR DES IMMEUBLES D'HABITATIONS POUR FAMILLES DE 1—2 PERSONNES — Les principes analysés dans l'article précédent ont été concrétisés par ISCAS et par l'Institut « Proiect-Bucureşti » dans une étude corrélant les aspects fonctionnels, constructifs et technico-économiques en plusieurs solutions des projets de ces types d'appartements. Ces plans sont publiés dans la revue, avec les explications de leurs caractéristiques. L'auteur énumère enfin les conclusions auxquelles il a abouti ainsi que les solutions qui ont été préconisées pour les appartements de ce type.

URBANISME

Dr. Ec. C. Spiride et autres. — POSSIBILITÉS D'AMÉNAGEMENT TOURISTIQUE DU LAC BICAZ — Les auteurs de l'article — qui sont aussi les auteurs du projet — montrent que l'emplacement de la zone de la hydro-centrale « V. I. Lénine », avec son lac d'accumulation, au centre d'une région qui compte maintes localités et objectifs touristiques (existants ou en perspective) forme un cadre précieux pour le développement d'une importante région de tourisme en R.P.R.

Le projet analyse les multiples possibilités offertes actuellement à l'aménagement touristique de cette région : ensembles de tourisme, hôtels, maisons de repos, centre nautique, camps pour la jeunesse, etc.

En conclusion, les auteurs mentionnent encore plusieus autres propositions liées à des facteurs qui doivent conditionner l'essor du tourisme dans cette région.

CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES

Al. Costinesco, Liliana Coradino, architectes. — LA FABRIQUE D'HUILE « UNIREA » À JASSY — L'entreprise est implantée dans la zone industrielle de Jassy et fera partie d'un complexe industriel à construire les années prochaines, comprenant une fabrique de «halva » et de friandises, ainsi qu'une fabrique de sucre.

Les principaux secteurs de fabrication de l'entreprise ont été réunis, ce qui a permis d'obtenir des indices d'occupation du terrain supérieurs et a eu pour conséquence la diminution du prix de revient des travaux de routes et de réseaux extérieurs. On a également obtenu un judicieux zonage et agencement des bâtiments et installations dans le plan général.

L'outillage moderne et la technologie de l'entreprise sont au niveau de la technique mondiale la plus avancée.

Les solutions constructives adoptées répondent à un niveau technique élevé du point de vue économique ainsi que du point de vue de l'industrialisation de l'exécution.

LOISIRS - REPOS

Rodica Dumitraşco, architecte. — RESTAURANT - CANTINE À TEKIRGHIOL — Rendue nécessaire par l'affluence, toujours plus grande, de travailleurs dans cette localité de cure et de repos, cette construction sera utilisée pendant la période de l'été et partiellement pendant le reste de l'année. D'une capacité de 1 500 places en deux séries, la construction se développe seulement sur rez-de-chaussée, la centrale thermique se trouvant au sous-sol.

On a cherché à obtenir une plastique simple, claire et harmonieuse; les façades sont en béton, en brique apparente et en crépi de terasit et poudre de pierre, tandis que les finitions intérieures sont en briques triées placées horizontalement ; les planchers, en poudre de pierre, terasit et dalles de mozaïque vénitienne.

INDUSTRIAL DESIGN

D. Hardt, conférencier, architecte. — POUR UNE ESTHÉTIQUE DES PRODUITS INDUSTRIELS DE GRANDE SERIE — L'auteur part de la constatation faite qu'à la suite de la révolution culturelle qui s'est effectuée en R.P.R., les travailleurs manifestent, dans une très large proportion et de plus en plus le désir de voir produire des biens de consommation courante d'un aspect aussi attrayant que possible.

Après avoir fait une comparaison entre le mode de conception et d'exécution des produits industriels de consommation courante de jadis et d'aujourd'hui, l'auteur analyse les nombreuses réalisations obtenues chez nous en dernier, dans le domaine de la création des biens de consommation courante qui sont tout à la fois fonctionnels et agréables à la vue. Il constate toutefois qu'il y a encore des produits industriels dont l'aspect est de mauvais goût.

Les causes de cet état de choses sont analysées plus loin et l'on propose des mesures capables de contribuer à leur liquidation ainsi qu'à la réalisation de résultats de valeur dans tous les domaines de la production d'objets de consommation courante.

NOUVELLES RÉALISATIONS

Cette rubrique comporte une série de photos des nouvelles réalisations obtenues dans le domaine de la construction en R.P.R.

INFORMATIONS DE L'ÉTRANGER

J. Kaiser, architecte, ingénieur diplomé. — LE CINÉMA « KOSMOS » À BERLIN — L'article présente « Kosmos », le nouveau cinéma de Berlin, d'une capacité de 1000 places, implanté sur la Karl-Marx Allee.

CHRONIQUE

La rubrique comprend des informations sur l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. ainsi que d'autres nouvelles du pays et de l'étranger.

HOUSINGS

NEW BLOKS OF FLATS ON RINGWAY II — BUCHAREST

A. Căciulă, arch. FLATS ON THE ŞTEFAN CEL MARE HIGHWAY. — Designers had to spend some studies for the location, when setting up these two blocks of flats into the new systematization of our capital's second ring-way, as they had to consider both already existing flats and the need of keeping clear the admission way to the "Dinamo" stadium. Having cut this section of the second ring-way into two zones, the first one was given block No. 5 and the second one, block No. 6.

There are 13 storeys in block number 5, bearing 271 flats. The ground floor takes up shops, a restaurant and a confectioner's. The ground floor having functions independent of the rest of the block, designers had had to make the plot of the flats agree with the structural system of the remaining levels.

The face of the block displays a number of trapezoid blades, piling up as high as the top, concealing the posts which balconies link up every other level. All this results in a general honeycomb pattern. On its sides the block has through, level loggie, leaning on solid side-structures.

Block number six is made up of flats and of shops. The latter are on the ground floor topped by 9 levels housing 132 flats. In contrast to the former, this block is stressing the horizontal element, there being through balconies, butting against the protruding tympanums of the sides of the block. Alternately, these balconies display solid and combined metal and stained glass parapets.

D. Hariton, arch. BLOCK OF FLATS ON ILIE PINTILIE AVE. This building fills up a gap in the northern front of one of our capital's important mainways. It constitutes, as well, the entrance into a large complex of blocks, being put up on the northern side of the Ştefan cel Mare highway and reaching as far as the Obor place.

This block has to link street fronts of different structures and it has, therefore, been given two structural bodies. Their volumes and planes, as compared to the street front, differ, following the distinct functions and build of these blocks.

There are three bodies to this block: a nine storeyed and a seven storeyed one, and an intermediate block of eight levels, linking the two former ones. The block has an aggregate of 127 roomy, well-lit, comfortable flats.

V. Sebestyen, arch. FLATS IN GALATI FOR FAMILIES OF 1—2 PEOPLE. The newly built Tiglina I quarter in Galaţi, has a number of blocks of flats set up to receive families of one to two members.

The housing units proper have been provided with the strict essentials needed to lodge families of such size and were rounded off by means of rooms intended to serve community life, thus offering lodgers an extra usable space, covering functions that might look more complex and take up more space when considered individually for any single apartment.

A Naiman, arch. — HOUSING COMPLEX IN "HRISTO BOTEV" PLACE, BRAILA. This place, part of the central zone of Brăila city, received a starting lot of 175 flats.

The general design has provided for the build of an uninterrupted front of blocks, having 4 levels above a ground floor. The latter has shops with large bays independent of the structural system of these blocks.

The type-pattern of this structure has four, two-roomed flats on each landing, the rooms having direct admission to the bathroom. The same structural system and design apply as well to the three-roomed and four-roomed flats.

STUDIES

M. Caffé, arch. SMALL SIZED FAMILY APARTMENTS. On strength of statistical data and of the latter's confirmation by a number of probings carried out by the Research Institute for Building, Architecture and Systematization (I.S.C.A.S.), the author is showing that our country's small families make up over 45% of the total number of urban families. Their lodging necessities differ from those of large households, the former's general features being the lack of children and a relatively limited number of household chares.

The author is putting forward two hypotheses, considering that one thousand families be lodged either in actual flats (as met with in daily practice, i.e. with no small apartments) or by having them lodged in flats of one and one and a half rooms. By comparing the total amounts of these two schemes, the author reaches the conclusion that the provision of types of one-room and of one-and-a-half-room flats implies a reduction by about 17% of the general housing area that would have to be set up for the same number of people. Ten per cent may be, thus saved on investments and, simultaneously a higher social comfort is being achieved by doing away with two families sharing the same flat.

The article goes into the details of the functional features proper to such apartments, of their structure, of their layout in the building's pattern, of their utility rooms. The article ends on some prospective problems (as stressed on by studies of future development undertaken by the I.S.C.A.S.) drawing a line between present and future requirements, so that an increased number of such flats should not overstep final needs.

L. Garcia, arch. STUDIES ON FLATS FOR 1—2 PEOPLE. The principles dwelt on in the previous article were brought into life by the I.S.C.A.S. and by the Bucharest Design Institute, by means of a study that balances against one another the interests of function, structure and economics, into a number of designs that constitute the answer to the problem set up by such types of flats. The review is showing such plans, along with the features of their characteristics. The close of the article is listing the conclusions arrived at as well as the elements preferred for such apartments.

URBANISM

Dr. Ec. C. Spiride & others WAYS OF TURNING BICAZ LAKE INTO A TOURIST RESORT The article's authors who are, as well, authors of the project, claim that the zone of the "V. I. Lenin" hydro-electrical power-station and of its collection lake, being the centre of a region showing many sites and spots of tourist interest (actual or prospective) constitutes a valuable setting, within which an important tourist area of the R.P.R. might develop.

The project goes into the manifold actual possibilities that could turn this region into a tourist's land: tourists' building complexes, hotels, rest-houses, water-sport facilities, youth camps, a s.o.

At the end, the authors add some suggestions depending on factors that should give tourist trade an adequate development in this region.

INDUSTRIAL BUILDINGS

Al. Costinescu, Liliana Coradino, arch. — THE "UNIREA" OIL EXTRACTION PLANT, IAŞI. This plant is located in the industrial zone of Iaşi city and is going to become part of an industrial complex to be built up within the next years. This complex will include a plant for confectionery and for "halva" (sweetened sunflowerseed cakes) and a sugar mill.

The main production sections of the plant have been closely set together. An efficient use of the ground could be thus secured with resulting lower cost for the road — and for the exterior — network. Simultaneously, buildings and various units could be distributed most judiciously into the zones of the general plan. The plant's equipment and its production line are modern and up to the latest world-level.

Builder's work has been of a high technical level both as regards cost and industrialized building methods.

REST AND RECREATION

Rodica Dumitraşcu, arch. COMBINED CANTEEN-RESTAURANT AT TECHIRGHIOL. This building will serve all through the summer season and partially the rest of the year, as well. Its necessity arose from the ever growing flow of work-people into this health and rest resort. The building may cater for 1.500 visitors, in two shifts, everything having been accommodated on the ground floor, while the basement holds the heating plant.

Design aimed at giving the building an expression that had to be simple, clear and harmonious; exterior finishes are in concrete, exposed brickwork and combined mica-scaled and stone-chips plaster, while interior ones are in exposed brickwork, consisting of picked bricks, set up with regular, visible joints. The flooring has made use of stone-chips, mica-scaled filler and of slabs mosaicked on Venetian patterns.

INDUSTRIAL DESIGN

D. Hardt, arch. lecturer — BRINGING AESTHETICS INTO INDUSTRIAL DESIGN. The author starts by noticing that the cultural revolution in the R.P.R. made the workmen bring an ever higher mass demand for consumer's goods that are to be pleasant looking.

The author gives us an outlook on the design and the production of industrial consumer's goods, both past and present and analyses the many achievements which we have reached lately by designing consumer's goods so as to meet both looks and purpose. The author's opinion, however is, that there still are some industrial goods that are of bad taste, unpleasant to look at.

The article goes on by analysing the causes leading to this state of things, suggesting some steps to be taken and which might do away with such deficiencies, yielding valuable results in all the producing fields of consumer's goods.

NEW ACHIEVEMENTS

A number of photographs showing new building achievements in the R.P.R. are given under this heading.

FOREIGN NEWS

J. Kaiser, arch. engr. THE "KOSMOS" PICTURE THEATRE IN BERLIN. The article brings a brief view of the new "Kosmos" 1.000 seat, picture theatre in Berlin, situated on the Karl Marx Allee.

CHRONICLE

News about the activity of the Architects' Union of the R.P.R. are to be found in this section, as well as other home and foreign news.

WOHNBAUTEN

NEUE WOHNBLOCKS AUF DEM VERKEHRSRING II — BUKAREST

Arch. A. Căciulă. — WOHNBAUTEN AUF DER ŞTEFAN CEL MARE — CHAUSSEE — Die Einordnung dieser zwei Wohnblocks in die neue Systematisierung des II. Ringes der Hauptstadt, hat infolge der bestehenden Wohnungen sowie auch der Notwendigkeit des Zutritts zum „Dinamo"-Stadion, von der Planung eine Reihe von Studien gefordert. Dieser Abschnitt des II. Ringes wurde in zwei Zonen eingeteilt; in der ersten Zone wurde der Wohnblock Nr. 5 und in der zweiten der Wohnblock Nr. 6 angeordnet.

Der Wohnblock Nr. 5 hat 13 Geschosse und enthält 271 Wohnungen, im Parterre Kaufläden, ein Restaurant und eine Konditorei. Die Lösung des Parterres hat das Studium eines Wohnungstyps erfordert, der vom strukturellen System der oberen Stockwerke bedingt war. Eine Reihe von trapezförmigen Lamellen in der ganzen Höhe der Wohnblockfassade, längs der tragenden Betonsäulen angeordnet, verbinden je zwei Stockwerke durch Balkons miteinander und bilden ein Bienenwabensystem. An den Stirnseiten des Wohnblocks befinden sich horizontale Loggien, die in seitlich befindlichen Lamellen enden.

Der Wohnblock Nr. 6 hat Parterre und 9 Geschosse und umfaßt 132 Wohnungen. Im Parterre sind gleichfalls Kaufläden angeordnet. Zum Unterschied vom Wohnblock Nr. 5, wurde bei diesem Bau die horizontale Linie betont, indem allgemeine Balkons, begrenzt von den aus den Seitenfassaden herausragenden Lamellen, vorgesehen wurden. Die Balkonbrüstungen sind abwechselnd voll, aus Metall und gefärbtem Glas ausgeführt.

Arch. D. Hariton. — WOHNBLOCK AM ILIE PINTILIE — BOULEVARD — Dieses Wohnhaus vervollständigt die Nordfront einer wichtigen Hauptverkehrsader der Hauptstadt und bildet den Anfang eines großen Wohnblockensembles, das auf der Nordseite der Ştefan cel Mare - Chaussee bis zum Obor-Platz ausgeführt wird.

Da dieser Wohnblock die Verbindung zwischen Fassaden mit verschiedenen Bauregimes bildet, wurde er aus zwei Baukörpern errichtet, die in differenzierten Volumen und Grundrissen, gemäß der Straßenbaulinie, den Verschiedenheiten des Regimes und der Funktionen Rechnung tragen. Der eine Baukörper hat 9 Geschosse, der zweite 7, während der mittlere verbindende Teil 8 Geschosse enthält.

Insgesamt hat der Wohnblock 127 komfortable, geräumige und helle Wohnungen.

Arch. V. Sebestyen. — WOHNUNGEN FÜR 1—2-KÖPFIGE FAMILIEN IN GALATZ — Im Rahmen des neuen Stadtviertels Ţiglina I in Galatz wurde eine Anzahl von Wohnblocks mit Wohnungen für 1—2-köpfige Familien errichtet.

Die Unterbringungseinheiten sind mit dem Allernotwendigsten zum Wohnen solcher Familien ausgestattet und mit dem Kollektivleben bestimmten Räumen ergänzt, die so den Bewohnern einen zusätzlichen Nutzraum sichern können und Funktionen umfassen, welche bei einer Wohnung allein viel komplexer und ausgedehnter erscheinen würden.

Arch. A. Naiman. — WOHNBLOCKENSEMBLE AM „HRISTO BOTEV„-PLATZ - BRAILA — Auf diesem Platz in der zentralen Zone der Stadt Brăila, wurde eine erste Serie von 175 Wohnungen angeordnet.

Der Gesamtplan schlägt die Erstellung einer kontinuierlichen Wohnblockfront mit Parterre und 4 Geschossen vor, mit Kaufläden im Parterre, die breite Spannweiten haben, welche vom konstruktiven System der Wohnungen nicht beeinflußt sind.

Baugruppentyp mit 4 Zweizimmerwohnungen an einer Treppe; die Wohnräume mit direkter Verbindung zum Badezimmer. Nach demselben konstruktiven und strukturellen Bausystem sind auch die Drei- und Vierzimmerwohnungen angeordnet.

STUDIEN

Arch. M. Caffé. — KLEINFAMILIENWOHNUNGEN — Der Verfasser des Artikels zeigt, daß, nach statistischen Daten, die durch eine Reihe von Prüfungen seitens des Instituts für Baustudien, Architektur und Systematisierung (ISCAS) bestätigt wurden, in den städtischen Gebieten unseres Landes mehr als 45% der gesamten Familien Kleinfamilien sind. Die Wohnbedürfnisse dieser Kleinfamilien unterscheiden sich von denen der zahlreichen Familien durch Kinderlosigkeit und einer dementsprechend reduzierten häuslichen Aktivität.

Der Verfasser legt zwei Hypothesen dar, wonach die Unterbringung von 1 000 Familien in bestehenden Wohnungen (gemäß der Praxis — ohne Kleinwohnungen) und ihre Unterbringung in Ein- und Eineinhalbzimmer-Wohnungen angenommen wird. Aus dem Vergleich der Gesamtziffern dieser Hypothesen zieht der Verfasser den Schluß, daß das Bauen von Wohnungstypen mit ein und eineinhalb Zimmern, die Reduzierung der gesamten Wohnfläche — die für die gleiche Bevölkerungszahl zu bebauen erforderlich wäre — um zirka 17% mit sich bringen würde. Auf diese Weise würde eine Investitionseinsparung von 10% erzielt werden und durch Vermeidung des Zusammenwohnens zweier Familien in derselben Wohnung, gleichzeitig ein erhöhter sozialer Komfort.

Der Artikel analysiert die spezifischen funktionellen Züge dieser Wohnungen, ihre Struktur, die Gruppierungsart der Wohnungen in den Gebäuden, die Einrichtungen.

Abschließend bringt der Artikel einige Zukunftsprobleme (vom ISCAS ausgearbeitete Perspektivstudien), die eine Begrenzung der gegenwärtigen und der künftigen Erfordernisse vorsehen, so daß das Anwachsen der Zahl dieser Wohnungen die endgültigen Bedürfnisse nicht übersteigt.

Arch. L. Garcia. — STUDIUM VON WOHNUNGSTYPEN FÜR 1—2-KÖPFIGE FAMILIEN — Die im voranstehenden Artikel analysierten Prinzipien wurden vom ISCAS und dem Institut PROIECT Bukarest in einem Studium über funktionelle, konstruktive und technisch-wirtschaftliche Aspekte in einer Anzahl von Planlösungen dieser Wohnungstypen veranschaulicht. In der Zeitschrift werden diese Pläne nebst Erklärungen über ihre Charakteristiken veröffentlicht. Abschließend zählt der Verfasser die Schlußfolgerungen auf, zu denen man gelangt ist sowie auch die Maßnahmen, die für Wohnungen dieser Art vorgeschlagen wurden.

STÄDTEBAU

Dr. Ök. C. Spiride und andere. — TOURISTISCHE AUSSTATTUNGSMÖGLICHKEITEN UM DEN BICAZ-SEE — Die Verfasser des Artikels — zu gleicher Zeit auch die Autoren des Projektes — weisen darauf hin, daß die Lage des Wasserkraftwerkes „W. I. Lenin", mit seinem Stausee, im Mittelpunkt einer Gegend mit zahlreichen Ortschaften und touristischen (bestehenden und kün tigen) Anziehungspunkten einen wertvollen Rahmen für die Entwicklung einer wichtigen touristischen Region der RVR bildet.

Das Projekt analysiert die vielfachen vorhandenen Möglichkeiten für die touristische Ausstattung dieser Gegend: touristische Komplexe, Hotels, Erholungsheime, Wassersportgelände, Kolonien für die Jugend usw.

Abschließend führen die Verfasser noch eine Reihe von sonstigen Vorschlägen im Zusammenhang mit Faktoren an, die eine entsprechende Entwicklung der Touristik in dieser Gegend bedingen müssen.

INDUSTRIEBAUTEN

Arch. Al. Costinescu, Arch. Liliana Coradino. — ÖLFABRIK „UNIREA"-JASSY — Das Unternehmen ist in der Industriezone der Stadt Jassy angeordnet und wird zu einem Industriekomplex gehören, der in den nächsten Jahren gebaut werden und eine Halva- und Süßwarenfabrik sowie eine Zuckerfabrik umfassen wird.

Die hauptsächlichen Fabrikationsabteilungen des Unternehmens wurden zusammengezogen, was die Realisierung von höheren Indexziffern der Geländenutzung ermöglicht hat und infolgedessen die Reduzierung der Arbeitskosten für Wege und Außennetze. Gleichzeitig wurde eine richtige Anordnung und Bestimmung der Gebäude und Einrichtungen im Gesamtplan erzielt.

Die moderne und technologische Ausstattung des Unternehmens steht auf dem fortgeschrittensten Niveau der Welttechnik.

Die angenommenen konstruktiven Lösungen entsprechen einem hohen technischen Niveau, sowohl vom wirtschaftlichen Standpunkt als auch hinsichtlich der Industrialisierung der Ausführung der Arbeiten.

FERIEN-ERHOLUNG

Arch. Rodica Dumitraşcu. — KANTINE-RESTAURANT IN TECHIRGHIOL — Dieser infolge des immer größeren Zustroms der Werktätig en in diesen Kur- und Erholungsort erforderliche Bau wird in der Sommersaison und zum Teil auch während des restlichen Jahres funktionieren. Mit einer Kapazität von 1 500 Plätzen in zwei Serien, entwickelt sich der Bau nur im Parterre; im Keller ist die Wärmezentrale angeordnet.

Es wurde ein einfacher, klarer und harmonischer plastischer Ausdruck angestrebt; die Außenmauern sind aus Beton, sichtbaren Ziegeln, mit Terrasit- und Kunststeinverputz, während die Innenmauern aus gewählten Ziegeln mit horizontalen Fugen sind; für die Fußböden wurden Kunststein, Terrasit und venetianische Mosaikplatten verwendet.

INDUSTRIAL DESIGN

Conf. Arch. D. Hardt. — FÜR EINE ÄSTHETIK DER MASSENGEBRAUCHSGÜTER — Der Verfasser geht von der Feststellung aus, daß infolge des sich in der RVR ereigneten kulturellen Umschwunges, ein verhältnismäßig immer beharrlicherer Wunsch der Werktätigen besteht, Massengebrauchsgüter mit möglichst schönem Aspekt herzustellen.

Nachdem er die Begriffs- und Ausführungsart der Massengebrauchsgüter in der Vergangenheit und heute vergleicht, analysiert der Verfasser die zahlreichen, in letzter Zeit auf der Linie der Herstellung von schönen und funktionellen Massengebrauchsgütern bei uns erzielten Verwirklichungen. Er stellt jedoch fest, daß es noch einige unschöne, geschmacklose Industrieprodukte gibt.

Des weiteren werden im Artikel die Ursachen dieses Stands der Dinge analysiert und es werden einige wirksame Maßnahmen zu ihrer Beseitigung und zur Erzielung von wertvollen Resultaten auf allen Gebieten der Herstellung von Massengebrauchsgütern vorgeschlagen.

NEUE VERWIRKLICHUNGEN

Diese Rubrik enthält eine Reihe von Abbildungen von neuen Verwirklichungen auf dem Gebiete des Bauwesens in der RVR.

AUS DEM AUSLAND

Arch. Dipl. Ing. J. Kaiser — FILMTHEATER „KOSMOS"-BERLIN — Der Artikel präsentiert in kurzen Zügen das neue Filmtheater „Kosmos" mit 1 000 Plätzen, in Berlin, Karl-Marx-Allee.

CHRONIK

Die Rubrik umfaßt Nachrichten aus der Tätigkeit des Architektenverbandes in der RVR sowie auch andere Neuigkeiten vom In- und Ausland.

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

MŰSZAKI KÖNYVTÁRI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

sumar

● LOCUINȚE

NOI BLOCURI DE LOCUINȚE PE ARTERA INELARĂ II — BUCUREȘTI — 2

Arh. A. Căciulă — LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE — 4

Arh. D. Hariton — BLOC DE LOCUINȚE PE BD. ILIE PINTILIE — 9

Arh. V. Sebestyen — APARTAMENTE PENTRU FAMILII DE 1—2 PERSOANE LA GALAȚI — 12

Arh. A. Naiman — ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA «HRISTO BOTEV» — BRĂILA — 16

● STUDII

Arh. M. Caffé — APARTAMENTE PENTRU FAMILII MICI — 19

Arh. L. Garcia — STUDIU DE LOCUINȚE PENTRU FAMILII DE 1—2 PERSOANE — 24

● URBANISM

Dr. ec. C. Spiride ș.a. — POSIBILITĂȚI DE AMENAJARE TURISTICĂ A LACULUI BICAZ — 29

● CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

Arh. Al. Costinescu, arh. Liliana Coradino — FABRICA DE ULEI «UNIREA» — IAȘI — 38

● ODIHNĂ — RECREAȚIE

Arh. Rodica Dumitrașcu — RESTAURANT-CANTINĂ LA TECHIRGHIOL — 44

● ESTETICA PRODUSELOR INDUSTRIALE

Conf. arh. D. Hardt — PENTRU O ESTETICĂ A PRODUSELOR DE LARG CONSUM — 48

● NOI REALIZĂRI — 54

● DE PESTE HOTARE

Arh. ing. dipl. J. Kaiser — CINEMATOGRAFUL «KOSMOS» — BERLIN — 58

● CRONICA — 60

2

ANUL XI NR. 2 (81) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:
Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON (redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

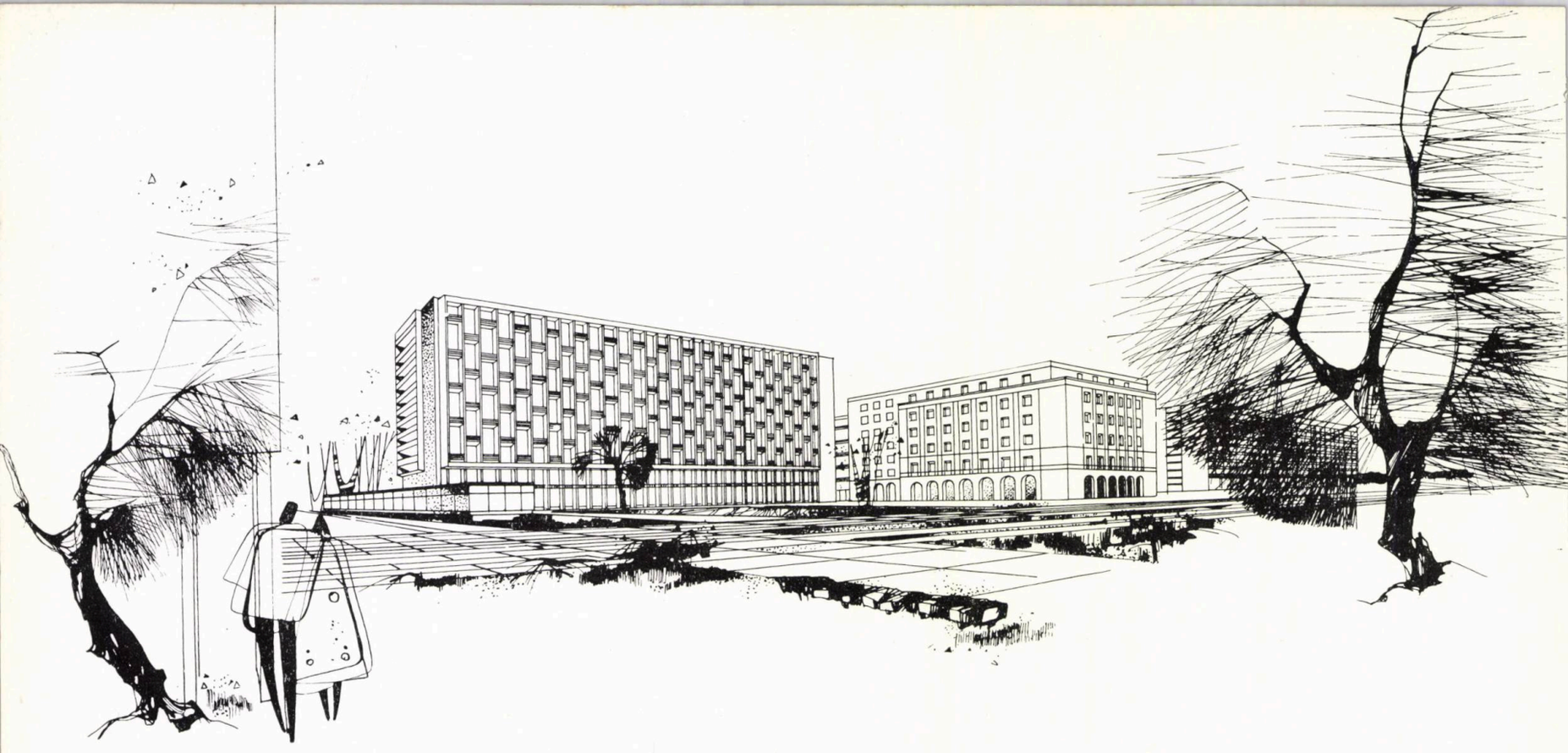

NOI BLOCURI DE LOCUINȚE PE ARTERA INELARĂ II-BUCUREȘTI

1	3
2	4 5

1 — *Blocuri de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare — Perspectivă*

2 — *Bloc de locuințe pe bd. Ilie Pintilie*

3 — *Plan de situație al ansamblului de locuințe bd. Ilie Pintilie — șos. Ștefan cel Mare*

1. Bloc de locuințe pe bd. Ilie Pintilie — 2. Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Dorobanți — 3. Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare (stadionul «Dinamo») — A. Construcții recent executate — B. Construcții propuse C. Construcții existente

4 — *Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Dorobanți Fațada principală*

5 — *Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare (stadionul «Dinamo»)*

Rezolvarea sistematizării porțiunii din inelul II, cuprinsă între calea Dorobanților și stadionul « Dinamo », a pus proiectării o serie de probleme legate de :

— soluționarea circulației în nodul de intersecție șos. Ștefan cel Mare — calea Dorobanților ;

— acoperirea calcanului clădirii P.T.T.R. de pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Floreasca și completarea acesteia cu o construcție care să întregească unitatea pieței nou create ;

— crearea unei zone verzi în fața Spitalului Floreasca prin blocarea str. Hatmanul Arbore, spațiu care să devină curte de recreație pentru bolnavi ;

— găsirea unei soluții urbanistice care să se încadreze armonios în schița de sistematizare a inelului II.

Aceste probleme, alături de condițiile impuse de fondul existent construit, au îndreptat proiectarea spre întocmirea mai multor studii de amplasament, căzîndu-se de acord în ultimă instanță asupra soluției indicate în planul de situație alăturat.

Calea Floreasca împarte porțiunea sistematizată în două zone distincte : una cuprinsă între str. Hatmanul Arbore, calea Floreasca, calea Dorobanților și șos. Ștefan cel Mare ; cealaltă, între Spitalul Floreasca, stadionul « Dinamo », șos. Ștefan cel Mare și calea Floreasca, realizată prin desființarea porțiunii din str. Hatmanul Arbore, cuprinsă între calea Floreasca și șos. Ștefan cel Mare, lichidîndu-se în acest fel și o intersecție în plus pe inelul II.

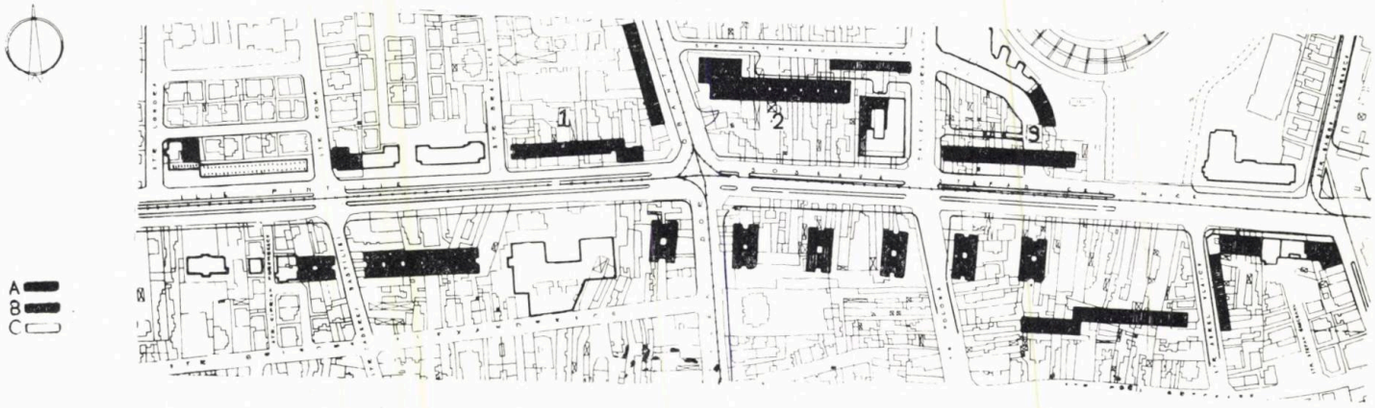

Autor : *arh. A. Căciulă (șef de proiect)*
Colaboratori :
Arhitectură : *tehnicienii arhitecți R. Voll jr., Ioana Rădulescu*
Rezistență : *inginerii N. Ardare, M. Balgiu*
Institutul Proiect-București

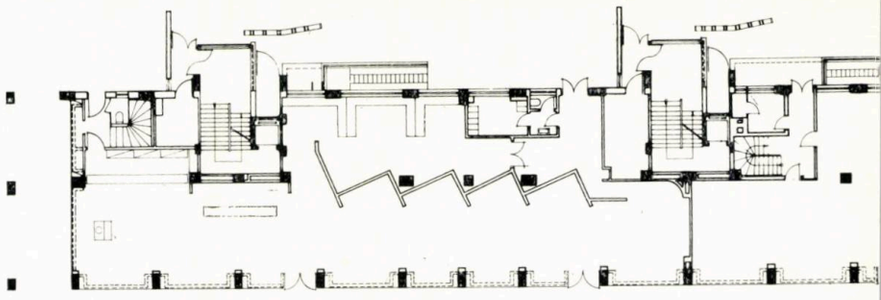

Bloc de locuințe pe șos. Ștefan ce Mare (stadionul «Dinamo») — Plan parter

LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE

Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare (stadionul «Dinamo») — Fațada principală

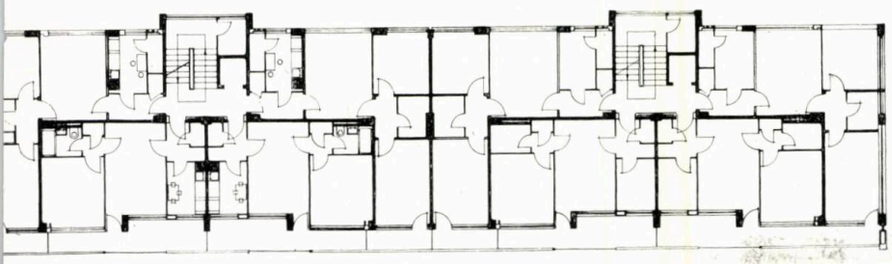

Plan nivel curent

Zona ansamblului cuprinsă între calea Floreasca, stadionul «Dinamo», șos. Ștefan cel Mare și Spitalul Floreasca a ridicat problema găsirii unei soluții prin care să se dezafecteze o serie de locuințe insalubre și necorespunzătoare ca aspect, realizîndu-se o zonă verde între construcția spitalului și blocul nr. 6 Dinamo, zonă care se impunea în mod imperios a fi afectată Spitalului Floreasca.

În funcție de noua soluție de sistematizare a inelului II, blocul nr. 6 a fost amplasat la aliniere cu fațada clădirii P.T.T.R. din șos. Ștefan cel Mare, obținîndu-se în fața magazinelor de la parter un trotuar larg de 10,00 m, prevăzut cu plantație și zone verzi.

Fiind considerată ca inoportună demolarea imobilului existent la intersecția șos. Ștefan cel Mare cu calea Floreasca, iar accesul la stadionul « Dinamo » rămînînd cel actual, proiectării i s-a pus la dispoziție pentru amplasarea acestui bloc un front de cca. 130,00 m, fragmentat de existența str. Hatmanul Arbore, care debușa în inelul II.

Neputîndu-se crea un front de arhitectură fragmentat, din blocuri de dimensiuni reduse, s-a hotărît blocarea str. Hatmanul Arbore prin amplasarea unui bloc liniar compus din asamblarea a 4 tronsoane, eliminîndu-se în acest fel o intersecție în plus pe inelul II.

Accesul la locuințe cît și la intrările de serviciu ale magazinelor se face printr-o alee asfaltată, avînd o lățime de 6,00 m, paralelă cu fațada posterioară a blocului și care leagă calea Floreasca de șos. Ștefan cel Mare, separînd zona verde din spatele blocului de cea afectată spitalului.

Blocul are subsol general, în care au fost prevăzute spațiile de depozitare ale magazinelor și un post de transformare. La parter, care are capetele terminate cu porticuri, s-au amplasat o serie de magazine.

Peste parter au fost proiectate 8 niveluri de locuințe, avînd grupate pe nivel cîte 4 apartamente la scară, din care 2 apartamente de 2 camere și 2 apartamente de 3 camere, rezultînd în acest fel 64 apartamente de 2 camere și 64 apartamente de 3 camere.

Etajul 9, retras în gabarit de la fațada principală, este ocupat de camere pentru mașinile lifturilor, uscătorii și spălătorii și 4 garsoniere, fiecare din ele avînd suprafața locuibilă de peste 20 m².

Întregul bloc totalizează 132 de apartamente.

În contrast cu blocul nr. 5, la blocul nr. 6 s-a mers pe o acuzare a orizontalei la ambele fațade.

Astfel, pe fațada principală au fost prevăzute balcoane generale (cu o adîncime de 1,30 m și prinse în timpanele prelungite ale fațadelor laterale) cu parapete pline, alternate cu porțiuni de parapete metalice cu sticlă colorată. Pentru a se evita monotonia prin continuitatea balcoanelor, în afară de efectul obținut din tratarea alternată a parapetelor s-a creat un ritm egal, amplasîndu-se panouri riflate, executate din mozaic colorat, dispuse unele sub altele pe toată înălțimea etajelor.

Detaliu de fațadă

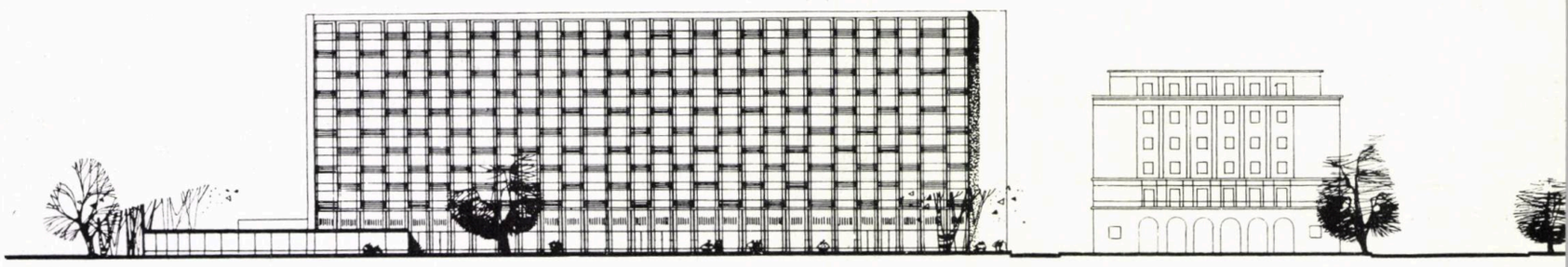

Desfășurarea blocurilor de locuințe pe porțiunea dintre calea Dorobanți și stadionul «Dinamo»

Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Dorobanți — Fațada principală

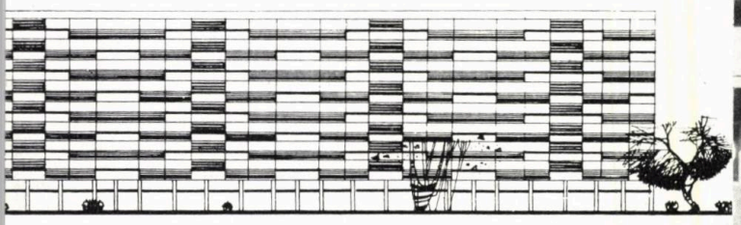

Pe fațada posterioară, prin unificarea parapetelor, s-au obținut fîșii orizontale (finisate cu praf de piatră cu ciment alb) întrerupte la distanțe egale de rezalitele scărilor, tratate pe verticală. Plinurile verticale dintre ferestre au fost colorate cu vinacet, acuzînd în acest fel și mai mult tratarea pe orizontală a fațadei.

★

Blocul nr. 5 este retras cu 30,00 m de la actuala aliniere, realizîndu-se în nodul de intersecție șos. Ștefan cel Mare—calea Dorobanților o supralărgire, care a permis totodată și tratarea acestui bloc pe parter și 12 niveluri.

El închide latura de nord a pieței pe un front de 106,00 m și este flancat pe latura de vest și parțial de nord, de un restaurant cu terasă, construit în extinderea parterului, iar pe latura de est, de viitoarea extindere a imobilului P.T.T.R. care are drept scop închiderea laturii de vest a pieței și mascarea calcanului existent.

În extinderea cofetăriei, amplasată la parterul blocului orientat către calea Dorobanților, s-a proiectat o terasă acoperită legată de terasa restaurantului, la aceeași înălțime de cornișă și formînd astfel un volum unitar, care — împreună cu restaurantul și anexele acestuia — înconjoară pe trei laturi capătul blocului. Se rezolvă astfel problema dificilă a intersecției din nodul respectiv, care se face într-un unghi obtuz foarte accentuat.

Imobilul P.T.T.R. nu mai corespunde noii soluții de sistematizare a acestei porțiuni din inelul II, oferind către piață un calcan pe un front de cca. 25,00 m, înalt de 22,00 m, și fațada unei curți interioare.

Plastica de fațadă a acestei clădiri precum și înălțimea mare a nivelurilor nu a permis proiectarea unui imobil cu locuințe, care să mascheze calcanul și curtea interioară. De aceea s-a hotărît proiectarea unui imobil cu caracter administrativ, care va trebui legat

Detaliu de fațadă

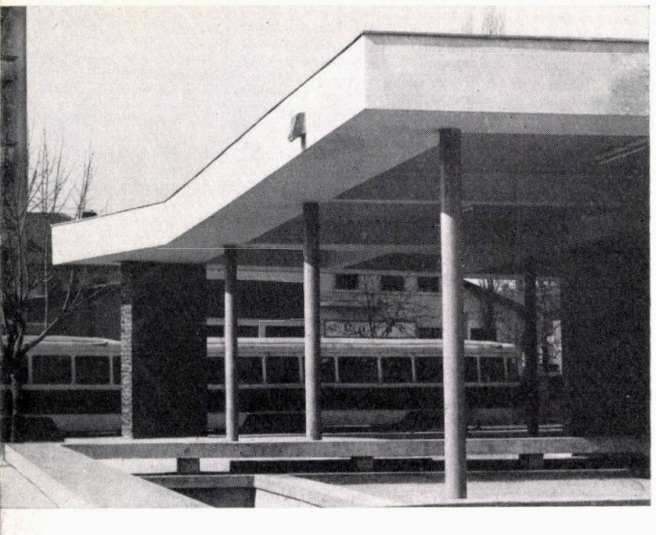

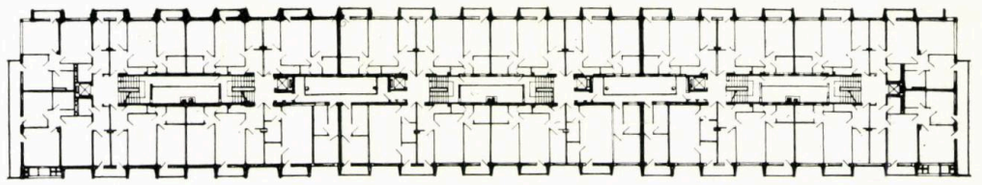

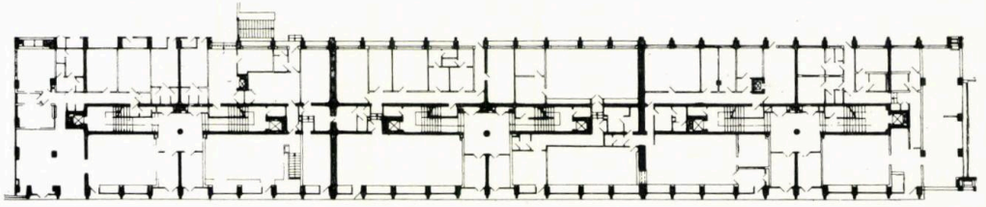

1 — *Detaliu de copertină*
2 — *Detaliu de apartament*
3 — *Plan nivel curent*
4 — *Plan parter*

1 3
2 4

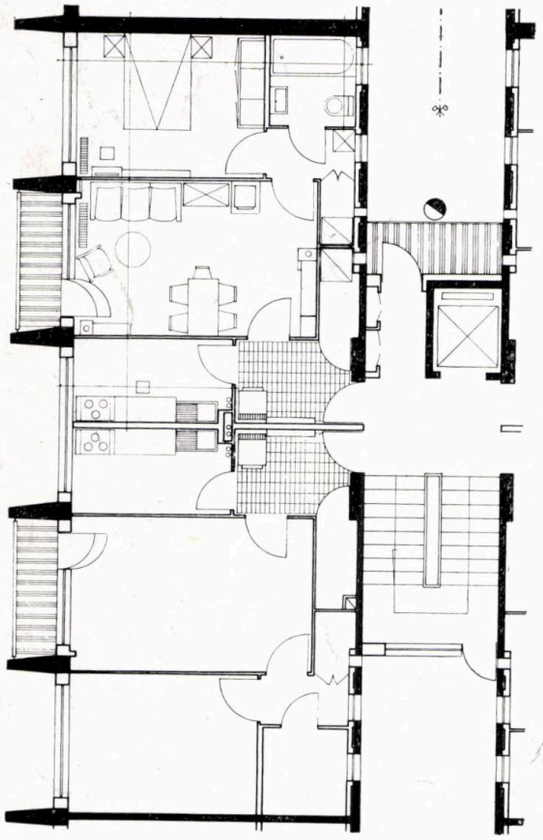

cît mai organic de clădirea existentă pentru a nu da impresie de adăugire.

Din planul de situație se poate vedea că sistematizarea acestei porțiuni de teren impunea o demolare masivă. Procentul de demolări, destul de ridicat, trebuia redus la minimum posibil prin realizarea unui număr cît mai mare de apartamente, proiectîndu-se secțiuni de locuințe cu fronturi minime, asamblate în volume care să se dezvolte pe verticală. Această tratare pe verticală a impus soluția de sistematizare, influențată și de problemele ridicate de imobilul P.T.T.R.

Amplasamentul blocului, cu toate fațadele libere înconjurate de străzi importante și cu perspective largi, a necesitat studierea unei plastici arhitecturale de aceeași valoare pe întreg conturul construcției.

Prezența magazinelor la parterul blocului a impus obținerea unei travee regulate.

Structura este formată din diafragme rigide longitudinale și transversale dispuse la intervale mari, ajutate pe conturul blocului cu stîlpi, iar pe travee cu grinzi; această rezolvare a parterului a necesitat studierea unei secțiuni noi de locuință, în funcție de sistemul structural al etajelor.

Această secțiune grupează 4 apartamente de 2 camere la scară, avînd toate anexele, cu excepția bucătăriilor, luminate și ventilate direct prin intermediul unor curți interioare.

Din gruparea acestor tronsoane cu front de fațadă de 16,80 m și lățime de 15,92 m rezultă două tipuri de curți interioare. Unele mai mici, cu dimensiuni de 7,06 × 2,88 m pentru luminarea scărilor, și altele mai mari, cu dimensiuni de 10,58 × 2,88 m, prevăzute la capete cu balcoane de serviciu pentru evacuarea gunoaielor menajere.

S-a urmărit obținerea unor vestibule mai spațioase în care s-a prevăzut și locul pentru frigider; în tamponul care separă camera de zi de dormitor, baie și debara—care are o suprafață ceva mai mare, fiind în același timp luminat și ventilat direct — s-a prevăzut locul pentru mașină de spălat; avînd în vedere că toate băile sînt luminate și ventilate direct s-a renunțat la crearea unor grupuri de spălătorii, prevăzîndu-se numai uscătoriile necesare. Uscătoriile au fost amplasate la nivelul 11, accesul la ele făcîndu-se prin balcoane de legătură trecînd prin curțile interioare mari.

Tronsoanele de capăt ale blocului au apartamente de 3 camere prevăzute cu logii mari pe fațadele laterale, avînd fiecare în parte o suprafață locuibilă de 42,00 m².

Accesul la locuințe se face printr-un hol comun pentru două tronsoane, adică o grupare de 2 scări pe un punct de acces; s-au realizat astfel, la acest bloc lung de cca. 105,00 m, format din gruparea de 6 tronsoane — numai 3 intrări.

Din totalul de 271 apartamente, 220 au 2 camere, 46 — 3 camere și 5 — 1 cameră.

În plastica fațadelor blocului s-au urmărit o exprimare sinceră a structurii. Stîlpii de secțiuni mari de pe conturul construcției au fost exprimați în fațada principală și posterioară sub forma unor lame trapezoidale cu dimensiuni de 0,15 × 0,30 × 1,30 m pe toată înălțimea blocului. Stîlpii sînt legați intercalat, din două în două niveluri, prin balcoane care creează pe fațade un sistem de fagure, fiecare apartament avînd cîte un balcon. Acest joc în fagure, care cuprinde etajele de la 2 la 11 inclusiv, reazemă pe un soclu general în care este prins parterul și etajul I.

Capetele blocului sînt compuse pe orizontală cu logii continue oprite în plinuri laterale, același sistem de oprire în plinuri fiind folosit și la rezolvarea celor două fațade — principală și posterioară — obținîndu-se o rezolvare în « elice » a celor patru fațade.

Finisarea fațadelor s-a făcut cu praf de piatră cu ciment alb pentru porțiunea etajelor 2—11 și în similipiatră, apareiată și pieptănată, pentru parter și etajul I.

Arh. A. CĂCIULĂ

BLOC DE LOCUINȚE PE BD. ILIE PINTILIE

Autor: *arh. D. Hariton*
Colaboratori: Arhitectură: *arh. Lidia Anania* Rezistență: *ing. M. Balgiu*
Instalații: *inginerii Rodica Păiș, Ioana Anghelescu, C. Vasilescu*
Institutul Proiect-București.

Clădirea întregește, pe porțiunea dintre str. Braziliei și calea Dorobanților, frontul de nord al bd. Ilie Pintilie.

Prin conturul și dimensiunile sale, această construcție pregătește și susține intrarea în importantul ansamblu de locuințe dintre calea Dorobanților și piața Obor.

Situat la intersecția a două importante artere, ea face legătura între fronturi cu regimuri de construcție și funcțiuni diferite: frontul de nord al bd. Ilie Pintilie cu 8 niveluri (al 9-lea retras în gabarit) și locuințe la parter, cu frontul de vest al căii Dorobanților, avînd 7 niveluri și magazine la parter (imobilul « Volga »).

Din această cauză, imobilul a fost compus din 2 corpuri (A și B), ce transpun în volume și planuri diferite, față de alinierea străzii, deosebirile de regim și funcțiuni menționate.

Astfel, corpul A, avînd locuințe la toate nivelurile, este retras cu mai bine de 6 m față de trotuar, în timp ce corpul B, avînd aceeași înălțime la cornișă ca blocul Volga, se menține pe alinierea existentă la limita trotuarului.

Corpul A are 9 niveluri, corpul B 7 niveluri, iar articulația dintre ele 8 niveluri, parterul acesteia fiind păstrat ca acces carosabil la curtea de serviciu a blocului, la centrala termică și la depozitele magazinului de la subsolul corpului B.

În corpul A la etajul VIII — pe terasa blocului, în partea opusă camerelor de mașini ale ascensoarelor, beneficiind de o orientare optimă și o vedere panoramică asupra orașului — s-au amenajat 5 apartamente de 2 camere și 1 de o cameră, toate avînd pe lîngă anexele obișnuite și o terasă largă de peste 2 m, orientată spre sud și umbrită de o pergolă de beton armat.

Apartamentele din porțiunea corpului B (aliniată la blocul «Volga») sînt decalate cu o jumătate de nivel

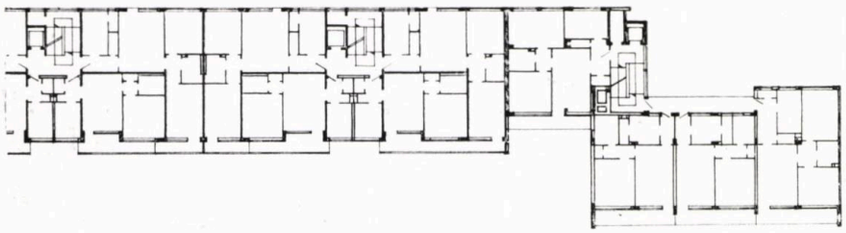

Plan nivel curent

Fațada principală — Detaliu

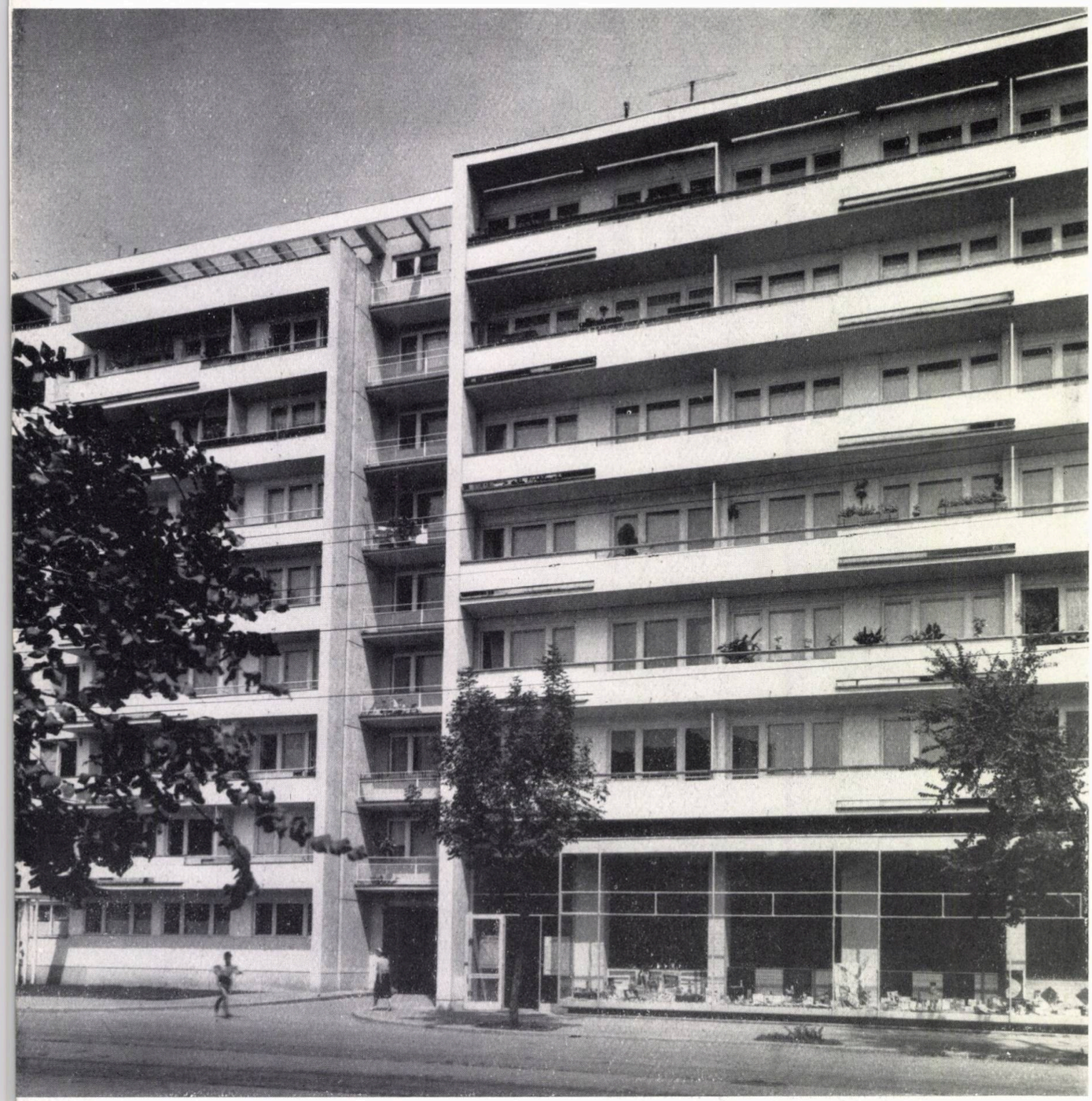

față de cele din articulație și corpul A, pentru a se realiza înălțimea impusă la cornișă și totodată spațiul normal pentru magazinul de la parter. Aceste apartamente sînt accesibile dintr-o cursivă acoperită, pornind de la palierul intermediar al scării.

Toate apartamentele au balcoane pe fațada sud, cele de 3 camere din tronsonul de capăt al corpului A, avînd un balcon în plus orientat spre vest. În total, blocul cuprinde 127 apartamente, din care: 4 apartamente de 1 cameră, cu suprafața locuibilă de cca. 18 m², 62 de 2 camere, cu suprafața locuibilă între 29—31,30 m², 61 de 3 camere, cu suprafața locuibilă între 39—41,50 m².

Structura de rezistență diferă la cele 2 corpuri după funcțiunea parterului și după poziția ocupată față de clădirile existente. Astfel, corpul A, cu distribuția parterului identică cu cea a nivelurilor curente și liber de orice servituți pe contur, are o structură rigidă cu pereți diafragme și planșee din dale groase, ambele din beton armat; corpul B, cu magazin la parter și subsol general (centrală termică și depozit), și adosat la calcanul blocului «Volga» existent, are o structură elastică, din cadre de beton armat și planșee cu grinzi.

Fațadele sînt tratate foarte simplu, efectul plastic rezultînd din alternarea balcoanelor și decalarea nivelurilor.

Fațadele sînt finisate cu tencuieli cu piatră de mozaic și ciment alb sau tencuieli obișnuite, zugrăvite cu vinacet în culori deschise.

Arh. D. HARITON

Detaliu de fațadă

APARTAMENTE PENTRU FAMILII DE 1-2 PERSOANE LA GALAȚI

Autori: *arhitecții V. Sebestyen, C. Frumuzache*
Colaboratori:
Arhitectură: *arhitecții S. Catina, A. Naiman*
Rezistență: *ing. N. Temelcu*
ISCAS

În cadrul cartierului Țigilina 1 din Galați, în anul 1961 s-a executat pentru prima oară un nou tip de apartamente destinate pentru familiile de 1—2 persoane.

Necesitatea realizării unor astfel de apartamente a rezultat din studiile demografice făcute în cadrul ISCAS, studii din care a reieșit că procentul relativ mare de familii de 1—2 persoane, care există astăzi în mediul urban din țara noastră (cca. 28—30%), va crește în următorii ani în mod simțitor. În cazul orașului Galați, acest proces va avea loc ca urmare a industrializării accentuate a orașului și a afluxului mare de muncitori (în special constructori).

În prima etapă se vor executa în acest ansamblu cca. 35% apartamente pentru familii de 1—2 persoane.

Aceste apartamente sînt constituite din unități de cazare dotate cu strictul necesar pentru locuirea unei familii de 2 persoane.

Funcțiunile unităților de cazare sînt completate cu un spațiu destinat vieții colective, prin care se poate asigura locatarilor un surplus de spațiu util, cuprinzînd toate acele cerințe care ar apărea la un apartament mult mai complex și mai amplu.

Unitatea de cazare se compune dintr-o cameră cu o suprafață locuibilă de cca. 16 m², un grup sanitar cu lavoar, duș și w.c. (circa 2,50 m²), precum și o chicinetă (1,8 m²). Toate încăperile au un acces decomandat din vestibul (circa 4,5 m²) în care se găsește și un dulap înzidit, dimensionat pentru nevoile a doi locatari.

1 — *Blocuri cu apartamente pentru 1—2 persoane*
2 — *Blocuri de locuințe cu 5 niveluri și blocul-turn cu 11 niveluri*
3 — *Blocul-turn cu apartamente pentru 1—2 persoane*
4 — *Blocul-turn — Planul parterului*

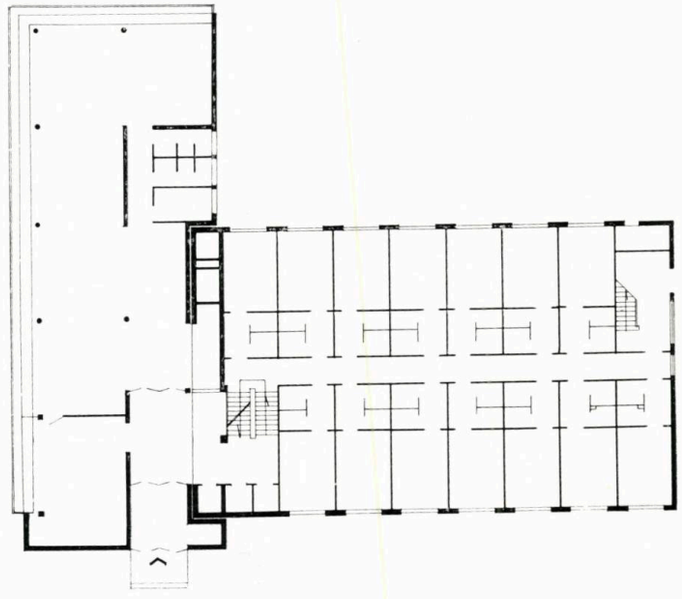

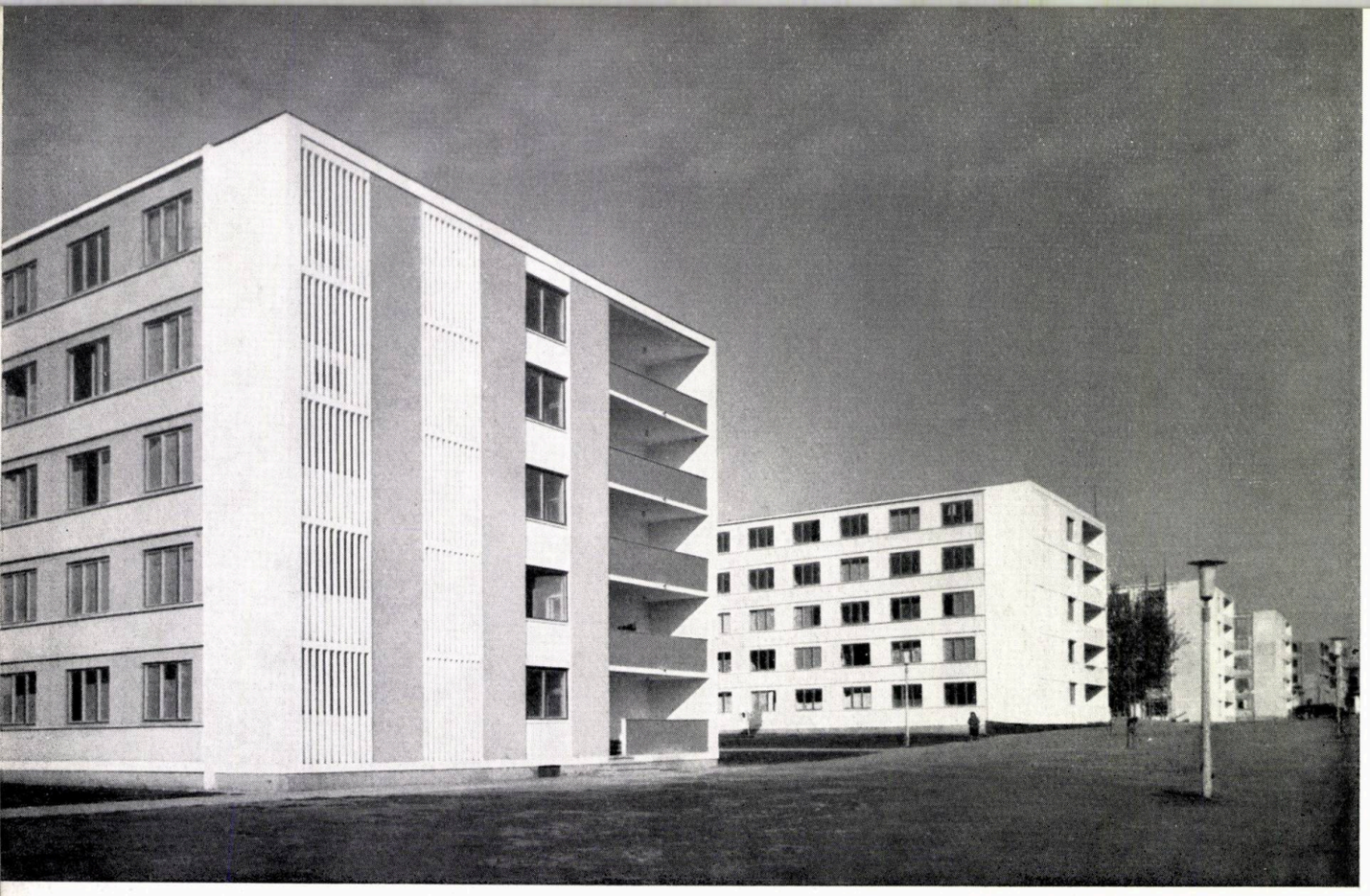

1 | 3 4
2 |

1 — *Fațadele posterioare ale blocurilor*

2 — *Bloc de locuințe cu p+4 niveluri — Plan parter*

1. Logie — 2. Scara de serviciu 3. Cameră de serviciu — 4. Unitate de locuit — 5. Coridor —6. Administrație — 7. Hol intrare 8. Așteptare — 9. Reuniuni 10, 11, 15. Jocuri — 12. Bufet 13. Bucătărie — 14. Grup sanitar — 16. Terasă — 17. Intrare principală — 18. Intrare de serviciu.

3 — *Detaliu de apartament pentru 1—2 persoane*

a. Vestibul — b. Duș-w. c. c. Chicinetă — d. Cameră — e. Coridor central

4 — *Blocuri cu apartamente pentru 1—2 persoane pe str. Brăilei*

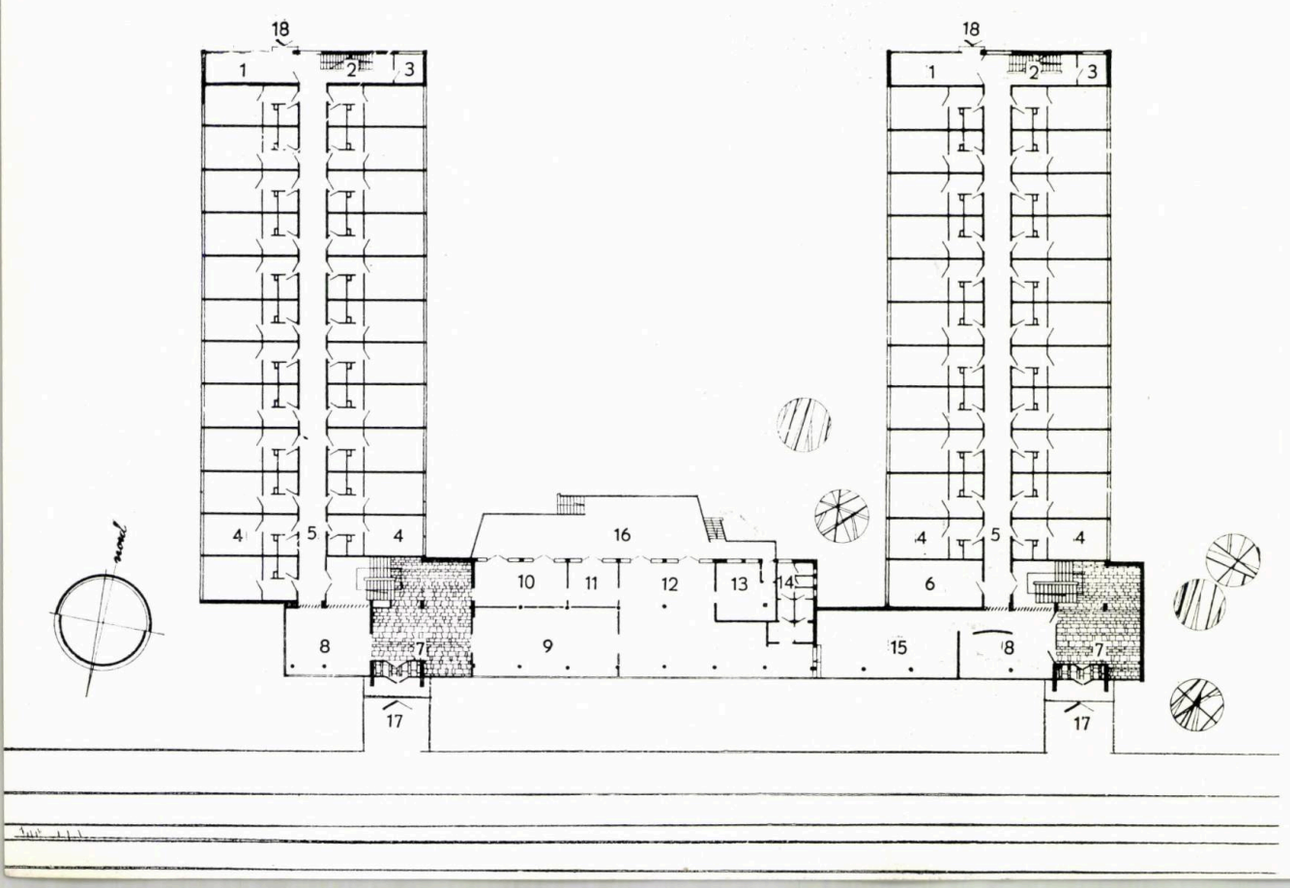

Legate de corpul de cazare propriu-zis și dispuse numai pe parter, se află amplasate spațiile de folosință comună. Aceste încăperi care completează funcțiunile de cazare a 150 sau 230 de apartamente, constituie un fel de club cu compartimentări mobile, destinate pentru primiri, lectură, jocuri-șah, bufet, recepție și eventual mici întruniri ocazionale. Suprafața utilă a acestor încăperi de folosință comună nu depășește 1,7—1,9 m² de fiecare unitate de locuit.

Prin realizarea unor construcții unitare, pe toate nivelurile (inclusiv parterul), s-a ajuns la un cost relativ scăzut pentru construcția corpului de cazare. Aceste construcții au fost realizate, în cazul clădirilor cu 5 niveluri, cu sistem constructiv fagure și panouri mari prefabricate la zidurile exterioare.

Pentru clădirile cu 11 niveluri s-a aplicat sistemul cu cofraje

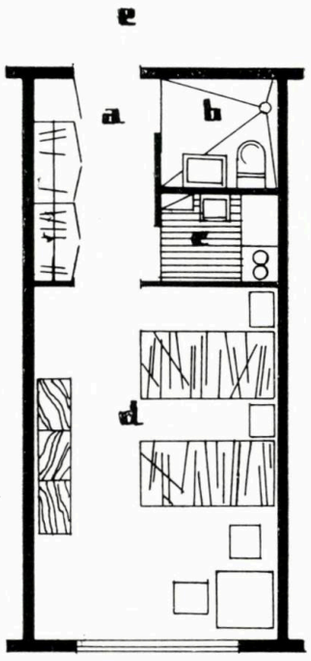

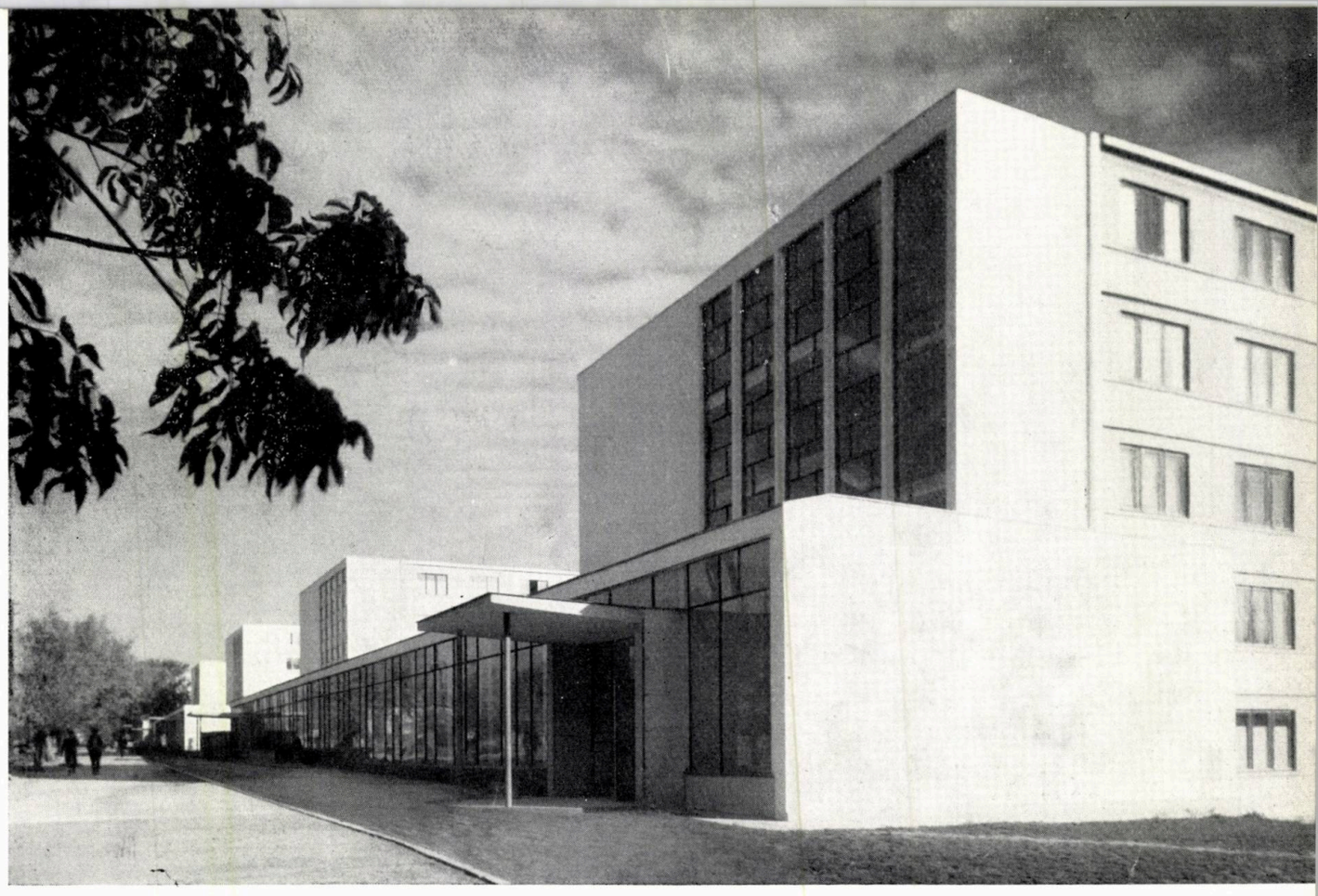

glisante. Spațiile de folosință comună, numai pe parter, au permis realizarea unei construcții cu planșeul executat cu dală groasă, pe o tramă ordonată de stîlpi de 6×6 m, separarea încăperilor fiind realizată prin panouri demontabile. Avînd un finisaj interior ceva mai ridicat decît cel curent (pardoseli din covor din PVC, grup sanitar și chiuvetă cu faianță pînă la h=1,50 m, pereți cu calcio vecchio și dulap înzidit în vestibul), costul unei astfel de unități se ridică la:

cost construcții + instalații	23 800*)
cost aferent spațiului de folosință comună	2 500
mobilier aferent pentru o unitate (inclusiv mobilierul spațiilor de folosință comună)	5 500
	26 300

*) În acest cost sînt cuprinse și cheltuielile legate de consolidarea terenului de fundare prin piloți de pămînt reprezentînd circa 30 lei/m² construit.

Inițial, am propus realizarea acestor apartamente pentru familii de 1—2 persoane numai în clădiri cu multe niveluri, dovedind prin studii comparative economicitatea și raționalitatea unei astfel de dispoziții.

Nereușind să aplicăm în mod consecvent această linie, am urmărit totuși ca aceste clădiri să fie situate de-a lungul arterelor cu circulația cea mai intensă.

Astfel am reușit să evităm aspectul de stradă-coridor, spațiile de folosință comună, care au numai un nivel, constituind un element agreabil și contribuind la obținerea unei înfățișări orășenești corespunzătoare.

Arh. V. SEBESTYEN

UNELE CONCLUZII

Construcțiile de apartamente minimale de la Galați — proiectate acum aproape doi ani — reprezintă prima încercare din țara noastră de a realiza locuințe de tip hotel. În consecință (cu toate că de atunci tipul acestora a fost perfecționat, obținîndu-se forme și suprafețe mai bune pentru locul de gătit și chiar pentru camere) ele reprezintă o experiență nouă, o realizare pozitivă.

Concluziile sumare pe care le permit actualmente aceste construcții, scurt timp după darea lor în folosință, se pot rezuma astfel:

1 — Prețul acestor apartamente — exclusiv parterul — este sensibil sub actualele prețuri plafon, stabilite pentru apartamente de 1 cameră.

2 — În cazul clădirilor înalte, rezolvate cu astfel de apartamente grupate pe un coridor central, nu se recomandă tipul de clădire turn, folosit la Galați — care grupează 14 apartamente pe nivel la două ascensoare — ci clădiri cu baza mai largă. Este de amintit că în R. S. Cehoslovacă și în Franța s-au executat astfel de clădiri cu un număr circa dublu de apartamente pe nivel, la același număr de ascensoare, ceea ce reduce sensibil cota parte din prețul ascensoarelor aferentă fiecărui apartament.

3 — Darea în folosință a unor astfel de clădiri trebuie făcută o dată cu dotările aferente (fapt de care trebuie ținut cont atît în eșalonarea investițiilor, cît și în realizarea pe șantier a obiectelor), iar repartizarea unor astfel de apartamente trebuie făcută pentru familii compuse din maximum două persoane.

Faptul că nu toate condițiile de mai sus au fost respectate de beneficiar, scade sensibil din valoarea experimentală a realizării de la Galați.

Arh. GH. SEBESTYEN

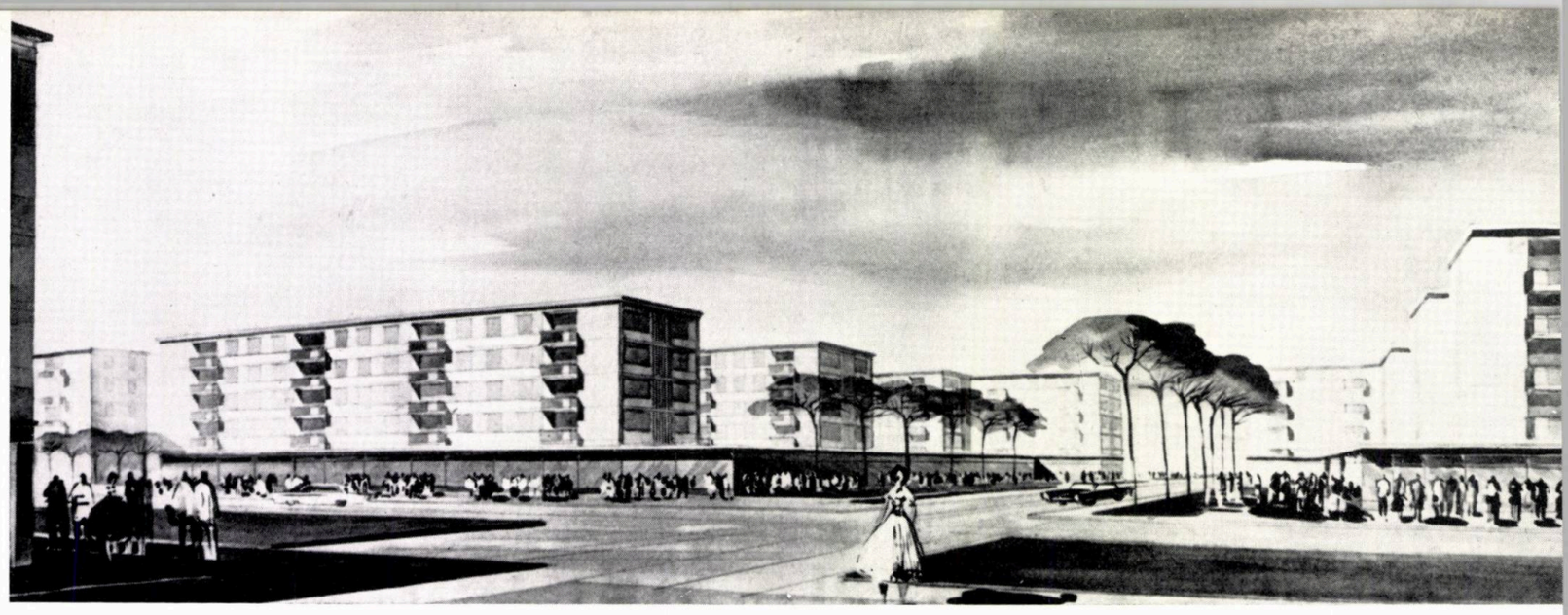

Perspectiva ansamblului

ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA «HRISTO BOTEV»—BRĂILA

Autor: *arh. A. Naiman* — Coautor: *arh. V. Sebestyen*
Colaboratori: Rezistență: *inginerii B. Bedrosian, P. Suțescu*
Instalații: *inginerii Lucia Paraipan, N. Popescu*
ISCAS

Plan de situație

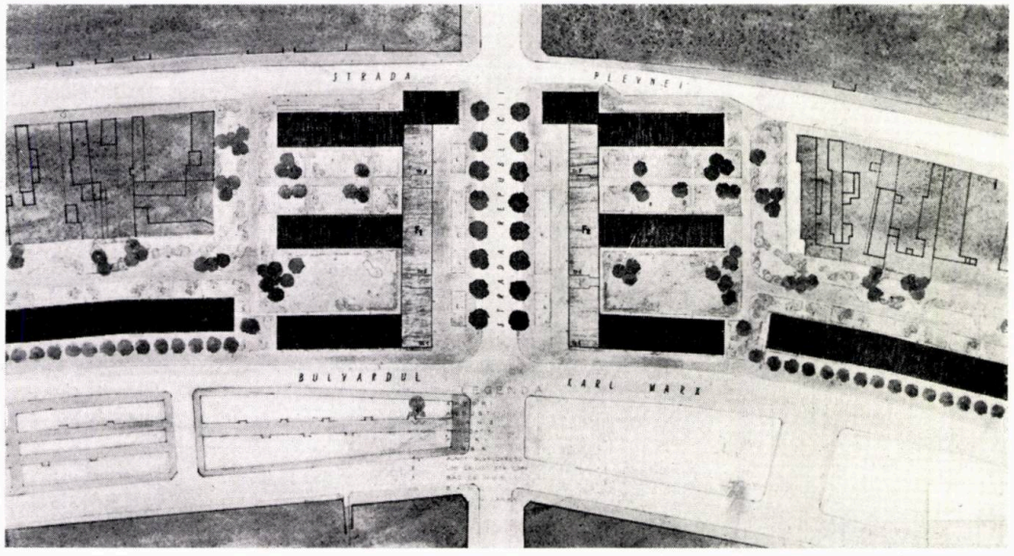

În conformitate cu studiile de amplasament, elaborate anterior, în zona centrală a orașului Brăila, s-a hotărît amplasarea unui prim lot de 475 de apartamente în piața Hristo Botev, la intersecția bd. Karl Marx cu str. Republicii.

Lucrarea s-a bazat pe schița de sistematizare a orașului Brăila și detaliul de sistematizare a bd. Karl Marx.

Soluția preconizată prin proiectul ISCAS a urmărit înscrierea acestui ansamblu în schema stradală a orașului, reducerea simțitoare a demolărilor, orientarea favorabilă a tuturor apartamentelor.

Prin planul de ansamblu s-a propus construirea unui front continuu de s + p + 4 niveluri de-a lungul bd. Karl Marx, deoarece această arteră permite așezarea paralelă a unor blocuri avînd toate fațadele orientate spre est și vest. La intersecția cu str. Republicii s-a urmărit menținerea orientării favorabile a blocurilor și, pe cît posibil, scoaterea magazinelor în afara gabaritelor construcțiilor de locuit.

Astfel, cu excepția blocurilor B_1—B_2 și E_1—E_2, care au magazine la parter (lucru ce nu a putut fi evitat datorită poziției acestor blocuri față de punctele de circulație intensă), restul blocurilor fiind retrase față de circulație, au fost soluționate cu locuințe la toate nivelurile.

Fronturile lungi de magazine, construite exclusiv pe parter, dispuse paralel cu str. Republicii pe ambele părți, au permis crearea unor magazine mari cu travee largi, fără a fi influențate de servituțile

Latura de sud a pieței

Parterul comercial al ansamblului

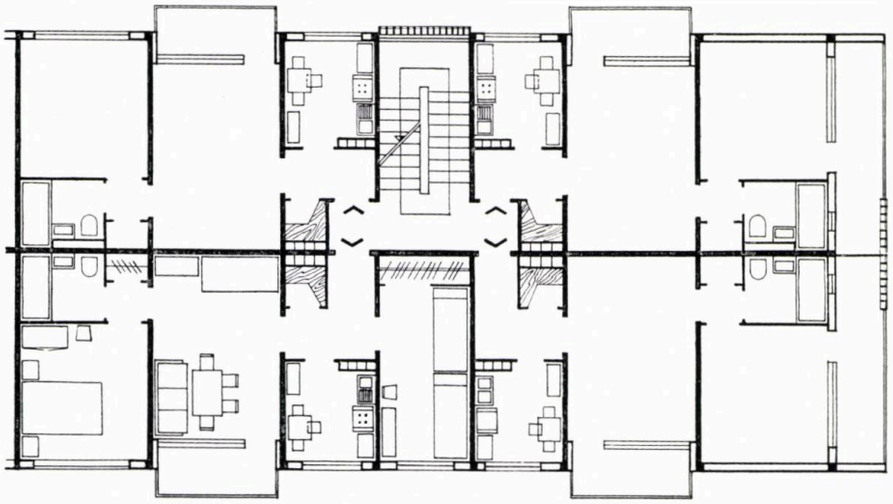

Plan nivel curent

Detaliu

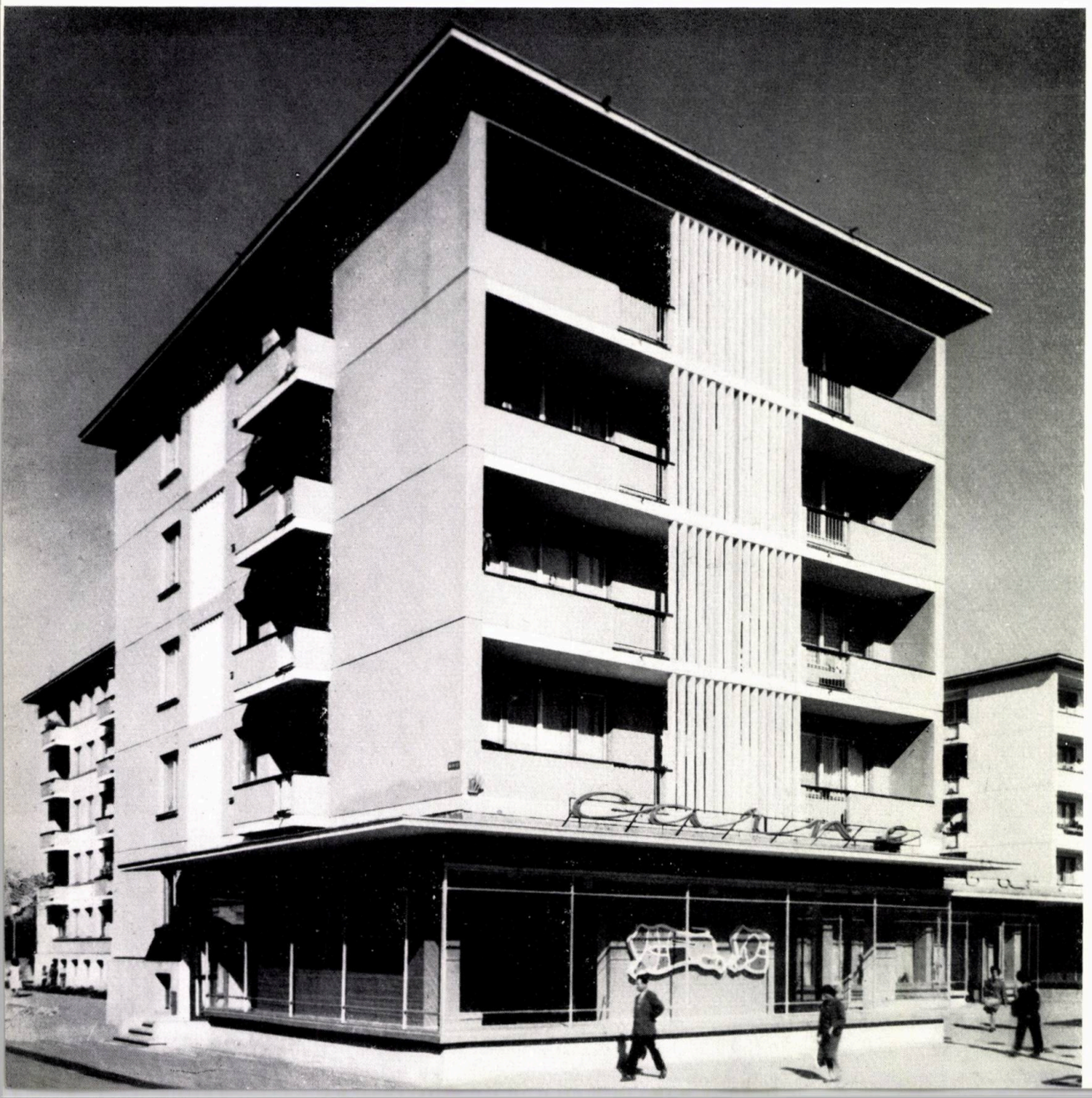

sistemului constructiv al blocurilor de locuit.

Magazinele sînt deservite pe la capetele blocurilor, unde s-au amenajat puncte de coborîre și accese la depozitele de la subsol.

Legătura depozitului din subsolul blocului cu magazinul propriu-zis (rezolvat numai pe parter) asigură un circuit continuu care, trecînd prin subsolul blocului de locuit, nu va stînjeni viața locatarilor și va feri curțile interioare, situate între blocuri, de a fi transformate în curți de serviciu ale magazinului.

Ca soluție de plan s-a adoptat, în majoritate pentru apartamentele de două camere, tipul de tronson cu 4 apartamente la scară, cu camere decomandate la baie.

Avînd în vedere natura neuniformă a terenului de fundare (cu zone de umplutură, hrube și teren macroporic), gradul ridicat de seismicitate (8) al orașului Brăila, precum și numărul de niveluri (s + p + 4 etaje), s-a adoptat un sistem constructiv rigid (tip fagure) cu pereți portanți din beton de 14 cm grosime, turnați în cofraje demontabile, și planșee monolit.

La toate blocurile acoperișurile s-au executat cu terase necirculabile cu pante de 1—2%, cu praf hidrofob protejat cu plăci de beton.

Pentru asigurarea unui aspect plastic cît mai armonios, laturile exterioare ale blocurilor așezate perpendicular cu str. Republicii au fost tratate cu logii mari, care leagă într-o unitate întregul ansamblu.

Arh. A. NAIMAN

ARH. M. CAFFÉ

APARTAMENTE PENTRU FAMILII MICI

Satisfacerea crescîndă a nevoilor de cazare o dată cu păstrarea unor indici economici favorabili, care să permită realizarea unui număr cît mai mare de locuințe, nu se poate face decît printr-o planificare cît mai rațională a spațiului locuibil. Cu alte cuvinte, în esență, spațiul proiectat pentru o familie trebuie, pe de o parte, să corespundă standardului stabilit pe o anumită etapă și, pe de alta, să se înscrie în anumite limite impuse de condițiile economice ale etapei date. Dacă se consideră în mod teoretic o normă de 9—10 m²/persoană, *pe ansamblul* locuințelor urbane (într-o perioadă apropiată), este evident că această normă nu va fi realizată în *fiecare* locuință indiferent de mărime. Ea va avea o variație invers proporțională cu mărimea locuinței, întrucît o dată cu mărirea apartamentului cresc și posibilitățile de utilizare a spațiului pentru mai mulți membri ai familiei. După calculele colectivului de studii din ISCAS, pentru necesarul de locuințe în anul 1975, rezultă că la apartamentele mici norma variază între 17—12 m² în timp ce la apartamentele mari, pentru familii mai numeroase, ea variază între 8—7,5 m²/persoană. Norma statistică medie, stabilită a fi atinsă într-o anumită etapă, rezultă din ponderarea diferitelor norme individuale (pe mărimi de apartamente) cu procentul pe care îl au în ansamblu. Prevederea cîte unei locuințe confortabile fiecărei familii pînă în anul 1975*) se poate face în diferite ipoteze de temă, în care dimensiunile apartamentelor, corespunzătoare diferitelor mărimi de familii, pot da variațiuni ale efortului economic pentru realizarea obiectivului cu aproape 20%. Mai mult decît atît, în cadrul unei aceleiași investiții globale se poate realiza un număr diferit de apartamente fizice, invers proporțional cu dimensiunea lor. Deci, necesitatea de a construi într-o perioadă de început un număr cît mai mare de apartamente, ar atrage reducerea dimensiunilor acestora. Corespunde însă acest lucru unei necesități sociale? Dacă considerăm că trebuie păstrată o corespondență între mărimea apartamentului și mărimea familiei, înseamnă de fapt că reducerea dimensiunilor unei

*) Sarcina trasată de Congresul al III-lea al P.M.R. este ca pînă în anul 1975 „problema locuințelor să fie practic rezolvată în toate orașele și centrele industriale ale țării, asigurîndu-se condițiile necesare de confort". Analizînd această sarcină din punct de vedere al efortului material în corelație cu dezvoltarea generală a economiei naționale, studiile efectuate în ISCAS au ajuns la concluzia că în rezolvarea problemei locuințelor se pot distinge două etape; prima etapă în care se va putea asigura atribuirea a cîte unei locuințe fiecărei familii și a doua etapă, în care se va putea trece la creșterea treptată a normei locuibile. Aceste etape, prevăzute în articolul „Confortul, esteticul și economicul în construcția de locuințe", publicat în „Lupta de Clasă" nr. 3 din 1962 sub semnătura prof. Em. Florescu, prim-vicepreședinte al C.S.P., permit stabilirea unor etape de eșalonare a proporțiilor în care trebuie construite diferite tipuri de apartamente pentru atingerea obiectivelor respective.

părți din apartamente ar trebui să aibă un corespondent demografic în existența unui număr cel puțin echivalent de familii mici.

Din studiile ISCAS rezultă că există o asemenea necesitate socială și că rezolvarea sarcinii principale în domeniul locuințelor este în mod esențial influențată de felul cum se prevede cazarea familiilor mici alcătuite din persoane singure (celibatari, văduvi) sau din 2 persoane. După datele statistice de care dispunem, confirmate cu o serie de sondaje efectuate de ISCAS cu prilejul elaborării unor schițe și detalii de sistematizare, rezultă că această categorie a populației reprezintă în mediul urban peste 45% din totalul familiilor. Este evident că nevoile de locuire ale acestor categorii se disting de cele ale familiilor numeroase.

Ele se caracterizează în general prin lipsa copiilor și printr-o activitate gospodărească relativ redusă. Acest lucru a fost analizat de o serie de colective de cercetători în special în U.R.S.S. și în R. S. Cehoslovacă, iar studiile respective au condus la realizarea unor clădiri de locuit de un tip special — «hotelier» — începînd încă din anii 1958—1960. Cam din aceeași perioadă datează și primele studii de soluții elaborate de colectivul de locuințe-tip din ISCAS.

Comparația între seria de tipuri utilizate actualmente și cea în care se va adăuga tipul mic apare mai concludentă cînd se trece la principiul de repartiție a unei familii pe apartament. În acest caz, cel mai mic apartament repartizabil, conform practicii actuale, este cel de 2 camere care — ce-i drept — ar fi foarte confortabil pentru 1 sau 2 persoane, dar ar duce pe plan național la o risipă de fonduri, realizînd pentru o anumită parte a populației o normă de 14—15 m² sau chiar de 29 m²/locatar (la 1 persoană singură).

IPOTEZA I

Mărimea familiei	nr. apart.	Tipul de apartament		a. loc. necesară m²
		nr. camere	a. loc. m²/apart.	
Familii 1—2 pers.	498	2	29	14 442
Familii 3 pers.	241	2	29	6 982
Familii 4 pers. (50%)	88	2	29	2 552
Familii 4 pers. (50%)	87	3	39	3 392
Familii 5 pers.	51	3	39	1 989
Familii 6 pers (50%)	11	3	39	429
Familii 6 pers. (50%)	12	4	49	588
Familii 7 pers. și peste	12	4—5	54	648
Total apartamente	1 000	—	—	31 022

IPOTEZA II

Tipul de familie	nr. apart.	Tipul de apartament		a. loc. necesară m²
		nr. camere	a. loc. m²/apart.	
Familii 1—2 pers. (75%)	374	1	17	6 358
Familii 1—2 pers. (25%)	124	1½	25	3 100
Familii 3 pers. (50%)	120	1½	25	3 000
Familii 3 pers. (50%)	121	2	29	3 509
Familii 4 pers. (50%)	88	2	29	2 552
Familii 4 pers. (50%)	87	3	39	3 392
Familii 5 pers.	51	3	39	1 989
Familii 6 pers. (50%)	11	3	39	429
Familii 6 pers. (50%)	12	4	49	588
Familii 7 pers. (50%) și peste	12	4—5	54	648
Total apartamente	1 000		Total m²	25 545

În exemplul prezentat în tabelele alăturate se arată o situație teoretică, în care se presupune cazarea a 1 000 de familii în două ipoteze: *prima ipoteză*, în apartamente existente, conform practicii (fără apartamente mici), *a doua ipoteză*, în care se introduc apartamentele de 1 și 1½ camere.

În legătură cu aceste tabele considerăm că sînt de făcut cîteva precizări.

Prima este că procentele diferitelor mărimi de familii în structura populației urbane sînt luate conform unei ipoteze de lucru a studiului ISCAS nr. 1 070, pentru anii 1970—1975. Această ipoteză este bazată pe analiza evoluției structurii populației urbane (după mărimea familiilor), atît la noi în țară cît și în străinătate, și care arată o tendință lentă dar constantă de scădere a cifrei medii la circa 2,8—2,7 pers/familie, în mediul urban.

A doua precizare se referă la felul cum sînt repartizate familiile pe categorii de apartamente. În ambele ipoteze, familiile cu un număr par de membri (4—6 persoane) se pot împărți în două categorii: cele în care toți membrii familiei pot fi grupați în perechi (perechea soților, perechi de copii de același sex etc.) și cele în care nu toți membrii pot fi grupați (copii de sexe diferite în număr impar). Pentru ușurința calculului, și de altfel destul de aproape de structura actuală a populației pe sexe, aceste categorii au fost considerate egale ca pondere. De aceea, apar 50% din familiile de 4 persoane în 2 camere și 50% în 3 camere etc. În ce privește ipoteza II, în care apar locuințe de tip special, de 1 și ½ camere, am luat o repartizare dispersată a categoriilor de 1—2 persoane; chiar 3, considerînd că se poate accepta repartizarea unor locuințe de 1½ camere persoanelor singure sau perechilor în vîrstă și chiar familiilor tinere cu copii pînă la 3 ani (pentru care este importantă nu atît suprafața cît compartimentarea spațiului locuibil).

Din compararea cifrelor totale ale celor două ipoteze în care — după cum se vede — nu s-a luat în considerare deocamdată o scădere deosebită a densității de locuire (nr. pers./nr. camere), reiese că prevederea unei categorii speciale de locuințe de 1 cameră și 1½ camere duce la scăderea suprafeței totale locuibile — necesare de construit pentru aceeași populație — cu cca. 17%.

Prin urmare, deși aparent locuințele speciale pentru familii mici sînt mai scumpe ca indici de preț decît apartamentele de 2 și 3 camere, prevederea lor într-o pondere cît mai apropiată de structura populației (pe baza unor analize concrete a necesităților fiecărei localități) arată că pe ansamblu ele aduc o economie de investiție de peste 10%. Subliniem că odată cu aceasta se obține și un efect de confort social sporit, prin eliminarea conlocuirii a două familii în același apartament*).

În ipotezele ca și în studiile noastre de arhitectură au apărut cu timpul două tipuri de asemenea locuințe speciale: cel de 1 cameră (cu cca. 17 m² locuibili) și cel de 1½ camere (cu cca. 24 m² locuibili) și a dispărut tipul redus de 1 cameră a cca. 10—12 m², dotat numai cu w.c. lavoar. Concomitența de utilizare a primelor două tipuri în aceeași perioadă poate fi discutabilă. Într-adevăr, pentru perioada actuală și cea imediat următoare s-ar putea accepta cazarea familiilor de 1—2 persoane exclusiv în apartamente de 1 cameră și cazarea familiilor de 3 persoane în 2 camere. În viitor, odată cu creșterea normei de locuire, apartamentele de 1 cameră ar putea deveni exclusiv pentru persoane singure, apărînd necesitatea celor de 1½ pentru familiile de 2 persoane. Totuși, se poate argumenta că și în perioada actuală este nevoie de o anumită cantitate de apartamente de 1½ camere, fie pentru a asigura parțial condiții superioare de confort, fie pentru cazarea unei părți a familiilor tinere de 3 persoane, așa cum s-a arătat mai înainte.

* Din cercetările făcute la Institutul Proiect-București rezultă că în orașul București (la 28.VI.962) cererile de apartamente considerate justificate de organele sfatului popular se grupează în: 40,4% pentru apartamente de 1 cameră, 44,1% pentru apartamente de 2 camere, 12% pentru apartamente de 3 camere și 3,3% pentru apartamente de 4 camere.

În ce privește tipul amintit de 1 cameră cu 10—12 m² și dotare redusă (destinat persoanelor singure), el a fost abandonat pe baza raționamentului că aceste apartamente vor fi inutilizabile în viitor, o dată cu creșterea normei de locuit, și că în prezent, pentru cazarea tranzitorie a persoanelor singure se poate accepta sistemul căminelor de nefamiliști. Menționăm că aceste apartamente se construiesc în U.R.S.S. și în alte țări în proporții însemnate. Oportunitatea existenței concomitente și a acestor tipuri ar putea fi rediscutată, ținînd seama de următorii factori:

a) ele asigură un confort superior locuirii în cămin, putînd fi considerate ca locuințe permanente și individuale;

b) prevederea lor în centre importante ar permite utilizarea lor, fără nici o transformare, în cămine studențești o dată cu dezvoltarea învățămîntului superior. Aceste locuințe, mai economice ca suprafață și ca echipament, realizate în clădiri cu o dotare tehnico-sanitară colectivă mai amplă, ar putea satisface în condiții foarte bune (similare unor case de oaspeți) cerințele de locuire ale unui procent însemnat din totalul persoanelor singure. Ar fi necesar ca și această temă să fie realizată pentru a se obține o comparație efectivă cu celelalte tipuri.

FUNCȚIUNEA

Care sînt trăsăturile funcționale specifice acestei locuințe?

Vom încerca să răspundem la această întrebare, analizînd succint structura și modul de viață al familiilor cărora le sînt destinate. Firește că, în practică, varietatea de obiceiuri și necesități este infinită, însă putem încerca să stabilim cîteva trăsături esențiale comune, care diferențiază viața acestei categorii. Cine pot fi eventualii locatari ai locuințelor mici?

— În primul rînd, *familiile tinere*, a căror constituire e legată de multe ori de necesitatea unei locuințe independente. Perioada de constanță a numărului de membri ai acestor familii este foarte variabilă și nu avem date statistice pentru a o aprecia mai exact.

— În al doilea rînd, *familiile vîrstnice* (după ce copiii au devenit independenți) și a căror durată se poate aprecia la 15—20 ani. Ponderea acestei categorii este în continuă creștere odată cu creșterea longevității.

— În al treilea rînd — *persoanele singure* — văduvi și celibatari.

— În al patrulea rînd, *familii de tip special* (unul din părinți cu un copil, frați sau surori etc.).

Practica arată că aceste categorii de familii (cu excepția pensionarilor foarte în vîrstă pentru care, de altfel, ar trebui prevăzute locuințe speciale cu un caracter aproape sanatorial) sînt mai angrenate în viața socială, în producție și în frecventarea formelor de deservire colective. Realizarea unor locuințe care, prin forma și dimensiunea lor, permit și chiar necesită comasări importante în clădiri cu 200—800 de apartamente, duce la posibilitatea organizării unor servicii de întreținere și de alimentație publică mai eficiente. Aceasta — în cazul unei bune funcționări și a unui cost corespunzător — degrevează locuința de o serie de funcțiuni menajere. Evident că, cel puțin pentru o perioadă previzibilă azi (5—10 ani), trebuie luată în considerare și posibilitatea preparării unor prînzuri accidentale sau chiar cu oarecare regularitate *în locuință*.

În ce privește funcțiunile de reuniune și recepție, ele trec în general tot mai mult pe seama dotărilor colective, iar în cazul particular al locuințelor mici — de care ne ocupăm în articolul de față — acest lucru este absolut necesar.

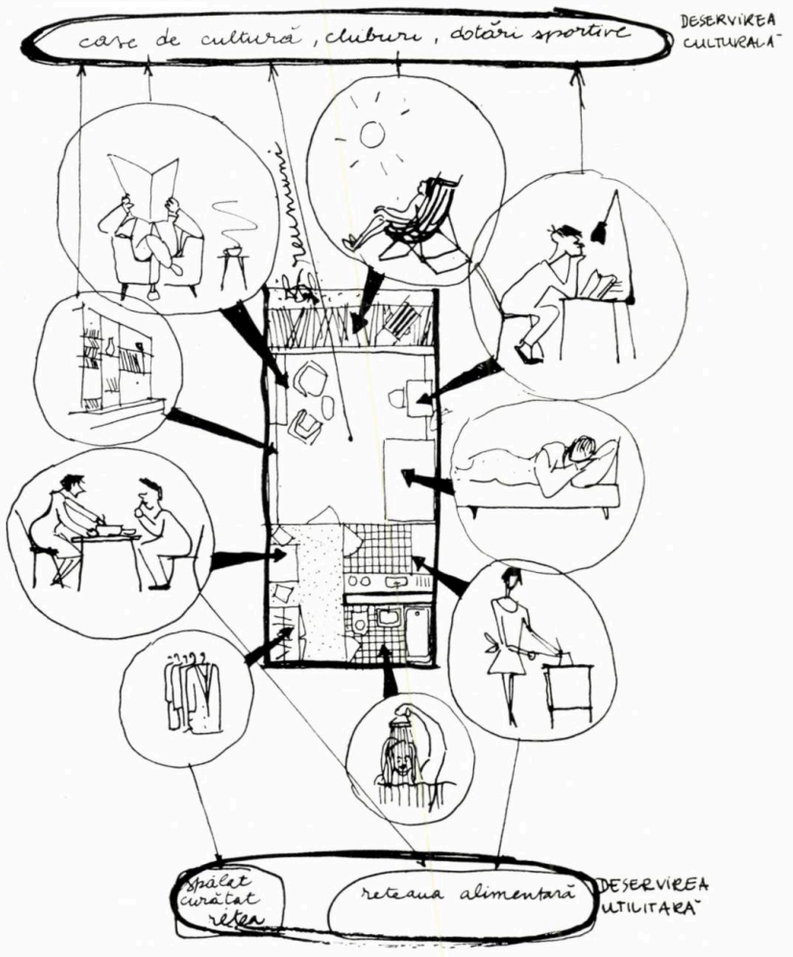

În cazul locuințelor mici completarea funcțiunilor interioare cu dotările colective utilitare și social culturale este absolut necesară

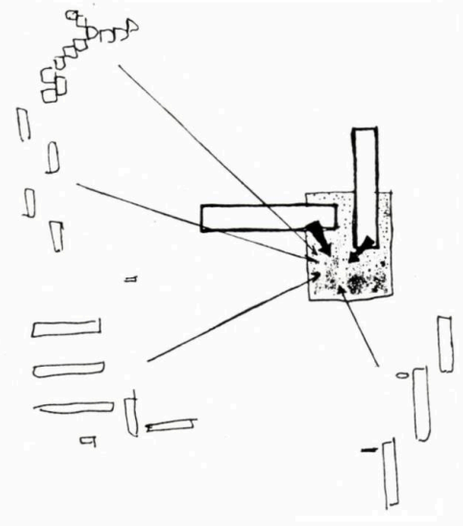

dotarea complementară deservește în primul rînd blocurile cu apartamente mici dar poate fi și o dotare de ansamblu sau de microraion

STRUCTURA APARTAMENTULUI

Desfășurarea vieții de zi cu zi într-o singură încăpere sau într-un spațiu unic (compartimentat parțial sau nu) presupune posibilitatea unei amenajări destul de variate și constituirea unor colțuri sau zone pentru funcțiuni, care — în cazul locuințelor curente — își găsesc localizarea în încăperi distincte. Aceasta necesită un spațiu relativ mare și o dispunere a elementelor de delimitare spațială (pereți, uși, panouri, dulapuri etc.) de așa manieră încît să permită maximum de maleabilitate interiorului.

Din studiile și documentarea cercetată rezultă că suprafața maximă a încăperii unice este de 16—18 m², iar în cazul apartamentelor cu două încăperi (1½ camere) acestea pot varia între 14—17 m² și respectiv 7—8 m².

În asemenea condiții, obținerea confortului este condiționată de prevederea unor spații de depozitare destul de largi, de o echipare sanitară completă și de dotarea fixă a locului de pregătire a alimentelor, fie sub forma de dulap de gătit, fie într-o chicinetă. Teoretic, ținînd seama de evoluția sistemelor de deservire alimentară, ar trebui ca acest punct să fie relativ redus și legat intim de spațiul principal. Asemenea exemple, apar destul de des în literatură. Practic însă, ținînd seama de persistența anumitor tradiții culinare și de ritmul de dezvoltare a rețelei de alimentație publică, credem că ar trebui să contăm, în perioada următorilor 5—6 ani, și pe necesitatea *izolării* spațiului de preparare sub forma unei chicinete minimale. Dacă în privința dotării fixe a acesteia, majoritatea obiectelor aflate azi în fabricație corespund unor dimensionări raționale, în ce privește răcitorul electric este necesar să se sporească sortimentul de tipuri introducîndu-se în producție frigidere cu gabarite mici, frigidere suspendate și alte tipuri moderne care ocupă spațiu redus și se pot îngloba în frontul de lucru.

Problema punctului de încălzire în chicinetă este de asemenea în suspensie, deoarece distribuirea gazelor lichefiate într-o asemenea clădire este relativ anevoioasă, amplasarea buteliei creează dificultăți, iar curentul electric menajer (care ar oferi soluția optimă) este încă destul de scump. De asemenea, ținînd seama că, de regulă, în cazul apartamentelor de o cameră mai ales, încăperile auxiliare sînt la interior, este nevoie să se prevadă sisteme foarte eficiente de ventilație, eventual activate mecanic.

CLĂDIRILE

Gruparea apartamentelor în clădiri se face de regulă pe un coridor central, iar înălțimea clădirilor este determinată mai mult de considerente constructive și urbanistice. Un studiu recent elaborat în ISCAS (proiectul nr. 1 070) arată că acest tip de locuințe este cel al cărui preț — în anumite condiții — se poate menține practic neschimbat (în ce privește costul construcției) prin trecerea de la p + 4 la p + 9 niveluri. Această constatare, coroborată cu o serie de alte avantaje de exploatare a terenului, indică drept soluție favorabilă gruparea acestor locuințe — destinate, de regulă, familiilor fără copii — în clădiri înalte, constituind eventual accente în ansamblurile de locuințe. De altfel, proporția lor (20—30% din totalul apartamentelor) apare satisfăcătoare din punct de vedere urbanistic, iar structura lor se pretează bine unei construcții industrializate, prin faptul repetării unor celule identice.

Studiile efectuate s-au bazat pe structuri tradiționale, pe ziduri de cărămidă dispuse transversal la interaxele curente de 3,60 m — 4,00 m și 5,00 m pentru clădiri fără ascensor și pe structuri cu diafragme de beton (în ipoteza glisării sau a cofrajelor de inventar) atît pentru clădirile joase (în anumite zone seismice unde traveele mici sînt inconvenabile) cît mai ales pentru clădirile înalte*).

★

Studiile de tipuri de apartamente și de grupări au început în ISCAS în anul 1960 (arh. G. Negreanu, arh. Maria Lozanu). Ele au fost continuate în anul 1961 de un colectiv mai larg și reluate în 1962 de arh. L. Garcia în ISCAS și în Institutul Proiect-București de un colectiv condus de arh. E. Vernescu. Proiectarea ultimelor etape s-a desfășurat sub semnul unei colaborări strînse între cele două colective, rezultatul fiind un proiect comun (prezentat în numărul de față al revistei). În aceste studii au fost atacate nu numai tipurile de apartamente și grupările în clădiri, ci și dotările generale necesare unei funcționări optime a locuințelor.

Studiile au arătat că aceste dotări se pot împărți în două grupe principale: dotări «primare» — legate de administrarea, întreținerea și deservirea utilitară — și dotări «complementare» — conținînd o serie de piese de recepție pentru reuniuni, alimentație publică de diferite tipuri, activitate culturală etc. Pornind de la constatarea că asemenea dotări complementare nu sînt eficiente decît pentru o grupare mai mare de locatari (ele avînd suprafețe minime obligatorii, cu o normă curentă de 1,2—2,0 m²/locatar) și că rezolvarea lor arhitecturală necesită o structură mai liberă decît cea impusă de zidurile transversale sau de diafragmele la interaxe relativ mici, studiile efectuate au ajuns la concluzia rezolvării acestor dotări — cel puțin pentru clădirile tip sau directive — în corpuri independente exterioare, pe parter, legate de clădirea cu apartamente. Evident că, în cazul unui program concret cu condiții de adaptare determinate, se poate întrevedea și înglobarea lor în parterul clădirii principale. Pentru tipizarea clădirilor și ușurința de adaptare, considerăm că — în ce privește aceste dotări «complementare» — este mai nimerit să se elaboreze numai o serie de scheme directive. Acestea ar servi ca îndrumar la proiectarea investiției în conformitate cu necesitățile specifice amplasamentului.

Este însă necesar să subliniem că — după părerea noastră — o funcționare normală a acestor locuințe nu poate fi concepută fără prevederea în imediata apropiere (sau chiar cu legătură organică) a dotărilor comerciale și social-culturale (pe care le-am numit complementare) care să întregească în mod eficient funcțiunile locuinței. Experiența dobîndită la Galați-Țiglina — unde astfel de apartamente au fost date în funcțiune înaintea dotărilor comerciale și alimentare — arată cît este de necesară asigurarea concomitentă cu asemenea dotări. De altfel, experiența de la Țiglina mai arată că pentru a se face observații concludente e necesar să se asigure o funcționare cît mai apropiată de cea prevăzută de proiectant, atît în ceea ce privește descrierea, cît și în ceea ce privește repartizarea pe apartamente a tipurilor de familii corespunzătoare.

În ce privește dotările «primare», acestea constituie dezvoltarea intrării de la parter, precum și o serie de servicii de etaj legate de exploatare și întreținere (camere de curățenie, oficii, mici uscătorii, spații pentru personalul de întreținere etc.). Desigur că însăși componența acestor dotări «primare» ar trebui discutată. În tema care a stat la baza ultimelor studii (prezentate mai departe în acest număr al revistei), ele se reduc la un hol de intrare spațios — completat uneori cu un colț de așteptare și conversație — și un birou-ghișeu pentru portar. S-ar putea totuși pune problema prevederii în această dotare «primară» a unor spații colective strict necesare bunei desfășurări a vieții în clădire.

*) În ISCAS a fost elaborat și un studiu de adaptare a tipurilor de panouri mari din actualul proiect ISCAS nr. 1013 la clădiri cu apartamente mici, dar existența coridorului central a ridicat o serie de obiecții în legătură cu seismicitatea, astfel încît studiul a fost abandonat.

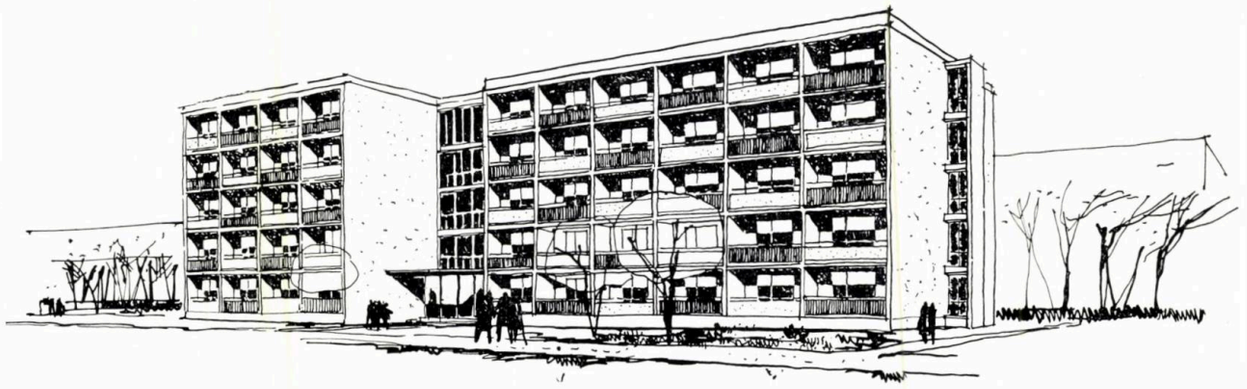

Bloc de locuințe pentru familii mici — Variantă de studiu

Unele din variantele prezentate în studiile ISCAS au prevăzut și un tip dezvoltat de dotare «primară» în care apăreau una sau două încăperi mai spațioase legate de holul principal și avînd o destinație neprecizată (săli de lectură sau de televizor, pentru mici reuniuni etc.). Ar trebui ca proiectele ce se întocmesc să rezolve diferit această zonă pentru ca în practică să se verifice mai multe ipoteze. Deocamdată, experiența spațiilor «de club» din corpurile de legătură pe parter ale blocurilor A de la Țiglina arată că ele nu sînt utilizate de locatari și că au fost cedate unor asociații sportive sau organizații obștești nelegate strict de locatarii blocurilor.

Pe această temă, cristalizată treptat în urma consultărilor și avizărilor, cele două institute ISCAS și Institutul Proiect-București, într-o colaborare strînsă, au elaborat ultimul studiu pentru unități de 1 cameră și $1\frac{1}{2}$ camere grupate în clădiri cu 5 și 10 niveluri. Acest studiu urmează să fie dezvoltat într-un proiect directiv și în proiecte în faza de execuție pentru clădiri ce vor fi construite în viitorul apropiat. Se creează astfel condițiile lărgirii sortimentului de tipuri de locuințe și ale creșterii nivelului de trai pe linia atribuirii de locuințe confortabile fiecărei familii.

Bloc de locuințe pentru familii mici — Plan parter — Variantă de studiu

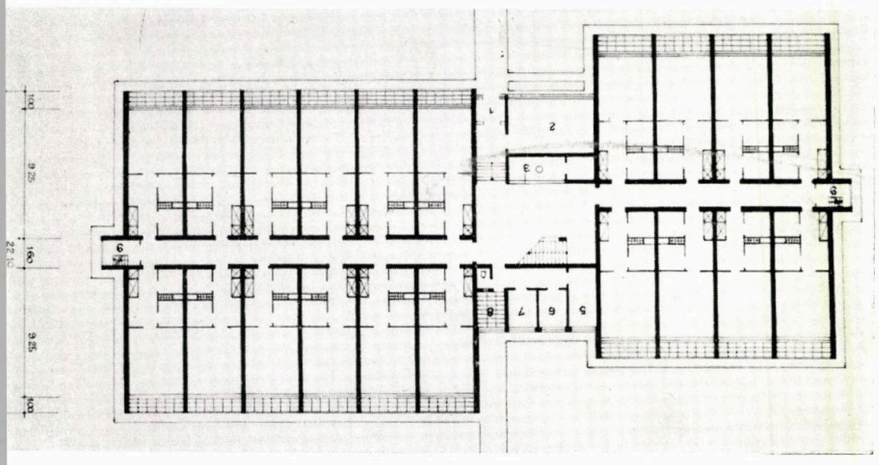

UNELE PROBLEME DE PERSPECTIVĂ

Studiile de perspectivă elaborate în ISCAS au ajuns la concluzia că volumul construcției apartamentelor are o dinamică care nu poate fi constantă. Deși aceste familii reprezintă o pondere destul de însemnată în totalul populației urbane, trecerea treptată la creșterea normei locuibile face ca în viitor să apară necesară prevederea altor tipuri de apartamente (cu mai multe încăperi) pentru o parte a acestor familii. Astfel, se consideră că ponderea apartamentelor mici în ansamblul construcției de locuințe spre sfîrșitul perioadei 1960—1980 trebuie să ajungă la cca. 20—25%, ceea ce reprezintă o atenuare a construcției în această categorie. Pe de altă parte, se constată că în construcția de locuințe din ultimii ani procentul acestor apartamente mici este de cca. 3%. Aceasta înseamnă că pentru a satisface necesitățile actuale ale familiilor de 1—2 persoane, va trebui ca în viitorul apropiat (bineînțeles, ținînd seama de condițiile concrete ale fiecărui oraș) să se prevadă un ritm accelerat de investiții în locuințe mici, iar apoi treptat acest ritm să se încetinească. Alura curbei de creștere a acestor apartamente trebuie însă determinată cu grijă, în așa fel încît să nu se depășească necesitățile finale, ducînd astfel la situații absurde, întrucît ipoteza transformării ulterioare a două apartamente mici într-unul mare implică modificări constructive importante și nu duce la realizarea unor apartamente confortabile.

Prin prisma acestor considerente se explică de ce, deși am arătat că ponderea necesarului actual este de cca. 45% din totalul apartamentelor, putem totuși prevedea realizarea acestor tipuri numai în proporție de cca. 25—30% din totalul investiției de locuințe. Această schimbare în timp a ponderii la construcție corespunde caracteristicilor celor două etape în rezolvarea problemei locuințelor, despre care s-a vorbit la începutul acestui articol și care implică, în prima etapă, realizarea unui număr sporit de apartamente fizice și în a doua, creșterea suprafeței locuibile pe apartament și deci pe locatar.

Din cele de mai sus rezultă că această latură a construcției de locuințe apare destul de importantă și că necesită o atenție deosebită din partea proiectanților și a beneficiarilor, atît în precizarea în continuare a tipurilor ca și în urmărirea modului în care ele funcționează în practică.

Bloc de locuințe pentru familii de 1—2 persoane — Variantă de studiu

ARH. L. GARCIA

STUDIU DE LOCUINȚE PENTRU FAMILII DE 1-2 PERSOANE

Întocmit în institutele de proiectare ISCAS și Proiect-București

Perspectiva interioară a soluției 2 din studiu

Principiile analizate în articolul arh. M. Caffé au fost concretizate de ISCAS și I.P.B. într-un studiu corelînd aspectele funcționale, constructive și tehnico-economice.

Zonele pentru satisfacerea diferitelor funcțiuni curente ale locuinței apar destul de clar delimitate; totuși, ele se interpătrund.

În soluționare, s-a urmărit ca forma încăperilor și distribuția golurilor să permită o mobilare completă și cu posibilități de variație a amplasamentului mobilierului.

Studiul a ținut seama de dimensiunile și formele mobilierului actual-

mente în producție. Desigur însă că o completare a studiului cu tipuri noi de mobilier, mai adecvate locuințelor minimale, poate mări gradul de confort.

În toate soluțiile, spațiile de depozitare au fost prevăzute în dulapuri înzidite cu acces fie din cameră, fie din vestibul.

Dulapurile înzidite, prin utilizarea volumului și la partea superioară (peste 1,80 m), aduc un spor de capacitate de 30% față de aceeași suprafață utilizată, aspectul încăperii fiind indiscutabil îmbunătățit.

Studiul prevede amplasamente variate pentru următorul mobilier minimal:

— studio sau 2 paturi simple; în ambele ipoteze este prevăzută lada pentru așternut

— 1 piesă comună (bibliotecă, bufet, scrin etc.)

— 1 masă de sufragerie cu 4 scaune tapisate

— 1 fotoliu

— 1 taburet

— 1 măsuță pentru radio-televizor.

De asemenea, se prevede un cuier pentru vestibul, precum și galerii pentru perdele.

Dimensiunile reduse ale chicinetei au cerut un studiu atent al echipamentului ei, care cuprinde:

— 1 masă de lucru

— 1 dulap suspendat

— 1 plită sau (în variantă) 1 reșou aragaz sau electric

— 1 frigider tip «Fram» sau tip «Alca».

În aproape toate soluțiile, băile și chicinetele sînt ventilate prin canale individuale la clădirile cu p + 4 niveluri și ventilații cu deversor la clădirile cu mai multe niveluri. Urmează ca în dezvoltarea studiului să se analizeze eventualitatea dotării cu ventilatoare mecanice, comparîndu-se diferitele sisteme (pe apartament și pe clădire), determinîndu-se utilajul și aparatura respectivă necesară pentru asigurarea unei funcționări corespunzătoare, și pentru funcționarea cu tiraj natural, în caz de avarie.

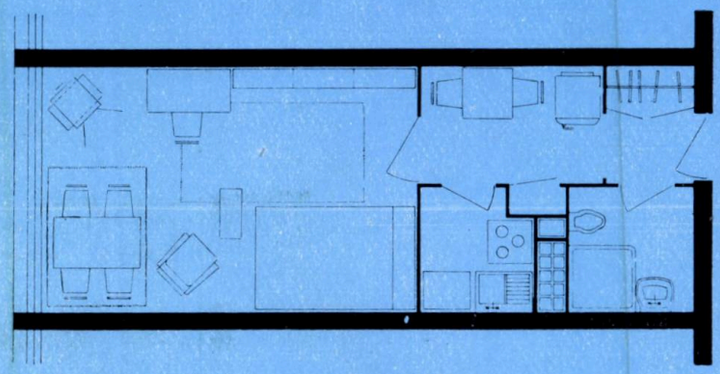

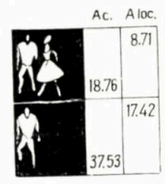

1

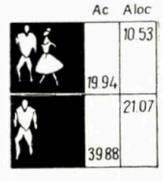

2

SOLUȚIILE 1, 2, 3

Sînt foarte asemănătoare, grupînd baia și bucătăria pe aceeași latură a vestibulului; în soluțiile 1 și 2, locul de luat masa este amplasat în vestibul; de asemenea dulapul și acesul la debara; ca urmare, camera de locuit are o singură ușă. Soluțiile diferă prin interaxul traveei, respectiv de 3,60 m (2) și 4,00 m (1 și 3). Traveea cu interaxul de 4,00 m este mai favorabilă atît din punctul de vedere al raportului dintre dimensiunile camerei, cît și din punctul de vedere al posibilităților de mobilare, permițînd așezarea patului cu latura lungă paralelă cu fațada.

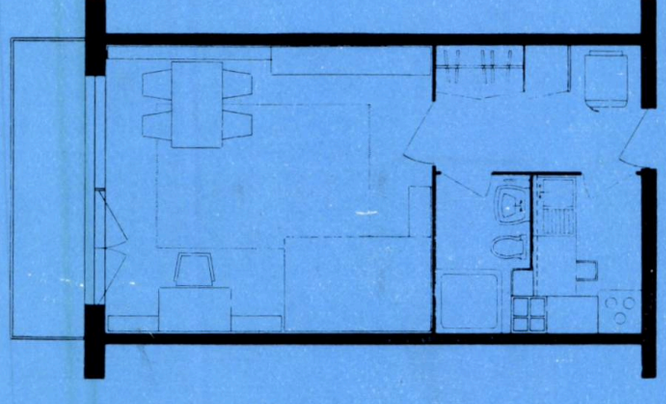

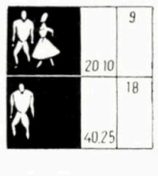

3

TIPURI DE CLĂDIRI

Pentru blocurile cu p + 4 niveluri (apartamente de 1 cameră) (vezi pg. 23) s-a utilizat secțiunea 2; caracteristicile acestei secțiuni sînt: cameră cu suprafață locuibilă de 16,87 m²; locul de masă plasat în cadrul vestibulului, aducînd în cameră un plus de suprafață locuibilă de 4,20 m²; bucătăria (3,00 m²) este izolată de vestibul printr-o ușă.

Serviciile comune cuprind la parter un vestibul, un hol de așteptare (cca. 24,00 m²), o lojă pentru portar cu un depozit adiacent. De asemenea, la fiecare nivel există un degajament din care se accede la un vestiar pentru personal, la w. c., la terasa de scuturat și la două mici rezerve care pot fi amenajate ca spălătorie și uscătorie de etaj. Amenajarea acestor spălătorii și uscătorii apare necesară atunci cînd în ansamblul sau microraionul în care urmează a se amplasa blocul, nu este în funcțiune o spălătorie de cartier.

Pentru evacuarea în caz de pericol au fost prevăzute scări suplimentare la capetele coridoarelor.

Pentru blocul cu 10 niveluri (apartamente cu 1½ camere) s-a utilizat secțiunea 6 ale cărei caracteristici sînt: suprafața locuibilă de 22,62 m²; camerele sînt independente; suprafața logiei este de 2,29 m². În cazul ocupării maxime (de către 3 persoane), camera mare poate fi eventual ocupată de 2 persoane, în locul perdelei care desparte cele două încăperi putîndu-se monta o ușă.

Serviciile comune cuprind la parter: vestibul, lojă pentru portar cu debara, hol de așteptare (cca. 35,00 m²), vestiar cu w.c. și duș pentru personal.

La capetele coridoarelor sînt prevăzute: cameră de serviciu, logie de scuturat și tub de gunoi. La nivelurile curente, anexele enumerate la capetele coridoarelor sînt aceleași, iar în corpul central, la fiecare nivel (respectiv la 24 apartamente), se prevăd două mici încăperi ce pot fi amenajate ca spălătorie și uscătorie.

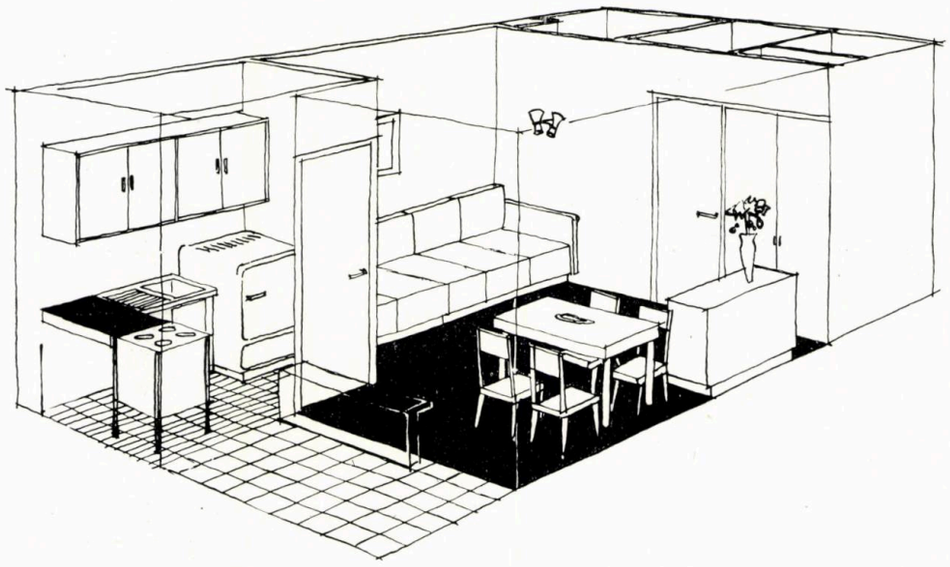

Perspectiva interioară a soluției 4 din studiu

SOLUȚIA 4

Se deosebește de celelalte prin amplasarea bucătăriei la exterior

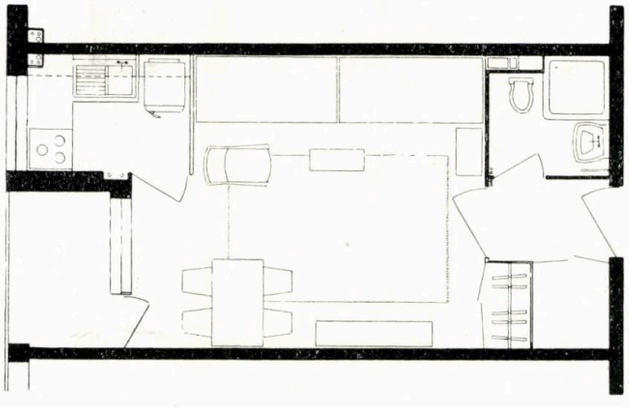

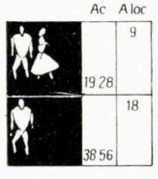

4

Bloc de locuințe pentru familii de 1—2 persoane — Plan parter — Variantă de studiu

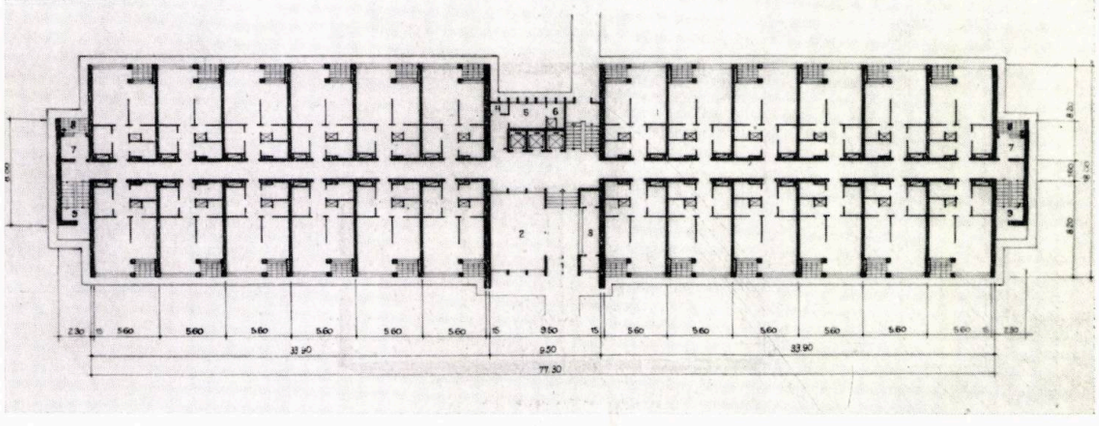

STRUCTURA DE REZISTENȚĂ

Pentru clădirile asamblate din secțiunile cuprinse în cadrul studiului s-au adoptat două tipuri de structuri deosebite, în funcție de numărul de caturi, și anume:

— pentru clădiri cu p + 4 niveluri, structura este alcătuită din ziduri portante de cărămidă și planșee din elemente prefabricate avînd deschideri de 3,60 sau 4,00 m;

SOLUȚIA 5

Prezintă, în cadrul suprafeței destinate unui apartament de 1½ camere, două încăperi de suprafețe apropiate (respectiv 14,14 m² și 11,89 m²). La întocmirea soluției s-a ținut seama de ipoteza ocupării în perioada de tranziție a apartamentului de către 2 persoane neînrudite (de exemplu, 2 tehnicieni nefamiliști din cadrul aceleiași întreprinderi). Soluția permite cazarea acestora în condiții cu mult mai economice decît în condițiile cazării în două apartamente de cîte o cameră cu dependințe complete (suprafața construită fiind redusă cu cca. 30% de persoană, instalațiile reduse cu 50% etc.).

Peretele despărțitor dintre apartamente este constituit numai din mobilier; soluția permite fie deschiderea cu ușurință a unei legături directe între cele două încăperi, fie mutarea mobilierului despărțitor în alt amplasament, mutare care diferențiază mai mult sau egalizează suprafața locuibilă a celor două încăperi.

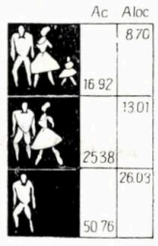

5

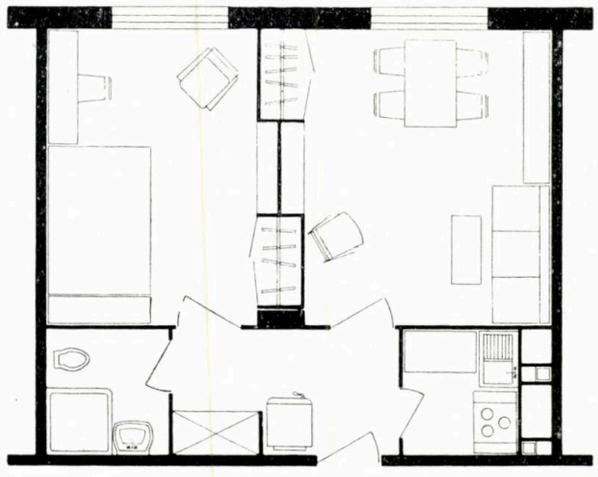

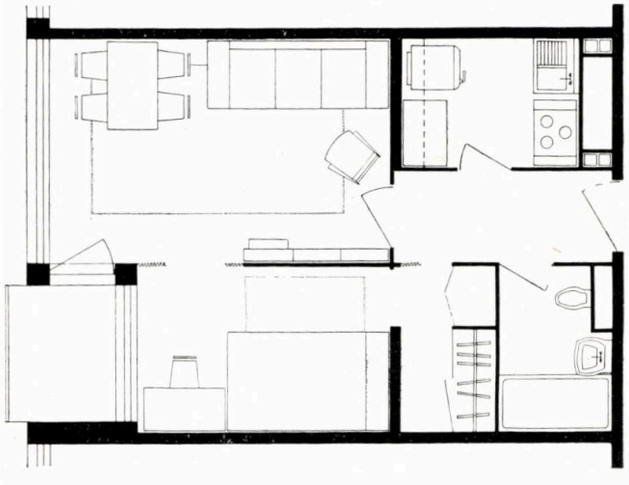

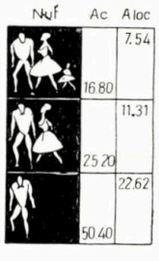

6

SOLUȚIA 6

Propune două încăperi diferențiate ca suprafață (respectiv 14,57 m² și 8,00 m²) despărțite cu o perdea care, în anumite ipoteze, poate fi înlocuită cu o ușă (de pildă, într-o perioadă de tranziție, cînd apartamentul ar fi ocupat de o familie de 3 persoane). Camera mică este independentă.

Perspectivă interioară a soluției 6 din studiu

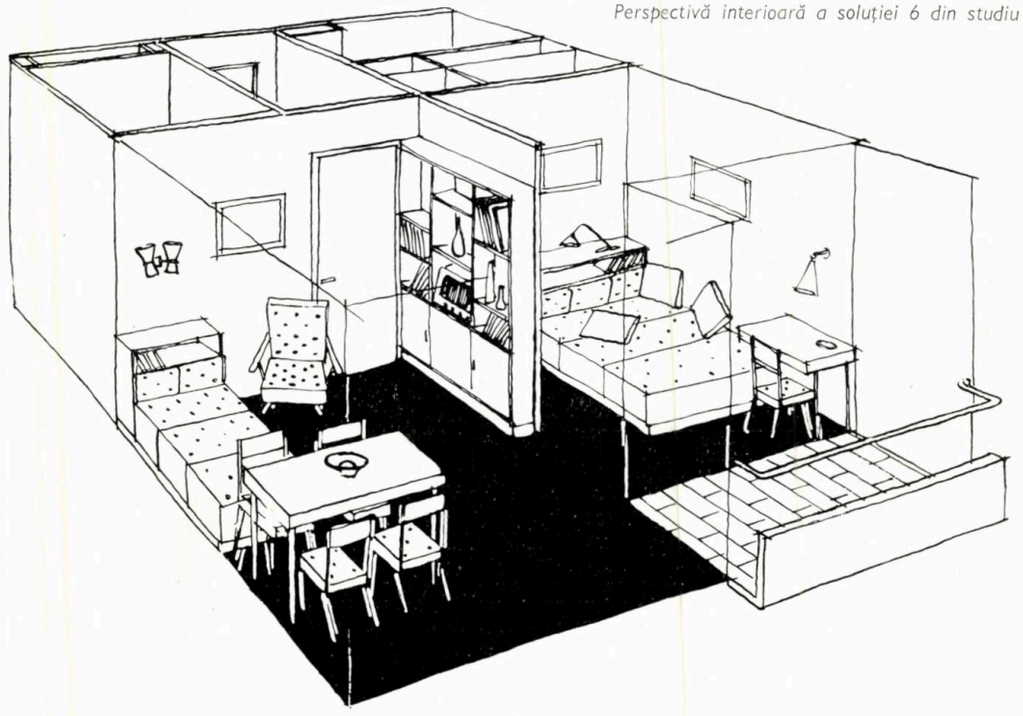

— pentru clădiri cu 10 niveluri s-a adoptat o structură cu pereți din beton armat, de tip fagure sau celular, după caz.

Avînd în vedere că tipul de clădire cu apartamente pentru familii mici intră cu o pondere relativ redusă în componența microraioanelor față de celelalte clădiri de locuit, este probabil că alegerea soluției constructive și în special a planșeelor va fi făcută în concordanță cu aceea adoptată la celelalte clădiri.

O caracteristică a tuturor clădirilor este schema constructivă cu așezarea celulelor pe ambele laturi ale coridorului central, ceea ce duce la o lățime relativ mare de clădire (12,50. . . 22,00 m).

Din cauza lățimii mari a clădirilor, montajul trebuie făcut din ambele părți ale construcției, fie cu două macarale, fie cu macarale care pot ocoli construcția.

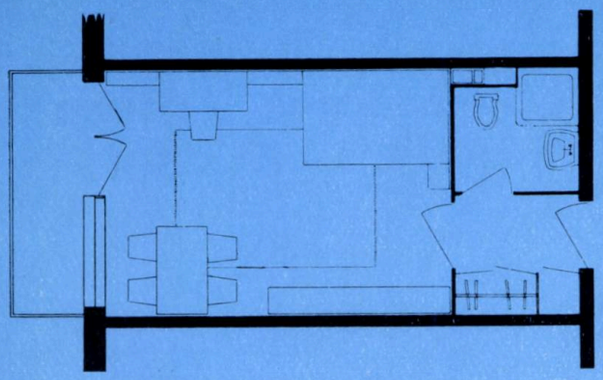

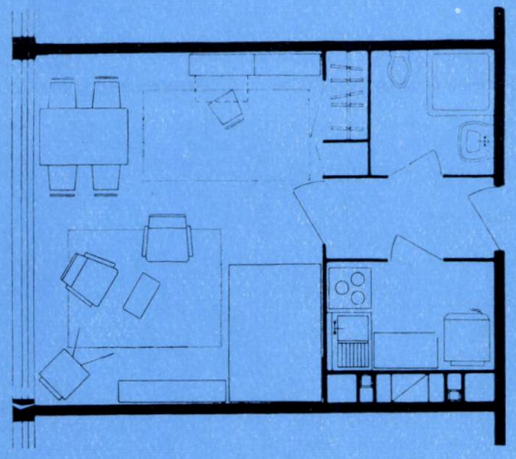

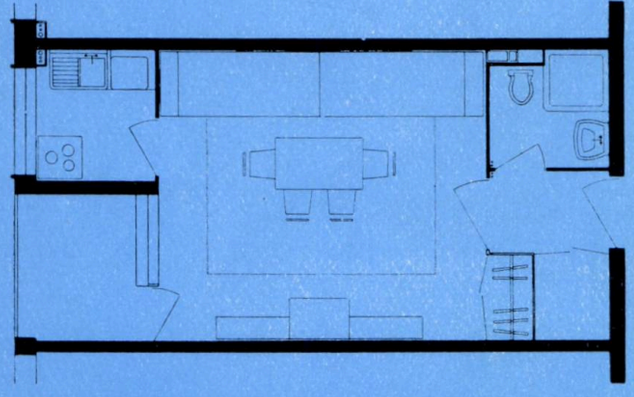

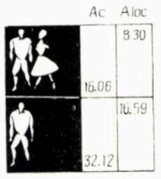

7

SOLUȚIA 7

Este destinată blocurilor ce se amplasează în ansambluri cu dotări complete de alimentație publică. Locuința cuprinde vestibul, cameră de locuit (16,59 m²), încăperea de toaletă (lavabou, duș, w.c.), dulap înzidit și debara.
Nu are spațiu de gătit. Domeniul ei de aplicare este posibil numai în condițiile unei rețele complete de dotări comune.

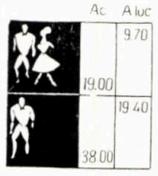

8

SOLUȚIA 8

Este destinată blocurilor cu 10 niveluri, cu apartamente de 1 cameră. Caracteristica secțiunii este orientarea camerei cu latura lungă paralelă cu fațada și amplasarea băii și a bucătăriei pe cele două laturi ale vestibulului. Accesul la spațiile de depozitare se face din camera de locuit, fața dulapurilor constituind un singur element împreună cu ușa de intrare în încăpere. Amplasarea patului este determinată, totuși nu unică.

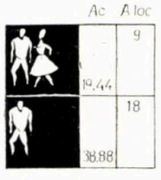

9

SOLUȚIA 9

Este asemănătoare, cu diferența că dulapurile sînt accesibile numai din camera mică, ceea ce permite o reducere a suprafeței construite și implicit și a costului. Camera mică nu are acces direct la vestibul.

10

SOLUȚIA 10

Este diferită de celelalte, prin amplasarea bucătăriei cu fereastra la exterior. Soluția 10 permite o bună mobilare, atît prin poziția ușii bucătăriei cît și prin colțul creat în încăpere; încăperea debara este spațioasă.

POSIBILITĂȚI DE AMENAJARE TURISTICĂ A LACULUI BICAZ

Autori: *dr. ec. C. Spiride, ing. S. Herșcovici*, arhitecții *Gh. Iacovescu, Adriana Popp*
Studiu întocmit în cadrul I S C A S

Lacul Bicaz

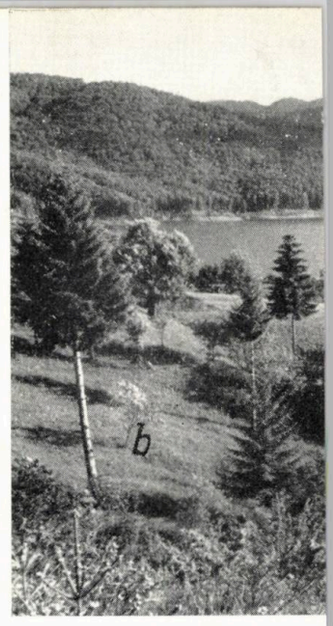

1 | 3
2 | 4 6
5

1 — *Cheile Bicazului*

2 — *Zonă din apropierea barajului Bicaz, propusă a fi amenajată ca pădure-parc*

3 — *Amplasamente propuse pentru complexe turistice și de odihnă în jurul lacului Bicaz*

4 — *Șosea de-a lungul lacului Bicaz*

5 — *Lacul Bicaz — Dealul Bisericii, propus pentru amenajări turistice. În față, platforma de descărcare a bușteni lor*

6 — *Regiunea turistică Bicaz — Lacul Roșu — Cheile Bicazului — Valea Tarcăului*

Printre problemele abordate de proiectele de sistematizări teritoriale, un loc de seamă îl ocupă și organizarea zonelor turistice, de odihnă și agrement.

În anumite împrejurări și în legătură cu caracteristicile unor teritorii, această funcție importantă devine chiar temă principală a unor lucrări.

Un asemenea studiu elaborat în cadrul sectorului de sistematizări teritoriale din ISCAS a fost « Lacul Bicaz — posibilități de amenajare turistică ».

În vederea asigurării unor însemnate debite de apă necesare lucrărilor de irigații din nordul Bărăganului, a realizării unei importante surse de energie electrică cu o însemnată pondere în sistemul energetic național — hidrocentrala « V. I. Lenin », — s-a creat pe valea Bistriței, în amonte de localitatea Bicaz, un lac de acumulare cu o suprafață de cca. 3 000 ha, amplasat într-o zonă muntoasă, fapt care a determinat transformarea cadrului natural al acestei văi, de o deosebită valoare turistică, dominată de panorama masivului Ceahlău.

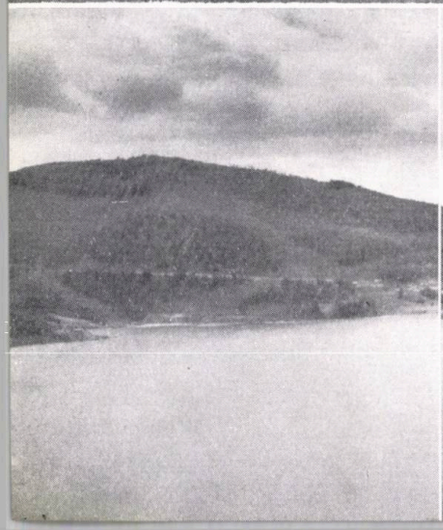

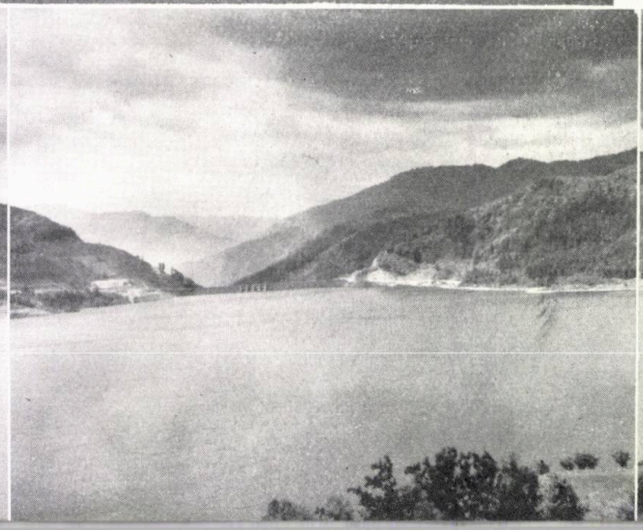

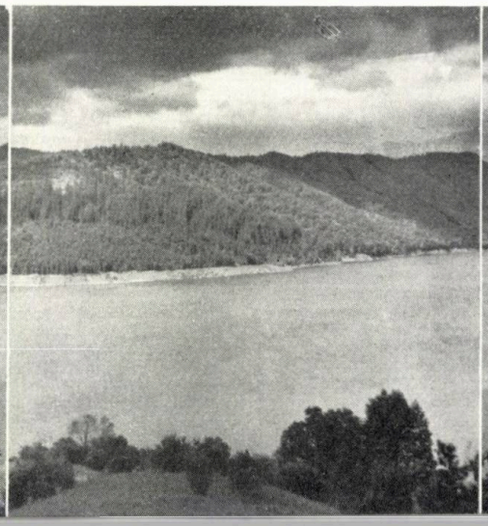

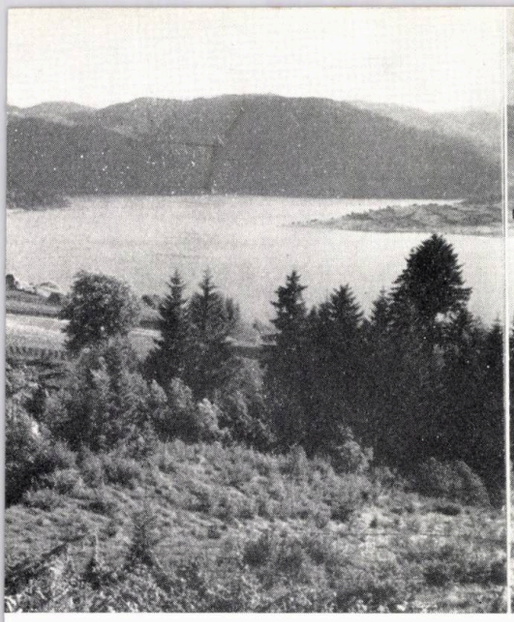

HARTA 1

SUPRAFAȚA REGIUNII = cca. 8500 km²

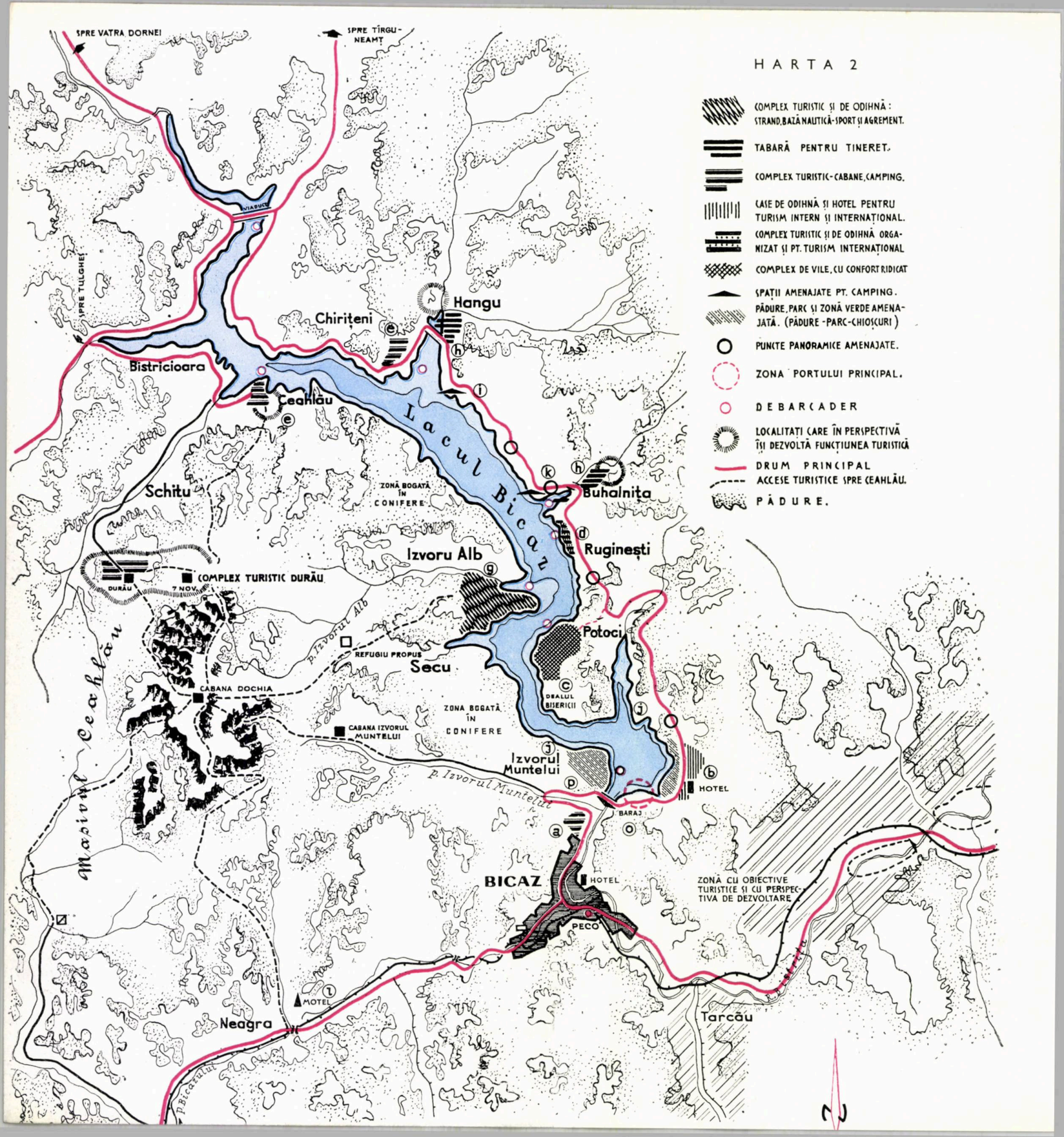
HARTA 2
SPRE VATRA DORNEI
SPRE TÎRGU-NEAMȚ
SPRE TULGHEȘ
VIADUCT
Hangu
Chiriteni
Bistricioara
Ceahlău
Lacul Bicaz
Schitu
ZONĂ BOGATĂ ÎN CONIFERE
Buhalnița
Ruginești
Izvoru Alb
DURĂU
7 NOV.
COMPLEX TURISTIC DURĂU
p. Izvorul Alb
REFUGIU PROPUS
Secu
Potoci
CABANA DOCHIA
Masivul Ceahlău
ZONA BOGATĂ ÎN CONIFERE
CABANA IZVORUL MUNTELUI
DEALUL BISERICII
Izvorul Muntelui
p. Izvorul Muntelui
HOTEL
BARAJ
BICAZ
HOTEL
PECO
ZONĂ CU OBIECTIVE TURISTICE ȘI CU PERSPECTIVA DE DEZVOLTARE
MOTEL
Neagra
p. Bicazului
Tarcău
COMPLEX TURISTIC ȘI DE ODIHNĂ: STRAND, BAZĂ NAUTICĂ-SPORT ȘI AGREMENT.
TABĂRĂ PENTRU TINERET.
COMPLEX TURISTIC-CABANE, CAMPING.
CASE DE ODIHNĂ ȘI HOTEL PENTRU TURISM INTERN ȘI INTERNAȚIONAL.
COMPLEX TURISTIC ȘI DE ODIHNĂ ORGANIZAT ȘI PT. TURISM INTERNAȚIONAL
COMPLEX DE VILE, CU CONFORT RIDICAT
SPAȚII AMENAJATE PT. CAMPING.
PĂDURE, PARC ȘI ZONĂ VERDE AMENAJATĂ. (PĂDURE-PARC-CHIOȘCURI)
PUNCTE PANORAMICE AMENAJATE.
ZONA PORTULUI PRINCIPAL.
DEBARCADER
LOCALITĂȚI CARE ÎN PERSPECTIVĂ ÎȘI DEZVOLTĂ FUNCȚIUNEA TURISTICĂ
DRUM PRINCIPAL
ACCESE TURISTICE SPRE CEAHLĂU.
PĂDURE.
N

Barajul lacului Bicaz

Barajul lacului Bicaz văzut dinspre lac

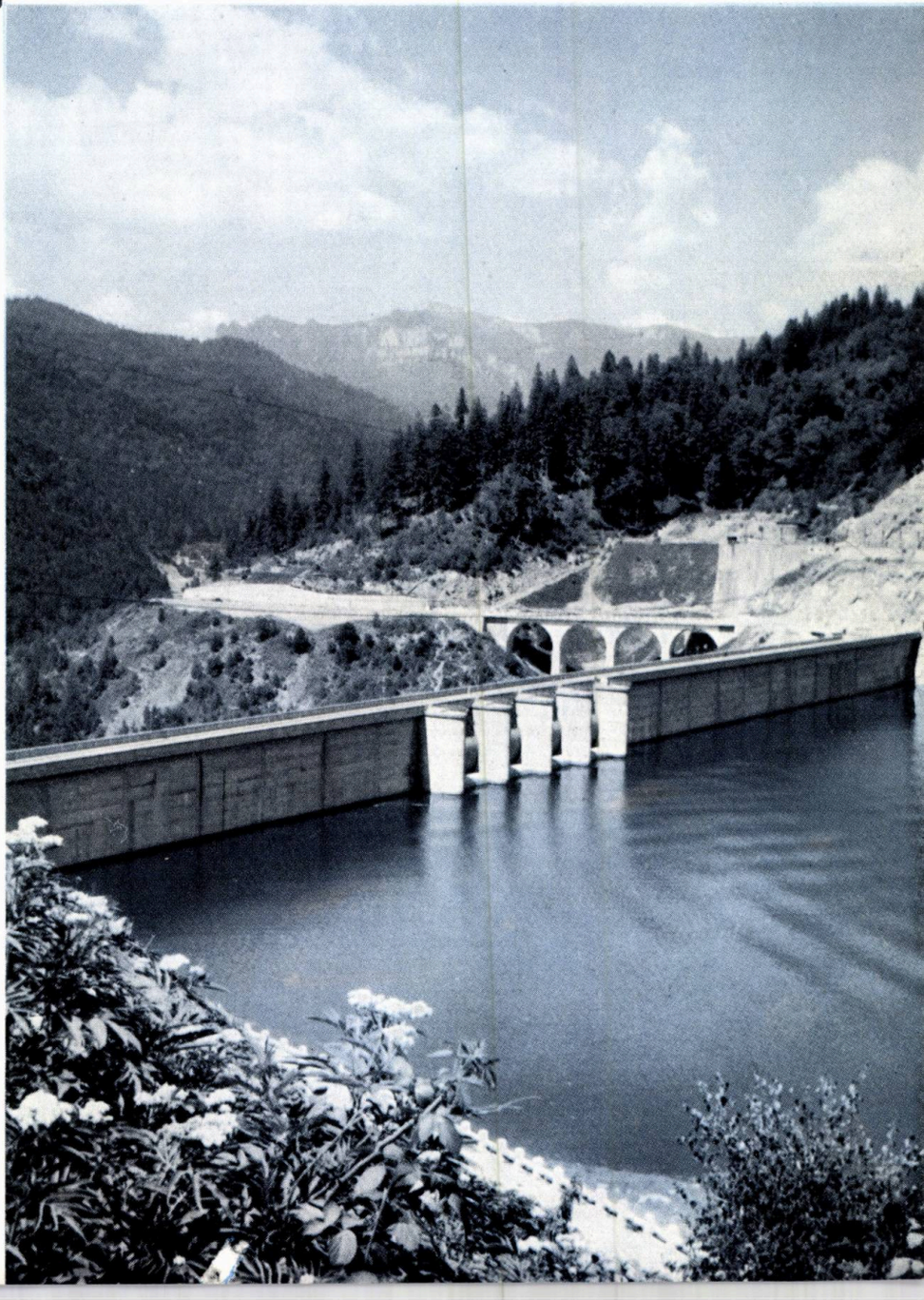

Situarea acestei zone în centrul unei regiuni cu numeroase localități și obiective turistice, existente sau în perspectivă (Cheile Bicazului cu Lacul Roșu, valea Tarcăului, valea Bistriței, cu noi amenajări hidrotehnice în curs de realizare, zona industrială în dezvoltare Roznov-Săvinești, localități de interes turistic ca Borsec, Tîrgu Neamț împreună cu grupul de monumente istorice și de arhitectură din apropiere, zona cursului superior al Bistriței pînă la Vatra Dornei, valea Bistricioarei), constituie un cadru deosebit de prețios pentru dezvoltarea în perspectivă a uneia dintre cele mai importante regiuni turistice din țară.

În cele ce urmează se prezintă cîteva aspecte și probleme mai importante studiate în cadrul lucrării.

Lacul Bicaz are o lungime de cca. 30 km la cota maximă (516 m.d.M.), la cota minimă (473 m.d.M.) retrăgîndu-se cca. 10 km. Lățimile variază între 0,5—2 km, iar adîncimea la cota maximă lîngă baraj este de 90 m, descrescînd cu cca. $3^0/_{00}$ pe talveg.

De-a lungul lacului există — construită în ultimii 3 ani — o șosea națională în lungime totală de 53 km, din care 38 km pe malul stîng, 1 km viaductul de traversare la Poiana Teiului, 10 km pe malul drept în zona de la « Coada lacului » și 4 km legătura cu localitatea Ceahlău.

Realizarea acestei șosele — adevărată « coloană vertebrală » a regiunii — este destinată a asigura:

— deservirea localităților și amenajărilor turistice din jurul lacului;

— refacerea rețelei rutiere, întrerupte prin crearea barajului, cu legături corespunzătoare în zona lacului și a altor regiuni:

- legătura de-a lungul văii Bistriței dintre Bacău și Piatra Neamț, cu așezările din zona lacului și cu cele din amonte, pînă la Broșteni și Vatra Dornei
- legătura între Ardeal (Toplița, Borsec, Tulgheș) și centrul Moldovei, prin zona de la « Coada lacului », pe valea Bistricioarei

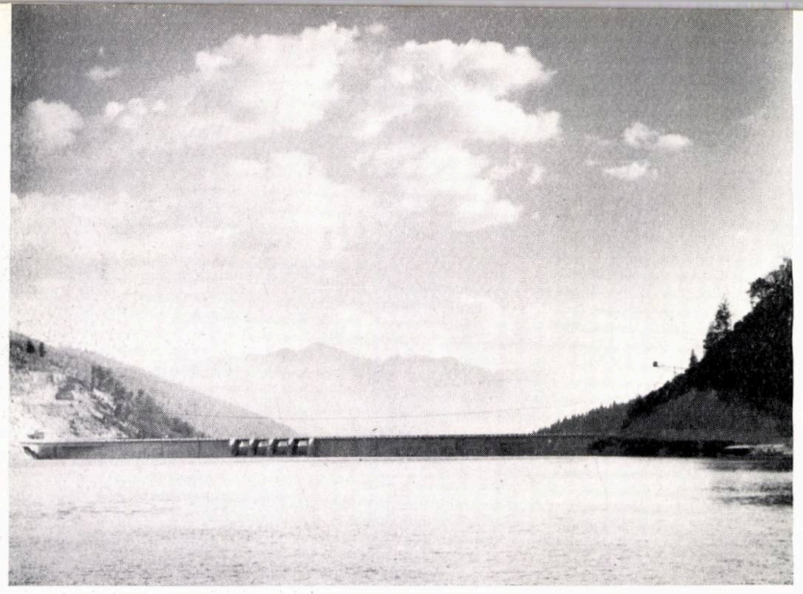

Barajul lacului Bicaz văzut dinspre lac

A—B: Profilul transversal al lacului Bicaz și al împrejurimilor sale în dreptul dealului Bisericii
1. Satul Secu — 2. Platoul Bacului — 3. Lacul Bicaz — 4. Dealul Biserici — 5. Muntele Ceahlău

Scara lungimilor — 1: 100 000
Scara înălțimilor — 1: 50 000

Orașul Bicaz — Cartier de locuințe

- legătura, prin orașul Bicaz, cu Cheile Bicazului, Lacul Roșu și — în continuare — culoarul Oltului
- legătura cu valea Tarcăului (Ardeluța)
- legătura cu Tg. Neamț
- legături, prin drumuri locale turistice, cu masivul Ceahlău

Studiul elaborat a avut ca scop evidențierea marilor posibilități turistice pe care le oferă Lacul Bicaz și zona sa înconjurătoare, precum și elaborarea unor propuneri privind valorificarea acestor posibilități.

Frumusețea locurilor și interesul stîrnit de această însemnată realizare a regimului nostru, atrag în prezent numeroși vizitatori.

Pe baza diferitelor evidențe, completate cu sondaje și informații locale, cercetarea de teren a apreciat că — în medie — în timpul sezonului de vară, în zilele de duminică sau sărbători, numărul de vizitatori este de cca. 5 000—6 000 (ajungînd, ca de pildă, în zilele de 1 și 2 Mai — la un vîrf de 9 000—10 000).

Ipotezele de calcul luate în considerare (posibilități de amenajare, gradul de dispersiune în zone turistice, populația regiunilor învecinate, norme de suprafețe pentru diverse tipuri de amenajări etc.) au determinat stabilirea în perspectivă a unui număr probabil de vizitatori de 12 000—15 000 (simultan, în perioada de vîrf).

Studiul a elaborat în continuare posibilitățile de amenajări turistice în raport cu suprafețele valoroase care permit asemenea amenajări cu caracter permanent și semipermanent (complexe turistice și de odihnă, baze sportive și de agrement, tabere pentru tineret, amenajări specifice odihnei de scurtă durată sau pentru vizitatori în trecere, păduri-parc și de agrement etc.), precum și capacitățile de vizitare, corespunzătoare numărului de vizitatori menționat mai sus.

La analizarea posibilităților privind principalele amenajări turistice și de odihnă s-a ținut seama de:

— Elemente caracteristice ale cadrului natural:
- poziții cu priveliști panoramice (spre masivul

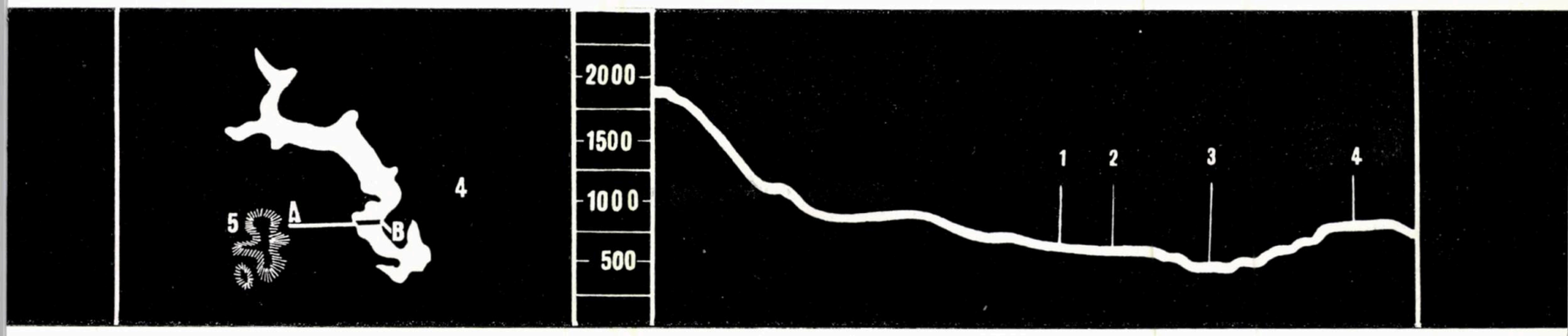

Ceahlău, spre baraj, spre « Șesul Hangului » etc.)
- posibilități favorabile de acces
- panta versanților
- gradul de împădurire și în general de vegetație (pășuni, flori, livezi etc.)
- condiții micro-climatice (adăpost față de vînturi, însorire, umiditate etc.)
- izvoare și posibilități de captare a acestora

— Poziția față de principalele căi de comunicație Piatra Neamț—Bicaz, Bicaz—Gheorgheni, c.f. Bacău —Bicaz).

— Apropierea față de baraj, viaduct și alte obiective turistice din zonă.

— Distanță față de așezările cu posibilități de deservire turistică în perspectivă (personal pentru funcții specifice ca: ospătari, îngrijitori, grădinari, meseriași, mecanici etc.; diferite dotări, posibilitatea aprovizionării cu unele produse alimentare perisabile).

— O rațională repartizare pe tot traseul, de-a lungul lacului.

— Posibilități de acces spre masivul Ceahlău sau alte puncte turistice din regiune.

Luîndu-se în considerare aceste criterii s-au propus o serie de amenajări turistice (harta 2) din care prezentăm în continuare cîteva, tipice.

COMPLEXUL TURISTIC DIN ORAȘUL BICAZ

— Amplasament: după limita nordică a orașului, pe partea stîngă a șoselei (harta 2, punctul a).

Capacitatea de vizitare: cca. 1 000 locuri.

Amenajări principale:
- cabane turistice (în general cu camere de 4—6 persoane)
- tabără și teren de camping
- restaurant
- terenuri de sport (volei, baschet, tenis)
- locuri de parcare pentru mijloace auto
- spații verzi amenajate
- chioșcuri de deservire (răcoritoare, tutungerie etc.)

Orașul Bicaz — Restaurantul « Ceahlăul »

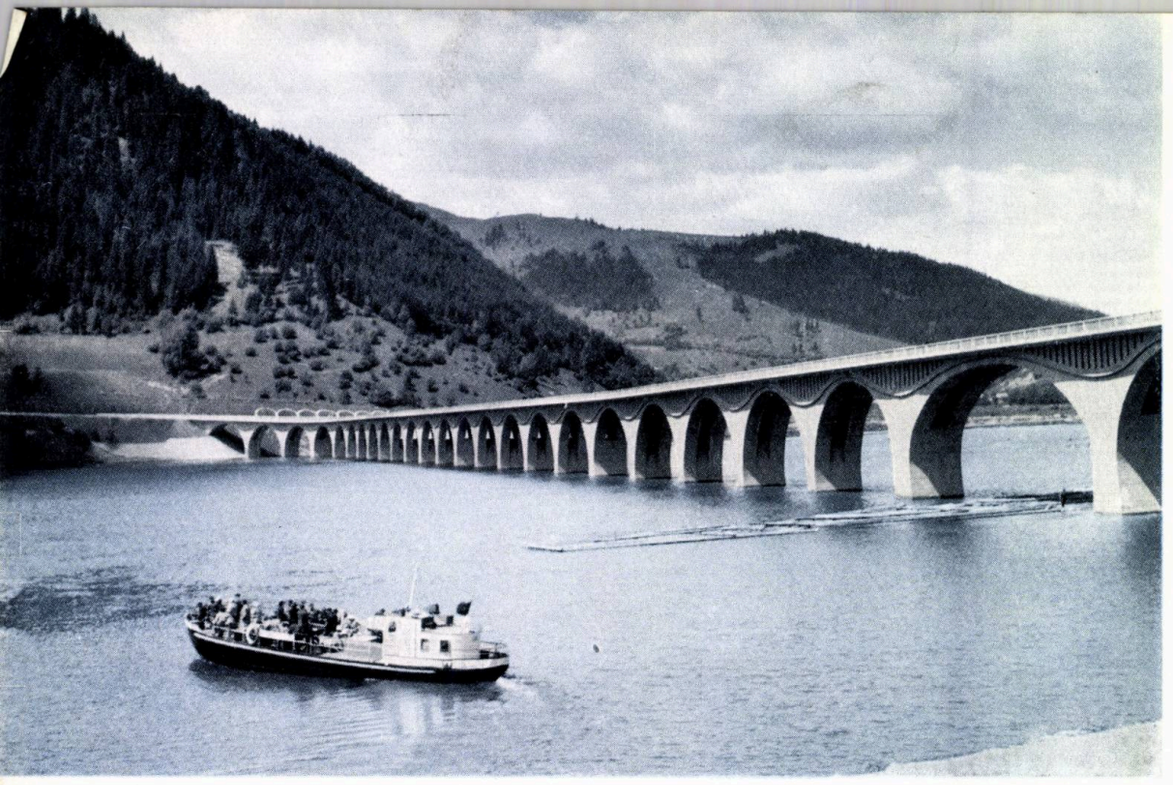

Lacul Bicaz — Podul de la Poiana Teiului

COMPLEX TURISTIC DE ODIHNĂ ȘI BAZĂ NAUTICĂ SPORTIVĂ ȘI DE AGREMENT

Amplasament: platoul de lîngă satul Izvorul Alb, pe malul drept al lacului, în partea centrală a acestuia, într-o zonă cu vegetație bogată (pădurici, pajiști), cuprinsă între două mici golfuri și cu posibilități de acces ușor spre Ceahlău (harta 2, punctul g și pg. 31, fig. 3, punctul c).

Capacitate de vizitare: cca. 1 000 vizitatori

Amenajări principale:

- ștrand cu plajă, vestiare, dușuri etc.
- bază nautică cu debarcader
- restaurant, bufete, chioșcuri
- spații verzi, parc, pădure, agrement
- cabane turistice, cu capacitate de cazare de cca. 250 locuri

HOTEL TURISTIC ȘI GRUP DE CASE DE ODIHNĂ

Amplasament: terenul de pe partea dreaptă a drumului național, la aproximativ 4—5 km amonte de baraj, într-o zonă împădurită cu priveliște panoramică spre lac, Ceahlău, baraj și zona portuară a lacului (harta 2, punctul b).

Capacitate de vizitare: cca. 400 locuri.

Amenajări principale:

- hotelul, construcție cu mai multe niveluri (în funcție de cercetările geotehnice), dotat cu confortul corespunzător funcției turistice de prim rang — cu o capacitate de cca. 150 locuri
- case de odihnă (cu camere de 2—4 persoane, parțial amenajate pentru sezonul de iarnă, restaurant-pensiune etc.) cu o capacitate de cca. 250 locuri
- club (posibilități de proiecție, bibliotecă, săli de joc etc.)
- spații verzi amenajate

COMPLEX TURISTIC ȘI DE ODIHNĂ PENTRU TURISM INTERN ȘI INTERNAȚIONAL

Amplasament: în apropierea satului Rugineşti, într-o zonă verde cuprinsă între drum și lac, cu teren în pantă lină, cu mici accente locale de relief, vedere panoramică spre Ceahlău și amontele lacului (harta 2, punctul d și pg. 31, fig. 3, punctul b).

Capacitate de vizitare: cca. 500 locuri

Amenajări principale:

- cabane turistice, prevăzute parțial cu posibilități de încălzire în vederea permanentizării
- restaurant
- debarcader
- accese la șosea, terenuri de parcare
- plajă
- spații verzi și alei de acces spre lac
- terenuri de sport
- anexe administrative

TABĂRĂ PENTRU TINERET

Amplasament: în apropierea satului Buhalnița, pe malul stîng al pîrîului cu același nume, în imediata apropiere de vărsarea lui în lac (harta 2, punctul h).

Capacitate de cazare: cca. 500 locuri

Amenajări principale:

- cabane-barăci, parțial prevăzute cu încălzire
- cantine
- terenuri de sport, inclusiv sporturi de iarnă
- debarcader și plajă în golful de la vărsarea pîrîului

COMPLEX TURISTIC LA DURĂU

Amplasament: pe valea Schitului, în zona actualelor cabane turistice și a punctului turistic Mînăstirea, pe unul din accesele principale spre masivul Ceahlău.

Capacitate: cca. 300 locuri.

Amenajări principale: cabane turistice, prevăzute parțial cu instalații de încălzire în vederea funcționării în tot timpul anului.

Pentru perspectivă se va lua în studiu posibilitatea amenajării la Durău a unei localități cu caracter permanent, cu funcție climaterică, turistică și prevăzută cu dotări corespunzătoare pentru practicarea sporturilor de iarnă.

COMPLEX DE VILE CU CARACTER SPECIAL

(pentru oaspeți de vază, demnitari etc.)

Amplasament: partea dinspre nord-vest a masivului împădurit al dealului Bisericii, situat în zona centrală a lacului, cu priveliște panoramică spre

masivul Ceahlău și partea din amonte a lacului (harta 2, punctul c pg. 31, și fig. 3, punctul a).

Capacitatea de cazare: cca. 100 locuri

Amenajări principale:

- vile prevăzute cu un grad de confort ridicat
- drum de acces pentru mijloace auto
- debarcader
- plajă
- amenajare pădure-parc

★

În afară de tipuri de amenajări prezentate au mai fost propuse: un motel, cabane pe drumurile de acces spre Ceahlău (harta 2, punctul f), terenuri amenajate pentru camping (harta 2, punctul i), amenajări de agrement, păduri-parc (harta 2, punctul j), belvedere (harta 2, punctul k), precum și alte amenajări de mai mică importanță.

Pe lîngă problemele specifice turistice pe linia sistematizării complexe a teritoriului, studiul a luat în considerare și alte aspecte legate de factori care trebuie să condiționeze o dezvoltare corespunzătoare a funcției turistice.

Se menționează printre propunerile făcute în legătură cu aceste probleme:

— electrificarea zonei lacului prin construirea unei linii de transport de 35 kV, racordată la sistemul energetic;

— alimentarea cu apă potabilă;

— construirea unui port corespunzător pentru navigația pe lac, în vederea deservirii turistice, cît și în scopul asigurării unor legături între localități (în special cele de pe malul drept, lipsite de căi rutiere);

— descongestionarea circulației prin construirea unui traseu special pentru transportul bușteni lor plutăriți pe lac.

Au mai fost de asemenea propuse o serie de măsuri în legătură cu dezvoltarea corespunzătoare a orașului Bicaz, ținîndu-se seama de funcțiile turistice în creștere ale acestei localități, «poartă de intrare» și centru coordonator al întregii zone (mărirea gării, lărgirea căilor de acces spre baraj, organizarea unui transport în comun, hotel, dezvoltarea rețelelor de unități de deservire, stație de benzină, combaterea nocivităților produse de fabrica de ciment etc.).

În cuprinsul studiului au fost propuse și o serie de măsuri organizatorice imediate, absolut necesare pentru asigurarea unei protejări a valorosului fond turistic pe care îl prezintă zona studiată. Printre aceste măsuri se menționează restricțiile de amenajări și construcții necorespunzătoare, în anumite zone indicate pentru amenajări turistice.

★

Cele cîteva date prezentate au avut menirea de a înfățișa modul în care a fost gîndită amenajarea turistică a lacului Bicaz (odihnă, turism, agrement, sporturi) și importanta dezvoltare pe care o va putea căpăta acesta, centru al uneia din cele mai frumoase regiuni turistice din țară.

Studiul efectuat se continuă prin elaborarea unui proiect de sistematizare complexă, în care zona lacului Bicaz — încadrată într-un teritoriu mult mai larg cuprinzînd valea Bistriței între Vatra Dornei și Piatra Neamț — va fi tratată în mod deosebit, în raport cu importanța valorii turistice și a numeroaselor posibilități de care dispune pentru dezvoltarea în perspectivă.

Dr. ec. C. SPIRIDE, ing. S. HERȘCOVICI
arh. ADRIANA POPP, arh. GH. IACOVESCU

Valea Bistriței

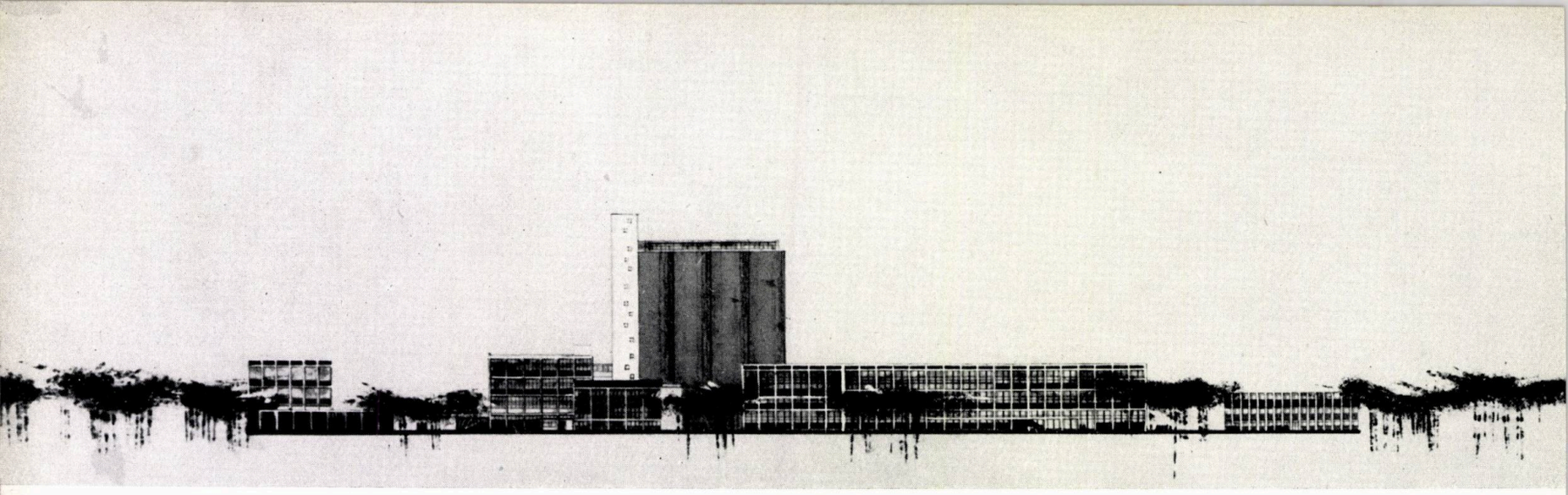

Desfășurare generală

FABRICA DE ULEI «UNIREA» - IAȘI

Plan de situație

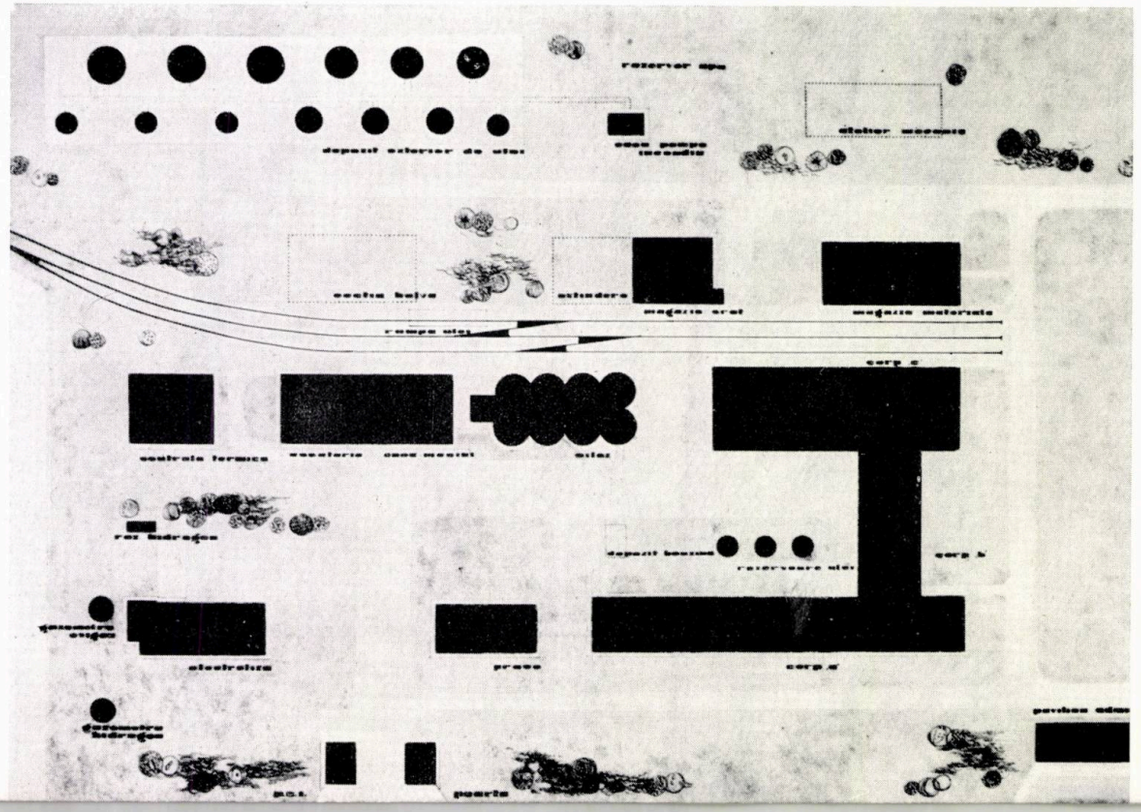

Fabrica de ulei « Unirea » din Iași este unul din importantele obiective industriale, construite în vederea realizării Directivelor Congresului al III-lea al P.M.R. care prevăd dezvoltarea industriei alimentare, astfel încît, în anul 1965, aceasta să-și dubleze capacitatea.

Fabrica cuprinde toate secțiile necesare prelucrării integrale a semințelor cleaginoase, în principal floarea soarelui, producînd: ulei brut, ulei rafinat, uleiuri hidrogenate (schortening și margarină) și ca subproduse, șroturi furajere și oxigen.

Sarcina de proiectare a fost întocmită în trimestrul I al anului 1960, șantierul fiind deschis în trimestrul IV al aceluiași an. Fabrica a intrat în funcțiune la 1 ianuarie 1962, în prezent depășind capacitatea proiectată. Sarcinile trasate de cel de

Autori : *arhitecții Al. Costinescu, Liliana Coradino*
Coautor : *arh. Maria Novițchi*
Colaboratori :
Rezistență : *inginerii M. Petrescu, E. Toma, N. Hulpoi, V. Costescu*
Tehnologie : *inginerii M. Gheorghiu, M. Ritirș, N. Afilipoaie*
Șef de proiect complex : *ing. E. Metta*
I.P.I.A.

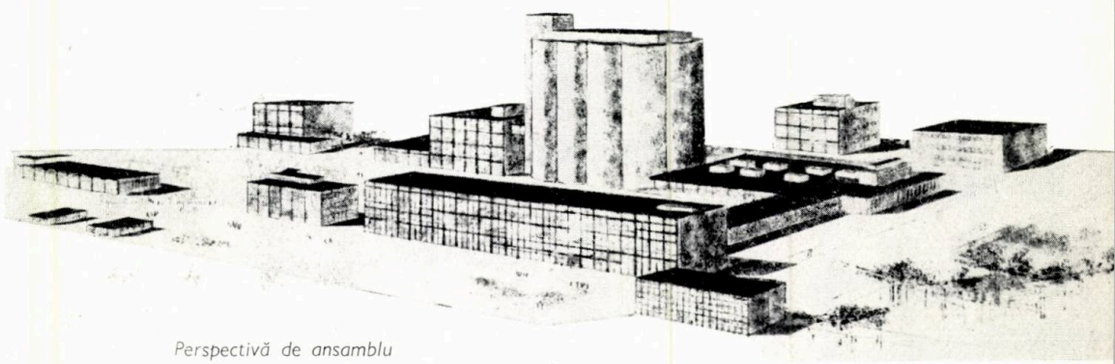

Perspectivă de ansamblu

Desfășurare generală

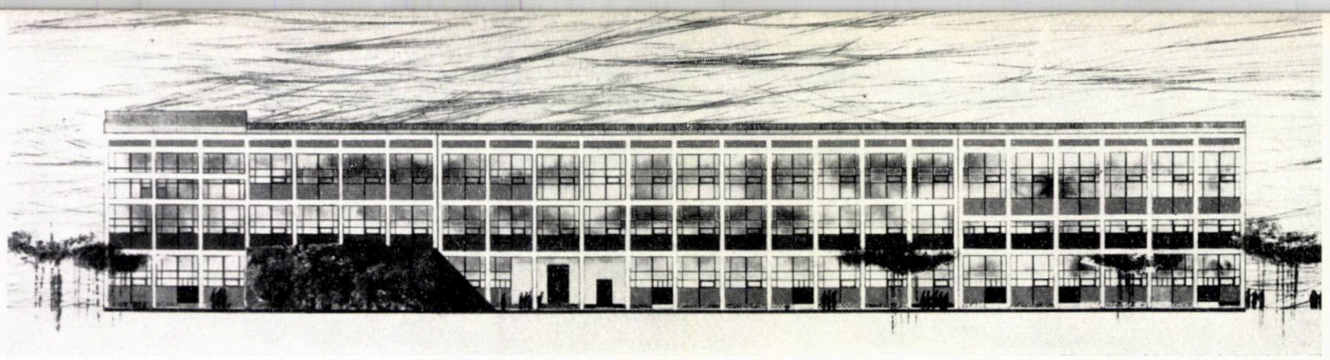

Fațada posterioară

al III-lea Congres al P.M.R., ca întreprinderile noi să intre în funcțiune cel mai tîrziu în 24 luni de la deschiderea șantierului, au fost astfel îndeplinite și depășite.

Intreprinderea a fost amplasată în zona industrială a orașului Iași, la data întocmirii sarcinii de proiectare numai conturată în schița de sistematizare a orașului. Pentru stabilirea definitivă a amplasamentului a fost necesară elaborarea unui studiu de amplasare în zonă, care a constituit primul pas în sistematizarea zonei industriale a orașului Iași.

Conform temei de proiectare, fabrica face parte dintr-un complex industrial, în anii următori urmînd a se construi în jurul nucleului creat: o fabrică de halva și produse zaharoase, organic legată de fabrica de ulei, și o fabrică de zahăr.

Ținîndu-se seama de această premiză, pavilionul administrativ și magazia de materiale au fost corespunzător dimensionate și amplasate pentru a deservi întregul complex.

În vederea realizării aceluiași scop s-au proiectat și rețelele exterioare, liniile de garaj, drumurile și racordurile pentru utilități.

La întocmirea planului general a fost de asemenea necesar să se țină seama de faptul că alături de fabrica de ulei era prevăzut a se construi centrala de termoficare a zonei industriale, ceea ce a condiționat amplasarea grupului siloz — casa mașini, de unde centrala termică ar fi primit cojile utilizate drept combustibil.

Față de unitățile industriale cu același profil, existente atît în țară cît și în străinătate, s-a schimbat radical concepția de proiectare, comasîndu-se toate secțiile de fabricație al căror proces tehnologic și norme PCI, sanitare și de protecția muncii, au permis acest lucru, pînă în prezent toate întreprinderile similare proiectîndu-se pavilionar.

Astfel:

— Operațiile de primire, uscare, depozitare și descojire a semințelor se desfășoară într-un ansamblu de construcții format dintr-un siloz din beton armat, cu 8 celule de 10 m diametru și 46 m înălțime, și casa sa de mașini, în care au fost amplasate utilajele desfășurării acestor operațiuni, realizîndu-se legături tehnologice scurte, ceea ce a ieftinit considerabil valoarea utilajelor de transport, a instalațiilor aferente și a construcțiilor.

— S-au amplasat, de asemenea într-o singură construcție, secțiile principale de fabricație: extracția, rafinăria, hidrogenarea, secția de prelucrare a margarinei, depozitul răcit pentru margarină, spălătoria de butoaie, îmbutelierea în sticle a uleiului și centrala frigorifică, soluție folosită pentru prima oară în lume la realizarea unei întreprinderi pentru fabricarea uleiului.

S-au proiectat pavilionar: secția de electroliză care produce hidrogenul necesar solidificării uleiului și care nu poate fi comasată cu alte construcții, datorită condițiilor impuse de normele PCI; magazia de șrot prezentînd pericol de incendiu și explozie; secția preselor; centrala termică folosind drept combustibil cojile de floarea soarelui și magazia de materiale.

Planul corpurilor principale de fabricație

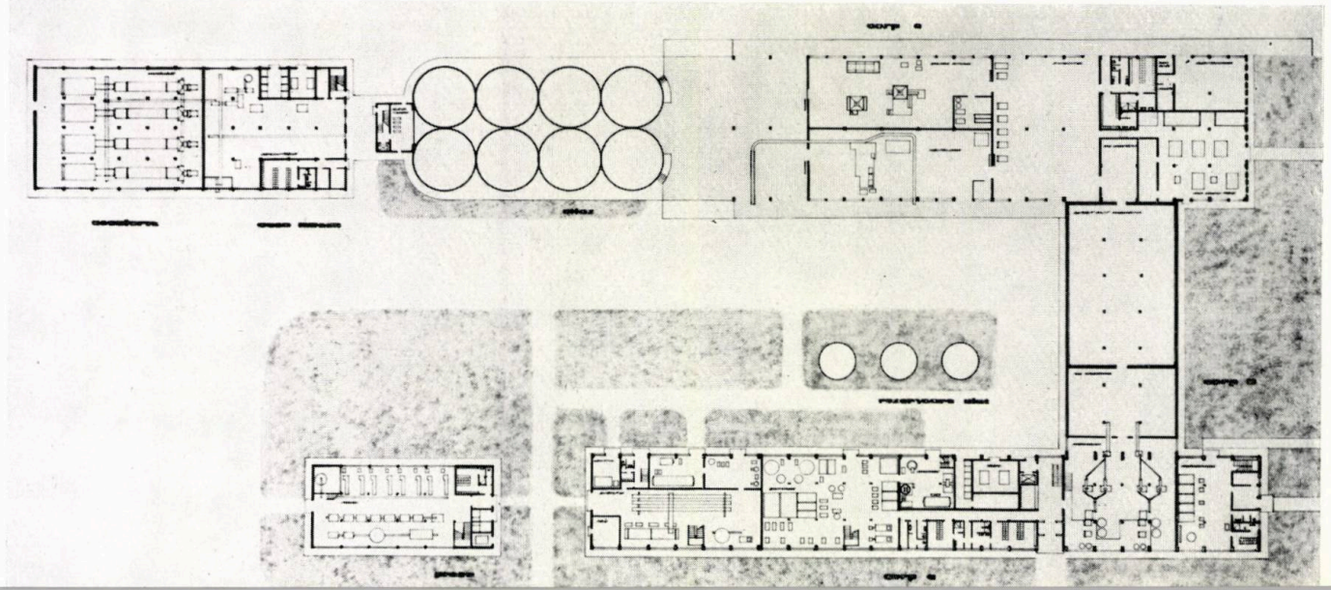

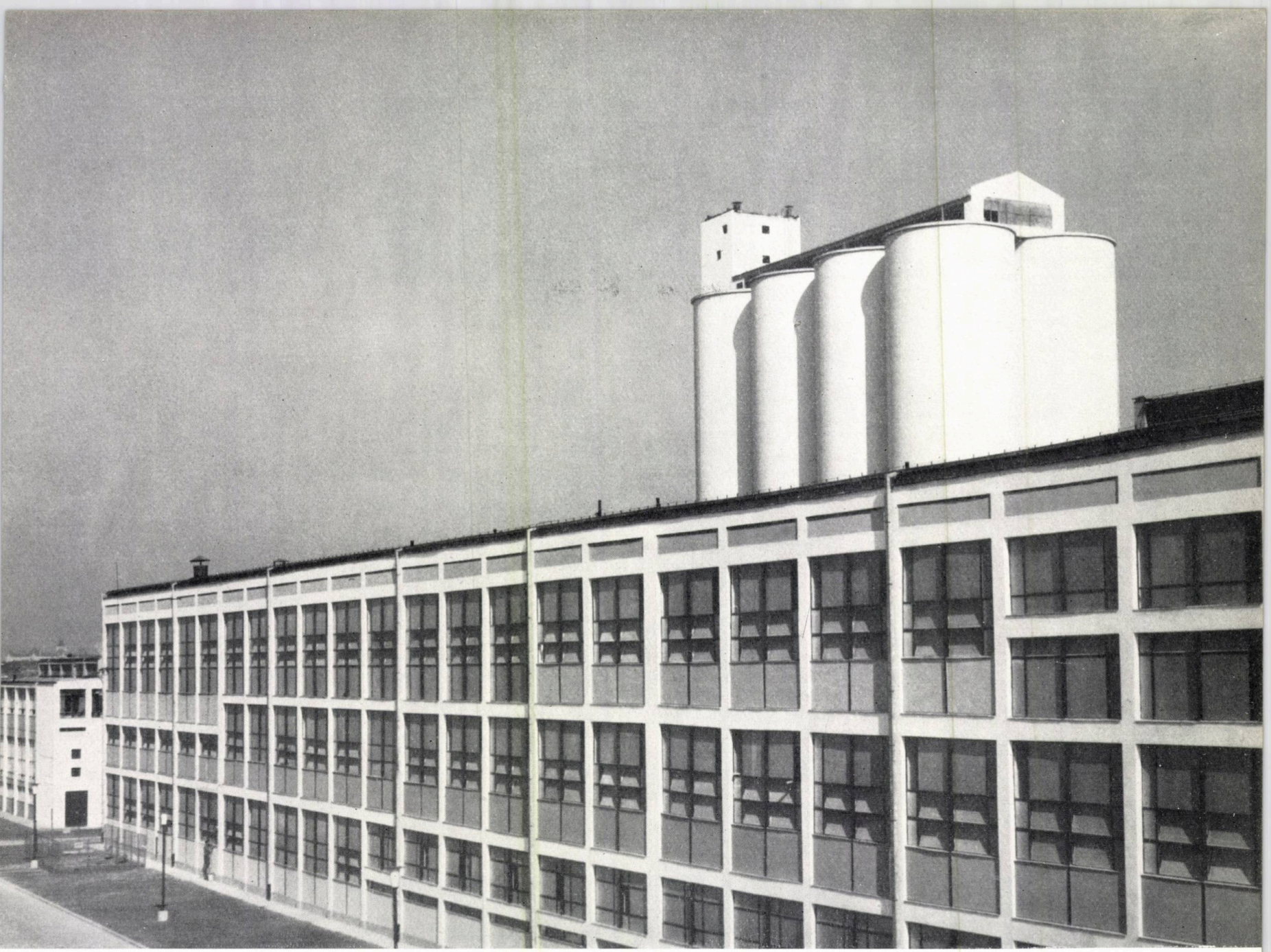

Detaliu de fațadă

Comasarea construcțiilor a permis realizarea unor indici superiori de ocupare a terenului și, ca urmare, ieftinirea costului lucrărilor de drumuri și rețele exterioare.

Indicii tehnico-economici obținuți sînt:

— suprafața de teren ocupată ..... 82 904 m²
— suprafața construită 14 600 m²
— drumuri și platforme ..... 14 000 m²
— zona c.f..... 4 500 m²
— gradul de ocupare 40 %

Acești indici sînt cu 20% superiori celor de la fabrica de ulei « Oltenia » - Podari, amplasată și aceasta într-un complex cu o fabrică de zahăr, și cu 30% celor de la fabrica « Interindustrial ».

Totodată s-a obținut o judicioasă zonificare și dispunere a clădirilor și instalațiilor în planul general.

Deservită de un fascicol de linii de garaj, zona de depozitare — formată din silozul de semințe, expediția de ulei și margarină, depozitul exterior de ulei în rezervoare metalice, rampa de expediție a uleiului la cisterne, magazia de șrot și magazia de materiale — ocupă partea din fund a terenului.

Zona de fabricație — formată din secția preselor, corpul principal de fabricație cuprinzînd secțiile:

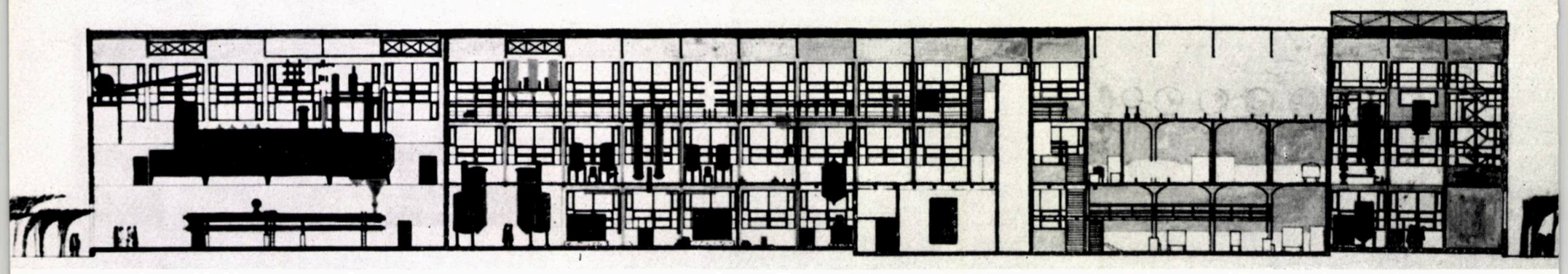

Corpul principal — Secțiune longitudinală

extracție, rafinărie, hidrogenare și fabricație margarină, formînd partea sa înaltă, și secția electroliză — constituie frontul principal al ansamblului spre șoseaua Tuțora, arteră principală a zonei industriale.

Între cele două fronturi de clădiri se află o vastă platformă pavată unde se desfășoară manipulările de materiale ce se transportă cu autocamioanele: semințe transportate de la distanțe mici, sticle și butoaie de ulei și margarină ce se expediază în oraș. Toată această circulație este mascată spre șosea de clădirea corpului principal de fabricație.

La alinierea șoselei principale, constituind cea de a treia zonă, au fost amplasate: pavilionul administrativ, dimensionat și pentru necesitățile viitoarei fabrici de zahăr cu care fabrica de ulei va forma un complex alimentar și, creînd un largo la intrare, pavilionul de poartă și postul PCI a cărui fațadă spre șoseaua Tuțora a fost concepută ca un panou decorativ accentuînd și punînd în valoare intrarea în fabrică.

O rețea de drumuri judicios dimensionată, realizată din calupuri din granit, asigură în cele mai bune condiții circulația în incintă.

Peluze de iarbă, arbuști și grupuri de arbori ornamentali agrementează ansamblul și contribuie la sublinierea calităților sale arhitecturale.

Soluțiile constructive adoptate corespund celui mai înalt nivel al tehnicii actuale atît din punct de vedere economic cît și din punct de vedere al industrializării execuției lucrărilor, fapt care a permis constructorului să execute construcțiile, instalațiile și montajul utilajului într-o perioadă de numai un an.

Cu toate că necesitatea prevederii de goluri în planșee impunea, în cazul folosirii betonului armat, realizarea de construcții monolit, totuși s-au utilizat în majoritatea cazurilor prefabricate.

S-au realizat integral din prefabricate: corpul principal de fabricație, o hală cu parter și două niveluri (avînd stîlpii prefabricați, ferme metalice și acoperișul din plăci termoizolante); corpul de construcție cuprinzînd: spălătoria de butoaie, îmbutelierea uleiului în sticle și centrala frigorifică (cu

Interior

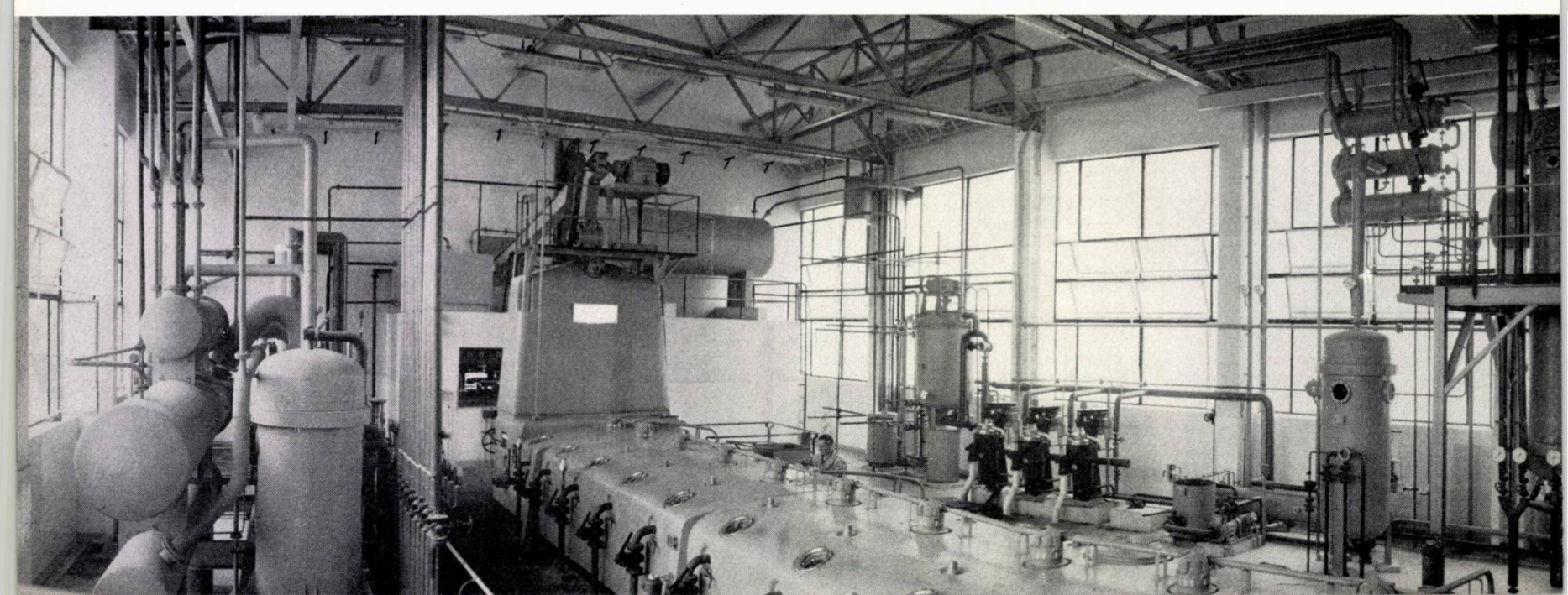

stîlpi prefabricați, grinzi Matarow prefabricate și acoperișul din chesoane); uscătoria de semințe avînd întreaga structură (stîlpii, grinzile și chesoanele învelitorii) prefabricată, și corpul electroliză, realizat pe ziduri portante și cu învelitoarea din chesoane prefabricate.

Silozul de semințe, care prin dimensiunile sale și datorită naturii terenului a pus probleme dificile de fundare, a fost realizat cu cofraje glisante acționate cu prese « Interconsult ».

Fundat pe un radier general, sprijinit pe piloți prefabricați, silozul — ale cărui dimensiuni impresionante au fost arătate mai sus — a fost glisat împreună cu turnul elevatoarelor, înalt de 56 m, în numai 16 zile.

Calitățile funcționale ale ansamblului și utilizarea celor mai avansate metode de realizare a construcțiilor sînt puse în valoare și de judicioasa sa rezolvare arhitecturală.

Cu toată marea diversitate de forme și volume, ale clădirilor, generată de satisfacerea necesităților procesului tehnologic și totodată de o economică dimensionare a lor, s-a realizat totuși un ansamblu care se remarcă prin unitatea sa arhitectonică și prin încadrarea sa armonioasă în peisajul înconjurător.

Urmărindu-se un ritm uniform pe fațadele de diferite înălțimi ale clădirilor, utilizîndu-se detalii comune și aceeași gamă de culori în tratarea fațadelor, s-a asigurat o unitate care dă întregului complex o notă caracteristică.

Complexul este dominat de silueta zveltă a silozului de semințe care, ca o replică modernă a turlelor monumentelor bătrînului Iași, se profilează impunător pe dealurile care înconjoară zona industrială și face ca ansamblul să constituie un punct remarcat atît din oraș cît și de pe artera de penetrație dinspre București-Vaslui.

Întrebuințarea, atît la interior cît și la exterior, a finisajelor colorate contribuie favorabil atît la sublinierea calităților plastice ale construcțiilor cît și la crearea unei atmosfere de optimism favorabilă desfășurării muncii.

Arh. AL. COSTINESCU,
arh. LILIANA CORADINO

Silozul și casa de mașini

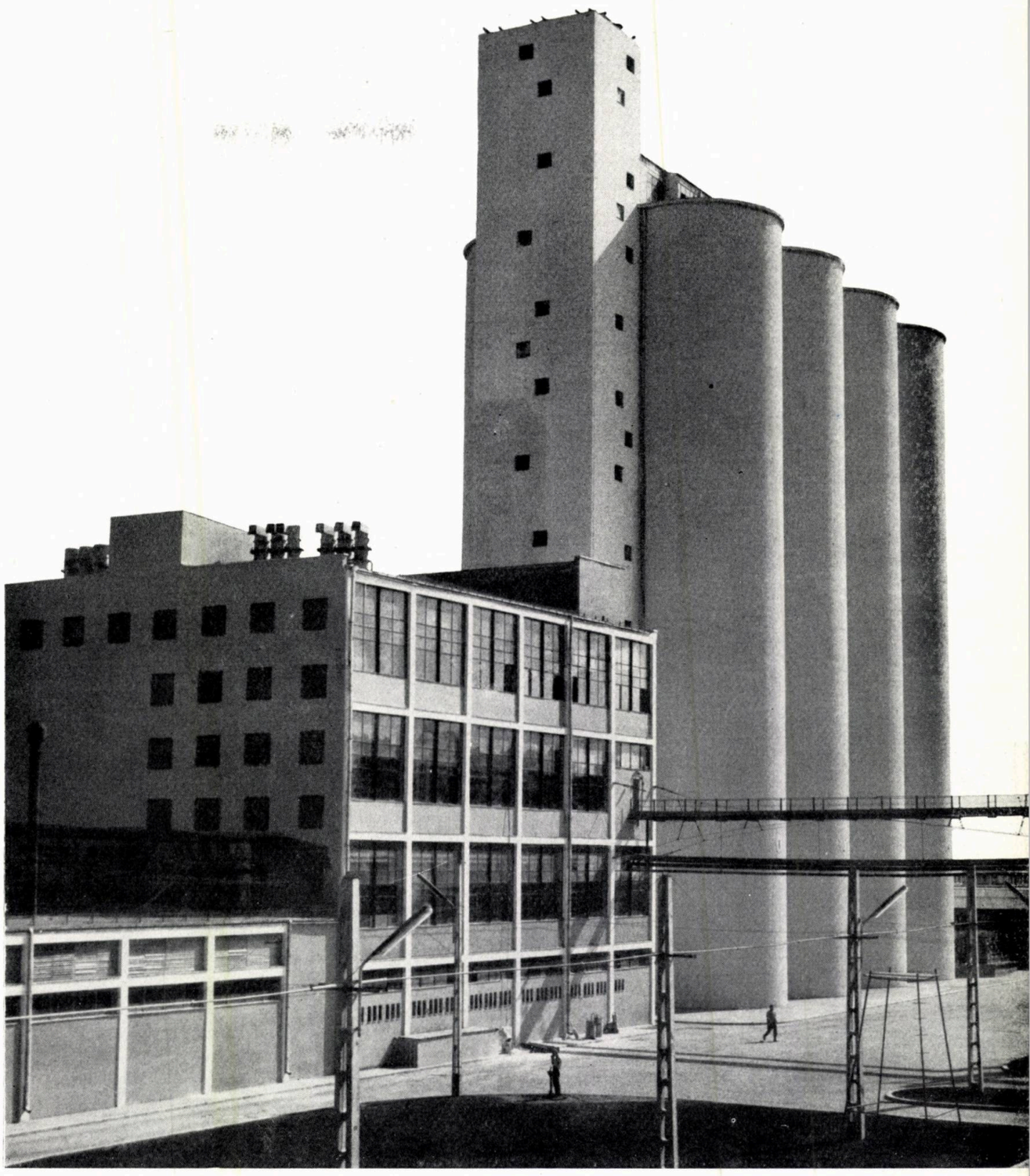

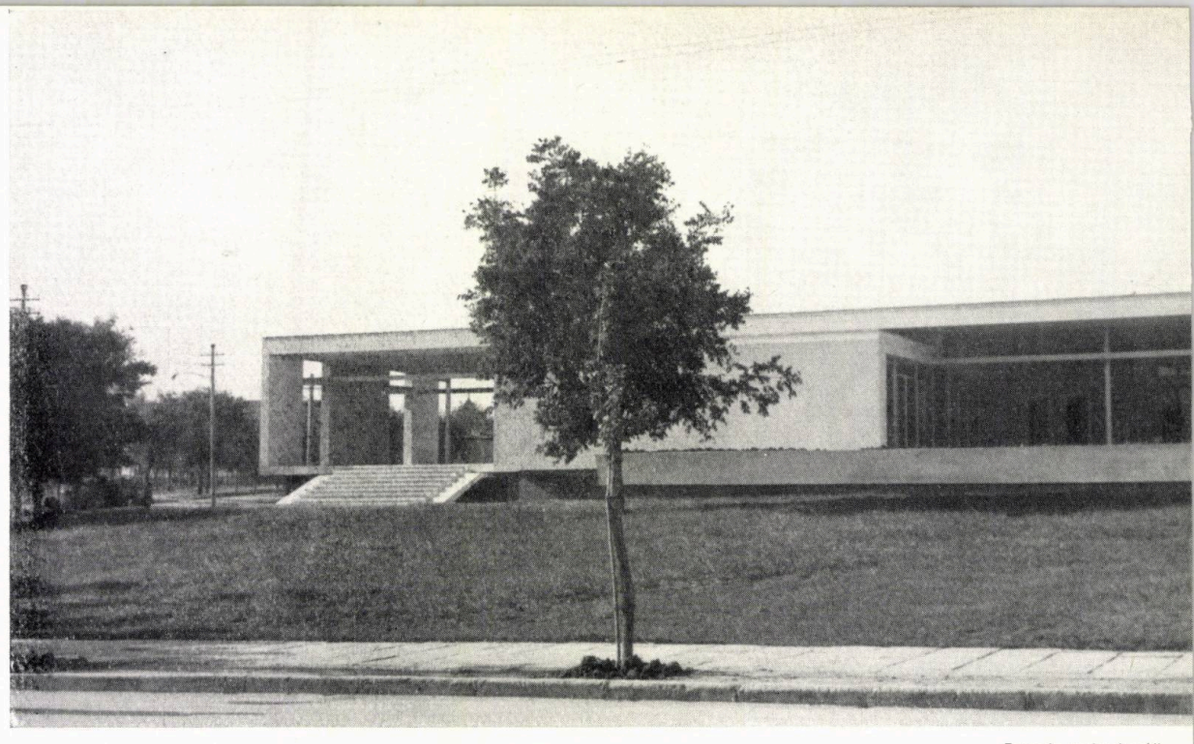

Fațada principală

RESTAURANT-CANTINĂ LA TECHIRGHIOL

Autori: *arhitecții Rodica Dumitrașcu, I. Pușchilă, Al. Tsaquiris*
D.S.A.P.C. — Constanța

Intrarea principală

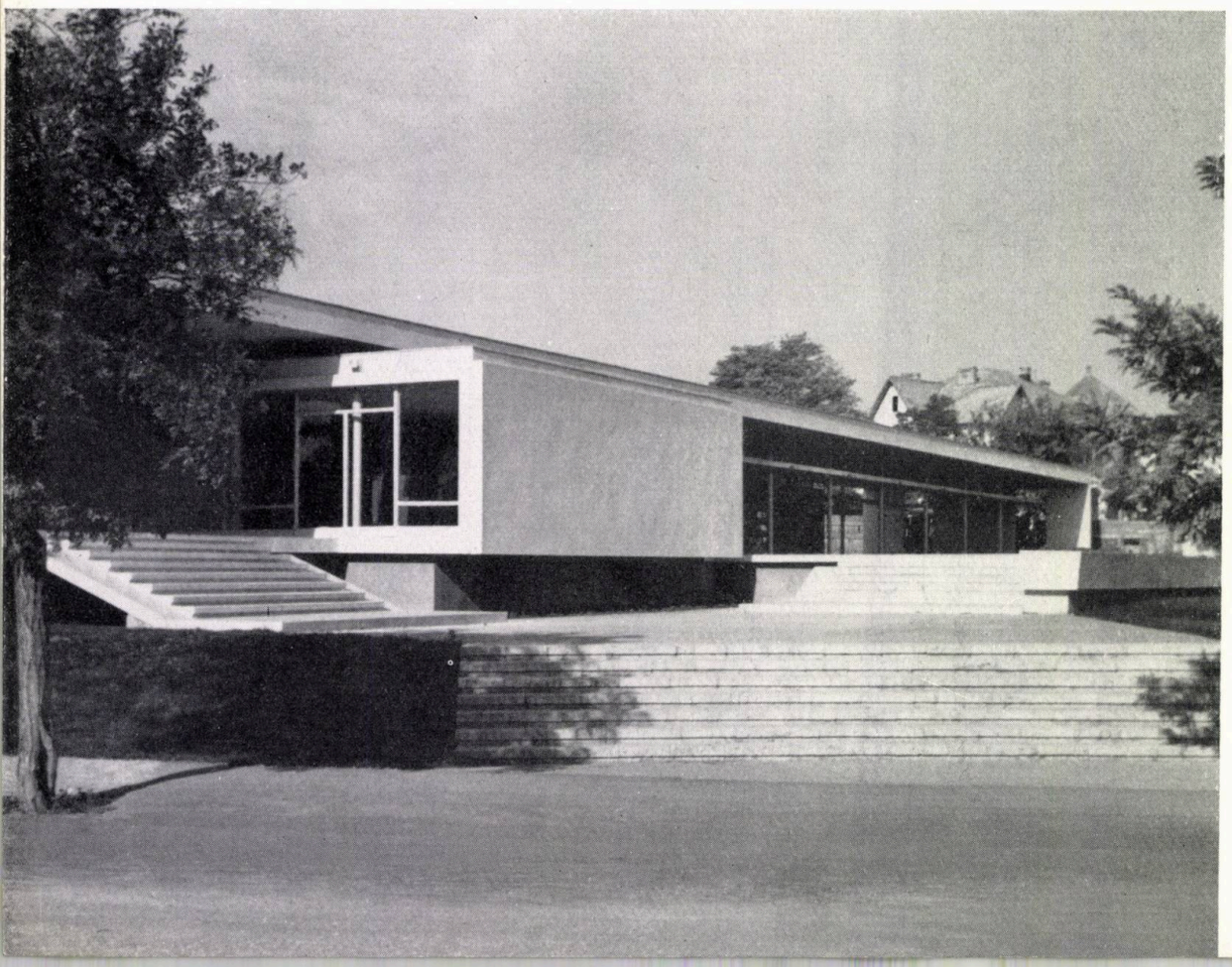

În ultimii ani, afluența mare a oamenilor muncii la tratament și cură în orașul Techirghiol a ridicat problema construirii unui ansamblu care să poată servi de cantină sau restaurant, în întregime pe perioada sezonului de vară și parțial în restul anului.

Cantina-restaurant este amplasată pe un teren care prezintă o pantă de cca. 6%, oferind o perspectivă asupra întregului lac Techirghiol.

Cantina-restaurant are o capacitate de 1 500 de locuri în două serii; 500 de locuri au fost repartizate în spații închise — în două săli — revenind cca. 1,20 m² loc de masă în spațiu închis, și 250 de locuri pentru terasele acoperite, revenind cca. 1,40 m² loc de masă în spațiu deschis.

Tema a fost astfel transpusă în proiect, încît întreg ansamblul să poată funcționa în diferite scopuri: fie în întregime cantină, fie cu sala mare cantină și sala mică restaurant, fie cu ambele săli restaurant. De asemenea, prin instalarea unei linii de autoservire (dat fiind poziția oficiului), în sala mare poate funcționa un restaurant cu autoservire.

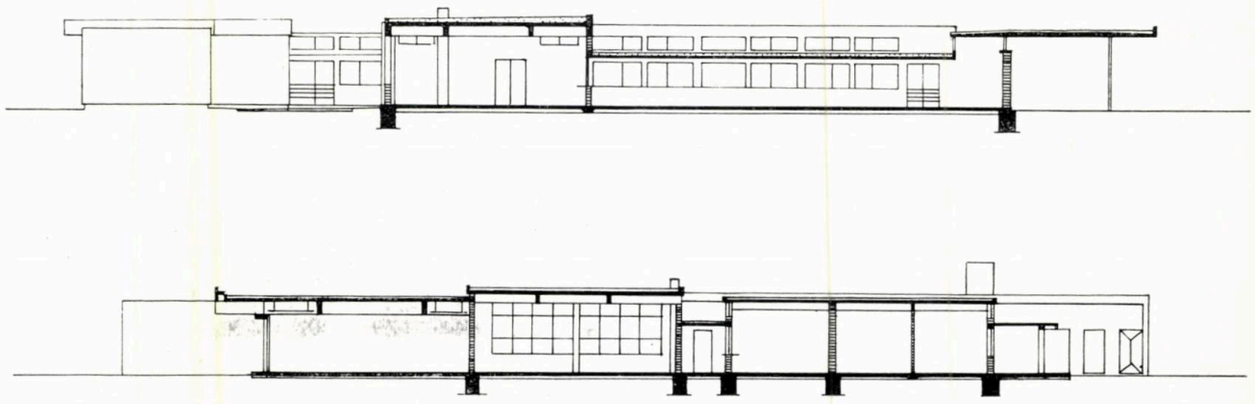

Secții

Detaliu de intrare

Construcția se dezvoltă numai pe parter, la subsol fiind centrala termică ; astfel s-a ușurat circulația și s-a evitat instalarea de monte-charges-uri și scări de serviciu.

Serviciile au fost dimensionate pentru o producție de 1 500 de mese pe zi.

Depozitele au fost legate direct de spațiile pe care le deservesc prin uși și ghișee, spre a evita crearea unor coridoare suplimentare și pentru a evita transporturile ; aceasta a dus la posibilitatea separării circulației obișnuite de circulația curată, în acest scop vestiarele cu grupurile sanitare pentru personalul de serviciu fiind amplasate cu trecere obligată.

Sectorul de deservire este constituit din sălile de deservire și terasele respective ; sala mică fiind încălzită va putea folosi și iarna, cu un hol de intrare cu vestiar și un grup sanitar încălzit.

Sectorul de distribuție este compus din oficiu cu ghișeele necesare la bucătărie, spălător de veselă, băuturi, prăjituri și pîine. Circulația la și de la oficiu nu se intersectează cu cea a consumatorilor.

Sectorul de preparare este compus din bucătărie, bufet rece, laborator de cofetărie (pentru întreaga stațiune) preparații, legume, carne și pește ; circulația în acest sector este complet separată de rest.

Sectorul de depozite are de asemenea o circulație complet separată.

În plastica acestei cantine-restaurant s-a urmărit o exprimare simplă, clară și armonioasă, folosind pentru finisajele ex-

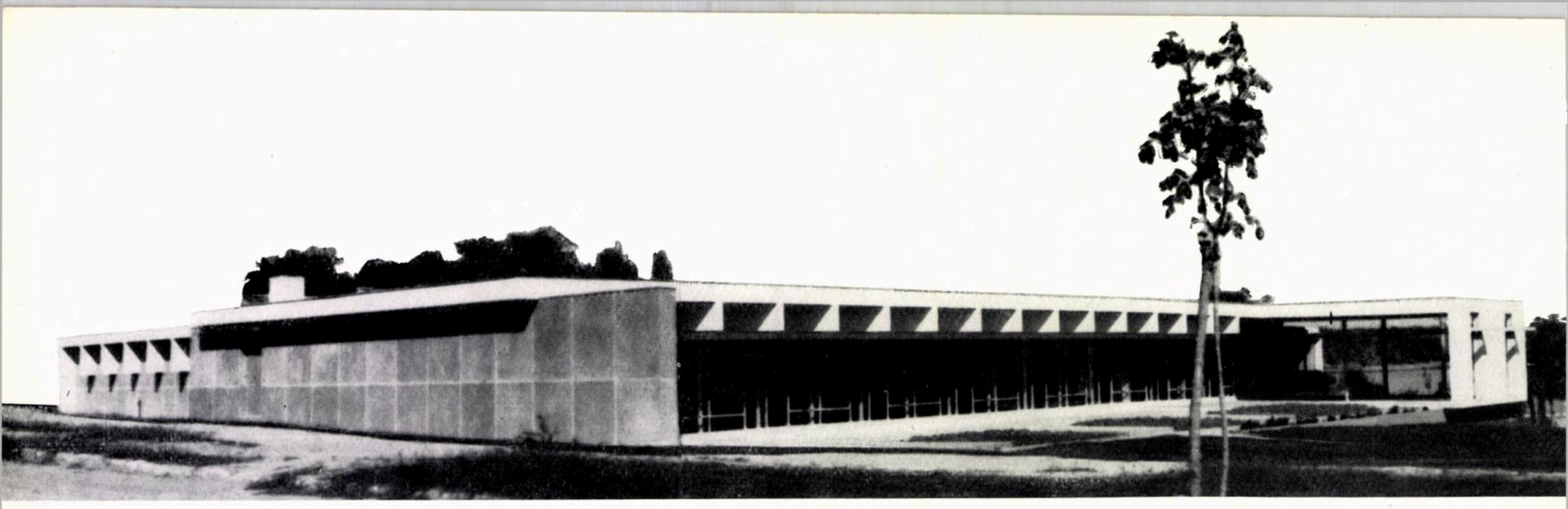

terioare beton, cărămidă aparentă și tencuieli de terasit și praf de piatră. La interior, în sălile de consumație, s-a folosit cărămidă aleasă, rostuită pe orizontal, pentru tavane și grinzi, praf de piatră și terasit, pentru pardoseli — plăci de mozaic venețian în săli și plăci de beton pe terase. Serviciile au fost finisate cu faianță sau ulei, zugrăveli simple și pardoseli din mozaic de marmură cu ciment alb.

Soluția constructivă constă, la sălile de consumație și terase, din stîlpi metalici și plăci cu grinzi de beton armat care casetează planșeul, iar la sectorul de deservire, din ziduri portante și plăci cu grinzi din beton armat.

1 | 2 3 | 4

1 — *Fațada laterală și cea posterioară*

2 — *Decorație murală pe terasa din fațada principală*

3 — *Plan*

1. Sala mare — 2. Sala mică — 3. Hol — 4. Grup sanitar — 5. Oficiu — 6. Bucătărie — 7. Spălător vase — 8. Pîine — 9. Băuturi — 10. Prăjituri — 11. Bufet rece — 12. Preparare zarzavat — 13. Preparare carne — 14. Depozit de băuturi — 15. Preparare prăjituri — 16. Patiserie — 17. Coacere — 18. Ambalaje — 19. Preparare pește — 20. Birou de primire — 21. Depozit de zarzavat — 22. Depozit frigorific — 23. Cameră de zi — 24. Depozit de coloniale — 25. Depozit — 26. Grupuri sanitare — 27. Moară pentru gunoi — 28. Acces la centrala termică 29. Circulație murdară — 30. Circulație curată 31. Curte de seviciu — 32. Curte personal — 33. Terase acoperite — 34. Grup sanitar — 35. Post trafo

4 — *Peretele decorat al terasei din fațada principală*

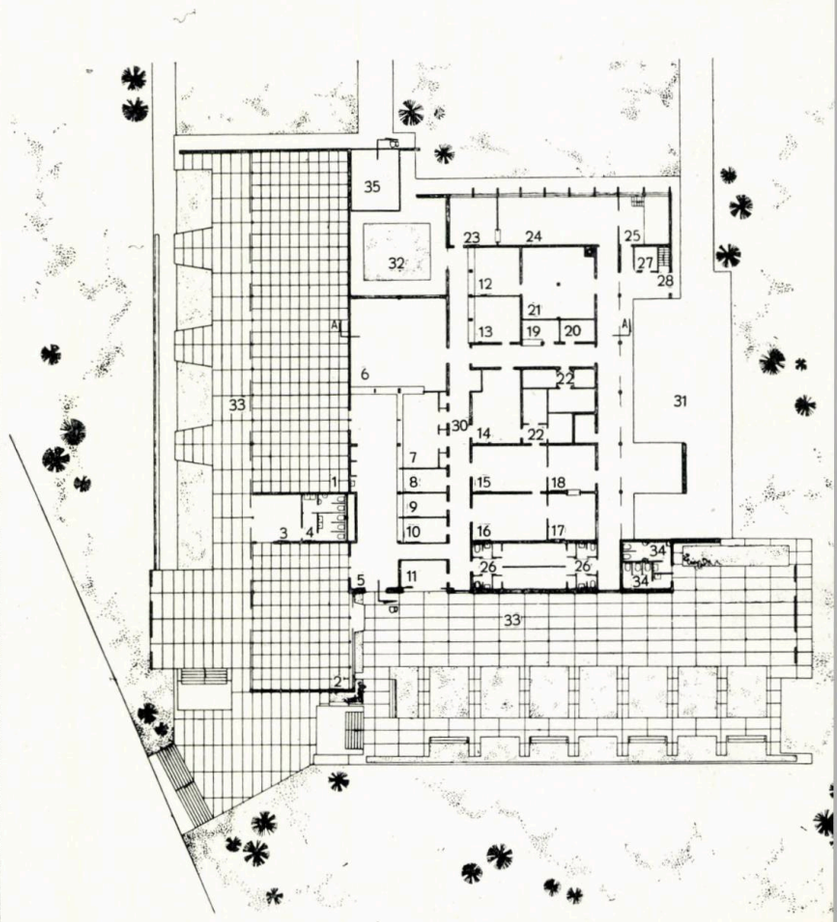

Învelitoarea este în terasă necirculabilă, cu strat izolator din praf hidrofob și plăci de beton, pantele realizîndu-se în mare parte din înclinarea plăcilor plafonului.

Iluminatul în sălile de consumație și pe terase se face combinat, fluorescent cu incandescent, iar în sectorul serviciilor, incandescent.

Construcția cantinei-restaurant a fost agrementată cu spații verzi, peluze, grupuri de flori, plantații înalte, cu bănci de odihnă și careuri de gazon.

Arh. RODICA DUMITRAȘCU

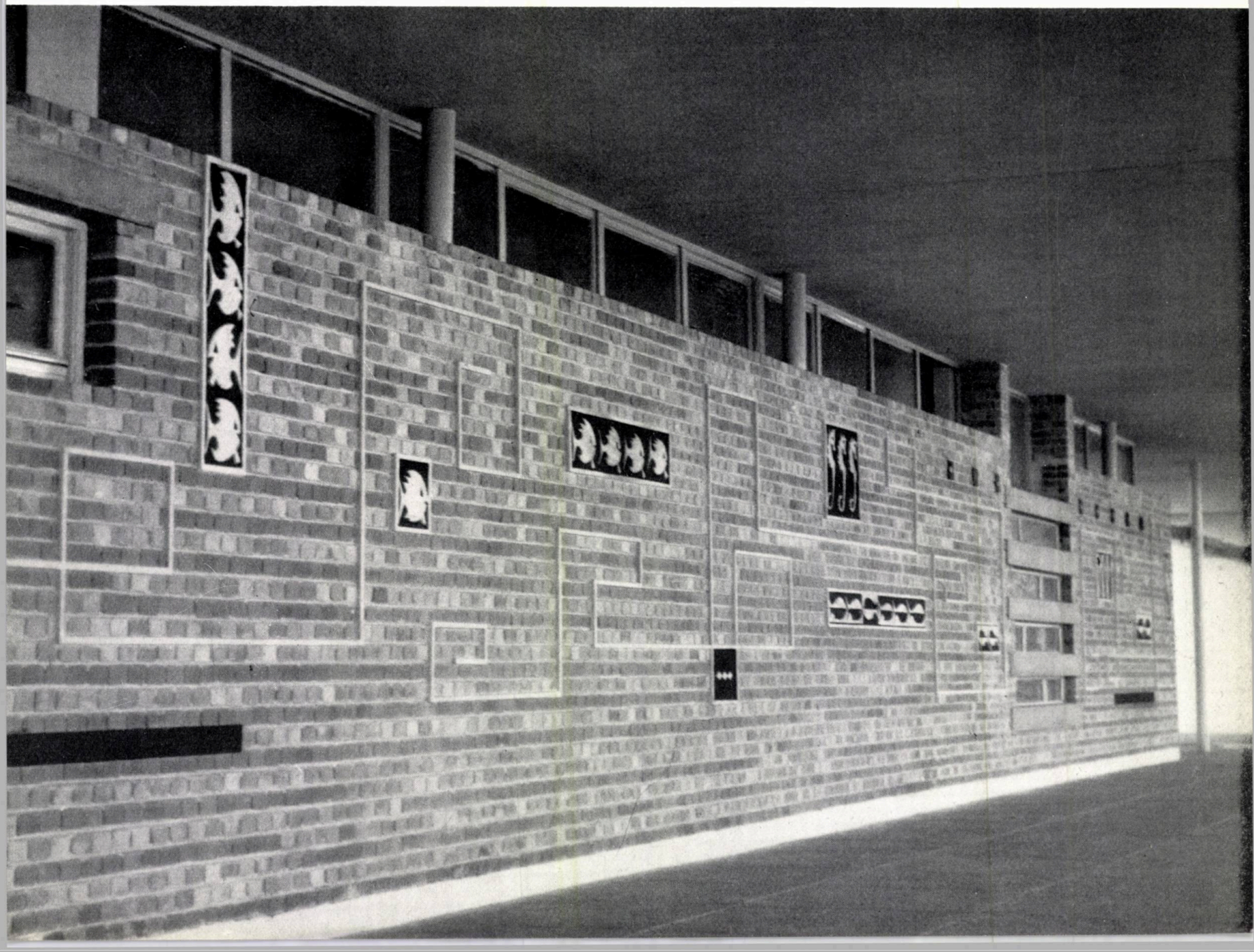

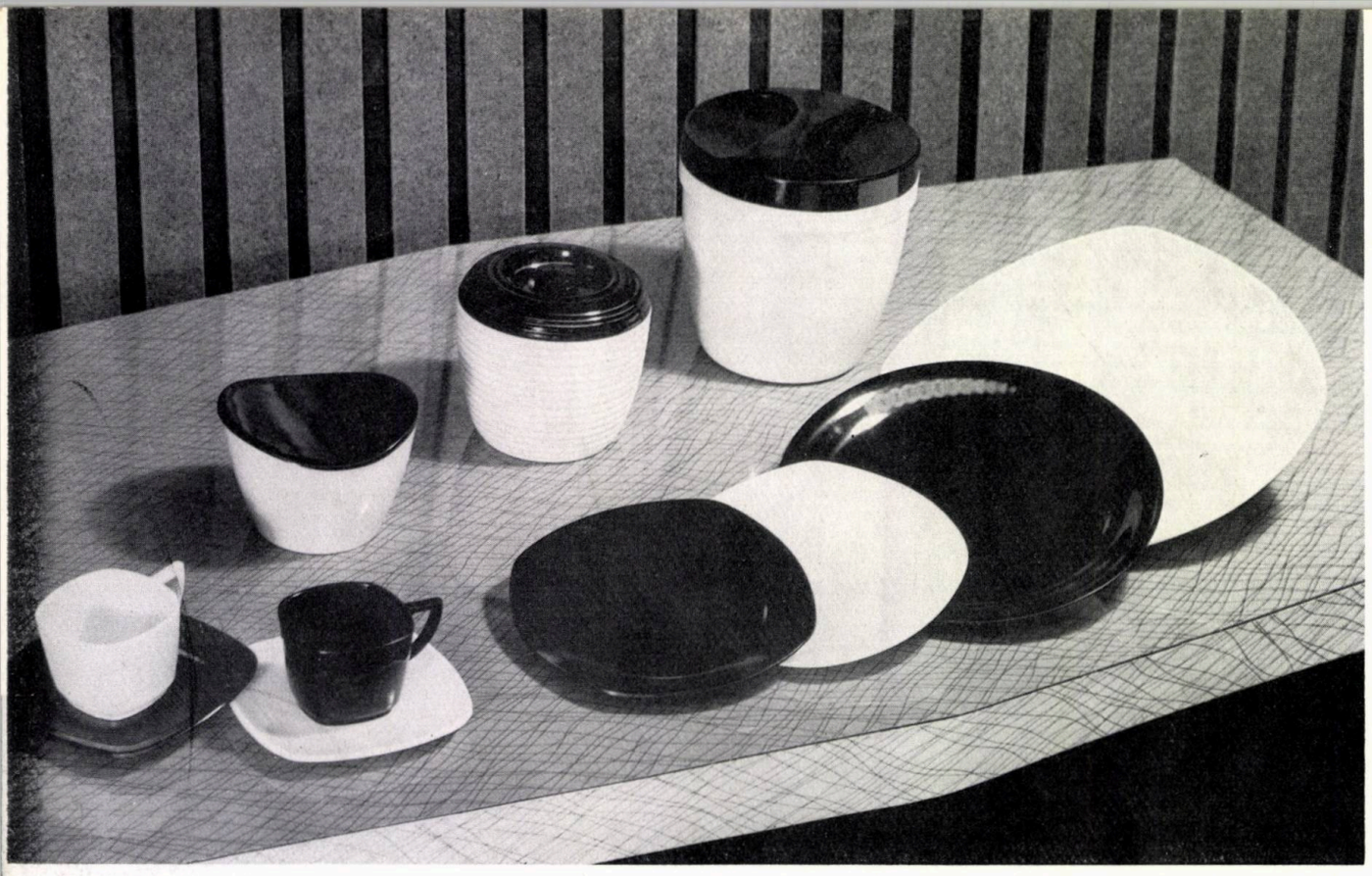

Obiecte de uz casnic din material plastic

Conf. arh. D. HARD

PENTR

O privire îndreptată către tradiția artistică a poporului, sesizarea surprinzătoarei unități ce există în varietatea celor mai diferite domenii ale creației artistice populare din vremile trecute, ca și prezența unei preocupări accentuate pentru frumos pînă și în cele mai de detaliu laturi ale vieții zilnice — în costume și în țesături decorative, în jocurile populare și în muzică, în arhitectură și în decorul pictat sau sculptat al obiectelor destinate celor mai diverse întrebuințări — ne confirmă temeinicia acestei convingeri.

Către sfîrșitul veacului trecut, transformînd frumosul în marfă, burghezia a generalizat și în țara noastră practica « modelelor exclusive», a frumosului în tiraj limitat, rezervat în exclusivitate minorității exploatatoare, în timp ce pentru masele largi, în producția de serie, fabricatul de calitate inferioară, atît din punct de vedere tehnic cît și din punct de vedere estetic, a copleșit totul prin cantitate, înăbușind valorile artistice.

Aceasta a reprezentat o adevărată « producție industrială a urîtului», a cărei influență s-a dovedit deosebit de nefastă nu numai asupra sensibilității estetice și a gustului unei mari părți a populației orășenești, dar și asupra continuității creației folclorice, mai ales în regiunile din vecinătatea marilor orașe.

estetica produselor industriale

Revoluția culturală — rezultat al marilor transformări economice, politice și sociale petrecute în țara noastră — a pus la dispoziția oamenilor muncii bunurile culturii interzise lor în orînduirea capitalistă.

Publicul care umple sălile de concert și de teatru, tirajele uriașe ale cărților și periodicelor, frecventarea masivă a bibliotecilor, muzeelor și a sălilor de expoziții, dovedesc fără putință de tăgadă că masele largi se îndreaptă cu nesaț către aceste bunuri, dovedesc amploarea aspirației către frumos a acelora care odinioară erau ținuți la marginea vieții.

Noile cunoștințe generează dorința de a cunoaște și mai mult, obișnuința frumosului dă naștere aspirației către mai frumos.

Ca urmare, cerințe tot mai insistente impun astăzi necesitatea de a oferi frumosul și dincolo de pereții palatelor de cultură și dincolo de coperțile cărților. Sarcina de a aduce frumosul în viața de toate zilele, de a crea din acest frumos însuși cadrul desfășurării vieții noastre, capătă astfel o stringentă actualitate și o semnificație cu totul deosebită în regimul socialist.

Este oare posibil să se atingă acest obiectiv ?

Dacă acceptăm ca firească ideea că orașul poate și trebuie să constituie un ansamblu unitar și primitor, că locuința poate și trebuie să se integreze în mod organic în acest ansamblu, că în interiorul locuinței, mobilă și corpuri de luminat, covoare și perdele, veselă și obiecte decorative pot și trebuie să tindă laolaltă la crearea unui cadru plăcut și armonios în care să-și găsească locul în chip fericit și linia îmbrăcămintii noastre și plastica celor mai diferite produse de larg consum, ideea « frumosului — cadru al vieții» ne apare nu numai ca firească, dar și ca întru totul realizabilă.

Obiectele ce ne înconjoară, produsele industriale de larg consum pot și trebuie să fie și unitare și frumoase.

ESTETICĂ A PRODUSELOR DE LARG CONSUM

Pe de altă parte, chiar în domeniul strict limitat al producției «frumosului de uz restrîns», destinat minorității exploatatoare, ca urmare a contradicțiilor specifice ultimului stadiu al capitalismului, apariția a nenumărate curente concretizate în formalisme și mode de tot felul, a avut ca rezultat instaurarea confuziei și dezorientării.

Ieșirea din această situație apare deosebit de dificilă, mai ales dacă ținem seama că în industria Romîniei burgheze preocuparea pentru estetica produsului industrial a fost ca și inexistentă. Aceasta, datorită faptului că redusele cantități de produse de calitate în «modele originale», necesare consumului «high-life-ului» acelor vremuri, nu justificau o producție industrială națională și se rezolvau mult mai comod pe calea importului.

Așa se explică numărul mic al specialiștilor în proiectarea estetică a produselor industriale, a creatorilor de modele pentru industrie («industrial designer») în mai toate ramurile producției noastre.

În anii de după 23 August 1944, o dată cu tranformările ce au dus țara noastră pe calea socialismului, s-au înregistrat și numeroase inițiative pentru lichidarea acestei rămîneri în urmă, pentru o nouă orientare în poziția față de estetica produsului industrial.

Este locul să menționăm aici activitatea dusă în această direcție, cu multă pasiune și perseverență, de unii dintre artiștii noștri decoratori.

Rezultatele căutărilor lor, concretizate în modele prezentate în mai multe expoziții de stat de artă decorativă aplicată ca și în cadrul Galeriilor «Fondului Plastic», s-au bucurat de unanima apreciere a publicului și chiar dacă, din păcate, puține din lucrările expuse au pătruns în producția de serie, fie pentru că nu sînt direct adaptabile, fie pentru că nu li s-a acordat atenția cuvenită, prezentarea lor a constituit un pas înainte făcut spre deschiderea unei discuții asupra problemelor creației în domeniul artei decorative aplicate, al esteticii produsului industrial de larg consum.

Creșterea interesului pentru estetica produsului industrial s-a făcut totuși tot mai simțită în ultimii ani.

Exemple pozitive s-au putut înregistra în producția unor colective și a unor cooperative meșteșugărești care, găsind izvor de inspirație în moștenirea bogată a artei populare, au creat în acești ani remarcabile țesături și împletituri — în care forme și tehnici de lucru tradiționale capătă o interpretare modernă, apreciată elogios nu numai în țară dar și peste hotare — în unele produse ale sectorului ceramicii și sticlăriei,

Ultimul tip de mașină de gătit cu aragaz

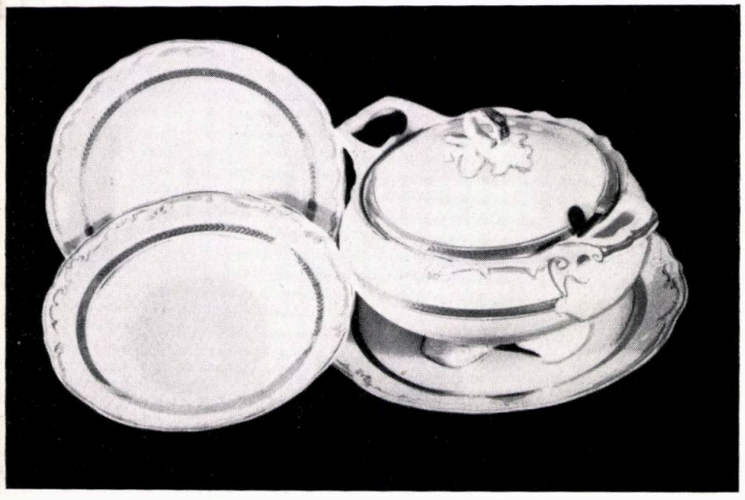

în industria electrotehnică, în producerea unor piese de echipament sau de uz casnic.

La o altă scară, aspectul noilor noastre vagoane de tramvai (în acest moment unele dintre cele mai frumoase din Europa), acela — în continuă rafinare — al noilor troilebuse, autobuse, mașini de transport, fabricate de Uzinele « Tudor Vladimirescu», sau cel al modernelor tractoare UT 26 și 27 ne dovedește că și în producția pretențioasă a mașinilor grele există premizele unor rodnice realizări.

În sfîrșit, alături de succesele obținute în domeniul creării noilor ansambluri de locuințe sau al construcțiilor social-culturale, creații valoroase în domeniul mobilierului și a unora dintre piesele de echipament (textile pentru mobile, covoare, perdele, corpuri de luminat, veselă), ne permit să percepem pe viu imaginea a ceea ce poate și trebuie să constituie cadrul modern al vieții noastre noi.

Dar enumerarea făcută aici arată că nu s-a realizat totul în raport cu ceea ce ar fi necesar ca o adevărată ofensivă a frumosului să ducă la înnoirea cadrului vieții noastre zilnice, deoarece urîtul, răspîndit cu multă dărnicie de trecuta orînduire, dăinuie încă în jurul nostru.

Și, din păcate, mai sînt încă unele domenii în care producția obiectelor lipsite de gust continuă.

Avem în minte, cînd scriem acestea, caracterul eclectic al producției unora dintre sectoarele industriei bunurilor de larg consum, în care modele moderne, interesante, în care constructivul și funcționalul se îmbină armonios într-o formă plăcută, se află în vecinătatea unor modele învechite, urîte, adesea absurde.

Iată, de pildă, în domeniul producției tinerei industrii a maselor plastice :

Alături de modele izbutite ca cele ale unor tăvi, platouri, servicii de cafea neagră și cafea cu lapte realizate din aminoplast, produse de fabrica din Făgăraș, de cutii, bidoane, farfurii, pahare pentru ouă și altele din polistiren, polietilenă etc., produse de fabrica de mase plastice « București», de unele produse ale fabricilor « Muntenia», « Chaia Lifschitz», «Celuloidul» etc., se află tăvi, salatiere, scrumiere de forme demodate, aparținînd altor vremuri sau vădind o incontestabilă lipsă de gust ; alături de obiecte cu un colorit frumos, viu, strălucitor, stau obiecte urît colorate, șterse, mohorîte.

La fel se întîmplă lucrurile și cu unele produse ale industriei sticlei.

Apariția recentă a unor vase de cristal, căni și pahare de apă, servicii de vin și de alte băuturi, cu forme moderne și elegante, nu poate decît să accentueze contrastul dintre aceste modele atrăgătoare și celelalte produse ale aceluiași sector, caracterizate prin forme complicate și adesea nefuncționale, prin decorul pretențios și străin de formele pe care este aplicat, prin modele aparținînd modei anilor 1900 sau mai vechi.

În producția industriei faianței și a porțelanurilor avem prilejul să întîlnim vase de flori, servicii de cafea, de ceai sau de tort, garnituri pentru servirea gustărilor, scrumiere etc., la care forma modernă și culoarea plăcută concură pentru a realiza un izbutit produs al zilelor noastre.

Dar cum se explică oare că uneori chiar aceleași modele capătă decoruri de cel mai nefericit prost gust, compromițîndu-se prin aceasta cu totul rezultatul?

Același fenomen, al promovării necritice, laolaltă atît a frumosului cît și a urîtului, poate fi întîlnit și în producția sectorului industriei electrotehnice ; comparați linia aspiratorului de praf, a ventilatoarelor și a mașinilor de călcat, a frigiderelor « Fram», a noilor aparate de radio și televiziune, cu aceea a lămpilor de masă sau cu picior, prevăzute cu

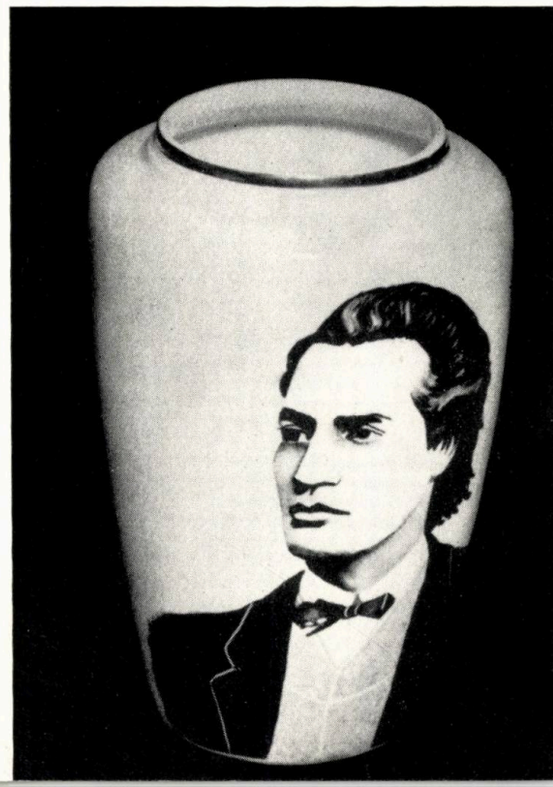

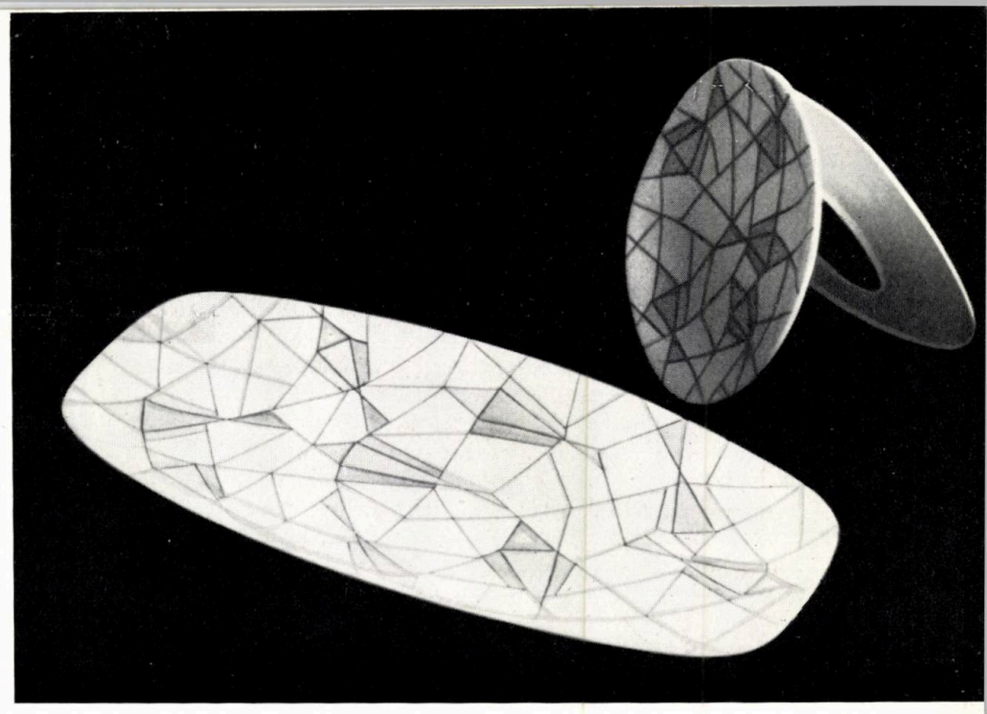

Producția sectorului sticlăriei și ceramicii — care participă într-o măsură importantă la înfrumusețarea locuințelor noastre — este încă dominată, cu toate încercările lăudabile de înnoire, de forme învechite și de procedee decorative de gust îndoielnic, ca de pildă cele din fig. 1, 2, 3.

1 | 4 5
2
3 | 6 7

1 — *Serviciu de țuică din ceramică „Sighișoara"*
2 — *Piese dintr-un serviciu de masă „stil"*
3 — *Vas pentru flori*
4 — *Serviciu de apă*
5 — *Serviciu pentru pește*
6 — *Vas pentru flori*
7 — *Bibelou de porțelan*

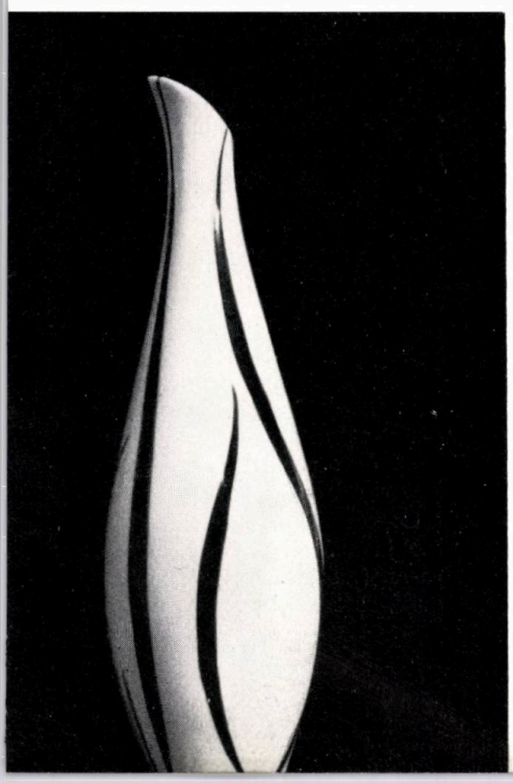

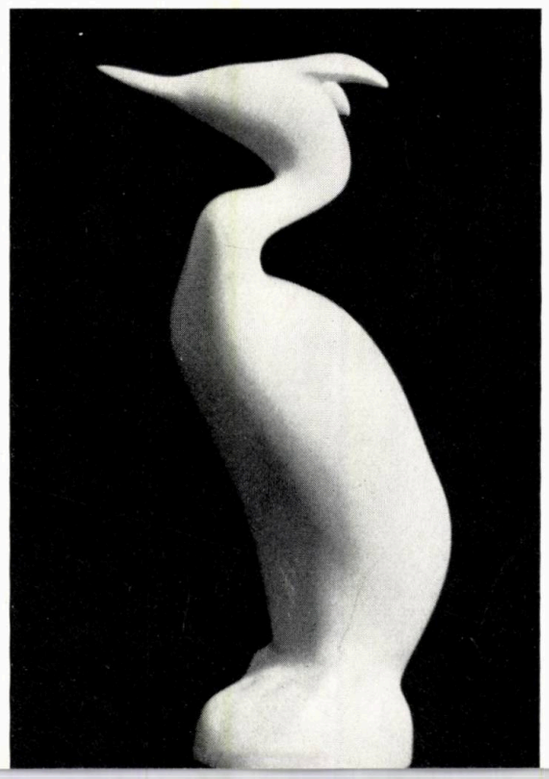

abajururi de mătase, amintind interioarele bunicilor noștri, cu forma uscătoarelor de păr electrice, cu aspectul învechit al rețourilor !. . . La fel în sectorul industriei metalurgice : cum pot coexista la același produs, partea mecanică a mașinii de cusut « Ileana » cu postamentul acestei mașini?

Se produc cutii din tablă litografiată cu desene vulgare și în culori stridente, mașini de tocat carne sau de măcinat nuci, precum și alte ustensile de bucătărie neîngrijit lucrate, în culori urîte și prost finisate, bibelouri și obiecte așa-zis « decorative» de prost gust, ce se pot întîlni în vitrinele magazinelor, pe tarabe în piețe sau tîrguri, în parcurile stațiunilor de odihnă.

Această stare de lucruri, nu se datorește desigur numai inerției. Inerția ar justifica cel mult prezența și menținerea modelelor învechite.

Din păcate, chiar acolo unde eforturile și bunele intenții nu lipsesc, rezultatele nu corespund întotdeauna așteptărilor.

O primă cauză o constituie lipsa specialiștilor calificați, a creatorilor de modele pentru industrie, lipsă ale cărei cauze le-am arătat la începutul prezentului articol. În consecință,

problemele esteticii producției industriale se rezolvă de cele mai multe ori la voia întîmplării și rezultatele sînt, bineînțeles, cele pe care le constatăm.

Sînt încă mulți acei care, mai ales în domeniul industriei metalurgiei prelucrătoare și electrotehnice, consideră că produsul industrial, oglindind funcțiunea căreia îi este destinat, capătă prin aceasta o valoare plastică obiectivă. Ei neagă în consecință necesitatea unei preocupări pentru estetica produsului, deși o simplă privire în jurul nostru ar fi deajuns pentru a-i convinge că un aparat de radio, un strung sau o mașină de tocat carne pot fi frumoase sau urîte după cum a existat sau nu o preocupare pentru aspectul lor încă din momentul punerii lor în lucru.

Alții, aplicînd fără competență și fără înțelegere forme și motive tradiționale decorative celor mai diverse produse, fără a sesiza dezacordul ce există între aceste forme și tehnica produsului de serie, nu reușesc decît să compromită ideea valorificării moștenirii artistice a trecutului.

Ne referim la unele dintre textilele imprimate, la unele țesături, la unele obiecte de ceramică și lemn lucrat realizate de cooperative de producție artizanală etc.

În sfîrșit, alte produse păcătuiesc prin exagerarea căutării formei, ajungîndu-se la forme «în sine» care merg pînă la a contrazice funcțiunea produsului însuși. Întîlnim asemenea forme gratuite la unele tipuri de mobile, la unele produse de sticlărie sau la unele produse din material plastic: pahare din care cu greu se poate bea, bidoane ce lasă impresia a fi fost înadins studiate pentru a le face greu de curățat ș.a.

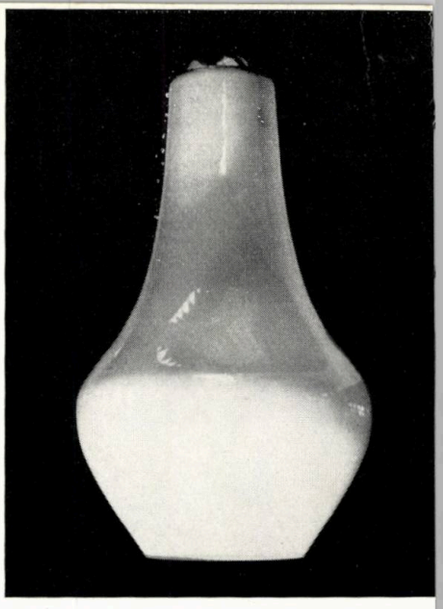

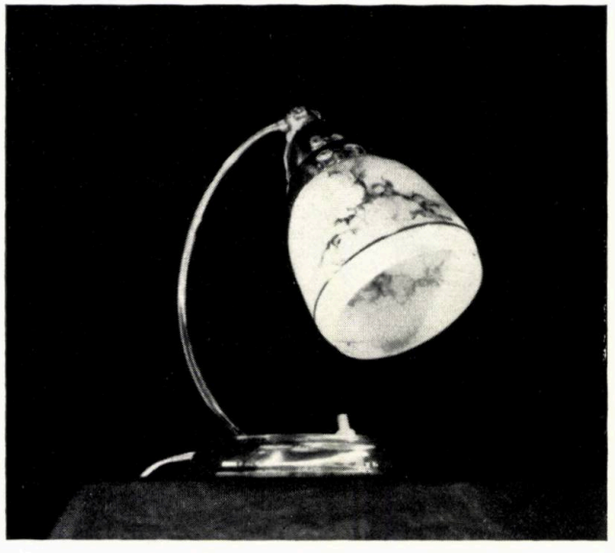

Toate aceste aspecte vădesc lipsă de orientare în problemele esteticii produsului industrial — lipsă ce ar putea fi remediată prin discuții de creație pe această temă, cu participarea tuturor factorilor interesați. Acestei lipse de orientare i se datorește și adoptarea la întîmplare a unor modele — fiecare în parte, valoroase în felul lor — dar care nu se armonizează unele cu altele și care, în felul acesta, în loc să contribuie la înfrumusețarea cadrului în care sînt așezate, accentuează impresia de neunitar și de eteroclit; este cazul unor armături pentru tîmplărie și pentru instalații sanitare, a unor aparate electrice sau produse de uz casnic din materiale plastice etc.

Pentru a determina o cotitură în această stare de lucruri, simpla constatare a faptelor nu este deajuns.

O clarificare a ideilor este necesară.

Secția de artă decorativă aplicată a Uniunii Artiștilor Plastici din R.P.R. și secția de arhitectură de interior și decorație a Uniunii Arhitecților din R.P.R. ar putea contribui la această clarificare prin organizarea unor largi discuții, la care să fie antrenați atît specialiștii din producție cît și masa largă a consumatorilor.

Consfătuiri de acest fel au avut loc la inițiativa unor organe de presă («Scînteia», «Contemporanul», care au și publicat numeroase

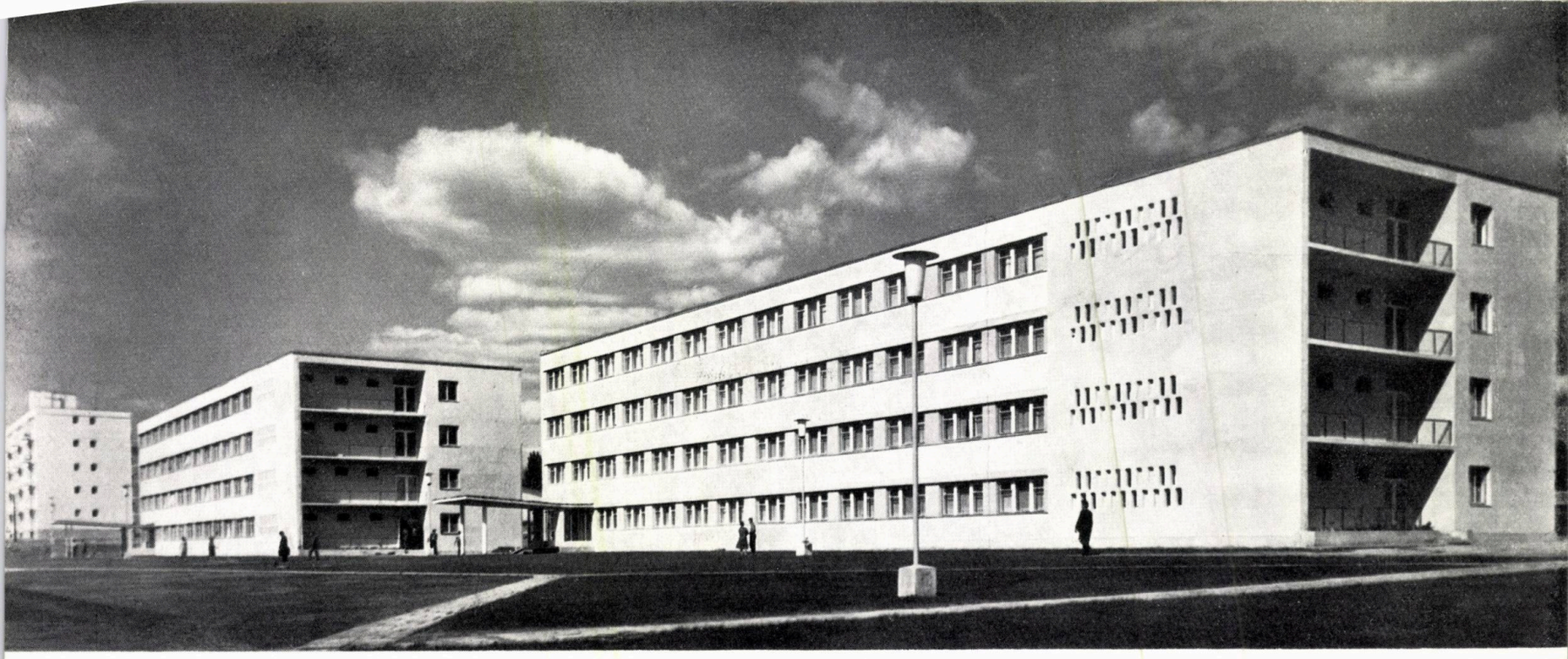

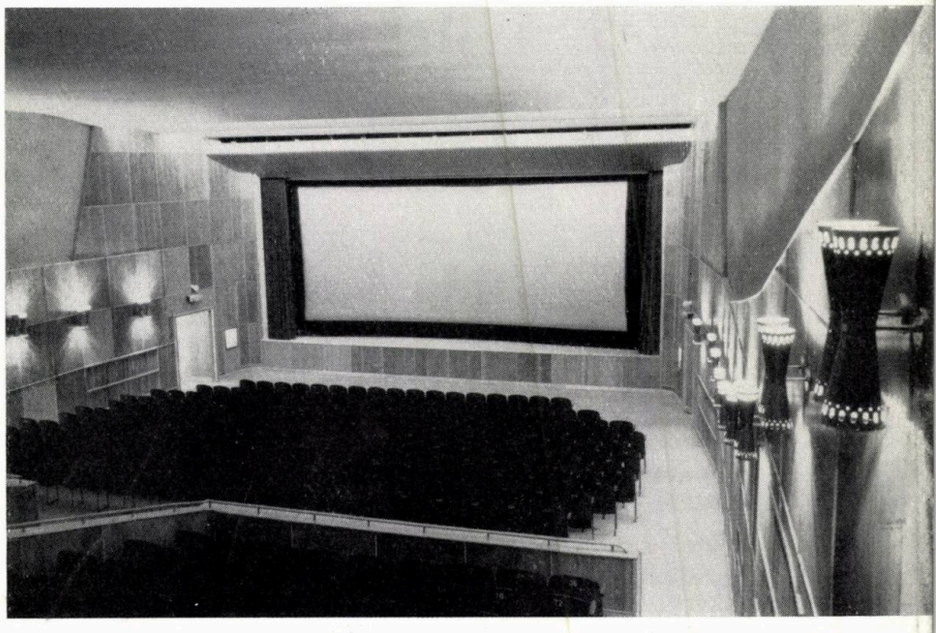

Amplasamentul construcției este în axul unei deschideri largi de 100,00 m spre Aleea Karl-Marx, între două blocuri de locuințe cu multe etaje, clădirea ocupînd 22% din terenul de construcție în total de 8 400,00 m².

Pe lîngă sarcina de a găsi o concepție și dotare tehno-cinematografică ideală care să permită posibilitatea dezvoltării viitoare (chiar în cursul execuției, lățimea ecranului a fost mărită de la dimensiunea inițial cerută de 14,50 m la 18,00 m), mi-am propus sarcina de a ascunde publicului instalațiile funcționale tehnice necesare, căutînd să creez un confort rațional și un cadru festiv pentru public.

Deoarece numai sala și foaierul formează punctele de atracție ale publicului, construcția a fost concepută astfel ca numai aceste două spații să fie vizibile, atît din exterior cît și din interior. Curba vastă a peretelui adosat scenei permite o eventuală lărgire a ecranului; prin foaierul alipit volumului sălii, privirea poate pătrunde din Aleea Karl-Marx spre spațiile verzi aflate în spatele aleii. Sala, fără ferestre, depășește foaierul, fără a-l domina, și este vizibilă prin pereții lui de sticlă. Foaierul avînd 5,00 m înălțime și 500 m², amplasat în fațada principală, invită publicul din exterior, fiind în același timp larg deschis spre viața străzii din capitală, spre jocul fîntînilor arteziene care înconjoară sala. Zidul masiv care înconjoară piesele anexe pentru public și personalul de serviciu, la capetele aripii foaierului, este îmbrăcat la exterior și în jurul intrării cu plăci de ceramică — glazură de silicat albă, stropită cu puncte galbene, albastre, roșii închis și negre; pereții spre sală sînt zugrăviți în albastru. Tavanul, din ipsos, și suporții de beton, dintre suprafețele de sticlă încadrate cu profile din eloxal de argint, sînt albi, pardoseala este acoperită cu « Auweka » de culoare gri.

Micul bufet și scara îngustă spre balcon sînt în contrast cu foaierul mărindu-i scara. Sala, de formă ovoidă, are 31,00 m lățime și înălțimea maximă spre scenă de 11,00m și este puternic luminată (58.000 W). Sala are o capacitate de 1 001 locuri.

Arh. ing dipl. JOSEF KAISER

CINEMATOGRAFUL «KOSMOS» — BERLIN

Prezentare trimisă special de revista „Deutsche Architektur"

Proiectant și șef diriginte: *arh. ing. dipl. Josef Kaiser, BDA*
Proiect de execuție: *Günter Kunert, BDA*
Statică: *ing. Dieter Vogel, ing. dipl. Arno Knuth*
Proiectul de idei: 1956
Proiectul de bază: 1957
Proiectul de execuție: 1959
Execuția: 30 august 1960—5 octombrie 1962

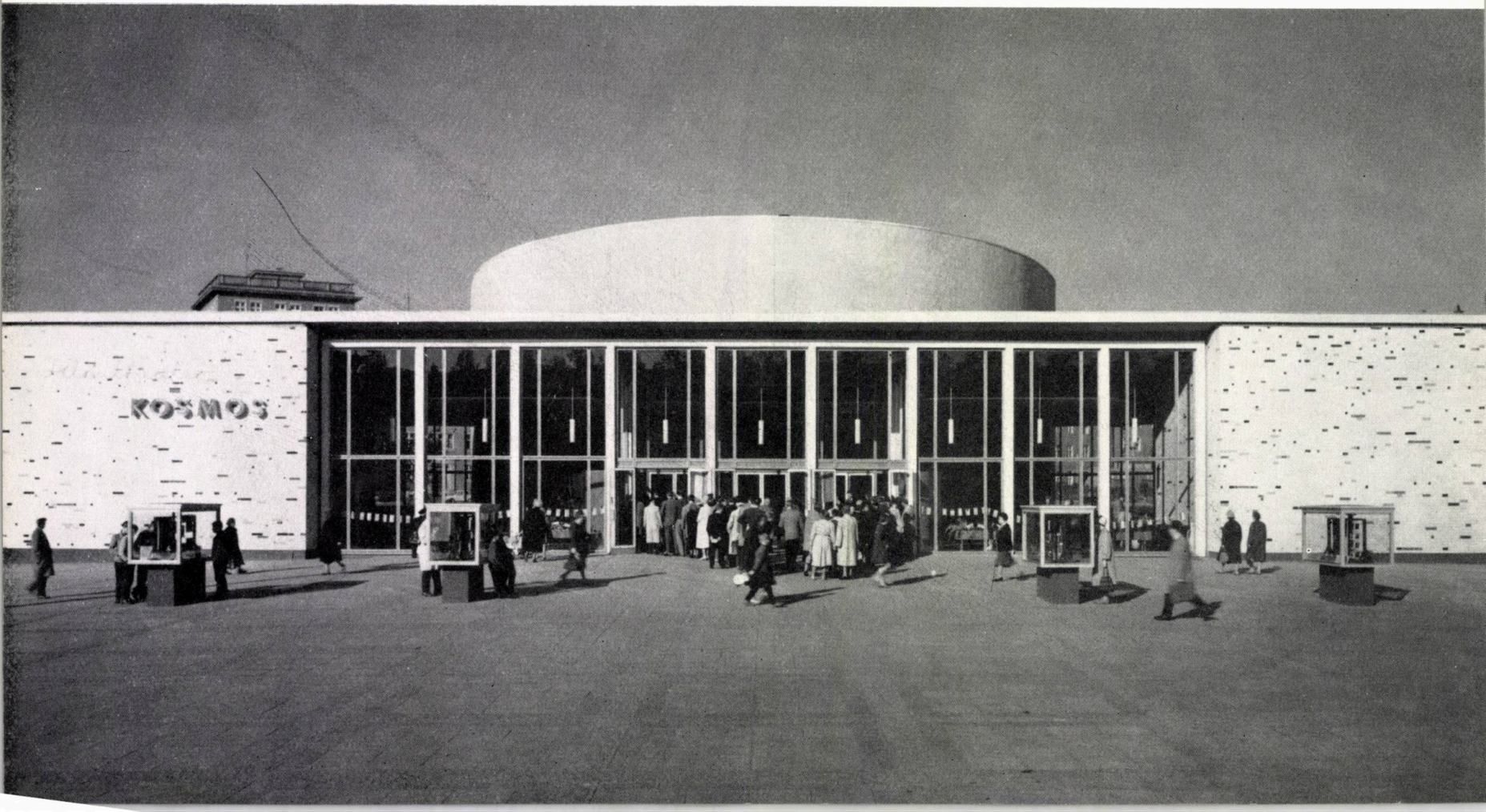

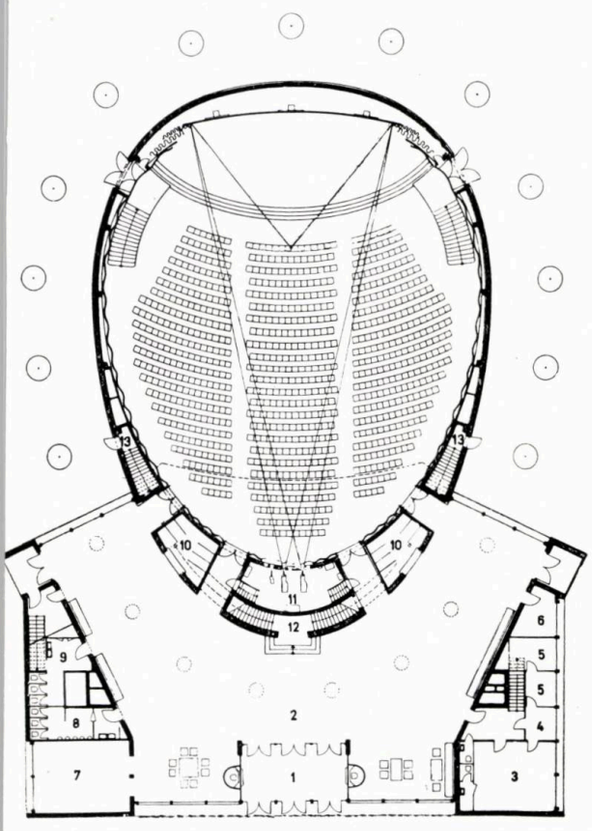

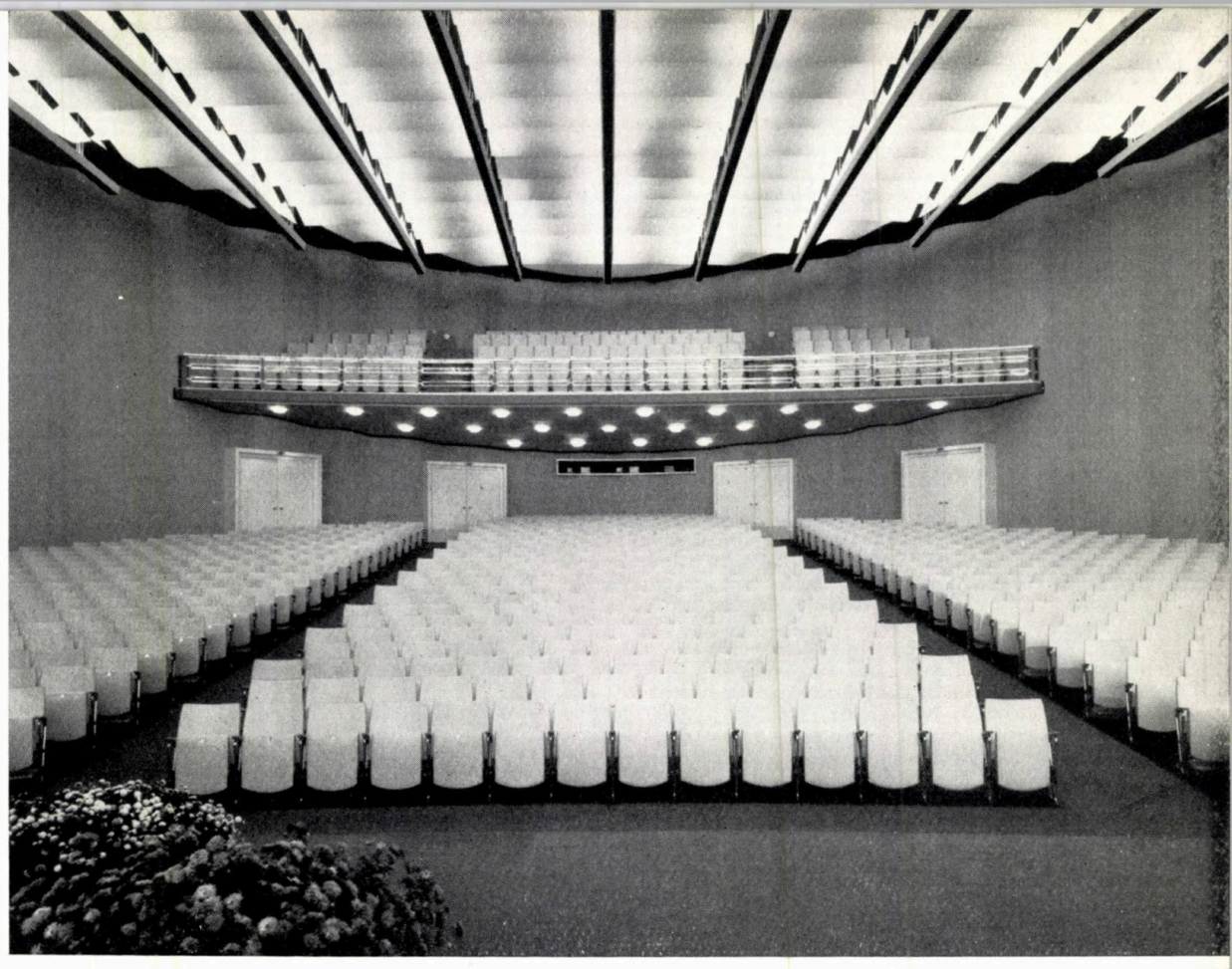

1 | 3 4
2 | 5

1 — *Holul cinematografului*

2 — *Fațada principală spre Aleea Karl Marx*

3 — *Plan*

1. Hol cu case de bilete — 2. Foaier 3. Birou director — 4. Secretariat — 5. Birouri — 6. Punct sanitar — 7. Bufet — 8. Toalete bărbați — 9. Toalete femei — 10. Garderobă — 11. Cabină de proiecție — 12. Scară spre balcon 13. Cabină de proiecție — ieșire în caz de pericol

4 — *Sala de spectacol (1 001 locuri)*

5 — *Secțiune transversală prin sala de spectacol*

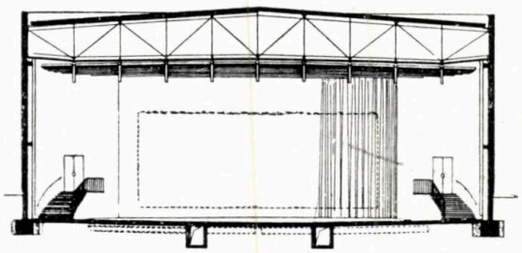

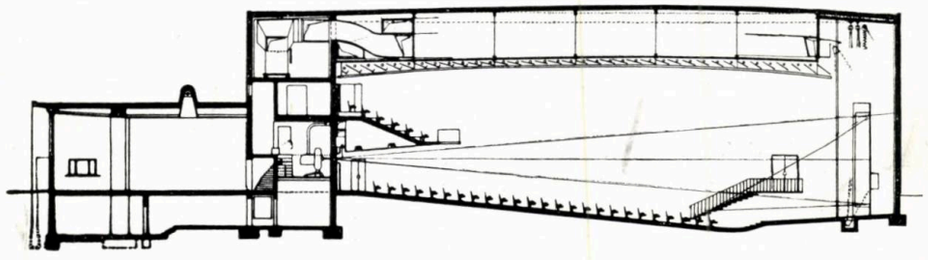

Culoarea și iluminația — în interior și exterior — susțin compoziția arhitectonică. Placajul de ceramică gri-deschis al corpului sălii formează un fond neutru pentru coloritul viu al aripii foaierului.

În sală, îmbrăcămintea din vinidur găurit, profilată vertical și ondulată, de culoare galben-deschis, formează fondul; cortina principală albă, cu paiete de culoarea sidefului, argint și albastru, elementele de ipsos ale tavanului, amplasate în formă de jaluzele, de culoare albă, scaunele de culoare deschisă, cu piesele de metal lucioase, și pardoseala din PVC de culoare antracit, cu covoare din bouclé de culoare gri, dau în armonia lor de culori un caracter festiv și accentuează efectul spațios al sălii.

Noaptea, corpul principal este luminat de reflectoare atît din exterior cît și din interior. Foaierul este luminat indirect, afară de 9 candelabre atîrnate de-a lungul fațadei principale. Sala este de asemenea iluminată indirect; scafe de lumină atîrnate reflectează lumina spre tavanul sălii; cortina este luminată de sus.

Instalația tehnică cinematografică, un sistem Magnetton cu 6 canale cu obiective schimbătoare, se pretează pentru reprezentarea de filme normale, cu ecran lat, cinemascop și de 70 mm la o mărime maximală de imagine de 8,00 m × 18,00 m. Raza de proiectare țintește vertical în centrul imaginii. Primul rînd de scaune este la distanța de 10,80 m de ecran. Amplificatoarele de efect sînt plasate în tavan, instalația acustică lucrînd cu sunet direct de la ecran, cu reflecție naturală și dirijată de la tavan și din partea din față a pereților sălii. Restul peretelui înconjurător este în majoritate absorbant-fonic. Toate dispozitivele acustice ale sălii sînt amplasate în spatele îmbrăcămintii pereților.

Instalația termică a sălii introduce aerul prin tavan, absorbția făcîndu-se sub fotoliile sălii.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

PLANUL DE ACȚIUNI AL UNIUNII ARHITECȚILOR PE 1963

Comitetul de conducere al Uniunii Arhitecților din R.P.R. a adoptat planul de acțiuni al U.A. pe anul 1963. Pe baza acestui plan, filialele și cercurile U.A. vor întocmi planuri proprii în care vor prevedea și acțiunile locale necesare.

Conform prevederilor planului de acțiuni, printre problemele care se vor discuta se află și « *aspectul arhitectural și căile obținerii variațiunii în condițiile tipizării și industrializării construcțiilor de masă* ». Prin dezbaterea acestor probleme, U.A. răspunde solicitării C.S.C.A.S. care pe această cale dorește să consulte masa arhitecților în această problemă. În prealabil, o discuție pe această temă a avut loc într-o ședință lărgită a Comitetului de conducere al Uniunii.

Preocupările Uniunii se vor concentra în acest an îndeosebi înspre două mari teme: « *locuințe* » și « *sistematizarea orașelor* », temele majore ale proiectării în momentul de față. În acest sens, planul de acțiuni prevede: o discuție cu privire la locuințe și la unitatea de locuit de mîine, o discuție asupra schiței de sistematizare a Capitalei (cu învățăminte valabile pentru întreaga activitate urbanistică), un concurs de principii pentru locuința de mîine, pentru o unitate experimentală de locuit, pentru sistematizarea unor părți de orașe ; se vor acorda ajutoare și împrumuturi de creație pentru lucrări științifice asupra problemelor locuinței și urbanismului etc.

DELEGĂRI

Biroul U.A. a hotărît următoarele delegări:

În Comisia mixtă de avizare pentru omologarea noilor sortimente produse de întreprinderile industriale ale Ministerului Industriei Ușoare, pe tovarășii A. Damian și P. Mănciulescu din biroul Secției arhitectură civilă.

În juriul concursului C.S.C.A.S. pentru proiecte de hale universale, tov. P. Mihalik din biroul Secției II — arhitectură industrială și agricolă.

În juriul concursului intern IPROMET pentru soluționarea cea mai corespunzătoare a problemelor din piața preuzinală a viitoarei unități metalurgice ce se va construi în București: tov. B. Grünberg din biroul Secției sistematizări.

În juriul pentru acordarea premiilor pentru cele mai bune expoziții de lucrări personale ale arhitecților, pe tovarășii: G. Cristea, R. Cosma, A. Damian, M. Enescu și Gh. Petrașcu.

ȘEDINȚA SECRETARILOR DE CERCURI U.A. DIN BUCUREȘTI

La sfîrșitul lunii februarie a avut loc ședința secretarilor de cercuri din București. Au participat secretarii din aproape toate cercurile, precum și membri ai Biroului U.A.

Secretarii au luat cunoștință de planul acțiunilor U.A. pe 1963. După expunerea planului au avut loc discuții cu privire la modul de aplicare a prevederilor planului.

STIMULAREA ACTIVITĂȚII ȘTIINȚIFICE A ARHITECȚILOR

Uniunea Arhitecților dorește să stimuleze și să sprijine în mai mare măsură activitatea științifică a arhitecților, depusă în vederea rezolvării problemelor principale ale practicii actuale a arhitecturii și urbanismului. În acest scop, în anul în curs se vor acorda premii pentru cele mai bune lucrări elaborate în perioada 1958—63. Se vor organiza în același scop concursuri publice. Autorii unor lucrări științifice vor fi sprijiniți și prin acordarea ajutoarelor și împrumuturilor de creație.

EXPOZIȚII PERSONALE ALE ARHITECȚILOR

În ultimii ani, la Casa Arhitectului se organizează, printre altele, expoziții personale ale arhitecților. Pînă acum aceste expoziții cuprindeau fotografii și lucrări plastice. Asemenea expoziții vor fi deschise și în viitor. Este însă de dorit ca arhitecții să expună mai ales lucrări de arhitectură. Se pot organiza deci, expoziții personale sau colective (colective de proiectare, ateliere etc.) cu lucrări de arhitectură (planuri, schițe, studii, fotografii de realizări) inclusiv retrospective. După cum s-a mai anunțat printr-un regulament, asemenea expoziții concurează la premiile pentru cele mai bune expoziții personale, ce se vor acorda pe 1963.

REORGANIZAREA SECȚIILOR U.A.

Au fost reorganizate organele ajutătoare ale Comitetului de conducere al Uniunii. Astfel, în viitor, vor funcționa în cadrul Uniunii 3 secții pentru problemele de creație și o comisie de lucru, după cum urmează:

I. Secția de arhitectură civilă
II. Secția de arhitectură industrială și agricolă
III. Secția de sistematizări
— Comisia pentru ridicarea nivelului ideologic și profesional

Secțiile sînt conduse de birouri formate din 11—13 persoane. Au fost constituite următoarele birouri ale secțiilor:

I. SECȚIA DE ARHITECTURĂ CIVILĂ

Responsabil	Mircea Alifanti
Adjunct	Ignace Șerban
Secretar	Gheorghe Sebestyen
Membri	Bogdan Cotaru, Ascanio Damian, Marcel Locar, Octav Doicescu, Adrian Lupescu, Paul Mănciulescu, Nicolae Petrașincu, Ludovic Staadeker, Aurelia Teodorescu

În cadrul acestei secții va funcționa un colectiv pentru mobilier și echipament, condus de tov. P. Mănciulescu.

II. SECȚIA DE ARHITECTURĂ INDUSTRIALĂ ȘI AGRICOLĂ

Responsabil	Ladislau Adler
Adjunct	Ion Ghica-Budești
Secretari	Constantin Enache Adriana Mușatescu
Membri	Ștefan Antoniu, Dorel Defour, Tudor Georgescu, Ladislau Karzag, Paul Mihalik, Eugen Simși, Dan Stănescu, Vasile Ursache, Iosif Vogel.

III. SECȚIA DE SISTEMATIZĂRI

Responsabil	Gheorghe Pavlu
Adjunct	Gheorghe Petrașcu
Secretar	Boris Grünberg
Membri	Titu Evolceanu, Radu Laurian, Horia Maicu, Nicolae Mărgărit, Victor Sebestyen, Cirus Spiride, Aurel Trișcu, Dumitru Vernescu.

În jurul fiecărui birou de secție se va constitui un activ larg de arhitecți.

Comisia pentru ridicarea nivelului ideologic și profesional are următoarea componență:

Responsabil	Sofia Ungureanu
Membri	Stan Bortnovschi, Mihai Caffé, Alexandru Costin, Julian Deșcu, Alexandra Florian, Gheorghe Lichiardopol și Emilian Țițaru

Pentru anul 1963 a fost constituit Comitetul Fondului de arhitectură în următoarea componență:

Președinte	Tiberiu Niga
Vicepreședinte	Tiberiu Benedek
Membri	Romeo Belea, Mircea Enescu, Lucia Hagiescu, Vasile Pantazi și Justin Vlădescu

Tov. M. Enescu a fost desemnat responsabilul comisiei de concursuri, iar tov. V. Pantazi, responsabilul comisiei pentru Casa Arhitectului.

MANIFESTĂRI LA CASA ARHITECTULUI

CONFERINȚE

— În cadrul ciclului de conferințe « Probleme de materialism istoric », în ziua de 12 februarie a avut loc conferința « Marxism-leninismul despre raportul dintre existența socială și conștiința socială », ținută de conf. univ. I. Rebedeu.

— La 26 februarie, arhitecții Teodor Iconomu și Nicolae Petrașincu au vorbit în cadrul ciclului de conferințe « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică » despre « Probleme actuale în proiectarea rețelei de construcții social-culturale în mediul urban ».

— Marți 12 martie, conf. univ. I. Rebedeu a vorbit despre « Opoziția radicală dintre morala burgheză și morala comunistă », conferință prevăzută în ciclul « Probleme de materialism istoric ».

— Delegații romîni la Seminarul internațional de arhitectură industrială ținut în octombrie 1962, prof. arh. L. Adler și arh. C. Enache, au ținut joi 14 martie la Casa Arhitectului din Capitală conferința cu tema: « Seminarul de arhitectură industrială al U.I.A. și impresii din Brazilia ».

— În ciclul de conferințe « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică » a fost prezentată la 26 martie conferința « Orașul Brazilia și personalitatea lui Oscar Niemeyer ». Conferențiari, prof. arh. L. Adler și arh. C. Enache. Conferința a fost ilustrată cu diapozitive.

EXPOZIȚII

— La 15 februarie s-a închis expoziția personală de acuarele, schițe și fotografii « Imagini din R. P. Bulgaria », prezentată de arhitecții M. Laurian, T. Evolceanu, D. Iovănescu și C. Teodorescu.

— Între 23 februarie și 9 martie, sălile de expoziție ale Uniunii Arhitecților din R.P.R. au găzduit expoziția de realizări ale Institutului Proiect-București, expoziție deschisă cu ocazia împlinirii a 10 ani de activitate a institutului.

— Tot în sălile U.A., între 15 martie și 9 aprilie a avut loc « Expoziția premiilor anuale ale U.A. pe 1962 ».

MŰSZAKI KÖNYV... ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Cu ocazia deschiderii acestei expoziții, la 18.III. a avut loc la Casa Arhitectului o întîlnire a arhitecților premiați și menționați, cu conducerea și activul Uniunii Arhitecților.

★

Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, împreună cu Uniunea Arhitecților din R.P.R., au trimis în R. S. Cehoslovacă o expoziție de arhitectură (aproximativ 60 panouri cu fotografii de realizări și proiecte) care s-a deschis la Bratislava în cadrul acordului cultural. Expoziția va fi prezentată în principalele orașe cehoslovace.

CONGRESUL AL VII-LEA AL U.I.A. — HAVANA 1963

După cum se știe, între 29 IX și 3 X a.c. va avea loc la Havana (Cuba) Congresul al VII-lea al U.I.A. cu tema « *Arhitectura în țările în curs de dezvoltare* ». La Congres vor fi prezentate 4 rapoarte pe grupe regionale. Pentru grupa țărilor dezvoltate a fost desemnat ca raportor arh. J. P. Vouga. Raportor general a fost numit arh. Fernando Solinos. Președintele Congresului este arh. Osmany Cienfuegos Gorriaran.

Raportul național romîn — contribuție în vederea întocmirii raportului grupei țărilor dezvoltate — a fost întocmit de o comisie a U.A. compusă din tovarășii D. Farb, G. Gusti, H. Maicu, A. Moisescu, Gh. Pavlu și a fost înaintat organizatorilor Congresului.

În prezent, sub îndrumarea aceleiași comisii, se lucrează la elaborarea expoziției de ilustrare a raportului ce se va încadra în expoziția U.I.A. care se va deschide la Havana cu acest prilej.

La Congres va participa și o delegație de arhitecți romîni.

După închiderea Congresului, între 8 și 12 octombrie, în Mexic va avea loc cea de a VIII-a Adunare a U.I.A. La Adunare, arhitecții romîni vor fi de asemenea reprezentați. Concomitent, în Mexic se vor întruni și Comisiile de lucru ale U.I.A.

★

Secția romînă a U.I.A. este reprezentată în 3 comisii de lucru ale U.I.A. și anume:

— Comisia de construcții și echipament sportiv: delegat arh. A. Damian, supleant, arh. A. Moisescu;

— Comisia de locuințe: delegat, arh. H. Maicu, supleant, arh. M. Alifanti;

— Comisia de urbanism: delegat, arh. G. Gusti, supleant, arh. R. Laurian. În Comisia de construcții și echipament sportiv, secția romînă este reprezentată din 1959, delegatul nostru participînd la sesiunile de la Varșovia (1959), Roma (1960) și São Paolo (1962) ale acestei comisii.

În Comisia de locuințe, secția noastră este reprezentată din 1962, delegatul romîn participînd la sesiunea de la Madrid (1962).

În Comisia de urbanism, secția noastră a fost cooptată în 1962, urmînd să participe pentru prima oară la sesiunea următoare din 1963.

Materialele asupra sesiunilor comisiilor la care au participat delegații romîni pot fi consultate la biblioteca U.A.

PARTICIPAREA LA CONCURSURILE INTERNAȚIONALE

Se comunică din nou spre știrea arhitecților că în conformitate cu reglementarea în vigoare, arhitecții pot participa cu acordul Uniunii, numai la concursurile internaționale de arhitectură și urbanism aprobate de organele de stat competente.

Lei 15

3 - 1963

E 1689

arhitectura RPR

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

sumar

—	PREMIILE DE STAT ALE R.P.R. ÎN ARHITECTURĂ PE ANUL 1962	2
	● PREMIILE UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. PE ANUL 1962	
Arh. T. Evolceanu	PREMIILE UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. PE ANUL 1962	10
Arh. S. Nițu	BLOCURI DE LOCUINȚE PE BD. REPUBLICII — PLOIEȘTI	16
Arh. V. Agent	BLOCURI-PUNCT CU 12 NIVELURI ÎN PARCUL FLOREASCA	18
Arh. N. Florescu	SISTEMATIZAREA ZONEI DE SUD-VEST A ORAȘULUI ONEȘTI	22
Arh. Margareta Dîmboianu, arh. Al. Șerbescu	INSTITUTUL DE INFRAMICROBIOLOGIE AL ACADEMIEI R.P.R.	26
Arh. Mirella Nicolau	CANTINĂ-TIP DE 600/3—400/2 LOCURI	28
Arh. E. Truță	CANTINĂ LA SOVATA	29
Arh. R. Cosma	ȘCOALA MEDIE DE MUZICĂ Nr. 2 — BUCUREȘTI	30
Arh. G. Biro, arh. M. Damian	SALA « STUDIO » A INSTITUTULUI DE TEATRU DIN TG. MUREȘ	32
	* * *	
	SĂRBĂTORIREA ACADEMICIANULUI ARHITECT PETRE ANTONESCU LA ÎMPLINIREA A 90 DE ANI	33
	● CONSTRUCȚII INDUSTRIALE	
Prof. arh. L. Adler, arh. C. Enache	AL II-LEA SEMINAR INTERNAȚIONAL DE ARHITECTURĂ INDUSTRIALĂ — U.I.A. — BRAZILIA 1962	38
	● LOCUINȚE	
Arh. D. Bacalu ș.a.	ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA GĂRII DE EST — BUCUREȘTI	41
	● URBANISM	
Arh. T. Evolceanu	OBIECTIVELE PRINCIPALE ALE RECONSTRUCȚIEI ORAȘULUI IAȘI	45
	● DISCUȚII	
Arh. Th. Iconomu	UNELE PROBLEME ACTUALE ÎN PROIECTAREA CLUBURILOR SINDICALE ȘI CASELOR DE CULTURĂ	50
Arh. Aurelia Teodorescu	CONSIDERAȚIUNI ASUPRA REȚELEI CULTURALE ÎN MEDIUL URBAN	52
Ing. A. Lupescu	CRITERII PENTRU STABILIREA UNOR INDICI ÎN SISTEMATIZAREA MICRORAIOANELOR	54
	● MONUMENTE ISTORICE	
	● CRONICA	

3

ANUL XI NR. 3 (82) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON (redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

1) *Arhitectului Cezar Lăzărescu, inginerului Nicolae Laszlo, arhitecților Teodor Ludovic Staadecker, Eugen Lucian Popovici, Violette Amelie Constantinescu și Mina Laurian, inginerilor Ion Neacșu și Mihai Barbaiani și arhitecților Adam Toma și Virginia Petrea, pentru lucrarea «Ansamblurile de odihnă de la Eforie — etapa II-a — și Mamaia».*

2) *Arhitecților Victor Sebestyen și Constantin Frumuzache și inginerului Nicolae Cezar Temelcu, pentru lucrarea «Ansamblul de construcții din centrul orașului Galați».*

3) *Arhitecților Horia Maicu, Tiberiu Ricci și Ignace Șerban și inginerilor Alexandru Anton Necșulea și Nicolae A. Băilescu, pentru lucrarea «Sala Palatului Republicii Populare Romîne».*

PREMIILE DE

Decernarea premiilor de stat pe anul 1962 constituie una din cele mai elocvente mărturii ale prețuirii pe care partidul și guvernul o acordă creației în domeniul științei, tehnicii și culturii. Sub îndrumarea înțeleaptă a partidului, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei repurtează succese tot mai mari în desăvîrșirea construcției socialiste. Ei aduc un aport nemijlocit la sporirea puterii economice a țării, la ridicarea continuă a nivelului de trai și la înflorirea culturii, contribuind la creșterea prestigiului internațional al Romîniei constructoare a socialismului.

Activitatea intelectuală este pusă în slujba celor mai înalte aspirații ale întregului popor și-și capătă astfel adevăratul ei sens umanist. Ea este larg sprijinită de către puterea populară ce traduce în viață politica partidului, prin asigurarea unor condiții de creație pe care niciodată nu le-au putut oferi regimurile trecute și pe care și le pot dori astăzi mase largi de intelectuali din țări capitaliste cu o veche tradiție de cultură și cu un nivel economic dezvoltat. Realizările remarcabile ale oamenilor de cultură din țara noastră reprezintă un aport prețios la opera de construire a socialismului, prin crearea unor baze teoretice și practice ale dezvoltării economiei, prin ridicarea culturii noastre socialiste la un nivel tot mai înalt. Intelectualitatea noastră, puternic atașată partidului și cauzei socialismului, dovedește prin realizările sale remarcabile, justețea îndrumării date de partid, că numai legătura strînsă cu viața, cu sarcinile și țelurile construcției socialiste pot constitui o bază trainică a dezvoltării progresive a științei, tehnicii și artei.

★

Dînd formă concretă uriașei activități constructive a statului nostru, arhitecții și inginerii au fost chemați să conceapă și să realizeze lucrări a căror amploare și semnificație socială, economică și artistică depășește cu mult planurile cele mai îndrăznețe pe care și le puteau

STAT ALE R.P.R. ÎN ARHITECTURĂ PE ANUL 1962

imagina în trecut. Şantiere de locuinţe, mari cît oraşe întregi, uriaşe combinate industriale, edificii reprezentative ale culturii, transformarea arhitecturală a marilor peisaje şi certitudinea unor perspective urbanistice menite să schimbe faţa oraşelor şi satelor noastre, reprezintă imboldul care a făcut ca marea masă a arhitecţilor să se dedice cu toate forţele realizării obiectivelor socialismului.

Datorită acestor condiţii, arhitectura zilelor noastre devine, la un nivel calitativ superior, o preocupare de forum a întregii societăţi socialiste, înnodînd astfel firul adînc popular care a dat naştere celor mai valo oase opere ale arhitecturii universale. Atenţia pe care masele largi o acordă activităţii de arhitectură constituie o înaltă preţuire, dar implică de asemenea şi o răspundere uriaşă. Partidul a îndrumat concret şi neîncetat activitatea arhitecturală pe linia creşterii calităţilor ei funcţionale şi estetice, pe linia legăturii strînse cu sarcinile economice şi sociale ale construirii socialismului, prin utilizarea eficientă a tehnicilor noi şi a metodelor de creaţie specifice programelor socialismului.

Activitatea ultimilor ani a început să arate roadele acestei îndrumări înţelepte a partidului, care a ajutat pe arhitecţi să-şi ridice măiestria profesională, să păşească treptat pe calea unei creaţii originale, să depăşească concepţiile şi metodele învechite ale individualismului şi înfrumuseţării ostentative a obiectelor izolate care stăteau unul lîngă altul fără a reprezenta încă ansambluri. Treptat a început să învingă metoda nouă, socialistă, a gîndirii largi, de perspectivă urbanistică, de subordonare cumpănită a detaliului faţă de ansamblu îmbinată cu potenţarea acestuia prin valoarea unicatului.

*

Rezultatele acestor prefaceri, cristalizate în operele distinse cu premiile de stat în domeniul arhitecturii pe 1962, arată azi calea de dezvoltare în viitor a arhitecturii noastre, ele îmbrăţişînd domenii diferite, dar semnificative ale activităţii arhitecturale.

Ansamblurile de odihnă de la Eforie II şi Mamaia (autori: arh. C. Lăzărescu, ing. N. Laszlo, arh. L. Staadecker, arh. L. Popovici, arh. Violeta Constantinescu, arh. Mina Laurian, ing. L. Neacşu, ing. M. Barbaiani, arh. A. Toma şi arh. Virginia Petrea) constituie unul din jaloanele orientării noi în arhitectura noastră. Dezvoltînd şi perfecţionînd experienţa cîştigată în construirea ansamblurilor anterioare de pe litoral, colectivul de proiectanţi şi-a îndreptat atenţia spre o concepţie mai complexă şi spre o mai mare expresivitate a formelor arhitecturale. *Ansamblul Eforie II*, formînd principalul front al staţiunii spre sud, deşi realizat cu un număr relativ mic de clădiri, reuşeşte să susţină atît capul de perspectivă al şoselei dinspre Mangalia, cît şi perspectivele tangenţiale ce se succed în parcurgerea centrului. Utilizînd judicios elementele tip de camere, circulaţii şi servicii, proiectanţii şi-au concentrat atenţia spre obţinerea unui confort şi a unei economicităţi sporite printr-o arhitectură aproape structurală, în special la corpurile orientate N-S. Utilizarea panourilor vitrate ce deschid camerele spre mare şi spre lacul Techirghiol, reprezintă un element nou de mare efect plastic în exterior şi care, cu o utilizare raţională a perdelelor, dă satisfacţii deosebite locatarilor.

Ansamblul este agrementat cu restaurantul situat în unghiul exterior spre şosea şi în care, abandonînd unele din efectele plastice de decor ale primului restaurant de pe faleză, marchează o treaptă superioară printr-o arhitectură mai clară a spaţiilor şi a suprafeţelor, prin exploatarea ingenioasă a unor date programatice în vederea realizării unei idei arhitecturale bazată pe contopirea intimă a interiorului cu exteriorul.

La altă scară şi de o altă amploare, *ansamblul de odihnă de la Mamaia* ne aduce experienţa valorificării arhitecturale a unui peisaj lipsit

Arh. C. Lăzărescu

Ing. N. Laszio

Arh. T. L. Staadecker

Arh. E. L. Popovici

Arh. V. A. Constantinescu

Ansamblul de odihnă Eforie — etapa II-a

Staţiunea de odihnă Mamaia

de relief şi de contraste. Rezolvarea urbanistică a istmului dintre mare şi Siut-Ghiol prin grupuri de ansambluri legate cu alei şi spaţii verzi, intercalate cu dotări comerciale şi de recreaţie, contribuie la o individualizare mai accentuată în cadrul unei unităţi pe care o percepi ca o sinteză a întregii desfăşurări liniare între apele lacului şi cele ale mării. Această liniaritate, impusă de teren şi constituind latura ingrată a problemei, a obligat pe autori la realizarea unor ritmuri sincopate prin volumele majore ale hotelurilor înalte, prin amplasarea în adîncime a clădirilor mai joase, cît şi dispunerea elementelor cu funcţiuni: tratări plastice particulare (restaurante, centre comerciale, baruri etc.). Atît ansamblul cît şi detaliile de grupări prezintă o concepţie spaţială echilibrată prin care transpare o intenţie de organizare a perspectivelor dinamice, a perceperii succesive şi nu lipsite de surpriză a diferitelor elemente care se completează în mod fericit şi se pun reciproc în valoare.

Înalta apreciere a ansamblurilor de la Mamaia şi Eforie ne-a umplut inimile de bucurie şi ne-a dat nouă, celor ce am lucrat la proiectarea acestor construcţii, sentimentul datoriei împlinite.

Îndrumarea directă şi sprijinul primit din partea conducerii Partidului Muncitoresc Romîn au constituit jaloanele de bază în crearea acestui nou litoral, de care se bucură în fiecare an sute de mii de oameni ai muncii.

Realizarea marilor ansambluri urbanistice de pe litoralul Mării Negre a pus probleme dificile celor chemaţi să le gîndească sau să le execute. Lucrări de asemenea natură şi amploare, executate într-un ritm atît de rapid, nu se mai realizaseră la noi în ţară.

Rezolvarea complexă a problemelor variate ce s-au ivit, a necesitat un plan general de sistematizare a unor regiuni de peste 60 km lungime, plan ce a stat la baza tuturor lucrărilor.

Colectivul de arhitecţi şi ingineri care timp de mai mulţi ani au proiectat numeroasele construcţii ce formează ansamblurile de pe litoral au muncit cu entuziasm şi perseverenţă pentru a răspunde cu cinste încrederii acordate şi largilor posibilităţi de creaţie deschise în faţa lor de statul socialist. Ei au simţit necontenit sprijinul partidului în străduinţa lor de a crea o arhitectură nouă, inovatoare, contemporană, adecvată necesităţilor societăţii noastre noi care desăvîrşeşte socialismul.

Alături de aprecierea beneficiarilor noştri — masele de oameni ai muncii — şi a străinilor veniţi să viziteze frumuseţile patriei noastre, înalta distincţie acordată — « Premiul de Stat » — constituie un puternic îndemn spre noi creaţii, pentru ridicarea profesiunii noastre pe o treaptă şi mai înaltă.

Arh. CEZAR LĂZĂRESCU

Arh. M. Laurian *Ing. I. Neacşu* *Ing. M. Barbaiani* *Arh. A. Toma* *Arh. V. Petrea*

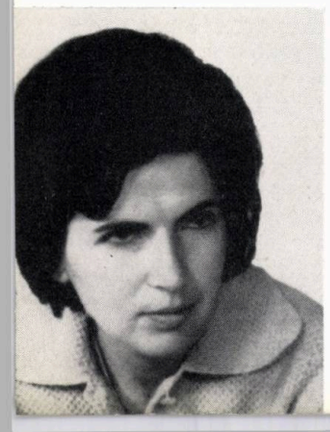

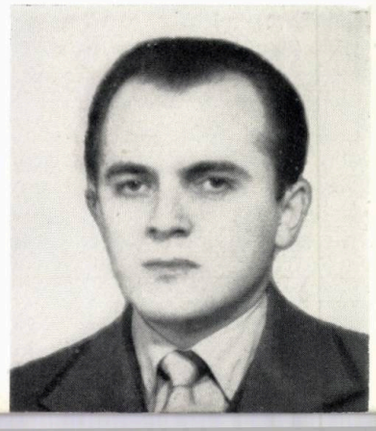

Arh. V. Sebestyen

Arh. C. Frumuzache

Ing. N. C. Temeclu

Acordarea Premiului de Stat pentru ansamblul de construcții din centrul orașului Galați, lucrare al cărei șef de proiect am fost, a constituit pentru mine un moment de profundă emoție. Înalta prețuire oficială a creației noastre, a muncii depuse de mine și colegii mei, mă obligă la noi eforturi.

Nu pot să nu subliniez condițiile create de regimul nostru pentru desfășurarea activității arhitecților din țara noastră și în special a celor tineri. Sarcini de o amploare și o importanță deosebită au fost încredințate în cadrul ISCAS unui număr mare de arhitecți tineri, care au simțit permanent și în mod direct îndrumarea partidului prin indicațiile date de tovarășii din conducerea de partid și de stat, care s-au preocupat și interesat în mod deosebit de activitatea noastră.

În aceste condiții am depus întreaga noastră forță de muncă, întreaga capacitate profesională pentru a realiza o lucrare prin care să dovedim că merităm încrederea ce ni s-a acordat. Ca toți arhitecții, am ținut și ținem la lucrarea noastră, ne-am atașat de ea și o apreciem nu numai ca o creație proprie și personală a noastră, ci totodată ca rod al unei munci colective la care au participat sute de tehnicieni.

Pentru a dovedi că am meritat această înaltă distincție, vom depune toate eforturile, tot talentul nostru pentru a crea și în viitor lucrări de o înaltă ținută profesională. În anul 1956 cînd am început primele proiecte pentru lucrările din centrul orașului Galați, se construiau anual cca. 250 de apartamente. Azi, ritmul de construcții în orașul Galați este de cca. 3 000 de apartamente pe an, noile ansambluri de locuit realizîndu-se an de an cu o repeziciune uimitoare. Cele 5 800 de apartamente proiectate de noi în cartierul Țiglina I au fost începute în 1961 ; anul acesta vor începe lucrările cartierului Țiglina II, care cuprinde alte 4 000 de apartamente. În paralel se realizează rețeaua de dotări social-culturale și lucrări edilitare aferente acestor locuințe. Vom depune întreaga noastră capacitate ca această operă gigantică de reconstrucție să fie realizată la un nivel calitativ din ce în ce mai ridicat, pentru a se asigura locuitorilor un confort și un nivel de trai mereu crescînd, creînd totodată ansambluri arhitecturale capabile să contribuie la educarea estetică a oamenilor.

În încheiere, aș vrea să mulțumesc și pe această cale tuturor acelor tovarăși care ne-au ajutat în munca noastră, să mulțumesc în special harnicilor constructori care au realizat proiectele noastre, să mulțumesc întregii clase muncitoare care a făcut posibilă realizarea acestei lucrări.

Arh. VICTOR SEBESTYEN

Această concepție urbanistică, în care se pot întrevedea chiar și unele trăsături ale microraionului orășenesc, este realizată cu mijloace constructive și arhitecturale de aceeași valoare, cum au fost tehnica cofrajelor glisante, răspîndită apoi în mai toate construcțiile înalte, sistemele de realizare a mișcărilor de teren, utilizarea finisajelor pe bază de polimeri sintetici, echiparea modernă a hotelurilor și restaurantelor și alegerea unor soluții arhitecturale ce reușesc să respecte indicii economici și care să fie interesante atunci cînd este necesar și discret anonime, în preajma pieselor de virtuozitate, cum sînt unele mari restaurante. Nu se poate încheia o cît de sumară analiză a acestui ansamblu impresionant prin amploarea și calitățile sale urbanistic-arhitecturale, fără a menționa grija egală cu care au fost atacate detaliile, începînd cu aleile, pardoselile, pînzele de apă, lampadarele, și terminînd cu micile edicule de plajă. Aceasta este de asemenea o tendință ce trebuie dezvoltată și anume a unei concepții unitare și atotcuprinzătoare, în care gîndirea și fantezia proiectantului trebuie să cuprindă întreaga realizare, chiar dacă aceasta ar fi fracționată în etape. Spre deosebire de trecut, caracterul planificat al economiei noastre socialiste permite arhitectului să gîndească ansamblul închegat și să coordoneze elementele componente în funcție de aspectul final și nu conducîndu-se după efectele imediate.

★

Cealaltă realizare urbanistică distinsă cu Premiul de Stat, *centrul orașului Galați* (autori: arh. V. Sebestyen, arh. C. Frumuzache, ing. N. Temelcu) rezolvă o problemă de altă natură, cu alte mijloace și aparent cu alte soluții. Construirea unui centru modern, în condițiile orașului Galați, cu masive distrugeri de pe urma războiului, cu o moștenire edilitară sub orice nivel — practic inexistentă — pe un teren ale cărui condiții azi renumite ca dificile și care atunci erau numai parțial cunoscute, reprezenta o sarcină deosebit de complexă. La aceasta trebuie adăugată răspunderea pe care o incumbă realizarea unui ansamblu central ce va determina în bună parte dezvoltarea ulterioară a întregului oraș. Lucrarea premiată arată că proiectanții au depășit cu succes dificultățile obiective și au reușit să creeze premizele unei ample reconstrucții. A fost creat un mare complex de clădiri de locuit, hotel, magazine moderne la scara și cu funcțiunile centrului public al unui oraș de prim ordin.

Tratarea ansamblului din centrul orașului Galați reflectă în fond aceeași orientare ca și a ansamblurilor de pe litoral, către plastica efectelor majore și abandonarea ornamenticei ostentative a detaliului. Realizat cronologic înainte de ultimele

Blocuri de locuințe în centrul orașului Galați

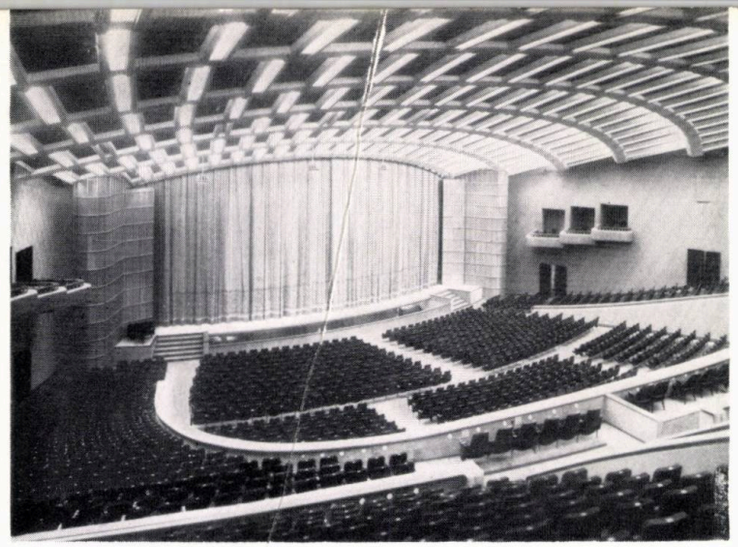

Sala Palatului R.P.R. — Interior

Acordarea premiilor de stat pe anul 1962 reprezintă un eveniment deosebit de important pentru activitatea de creație în știință, tehnică, cultură și artă.

Datorită inițiativei și sprijinului conducerii de partid și de stat, arhitectura și urbanismul au reușit prin importantele realizări din ultimii ani să dea oamenilor muncii din țara noastră numeroase clădiri în care munca, odihna, instrucțiunea, sănătatea, sportul și cultura, își găsesc condițiile funcționale și cadrul corespunzător demnității și exigențelor crescînde ale omului nou — creația cea mai de preț a societății noastre socialiste.

Conducerea de partid și de stat, apreciind contribuția arhitecților și inginerilor care au participat la munca de creație a unor realizări din domeniul arhitecturii și urbanismului, le-a acordat medalia de aur și înaltul titlu de laureat al « Premiului de Stat ».

Printre cei ce au primit anul acesta înalta distincție, am cinstea să mă număr și eu, cu lucrarea „Sala Palatului R. P. R.".

Mulțumesc partidului și guvernului pentru marea prețuire pe care au acordat-o și de data aceasta, modestei mele contribuții la propășirea arhitecturii și urbanismului în țara noastră.

Prof. arh. HORIA MAICU

Sala Palatuiui R.P.R. — Vedere exterioară

Prof. arh. H. Maicu

Arh. I. Şerban

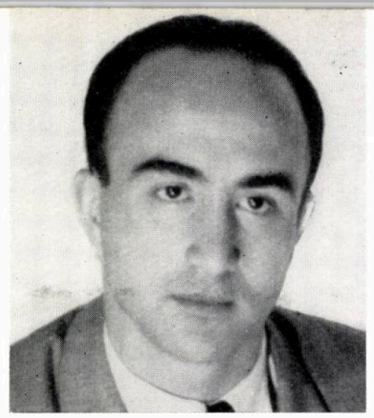

Arh. T. Ricci

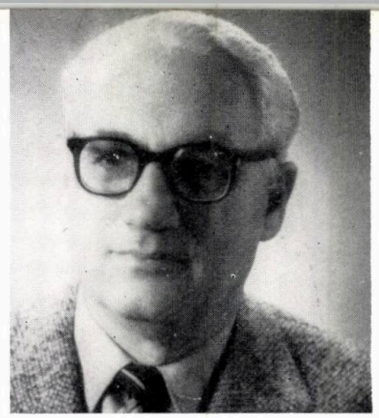

Ing. A. A. Necşulea

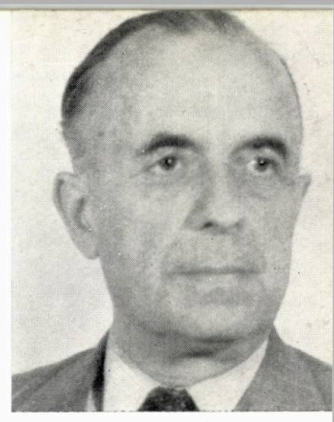

Ing. N. A. Băilescu

tuşe ale litoralului, ansamblul din centrul Galaţilor, cu volumele sale puternice, tratate în cărămidă aparentă şi travertin, modenatura redusă aproape la expresia funcţională, şi cu desenarea unor spaţii vaste ce conduc privirea spre perspectiva Dunării, reprezintă una din primele şi încă cele mai valoroase reconstrucţii urbane. În ansamblurile estivale, ritmica traveelor hoteliere se desfăşoară orizontal şi vertical în perspective pe care le accentuează fanteziile necesare ale unicatelor de sticlă. Ritmul locuinţelor, mai puţin egal şi mai puţin spectaculos, în acelaşi timp, ca şi situaţia de centru reprezentativ, impun soluţiei urbanistice o orientare către monumental şi ordine simetrică. Din contradicţia aparentă, între intimitatea de expresie a clădirilor de locuit şi relativa severitate a fronturilor de mare esplanadă, proiectanţii centrului oraşului Galaţi au reuşit să găsească o rezultantă echilibrată în care locuinţele nu par nici ministere şi nici case de cultură şi în care ansamblul îşi păstrează atmosfera largă şi impresionantă. Reluate la altă scară şi cu noi soluţii ce vădesc o evoluţie firească, procedeele cristalizate în construcţia centrului oraşului Galaţi pot fi socotite la originea unei filiaţiuni în care intră Ploieştiul, ansamblul Gării de Nord din Bucureşti, centrul oraşului Bacău şi alte centre reprezentative din ţară.

★

Arhitectura monumentală este preţuită cu Premiul de Stat prin marea Sală a Palatului R.P.R., operă de arhitectură de proporţii impresionante, ce constituie azi în mod incontestabil una dintre cele mai reprezentative piese ale Bucureştiului socialist şi ale întregii noastre arhitecturi moderne (autori: arh. H. Maicu, T. Ricci, arh. I. Şerban, ing. A.A. Necşulea, ing. N. A. Băilescu).

Ca şi despre celelalte lucrări premiate, despre Sala Palatului R.P.R. s-a scris foarte mult şi de aceea intenţia noastră este doar de a sublinia rolul pe care o astfel de lucrare îl joacă în dezvoltarea arhitecturii, pe calea formării treptate a unui stil caracteristic al socialismului în ţara noastră.

Deşi astăzi, în reprezentările pe care ni le facem, cu greu putem disocia sala de ansamblul care îi formează cadrul arhitectural, vom repeta aici ceea ce a fost remarcat de mulţi şi anume că sala este aceea care îşi subordonează ansamblul şi că geometria marilor volume pe care decoraţia sobră n-o alterează îşi verifică aici din plin puterea de expresie. Arhitectura monumentală pune problema unui stil caracteristic cu atît mai mult cu cît are un caracter reprezentativ. În lipsă de experienţă, arhitectura monumentală socialistă de pînă acum şi-a căutat metodele şi soluţiile într-un trecut îndepărtat, în care forme şi materiale serveau altor nevoi şi idealuri. Sala Palatului R.P.R. este prima realizare de arhitectură monumentală care, deşi mai păstrează în detalii trăsături ale unor procedee clasice, se orientează curajos spre viitor. Iar măiestria de detaliere, atît exterioară cît şi interioară, dă acestor spaţii pe care le simţi generoase o căldură ce reuşeşte să elimine primejdia impersonalităţii severe. Sala Palatului R.P.R. a rezolvat numeroase şi complicate probleme funcţionale (accese, circulaţii, vizibilitate şi acustică, degajări pentru 3 000 de persoane), precum şi foarte grele probleme inginereşti începînd cu structura şi terminînd cu tratamentele acustice, instalaţiile electronice de amplificare, ventilaţii şi condiţionare etc. Scara lucrării ca şi cerinţele de a se găsi soluţii la nivelul cel mai înalt al tehnicii au impus proiectanţilor un efort de gîndire creatoare ce a depăşit cu mult experienţele personale ale fiecăruia dintre ei. Analizînd astăzi Sala Palatului, după cîţiva ani de la construirea ei, după ce s-a integrat trainic în contextul urbanistic al oraşului, după ce au fost realizate o serie de alte săli de spectacole, putem constata că verificarea în viaţă a concepţiei de arhitectură îndreptăţeşte afirmaţia făcută mai sus, că această realizare reprezintă un jalon însemnat pe drumul spre cristalizarea unei arhitecturi monumentale socialiste în ţara noastră.

★

Decernarea premiilor de stat unor lucrări care constituie în mod incontestabil o adevărată mîndrie a poporului nostru, exprimînd înflorirea impetuoasă a patriei, servind în acelaşi timp nevoilor de viaţă şi de cultură ale maselor celor mai largi, este expresia grijii pe care partidul şi guvernul o poartă creaţiei arhitecturale şi dezvoltării pe trepte şi mai înalte a arhitecturii noastre.

Grija pentru om, rezolvarea expresivă şi interesantă a problemelor funcţionale şi tehnice, găsirea formelor celor mai caracteristice şi mai adecvate condiţiilor noastre contemporane, privirea aţintită înainte către etapele ce se conturează în Directivele celui de al III-lea Congres al P.M.R. şi în perspectiva comunismului, — toate acestea ne apar ca obiective de urmărit şi pe care le putem deduce ca esenţă şi semnificaţie din lucrările de arhitectură ce au fost distinse cu Premiul de Stat al R.P.R. pe anul 1962.

Răspunzînd încrederii şi dragostei, prin noi şi valoroase opere, prin îmbogăţirea şi perfecţionarea limbajului arhitectural, vom duce la bun sfîrşit sarcinile de mare răspundere care ne stau în faţă. Noi, arhitecţii sîntem chemaţi să studiem atent şi creator elementele progresiste ce constituie marea valoare a lucrărilor premiate şi să dezvoltăm neîncetat strădania pentru găsirea unor noi rezolvări care să reflecte în mod original cerinţele în permanentă creştere ale poporului nostru, constructor al socialismului.

Arh. M. CAFFÉ

PREMIILE UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R. P. R. PE ANUL 1962

PREMII

I. LUCRĂRI DE ARHITECTURĂ ŞI URBANISM

1. Ansamblul «Grivița Roșie» — București
autori:
arh. M. Bercovici, C. Teodorescu, Ileana Bodnărescu, R. Cărăușu, C. Enăchescu, Viorica Fotescu, L. Gheorghiu, D. Ioanovici, V. Nițulescu, Ruth Roth, Margareta Vitez;
coautori:
arh. Yvonne Goldenberg, M. Mateescu, E. Micloș
2. Ansamblul de cămine și cantine studențești cu 4 000 de locuri — București-Grozăvești
autori — ansamblu și cămine:
arh. I. Șerban, R. Belea, N. Opreanu, A. Köntza
autori — cantină:
arh. H. Maicu, R. Belea, H. Novak
3. Fabrica de radiatoare și băi din București-Militari
autor: arh. I. Enescu
coautor: arh. M. Pascal
4. Cămine și cantină studențească la Cluj
autori: arh. Marioara Salvanu, I. Sovago
5. Ansamblul centralei electrice de termoficare industrială Ploiești-Brazi
autori: arh. A. Doicescu, M. Sima
6. Blocuri-punct pe bd. Dinicu Golescu-București
autor: arh. Cleopatra Alifanti
coautori: arh. Mihaela Crăifăleanu, S. Julman

II. PROIECTE-TIP ŞI PROIECTE CU TEHNICĂ AVANSATĂ

1. Bloc — punct p + 11 cu cofraje glisante — București
autor: arh. V. Agent
2. Club sindical cu sală de festivități a 600 locuri
autor: arh. Th. Iconomu
3. Cantină tip 400/2, 600/3 locuri
autor: arh. Mirella Nicolau

III. PROIECTE ALE TINERILOR ARHITECŢI DIN D.S.A.P.C.-URI

1. Blocuri de locuințe pe bd. Republicii-Ploiești
autor: arh. S. Nițu.
2. Case de odihnă la Eforie-Sud
autori: arh. Ş. Manolescu, I. Răducanu, D. Rusovan
3. Bloc de locuințe la Tulcea
autor: arh. Gh. Tofan

MENŢIUNI

GRUPA A

1. Fabrica de ulei « Unirea »-Iași
autori: arh. Al. Costinescu, Liliana Coradino
coautor: Maria Novițki
2. Clădirea gării pentru călători din Brașov
autori: arh. Th. Săvulescu, Fl. Ionescu
3. Schiță de sistematizare — Constanța
autori: arh. Gh. Dumitrașcu, St. R. Ionescu
coautori: arh. Doina Poenaru, D. Poenaru, I. Bîrlădeanu
4. Schiță de sistematizare — Vulcan
autori: arh. Mariana Vereanu, B. Grünberg
5. Cinematograf cu 800 de locuri în București
autori: arh. G. Mularidis, ing. Al. Cișmigiu, arh. N. Stoenescu
coautori: arh. Yvonne Goldenberg
6. Proiecte pentru Onești, etapa de realizare 1960—1962
autori: arh. N. Florescu, G. Bălțeanu, Gh. Dorin, P. Ștefănescu, St. Catina, T. Olteanu, Sulamita Cleja, Lidia Matescu

GRUPA B

1. Cinematograf panoramic cu 800 de locuri la Brașov
autor: arh. A. Ereția
2. Complex restaurant-cofetărie cu autoservire la Eforie-Sud
autor: arh. M. Stancu
coautori: arh. Rodica Dumitrașcu, P. Căliman
3. Cantină la Sovata
autor: arh. E. Truță
4. Cvartalul de locuințe « Partizanul Roșu »-Brașov
autor: arh. Virginia Fleșeriu
coautori: arh. C. Voiciulescu, D. Zamfirescu
5. Școala medie de muzică nr. 2 din București
autor: arh. R. Cosma
6. Cinematograf cu 1 000 de locuri în Piața « Mihai Viteazul »-Cluj
autori: arh. Marioara Salvanu, E. Pănescu
7. Teatru-Studio la Tg. Mureș
autori: arh. M. Damian, G.Biro
8. Institutul de inframicrobiologie din Capitală
autor: arh. Margareta Dîmboianu
coautor: A. Șerbescu

Premiile Uniunii Arhitecților au consacrat și în acest an o serie de lucrări meritorii de arhitectură, realizate în anul 1962. Spre deosebire de anii trecuți, printr-o modificare adusă de Biroul Uniunii Arhitecților regulamentului de premiere, au putut candida la premii și unele proiecte de urbanism; astfel, pe lîngă construcții realizate, proiecte-tip, proiecte cu tehnică avansată și proiecte ale tinerilor arhitecți, au mai fost introduse în regulament și proiecte de sistematizare de orașe, elaborate de colective din institutele centrale de proiectare sau din D.S.A.P.C.-uri.

Între proiectele prezentate pentru premiere la categoria « Lucrări de arhitectură și urbanism », au dominat ca număr proiectele de arhitectură. De asemenea, între acestea au dominat ansamblurile mari de clădiri de locuințe, cămine și cantine, fiind mai puțin reprezentate ansamblurile industriale.

Din punctul de vedere al prezentării lucrărilor pe categorii, în acest an s-a remarcat o participare mai redusă a proiectelor-tip și a celor cu tehnică avansată, precum și a proiectelor realizate de tineri arhitecți. Credem că această prezentare deficitară se datorește, pe de o parte, unei carențe a conducerii institutelor respective. Pe de altă parte, regulamentul impune un anumit grad de prezentare a proiectelor, cerînd un efort ridicat din partea proiectanților care, în general, la sfîrșitul anului sînt angajați intens în procesul de elaborare a proiectelor. Ar fi poate de dorit o modificare a regulamentului, în sensul prezentării lucrărilor numai sub formă de fotografii și anumite piese din proiectele de ansamblu, rămînînd ca prezentarea propriu-zisă a lucrării (sub forma de material randat și fotografii mărite) să se facă numai după premiere, în vederea expunerii în sălile Uniunii Arhitecților. Sugerăm, de asemenea, introducerea la dreptul de premiere și a categoriei de proiecte de detalii de sistematizare, exclusă pînă în prezent de la acest drept.

În ceea ce privește judecata propriu-zisă a proiectelor, trebuie spus că sarcina juriului nu a fost ușoară, datorită, în primul rînd, marelui număr de proiecte prezentate: în total 63 de proiecte, între care au dominat ca număr proiectele de clădiri social-culturale și de locuințe (40), în al doilea rînd situîndu-se proiectele industriale (16), iar în al treilea schițele de sistematizare (7); în ordine urmează proiectele-tip și cu tehnică avansată (5), proiectele elaborate de tineri arhitecți (în total 4, din care D.S.A.P.C.-Ploiești a prezentat 3).

Ansamblu de cămine studențești în cartierul Grozăvești

Blocuri de locuințe pe calea Griviței

1 — *Gara nouă din Brașov*
2 — *Cinematograful « George Coșbuc » — București*
3 — *Cinematograf la Cluj*
4 — *Cinematograful panoramic «Partizanul Roșu» — Brașov*
5 — *Cantină-restaurant la Eforie*
6 — *Cămine studențești la Cluj*
7 — *Fabrica de ulei « Unirea » din Iași*
8 — *Cantina ansamblului de cămine studențești din cartierul Grozăvești — București*

1	6 7
2 4	8
3 5	

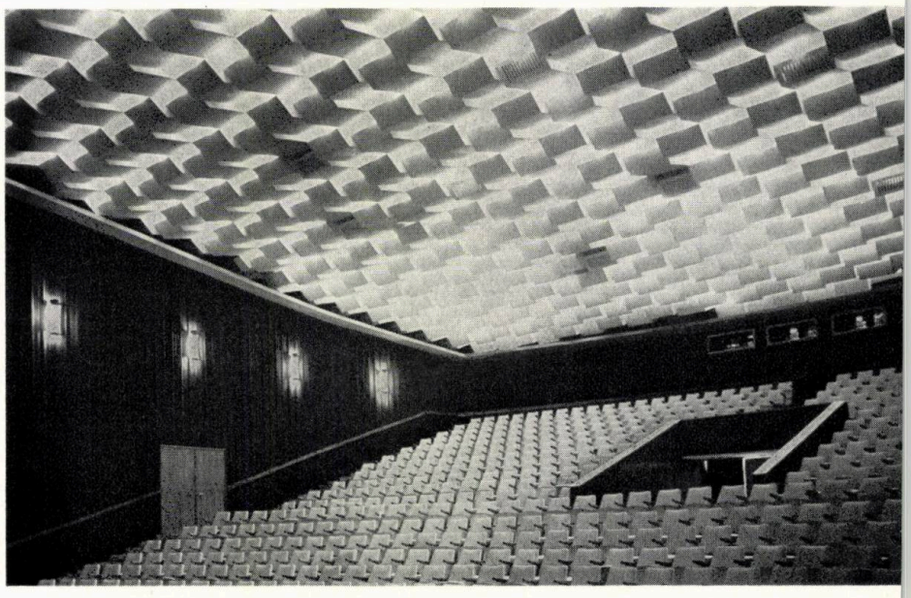

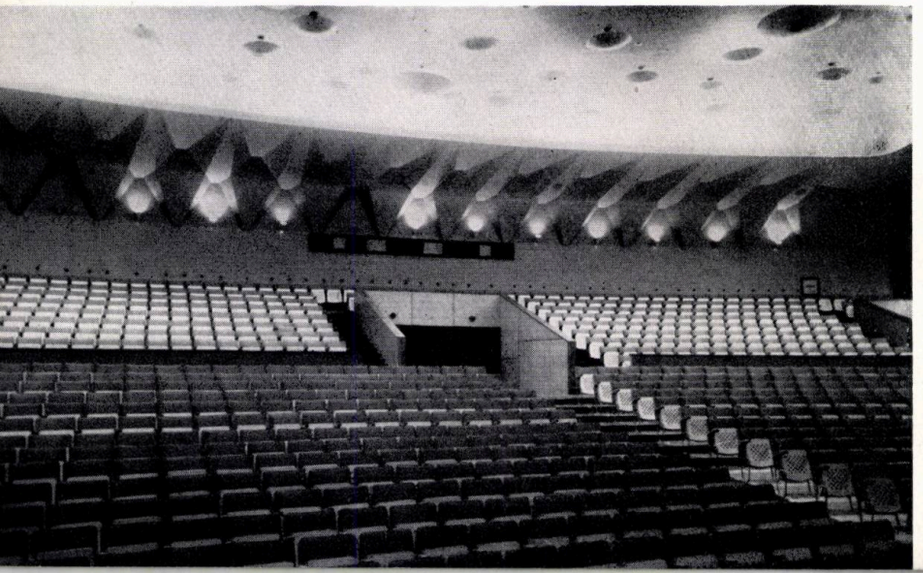

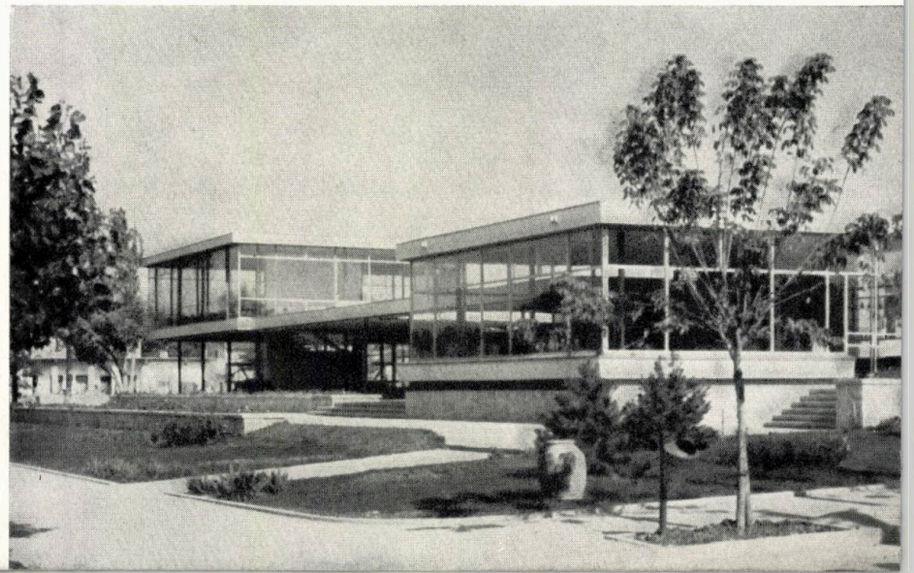

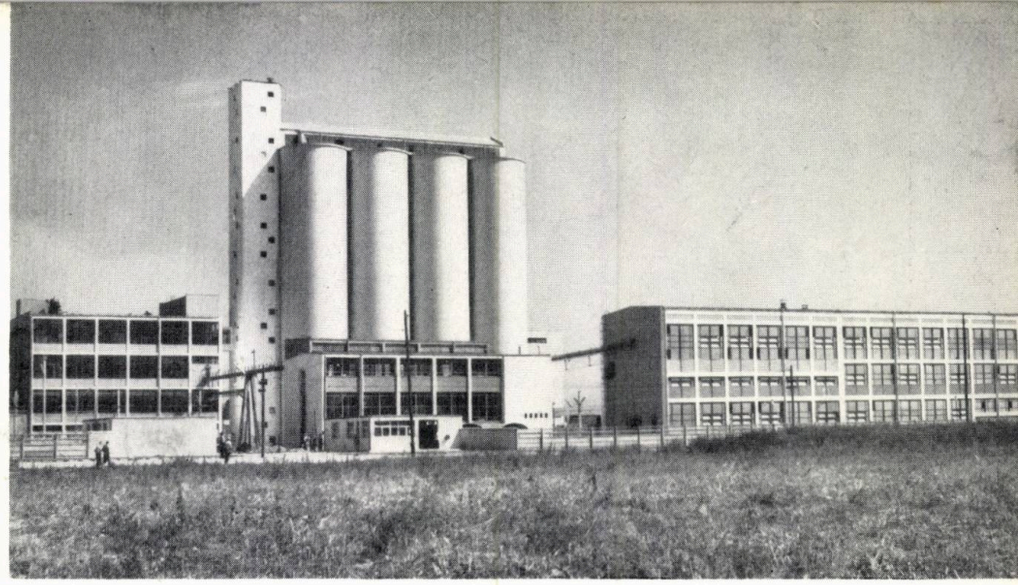

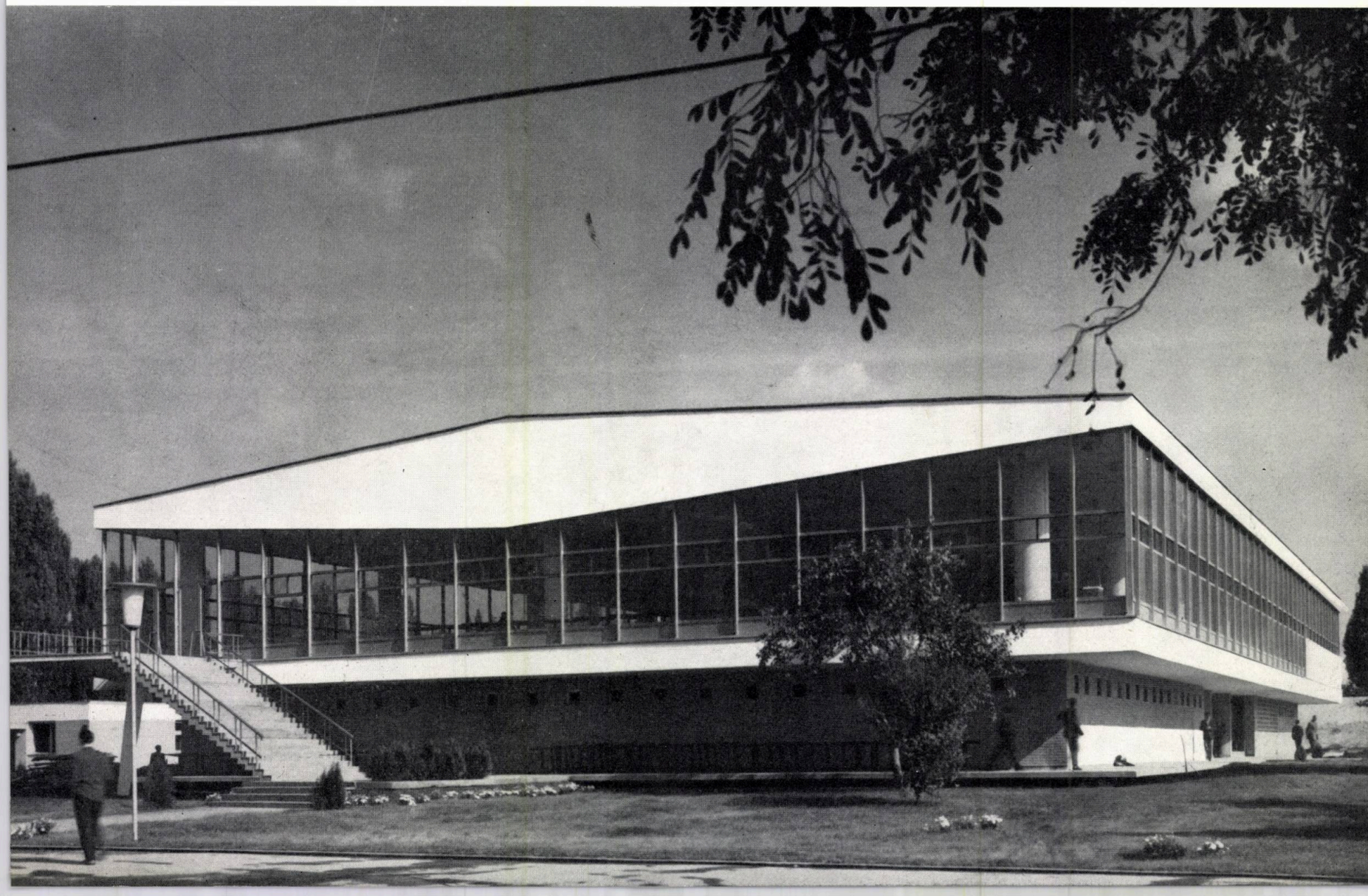

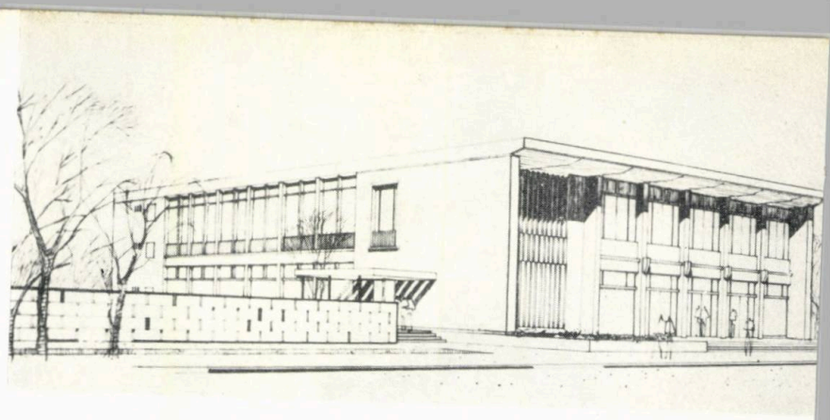

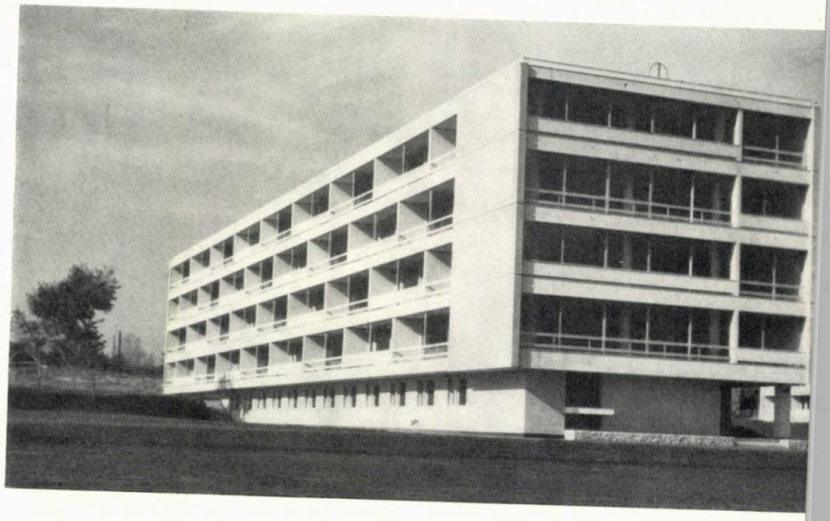

1 3
2 4

1 — *Blocuri de locuințe pe bd. D. Golescu-București*
2 — *Ansamblul de locuințe « Partizanul Roșu » de la Brașov*
3 — *Club sindical cu 600 de locuri, proiect-tip — Perspectivă*
4 — *Casă de odihnă la Eforie*

Sarcina juriului nu a fost ușoară, în al doilea rînd, și datorită prezentării neunitare a lucrărilor. În timp ce prezentarea unora dintre proiecte a fost foarte sumară, altele s-au bucurat de o prezentare somptuoasă, dar greu de desfășurat. În fine, s-a remarcat o mare diferență între calitățile și volumele generale ale proiectelor prezentate. Astfel, de exemplu, cu greu se pot situa pe același plan de apreciere « Fabrica de radiatoare și băi » din București cu « Centrul de condiționare a vinului » din Constanța. Tot așa de greu se pot situa alături proiectele de locuințe prezentate de D.S.A.P.C.-Bacău, cu marile ansambluri din București. Judecarea construcțiilor după fotografii constituie, de asemenea, o greutate importantă, dat fiind posibilitățile de iluzionare oferite de fotografia modernă. Astfel, Școala de muzică din București, proiect distins cu mențiune, arată în realitate altfel decît în fotografie, în care nu apar degradările suferite de clădire în cei doi ani ce s-au scurs de la construcție.

Fotografia a ajutat de asemenea proiectul « Bloc punct cu 11 etaje la Floreasca », în fotografie neapărînd clar proporția generală, cam greoaie, a blocului.

Juriul s-a străduit să judece cu obiectivitate calitățile și lipsurile lucrărilor prezentate, acordînd distincții atît unor lucrări de mare amploare și deja consacrate de aprecierea publicului și a specialiștilor — ca, de exemplu, ansamblul de locuințe de pe calea Griviței sau complexul de cămine studențești de la Grozăvești — cît și unor lucrări de mai mică amploare, realizate în general de arhitecți tineri, ca un mijloc de stimulare.

Iată unele aprecieri ale juriului asupra cîtorva din proiectele prezentate spre premiere.

Din lucrările executate pe calea Griviței din București au fost prezentate spre premiere ansamblul din piața « 3 Decembrie » și ansamblul din dreptul Uzinelor « Grivița Roșie », cele 1 000 apartamente realizate din panouri mari fiind deja premiate în 1961.

Ansamblul pieței « 3 Decembrie » a fost considerat, în general, ca un exemplu pozitiv de stradă « coridor » și piață clădită pe contur. Este regretabilă însă timiditatea cu care a fost tratat gabaritul străzilor și al pieței, timiditate care se vădește și în ansamblul din fața uzinelor, în care clădirile transversale sînt așezate prea aproape de clădirea longitudinală din spate.

Juriul a apreciat că ansamblul de cămine și cantine studențești cu 4 000 de locuri din București-Grozăvești reprezintă o reușită din punctul de vedere al compoziției urbanistice și al tratării de detaliu, cu toate că numărul de niveluri ales pentru cămine nu corespunde din punct de vedere economic.

Fabrica de radiatoare și băi din București a fost apreciată pentru eleganța și sobrietatea arhitecturii fațadelor, caracterizate prin lipsă de monotonie și de greutate.

Cu toate că centrala de termoficare de la Ploiești Brazi, nu diferă mult ca siluetă generală de marile construcții energetice de aceeași categorie din țară, proiectanții lucrării au reușit să proporționeze mai bine volumele între ele și să armonizeze mai bine detaliile cu ansamblul.

Juriul a apreciat proporția generală fericită a blocurilor-punct de pe bd. Dinicu Golescu-București și cu deosebire distribuția interioară, care îmbină armonios confortul cu economia. Este regretabilă adoptarea și aci — ca și la majoritatea blocurilor înalte din Capitală și din alte orașe — a acoperișului mult detașat și ridicat la colțuri al ultimului etaj retras al clădirii, care prin repetare în atîtea exemplare a devenit un element de generare a monotoniei.

În ceea ce privește proiectele-tip, juriul și-a bazat aprecierea pe modul în care au fost rezolvate concomitent problemele de economie și cele de confort și plastică, iar la proiectele cu tehnică avansată, pe felul în care a fost legată soluționarea problemelor de distribuție și confort de cele de tehnică. Sub acest aspect, juriul a apreciat că, în această din urmă categorie, singurul proiect care răspunde, în parte, la aceste două cerințe este proiectul blocului punct cu p + 11 etaje de la Floreasca și a propus premierea lui, cu toată lipsa de proporționare semnalată mai înainte.

Așa cum am arătat, s-a remarcat numărul mic al proiectelor elaborate de arhitecții tineri prezentate la premiere. Dintre cele patru proiecte prezentate, juriul a propus premierea a trei proiecte pe care le-a găsit corespunzătoare. A fost remarcat, în mod deosebit, proiectul casei de odihnă de la Eforie-Sud (D.S.A.P.C.-Constanța) care denotă o sensibilitate deosebită, dacă se trece peste unele stîngăcii în proporționarea fațadelor.

Mențiunile au fost propuse de juriu ținînd seama de aceleași criterii de economie, confort și plastică ca și la premii.

Între proiectele menționate în grupa A au intrat și două schițe de sistematizare : schița orașului Constanța, elaborată de D.S.A.P.C.-Constanța, și schița orașului Vulcan elaborată de ISCAS. Aprecierea proiectului pentru sistematizarea principalului oraș portuar al țării noastre nu a fost foarte dificilă pentru juriu, majoritatea membrilor săi cunoscînd proiectul de la prezentarea din plenara ce a avut loc în mai 1961 la Constanța ; aprecierea celorlalte proiecte de sistematizare a fost însă mai dificilă.

În categoria A a mențiunilor a intrat și clădirea noii gări din Brașov. Juriul a apreciat că deși corespunde din punct de vedere funcțional, plastica — într-o măsură oarecare nehotărîtă din punctul de vedere al raportului între volume — precum și un ușor abuz de linii și de suprafețe curbe, în fațadă, scad valoarea proiectului, pînă la nesituarea lui între lucrările distinse cu premii.

Aprecierea pentru menționare a clădirii cinematografului cu 800 locuri construit în cîteva exemplare în Capitală se sprijină, în principal, pe proporțiile fericite ale volumului interior, căci în examinarea din exterior a clădirilor executate se vădește limpede că ele nu pot susține o așezare liberă.

Arh. T. EVOLCEANU

În numărul de față al revistei, alături de imaginile lucrărilor care au mai apărut în paginile unor numere anterioare, se prezintă mai pe larg lucrările de arhitectură și urbanism care nu au mai fost prezentate pînă acum.

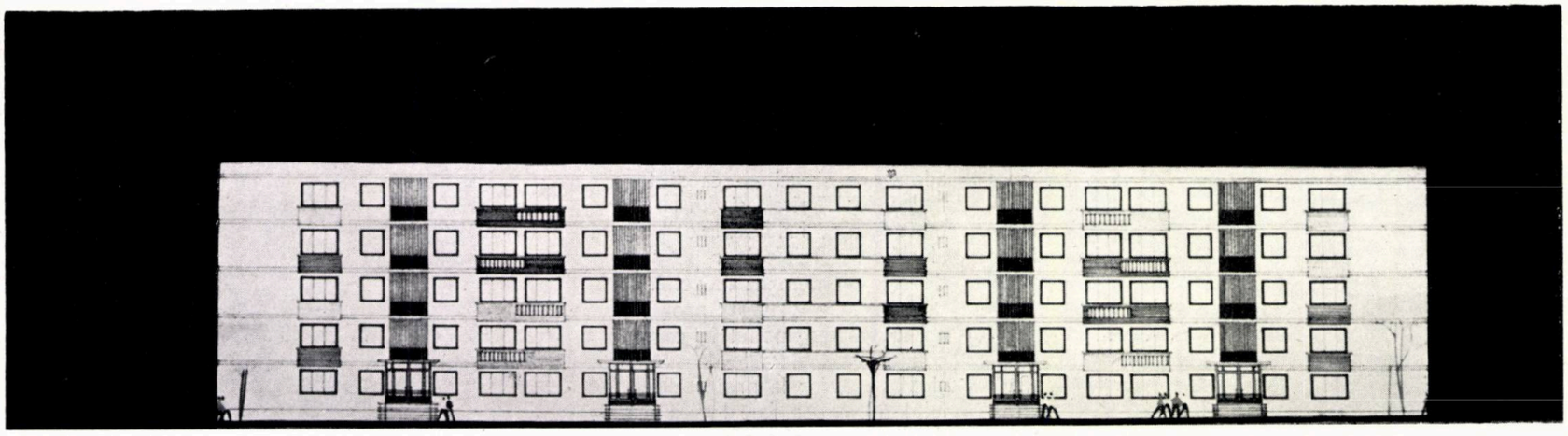

BLOCURI DE LOCUINŢE PE BD. REPUBLICII–PLOIEŞTI

Autor: arh. S. Nițu
D.S.A.P.C. — Ploiești

Pe latura de nord-est a bd. Republicii din Ploiești s-a construit un lot de 1 450 apartamente, care alcătuiesc etapa I-a de construcție a unui microraion în suprafață de 37 ha, microraion ce va cuprinde un total de 3 257 apartamente.

Regimul de construcție este de p + 4 și p + 8 niveluri. Configurația terenului a impus o rupere în lungimea blocurilor prin decalarea pe verticală a nivelurilor, evitînd astfel înălțimea prea mare a soclurilor.

Pentru blocurile cu p + 4 niveluri s-au folosit secțiunile ISCAS nr. 4 405 tip 1 și tip 2, iar pentru blocurile cu p + 8 niveluri s-a folosit o secțiune cu sistem constructiv pe cadre de beton armat, planșee monolit și diafragme, utilizată de I.P.B.

Încălzirea blocurilor este asigurată de trei centrale termice amenajate în blocuri.

Tencuieli fin drișcuite, zugrăveli cu vinacet, socluri din similipiatră în asize dau un aspect plăcut fațadelor.

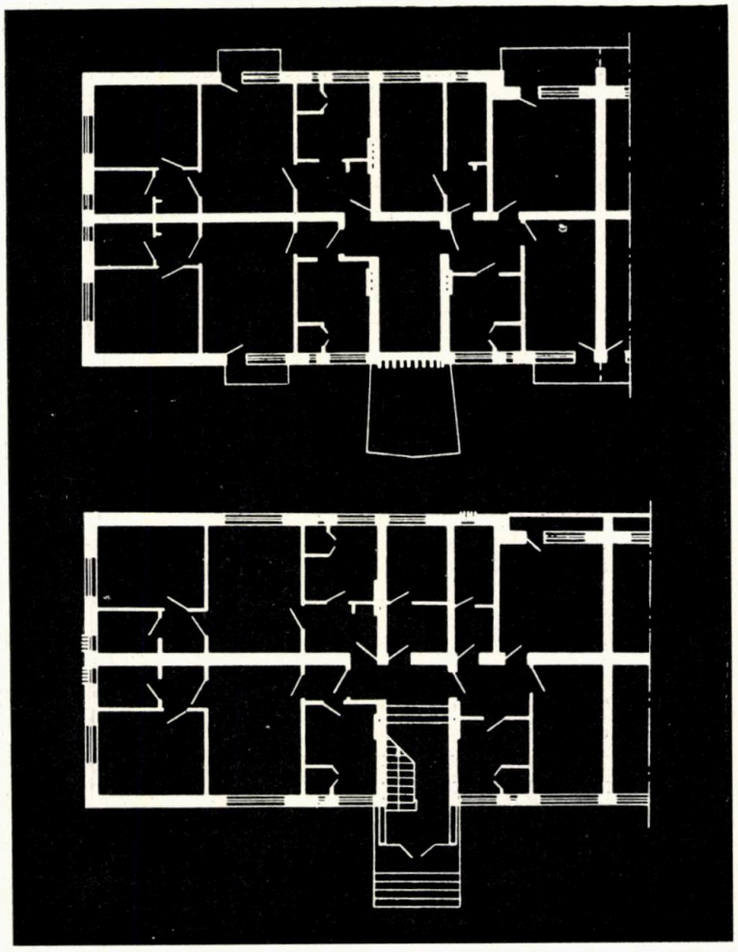

1 — *Fațada principală*
2 — *Plan parter și plan nivel curent*
3 — *Vedere de ansamblu a blocurilor în execuție*
4 — *Bd. Republicii — Detaliu de sistematizare*

1 | 3
2 | 4

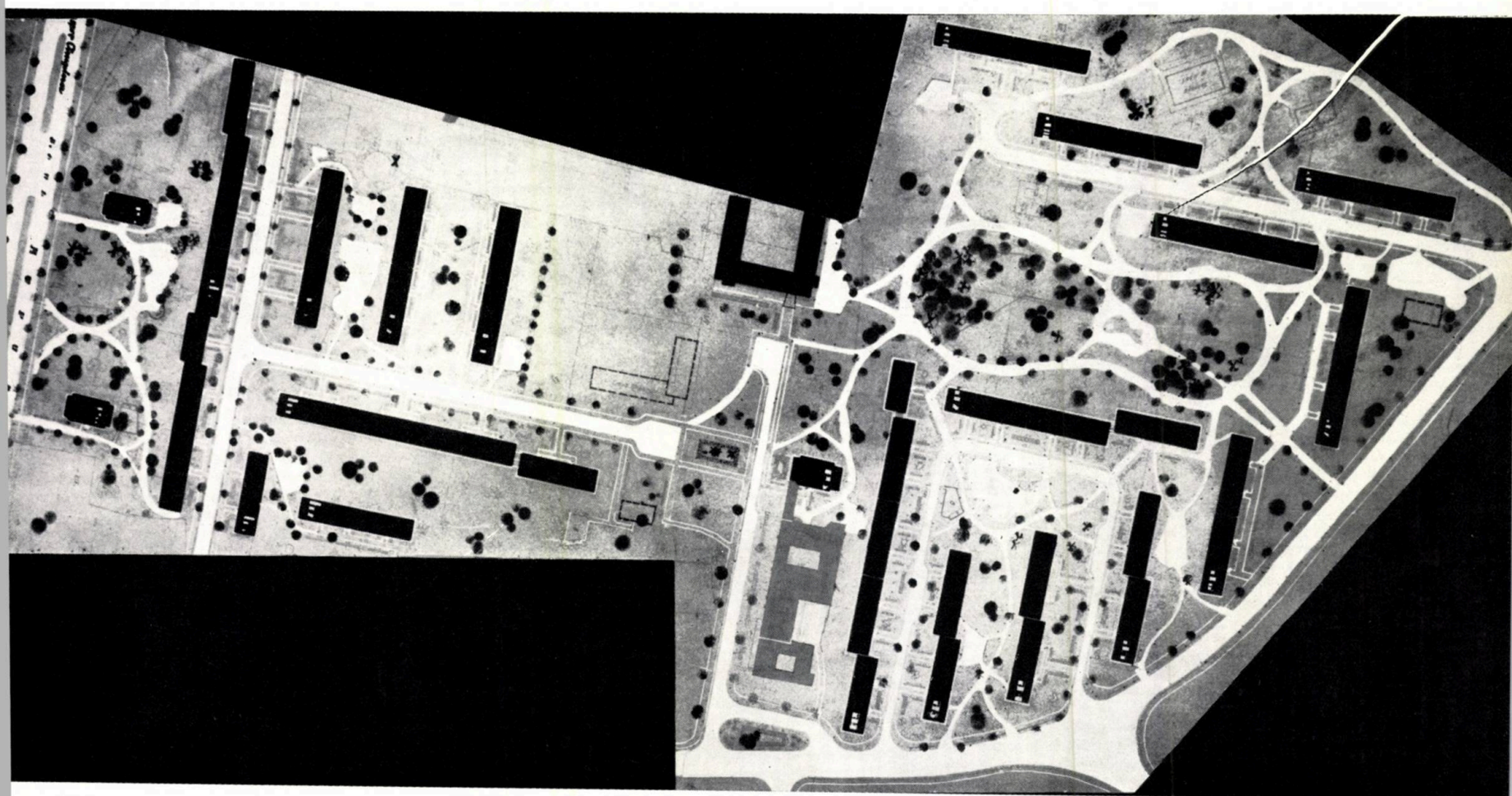

Blocuri de locuințe — Desfășurare

Autor: *arh. V. Agent*
Colaboratori:
Arhitectură: *arhitecții Rodica Macry, Margareta Dumitriu*
Rezistență: *inginerii C. Pîslărașu, A. Marcovici*
Institutul Proiect-București

BLOCURI–PUNCT CU 12

Bloc de locuințe

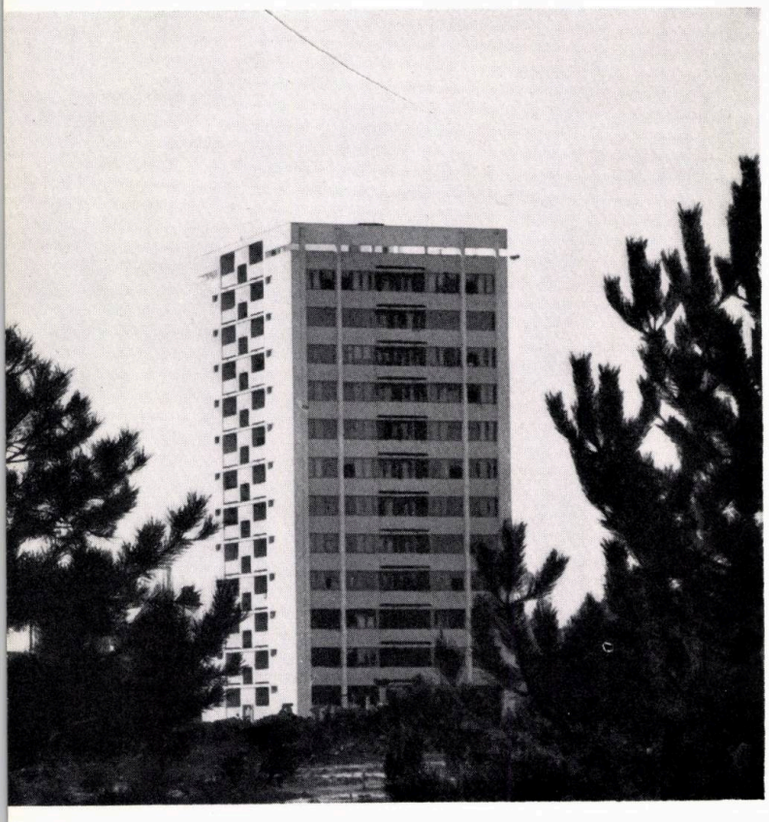

Blocurile-punct cu 12 niveluri, executate prin metoda cofrajelor glisante, fac parte dintr-un mare ansamblu care beneficiază de o situare pitorească—împrejurimile lacului Floreasca.

Studiul de sistematizare a prevăzut amenajarea unui parc de cca. 9 ha pe ale cărui laturi (est și sud) au fost amplasate o serie de construcții care delimitează noul ansamblu de vechiul cartier, construit dens, ce se întinde pînă în piața Dorobanți.

Spre a satisface cerințele unei cît mai largi vizibilități (atît dinspre lac, cît și dinspre parc) spre suprafața oglinzii de apă, proiectarea a prevăzut executarea unei șosele de cornișă în jurul lacului. Pe această cornișă au fost dispuse cele 6 blocuri-turn cu 12 niveluri, la distanță de 46 m unul de altul.

Insorirea apartamentelor ca și larga cuprindere a vecinătăților pitorești sînt asigurate de cele două orientări favorabile ale camerelor. Fiecare apartament este dotat cu logie.

Blocurile vor putea caza aproximativ 1 500 persoane în 294 de apartamente — 6 apartamente cu o cameră, 222 cu 3 camere și 66 cu 4 camere. Suprafața totală construită pe bloc este de 4 335 m^2, iar cea locuibilă de 2 033 m^2, revenind la apartamentele de 3 camere o suprafață locuibilă de 39,29 m^2, iar la cele de 4 camere o suprafață locuibilă de 52,65 m^2.

Fiecare bloc are 49 de apartamente din care 1 cu o cameră, 37 cu 3 camere și 11 cu 4 camere. La nivelul 12 sînt prevăzute spațiile necesare celor două uscătorii, precum și cîte un apartament de o cameră. Terasa de peste etajul 11 este închisă cu parapetul supraînălțat al coronamentului care maschează construcțiile ce depășesc acest nivel, realizîndu-se astfel un volum al cărui profil se înscrie pe fundalul cerului cu un contur curat.

Deservirea exterioară a blocurilor este asigurată de strada de cornișă ce unește str. Aviator R. Beller cu calea Floreasca, precum și de o alee șerpuită pe o terasă intermediară a taluzului.

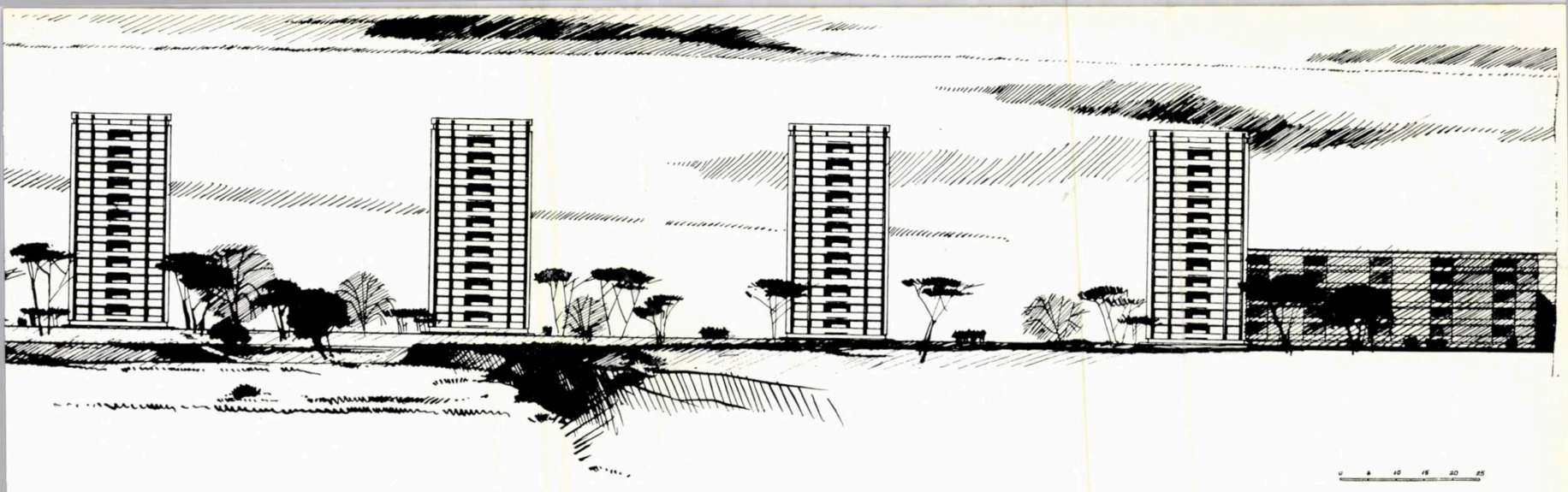

NIVELURI ÎN PARCUL FLOREASCA – BUCUREŞTI

Încălzirea ansamblului se face de la o centrală termică subterană.

Fațada principală a blocului este compusă dintr-un element central și dominant pe trei travee verticale, tăiate de registrele orizontale ale logiilor. Acest motiv central este încadrat de două cîmpuri neutre, punctate de golurile marcate pe orizontală ale ferestrelor de la băi. Fațada posterioară a căpătat o tratare similară, cu singura deosebire că elementul dominant central are parapetele balcoanelor de la palierul scării dispuse decalat față de cele ale logiilor învecinate. Fațadele laterale au fost tratate unitar; ele sînt marcate de o succesiune de registre orizontale de plinuri și goluri, întrerupte de cîte un accent mic central format de intrîndul logiilor bucătăriilor.

Plantațiile ca și amenajările exterioare (treptele ce deservesc aleile și urmăresc pantele terenului, zidurile de sprijin, spațiile de joc pentru copii, plasate între blocuri) completează ansamblul integrîndu-l în peisaj.

SISTEMUL CONSTRUCTIV

Structura de rezistență adoptată a fost în sistem fagure cu diafragme dese din beton armat, cu travee variabile pe ambele direcții, continue pe toate nivelurile. Structura rezolvă astfel favorabil preluarea sarcinilor gravitaționale și seismice, construcția fiind prevăzută cu un număr suficient de diafragme pe ambele direcții, capabile să preia toate eforturile.

In ceea ce privește modul de execuție, elementele structurale ale construcției se împart în două grupe principale:

A. *Elementele verticale* (diafragmele interioare și exterioare) constituind pereții încăperilor sînt executate cu cofraje glisante.

Executarea elementelor verticale prin sistemul cofrajelor glisante constă din executarea succesivă a pereților din beton armat în cofraje dispuse pe conturul tuturor pereților și care cu ajutorul unor dispozitive de glisare se deplasează în ritm uniform pe verticală, lăsînd în urma lor pereți de beton armat gata confecționați.

Cofrajul glisant este alcătuit din următoarele elemente:

1. Cofrajul pereților de 1,15 m înălțime, din panouri de scîndură căptușite cu tablă neagră, rigidizate și asamblate cu o serie de coaste și distanțieri.

2. Podina superioară, de pe care se fac operațiile de armare a pereților, poziționarea ramelor de goluri, cutiile de rezemare a planșeelor și turnare a betonului.

3. Podina inferioară, de pe care se controlează fața betonului, se face finisarea interioară și exterioară a pereților.

4. Sistemul de ridicare care antrenează în sus întregul ansamblu de cofraje și podine.

Pereții interiori au o grosime de 15 cm. Pentru asigurarea unei izolări termice eficiente, pereții exteriori (executați prin glisare) sînt în grosime de 30 cm. Acești pereți au din punct de vedere termic echivalența unui zid de cărămidă gros de 37, 5 cm.

În locul ramelor de lemn introduse în timpul glisării pentru a se lăsa goluri ușilor și ferestrelor, în mod experimental și cu rezultate avantajoase, tîmplăria ferestrelor s-a introdus în cofraje.

B. *Elementele orizontale* (planșee de 8—10 cm grosime) sînt realizate în modul următor:

În timpul glisării se lasă în pereții de beton goluri de 25 X 18 cm la distanța de 60—70 cm unul de altul. În aceste puncte reazemă plăcile, care se toarnă ulterior pe cofraje de inventar suspendate pe pereți prin intermediul unor bride metalice.

În scopul ridicării gradului de industrializare a acestui sistem de execuție, la unul din blocuri s-a experimentat, cu rezultate favorabile, înlocuirea planșeelor din beton armat monolit cu planșee din panouri mari prefabricate.

1 | 4
2 3 | 5

1 — *Blocuri de locuințe — Desfășurare*
2 — *Planul de ansamblu al blocurilor de locuințe*
3 — *Bloc de locuințe — Plan nivel curent*
4 — *Bloc de locuințe — Fază de execuție*
5 — *Blocuri de locuințe*

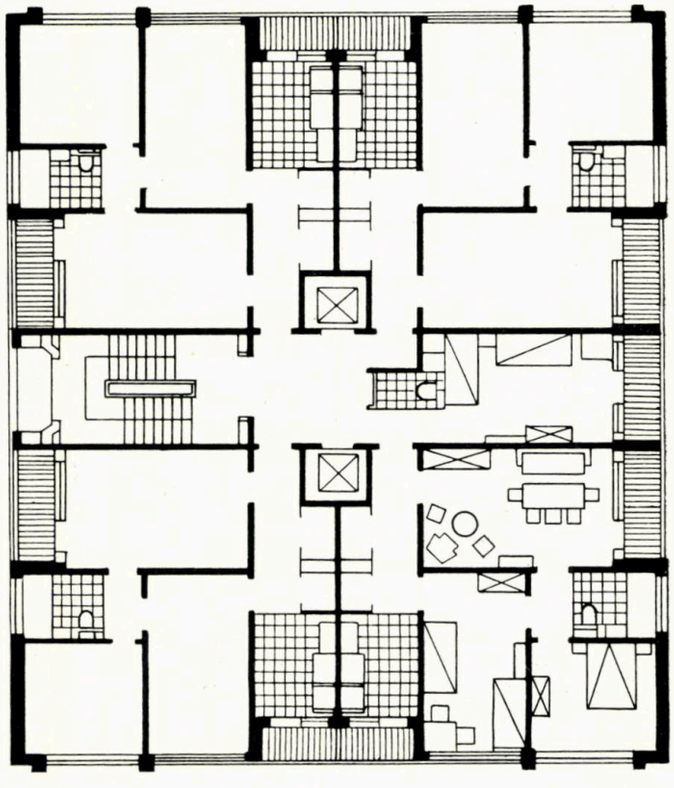

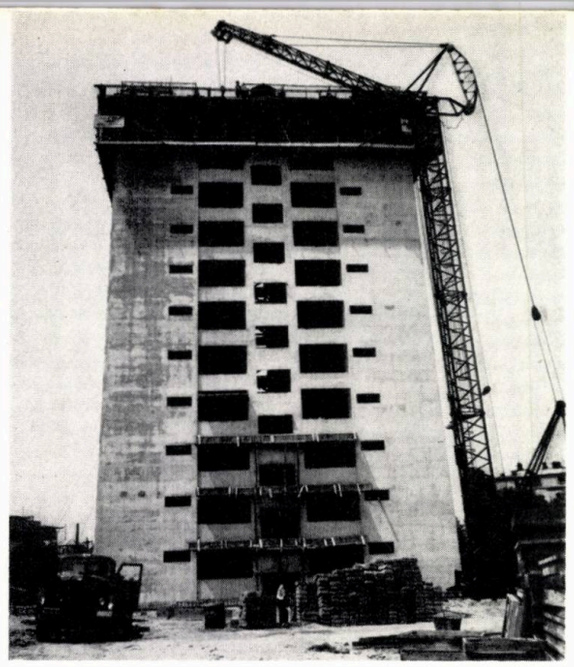

Finisajul este și el rezolvat favorabil și avantajos, întrucît prin executarea pereților cu cofraje glisante se obțin suprafețe care — prin rectificarea de pe podina inferioară în timpul glisării — nu mai necesită decît rectificări ulterioare foarte reduse și permite aplicarea directă a vinacetului pe fațade ; finisarea tavanelor și a pereților interiori se realizează — la unele blocuri — ca și la structurile casetate prin aplicarea unei tencuieli reduse, gletuite și zugrăvite, iar la altele prin aplicarea unor zugrăveli stropite.

Instalațiile s-au executat în condițiile normale unei construcții cu cofrare pe niveluri, fără a se lua măsuri speciale.

★

Analizîndu-se rezultatele obținute la încheierea lucrărilor executate pe șantier, ca și unele rezultate obținute în țară la construcțiile executate prin sistemul cofrajelor glisante, s-a ajuns la concluzia că acest sistem prezintă o serie de avantaje tehnico-economice :

— reducerea duratei de execuție cu peste 30% față de celelalte sisteme de execuție curente ;

— reducerea consumului de material lemnos cu peste 35% față de sistemele de execuție cu cofrare pe nivel (fagure sau celular) ;

— realizarea unui beton de calitate superioară prin turnarea lui în straturi succesive de mică grosime ;

— creșterea importantă a gradului de industrializare, care se reflectă în creșterea cu cca. 25% a productivității muncii ; și ca urmare, reducerea consumului de manoperă specifică, prin eliminarea operațiilor de montare și demontare a cofrajului la fiecare nivel, prin reducerea volumului de tencuieli și eliminarea schelei de fațadă (înlocuită cu o nacelă pentru aplicarea vinacetului) ;

— reducerea prețului de cost al construcției cu cca. 3%, ca urmare a reducerilor anterioare, fapt ce a permis prevederea unor finisaje superioare.

În încheiere menționăm că acest sistem de execuție nu a condiționat decît în mică măsură rezolvarea partiului de arhitectură și a plasticii fațadelor.

Arh. V. AGENT

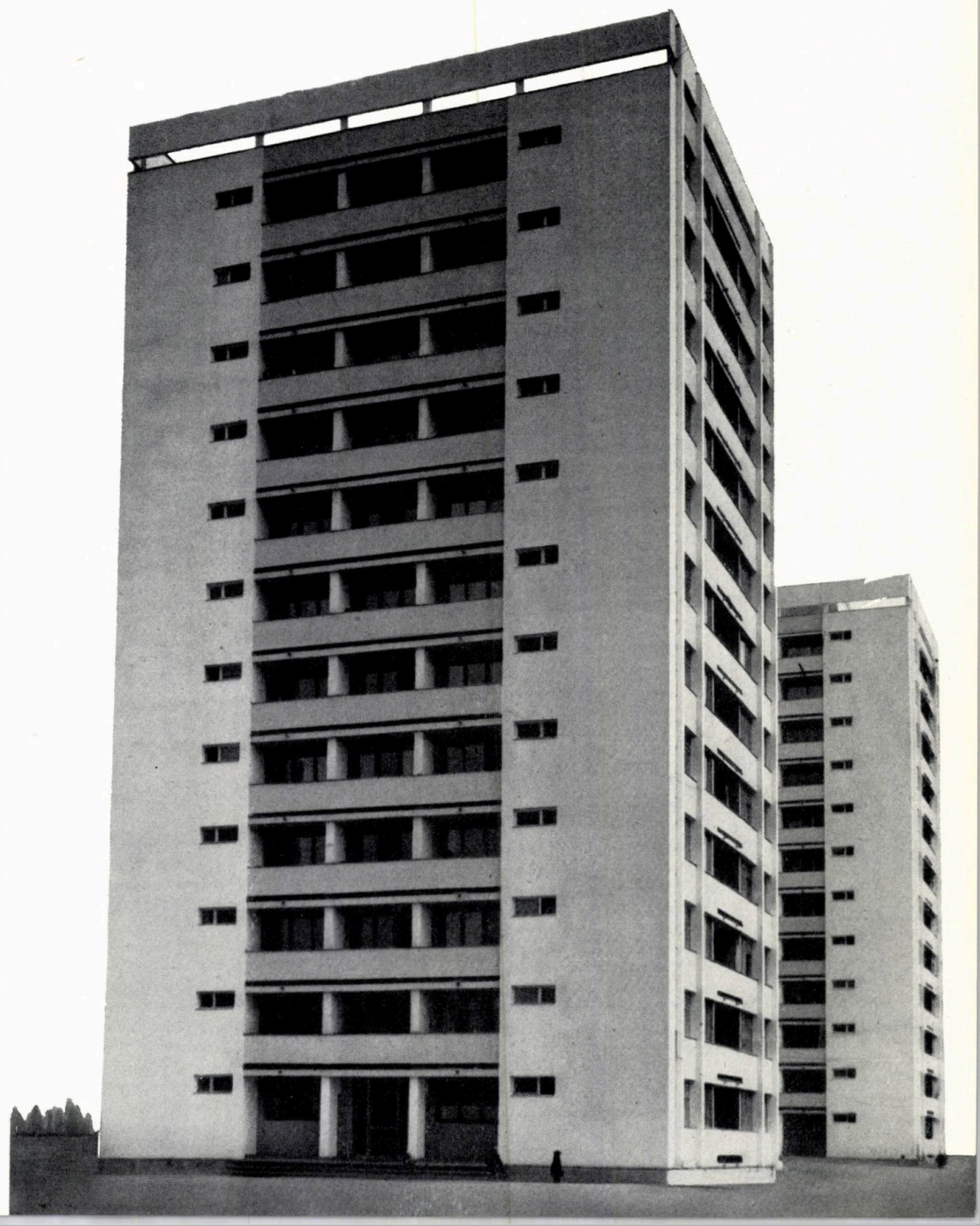

SISTEMATIZAREA ZONEI DE SUD-VEST A ORAŞULUI ONEŞTI—ETAPA 1960–1962

Autori: arhitecții *N. Florescu, Gh. Bălteanu, Gh. Dorin, P. Ștefănescu, St. Catina, T. Olteanu, Sulamita Cleja, Lidia Mateescu*
ISCAS

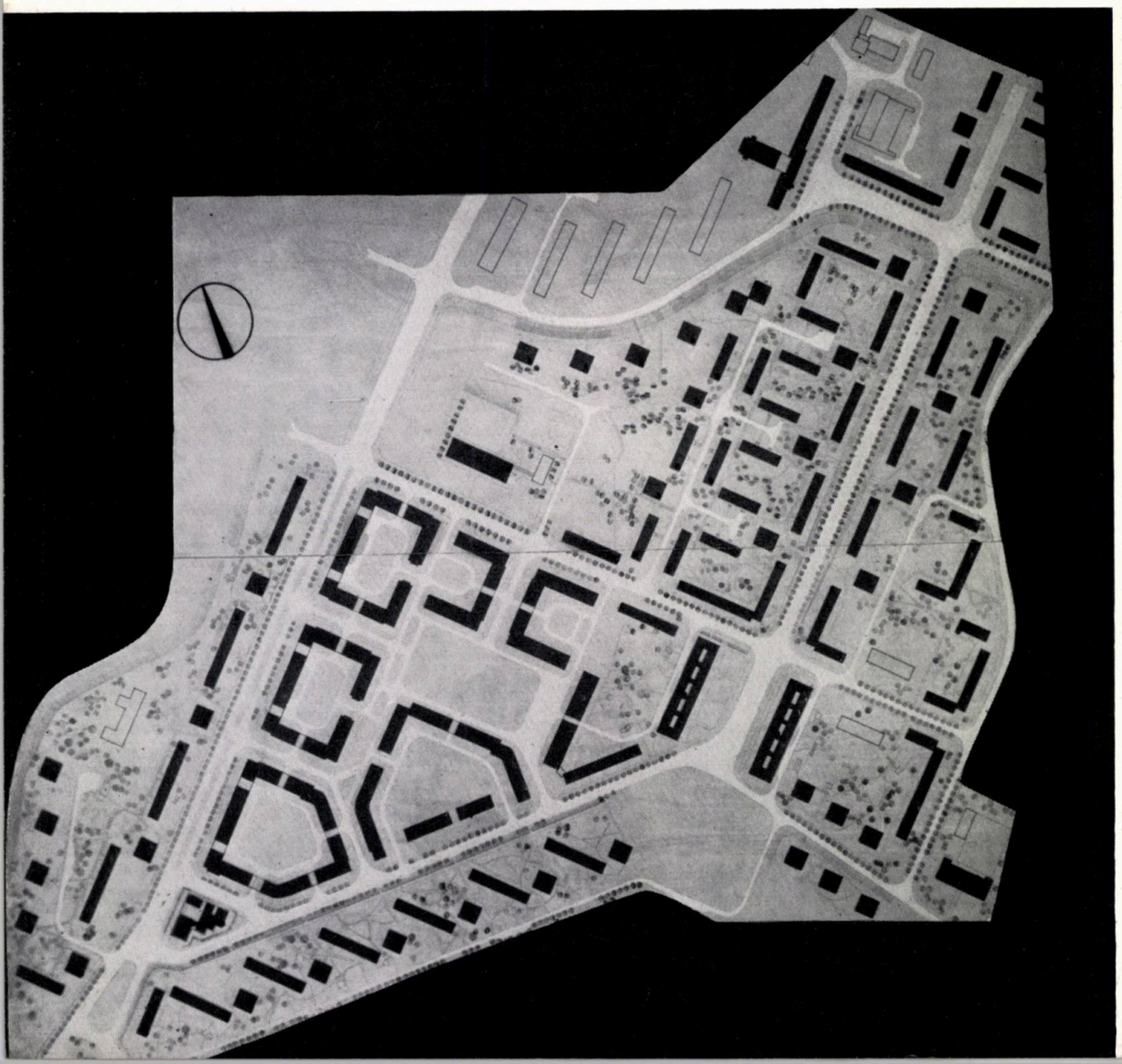

Construcțiile din această etapă sînt amplasate într-o zonă care înconjoară și completează cvartalul I, realizat între anii 1952—1956.

Soluția ansamblului proiectat a fost determinată de condițiile create prin schița de sistematizare a orașului, precum și de cvartalul III, construit între anii 1959—1960.

Relieful orașului a marcat ca necesară utilizarea teraselor naturale: terasa inferioară — cvartalul III, terasa medie — cvartalele I, II și V, terasa superioară — cvartalul IV.

După cum reiese din indicii alăturați, numărul de locuitori pe apartament a fost luat în ipoteza a cca. 10 m² locuibili de persoană.

Din totalul de 47 de unități comerciale, 2 sînt de alimentație publică, 15 sînt unități pentru produse alimentare, 20 pentru produse industriale și 10 cooperative.

Pe lîngă aceste construcții s-a mai realizat — în afara școlii cu 18 clase anterior proiectată — o școală cu 16 clase și un cinematograf cu 455 de locuri. S-au păstrat teritorii pentru creșe, grădinițe, săli de gimnastică, dispensare și alte dotări.

Caracteristici tehnico-constructive

I. — *Clădiri p + 4 niveluri*. La acest tip de clădiri, sistemul constructiv este pe ziduri portante

1 — *Detaliu de sistematizare a orașului Onești*

2 — *Blocuri de locuințe*

3 — *Blocuri de locuințe cu parter comercial*

	2
1	3

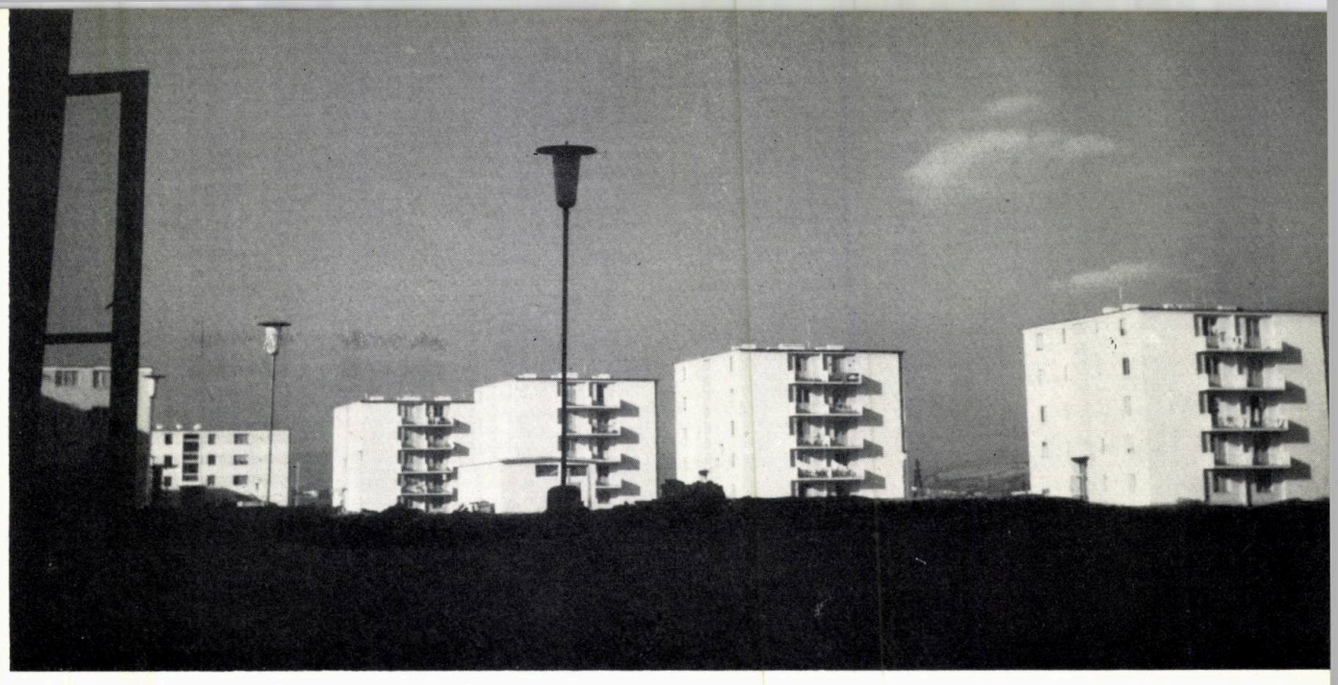

transversale, planșeele din prefabricate din fîșii cu goluri pe deschideri de 2,60 m, 3,60 m și 4,00 m, iar învelitorile în terasă necirculabilă.

Finisajele interioare sînt executate cu zugrăveli în culori de apă la camere, gleturi și ulei la bucătării, faianță la băi ; pardoselile s-au realizat din mozaic de calcar la servicii, mozaic de marmură la scări, parchet lamelar în camere pe pudretă de cauciuc.

Finisajele exterioare sînt executate în tencuieli drișcuite și colorate cu vinacet.

II. — *Clădirile p + 3 niveluri* au ziduri portante longitudinale, planșee prefabricate din fîșii cu goluri pe deschidere de 4,40 m, iar învelitorile — la clădirile din cvartalurile I și II completare — din șarpantă de lemn (la clădirile E și F) și țiglă tip Marsilia ; în rest — la cvartalurile IV, V — în terasă necirculabilă.

Finisajele interioare ca și cele exterioare sînt aceleași ca la clădirile precedente.

III. — *Clădirile* G_1, G_2 (p + 3, parțial 4 niveluri) au magazine la parter și parțial la mezanin — deasupra depozitelor.

Sistemul lor constructiv constă din cadre de beton armat cu planșee monolit. Învelitorile sînt în terasă necirculabilă.

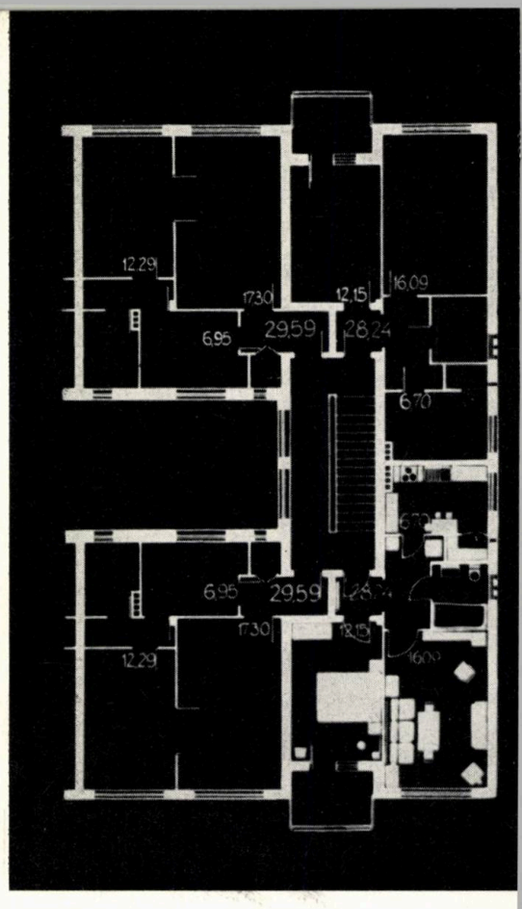

Finisajele interioare și cele exterioare sînt executate la fel ca la clădirile p + 4 niveluri.

IV. — *Clădirile* G_3, G_4 (p + 4 niveluri) au și ele magazine la parter; parțial, din denivelare, la G_4 au rezultat subsoluri — zona depozite. Sistemul constructiv este tot din cadre de beton armat cu planșee monolit, însă parțial cu diafragme din beton armat. Învelitorile și finisajele interioare și exterioare, aceleași ca la clădirile din grupa I.

V. — *Magazine parter, independente (cvartalul V)*. Sistemul constructiv al acestor magazine constă din stîlpi metalici și zidărie cu interax de 5,60 m și planșee din dală groasă.

Finisajele interioare și cele exterioare sînt aceleași ca la magazinele de la clădirile G_1, G_2, G_3, G_4.

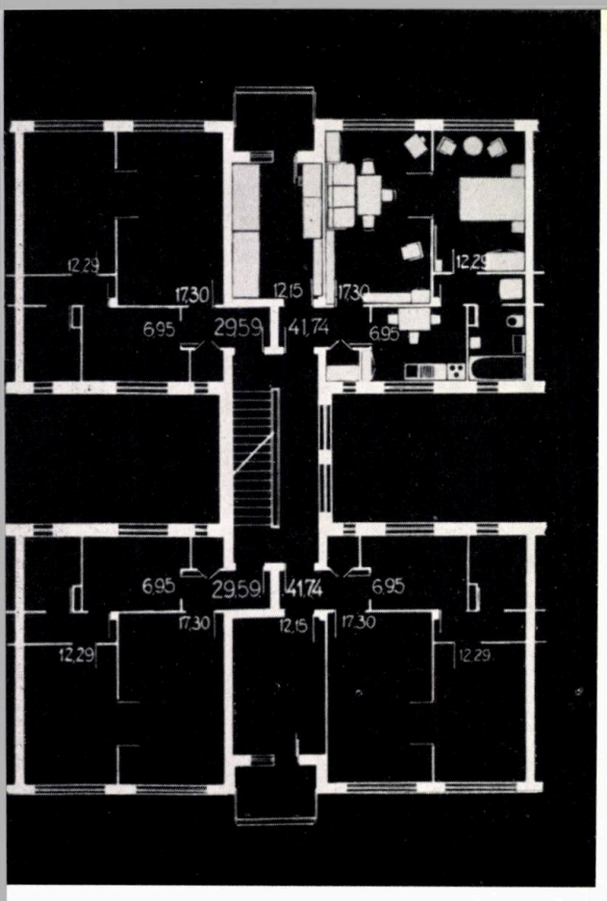

1 3 | 4 5
2 | 6 7

1 — *Blocuri de locuințe*
2 — *Bloc de locuințe*
3, 4, 7 — *Tipurile de secțiuni folosite*
5 — *Blocuri de locuințe*
6 — *Ansamblu de locuințe*

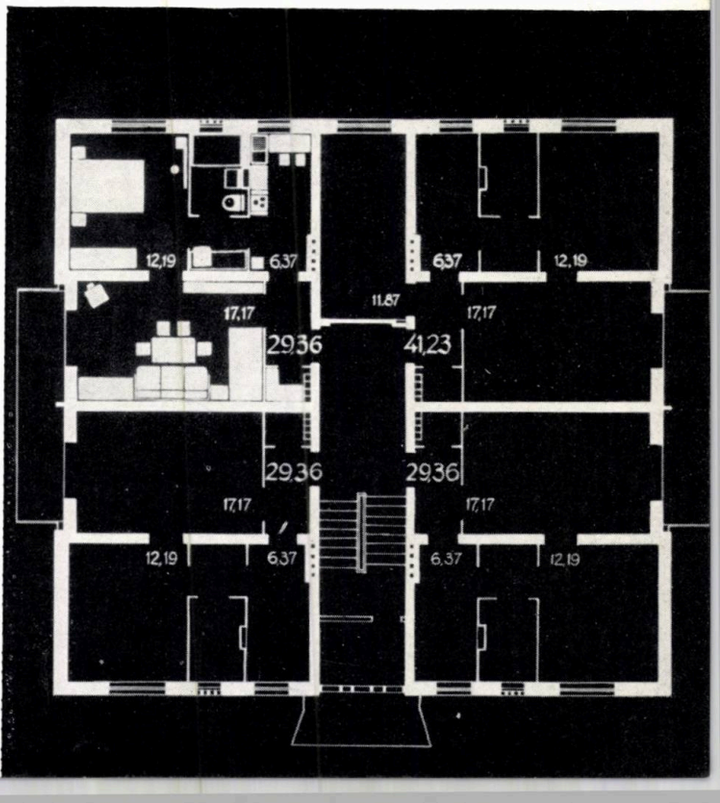

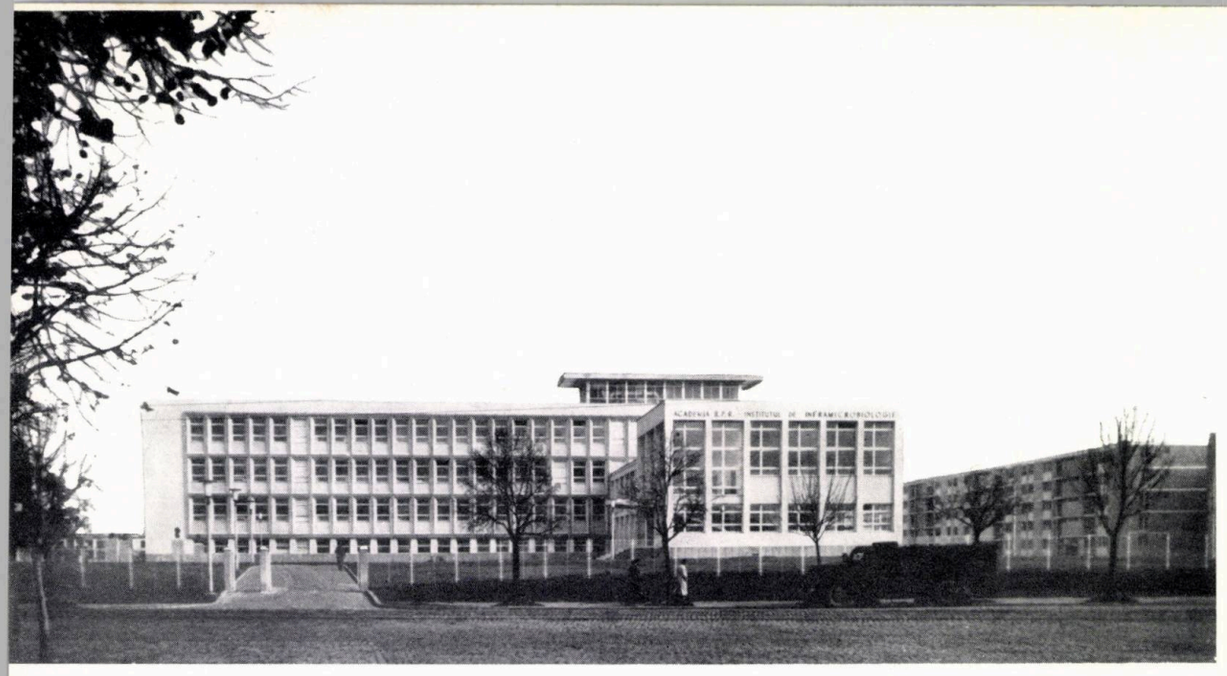

Autori: arhitecții *Margareta Dîmboianu*, *Al. Șerbescu*
Institutul Proiect-București

INSTITUTUL DE INFRAMICROBIOLOGIE AL ACADEMIEI R. P. R.

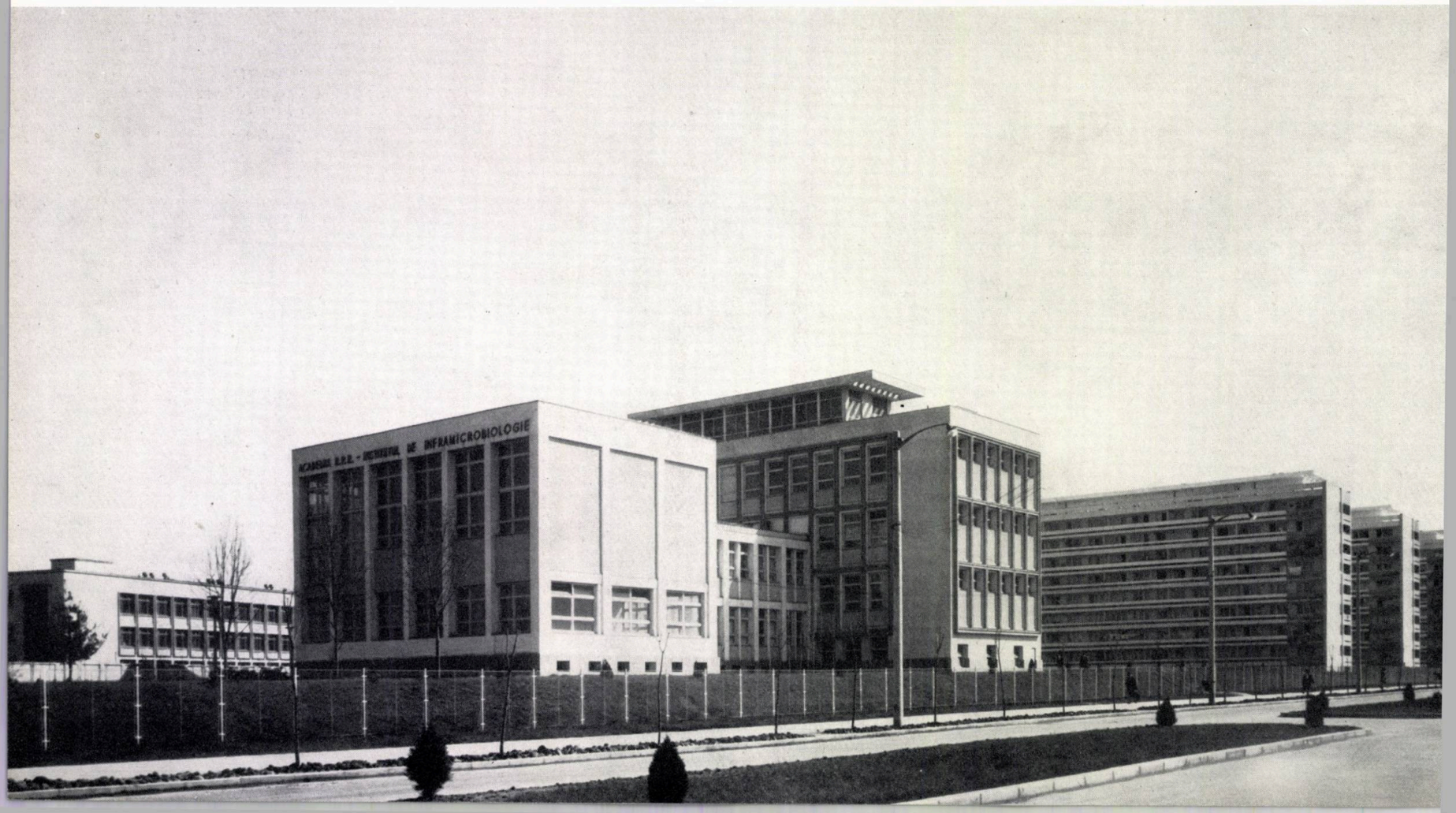

Amplasat pe șos. Mihai Bravu, la intersecția cu str. Baba Novac, institutul este dotat cu laboratoare și săli de lucrări practice necesare muncii științifice de cercetare a virusurilor. Acest amplasament a fost dictat de apropierea de Spitalul de Contagioși nr. 2 cu care este legat printr-o alee, unele probe necesare cercetărilor fiind recoltate de la bolnavii internați în spital.

Terenul afectat institutului are 1,70 ha și formează — împreună cu spitalul și un grup de 7 blocuri (529 apartamente) construite pe un teren alăturat — un ansamblu important de-a lungul inelului șos. Mihai Bravu.

Partiul de arhitectură împarte în 3 corpuri cele 3 funcțiuni deosebite :

1. Laboratoarele de cercetări, cu serviciile tehnice aferente, dispuse în corpul C, dominant, avînd demisol, parter și două etaje ;

2. Direcția științifică și serviciile administrative, dispuse în corpul B, care are parter, etaj și subsol ;

3. Aula, biblioteca și anexele, dispuse în corpul A, cu parter, etaj și subsol.

Parțial, la demisolul corpului C și la subsoluri, se află încăperile pentru instalațiile de aer condiționat, centrala de ventilație, centrala de presiune, camerele termostat, camerele frigorifice, substația termică, camera tablourilor electrice etc.

Corpul C (laboratoarele)

Pentru a se realiza un traseu judicios al instalațiilor speciale — foarte prețioase și scumpe — laboratoarele au fost grupate în acest corp, care are un ascensor și două monte-charges pentru animale de experiență (restul circulației verticale se face prin 2 scări).

La demisol au fost amplasate: secția izotopi radioactivi, secția epidemiologie și laboratoarele centrale de culturi-virusuri ; despărțite de restul serviciilor se află serviciile comune: spălătoare și sterilizatoare de sticlărie, spălătoria, crematoriul, ultracentrifuga, camera de presiune, atelierul de reparat instrumentele de precizie.

La parter se află laboratoarele secției I de biologie inframicrobiană, secția II de biochimie și biofizică inframicrobiană și secția microscop electronic.

Fiecare secție are la capetele construcției grupuri de camere pentru animalele de experiență, deservite de camera de pregătire și de monte-charges.

Etajul I cuprinde secția viroze umane I și secția viroze umane II, dotate de asemenea cu camere pentru animalele de experiență.

Etajul II are o secție nouă de cercetări pentru stabilirea cauzelor tumorilor canceroase, formată din : laboratoare de cercetări asupra virozelor tumorale, leucoze animale și oncoliză virală, dotate cu camerele necesare animalelor de experiență.

Etajul III — parțial terasă — adăpostește stația de ventilatoare și mașina ascensor. Fiecare etaj este dotat cu grupuri sanitare, dușuri și vestiare pentru personalul de serviciu, vestiare pentru medici.

Corpul B (direcția științifică și serviciul administrativ)

Parterul cuprinde o parte didactică cu laborator de lucrări practice pentru o grupă de 24 de studenți, precum și serviciile administrative și un grup sanitar.

Etajul I îl formează direcția științifică și secretariatul, direcția administrativă și serviciile dependente — dactilo, foto, desen.

Corpul A (aulă, bibliotecă și anexe)

Parterul se compune din bibliotecă cu fișier, depozit și holul de intrare.

Etajul I cuprinde un hol și aula care poate primi 150 de persoane.

★

Soluții constructive. Laboratoarele sînt modulate pe o tramă de 4,00 x 6,00 m, cu subdiviziuni la jumătate.

Cele 3 corpuri de clădire au structura de beton armat, grinzi și stîlpi. Rabițuri au fost executate numai pe culoare, la boxele de experiență și la unele laboratoare, aulă, bibliotecă și direcția științifică.

Instalații. În afara celor menționate mai înainte, au fost prevăzute instalații speciale de raze ultraviolete la toate hotele din boxele de experiențe (pentru obținerea mediului steril de lucru), instalații de presiune cu puncte de lucru la toate laboratoarele și boxele de experiență, instalații de gaze și presiune pozitivă, cu puncte la locurile de lucru, iluminat fluorescent la toate corpurile și instalații speciale de forță și prize la toate laboratoarele, iluminat de siguranță și instalații telefonice.

În exterior, au fost construite subteran, o stație de epurare pentru ape reziduale și o stație de dezactivare a apelor evacuate din secția izotopi.

Mobilier. Toate laboratoarele, boxele de experiență, vestiarele au fost prevăzute cu mobilier fix; sala de lucrări practice și aula au fost mobilate cu scaune cu pupitre rabatabile.

Finisaje. În laboratoare s-au folosit la pereți și tavan vopsitorie în ulei, iar la boxe și servicii — faianță ; la pardoseală linoleum, iar la culoarele din corpurile C și B mozaic în carouri.

Pereții și tavanul aulei, bibliotecii și ai încăperilor direcției științifice au fost zugrăviți cu vinacet ; la pardoseli s-a întrebuințat parchet din lemn de stejar.

La holul de la parter și cel de la etajul corpului A, pereții au fost finisați în zugrăveală cu vinacet, iar pardoseala realizată din marmură de culoare albă și roșie.

Finisajele exterioare au fost executate cu terasit alb și vernil, iar profilele ce formează casetajul pe fațada corpului C, din praf de piatră. Partea de jos a construcției, ce corespunde soclului, este din mozaic de marmură spălat.

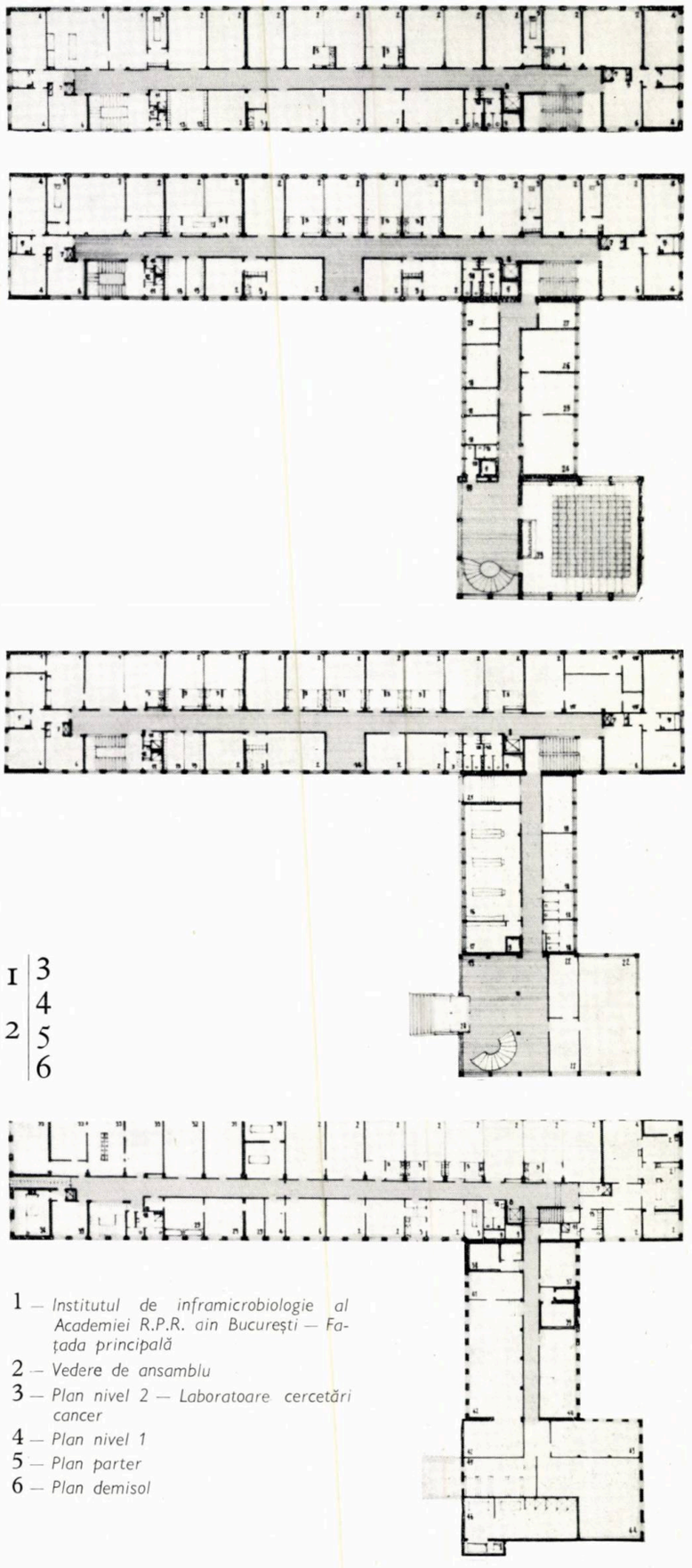

1 — *Institutul de inframicrobiologie al Academiei R.P.R. din București — Fațada principală*
2 — *Vedere de ansamblu*
3 — *Plan nivel 2 — Laboratoare cercetări cancer*
4 — *Plan nivel 1*
5 — *Plan parter*
6 — *Plan demisol*

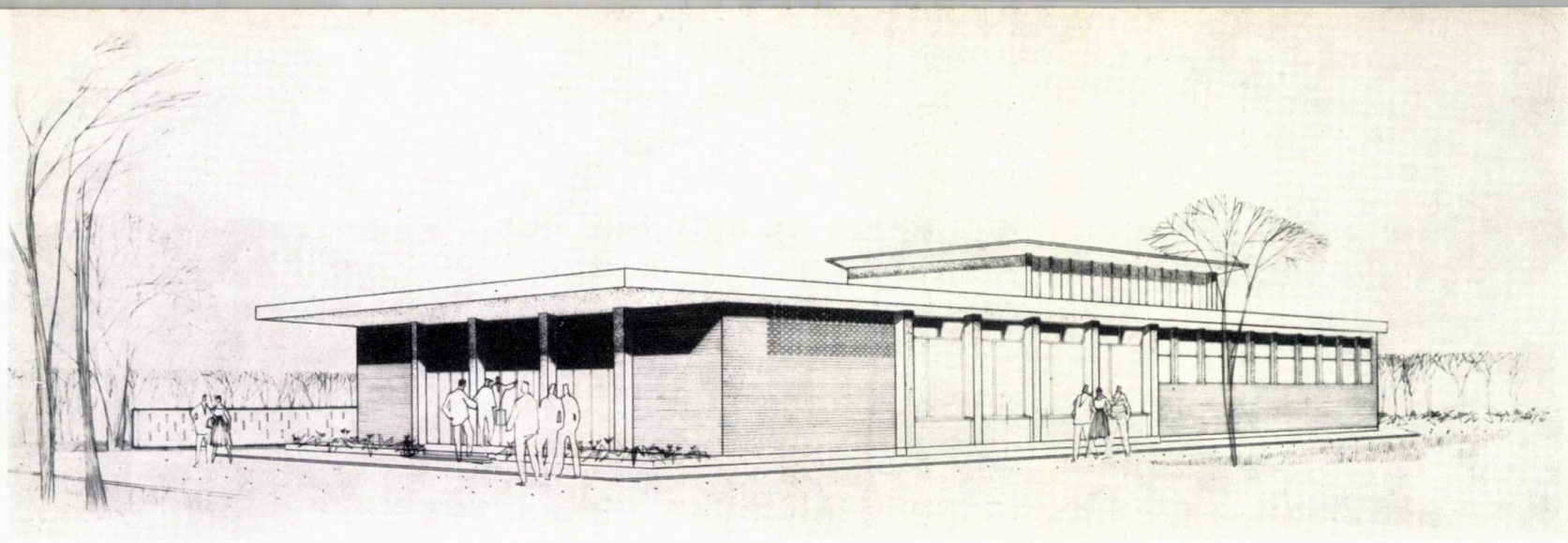

CANTINĂ – TIP DE 600/3 – 400/2 LOCURI

Autor : arh. *Mirella Nicolau*
ISCAS

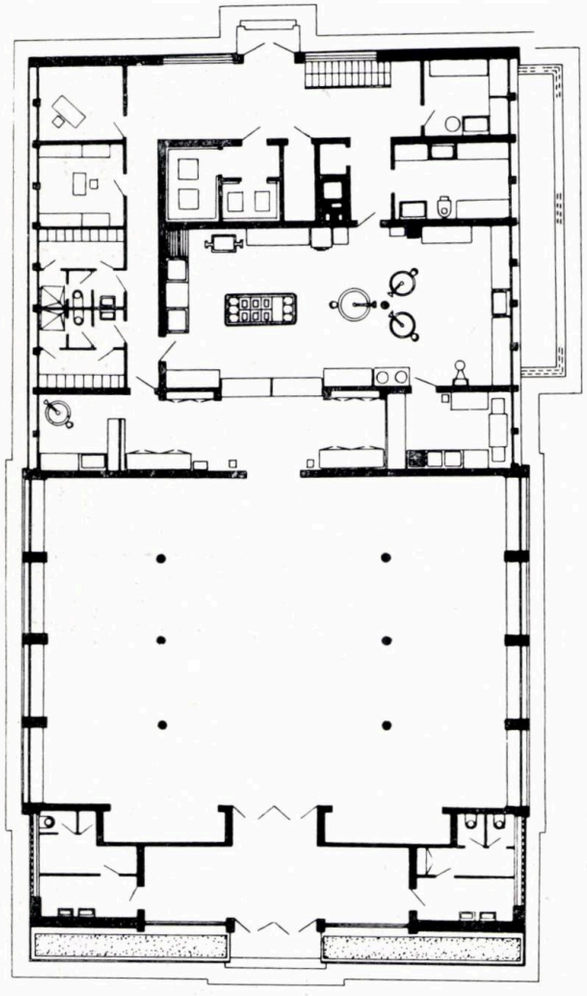

Plan parter

Proiectată pentru 600 de locuri în trei serii sau 400 de locuri în două serii, cu serviciul asigurat de ospătari, acest nou tip de cantină — construit pînă în prezent la Fabrica de mobilă-Dej — apare ca foarte economic, iar din punct de vedere funcțional răspunde bine destinației sale.

Conform temei, partiul de arhitectură al acestui tip de cantină cuprinde încăperile de recepție a consumatorilor, sala de mese, încăperile pentru primirea, depozitarea și prepararea alimentelor ; grupuri sanitare pentru personalul de serviciu, o centrală de ventilație, o centrală termică pentru abur tehnologic și apă caldă menajeră.

Aceste încăperi sînt repartizate pe 3 niveluri : la subsol — depozitele de alimente și centrala termică ; la parter — sălile de recepție a publicului, vestibul-hol, grupuri sanitare, vestiare, sala de mese ; la etajul tehnic — centrala de ventilație.

Scheletul de rezistență are o structură mixtă, formată din stîlpi de beton armat și zidărie de cărămidă. Fundațiile sînt obișnuite, din tălpi continue de beton simplu pentru ziduri și din blocuri de beton simplu cu cuzineți pentru stîlpi.

Acoperirea sălii de mese a fost realizată dintr-un planșeu în cute-pliuri de beton armat, care avantajează distribuirea luminii fluorescente și reduce totodată zgomotul atît de supărător în sălile de mese.

Iluminatul s-a prevăzut a fi fluorescent și incandescent.

Agregatele de ventilație sînt împărțite în două grupe fiind plasate, pentru economie de spațiu, la un etaj parțial, deasupra frigoriferelor și oficiului. Aerul viciat este evacuat prin 5 orificii plasate la nivelul superior al încăperilor, pe peretele opus celor de introducere a aerului curat.

La interior, s-au folosit tencuieli obișnuite și cu adaos de ciment la bucătărie și la sălile de preparație ; pardoselile, din mozaic turnat în carouri.

Fațadele au fost finisate în cărămidă aparentă aleasă, cu cîmpuri de tencuială colorată cu vinacet.

1 — *Fațadă laterală*
2 — *Planul sălii de mese cu anexele ei*
3 — *Fațada principală*

1
2
3

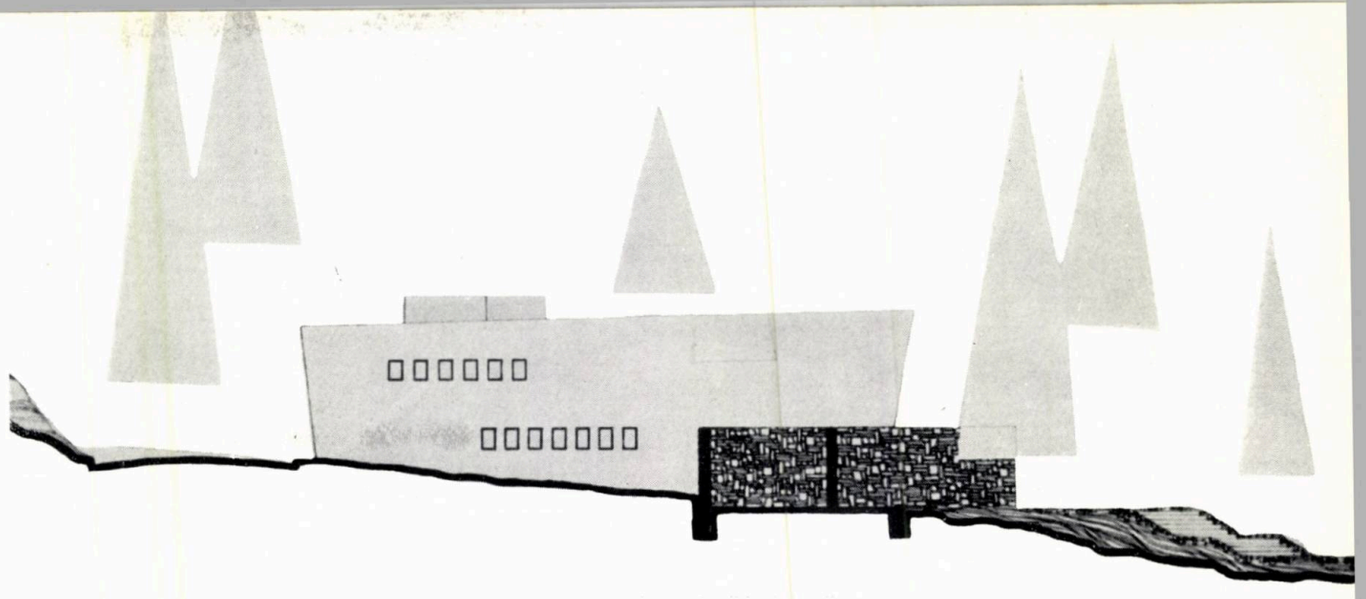

CANTINĂ LA SOVATA

Autor : arh. *E. Truță*
D.S.A.P.C. - Tg. Mureș

În anul 1962, în stațiunea balneoclimaterică Sovata s-a construit, pentru uzul oamenilor muncii veniți la odihnă și tratament, o cantină modernă cu o capacitate de 1200/3 mese, sala de mese avînd 400 de locuri.

S-a căutat realizarea unui grad maxim de confort, corespunzător unei stațiuni internaționale.

Amplasată în apropierea centrului localității, pe un teren în pantă, cu vedere spre lacul Ursu, clădirea este înconjurată de plantații bogate.

Cantina, avînd două niveluri, grupează la parter spațiile de acces și de primire a publicului, sala de mese și anexele ei fiind amplasate la nivelul superior (care din cauza denivelării terenului devine în fațada posterioară parter, permițînd practicarea acceselor de serviciu).

Forma clădirii și amenajările exterioare s-au rezolvat în funcție de cadrul natural existent.

Circulația publicului se face astfel încît să se evite aglomerația. În acest scop, holul de la parter este împărțit în două spații, unul pentru publicul care sosește — dotat cu bufet și grupuri sanitare, iar al doilea pentru publicul care părăsește clădirea. Separarea acestor două părți se face printr-o scară dublă, de acces, amplasată în mijlocul holului și ale cărei trepte libere permit o bună vizibilitate asupra întregului hol, astfel încît, deși separat funcțional, rămîne ca aspect un spațiu unitar, agreabil rezolvat.

Spațiile destinate preparării meselor sînt relativ reduse, întrucît în localitate există un depozit central de alimente și semipreparate.

Încălzirea se face cu aer cald rezolvîndu-se astfel și problema ventilării.

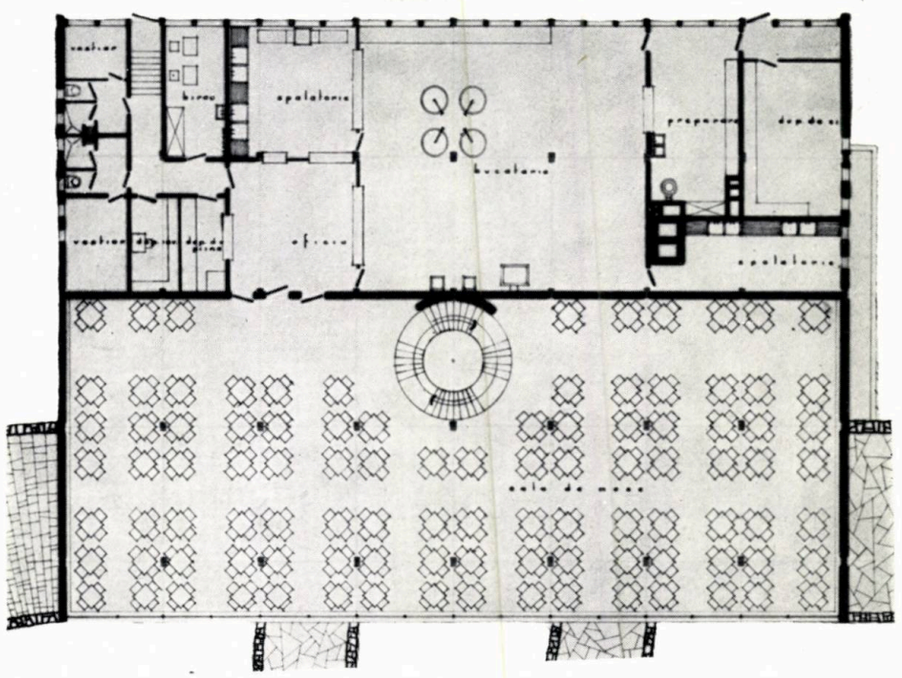

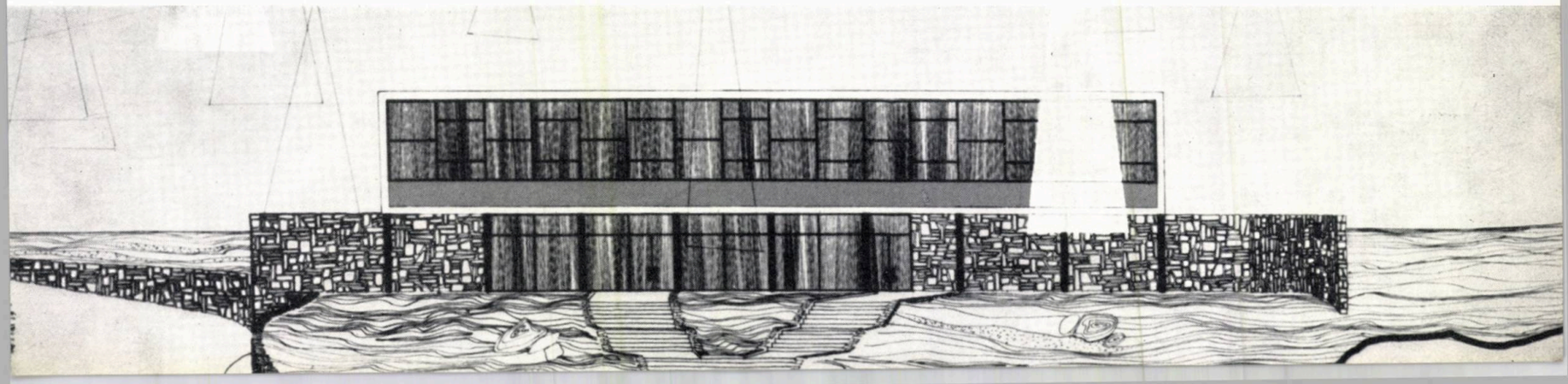

Școala medie de muzică nr. 2 din București, executată în 1962, cuplează un ciclu de învățămînt mediu de cultură generală cu un ciclu de învățămînt de specializare muzicală ; programul este destinat elementelor dotate cu aptitudini deosebite în domeniul muzicii, fiind eșalonat pe durata de 12 ani, începînd cu vîrsta preșcolară. O școală avînd un astfel de program se construiește pentru prima dată în țara noastră, iar în documentările cercetate nu s-au găsit exemple de construcții noi cu program similar.

Partiul de arhitectură a urmărit îmbinarea armonioasă a celor două tematici, exprimîndu-le prin volume diferite.

Astfel, corpul școlii medii, dezvoltat în înălțime pe 3 niveluri, se articulează în nucleul central al compoziției cu volumul școlii muzicale, dezvoltat pe orizontală și avînd 2 niveluri. Legătura celor două funcțiuni este asigurată de marele hol dispus în nucleul central al școlii.

Corpul de învățămînt mediu, marcat prin travee tip, exprimă unitățile de clase și cuprinde : 5 clase pentru 40 elevi, 8 clase pentru 30 elevi, laboratoare de științe naturale și de fizico-chimice, ateliere de lucru manual cu aplicații pe instrumente muzicale, biblioteca, cabinetul medical etc.

Funcțiunile comune celor 2 școli : administrația, cancelaria, intrarea principală, holul sălii de spectacol (larg deschis spre un patio) sînt grupate în nucleul central ; tot aici sînt dispuse și cele 2 scări principale.

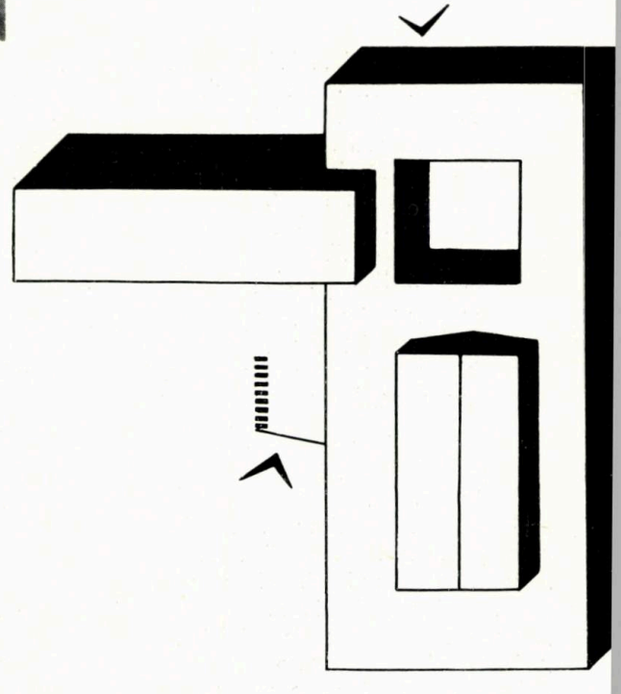

ŞCOALA MEDIE DE MUZICĂ Nr. 2 BUCUREŞTI

Autor: *arh. R. Cosma*
Institutul Proiect-București

Corpul de învățămînt muzical cuprinde 45 încăperi pentru studiu cu profesor sau pentru exercițiu individual, o sală de repetiție, o sală de producție cu o capacitate de cca. 300 locuri — accesibilă și publicului din exterior printr-o legătură directă cu intrarea principală, — marele hol, degajamentul garderobei, precum și accesul în sală care se face prin 2 vomitorii.

Sala de producție a fost proiectată pentru audiții muzicale cu orchestră pe podium, prevăzîndu-se totodată și posibilitatea montării de spectacole, cu cortină și cu orchestra în fosă.

În directă legătură cu sala, s-a prevăzut o cabină de regie electrică, 2 cabine pentru reflectoare, o cabină tehnică video-audio prevăzută cu ochi ciclop atît spre sala de producție cît și spre studioul de înregistrări.

Rezolvarea cît mai bună a problemelor de acustică și de izolare fonică a constituit o preocupare continuă a proiectării, realizîndu-se această calitate atît prin dimensionarea spațiilor cît și prin tratamentele acustice prevăzute în toate încăperile (pardoseli, pereți, tîmplărie).

La sala de producție, în afara obținerii unei bune vizibilități, s-a acordat o atenție deosebită studiului plafonului. Pentru difuziunea sonoră completă, s-a realizat un plafon în plan orizontal, avînd un ecran difuzant constituit din plane înclinate alternate, realizate din plăci de ipsos și suspendate de placa acoperișului. Ventilarea naturală a sălii se face prin ferestre practicate în peretele dublu al sălii și accesibile prin degajamente la etaj.

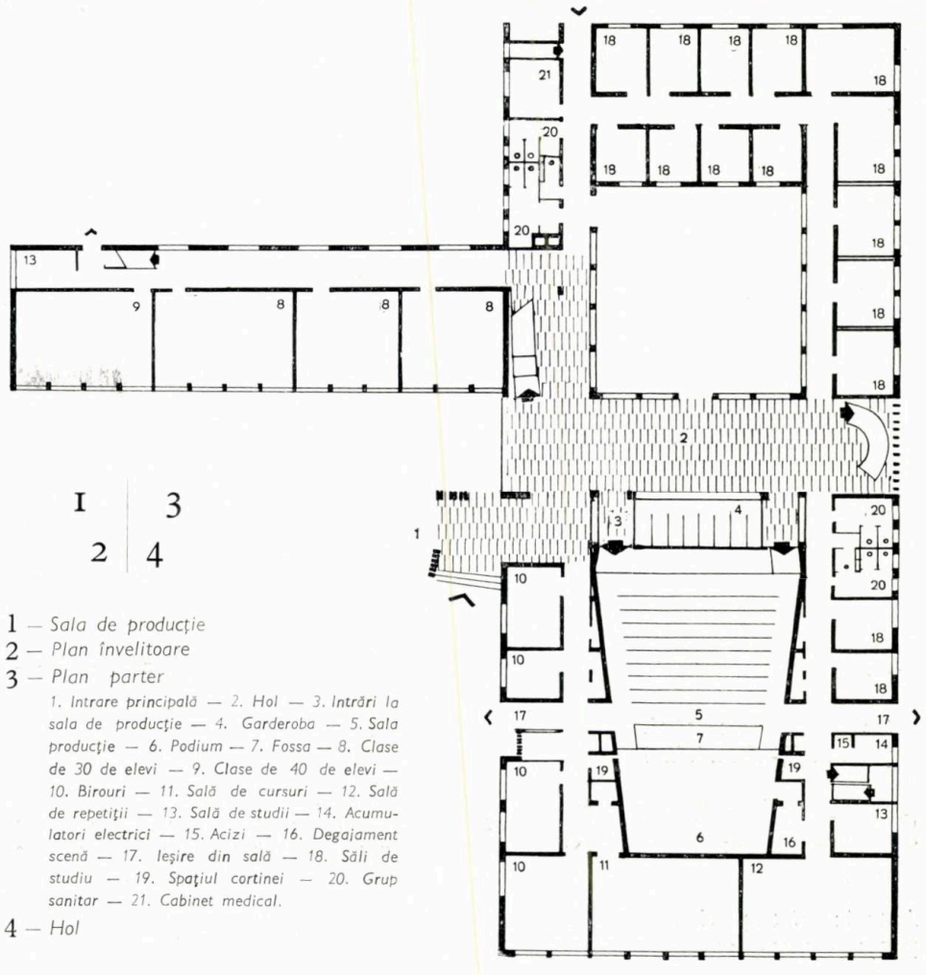

1 — *Sala de producție*
2 — *Plan învelitoare*
3 — *Plan parter*

1. Intrare principală — 2. Hol — 3. Intrări la sala de producție — 4. Garderoba — 5. Sala producție — 6. Podium — 7. Fossa — 8. Clase de 30 de elevi — 9. Clase de 40 de elevi — 10. Birouri — 11. Sală de cursuri — 12. Sală de repetiții — 13. Sală de studii — 14. Acumulatori electrici — 15. Acizi — 16. Degajament scenă — 17. Ieșire din sală — 18. Săli de studiu — 19. Spațiul cortinei — 20. Grup sanitar — 21. Cabinet medical.

4 — *Hol*

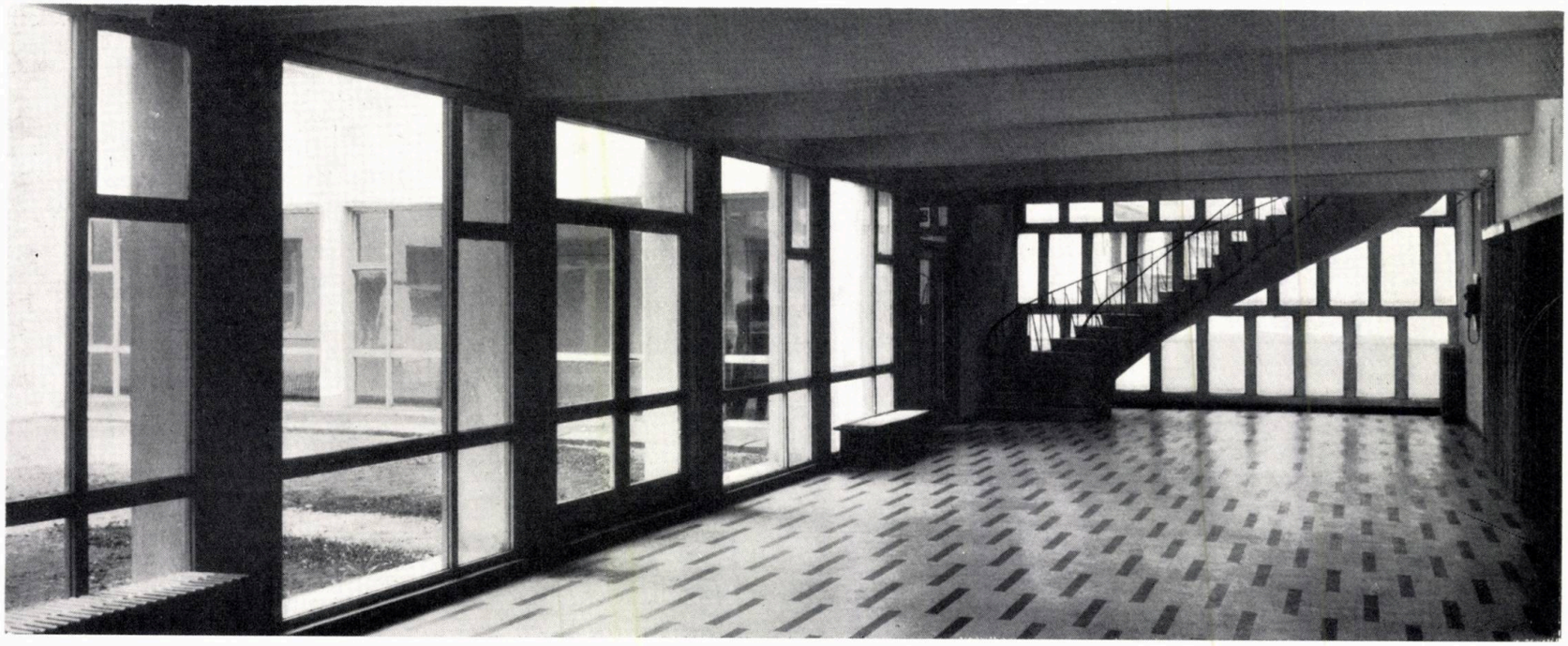

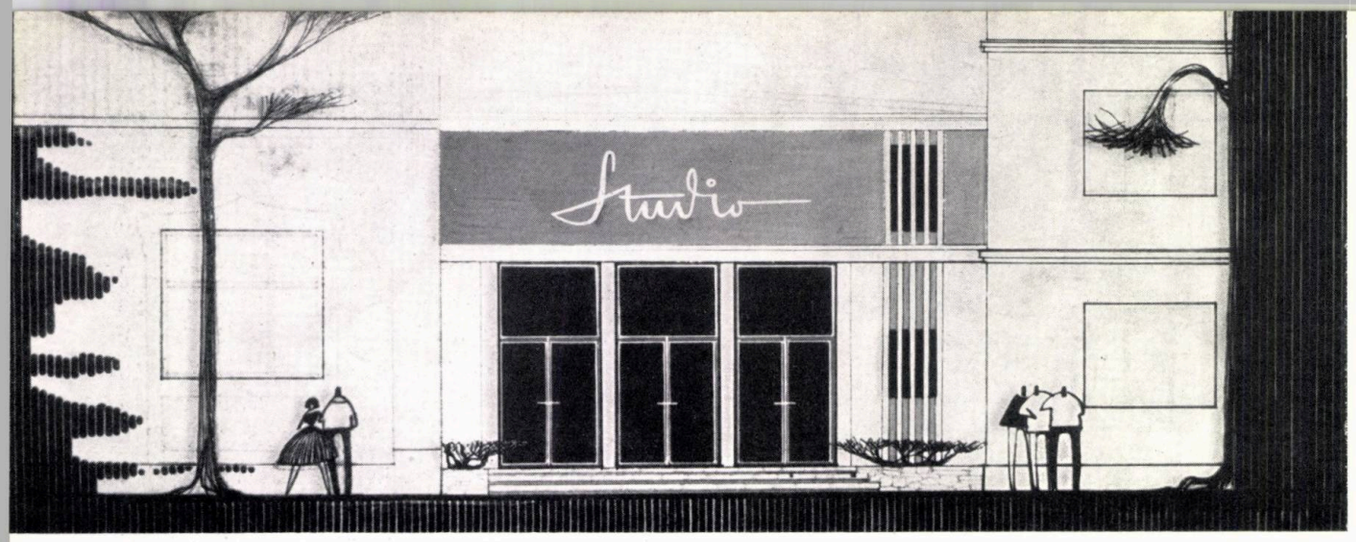

1 — Fațadă
2 — Plan
3 — Secțiune

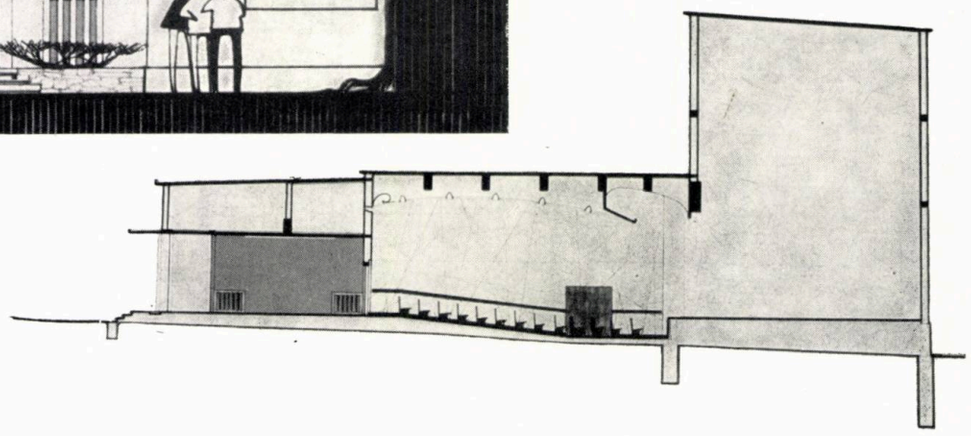

SALA „STUDIO" A INSTITUTULUI DE TEATRU DIN TG. MUREŞ

Autori : *arhitecții G. Biro, M. Damian*
D.S.A.P.C.-Tg. Mureș

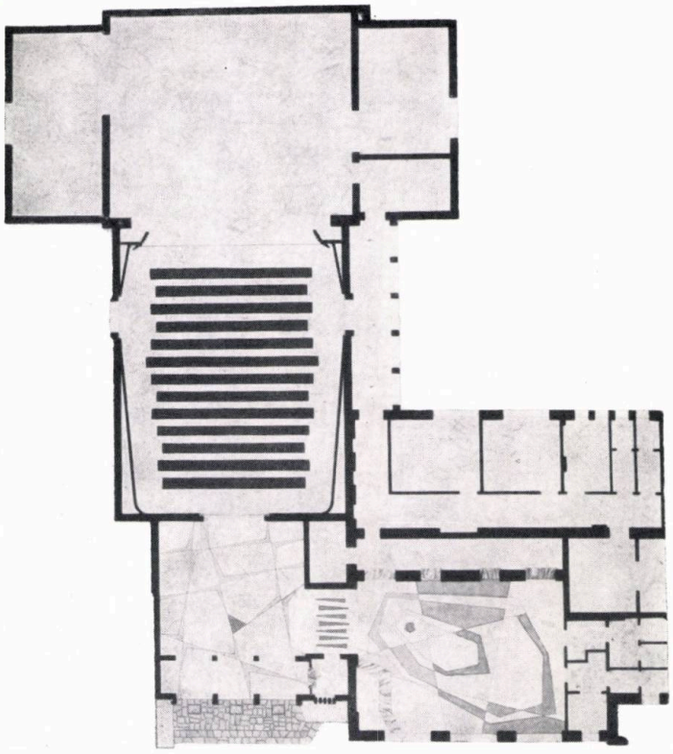

Legat de clădirea existentă a Institutului de teatru din Tg. Mureș s-a realizat sala « Studio » a institutului, cu dubla funcție de sală de curs și sală mică de spectacole.

Pe lîngă sala propriu-zisă, cu o capacitate de 200 locuri, studioul cuprinde și anexele necesare : vestibul, case pentru vînzarea biletelor, hol, garderobe, foaier cu bufet, grup sanitar pentru public, scenă cu cabine pentru artiști, cameră de grupare a artiștilor, cabină pentru electrician, cabină pentru proiecție de decor de la distanță, depozit pentru costume și recuzită, centrală termică, grup sanitar.

Circulațiile asigură atît accesul publicului cît și legătura cu clădirea Institutului de teatru.

S-a urmărit, în general, o dată cu dimensionarea judicioasă a spațiilor și o exprimare estetică originală, prin modul de finisare a fațadei și a interioarelor, la care s-au folosit pentru prima oară lambriuri cu finipol (înlocuitor de melacart — inovația arh. M. Damian).

Problema ridicată de lungimea de front redusă a fațadei (9,45 m), a fost rezolvată printr-o tratare legată de clădirile învecinate în ceea ce privește înălțimea registrelor orizontale și a colorării adecvate a tuturor elementelor, în general.

Vestibulul, holul și foaierul sînt finisate în mod asemănător cu fațada.

Sala de spectacol prezintă un aspect deosebit, atît prin pereții ușor înclinați către fundul sălii, colțurile rotunjite, plafonul curbat, scafele reflectoarelor și cele pentru elementele de iluminare a sălii, panta pardoselii cît și prin cortina, perdelele și tapițeria scaunelor, elemente care, toate la un loc, creează un cadru festiv remarcabil.

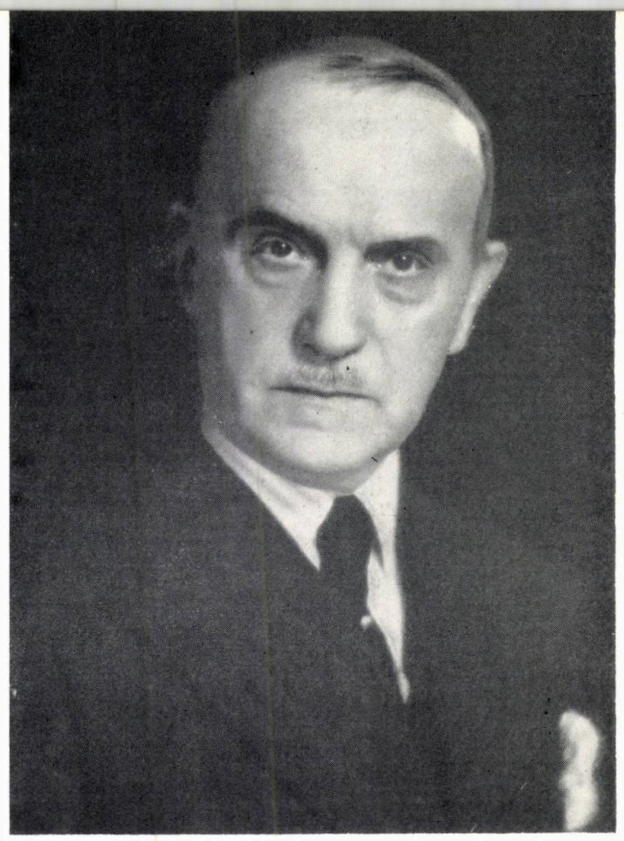

SĂRBĂTORIREA ACADEMICIANULUI ARHITECT PETRE ANTONESCU LA ÎMPLINIREA A 90 DE ANI

În ziua de 19 Iunie a.c., în aula Academiei R. P. Romîne, în cadrul unei ședințe festive a fost sărbătorit academicianul arhitect Petre Antonescu, cu prilejul celei de-a 90-a aniversări a nașterii sale.

La această sărbătorire au luat parte numeroși academicieni, membri corespondenți ai Academiei, profesori, cercetători științifici, arhitecți.

Cuvîntul de deschidere a ședinței a fost rostit de academicianul Iorgu Iordan, vicepreședinte al Academiei R.P.R., care a spus printre altele:

« Ne-am adunat astăzi aici ca și în alte rînduri pentru a sărbători pe colegii noștri care împlinesc o anumită vîrstă și un anumit rod al activității lor științifice, artistice sau literare. . .

În numele secției a IX-a a Academiei R.P.R. și în numele Prezidiului, îmi exprim cu prilejul acesta toată admirația și toată stima pentru acest mare arhitect al țării noastre care s-a distins printre cadre numeroase și valoroase ca și dînsul, prin faptul că a căutat să meargă pe linia inaugurată de Ion Mincu, în sensul continuării și dezvoltării elementelor valabile din arhitectura noastră națională.

Acest fapt a dus și la cunoașterea în amănunt a istoriei arhitecturii romînești și succesele obținute la școala de arhitectură dovedesc acest lucru».

Academicianul arhitect Duiliu Marcu, în numele Academiei R. P. Romîne, prof. arh. Octav Doicescu, în numele Uniunii Arhitecților din R.P.R., și prof. arh. Grigore Ionescu, în numele Institutului de arhitectură « Ion Mincu », au rostit cuvîntări omagiale în care au scos în evidență personalitatea sărbătoritului ca arhitect de mare valoare, profesor și om de cultură.

« Ne-am adunat astăzi în aula celui mai înalt for de știință din patria noastră — a spus academicianul arhitect Duiliu Marcu — *pentru a sărbători împreună pe colegul nostru respectat și iubit, arhitectul academician Petre Antonescu, cu prilejul împlinirii a 90 de ani de viață, bogată în realizări, în nobile exemple de muncă și de prețuire a frumosului.*

Sărbătorim astăzi pe acela care, alături de marii înaintași ai culturii noastre, a participat la afirmarea ei. Împreună cu arhitectul Ion Mincu, academicianul Petre Antonescu a studiat și a înțeles vechea noastră arhitectură, creînd opere inspirate din ea și pregătind multe generații de arhitecți pe această cale. . .

. . . Participarea arhitectului Petre Antonescu la misiunea nobilă de promovare a arhitecturii noastre naționale s-a manifestat în decursul anilor în felurite forme.

Citățm, mai întîi, opera sa de cercetare, de descoperire, de înțelegere și de reprezentare a valorilor arhitecturii noastre vechi. A făcut studii continue asupra realizărilor construite ale străbunilor noștri, sub formă de însemnări, schițe, relevee, acuarele, studii obținute prin repetate căutări pe urmele marilor noștri ctitori, concretizate în scrieri și expoziții.

Această muncă, ce l-a preocupat întreaga sa viață, l-a făcut posesorul unei comori de cunoștințe și de înțelegere, pe care de-a lungul a cîtorva decenii le-a putut dărui, cu toată dragostea ce avea pentru arhitectură,

celor care apoi au ridicat arhitectura romînească la posibilitățile ei actuale și la strălucirea de azi.

Munca de profesor de istorie a arhitecturii romînești cît și cea de șef de atelier, îndreptățește dragostea și respectul de care s-a bucurat tovarășul arhitect Petre Antonescu, o viață întreagă. . .

. . . Opera propriu-zisă, de creație originală, care reprezintă personalitatea artistică a arhitectului Petre Antonescu, o formează însă clădirile și monumentele pe care le-a ridicat în cursul celor cinci decenii de viață profesională.

Concepția arhitecturală și inspirația acestei opere au fost realizate prin folosirea simultană a două surse, a două limbaje arhitecturale: tradiția arhitecturii clasice și tradiția vechii arhitecturi romînești.

Multiplele concretizări în operele de arhitectură ale acad. Petre Antonescu, desăvîrșite cu măiestrie, cu dragoste și respect pentru frumos, relevă pe maestrul acestei profesiuni, pe artistul care, mai ales în ornamentică, este un dirijor subtil, de mare talent, savant aș putea spune, prin felul cum a știut întotdeauna să evidențieze, prin detalii desenate cu abilitate și cu personalitate, elementele cele mai interesante ale operelor sale de arhitectură.

1 | 3
2

1 — *Institutul Academic Romîn de la Roma*
2 — *Bloc de locuințe în Piața Splaiului — București*
3 — *Aula Facultății de Științe Juridice din București*

Trebuie subliniate în special: originalitatea operei arhitecturale a maestrului Petre Antonescu care sintetizează pe plan artistic superior, experiența marilor meșteri ai trecutului, pe care a folosit-o în mod creator. . .

. . . Pe această linie se înscriu lucrări ca Institutul de Științe Juridice din București, Institutul Academic Romîn de la Roma, Arcul de Triumf din București, Sfatul Popular al Capitalei, Sfatul Popular Regional din Craiova, Banca de Investiții din București, Institutul de Istorie al Academiei R.P.R. și altele. . .»

Prezentînd omagiul Uniunii Arhitecților din R.P.R., tov. prof. arh. Octav Doicescu a spus:

«Din plină pulsație creatoare, a tehnicii și artei arhitecților, din mijlocul activității noastre de astăzi pe care o desfășurăm pentru desăvîrșirea socialismului, ne exprimăm omagiul pentru un mare creator, maestrul nostru, arhitectul Petre Antonescu, la sărbătorirea celor 90 de ani de viață. Dar nu îi exprimăm numai un omagiu. Îl asigurăm de prezența lui vie și constantă, la această venerabilă vîrstă, în mijlocul nostru. Pentru că în procesul nostru de gîndire, maestrul Petre Antonescu ne este o imagine centrală, limpede și stimulativă, prin năzuințele sale creatoare de arhitect, exprimate de-a lungul acestor ani.

Ne este constantă imaginea lui în mijlocul nostru, în munca noastră de asociere tehnică a materiei, în dispoziții și forme arhitecturale utile desfășurări vieții; năzuințele sale nu s-au terminat aici: a exprimat și un limbaj familiar al poporului, din a cărui muncă izvorau și căruia i se adresau.

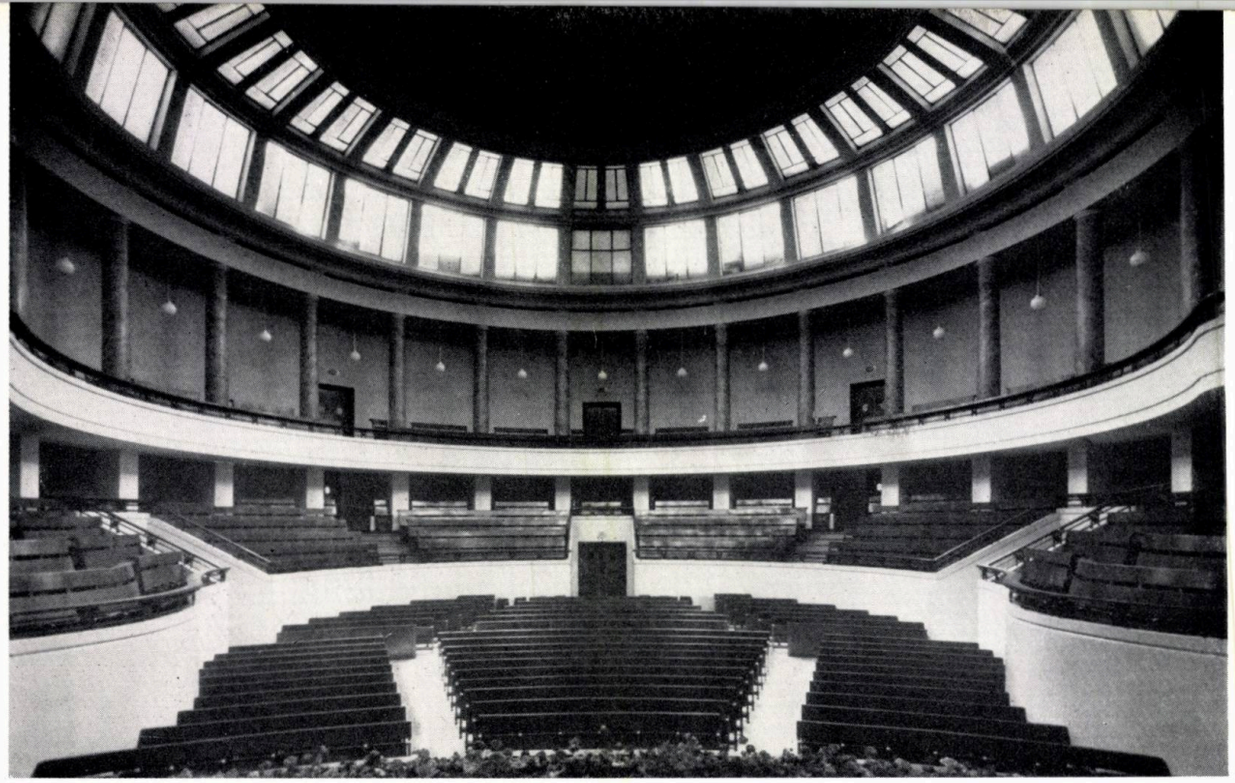

Acest limbaj familiar al arhitecturii sale, pe care ți-l însușești ca un obiect care îți este destinat personal să te reprezinte, care îți dă siguranța, liniștea sau demnitatea, de fapt calitățile care fac din tehnica de a construi — arhitectură, ne este constant și nouă în desfășurarea activității noastre; această permanentă mărturisire de solidaritate cu acei cărora te adresezi, cu scopurile lor simple și limpezi.

Și aceste calități nu se datorează numai formației sale universitare în școala din Paris. Totul era atunci puțin prielnic pătrunderii în limbajul arhitectural european, a « țăranului de la Dunăre ». Acea școală de la sfîrșit de secol al XIX-lea, profesa academismul neobaroc — incert și supus uzurii morale; o atitudine monumentală și universalizantă, o haină impersonală, însă retoric exprimată în orașele timpului. Prin acest obstacol, în practica arhitecturii, a pătruns dincolo, maestrul Petre Antonescu, a îmbrăcat în creația lui haina albă și directă a expresiei populare și a avut măestria să o exprime în plin oraș. Această atitudine în creație ne este prezentă și nouă; înlăturarea din creația sa a acelui monumentalism dominator, ineficace în desfășurarea și nevoile vieții, ni-l înfățișează, pe maestrul Petre Antonescu, ca un precursor, exemplu activ în eforturile noastre actuale. Am fi fericiți să putem exprima timpul nostru în creațiile noastre, cu simplitatea sa plină de vervă.

Sărbătorirea sa astăzi aici, cu noi, în această înaltă și nouă instituție a noastră, alături de celelalte personalități creatoare în domeniul artei, în acest cadru și în climatul stimulator creat de partid și de statul nostru socialist, exprimă în același timp și aprecierea de care se bucură arhitectura noastră și sprijinul ce se acordă și celor experimentați, și celor tineri, dintre noi.

. . . Dacă generația de profesioniști ai noștri dinaintea primului război mondial a fost educată de o metodologie clasică impersonală — a adăugat în continuare prof. arh. Octav Doicescu — *generația dintre primul și al doilea război a fost educată de generația profesorului Petre Antonescu, în care el a avut pentru noi rolul principal; transmisă direct sau indirect, această educare a fost competentă nu numai să înțeleagă necesitatea uriașelor transformări petrecute în viața poporului nostru, dar să le și exprime cu forță, cu curaj și cu strălucire în recentele înnoiri ale orașelor noastre. Forța acestei înnoiri este fără îndoială a întregului nostru popor, în unitatea și în optimismul lui actual și al generației actuale în activitate; dar ceva din competența cu care exprimăm aceste calități le datorăm și maestrului Petre Antonescu.*

. . . Maestrul Petre Antonescu, în marea febrilitate de pregătire după eliberare, ne-a oferit celor mai tineri sau foștilor săi elevi, în institute de proiectare, toate documentările și sfaturile sale, care atunci ne lipseau și de care avem nevoie totdeauna, ca și acum.

Constatăm permanent prezența lui între noi. Nu putem să nu-i transmitem și noi mai departe acest stil al său care, în primul rînd, este o deosebit de frumoasă dragoste de oameni. Există ceva mai permanent, cu mai multă durabilitate morală, ca necesitatea și frumusețea acestui umanism ? . . . »

Din partea Institutului de Arhitectură « Ion Mincu » a luat cuvîntul tov. prof. arh. Grigore Ionescu.

« Arhitect în accepțiunea înaltă a cuvîntului, cu o solidă pregătire profesională, artist de o rară sensibilitate, om de cultură și profesor de mare prestigiu, care a exercitat o puternică și pozitivă înrîurire asupra elevilor

săi, maestrul Petre Antonescu este personalitatea proeminentă care a dominat activitatea arhitecturală din Romînia primei jumătăți a veacului al XX-lea.

. . . O însemnată înrîurire au avut asupra fixării gustului său pentru arhitectură și a dragostei pentru monumentele noastre vechi anii petrecuți la București. Aci și-a făcut studiile liceale și tot aici, ca student, s-a apropiat și a fost atras de grupul reprezentanților de frunte ai artei romînești. Problema specificului artei noastre pămîntene și a respectului datorat patrimoniului cultural al poporului se punea atunci — în ultimul deceniu al veacului trecut — în lumina curentului de protest care prinsese întreaga intelectualitate progresistă în legătură cu condamnabilele lucrări de restaurare a celor două monumente de arhitectură — mănăstirea Argeșului și biserica « Trei Ierarhi » din Iași — lucrări întreprinse de arhitectul francez Leconite du Nouy.

În această atmosferă, mînat de pasiunea sa pentru arhitectură, Petre Antonescu a părăsit în 1893 studiile de drept — începute probabil din îndemn familiar — și a plecat la Paris să studieze arta de a construi.

Cînd a revenit în țară diplomat al vestitei École des Beaux Arts, arhitectura romînească oscila, pe de o parte între un eclectism steril și academicismul de școală franceză, iar pe de altă parte între curentul promițător de împrospătare artistică, bazat pe tehnica nouă a fierului și a betonului armat, și tendințele de afirmare a unor forme de caracter național, autohton.

Educat în spiritul arhitecturii neoclasice franceze, pe care a studiat-o adînc în școala de la Paris și pe care a interpretat-o cu măiestrie în forme originale atunci cînd în decursul prodigioasei sale cariere i s-a cerut, sau cînd nevoi de ambianță stilistică sau de cuprindere în forme monumentale a unui program vast i-au impus aceasta, Petre Antonescu a fost totuși, ca arhitect și mai ales ca profesor, animatorul și propovăduitorul curentului care a avut la bază ideea afirmării existenței unei arhitecturi romînești».

Scoțînd în evidență sensibilitatea artistică a sărbătoritului, vasta sa cultură, precum și marele prestigiu de care s-a bucurat în timpul activității sale de arhitect și profesor, vorbitorul a spus:

« Lucrările sale sînt o dovadă a talentului și a vastei sale experiențe. Fiecare din ele — palate administrative, clădiri de învățămînt, hoteluri, case particulare — exprimă personalitatea puternică a arhitectului, imaginația și sensibilitatea care îl caracterizează, știința sa în proporționarea justă a volumelor și arta cu care a știut totdeauna să sublinieze prin detalii adecvate părțile din clădire ce se cer puse în evidență. Folosind cu iscusință experiența acumulată a meșterilor trecutului, maestrul Petre Antonescu s-a îndepărtat cu grijă de tot ce putea să-l ducă la imitații servile.

. . . Privită înapoi și în prezent, în această zi festivă, figura maestrului nostru, a omului și a arhitectului, ne apare — deși ușor umbrită de povara anilor — așa cum ne-a rămas nouă, foștilor săi elevi, de pe băncile școlii: o figură dîrză dar luminoasă de creator, atrăgătoare prin prestanță și vorbă, convingătoare prin faptă; figura unui adevărat șef de școală, luptător pasionat pentru promovarea unei arhitecturi ce trebuia să-și extragă seva în special din experiența înaintașilor, mai îndepărtați și mai apropiați, ieșiți din sînul propriului nostru popor.

Experiența aceasta, și pe aceea a sa personală, — a spus în încheiere vorbitorul — *maestrul a transmis-o cu bucurie, prin lumina minții și căldura sufletului său, unui număr de 38 de promoții de arhitecți ».*

În încheierea ședinței omagiale, acad. Iorgu Iordan a dat citire scrisorii academicianului Petre Antonescu, care fiind suferind nu a putut participa la ședința festivă.

« Tovarășe Președinte, — scrie academicianul Petre Antonescu în scrisoarea sa — *inițiativa luată de Academia Republicii Populare Romîne, asociată cu Uniunea Arhitecților din R.P.R. și cu Institutul de Arhitectură « Ion Mincu », pentru sărbătorirea roadelor muncii ce am depus pentru binele obștesc în domeniul arhitecturii, m-a mișcat profund.*

Această caldă manifestare a distinșilor mei colegi: academicieni, profesori și arhitecți, mi-ar fi prilejuit marea bucurie de a veni în mijlocul lor, spre a le exprima prin viu grai deosebita mea gratitudine pentru sentimentele și prețuirea lor.

Am, însă, nespusa părere de rău să vă aduc la cunoștință că nu numai starea inerentă vîrstei mele înaintate, dar mai ales înrăutățirea sănătății în ultima vreme, a determinat pe medicii mei să nu-mi permită a părăsi locuința.

Mi-aș îngădui, totuși, Tovarășe Președinte, să încerc a compensa absența mea, rugîndu-vă foarte mult să binevoiți a face să fie citite celor prezenți, rîndurile de mulțumire ce urmează:

Tovarășe Președinte, onorat prezidiu, distinși colegi
și dragi prieteni

S-au scurs nouă decenii de cînd cel căruia i s-au adresat azi și aici binevoitoare cuvinte de prețuire, a văzut lumina zilei. Aflîndu-mă acum cu gîndul în mijlocul Dumneavoastră îmi vine în minte timpul acesta ce s-a desfășurat

cu adînci prefaceri care au schimbat din temelii înfățișarea și așezările patriei noastre. Oameni și generații s-au perindat în acest răstimp, dar din operele aduse la iveală au dăinuit și vor rămîne numai acelea care și-au tras ființa din năzuințele poporului și s-au răsfrînt apoi în realități care au rămas să-l slujească pe el, făuritorul adevărat al tuturor valorilor.

Fie-mi îngăduit să recunosc acestui mare creator anonim tot ce a fost bun și autentic în opera pe care domniile voastre ați prețuit-o. Spre el se îndreaptă cuvintele dumneavoastră, precum s-au îndreptat mereu și gîndurile celui care a plăsmuit opera și a concretizat-o în piatră și zidiri.

Arta și meșteșugul de a zidi s-au păstrat în tradiția poporului nostru de-a lungul veacurilor. Mărturie stau monumentele de mare frumusețe care durează și astăzi pretutindeni pe pămîntul nostru. Noi ne-am străduit a le cerceta, a le pătrunde frumusețea lor simplă și a le reda conținutul într-o formă nouă, pe care o pretinde construcția zilelor noastre cu mulțimea ei de probleme și cerințe.

Această pătrundere și prefacere s-a desăvîrșit lent, de-a lungul unei vieți întregi, și s-a împletit cu alte căutări care au pornit dintr-un trunchi deopotrivă de rodnic — clasicismul — cu seva sa puternică, cu nealterate proporții, cu echilibrul senin și simplu.

1 | 2
3

1 — *Sfatul Popular Regional din Craiova*
2 — *Sfatul Popular al Capitalei*
3 — *Locuință în București*

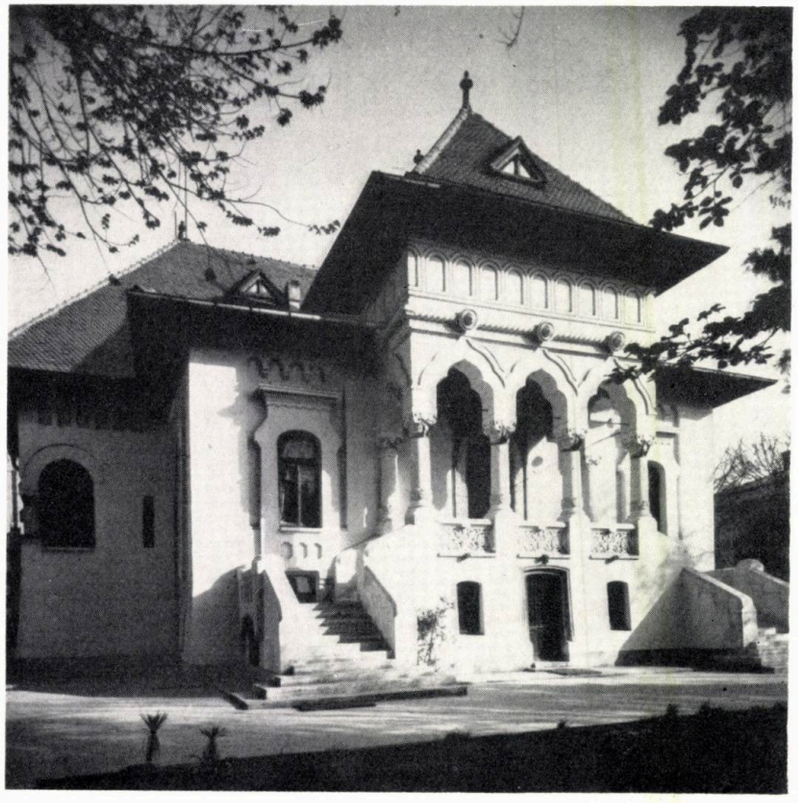

Cele două linii s-au încrucișat de multe ori, sau au mers alături în cursul anilor și lucrărilor, întregindu-se și valorificîndu-se reciproc.

Acestea au fost în trăsăturile lor mari rîvna, frămîntările și strădaniile noastre călăuzite încă de la început de ideea că generației noastre îi revenea mesajul afirmării existenței unei arhitecturi românești și datoria de a da specificului național în arhitectură, o expresie adecvată timpurilor noi.

Cu emoție și adînci simțăminte mulțumesc Academiei Republicii Populare Romîne, Uniunii Arhitecților din R.P.R., Institutului de Arhitectură « Ion Mincu », distinșilor lor reprezentanți, precum și dragilor prieteni care m-au onorat cu sărbătorirea de azi.

Rămîn profund recunoscător celor ce m-au ajutat în munca mea de-a lungul anilor, celor mulți ale căror nume nu se pomenesc aici, trecînd laudele asupra lor și asupra poporului din care au izvorît toate.

Cu osebire se îndreaptă recunoștința mea spre Partidul Muncitoresc Romîn și către Guvernul țării care m-au ajutat și răsplătit în anii unei vîrste ce se apropie de un veac.

Din pragul acesta tîrziu, vă mulțumesc încă o dată tuturor ».

PETRE ANTONESCU

* * *

După citirea scrisorii academicianului arh. P. Antonescu, din partea Uniunii Arhitecților din R.P.R. s-a oferit, spre a-i fi înmînată, o plachetă omagială din bronz.

Termocentrala de la Paroșeni

Prof. arh. L. ADLER
Vicepreședinte al C.S.C.A.S.
Arh. C. ENACHE

AL II-LEA SEMINAR INTERNAȚIONAL DE ARHITECTURĂ INDUSTRIALĂ – U.I.A. BRAZILIA 1962

Lucrările celui de al II-lea seminar internațional de arhitectură industrială, ținut între 29 septembrie și 8 octombrie 1962 în orașele Rio de Janeiro și Brasilia, s-au desfășurat în 5 grupe de lucru:

GRUPA I. — Relațiile dintre oraș și industrie, amplasarea zonelor industriale
Președinte: Heikki Siren (Finlanda)
Coordonator: Ladislau Adler (Romînia)
Raportor: Jiri Gocar (Cehoslovacia)

GRUPA II. — Arhitectura și structura
Președinte: Jean Demaret (Franța)
Coordonator: G. Serrano Camargo (Columbia)
Raportor: Federico Ugarte (Argentina)

GRUPA III. — Probleme ale prefabricării în construcțiile industriale
Președinte: Vladimir Butuzov (U.R.S.S.)
Coordonator: E. F. Groosman (Olanda)
Raportor: Ipoly Farkas (Ungaria)

GRUPA IV. — Probleme ale construcțiilor industriale în țările în dezvoltare
Președinte: Hector Mestre (Mexic)
Coordonator: M. Hartland Thomas (Marea Britanie)
Raportor: Stanislaw Kolendo (Polonia)

GRUPA V. — Condiții de lucru (acustică, ventilație, lumină și culoare, echipament social și sanitar)
Președinte: G. T. Heery (S.U.A.)
Coordonator: Rino Levi (Brazilia)
Raportor: Jean Fayeton (Franța)

În raportul preliminar al primei grupe a fost prezentată problema relațiilor dintre oraș și industrie, relații care în secolul XX, prin dezvoltarea rapidă a producției industriale și implicita extindere a orașelor, devin foarte complexe cu dificile aspecte igienice, estetice, de transporturi etc., pe care urbanismul contemporan trebuie să le rezolve.

Raportorul a propus stabilirea unei clasificări a industriilor în vederea unei mai suple distribuiri a lor, pe o schemă de repartiție mai puțin rigidă decît cea aplicată în prezent. În continuare s-au arătat soluțiile de amplasare a industriei în raport cu orașul, adoptate în R. S. Cehoslovacă, și anume: în zona de locuit, la periferie sau în afara orașului; aceste soluții fiind în funcție de: factorii economici, de asigurarea condițiilor optime de lucru și de viață a populației, de concentrarea întreprinderilor în zone, asigurarea extinderii orașului și industriei, înlăturarea treptată și sistematică a nocivităților întreprinderilor existente prost amplasate, eliberarea de noi suprafețe pentru construcția de locuințe și sporirea suprafețelor plantate, asigurarea unei raționale echipări sociale, sanitare și tehnice.

Problemele puse în discuție au fost următoarele: dislocarea industriei din orașe; influența uzinei asupra structurii funcționale a orașului și corelația dintre locuință și locul de muncă; importanța industriei în delimitarea dezvoltării spontane a marilor aglomerări urbane; tendințele evoluției procesului de producție în industrie și consecințele în urbanism; importanța unei repartiții planificate a industriei în dezvoltarea zonei de locuit.

Alte referate ale grupei I au fost: « Distribuția zonelor industriale în regiunea centrală a orașului Buenos-Aires » (raportoare: Itala Fulvia Villa — Argentina) și « Amplasarea și sistematizarea zonelor industriale în Romînia » (raportori: Ladislau Adler și Constantin Enache). În cadrul acestui referat am prezentat cinci exemple caracteristice pentru orientarea noastră în rezolvarea problemelor respective:

1. Zona industrială Iași, avînd următoarele elemente caracteristice:

— este amplasată lîngă orașul Iași a cărei reconstrucție este determinată tocmai de dezvoltarea unei puternice zone industriale;

— cuprinde unități de industrie republicană și de industrie locală;

— se dezvoltă pe un teritoriu pe care o serie de industrii fuseseră amplasate haotic, creînd astfel dificultăți pentru sistematizarea zonei;

— are o suprafață de cca. 470 hectare;

— crearea zonei este posibilă datorită amenajării hidrotehnice complexe a rîului Bahlui, prin care părțile din luncă ale orașului și teritoriului zonei sînt scoase de sub inundații.

2. Zona industrială București — Drumul Serii, avînd următoarele elemente caracteristice:

— este amplasată în Capitală, pătrunzînd radial în interiorul orașului, pînă la inelul II, soluție specifică zonelor industriale situate în orașe mari cu structură radial-inelară;

— este o zonă industrială complexă cuprinzînd unități de industrie republicană, unități de industrie locală și depozite;

— are o suprafață de cca. 560 hectare;

— unul din sectoarele în curs de realizare ale zonei, ocupînd aproape o treime din suprafața totală, este conceput ca « sector model experimental » pentru sistematizarea zonelor industriale.

3. Zona industrială Constanța, avînd următoarele elemente caracteristice:

— este amplasată lîngă orașul Constanța care, datorită funcțiilor specifice de prim port maritim-comercial și principal centru al activității turistice și balneare a litoralului, are o mare dezvoltare;

— are o suprafață de cca. 700 hectare;

— situația existentă, cu sectorul de depozite ce deservesc portul maritim, a condiționat sistematizarea prin determinarea delimitării zonei pe două din laturi și necesitatea menținerii aproape integrale a rețelei feroviare în funcțiune.

4. Zona industrială Oradea, avînd următoarele elemente caracteristice:

— este amplasată lîngă orașul Oradea, important centru regional;

— ocupă un teren complet liber;

— patru dintre industriile propuse au nocivități mari, punînd prin aceasta problema protecției sanitare a orașului împotriva acestor nocivități;

— ocupă o suprafață de cca. 300 hectare.

5. Zona industrială Galați, avînd următoarele elemente caracteristice:

— este amplasată lîngă Galați, vechi oraș de pe Dunăre în plină reconstrucție socialistă;

— în limitele zonei, terenul este complet liber;

— are o suprafață de cca. 350 hectare.

În funcție de aceste elemente caracteristice s-au prezentat principalele soluții propuse prin sistematizare.

În încheiere, au fost desprinse o serie de principii pe baza cărora noi rezolvăm aceste probleme, subliniindu-se, de asemenea, că — ținînd seama de ritmul intens de industrializare socialistă a țării stabilit prin Planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965 și prin Programul economic de perspectivă — problema amplasării și sistematizării zonelor industriale capătă pentru arhitecții noștri o importanță deosebită.

Referatul nostru, ilustrat cu schițe și diapozitive, a fost urmărit cu interes și viu discutat, mulți delegați solicitînd materialul prezentat și propunînd chiar stabilirea unui schimb sistematic de păreri și lucrări din acest domeniu.

Expunerea noastră, luările de cuvînt, dezbaterile sesiunii au scos, neîndoios, în evidență posibilitățile asigurate de regimul nostru în repartizarea rațională a forțelor de producție, în rezolvarea armonioasă a dezvoltării zonelor industriale în raport cu cele de locuit, datorită planificării socialiste a economiei naționale. De asemenea, am avut încă o dată confirmarea justeței liniei noastre în amplasarea și sistematizarea zonelor industriale, iar principiile teoretice și soluțiile practice prezentate s-au dovedit a fi experiențe deosebit de valoroase în special pentru activitatea de arhitectură și urbanism din țările în curs de industrializare.

Delegații U.R.S.S. și Bulgariei au prezentat scurte rapoarte de detalii suplimentare relativ la problemele cuprinse în rapoartele prezentate.

Îmbucurător este faptul că toți participanții la lucrările Grupei I, fără nici o excepție, și-au exprimat dezacordul față de propunerea, profund reacționară a delegatului mexican Castaneda Tamborrel, de « a se rezerva industriei viitorului o nouă formă de amplasare, subterană », de « a se crea o lume subterană pentru producție ».

Concluziile la lucrările grupei I au fost următoarele:

Pornind de la punctul de vedere că arhitectura este destinată satisfacerii în condiții optime a nevoilor omului, problemele referitoare la relațiile dintre oraș și industrie sînt din cele mai importante. În consecință, proiectele pentru fiecare întreprindere trebuie să rezolve în primul rînd aceste probleme.

Problemele privitoare la relațiile dintre locuință și locul de muncă se pun nu numai în cadrul strict al orașelor, ci în însăși rezolvarea sistematizării unor regiuni întregi sau chiar a unei țări.

Eforturile urbaniștilor trebuie să fie îndreptate către o colaborare cît mai strînsă cu arhitecții de specialitate și economiștii.

Realizarea coordonată de ansambluri industriale și de locuit asigură o mare eficacitate economică, soluții remarcabile din punct de vedere funcțional și estetic.

Pentru a găsi soluții bune urbanistice trebuie căutate mijloacele unei planificări și sistematizări în raport cu posibilitățile fiecărei țări.

Este necesară stabilirea unei clasificări a zonelor industriale.

Grupa I de lucru a recomandat Comitetului Executiv al U.I.A. organizarea unei comisii speciale care să examineze în permanență problemele de arhitectură industrială și să pregătească viitoarele seminare asupra problemelor puse de aceasta.

Lucrările grupei II s-au axat pe problema « Arhitectura și structura ». Raportul preliminar a arătat că în construcțiile industriale, concepția structurală este deosebit de importantă și a precizat următoarele principii:

— necesitatea unei concepții clare a spațiului ca bază a căutării diverselor posibilități structurale, pînă la găsirea celei adecvate;

— analizarea condițiilor de rezistență necesare structurii;

— determinarea formei și dimensiunilor elementelor structurale în funcție de spațiile care trebuie delimitate și a posibilităților de a instala și a modifica utilajul fără a antrena ulterior schimbări fundamentale în condițiile structurii;

— prevederea unei supleți indispensabile a structurii pentru a se putea aduce modificări sau extinderi, fără afectarea unității ansamblului;

— întrebuințarea rațională a materialelor celor mai potrivite;

— modularea elementelor în vederea unei unități structurale perfecte;

— evitarea formelor care nu corespund unei rezolvări structurale economice sau unor condiții de lucru optime cum ar fi iluminarea, acustica, ventilarea etc.

În comentariile la raport, arhitectul Duszan Poniz (Polonia) a prezentat principiile de la care consideră că trebuie pornit în rezolvarea problemelor ridicate: corelația între structură și formă, între tehnică și artă, găsirea și adoptarea unor metode pentru realizarea unor forme noi în construcții.

Președintele grupei II a subliniat în continuare că arhitectura industrială fiind una din cele mai importante manifestări ale epocii noastre, arhitectul trebuie să stabilească un echilibru între cele trei elemente esențiale: funcțiunea, structura de rezistență, estetica.

Arhitectul Nestrovic (Iugoslavia) a precizat că pentru a se putea discuta despre structură în arhitectura industrială, trebuie ținut seamă de experiența din ultimii ani în acest domeniu, atît în privința posibilităților de folosire a betonului armat sau a oțelului, a elementelor prefabricate, cît și a modului celui mai potrivit și a rezolvării arhitectural-estetice.

Arhitectul Nikolai Kim (U.R.S.S.) a subliniat necesitatea atingerii unui nivel calitativ deosebit în arhitectura viitorului; posibilitatea de a realiza pentru unele întreprinderi planuri-tip, îmbunătățite pe baza experienței căpătate în timpul funcționării lor. În acest scop sînt necesare cadre tehnice specializate, cu experiență în ramura industrială pentru care proiectează construcții. Astfel, se pot forma proiectanți specializați chiar pentru cele mai dificile teme, cum ar fi cele ale industriei chimice și metalurgice. Proiectantul trebuie să cunoască bine atît procedeele de construcție tradițională cît și pe cele ale tehnicii moderne, întrucît astăzi arhitectul trebuie să fie coordonatorul proiectării în general.

Arhitectul N. Kim a prezentat în continuare cîteva broșuri din care se putea vedea felul în care mai multe fabrici de dimensiuni reduse au fost comasate într-o singură clădire cu servicii comune, soluție care permite economii de teren, de investiții și de exploatare.

Grupa III de lucru a făcut cunoscute realizările legate de problemele prefabricării în construcțiile industriale.

Raportul prezentat de Ipoly Farkas (Ungaria) a tratat despre situația actuală a arhitecturii industriale în R.P.U. Partea cea mai importantă a raportului a fost consacrată prefabricării pe șantier a construcțiilor industriale. Raportorul a arătat că utilizarea elementelor prefabricate soluționează în mod economic realizarea construcțiilor industriale cu un mare volum din țările avansate din punct de vedere al producției industriale. În privința prefabricării pe șantier, raportorul a precizat că necerînd

decît investiții minime, ea convine țărilor slab sau mijlociu dezvoltate din punct de vedere al producției industriale. Luînd în considerație experiența căpătată în domeniul prefabricării industrializate din țările care se bucură de un progres economic, ca de exemplu Ungaria, I. Farkas a subliniat că fabricarea elementelor standardizate nu este strict legată de realizarea unor clădiri-tip, ci ele pot fi utilizate peste tot unde prefabricarea pe șantier nu este avantajoasă.

Indicii de materiale folosite la elemente prefabricate nu sînt mult diferiți de indicii rezultați la structuri portante, întrucît chiar atunci cînd este vorba de pînze subțiri, progresul în tehnica construcției nu se realizează în primul rînd prin economia de materiale, ci prin calitatea și rapiditatea execuției construcțiilor.

În completare, arhitecții Tulio Fornari și Chel Negri (Argentina) au vorbit despre problemele prefabricării onstrucțiilor industriale în țările în curs de dezvoltare, arătînd că lipsa echipării cu utilaje de construcții, mîna de lucru specializată redusă și lipsa căilor de comunicații și a mijloacelor de transport impun în prima etapă folosirea prefabricatelor ușoare și mijlocii, realizate în general pe șantiere.

Grupa IV de lucru a discutat problemele construcțiilor industriale din țările în curs de dezvoltare.

Făcîndu-se deosebirea între țările industriale și cele în curs de dezvoltare, s-a arătat că primele trebuie să continue să se dezvolte pentru a putea exista, iar cele în curs de dezvoltare trebuie să folosească experiența țărilor industriale, atît în ceea ce privește succesele cît și erorile comise. În primul rînd, construcțiile industriale din aceste țări trebuie să se încadreze într-un plan regional, să se realizeze pe baza unor proiecte și a unei tehnici simple, cu preferință pentru materiale de construcție locale, întrucît materialele de import sînt nerecomandabile din punct de vedere economic. Evident, că nu se pot impune limite atunci cînd este vorba de importul de uzine complet utilate. În stadiul atins de țările industriale este mult mai economică întrebuințarea unui surplus de materiale, dacă aceasta duce la economisirea mîinii de lucru, în timp ce, dimpotrivă, în țările slab dezvoltate mîna de lucru este disponibilă în dauna materialelor. Concluzia ar fi că numai condițiile locale pot hotărî asupra materialului și cantității în care este convenabil a fi utilizat în construcțiile industriale. Experiența arhitectului, specialist în construcții industriale, poate folosi foarte mult unei țări pe cale de dezvoltare cu condiția ca el să cunoască bine posibilitățile locale și să țină seama de ele la elaborarea proiectelor. Legată de aceste considerente, ridicarea de tehnicieni din rîndurile populației acestor țări, este, desigur, cea mai indicată. Aceștia cunosc condițiile locale și în consecință vor putea trece la proiectarea cît mai avantajoasă în funcție de aceste condiții.

Grupa V de lucru a dezbătut problemele ridicate de condițiile de lucru din industrie (acustică, ventilație, lumină, culoare, echipament social și sanitar). S-a arătat astfel că, ținînd seama de faptul că muncitorii petrec mai mult de jumătate din viață în cadrul uzinelor, preocuparea pentru condițiile fiziologice și psihologice în care își pot desfășura munca, devine o datorie. E firesc ca arhitecții, prin însăși sarcina lor de a construi pentru oameni, sînt cei chemați să găsească soluțiile pentru asigurarea confortului la locul de muncă.

Rino Levi, arhitect din São-Paulo, în raportul asupra condițiilor de muncă din punct de vedere al acusticii deosebește două feluri de nocivități acustice: unul legat de vecinătăți (care trebuie luate în considerare la amplasarea întreprinderilor și zonelor industriale) și altul legat de zgomotul din interiorul clădirii industriale, care a constituit de fapt obiectul raportului. Astfel, se arată că din cercetările făcute de Institutul Brazilian de Acustică reiese că zgomotele din întreprinderi trebuie reduse chiar la sursă prin captatoare speciale de sunete, prin izolarea utilajului față de fundații, prin studierea formelor interioare specifice (evitarea suprafețelor concave, planurilor paralele, a tunelelor), prin instalarea de bariere acustice care să izoleze utilajul mai zgomotos, prin folosirea de materiale absorbante în vederea diminuării efectelor de reverberație sonoră. Arhitectul poate să rezolve majoritatea problemelor de acustică din construcțiile industriale și printr-o judicioasă amplasare a atelierelor celor mai zgomotoase, astfel încît să nu incomodeze și personalul din atelierele învecinate.

În ceea ce privește iluminarea clădirilor industriale, s-a discutat foarte mult în legătură cu alegerea iluminării artificiale sau naturale. Experiența pare să confirme că nu este posibil să luminezi toate încăperile cu lumină naturală și că în industriile unde lucrul este continuu, mai mult decît jumătate din orele de muncă se desfășoară la lumină artificială; de asemenea, iluminatul natural variază după oră și anotimp, ceea ce face să se recomande folosirea iluminării naturale numai în cazul în care este imposibil să nu fie utilizată. Iluminarea artificială trebuie deci să existe în toate cazurile, fiind indispensabilă.

Încălzirea și ventilarea trebuie să asigure la locul de muncă o temperatură, o ambianță higrometrică corespunzătoare cu igiena muncitorilor. Clădirile blindate, iluminate artificial, sînt mai ușor de condiționat, deoarece sînt mai puțin legate de climatul exterior.

Culoarea în industrie este un mijloc pe care arhitecții îl pot folosi nu numai pentru a contribui la asigurarea securității muncii, dar în special, pentru a crea o ambianță mai plăcută.

Instalațiile social-sanitare trebuie să asigure personalului din industrii confortul la locul de muncă prin vestiare, lavabouri și dușuri, post de prim ajutor, săli de odihnă, de restaurant, braserii, cantine, grădini, terenuri sportive etc.

Colaborarea arhitecților, care lucrează în industrie, cu urbaniștii și peisagiștii trebuie să asigure ansamblurilor industriale o ambianță generală cît mai plăcută. În încheierea discuțiilor, arhitecții care au lucrat în grupa V, au propus U.I.A. să se elaboreze o Chartă a Arhitecturii Industriale.

★

Delegația romînă a participat la dezbaterile din grupa de lucru privind « Relațiile dintre oraș și industrie » (cu referatul prezentat de prof. arh. Ladislau Adler și lector arh. Constantin Enache) și a predat de asemenea scurte referate reprezentînd puncte de vedere asupra temelor abordate în Grupa II « Arhitectura și structura » (referatul « Structuri unificate din elemente de construcție tipizate » — prof. arh. L. Adler, arh. P. Mihalik); în grupa IV « Probleme ale construcțiilor industriale în țările în dezvoltare » (referatul « Construcții industriale proiectate de arhitecți și ingineri romîni pentru țările prietene » — prof. arh. L. Adler, arh. L. Kartzag) și în Grupa V « Condiții de lucru » (referatul « Confortul la locul de muncă » — prof. arh. L. Adler, arh. T. Georgescu).

Următoarele concluzii principale se desprind din participarea noastră la acest seminar:

— Realizările țării noastre în domeniul arhitecturii industriale sînt din ce în ce mai cunoscute și mai apreciate de celelalte țări, contribuind astfel pe această cale la creșterea prestigiului internațional de care se bucură țara noastră.

— Prezența și contribuția țării noastre la primul seminar internațional de la Varșovia, octombrie 1960 (referatul « Amplasarea și sistematizarea zonelor industriale în Romînia » ilustrat prin zonele industriale Borzești-Onești, Săvinești-Roznov, Suceava, microregiunile Bicaz și Blaj — Copșa Mică — Mediaș — Sighișoara, prezentat de lector arh. C. Enache) și la Conferința Internațională de la Budapesta, noembrie 1961 (referatul « Serierea tipizată de grinzi-arc și ferme, din panouri unificate prefabricate, asamblate prin precomprimare, pentru producția în fabrici de prefabricate », prezentat de prof. arh. L. Adler, și referatul « Aspecte ale sistematizării și arhitecturii uzinei hidroelectrice „V. I. Lenin" de la Bicaz, prezentat de lector arh. C. Enache) au sporit autoritatea țării noastre în ceea ce privește practica și teoria în domeniul arhitecturii industriale.

— Putem spune că, în acest domeniu, am ajuns în etapa în care participăm la astfel de întîlniri internaționale nu numai pentru a învăța din experiența altora, ci și pentru a aduce contribuții importante, alături de alte țări, la practica și teoria arhitecturii industriale.

Cu ocazia seminarului la care a participat președintele Uniunii Internaționale a Arhitecților, sir Robert Mathew, și secretarul general al U.I.A., arh. Pierre Vago, am avut schimburi interesante de păreri cu o seamă de arhitecți din multe țări ale lumii, renumiți în domeniul proiectării industriale.

De asemenea, am avut prilejul să fim primiți de către marele arhitect progresist brazilian Oscar Niemeyer și să ne confruntăm părerile cu ajutorul celor mai remarcabile și originale opere arhitecturale din Brazilia.

Delegația romînă a fost primită cu prietenie și considerație, iar faptul că șeful delegației noastre a fost primit ca membru corespondent al Academiei de Arte Frumoase a guvernului federal brazilian reprezintă o înaltă apreciere acordată țării noastre, o prețuire a politicii partidului și guvernului nostru.

Asociația Arhitecților din Brazilia ne-a asigurat vizitarea celor mai importante centre ale țării, oferindu-ne prilejul să vedem deosebitele opere arhitecturale, variate și inedite, din orașele Rio de Janeiro, Sao-Paulo, Belo Horizonte, Santos și în special noua capitală a țării — Brasilia, realizare a maeștrilor arhitecturii Oscar Niemeyer și Lucio Costa.

Seminarul de arhitectură industrială din Brazilia a confirmat pozițiile arhitecților și inginerilor noștri în sistematizarea zonelor industriale, în problema prefabricării construcțiilor industriale, a confortului la locul de muncă; ne-am convins astfel că lucrările noastre, îndrumate de partid, au atins un înalt nivel practic și teoretic.

În desfășurarea lucrărilor seminarului de arhitectură industrială au existat însă o serie de deficiențe care au fost criticate atît de președintele U.I.A., sir Robert Mathew, în ședința de închidere a seminarului, cît și de arh. J. P. Vouga într-un articol publicat în Buletinul U.I.A. Ședințele începeau cu întîrzieri de ordinul orelor; programul inițial nu a fost respectat; arhitecții brazilieni au lipsit la discuții; presa a ignorat aproape total lucrările seminarului; programul general a fost scurtat cu mai mult de o săptămînă.

Cu toate acestea, schimburile de păreri cu arhitecți din 27 de țări, de pe toate continentele, cît și cunoașterea nemijlocită a arhitecturii braziliene au fost deosebit de interesante și de utile pentru noi, deschizîndu-ne calea pentru lărgirea legăturilor reciproce pe tărîm arhitectural. Desigur, că cel de al treilea seminar de arhitectură industrială care va avec loc probabil în 1964 la Budapesta, va permite să arătăm « pe viu » activitatea noastră, a țărilor de democrație populară, în acest sector atît de important al arhitecturii.

ANSAMBLU DE LOCUINŢE ÎN PIAŢA GĂRII DE EST–BUCUREŞTI

Autori :
arhitecții D. Bacalu (șef de proiect), G. Cristea, Gh. Nadrag, Sarina Cossa, D. Botta, Maria Bărbulescu
Colaboratori:
sistematizare : *arh. R. Belea ;*
rezistență: *inginerii N. Ardare, Oct. Verșescu*
Institutul Proiect-București

Blocuri de locuințe din ansamblu

Prin realizarea a 1 050 de apartamente pe bd. Gh. Dimitrov și în piața Gării de Est, s-a urmărit reconstruirea acestei piețe cît și o legătură optimă cu șos. Mihai Bravu.

Piața propriu-zisă a fost concepută astfel încît să se creeze o supralărgire a circulației pe bd. Gh. Dimitrov și pe bd. Gării de Est care, pe viitor, va face egătura cu șos. Iancului. Fluența circulației se reflectă și în compunerea și modelarea volumelor noilor construcții.

Intrarea în piață dinspre bd. Gării este marcată prin trei clădiri cu p + 8 niveluri, legate printr-un grup de magazine numai parter. Pe latura opusă a pieței, în fața ștrandului Obor, s-a amplasat un bloc cu p + 4 niveluri, parterul fiind ocupat de un restaurant cu braserie și bufet-expres. Restaurantul va putea deservi și ștrandul Obor.

Bd. Dimitrov, între piața Gării de Est și șos. Mihai Bravu, a fost parțial mobilat pe ambele laturi cu clădiri p + 4 niveluri, actuala esplanadă urmînd a fi reamenajată.

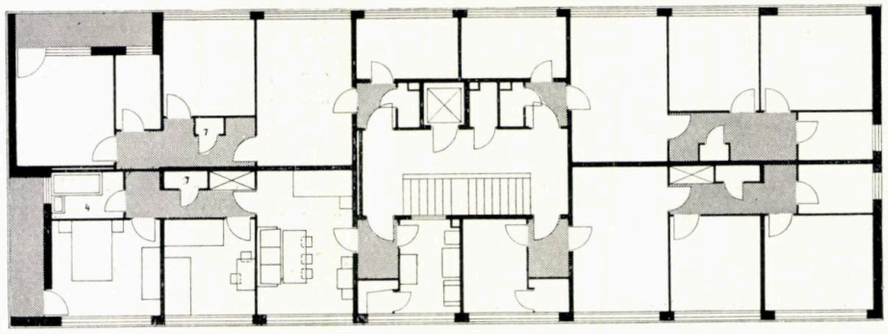

1 3
2 4

1 — *Plan nivel curent la clădirile cu p+8 niveluri*
2 — *Blocuri de locuințe cu parter comercial — Piața Gării de Est*
3 — *Bloc de locuințe cu parter comercial*
4 — *Ansamblu de locuințe la Gara de Est — Machetă*

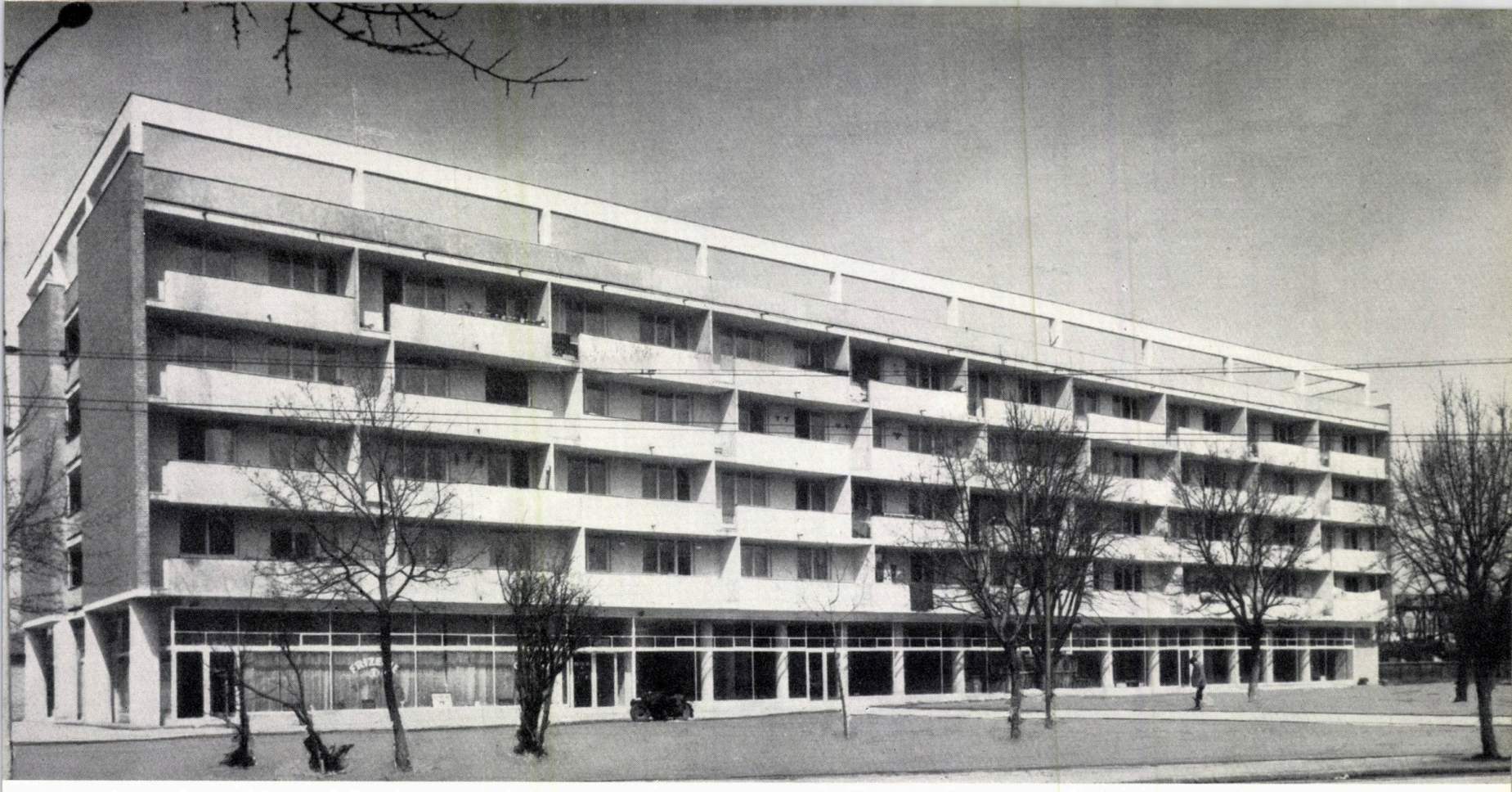

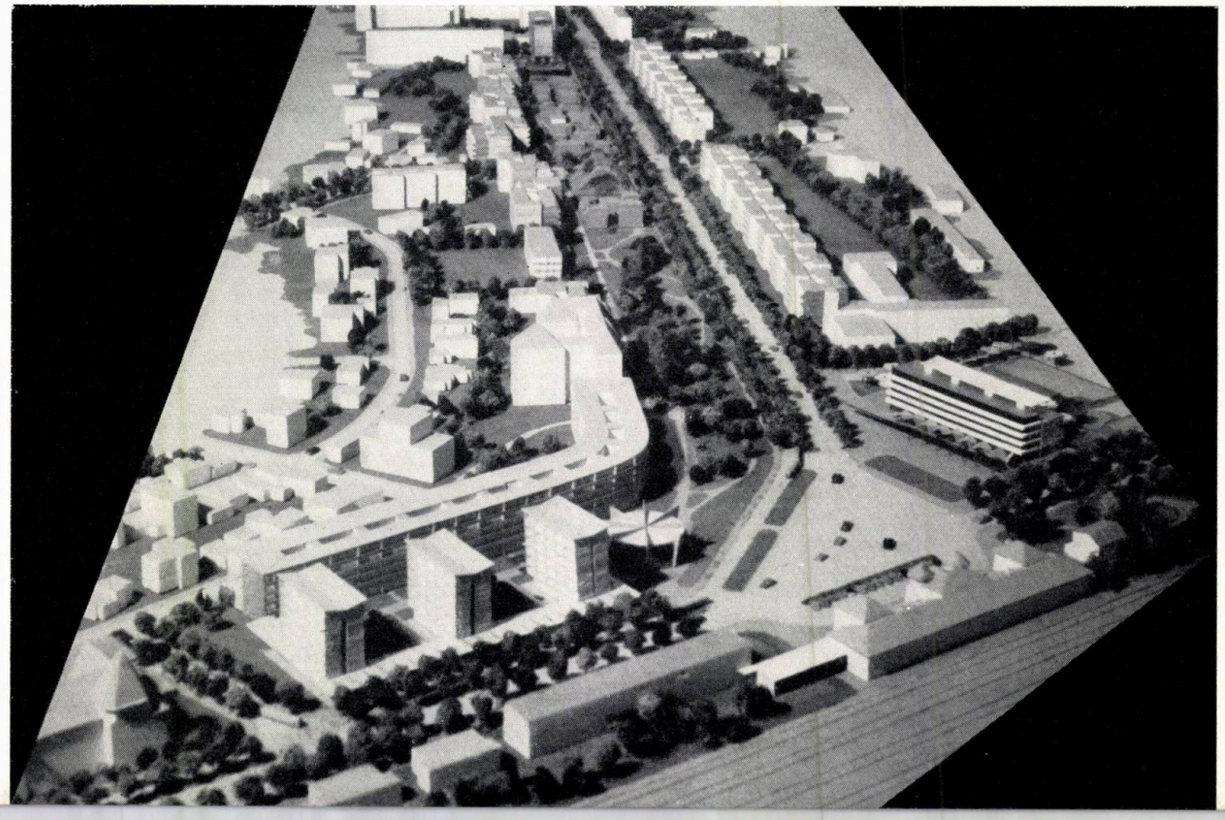

Regimul de construcție predominant (p + 4 niveluri) a fost ales ținîndu-se seama de gabaritele bd. Gh. Dimitrov și de necesitatea de a se crea o legătură cu întinsul cartier de vile situat pe latura sudică a bulevardului.

Clădirile p + 4 niveluri au fost concepute pe baza unor secțiuni cu curți interioare, avînd cîte 4 apartamente de 2 camere la scară. Față de secțiunile curente, aceste secțiuni au permis realizarea pe frontul bulevardului a unui număr sporit de apartamente; de asemenea s-a obținut și o luminare și ventilare naturală a tuturor pieselor apartamentelor. Apartamentele de 2 camere din blocul amplasat în fața ștrandului, dispuse de asemenea în jurul unor curți interioare, au camerele decomandate.

Blocurile p + 8 niveluri au secțiuni ce grupează cîte 4 apartamente cu 3 camere în jurul unei scări interioare și numără în total 100 de apartamente.

Sistemul constructiv la clădirile p + 4 niveluri este realizat pe zidărie portantă, cu excepția blocului din fața ștrandului care este pe cadre de beton armat.

La clădirile p + 8 niveluri sistemul constructiv este realizat pe o structură de tip celular.

Ca finisaj exterior s-a folosit placajul de cărămidă, în culoare gălbuie, și vopsitorie cu vinacet.

Proiectul prevede și amenajarea spațiilor verzi înconjurătoare.

I

2 3

1 — *Blocuri de locuințe din ansamblu — Bd. Dimitrov*

2 — *Blocuri de locuințe din ansamblu — Piața Gării de Est*

3 — *Plan nivel curent la clădirile cu p+4 niveluri*

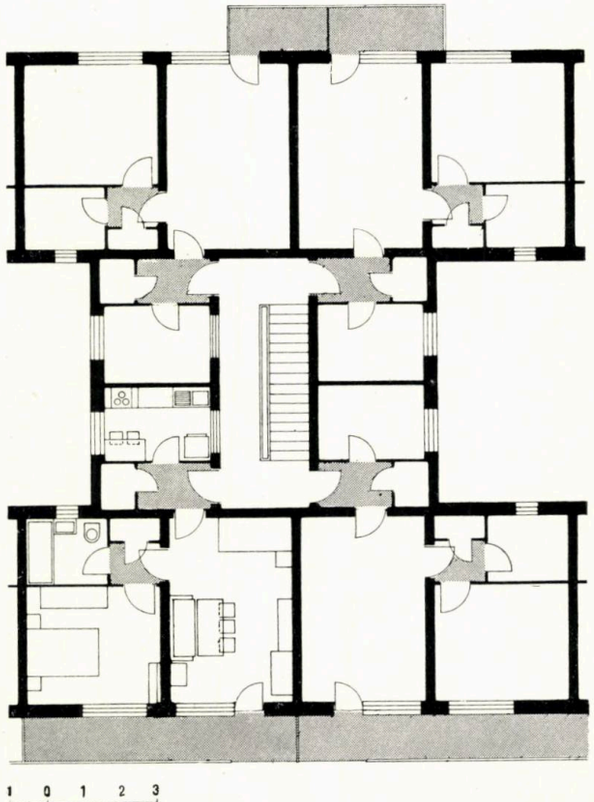

Arh. T. EVOLCEANU

OBIECTIVELE PRINCIPALE ALE RECONSTRUCŢIEI ORAŞULUI IAŞI

Dintre oraşele mari din ţară, în plină dezvoltare, laşul prezintă caracteristici interesante pentru urbanişti. Problema reconstrucţiei vechii capitale a Moldovei constituie unul din exemplele de complexitate deosebită a datelor, iar soluţiile propuse demonstrează limpede că o analiză atentă a acestor date în lumina realităţilor duce în final la o rezolvare raţională a problemei.

Unul din factorii principali care contribuie la complexitatea problemei este marele volum de construcţii ce urmează a se realiza în cursul şesenalului în acest oraş. Se vor construi locuinţe reprezentînd cca. 324 000 m^2, care vor permite cazarea a cca. 40 000 locuitori, adică populaţia unui oraş apropiat ca mărime de Buzău, Piteşti sau Reşiţa. În afară de acestea, se propune realizarea unor dotări social-culturale constînd în cca. 190 săli de clasă, cinematografe cu un total de 2 700 de locuri, 11 dispensare şi peste 10 000 m^2 spaţii comerciale.

Acest volum excepţional de locuinţe şi dotări a apărut necesar în urma dezvoltării masive a industriei. În zona industriilor republicane urmează să se amplaseze în timpul şesenalului şi în perioada de perspectivă 24 de unităţi industriale, avînd un profil de producţie foarte divers (mase plastice, mobilă, industrie alimentară, laminate de oţel etc.).

Oraşul laşi fiind unul din centrele universitare importante din ţară şi cu o veche tradiţie culturală s-a ivit necesitatea amplificării unităţilor existente de învăţămînt cu cca. 25 000 m^2. În afară de aceasta, pe un amplasament nou s-a proiectat construcţia Institutului Politehnic, cu o suprafaţă de învăţămînt de cca. 130 000 m^2. Studenţimea se va putea bucura de asemenea de încă aproximativ 5 000 de locuri în grupurile sociale studenţeşti.

Oraşul laşi fiind şi un centru medical şi clinic important se propune realizarea, pînă la sfîrşitul şesenalului, a unui spaţiu de spitalizare cu o capacitate de cca. 900 paturi şi a unei policlinici universitare de cca. 10 000 m^2.

Nu poate fi omisă în acţiunea de sistematizare una din caracteristicile cele mai interesante ale oraşului: marea lui bogăţie în monumente istorice şi de arhitectură, precum şi pitorescul deosebit rezultat din relieful terenului şi din vegetaţia bogată aflată în oraş. De aci rezultă problema punerii în valoare a monumentelor şi

Piaţa Unirii

1 | 2 3

1, 2 — *Blocuri de locuințe în Piața Unirii*

3 — *Detaliu de mozaic din Piața Unirii*

problema integrării armonioase a noilor clădiri în silueta orașului. Pe de altă parte, datorită creșterii valorii turistice a orașului, prin construcția noilor ansambluri și restaurarea monumentelor, apare problema înzestrării orașului cu suficient spațiu hotelier.

Din cele arătate se vădesc clar dificultățile rezultate din volumul și complexitatea problemelor, atît din domeniul zonificării generale și al amplasamentelor de obiecte unicate, cît și din cel al căilor de comunicații și al lucrărilor edilitare, precum și din termenul scurt în care aceste probleme trebuie rezolvate.

Cele mai multe din soluțiile de detaliu ale acestor probleme au fost propuse de D.S.A.P.C.-Iași în « Studiul tehnico-economic de reconstrucție a orașului Iași, etapa 1962—1965 », elaborat la sfîrșitul anului 1961, în urma indicațiilor date de conducerea de partid și de stat cu ocazia vizitei din septembrie 1961. Elaborarea studiului a fost îndrumată operativ de comisia guvernamentală înființată în urma acestei vizite. D.S.A.P.C.-Iași a indentificat, a seriat și a corelat datele problemelor generale și de detaliu și a aplicat în spirit realist indicațiile generale cuprinse în

schița de sistematizare a orașului, elaborată de ISCAS.

Pentru a se înțelege mai bine ideile principale care au stat la baza concepției de sistematizare a orașului e bine să fie arătată evoluția acestor idei de la prima schiță a orașului — întocmită în anul 1943 de arhitectul I. Bedeus și inginerul Rădulescu — și pînă la schița de sistematizare — elaborată în 1960 de ISCAS.

În lucrările elaborate pînă în 1954 dominau două idei principale, sau mai bine zis două « obsesii » :

— găsirea unei axe monumentale a orașului, străbătînd, ca o coloană vertebrală, spinarea dealului Copoului ;

— evitarea cu orice preț a așezării zonei de locuințe în lunca Bahluiului, supusă inundațiilor.

În acest sens s-au orientat, în anul 1954, și proiectanții de la ISPROR care au elaborat schița de sistematizare a orașului, cînd au propus abandonarea cartierelor existente în lunca Bahluiului și dezvoltarea orașului exclusiv pe înălțimile de la nord de Bahlui, pe platourile Copoului, Tătărașului și Ciricului.

În această variantă a schiței de sistematizare, axa monumentală a orașului suferea o inflexiune către est, spre deosebire de cea din prima schiță (Bedeus — Rădulescu) care mergea în linie dreaptă de la Podul Roșu pînă la Casa Sadoveanu situată în cartierul Copou.

În anul 1954, avizul C.S.C.A.S. asupra acestei schițe a arătat lipsa de realism a unei asemenea concepții, mai ales în ceea ce privește propunerea de a se abandona cartierele din șesul Bahluiului. Ca o consecință, C.S.C.A.S. a cerut întocmirea unui studiu pentru regularizarea rîului Bahlui.

Problema calamităților aduse de Bahlui orașului nu este nouă. În Regulamentul Organic al țării Moldovei din anul 1831, în anexa privind înființarea Eforiei orășenești, se spuneau următoarele cu privire la cursul Bahluiului :

—Spre aceasta, neapărat de trebuință este a regularisi cursul Bahluiului și a pîraielor: Calcaina și Micolina (sic), a săca iazurile aflătoare pe aceste două pîraie ca cele dintîi pricini a revărsărilor și a adăugirii mlaștinilor statornice ; această ispravă se va dobîndi prin înălțarea malurilor pe la locurile unde ar fi prea josite, prin deschiderea neapăratelor canaluri și prin cultivarea marelui șăs a Bahluiului carele șăs pentru apropierea sa de oraș poate fi lucrat spre folosul și plăcerea lăcuitorilor săi, fiind însă că banii casăi Eforiei nu sînt pentru acum de ajuns spre săvîrșirea acestei lucrări, gătirea lor va urma îndată ce starea casăi Eforiei va înfățoșa îndemînatecul prilej pentru aceasta.

Studiul regularizării Bahluiului a fost început în 1958 de IPACH, iar în prezent el se aplică pe teren.

Deci abia acum, în timpurile noastre și numai sub regimul nostru democrat-popular s-a « înfățoșat îndemînatecul prilej » prevăzut în legislația de acum 130 ani și a fost înlăturată amenințarea inundației.

Bazați pe certitudinea regularizării Bahluiului, proiectanții de la ICSOR (arh.

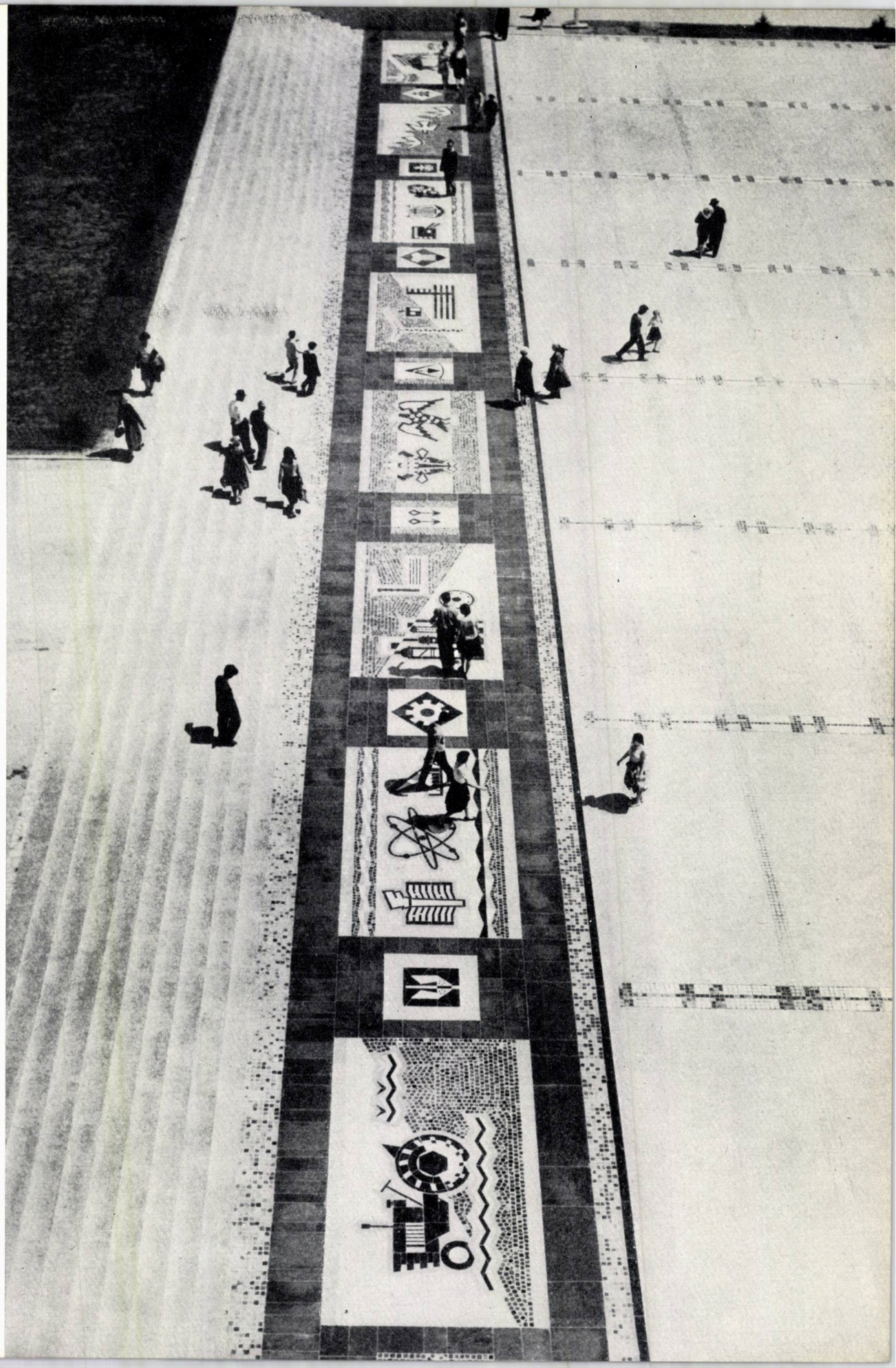

Ansamblul de locuințe din cartierul « 23 August » — Vedere generală și detaliul unui bloc

I. Bedeus și L. Schmidl) au elaborat în 1956 un studiu preliminar de sistematizare echivalent cu o schiță. În acest studiu s-a reanalizat poblema luncii Bahluiului, propunîndu-se, încă cu oarecare timiditate, utilizarea șesului Bahluiului pentru o parte din zona de locuințe și din zona industrială.

O nouă schiță elaborată în 1960 de ISCAS a propus utilizarea la maximum a avantajelor orizontalității luncii Bahluiului, prin dezvoltarea pînă la limitele posibile a zonei de locuințe și a zonei industriale din această parte a orașului.

Prin soluționarea propusă s-a obținut una din cele mai favorabile așezări a locului de muncă față de locuințe, ținînd seama de posibilitățile de dezvoltare a industriei. La Iași, zona industrială este intercalată ca o pană între două noi zone de locuințe — cea din Socola și cea din Tătărași — ceea ce ușurează foarte mult legătura dintre zone.

Noua concepție care a stat la baza schiței din anul 1960, permite o utilizare rațională a terenului și păstrarea, în mare măsură, a caracterului pitoresc al orașului.

Această schiță a confirmat alegerea făcută pentru amplasarea primelor ansambluri importante în reconstrucția orașului: Piața Unirii și ansamblul « 23 August ».

Sistematizarea Pieței Unirii, una din piețele situate în centrul orașului, a făcut în anul 1959 obiectul unui concurs public de idei, organizat de Comitetul Executiv al Sfatului Popular Regional Iași și de Uniunea Arhitecților din R.P.R. Concursul s-a bucurat de o largă participare, proiectele prezentate servind la precizarea unor idei prețioase pentru proiectul de detaliu destinat să servească realizării investiției.

Astfel, a apărut ideea deschiderii pieței spre sud-vest, pentru a libera vederea spre dealurile Galatei și Cetățuiei. De asemenea, a apărut ideea de a se închide piața spre est pentru a izola clădirea veche a Sfatului Popular Orășenesc (monument istoric), precum și ideea de a se scoate circulația carosabilă de pe direcția nord-sud din piață.

Ideile cu privire la volumul și așezarea clădirilor unicat din piață, propuse de concurenți, nu au putut să fie utilizate, datorită faptului

că tema concursului nu a fost bazată pe un studiu amănunțit al necesităților de dotări cu caracter de unicat în cadrul schiței de sistematizare.

Astăzi, Piața Unirii din Iași este în curs de terminare și reprezintă un reușit ansamblu urban. Datorită necesității de a se construi un volum cît mai mare de locuințe pentru a echilibra suprafața locativă demolată, deschiderea pieței spre dealurile de la sud nu a putut fi realizată decît în parte.

Ansamblul de locuințe « 23 August » — început după un detaliu în care se prevedea un regim general de 5 niveluri (vezi articolul « Sistematizarea orașului Iași » de arh. B. Grünberg din revista « Arhitectura R.P.R. » nr. 4/1959) — a fost modificat în a doua etapă și majoritatea apartamentelor ansamblului se află în blocurile cu 10 niveluri așezate de-a lungul străzii 23 August, cea mai importantă arteră colectoare a orașului.

Edificarea în etape succesive a acestui ansamblu se resimte însă în aspectul general: blocurile înalte sînt mai îngrijite ca finisaj, iar culorile de pe fațade mai fericit alese și mai armonios combinate.

Pe schița din 1960 a ISCAS și pe avizele C.S.C.A.S. și C.S.P. se bazează și studiul tehnico-economic întocmit de D.S.A.P.C.-Iași pentru reconstrucția orașului, de care s-a vorbit mai înainte. Studiul reia unele probleme puse în schiță și precizează amplasamentele și capacitățile acestor amplasamente pentru așezarea locuințelor în etapa actuală de reconstrucție.

După cum am mai arătat, ideea abandonării cartierului de locuințe așezat în lunca Bahluiului, preconizată în schița din 1954 a ICSOR, a fost complet părăsită. În studiul D.S.A.P.C.-Iași se propune reconstrucția acestui cartier, situat pe malul drept al rîului, la piciorul dealului pe care se ridică Palatul Cultural. În etapa actuală, în această parte a orașului se vor construi cca. 5 000 apartamente.

Un alt volum masiv de locuințe se propune pe platoul Tătărașilor, în dreptul zonei industriilor republicane. În fine, se propune îmbrăcarea cornișei de la baza dealului Copou — între Palatul Cultural și marginea platoului dinspre pîrîul Calcaina — cu clădiri noi, fie locuințe fie cămine studențești.

Studiul tehnico-economic întocmit de D.S.A.P.C.-Iași tratează în complexitatea legăturii lor toate compartimentele și toate problemele tehnice. Propunerile de sistematizare de detaliu și de etapizare sînt corelate cu propunerile pentru sistematizarea zonei industriale republicane (vezi articolul: « Principalele probleme ale sistematizării zonei industriale Iași », de arh. C. Enache din revista « Arhitectura R.P.R. » nr. 3/1962).

Studiul face și propuneri pentru soluționarea problemelor legate de dezvoltarea învățămîntului universitar, de dezvoltarea spațiului spitalicesc, precum și unele propuneri în legătură cu monumentele istorice ale orașului.

Între acestea, problemele Institutului Politehnic și ale monumentelor orașului sînt destul de importante pentru a-și găsi locul în relatări separate.

Cu toate calitățile arătate, studiul tehnico-economic are însă și părți tratate mai puțin sigur, cu propuneri discutabile. Astfel apare tratarea, oarecum compactă a cornișei dealului Copou, dinspre Bahlui (zona Anastasie Panu). Se mai poate spune, în fine, că în tendința de a clădi cît mai compact cartierul Socola de pe malul drept al Bahluiului, tendință explicabilă dat fiind volumul mare al demolărilor, s-a trecut cu vederea necesitatea creării unui centru de cartier mai amplu, care să compenseze greutatea pentru locuitori de a urca dealul la Copou spre a beneficia de dotările centrale ale orașului.

Trebuie arătat că ideea de a dezvolta un asemenea centru în piața Podului Roșu, apărută de curînd, nu va putea duce la un rezultat pe deplin corespunzător, deoarece clădirile noi din jurul acestui punct împiedică dezvoltarea lui, iar caracterul de nod de circulație important, rezultat din intersecția a patru magistrale ale orașului, va stînjeni o bună funcționare a dotărilor de toate categoriile. Trebuie arătat de asemenea că însăși situarea acestui punct este într-o oarecare măsură excentrică față de cartier.

Lipsurile arătate nu scad însă meritele D.S.A.P.C.-Iași în elaborarea și ducerea la bun sfîrșit, spre realizare, a studiului tehnico-economic de reconstrucție a orașului. Ele îndrituesc certitudinea că pînă la sfîrșitul șesenalului, atît aspectul orașului cît și modul de viață al locuitorilor lui vor fi total schimbate. Sprijinul dat de partid și guvern efortului perseverent al proiectanților și elanului constructorilor, dirijate cu competență de organele puterii locale, sînt o chezășie a acestui rezultat.

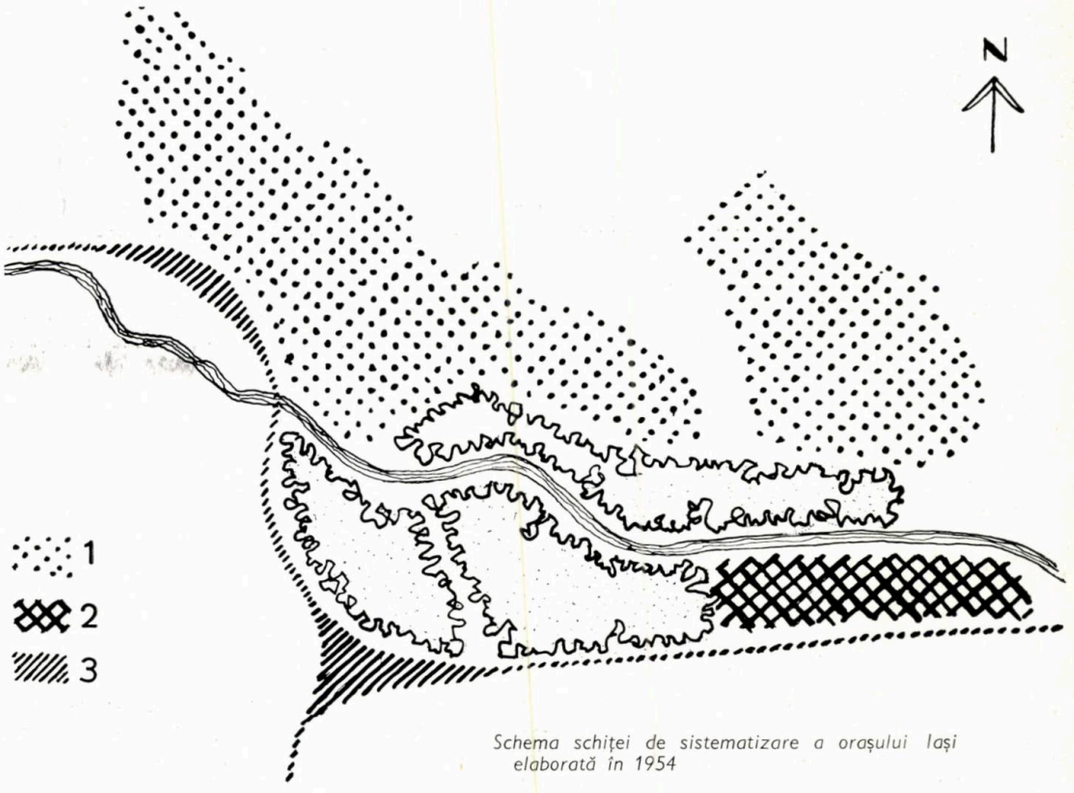

Schema schiței de sistematizare a orașului Iași elaborată în 1954

1. Locuințe
2. Industrie
3. Transporturi

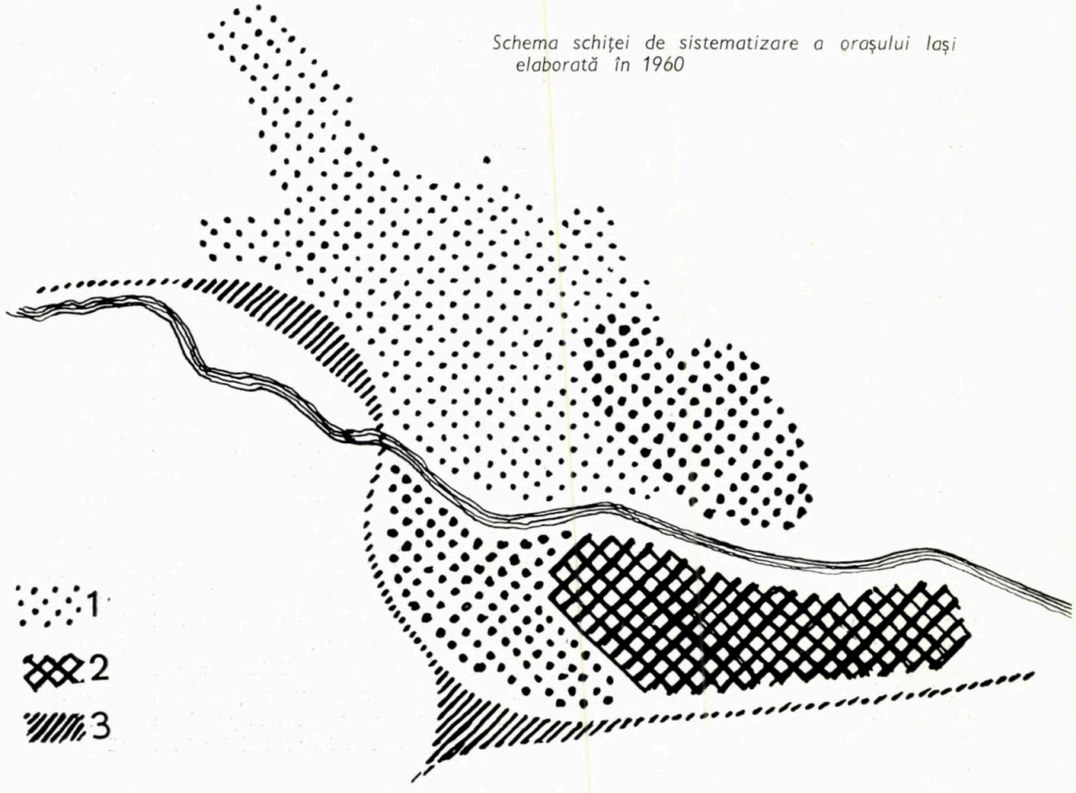

Schema schiței de sistematizare a orașului Iași elaborată în 1960

Arh. TH. ICONOMU

UNELE PROBLEME ACTUALE ÎN PROIECTAREA CLUBURILOR SINDICALE ŞI CASELOR DE CULTURĂ

Dezvoltarea raţională a reţelei de construcţii social-culturale din mediul urban depinde de o serie de parametri, care o determină în mod ştiinţific, şi de care trebuie ţinut seama pentru a obţine o deservire cît mai judicioasă a populaţiei.

Astfel, pentru a face posibilă clasificarea şi repartiţia obiectelor pe teritoriul oraşului, este necesar a se avea în vedere o serie de factori, cum ar fi:

— stabilirea gradului de deservire a populaţiei în dezvoltarea de perspectivă şi pe etape;

— structura oraşului (centru, raioane, cartiere şi microraioane);

— variaţia densităţii populaţiei în timp;

— razele admisibile de deservire a populaţiei.

În ţara noastră, în care economia naţională se dezvoltă planificat, este de la sine înţeles că dezvoltarea reţelei de construcţii social-culturale trebuie să se încadreze în dezvoltarea economică generală.

În institutele noastre de proiectare au fost elaborate o serie de proiecte de clădiri social-culturale, dintre care unele (proiecte-tip omologate) s-au realizat pe scară mare: proiecte de şcoli, cantine, cluburi, case de cultură, dispensare, policlinici etc. La baza acestora au stat însă unele teme date de beneficiari, necorelate cu o reţea ştiinţific studiată.

Proiectele astfel realizate au avut desigur un rol pozitiv, răspunzînd unor nevoi imediate şi aducînd un aport real în domeniile respective.

Dat fiind însă transformările survenite de-a lungul anilor în viaţa populaţiei oraşelor noastre, considerăm că problema se cere a fi privită astăzi prin altă prismă şi în directă legătură cu dezvoltarea urbanistică de perspectivă.

Încă din anul 1962, această cerinţă făcîndu-se resimţită, o serie de departamente şi factori interesaţi au luat iniţiativa de a pregăti primele date care să ducă la stabilirea unor reţele juste de clădiri social-culturale în mediul urban. Astfel putem cita — în sectorul învăţămîntului — elaborarea în anul 1962 de către ISCAS a unui *studiu de seriere pentru grădiniţe şi şcoli;* iar în sectorul comercial — pe cel întocmit tot de ISCAS pentru *deservirea comercială a microraioanelor*. De asemenea, Ministerul Comerţului este în curs de a face propuneri cu privire la *o nouă orientare* în domeniul deservirii populaţiei urbane privind sectorul comercial şi al alimentaţiei publice.

Pe de altă parte, tot în 1962, C.S.C.A.S. a luat iniţiativa revizuirii şi actualizării a o serie de normative de proiectare, cum ar fi cele pentru cinematografe, cluburi, biblioteci, teatre în aer liber, săli de gimnastică şi sport, terenuri sportive şi stadioane.

În planul de proiectare pe anul 1963 al ISCAS au fost introduse şi alte studii şi normative, cum ar fi:

— Studiu asupra reţelei de preparare centrală (fabrici de mîncare)

— Serierea de clădiri administrative (sedii P.M.R. şi B.R.P.R.)

— Serierea unităţilor de deservire, corelată cu reţeaua de dotări social-culturale la oraşe

— Normativ pentru alimentaţia publică

— Normativ pentru magazine.

Acest material de pregătire urmează să contribuie la stabilirea în mod ştiinţific a cifrelor de bază pentru realizarea studiului de reţele social-culturale.

★

După cum se vede, domeniul este vast şi unele începuturi de rezolvare au şi fost realizate. Vom prezenta mai departe, pe scurt, unele aspecte ale proiectării numai în ceea ce priveşte cluburile sindicale şi casele de cultură.

Cluburile sindicale sînt, după cum se ştie, dotări culturale a căror organizare cade în sarcina Consiliului Central al Sindicatelor.

Menirea lor este de a permite folosirea timpului liber al oamenilor muncii şi al familiilor lor, în mod organizat, punîndu-li-se la dispoziţie mijloace de destindere în acelaşi timp cu posibilitatea ridicării nivelului cultural, politic şi profesional.

Casele de cultură pun, din punct de vedere al scopului şi al activităţilor, aceleaşi probleme ca şi cluburile sindicale. Organizarea lor cade însă în sarcina Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă (C.S.C.A.), iar construcţiile se realizează la comanda sfaturilor populare.

Proiectarea de cluburi şi case de cultură se face mai de mult în institutele noastre şi au existat încă cu ani în urmă realizări, fie după proiecte-tip întocmite de fostul I.P.C.T., fie după proiecte de investiţie.

În anul 1960 însă s-a încercat să se aşeze proiectarea acestor edificii culturale pe baze mai juste, mai ştiinţifice şi de aceea considerăm că acel moment a constituit un pas înainte în proiectarea acestor dotări.

Astfel, din iniţiativa organelor superioare de partid şi cu colaborarea organelor de resort ale C.C.S. şi ale Ministerului Învăţă-

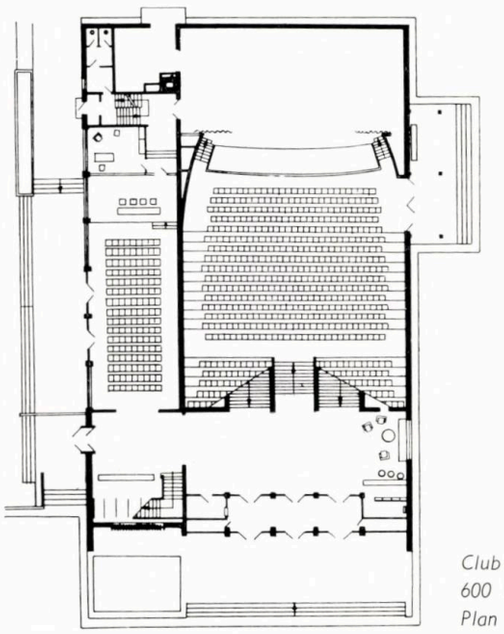

Club sindical cu 600 locuri Plan parter

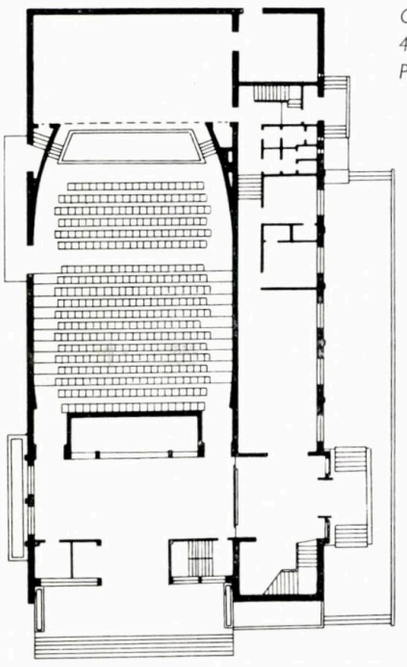

Club sindical cu 400 locuri Plan parter

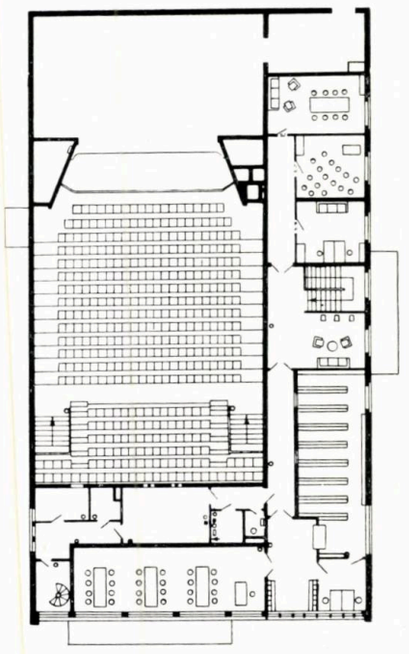

Casă raională de cultură cu 400 locuri Plan etaj

mîntului și Culturii, împreună cu C.S.C.A.S., s-au reconsiderat problemele și s-a ajuns la o seriere a tipurilor, care au fost stabilite în funcție de capacitatea sălilor de spectacole la 400, 600 și 800 de locuri, stabilindu-se în același timp și programe precise pentru fiecare tip în parte.

Ca urmare, încă în cursul anului 1960, atelierul de proiectare pentru clădiri social-culturale din ISCAS a elaborat un studiu amplu pentru toate cele 3 tipuri de cluburi din care, în final, au rezultat (în 1961) proiecte de execuție-tip atît pentru cluburi sindicale cît și pentru case raionale de cultură cu 400 și 600 de locuri. În ceea ce privește capacitatea de 800 de locuri, inițial se considerase că ea ar genera construcții cu un volum prea mare pentru ca un proiect-tip să mai aibe vreo eficiență. Totuși, în anul 1962, ISCAS a întocmit un studiu cu caracter refolosibil care a servit apoi ca bază pentru proiecte de investiție la Tulcea, Bacău și Petroșeni.

Ca urmare avem astăzi o serie de investiții realizate pe teren sau în curs de execuție. Astfel au fost executate cluburi tip cu 600 de locuri în orașele Brăila, Oțelul Roșu, Piatra Neamț și Buhuși, iar alte 2 sînt în curs de execuție la Baia Borșa și Gura Barza; de asemenea, la Dărmănești s-a executat un club-tip cu 400 de locuri și la Mangalia a fost dat în folosință un club cu 450 de locuri.

Dintre cuburile cu 800 de locuri cel de la Tulcea este în stadiu de execuție avansată, iar la cel de la Petroșeni s-au început lucrările.

Asupra caselor raionale de cultură care se execută în țară după proiectele noastre tip nu avem informații, deoarece ele se execută la comanda directă a sfaturilor populare fără a fi urmărite de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

★

Programele proiectelor de cluburi și case de cultură întocmite în această etapă sînt similare și au următoarele caracteristici:

1 — Spații pentru spectacole care cuprind: hol-foaier cu garderobă pentru public, sală pentru spectacole cu scenă cu caracter polivalent (pentru spectacole de dramă, muzicale, cinematograf, conferințe sau dans) și anexe reduse ale scenei, avînd un mic depozit de decoruri, garderobe pentru actori și un depozit de costume.

2 — Spații pentru club care cuprind: sală de ședințe (care poate servi și pentru expoziții periodice sau reuniuni cu dans) și cîteva camere de cercuri.

3 — Spații pentru bibliotecă care cuprind: săli de lectură și depozite pentru cărți.

Aceste programe prevăd posibilitatea funcționării independente a celor două activități — spectacole și club — dar în același timp prevăd și posibilitatea cuplării spațiilor lor importante pentru cazuri speciale, cum ar fi acela al reuniunilor tovărășești. De asemenea, aceste programe mai prevăd și realizarea unei legături a complexului scenei cu încăperile pentru cercuri, pentru ca acestea să poată fi folosite în cazul repetițiilor artistice.

Programul cluburilor cu 800 de locuri prevede, în plus, o serie de birouri destinate consiliilor sindicale — local și regional.

În ceea ce privește dotarea acestor cluburi, scenele sînt utilate mecanic și dispun de ecran lat pentru proiecțiile cinematografice. Acustica sălilor de spectacol este realizată pe bază de calcule adecvate, în funcție de folosirea polivalentă a sălilor. În general, pereții sălilor de spectacol sînt tratați acustic.

Vorbind despre seria de proiecte elaborate în această etapă putem spune că proiectarea a urmărit să soluționeze problemele de funcționalitate și confort puse de aceste teme, căutînd în același timp să se încadreze într-o economie strictă.

★

O dată cu construirea acestei serii de investiții, noi considerăm că s-a încheiat o etapă, realizîndu-se un lucru pozitiv față de posibilitățile din acel moment. Aceste construcții își vor avea desigur eficiența lor și vor contribui la ridicarea nivelului cultural al cetățenilor, ameliorînd în același timp și aspectul urban.

Astăzi însă începe o nouă etapă, programele fiind considerate depășite de însăși organele care dirijează și coordonează aceste investiții. Ca urmare, Consiliul Central al Sindicatelor a și început elaborarea unor noi programe.

În acest sens, în cadrul unei ședințe care a avut loc la C.C.S. și la care au participat, în afară de delegați ai acestui for, delegați ai Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, ai Comitetului de Stat al Planificării, ai C.S.C.A.S., oameni de artă și cultură precum și specialiști în scenografie și instalații, s-au discutat numeroase probleme legate de construcția clădirilor pentru cluburi și case de cultură.

Considerăm că această ședință a fost foarte bine venită, contribuind, prin discuțiile purtate și propunerile făcute, la precizarea unor poziții față de viitor, deoarece sînt încă foarte multe lucruri de spus în ceea ce privește felul în care au fost concepute și realizate construcțiile de cluburi și case de cultură în această ultimă etapă.

O problemă esențială ni se pare cea a *programelor* acestor dotări. Ele par azi deficitare, punînd accentul principal pe activitatea de spectacol, în timp ce activitatea de club a fost privită prea restrîns. De asemenea, se resimte neglijarea sau chiar lipsa totală a unor funcțiuni de recreație și sport, precum și a unui spațiu destinat special reuniunilor cu dans, atît de solicitate de tineret, ele rămînînd a se desfășura în condiții improprii în holurile principale și în sala de conferințe, care este de altfel destinată și expozițiilor. Nu există un bufet-restaurant. Temele nu au prevăzut de asemenea nici o dotare sportivă (dușuri, vestiare), iar cele cîteva terenuri pentru sport, indicate prin planurile de situație ale proiectului-tip, nu pot fi realizate în practică, amplasamentele alese fiind prea reduse.

O altă problemă care ni se pare importantă este cea a *partiurilor*.

Soluția grupată, cu rezolvarea tuturor funcțiunilor într-un volum unic, este similară pentru toate proiectele, de toate capacitățile. Ea pare rigidă și prezintă multe inconveniente de ordin funcțional și constructiv: există spații mai slab luminate; încăperile părții de club au

înălțime exagerată, impusă de cea a sălii de spectacole; soluția constructivă este nerațională, prin interdependența a două structuri foarte deosebite.

Credem că adoptarea unor partiuri cu corpuri distincte, subliniind funcțiunile, ar fi fost de dorit și regretăm că propunerile noastre repetate, făcute prin diferite faze de proiectare, nu au fost luate în considerare de forurile de avizare. De altfel, considerăm că nici concursul pentru cămine culturale și cluburi, ținut în anul 1960, nu a dat rezultatul dorit, deoarece nu au fost premiate decît proiectele bazate pe același tip de partiu.

Printre alte probleme care pot fi discutate mai este și cea a amplasării cluburilor. Printr-o greșită înțelegere a caracterului lor, ele sînt uneori amplasate în capul de perspectivă axial al localității sau ca obiect principal în piețele publice. De asemenea, de multe ori li se afectează terenuri prea restrînse, care exclud posibilitatea extinderii activității în aer liber.

În ceea ce privește folosirea artelor plastice în cluburi, putem spune că experiența noastră nu este încurajatoare și că există încă o lipsă în organizarea colaborării dintre forurile care dirijează artele plastice și cele de arhitectură. Un exemplu edificator este clubul proiectat pentru Mangalia, unde s-a rezervat aproape întreaga suprafață a fațadei pentru decorație. Lucrarea a fost repartizată unor artiști de valoare (J. Perahim și St. Constantinescu). Ea a fost însă aprobată fără ca proiectanții să fie consultați pentru a-și putea spune cuvîntul asupra concordanței ei cu arhitectura.

Alte defecțiuni se produc și la executarea lucrărilor, din cauza intervenției în proiectare a organelor locale sau a constructorului. Așa s-a întîmplat la cluburile cu 600 de locuri, executate la Piatra Neamț și Buhuși, unde au apărut o serie de decorații stilistice cu totul nepotrivite, la tavane sau la stîlpi.

Desigur că ar mai fi încă unele lipsuri de semnalat dar — după cum spuneam — astăzi ne găsim în pragul unei etape noi și ceea ce este important este să putem discerne cum trebuie să fie construite viitoarele cluburi și case de cultură în țara noastră pentru ca ele să corespundă cît mai bine scopului lor. Este important ca rezolvînd prezentul să avem ochii ațintiți și în viitor.

Socotim că pentru aceasta este necesar un efort comun de colaborare între toți factorii care răspund de aceste lucrări, proiectarea și organul ei de îndrumare *trebuind să aibe un rol preponderent*.

Ne-am permite, așa dar, să facem unele propuneri:

1. În primul rînd să fie studiată problema gradului de deservire a populației cu astfel de dotări, căutînd a se determina procentele în mod științific. Aceasta întrucît, pînă în prezent, construcțiile s-au executat pe baza unor aprecieri ale beneficiarilor, necoordonate pe plan urbanistic.

2. Apoi ni se pare hotărîtor să se stabilească *noi teme*, în care diferitele funcțiuni și ponderea lor să fie reconsiderate față de necesitățile reale.

Pentru aceasta, credem că proiectarea este cea calificată să elaboreze studii și propuneri de soluții realiste și actuale. Ele vor trebui să permită o mai mare elasticitate în producerea spectacolelor.

În cadrul unei economii just înțelese, ar fi poate necesar să se prevadă și spații mărite pentru desfășurarea activităților de club și de recreație. Ar putea fi prevăzută, de asemenea, o oarecare elasticitate și în amenajarea acestor spații.

3. Un alt pas important ar trebui făcut în privința partiurilor. Așa cum s-a arătat, un partiu mai liber ar putea să ducă la numeroase avantaje de ordin funcțional și constructiv. În această privință un rol important revine organelor de avizare, care pot îndruma proiectarea în vederea unei afirmări a spiritului de creație care să ducă la o producție mai puțin uniformă în domeniul arhitecturii, la înlăturarea pericolului monotoniei și al repetării aceluiași tip de construcție în toate orașele țării.

4. Nu putem să ne gîndim la viitor fără să ținem seama de problema prefabricării, atît de actuală astăzi în sectorul construcțiilor. Domeniul proiectării de clădiri social-culturale va trebui să aibe în vedere acest lucru, luînd măsuri pentru adoptarea unor travee tip, stabilirea tipurilor de prefabricate etc.

5. Problema lărgirii sortimentului de materiale este de asemenea de actualitate. Soluțiile noi de arhitectură reclamă materiale noi și adecvate. Va fi deci necesară o lărgire a sortimentului, prin producerea de materiale noi în domeniul izolărilor fonice și tratării acustice, de plăci ușoare pentru tavane suspendate, fierărie specială pentru tîmplărie, materiale de finisaj de calitate ș.a.m.d.

6. De asemenea, pentru a se putea realiza o proiectare-tip în pas cu vremea, ar fi necesar să se revizuiască încă o serie de normative și instrucțiuni privitoare la elaborarea proiectelor-tip, care astăzi sînt depășite.

★

Iată deci, pe scurt, problemele care ne par a prezenta o importanță deosebită și care stau acum în fața celor ce răspund de construcțiile de cluburi și case de cultură.

De rezolvarea lor și de modul în care proiectarea va ști să-și îndeplinească sarcinile, depinde în bună parte reușita viitoarelor lucrări.

Arh. AURELIA TEODORESCU

CONSIDERAȚIUNI

Dotările social-culturale, constituind astăzi una dintre cele mai importante rețele, au ca scop să asigure desfășurarea activității culturale sub toate aspectele ei complexe. Rețeaua culturală trebuie să ofere atît posibilitatea satisfacerii cerințelor mereu crescînde ale oamenilor muncii în ceea ce privește acumularea de noi cunoștințe, cît și pe aceea a dezvoltării aptitudinilor artistice în diverse domenii.

Bibliotecile publice, cinematografele, sălile de conferințe și concerte, teatrele, sălile de expoziție, muzeele, casele de cultură și cluburile sindicale sînt unități culturale în care oamenii muncii își pot ridica necontenit nivelul de cultură și pot participa la activitatea artistică de amatori.

Stabilirea tipurilor de unități, a celei mai potrivite capacități și a celei mai raționale repartizări a fiecărei unități, reprezintă una din sarcinile pe care trebuie să le rezolve astăzi proiectantul unui centru urban.

La soluționarea cît mai corespunzătoare a acestei probleme trebuie să se țină seama de dezvoltarea viitoare a orașului, de caracterul lui, precum și de dezvoltarea proprie a fiecărei activități în parte.

Noile principii de sistematizare a centrelor urbane pun noi probleme în rezolvarea rețelelor de dotări culturale, care trebuie soluționate corelat cu noua structură a orașelor.

În legătură cu organizarea funcțională, capacitatea și repartizarea teritorială a unităților culturale, există o serie de aspecte care mai necesită a fi analizate, în vederea stabilirii unor principii cît mai judicioase de rezolvare.

Așa cum sînt astăzi concepute ca organizare funcțională, casele de cultură și cluburile sindicale au programe identice, deosebirile fiind neesențiale în ceea ce privește funcțiunile importante. Pentru evitarea unei dublări de activitate, s-a căzut de acord cu Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și Consiliul Central al Sindicatelor ca în orașele capitale de raion sau similare ca mărime și importanță cu acestea, asemenea unități culturale să fie unități centrale; în orașele cu un caracter industrial puternic, unde sindicatele sînt mai dezvoltate, urmează să se realizeze cluburi sindicale finanțate de C.C.S., iar în celelalte localități să se realizeze case de cultură raionale, îndrumate de C.S.C.A.

Din punct de vedere organizatoric, casele de cultură țin de sfaturile populare, iar cluburile sindicale de consiliile locale sindicale; pentru cea mai mare parte a activităților ce se desfășoară în aceste unități, dependența de organe diferite nu are importanță, în afară de aceea care privește organizarea bibliotecii. Biblioteca, ca unitate culturală care face parte din rețeaua culturală urbană, capătă soluționări diferite în funcție de mărimea și importanța orașului și anume:

— în orașele capitală de raion sau de mărime și importanță similară, se organizează o bibliotecă centrală care asigură — conform normelor în vigoare — fondul de cărți necesar populației orașului, precum și acela necesar îndrumării căminelor culturale din cuprinsul raionului;

— în funcție de întinderea teritorială a orașului, pot funcționa și biblioteci de cartier ca unități auxiliare, dependente de biblioteca centrală; ele au ca funcție importantă în special aceea de a împrumuta cărți la domiciliu;

ASUPRA REŢELEI CULTURALE ÎN MEDIUL URBAN

— în orașele mari — capitală de regiune sau similare ca importanță — cele două trepte de organizare a funcționării bibliotecii pot fi amplificate, în sensul că de o bibliotecă centrală pot ține direct biblioteci de cartier de care vor depinde bibliotecile de microraion.

În orașele capitală de raion sau similare, biblioteca centrală este indicat să fie amplasată în casa de cultură raională. Din punct de vedere organizatoric, această organizare nu este actualmente posibilă în cazul existenței unui club sindical ca unitate culturală, biblioteca fiind obligată în acest caz să existe ca unitate separată, independentă de clubul sindical, care poate îndeplini toate celelalte funcțiuni ale casei de cultură.

În orașele capitală de regiune nu există ca formă organizatorică casa de cultură, funcțiunile incluse în casa de cultură raională fiind asigurate în această categorie de orașe prin sectoarele de activitate specializată, care, dat fiind amploarea fiecăruia dintre ele, se justifică a exista ca unități independente.

Astfel, biblioteca se organizează ca bibliotecă regională centrală, spectacolele se desfășoară în săli de spectacole specializate (teatru de dramă și comedie, operă și operetă, concerte etc.), activitatea copiilor și elevilor se asigură în case de pionieri, iar activitatea artistică de amatori în cluburile sindicale ale diferitelor întreprinderi.

În vederea unei coordonări organizatorice care să poată asigura rezolvări similare în toate cazurile, rămîne să se analizeze — pentru aceste dotări — posibilitatea asigurării funcționării bibliotecii raionale în cadrul clubului sindical și în cazul localităților în care nu există casă de cultură.

Un alt aspect al problemelor culturale care nu au fost încă în totul precizate, este acela al stabilirii capacității și temei. Pentru casele de cultură, bibliotecile centrale și cinematografe, normativele de proiectare (reactualizate în momentul de față) stabilesc criterii pentru determinarea capacității și temelor minime necesare a se asigura pentru diferitele tipuri, lăsînd libertatea completării acestora și cu noi funcțiuni, caracteristice specificului localității respective.

Astfel, de pildă, pentru casele de cultură și cluburile sindicale, capacitatea sălii de spectacole — care determină tipul de unitate — trebuie să fie :

400 locuri pentru localități cu 10—15 000 locuitori
600 locuri pentru localități cu 15—30 000 locuitori
800 locuri pentru localiștati cu 30—60 000 locuitori
1 000 locuri pentru localități cu peste 60 000 locuitori.

Capacitatea bibliotecilor, ca fond de cărți necesar, se determină considerînd un număr de 1—2 cărți pentru un locuitor. Normativul reactualizat precizează tipurile și capacitatea actualelor biblioteci regionale și raionale ; el nu cuprinde însă și problema bibliotecilor de cartier și de microraion, ca unități auxiliare bibliotecii centrale. În cadrul proiectelor de sistematizare care se studiază actualmente în Capitală, sau în provincie, ca de pildă la Galați, Iași etc., au fost prevăzute ca amplasamente asemenea dotări, fără ca tema sau capacitatea lor să fi fost determinate pe baza unor norme, neexistînd în acest domeniu vreo îndrumare din partea C.S.C.A. sau C.S.C.A.S.

Cinematograful joacă un rol important în rețeaua culturală. Pentru determinarea capacității sale, normele actuale indică între 40—60‰ din totalul populației, considerîndu-se în genral în medie cca. 50‰ locuri totale în sălile de cinematograf (inclusiv cele din casele de cultură sau din cluburile sindicale ale căror săli de spectacole funcționează o parte din timp și ca săli de cinematograf).

Ținînd seama însă de dezvoltarea pe care o va lua în viitor televiziunea, este necesară o revedere a modului de determinare a capacității cinematografelor, pentru a se stabili criterii mai judicioase de dezvoltare în perspectivă a acestor dotări, tendința actuală fiind în toată lumea de diminuare a coeficientului de stabilire a capacității.

Pentru celelalte unități culturale, ca teatre, săli de concerte, săli de expoziții, muzee — în general, dotări caracteristice centrului localității respective, și avînd caracter de unicat — nu se pun probleme deosebite de încadrare în rețea. Determinarea capacității și amplasamentul respectiv se fac de la caz la caz, în funcție de specificul localității, pe baza unei analize a funcțiunii, amplasării și a confortului care trebuie asigurat în etapa respectivă.

În ceea ce privește problema repartizării teritoriale în cadrul localităților respective, ea este legată de mărimea orașului și de situația dotărilor existente, dificultățile de rezolvare fiind direct proporționale cu acestea.

Corelarea capacității tuturor acestor dotări cu populația deservită și cu raza de deservire respectivă trebuie făcută avînd în vedere criteriile de justificare funcțională a unei asemenea unități, criterii în baza cărora trebuie să se precizeze un minimum admisibil de capacitate, corespunzător unui minim de populație deservită, pentru a se prevedea unități raționale din punct de vedere funcțional și economic.

Astfel, în orașele mai mici, capitale de raion sau similare acestora, amplasarea caselor de cultură sau a clubului sindical și a bibliotecii, unități centrale unicate, se face în centrul localității.

În orașele mari, organizate în microraioane și cartiere, în cazurile în care se impune realizarea mai multor cluburi sindicale, acestea se amplasează astfel încît să poată deservi zone mai largi din oraș, amplasarea lor fiind rațională în centrul unor cartiere.

În condiții similare este indicat a se amplasa și bibliotecile de cartier și cinematografele, a căror repartizare pe întreaga localitate trebuie să fie astfel soluționată încît — folosindu-se tipurile cu capacitățile cele mai indicate care rezultă din calculul determinării capacității — să se asigure o deservire cît mai corespunzătoare pentru zona respectivă.

Asigurarea din toate punctele de vedere a unei rețele culturale cît mai raționale trebuie să stea în atenția proiectanților care urmează să rezolve problemele de sistematizare a centrelor urbane, încă de la primele faze de elaborare a acestor lucrări. Colaborarea pe parcurs cu unitățile de resort ale C.S.C.A. din cadrul sfaturilor populare și cu însăși C.S.C.A. chiar de la primele faze, reprezintă una din premizele importante care vor contribui la o soluționare cît mai judicioasă a acestei probleme.

Ing. A. LUPESCU

CRITERII PENTRU STABILIREA UNOR INDICI ÎN SISTEMATIZAREA MICRORAIOANELOR

Redacția supune discuției cititorilor opiniile expuse de autor în cadrul articolului de față.

Acțiunea nemaiîntîlnită de reconstrucție a vechilor orașe și de construcție a unor orașe noi în țara noastră a pus în fața urbaniștilor probleme din ce în ce mai complexe. Studiile de sistematizare și compoziția urbanistică au evoluat continuu spre soluții noi, care să contribuie la asigurarea unei vieți din ce în ce mai confortabile populației urbane.

Desigur că atît în țara noastră cît și pe plan mondial nu se pot încă trage concluzii definitive asupra consecințelor pe care le va avea adoptarea soluțiilor moderne de sistematizare în cartiere și microraioane pentru viața populației urbane. Realizările sînt de dată prea recentă iar anchete și studii sociale lipsesc, ceea ce face ca deocamdată rezultatele să se aprecieze pe bază de date incomplete.

Totuși, pe baza experienței căpătate pînă acum în țara noastră, se pot stabili o serie de criterii de principiu care să ducă la stabilirea unor indici valabili pentru construcțiile ce le vom realiza în anii imediat următori, ținînd seama de cifrele prevăzute în Directivele Congresului al III-lea al P.M.R.

În cele de mai jos vom încerca să reamintim unele criterii pentru stabilirea densității microraioanelor, analizînd relațiile matematice dintre diverșii indici și parametri care stau la baza soluțiilor de sistematizare, cît și unele consecințe economice.

Pentru aceasta ne vom baza pe o serie de studii personale efectuate în cadrul Institutului Proiect București și I.S.C.A.S. Trebuie să menționez că dacă relațiile matematice sînt certe, unele concluzii și aprecieri reprezintă păreri personale ale cîtorva specialiști ce au lucrat la întocmirea acestor studii și nu pot fi considerate decît ca atare.

I. — Indici generali și criterii de stabilire a densităților pentru microraioane

Elaborarea detaliilor de sistematizare a unui microraion nou se bazează, pe de o parte, pe o serie de indici de directivă generală — valabili pe oraș, regiune sau chiar pe țară pentru un anumit stadiu de dezvoltare — indici care nu sînt influențați de situațiile locale ale microraionului și, pe de altă parte, pe unii parametri variabili în funcție de aceste situații locale, de mărimea și specificul orașului, cartierului etc., parametri care trebuie stabiliți încă de la întocmirea schiței și a temei de sistematizare.

Considerăm deci că se poate și este necesar ca pentru o anumită perioadă să se stabilească o serie de indici generali, și anume:

— indici de calcul al dotărilor social-culturale, de învățămînt, sanitare, de deservire, comerciale, sportive etc. atît în unități de folosință cît și în suprafețe de teren aferente, raportați la metri pătrați locuibili;

— indici de calcul al suprafeței aferente parcajelor și garajelor pe microraion, raportați tot la metri pătrați locuibili;

— indici de calcul al suprafeței spațiilor publice de microraion plantate (nu și a spațiilor plantate dintre blocurile de locuințe, jocurile de copii etc. care intră în terenul aferent locuințelor), raportați tot la metri pătrați locuibili; deși mărimea spațiilor verzi de microraion ar putea fi variabilă în funcție de poziția microraionului în cartier — adiacent sau la oarecare distanță de mari spații verzi (parcul de cartier etc.) — totuși, considerăm că este bine ca în toate microraioanele să se realizeze aceeași suprafață relativă pentru spațiul de microraion plantat, deoarece acesta reprezintă și o rezervă pentru dotări de viitor necesare unor cerințe necunoscute azi;

— procentele de ocupare a terenului aferent locuințelor în funcție de regimul mediu de înălțime; observăm că deși se obișnuiește să se indice procentele de ocupare a terenului sub forma unor limite maxime admise, din punct de vedere economic, nu există nici o justificare pentru adoptarea unor procente mai mici decît aceste limite maxime; ca urmare, considerăm că pentru o anumită perioadă economică și în cadrul sistemelor constructive existente, se pot preciza procente fixe de ocupare a terenului — bineînțeles pentru fiecare regim mediu de înălțime în parte.

În ceea ce privește parametrii variabili în funcție de situația locală — parametri care la rîndul lor nu pot varia însă decît în interiorul unor limite ce trebuie stabilite — considerăm că aceștia se limitează la următorii:

— Suprafața și forma microraionului. Nu mai este cazul să se insiste asupra faptului că acestea depind cu totul de situațiile locale. Totuși, pentru a se înscrie în noțiunea de microraion, este necesar să se stabilească limitele în care poate varia suprafața, iar pentru formă, adîncimea minimă a terenului sau raportul maxim admisibil între latura lungă și cea scurtă a dreptunghiului circumscris.

— Densitatea brută în microraion. Deoarece indicele suprafeței locuibile pe locuitor este în continuă creștere, singurul element constant este suprafața locuibilă ce se realizează, așa încît densitatea — ca și toți ceilalți indici — va trebui să se refere la suprafața locuibilă. Bineînțeles, că în stabilirea indicilor respectivi se va ține seama de scăderea densității de locuitori în timp, pe măsura creșterii indicelui de confort în ceea ce privește suprafața locuibilă.

Densitatea în microraion, exprimată în metri pătrați locuibili pe hectar, trebuie să se înscrie în anumite limite de maxim și minim, dar alegerea ei în cadrul acestor limite este funcție de situația locală.

La stabilirea limitelor de înscriere a densității trebuie să ne dăm seama de o serie de criterii de viață urbană și deși, după cum am amintit, nu există încă anchete sociale concludente, se pot totuși aproxima limitele respective.

În ceea ce ne privește nu considerăm justă ideea că dacă s-ar elimina criteriul economic — care poate fi o problemă de conjunctură — cu cît densitatea este mai mică, cu atît este mai bine. Există o anumită limită inferioară pentru densitate, limită care dacă nu este respectată poate duce la soluții care să nu mai asigure o viață socială de mediu urban.

După cum vom încerca să ilustrăm, din punct de vedere economic — dacă nu se ține seama de valoarea lucrărilor de echipare a teritoriului orășenesc — costul investițiilor pe microraion rămîne practic neschimbat în limite largi de variație a densității, dacă soluțiile date se înscriu pe o anumită curbă de variație a procentului de ocupare a terenului în funcție de regimul mediu de înălțime. Pe de altă parte, costul lucrărilor de echipare orășenească crește mult o dată cu creșterea mărimii orașului, ducînd în cazul orașelor mari la scăderea sensibilă a costului investițiilor totale și a cheltuielilor de exploatare orășenească, o dată cu creșterea densității. Rezultă deci că în același timp cu creșterea mărimii orașului este necesar să se adopte densități mai mari, bineînțeles în limitele stabilite. De altfel, la criteriile care conduc la această concluzie trebuie adăugat și faptul că simultan cu creșterea densității se scurtează și distanțele de transport de la locuințe la locul de muncă sau recreație și deci timpul pierdut. Desigur că în orașele mici și de mărime mijlocie diferențele acestea sînt fără importanță, dar în orașele mari ele pot avea influențe hotărîtoare.

Pe baza acestor considerente se pot stabili unele criterii generale. Alegerea densității microraionului este însă în funcție și de o serie întreagă de situații locale care pot avea influențe atît asupra rezolvărilor urbanistice cît și asupra economicității soluțiilor.

Dăm cîteva exemple:

— caracterul orașului sau cartierului poate determina un anumit regim de înălțime și o anumită arhitectură, cu influențe sensibile asupra densității;

— poziția în oraș sau în cartier a microraionului respectiv duce de asemenea la soluții diferite; un microraion adiacent unui mare spațiu verde care asigură o microclimă și un loc de recreație a populației în imediata apropiere, poate avea o densitate mai mare decît un microraion din mijlocul unui cartier construit; în alegerea soluțiilor trebuie să se țină seama și de protecția față de vînturile dominante, respectiv de viscolul iernilor noastre;

— relieful terenului poate fi determinant în realizarea unei anumite densități;

— din punct de vedere economic, situația locală a costului unor lucrări edilitare, natura terenului de fundații și deci costul acestora, gradul de seismicitate etc. pot fi determinante în alegerea soluțiilor și în ceea ce privește densitatea ce trebuie adoptată.

II. — Relații între indicii și parametrii de bază și modul de determinare a unor caracteristici care rezultă din aceste relații

După cum am arătat mai sus, considerăm necesar să se stabilească pentru o anumită perioadă o serie de indici generali și, înainte de începerea studiilor de compoziție în sistematizarea microraionului, să se studieze toate condițiile locale, determinîndu-se densitatea ce urmează a se realiza.

Dacă în determinarea indicilor și parametrilor arătați intervin o serie de date sociale etc. și unele studii sau aprecieri care pot avea și influențe subiective (ceea ce nu împiedică însă să se adopte hotărîri stabile pe o anumită perioadă), o dată determinați acești indici, din ei rezultă *în mod matematic* o serie de alte elemente în funcție de unele relații — care pot fi traduse tot în diagrame matematice — dintre indicii și parametrii de bază.

Pentru a putea stabili unele relații este necesar să se adopte notații și definiții unitare. În acest studiu voi utiliza următoarele notații :

A_{br} = suprafața brută a microraionului (măsurată în ha)

A_{net} = suprafața de teren aferentă locuințelor în microraion, dedusă din suprafața brută din care s-au scăzut suprafețele dotărilor, spațiilor plantate publice, circulației etc. (măsurate în ha)

Σ_i = suma indicilor de calcul ai suprafeței de teren necesare dotărilor etc. (se exprimă în m.p. de teren pe m.p. locuibili)

A_{loc} = suprafața locuibilă totală ce se realizează în microraionul respectiv (unitate de măsură, m.p. locuibili)

A_c = suprafața construită la sol a locuințelor ce se realizează în microraionul respectiv (unitate de măsură, m.p. construiți)

Δ_{br} = densitatea brută de microraion este raportul dintre suprafața locuibilă (exprimată în m.p. locuibili) și suprafața brută a microraionului (exprimată în ha)

$$\Delta_{br} = \frac{A_{loc}}{A_{br}} \left(\frac{\text{m.p. locuibili}}{\text{ha}} \right) \qquad (1)$$

Δ_{net} = densitatea netă este raportul dintre suprafața locuibilă și suprafața aferentă locuințelor

$$\Delta_{net} = \frac{A_{loc}}{A_{net}} \left(\frac{\text{m.p. locuibili}}{\text{ha}} \right) \qquad (2)$$

P = procentul din suprafața aferentă locuințelor ocupată de construcția locuințelor la sol

$$P = 100 \quad \frac{A_c}{10\,000\ A_{net}} = \frac{A_c}{100\ A_{net}} (\%) \qquad (3)$$

N = numărul mediu de caturi al construcțiilor de locuințe. Media se raportează la procentele de suprafață locuibilă realizată în construcții cu diverse regimuri de înălțime.

$$N = \frac{100}{\sum \frac{P_n}{n_n}} \qquad (4)$$

n_n = numărul de caturi al fiecărei construcții

P_n = procentul de suprafață locuibilă realizat în clădiri cu n_n caturi în microraionul respectiv.

Relația (4) se deduce în modul următor din definiția arătată :

Suprafața construită la sol a construcțiilor de locuințe trebuie să fie egală cu suprafața construită desfășurată (A_d) împărțită prin numărul de caturi mediu (N) sau cu suma suprafețelor construite desfășurate în fiecare regim împărțită prin numărul de caturi al fiecărui regim

$$A_c = \frac{A_d}{N} = \sum \frac{A_{dn}}{n_n} \qquad (5)$$

Notînd cu k_3 raportul dintre suprafața totală locuibilă și cea construită totală rezultă :

$$k_3 = \frac{A_{loc}}{A_d} \text{ deci } A_d = \frac{A_{loc}}{k_3}$$

Relația (5) devine :

$$A_c = \sum \frac{A_{loc\ n}}{n_n k_{3n}}$$

Dar

$$A_{loc\ n} = \frac{P_n}{100} A_{loc}$$

și admițînd pentru simplificare pe k_3 constant, dat fiind că în general acesta variază în limite foarte mici, rezultă

$$A_c = \frac{A_{loc}}{100\ k_3} \sum \frac{P_n}{n_n} \qquad (6)$$

Din (5) și (6)

$$A_c = \frac{A_{loc}}{k_3} \cdot \frac{1}{N} = \frac{A_{loc}}{100\ k_3} \sum \frac{P_n}{n_n} \qquad (7)$$

rezultă :

$$\frac{1}{N} = \frac{1}{100} \sum \frac{P_n}{n_n}$$

deci

$$N = \frac{100}{\sum \frac{P_n}{n_n}}$$

Deoarece adesea regimul mediu de înălțime se deduce făcîndu-se media aritmetică a înălțimilor vom da mai jos un exemplu numeric pentru a ilustra ordinul de mărime al erorii.

Dacă admitem că într-un microraion se realizează următoarele procente în construcții cu număr de caturi diferite :

$p_1 = 40\%$ în clădiri p + 4 $\quad n_1 = 5$ (caturi)

$p_2 = 20\%$ în clădiri p + 7 $\quad n_2 = 8$ (caturi)

$p_3 = 40\%$ în clădiri p + 9 $\quad n_3 = 9$ (caturi)

Dacă se face media aritmetică rezultă un regim mediu de înălțime de

$0{,}4 \times 5 + 0{,}2 \times 8 + 0{,}4 \times 10 = 7{,}6$ caturi

Aplicînd formula (4) rezultă regimul real mediu de înălțime :

$$N = \frac{100}{\frac{40}{5} + \frac{20}{8} + \frac{40}{10}} = \frac{100}{14{,}5} = 6{,}9 \text{ caturi.}$$

★

Între cantitățile arătate mai sus se pot stabili următoarele relații :

a) *Suprafața aferentă locuințelor în funcție de suprafața și densitatea brută*

$$A_{net} = A_{br} - \frac{A_{loc}\ \Sigma_i}{10\,000} = A_{br} \left(1 - \frac{\Delta_{br}\ \Sigma_i}{10\,000} \right)$$

$$\frac{A_{net}}{A_{br}} = 1 - \frac{\Delta_{br}\ \Sigma_i}{10\,000} \qquad (8)$$

Cum am arătat că indicii « i » de calcul al dotărilor trebuie să fie unitari pentru toate cazurile și constanți pe o anumită perioadă, Σ_i este o constantă, așa încît se poate stabili diagrama de variație a suprafeței aferente locuințelor în funcție de cea brută de microraion.

Suma indicilor aplicați azi în mod uzual fiind de cca. 1,3, rezultă diagrama din fig. 1. Bineînțeles că o dată cu stabilirea definitivă a indicilor (i) se poate stabili și diagrama definitivă.

b) *Raportul dintre densitatea netă și cea brută*

$$\Delta_{net} = \frac{A_{loc}}{A_{net}}$$

Din (8) și (1)

$$\Delta_{net} = \frac{A_{loc}}{A_{br} \left(1 - \frac{\Delta_{br}\ \Sigma_i}{10\,000} \right)} = \frac{\Delta_{br}}{1 - \frac{\Delta_{br}\ \Sigma_i}{10\,000}}$$

Sau raportul dintre Δ_{net} și Δ_{br} este :

$$\frac{\Delta_{net}}{\Delta_{br}} = \frac{10\,000}{10\,000 - \Delta_{br}\ \Sigma_i} \qquad (9)$$

Admițînd $\Sigma_i = 1{,}3$, rezultă diagrama din fig. 2.

Fig. 1 și 2

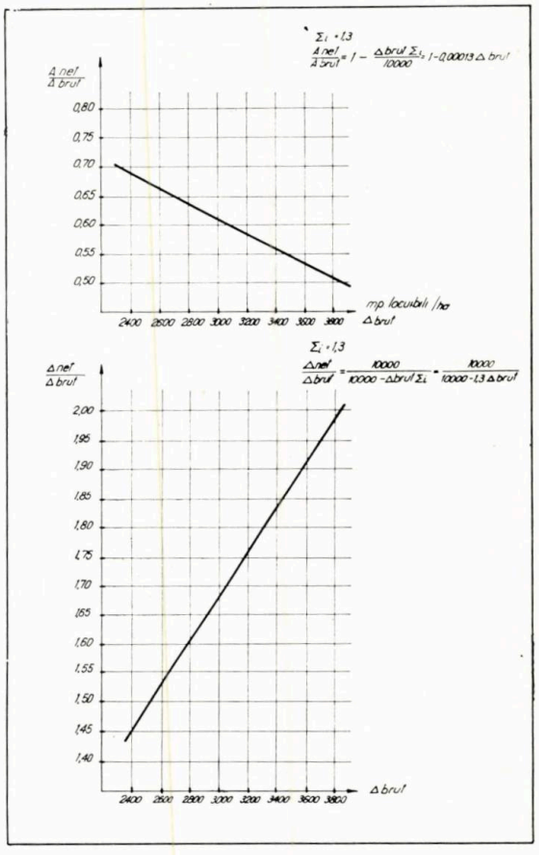

c) *Relația dintre densitate, procent de ocupare la teren și regim mediu de înălțime.*

Din relația (3) :

$$P = \frac{A_c}{100\ A_{net}} \quad \text{sau} \quad A_c = 100\ A_{net}\ P$$

înlocuind în (7):

$$100\ A_{net}\ P = \frac{A_{loc}}{k_3} \cdot \frac{1}{N}$$

sau deoarece

$$\frac{A_{loc}}{A_{net}} = \Delta_{net} \quad \text{rezultă}$$

$$100\ P = \frac{\Delta_{net}}{k_3} \cdot \frac{1}{N}$$

de unde :

$$N = \frac{\Delta_{net}}{100\ k_3\ P} \quad \text{sau} \quad NP = \frac{\Delta_{net}}{100\ k_3} \qquad (10)$$

sau

$$P = \frac{\Delta_{net}}{100\ k_3 N}$$

sau

$$\Delta_{net} = 100\ k_3 PN$$

Fig. 3

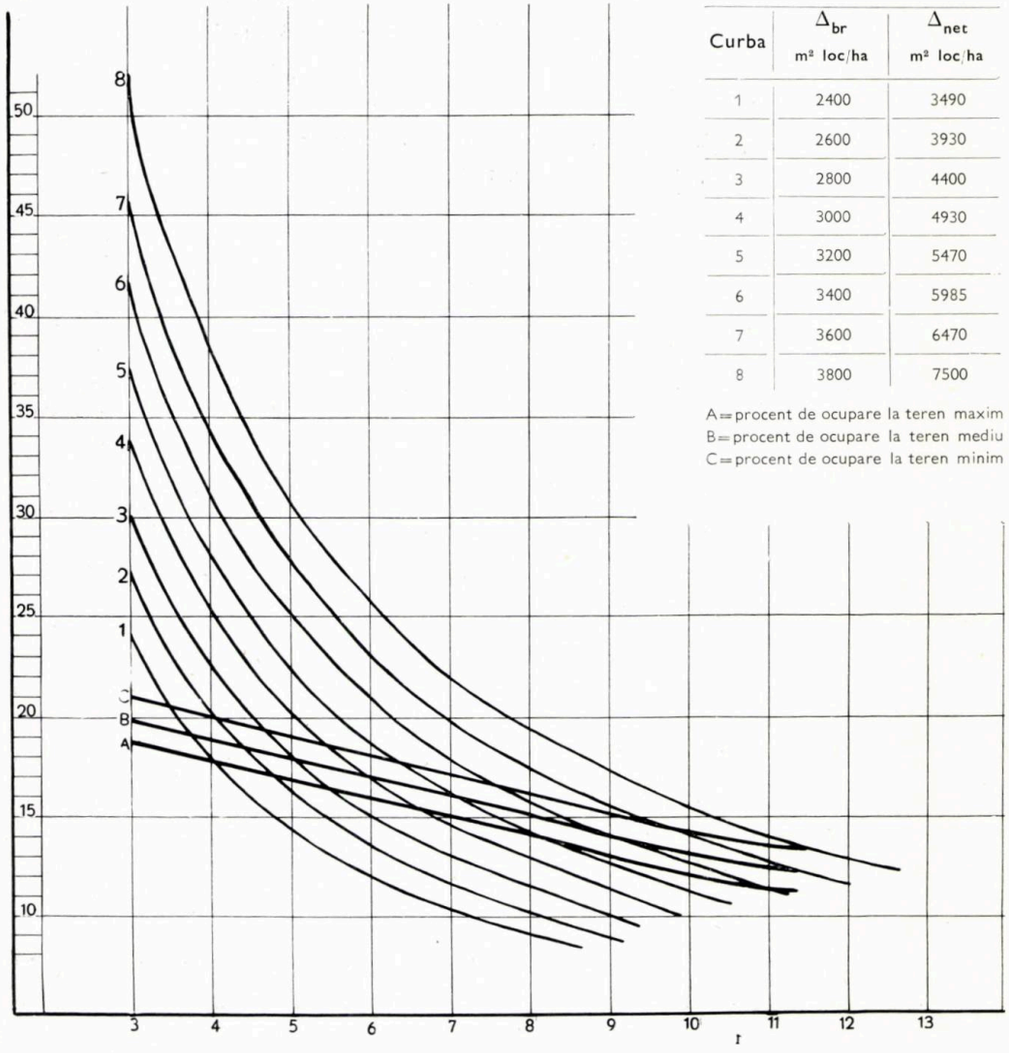

Curba	Δ_{br} m² loc/ha	Δ_{net} m² loc/ha
1	2400	3490
2	2600	3930
3	2800	4400
4	3000	4930
5	3200	5470
6	3400	5985
7	3600	6470
8	3800	7500

A = procent de ocupare la teren maxim
B = procent de ocupare la teren mediu
C = procent de ocupare la teren minim

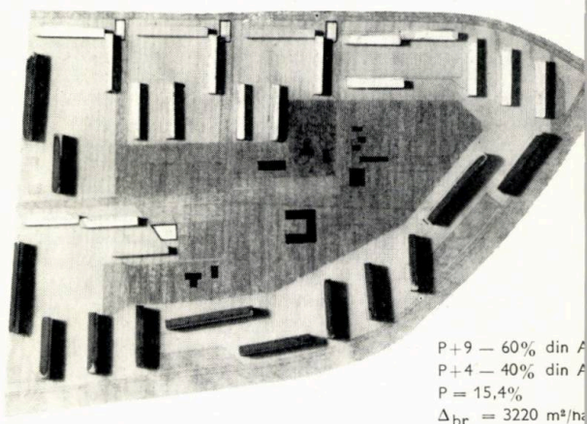

P+9 — 60% din A
P+4 — 40% din A
P = 15,4%
Δ_{br} = 3220 m²/ha
Δ_{net} = 5510 m²/ha

Fig. 4

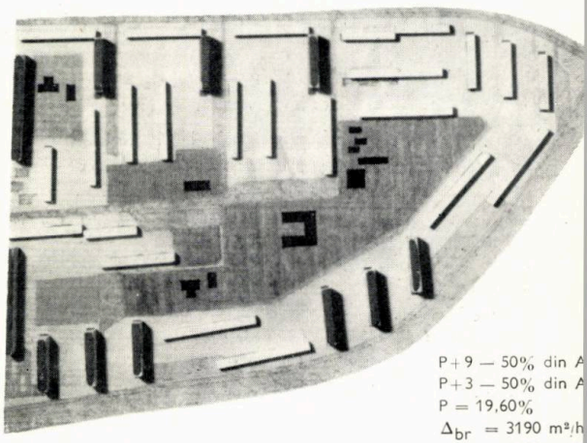

P+9 — 50% din A
P+3 — 50% din A
P = 19,60%
Δ_{br} = 3190 m²/h
Δ_{net} = 5480 m²/h

Fig. 7

Deoarece am arătat mai sus considerentele pe baza cărora trebuie stabilită densitatea brută — de unde rezultă densitatea netă (9) — și deoarece procentul de ocupare la teren este un indice general care trebuie stabilit ca directivă pentru fiecare regim de înălțime mediu în parte, rezultă că regimul mediu de înălțime nu poate fi ales arbitrar ci el se deduce din valorile alese pentru densitate și procent de ocupare la teren.

În fig. 3 s-a reprezentat grafic funcția (10) și s-au figurat curbe propuse (singurele care pot fi susceptibile de interpretări, ele nefiind deduse matematic) pentru valorile procentelor de ocupare a terenului în funcție de regimul mediu de înălțime. Dacă se admit definitiv aceste curbe, rezultă clar de pe diagramă regimul mediu de înălțime pentru fiecare densitate.

Pentru a putea aprecia care este procentul maxim de ocupare la teren, în cadrul Institutului Proiect București s-au elaborat pe baza aceluiași microraion și cu o densitate brută constantă de 3 200 m² locuibili la hectar (respectiv o densitate netă de 5 480 m² locuibili la hectar) o serie de studii cu diferite regimuri de înălțime. În figurile 4, 5, 6, 7, 8 și 9 se dau fotografiile machetelor respective și procentele de ocupare care au rezultat. Am considerat că soluția acceptabilă — care asigură o degajare suficientă a terenului între locuințe — este cea din fig. 6, la care regimul mediu este de 6,25 caturi și procentul de ocupare de :

$$P = \frac{\Delta_{net}}{100\ k_3\ N} = \frac{5\,480}{100 \times 0{,}48 \times 6{,}25} = 18{,}26\%$$

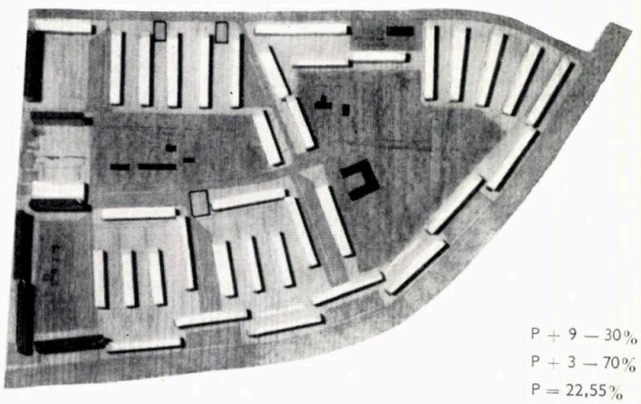

P + 9 — 30% din A_{loc}
P + 3 — 70% din A_{loc}
P = 22,55%
Δ_{br} = 3200 m²/ha
Δ_{net} = 5480 m²/ha

Fig. 5

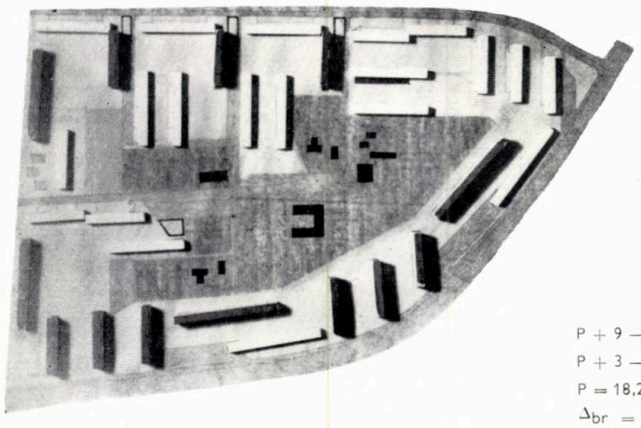

P + 9 — 60% din A_{loc}
P + 3 — 40% din A_{loc}
P = 18,26%
Δ_{br} = 3200 m²/ha
Δ_{net} = 5480 m²/ha

Fig. 6

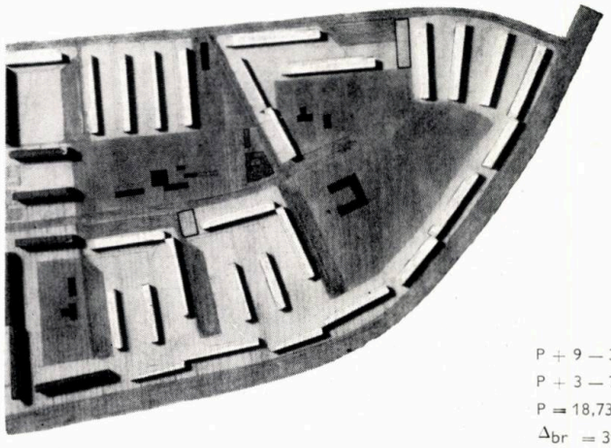

P + 9 — 30% din A_{loc}
P + 3 — 70% din A_{loc}
P = 18,73%
Δ_{br} = 3190 m²/ha
Δ_{net} = 5460 m²/ha

Fig. 8

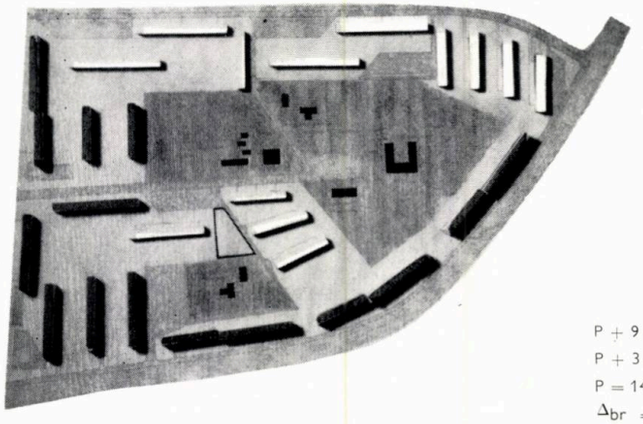

P + 9 — 70% din A_{loc}
P + 3 — 30% din A_{loc}
P = 14,57%
Δ_{br} = 3200 m²/ha
Δ_{net} = 5480 m²/ha

Fig. 9

Aceste studii şi unele aprecieri din soluţii cunoscute au stat la baza propunerii din diagrama din fig. 3 pentru valoarea lui P în funcţie de regimul de înălţime mediu.

III. — Consideraţiuni asupra valorilor de investiţie din microraion în funcţie de densităţile admise

După cum am arătat mai sus, în afara suprafeţei şi formei microraionului, singurul parametru care depinde de situaţia locală este cel al densităţii de care depind apoi şi celelalte elemente, inclusiv regimul de înălţime. Deoarece în alegerea densităţii unul din criteriile de bază trebuie să fie cel economic, vom da mai jos cîteva evaluări ale variaţiei valorilor de investiţie în microraion în funcţie de densitatea aleasă. Tabloul acestor valori s-a întocmit luîndu-se în consideraţie regimul mediu de înălţime rezultat din diagrama din fig. 3 pe baza curbei propuse pentru variaţia procentului de ocupare la teren. Bineînţeles că dacă se admit procente de ocupare la teren mai mari, regimul de înălţime scăzînd, valorile se schimbă.

Din tabloul valoric alăturat rezultă că în mod practic se poate considera că în condiţii egale de teren, valoarea lucrărilor de microraion rămîne aproximativ egală în limite destul de largi de variaţie a densităţii. Dacă se ia însă în consideraţie valoarea

COST COMPLEX PE APARTAMENT MEDIU
Lei/m² supr. loc.

Dens. br. micr.	2 600	2 800	3 000	3 200	3 400
Nr. mediu niv.	4,3	5,0	5,9	7,0	9,0
Cost locuinţe	1 530	1 581	1 595	1 620	1 658
Cost amenajări teritoriu locuinţe	74	67	61	57	54
Cost dotări microraion	304	304	304	304	304
Cost lucrări edilitare microraion ..	215	200	145	140	136
Total parţial	2 123	2 152	2 105	2 121	2 154
Cost lucrări echipare teritoriu orăşenesc	1 052	1 008	965	930	880
Total parţial	3 175	3 160	3 070	3 051	3 034
Indice de comparaţie% ..	100,0	99,5	97,0	96,2	95,6
Cost demolări	123	114	106	100	94
Total general	3 298	3 274	3 176	3 151	3 128
Indice de comparaţie%	100,0	98,8	96,0	95,5	94,7

lucrărilor de echipare orăşenească (circulaţie orăşenească, reţele edilitare generale etc.) valoarea investiţiilor scade o dată cu creşterea densităţii.

Trebuie însă să observăm că în valorile de mai sus s-au luat în consideraţie valori aproximative pentru lucrările de echipare orăşenească în oraşe cu peste un milion de locuitori. Ponderea acestor valori pentru oraşele mici este însă mult mai mică iar variaţia lor în funcţie de densitate este de asemenea mult mai mică decît în cazul oraşelor mari.

În concluzie, considerăm că din punct de vedere economic în cazul oraşelor mari este necesar să se adopte densităţi cît mai mari — cu consecinţa respectivă de regim mediu de înălţime mare; în cazul oraşelor mici, valorile de investiţie rămînînd aproximativ egale în limite largi ale valorii densităţilor, în alegerea acestora criteriul economic nu mai intervine în mod practic (bineînţeles în condiţii de teren normale).

Trebuie să precizăm că relaţiile şi indicii arătaţi mai sus pot ajuta, pe de o parte, la stabilirea bilanţului teritorial, uşurînd în acest fel procesul de creaţie a compoziţiei urbanistice şi, pe de altă parte, reprezintă unele criterii pentru alegerea unei soluţii dintre mai multe variante de egală valoare compoziţională.

In nici un caz, aceşti indici nu trebuie interpretaţi ca o restrîngere a posibilităţilor de realizare a unor ansambluri armonioase din toate punctele de vedere.

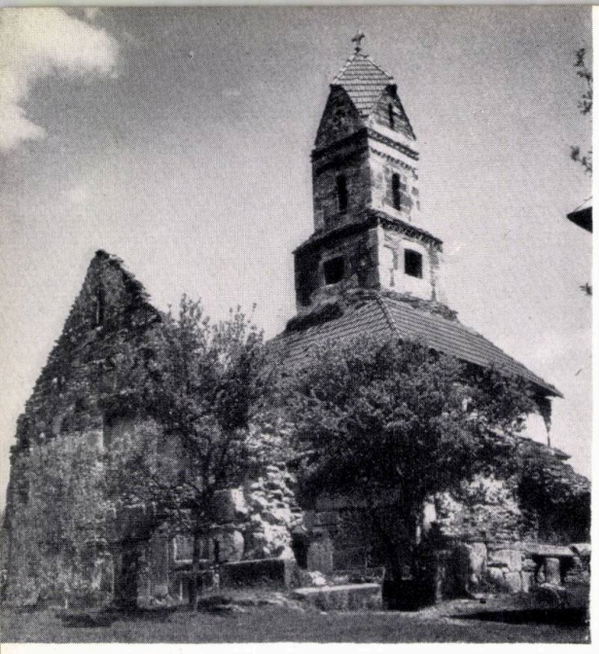

1

MONUMENTUL DE LA DENSUŞ

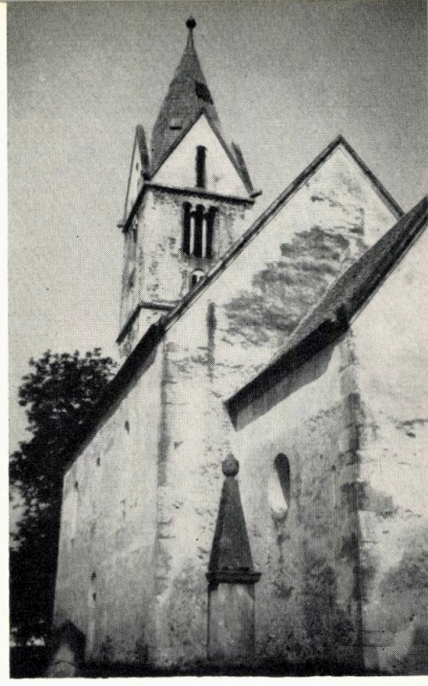

3

1 — Biserica de la Densuş înainte de restaurare
2 — Biserica de la Densuş—Stampă din anul 1767
3 — Biserica S-ta Măria Orlea
4 — Biserica de la Densuş — Plan
5 — Biserica de la Strei
6 — Biserica de la Densus — Releveu
7 — Biserica de la Densuş înainte de restaurare

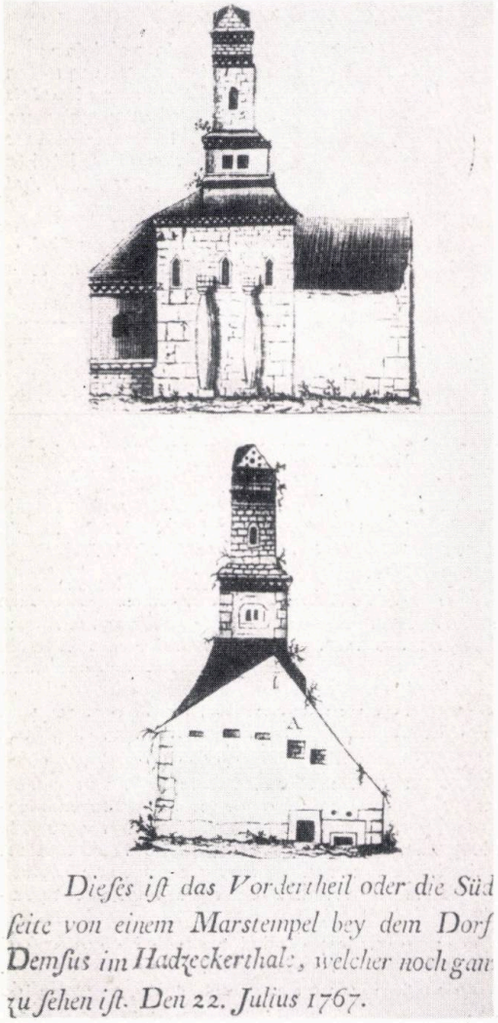

2

Biserica din Densuşi constituie prin planul şi prin particularităţile sale, dintre care unele sînt adevărate curiozităţi, un unicat în raport cu arhitectura medievală de pe întreg teritoriul ţării noastre.

Partea cea mai veche a monumentului se compune dintr-o încăpere aproape pătrată (naosul), o absidă semicirculară orientată spre răsărit şi o turlă înaltă, combinată cu elementele unui turn, sprijinită pe patru pile masive, formînd un careu înscris în pătratul naosului. Mai tîrziu s-a adăugat pe latura de sud a altarului şi naosului, respectiv diaconiconul şi chiliile, iar într-o ultimă etapă de construcţie — tinda.

Plastica pitorească şi oarecum stranie a monumentului, pe care lucrările de restaurare executate în 1962 nu au modificat-o, a atras încă de acum două secole privirea călătorilor şi interesul istoricilor.

Primele ştiri despre monument provin dintr-o publicaţie a baronului Hohenhausen (1717), care consideră că la origine biserica a fost un templu roman al zeului Marte. Gerardo afirma că biserica a fost iniţial un monument funerar ridicat în cinstea generalului roman Longinus, iar Carol Gros şi Ackner (1847) apreciau zidirea acesteia mult ulterioară stăpînirii romane în Dacia.

N. Iorga şi Gh. Balş au datat construirea monumentului în secolul al XIV-lea. În fine, prof. V. Vătăşianu fixează diferitele etape de construire a monumentului astfel : biserica în ultimul sfert al secolului al XIII-lea, diaconiconul curînd după zidirea acesteia, adaosul dinspre sud în secolul al XIV-lea, iar tinda nu mai devreme de secolul al XV-lea.

Indiferent de părerea acestora asupra originii şi datării monumentului, din recenta comunicare a arh. Eugen Chefneux*) rezultă că cercetările efectuate de D.M.I. pe monument şi teren, cu toate că nu au scos încă la iveală documente care să mărturisească direct în ce epocă a fost clădită biserica, au făcut posibilă stabilirea celor trei etape de construcţie şi, mai important, au asigurat elaborarea unui proiect de restaurare pe baze ştiinţifice.

*) Arh. Eug. Chefneux — « Cercetări şi observaţii asupra bisericii din Densuş ».

Din prima etapă de construcţie, anterioară secolului al XIII-lea, se păstrează numai fundaţiile, soclul şi zidăria în piatră de talie ale naosului şi absidei altarului.

Zidăria din piatră brută a altarului şi a părţii superioare a pereţilor navei, bolţile, turla, învelitorile din lespezi de piatră, tainiţa, diaconiconul şi anexa de pe latura sud au fost executate în acelaşi timp sau la intervale scurte. Existenţa tainiţei, formele arhitecturale şi structura acestor părţi justifică datarea lor după invazia tătarilor din 1241, adică în a doua jumătate a secolului al XIII-lea.

Autorul comunicării crede că meşterul angajat la aceste lucrări a fost un localnic care şi-a făcut ucenicia la zidirea bisericii din Strei, deoarece multe detalii precum şi sistemul de acoperire a turlei sînt asemănătoare.

Acesta ar fi reconstituit deci partea superioară a monumentului, inspirîndu-se din arhitectura romanică,

4

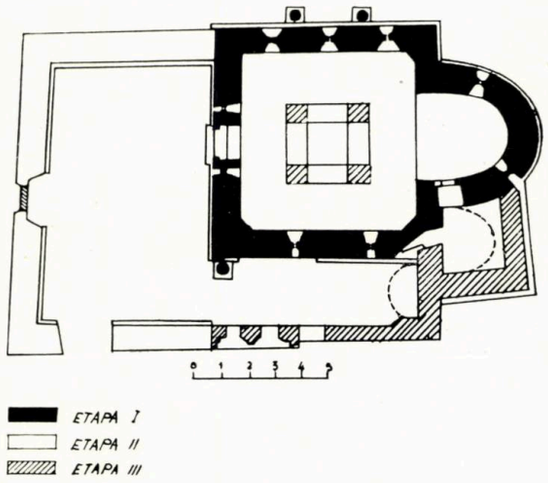

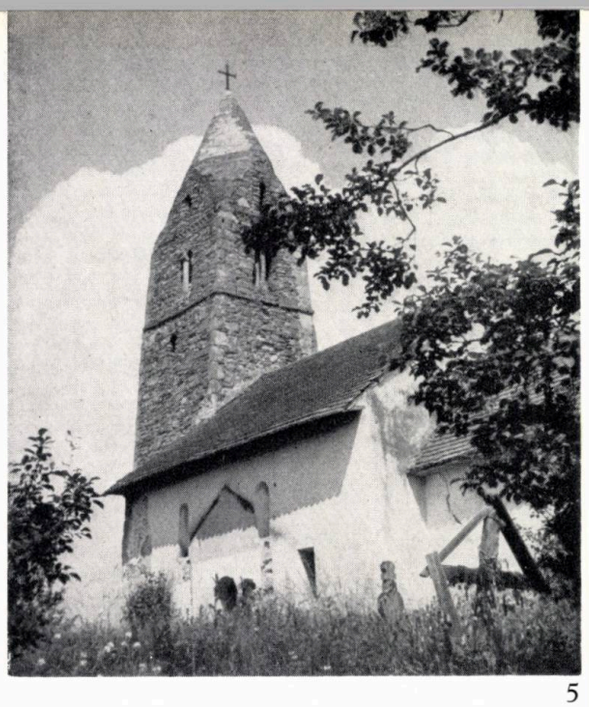

5

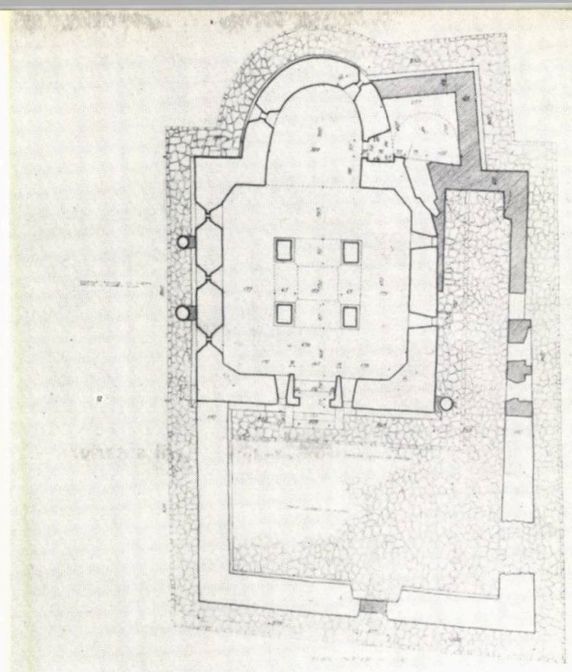

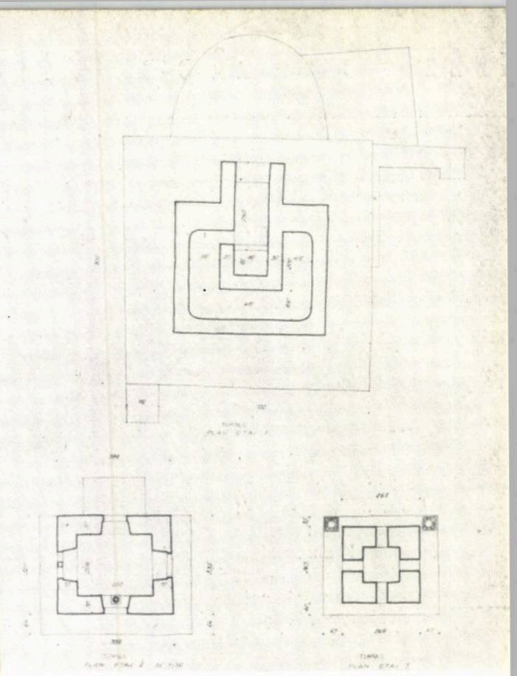

6

dar realizînd o legătură organică între partea inferioară, veche, și cea superioară, nouă, atît din punct de vedere structural cît și al compoziției volumelor.

Etapa a treia de construcție cuprinde tinda și este ulterioară anului 1445. Această afirmație se bazează pe o inscripție în frescă, descoperită pe altarul votiv situat la partea de jos a pilei din stînga intrării în biserică, care poartă data de 1445 și se referă la hram. Dar cum hramul se așază totdeauna la exterior rezultă că la acea dată tinda nu era construită.

★

Concluziile și considerațiile rezultate din comunicare sînt deosebit de interesante.

Cercetările metodice efectuate la Densuș au urmărit, în primul rînd, restaurarea monumentului pe baze științifice, restaurare care a afectat în general numai primele două etape. Nu au fost restaurate decît acele părți distruse pentru care s-au putut aduna toate datele certe necesare.

În al doilea rînd, cercetările au contribuit la stabilirea evoluției istorice a monumentului, cu etapele lui de construire. Pentru ultimele două etape datarea este, așa cum s-a arătat, certă : etapa a doua, în a doua jumătate a secolului XIII, iar a treia, după 1450.

Referitor la etapa întîia, adică prima biserică, autorul comunicării o crede anterioară apariției arhitecturii romanice, emițînd ipoteza că aparține primului mileniu (menționează chiar secolul IV e.n.), fiind astfel cea mai veche biserică cunoscută pe teritoriul vechii Dacii.

În ceea ce privește originile primei biserici de la Densuș, se arată că aspectul ei, ca plan și structură, este foarte apropiat de cel al construcțiilor paleocreștine, cu care se încearcă cîteva comparații (cu biserica creștină din Sucidava, cu bisericuța din Dinogeția și, mai ales, cu oratoriul din Cotovuše-Serbia).

Cercetările în continuare ale specialiștilor vor putea infirma sau confirma, în total sau în parte, aceste ipoteze atît de îndrăznețe și interesante pentru perioada istorică a formării poporului romîn.

I. Focșeneanu

7

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

Manifestări la Casa Arhitectului

CONFERINȚE

Conf. univ. I. Rebedeu a vorbit în ziua de 9 aprilie a.c., în cadrul ciclului de conferințe « Probleme de materialism istoric » despre « Originea și rolul social reacționar al religiei ».

★

În ziua de 23 aprilie a.c., arhitecții N. Sburcu și V. Sebestyen au vorbit despre « Problema rețelei comerciale în cadrul ansamblurilor noi de locuințe ». Conferința — făcînd parte din ciclul « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică » — a fost ilustrată cu diapozitive.

★

Marți 7 mai a.c., în ciclul « Probleme de materialism istoric », conf. univ. I. Rebedeu a conferențiat despre « Arta ca formă a conștiinței sociale ».

★

În ciclul de conferințe « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică », în ziua de 21 mai a.c. a avut loc conferința « Evoluția concepției de proiectare în domeniul rezolvării constructive a halelor industriale ». Conferențiar : ing. I. Otescu.

★

Arhitecții C. Moșinschi și Aurelia Teodorescu au prezentat în ziua de 28 mai a.c. unele aspecte din experiența arhitecturală a Suediei, Danemarcei și Olandei, în realizarea marilor spitale generale și universitare.

EXPOZIȚII

Între 16 aprilie și 5 mai a.c., sălile Casei Arhitectului din București au găzduit expoziția de fotografii « Imagini din Olanda », realizată de arhitecții A. Moisescu și R. Belea.

★

Tot în sălile de expoziție ale Casei Arhitectului a fost deschisă între 10—25 mai a.c. expoziția personală a arh. M. Pinchis, iar la 28 mai — expoziția de fotografii « Construcții spitalicești din țările nordice ».

DEPLASĂRI DE STUDIU

Uniunea arhitecților din R.P.R. a organizat în zilele de 11 și 12 mai a.c. o deplasare documentară în orașele Galați și Brăila. Cei 25 de arhitecți au vizitat noile construcții civile și industriale realizate în ultimii ani în aceste orașe, precum și șantierele în curs de execuție.

★

În zilele de 24, 25 și 26 mai, un alt grup de 24 de arhitecți au vizitat noile construcții de locuințe, unități comerciale și industriale, precum și monumentele istorice din Brașov, Sibiu și Sighișoara.

SESIUNEA DE COMUNICĂRI A DIRECȚIEI MONUMENTELOR ISTORICE

În ianuarie 1963 au avut loc, la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R., lucrările primei sesiuni științifice de comunicări, organizată de Direcția Monumentelor Istorice.

La lucrările sesiunii au participat arhitecți, ingineri, istorici, arheologi, cercetători de la institutele și muzeele din Capitală și din țară, precum și reprezentanți ai unora din D.S.A.P.C.-uri.

Dăm mai jos o sumară prezentare a comunicărilor :

1. *Mînăstirea Horezu, descoperiri făcute cu prilejul restaurării ; metode, mijloace și materiale noi folosite.*

În această comunicare, arh. St. Balș evidențiază elementele noi descoperite în timpul lucrărilor de restaurare la Sala Brîncoveanu și la biserica mare a complexului. Dintre acestea sînt demne de reținut frumoasele cărămizi exagonale inițiale, lucrate de mînă, vechile forme ale ferestrelor din curtea interioară, o fereastră veche păstrată cu tocul ei cu tot și numeroase elemente care au permis reconstituirea ușilor originare.

2. *Cîteva constatări făcute asupra monumentelor din Dealul Patriarhiei.*

Comunicarea arh. P.E. Miclescu relatează principalele constatări făcute în anii 1959—1961, cu prilejul cercetării și restaurării acestui complex.

Astfel, prin cercetările efectuate, la biserică — ctitorie a lui Constantin Șerban Cîrnul — s-au putut determina denaturările suferite în timp, restituindu-i-se aspectul arhitectural inițial.

3. *Știri istorice noi despre două monumente vechi.*

Această comunicare (autor: P.S. Năsturel) a urmărit două probleme deosebite : datarea bisericii de la Brădet, al cărei adevărat ctitor este Mircea cel Bătrîn, nu Mircea Ciobanul ; explicarea orientării cu 42° mai spre sud a bisericii mînăstirii Strehaia.

4. *Date noi referitoare la aspectul inițial al Bisericii Domnești din Tîrgoviște.*

Autoarea (arh. Rodica Mănciulescu) arată că acest monument, ctitorie din 1583 a lui Petru Cercel, a suferit numeroase modificări în cursul vremii, care i-au denaturat aspectul original, și că restaurarea din 1907—1910 nu a reușit să-i restituie integral acest aspect.

5. *Noi date rezultate din recentele cercetări asupra evoluției complexului fortificat de la Prejmer.*

Luînd în considerare rezultatele cercetărilor Direcției Monumentelor Istorice, începute încă din 1960, ca și lucrările pe monument și datele enunțate de cercetătorii anteriori — referentul (arh. Mariana Agelescu) precizează principalele etape de construcție ale complexului.

6. *Principii de selecționare și diferențiere a etapelor de construcție în restaurare.*

Arh. Eugenia Greceanu arată că în stadiul actual este unanim acceptat principiul « restaurării istorice » avînd ca obiective restituirea imaginii inițiale a monumentului, prin înlăturarea unor adăugiri care îl denaturează, reconstituirea unor structuri caracteristice, precum și păstrarea tuturor elementelor caracteristice cu semnificație istorică și valoare artistică, suprapuse în timp.

7. *Evidența monumentelor istorice în țara noastră.*

Din analiza făcută de O. Velescu în prima parte a comunicării a reieșit neputința administrației de stat burgheze de a întocmi în decurs de un secol o listă a monumentelor istorice. Prima listă oficială a monumentelor din țara noastră a fost publicată în 1956, pe baza unui larg recensămînt executat în 1953.

În etapa actuală de dezvoltare a țării, în condițiile adîncirii bazei științifice a lucrărilor de restaurare, este necesară o nouă listă a monumentelor istorice, întocmită pe baze științifice.

8. *Prezentarea unor elemente noi apărute cu ocazia restaurărilor de la Dragomirna, Sucevița, Tazlău și Voroneț.*

Comunicarea arhitecților Ioana Grigorescu și N. Diaconu a prezentat numeroase elemente noi apărute la complexul feudal de la *Dragomirna*.

La *Sucevița*, la desfacerea acoperișului bisericii, s-a constatat că o parte din picturi erau mascate de aceste acoperișuri.

Ferestrele bisericii fostei mînăstiri *Tazlău* au suscitat discuții avînd în vedere unele păreri mai vechi și rezultatele obținute prin cercetările mai noi întreprinse.

La biserica fostei mînăstiri *Voroneț* s-au putut face numeroase observații interesante, în legătură cu etapele succesive ale picturii.

9. *Cercetări în legătură cu extragerea și reașezarea frescei sub forma peliculei de culoare*, de ing. D. Moraru.

Restaurarea Bisericii Domnești din Tîrgoviște a pus problema extragerii frescelor din turlele avariate. Cei 182 m² de frescă avariată a făcut posibilă experimentarea extragerii picturii sub formă de peliculă, spre deosebire de procedeul clasic al extragerii cu strat suport.

10. *Soluții constructive aplicate la restaurarea monumentelor istorice.*

Referindu-se la intervenția inginerului în opera de restaurare a monumentelor, autorii acestei comunicări (ing. C. Pavelescu și ing. Th. Barbu) subliniază că înainte de toate inginerul trebuie să înțeleagă bine concepția și caracterul restaurării, trebuie să cunoască în detaliu monumentul, cauzele degradărilor, starea și vechimea materialelor din care acesta este construit, etapele de refacere etc.

11. *Cercetări și observații asupra bisericii din Densuș*, de arh. Eug. Chefneux. (Un rezumat al acestei comunicări este prezentat în acest număr al revistei).

★

În încheierea lucrărilor, analizînd semnificația și rezultatele sesiunii, arh. V. Bilciurescu, directorul Direcției Monumentelor Istorice, a arătat printre altele că toate colectivele de restauratori dobîndesc în cadrul acțiunilor asupra monumentelor informații noi, interesînd cercuri largi de specialiști. Aceste informații sînt sistematizate eficient și constituie contribuții importante la studiile de istoria arhitecturii, artei, culturii tehnicii vechi și chiar la conturarea cadrului istoric general al epocilor trecute ale istoriei poporului nostru.

Tov. ing. V. Bumbăcea, vicepreședinte al C.S.C.A.S., a subliniat în concluzii că, aducîndu-și contribuția la grija cu care statul socialist ocrotește monumentele de cultură, colectivele complexe de restaurare ale Direcției Monumentelor Istorice — formate din arhitecți, ingineri, arheologi și istorici — au dobîndit informații noi și prețioase de ordin arhitectural, istoric și constructiv. Dar cercetările la monumente nu trebuie să constituie un scop în sine, ci să urmărească găsirea unor soluții de restaurare cît mai corespunzătoare.

Sesiunea s-a dovedit a fi și o puternică formă de legătură între D.M.I. și acele institute cu activitate asemănătoare, a căror colaborare este absolut necesară.

I. F.

Concurs public pentru o sală de sport

C.S.C.A.S. organizează un concurs public avînd ca obiect proiectarea unei săli de sport cu tribune fixe pentru 3 000 de spectatori.

Se vor decerna următoarele premii și mențiuni :

Premiul	I	15 000 lei
Premiul	II	12 000 lei
Premiul	III	10 000 lei
3 Mențiuni a		5 000 lei

Proiectele se vor depune pînă la data de 1 septembrie 1963 la C.S.C.A.S., str. Calomfirescu nr. 8, București.

Tema-program poate fi ridicată de la C.S.C.A.S., Uniunea Arhitecților, CNIT și institutele centrale de proiectare, precum și de la D.S.A.P.C.-uri.

MŰSZAKI KÖNYVTÁR

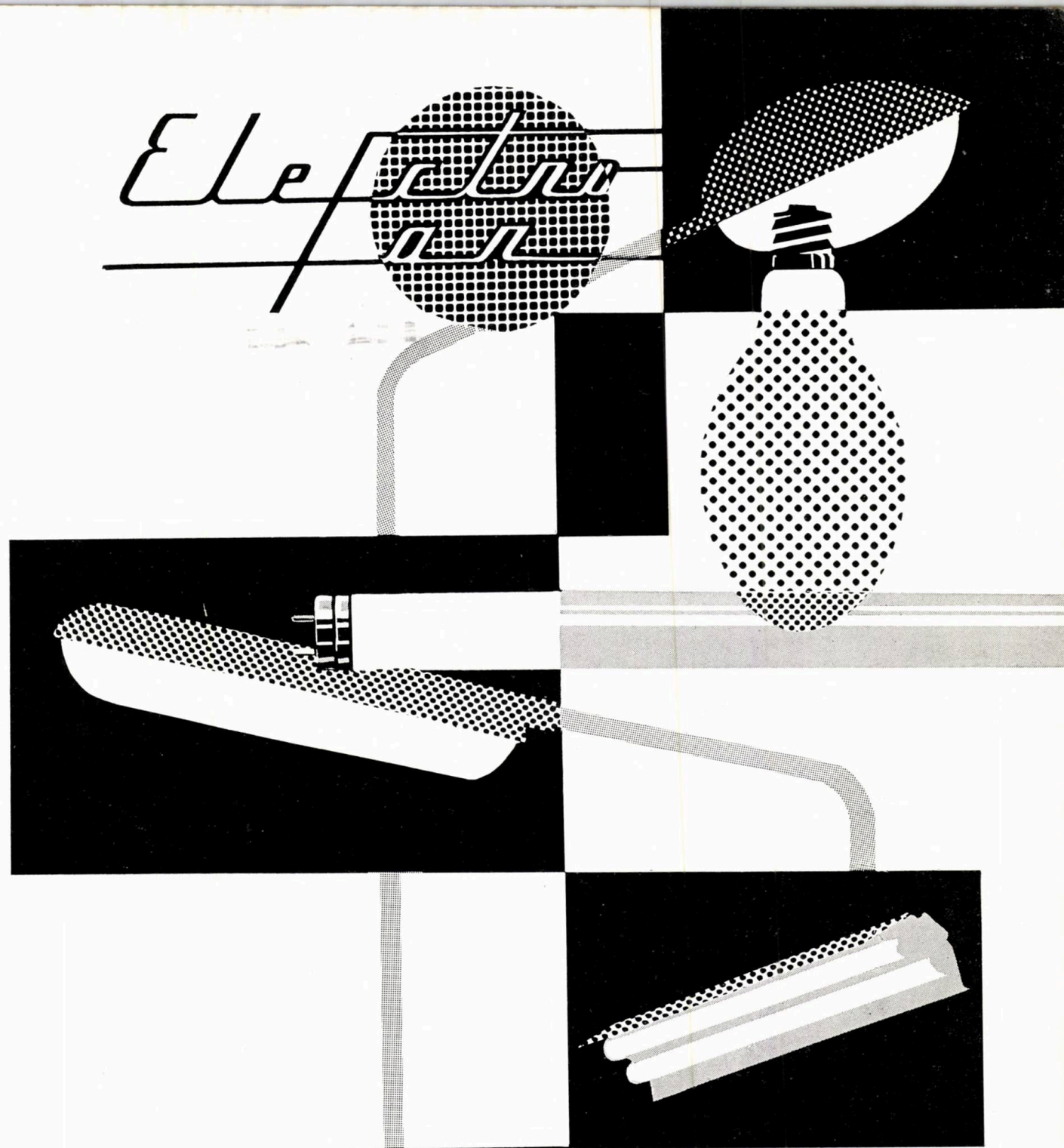

RECLAME SI FIRME LUMINOASE

PRODUCE

- tuburi fluorescente de 20, 40 și 65 W în toate culorile uzuale (alb, alb lumina zilei, alb de lux și alb cald de lux)
- lămpi fluorescente cu vapori de mercur de înaltă presiune de 80, 125, 250 și 400 W, precum și balasturile necesare
- startere și balasturi pentru tuburile fluorescente
- reclame și firme luminoase în culori variate
- lămpi de semnalizare cu neon
- lămpi de heliograf
- corpuri de iluminat fluorescent pentru interior și exterior
- corpuri de iluminat fluorescent ornamentale și corpuri etanșe
- întreruptoare cu mercur
- încercătoare de tensiune tip șurubelniță

I. I. S. ELECTROFAR FABRICĂ DE LĂMPI FLUORESCENTE ȘI ARTICOLE ELECTROVID

BUCUREȘTI — STR. PARÎNGULUI Nr. 76 — RAION GRIVIȚA ROȘIE • TELEFON: centrală 17.51.00 • Serviciul vînzări 17.34.89 • Secția neon 18.66.14

40538
Lei 15

E 1689

АРХИТЕТКУРА Р.Н.Р. • 3-1963 •

OSZAKI KÖNYVTÁR 1983

СОДЕРЖАНИЕ

ПРИСУЖДЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ПРЕМИЙ ЗА 1962 ГОД ЗА ПРОИЗВЕДЕНИЯ АРХИТЕКТУРЫ — В статье дан анализ трёх наиболее ценных творений архитектурного и градостроительного искусства, которым недавно была присуждена Государственная премия, являющаяся наивысшей возможной наградой в РНР за творческие произведения. Государственной премии были удостоены: предназначаемая для отдыха трудящихся застройка ансамблевого и комплексного характера на курортных местах Эйфория и Мамайя, ансамблевая застройка, образующая общегородской центр г. Галаца, и оборудованный в Дворце РНР новый зал универсального назначения.

ПРЕМИИ ЗА 1962 ГОД, УЧРЕЖДЕННЫЕ СОЮЗОМ АРХИТЕКТОРОВ РНР

Арх. Т. Еволчану — ПРИСУЖДЕНИЕ ПРЕМИЙ ЗА 1962 ГОД, УЧРЕЖДЁННЫХ СОЮЗОМ АРХИТЕКТОРОВ РНР. Приводится список произведений архитектурного и градостроительного искусства, отмеченных похвальными отзывами или удостоенных премиями за 1962 год, учреждёнными Союзом Архитекторов РНР. Рассматриваются несколько проектов, которым были присуждены премии.

Арх. С. Ницу — МНОГОКВАРТИРНЫЕ ЖИЛЫЕ ДОМА ПО БУЛЬВАРУ РЕСПУБЛИКИ В г. ПЛОЕШТИ. Содержащие 1450 квартир многоэтажные жилые дома первой очереди строительства микрорайона площадью 37 га. с доведением количества квартир до 3257 в следующие очереди. Застройка смешанная — 5-и 9-этажная.

Арх. В. Аджент — ТОЧЕЧНЫЕ 12-ЭТАЖНЫЕ ЖИЛЫЕ ДОМА В ПАРКЕ «ФЛОРЯСКА» В г. БУХАРЕСТЕ. Территория занятая жилым массивом на берегу озера «Флоряска» — 25 га с примыканием к нему парка площадью 9 га. Расчитанные на 1500 жильцов, образующие массив шесть 12-этажных жилых домов «точечного» типа (294 квартиры о 3-х и 4-х комнатах) размещены вдоль улицы, устроенной на возвышенной гряде, чем обеспечивается хорошая видимость в сторону озера.

Принятым конструктивным решением зданий предусматривалось сооружение стен в скользящей опалубке, что обеспечило наряду с экономичностью, также значительное повышение производительности труда и сокращение сроков строительства.

Арх. Н. Флореску — ПЛАНИРОВКА И ЗАСТРОЙКА ЮГО-ЗАПАДНОЙ ЗОНЫ ГОРОДА ОНЕШТИ (ОЧЕРЕДЬ 1960—1962 г.). Решением застройки, намеченной к осуществлению в эту очередь учитывались как требования, установленные проектом планировки города, так и необходимость вести строительство в условиях наличия зданий, образующих квартал, выстроенный на этой территории в 1959—1960 годах.

Помимо многоквартирных жилых домов завершены строительством школьное здание с 16-ью классными помещениями и кинотеатр на 455 мест. Выделены участки для строительства детяслей, спортивных залов, диспансеров и других учреждений культурно-бытового обслуживания.

Архитекторы Маргарита Дымбояну и А. Шербеску — ИНФРАМИКРОБИОЛОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ АКАДЕМИИ НАУК РНР. — Институт размещён вблизи Бухарестской инфекционной больницы №2 и соединен с ней аллеей. Территория института —1,70 га. На этом же участке кольцевой городской дороги (именуемом проспектом имени Михаила Храброго) помимо института и больницы размещены ещё содержащие 529 квартир 7 многоэтажных жилых домов, причем все эти здания образуют единый архитектурный ансамбль.

Закреплённые за институтом функции сосредоточены в трёх отдельно стоящих корпусах: в 2-этажном корпусе «А» (с подвалом) размещены амфитеатр и библиотека с подсобными помещениями; в 2-этажном корпусе «Б» (с подвалом) находятся помещения для научного руководства и административные помещения и, наконец, в 3-этажном корпусе «В» (с полуподвальным помещением под всем зданием) находятся исследовательские лаборатории с соответствующими обслуживающими помещениями.

Арх. Мирела Николау — ТИПОВЫЕ СТОЛОВЫЕ НА 600 И НА 400 ПОСАДОЧНЫХ МЕСТ. Выстроенные уже в нескольких городах страны столовые рассматриваемых двух типов (столовые первого типа с технологией обслуживания 600 обедающих в три смены, а второго типа — 400 обедающих в две смены) обеспечивают большую экономичность и вполне отвечают предъявляемым к ним функциональным требованиям.

Входящие в состав столовых помещения размещены на трёх уровнях.

Арх. Е. Труца — СТОЛОВАЯ НА КУРОРТЕ СОВАТА. Решением столовой предусмотрен наивысший уровень благоустройства и комфортабельности, с учётом того, что Совата является курортным местом международного значения. Двухэтажное здание столовой размещено в центре курортного места, обрамляется роскошно развившимися зелеными насаждениями. Принятой в столовой технологией обеспечивается обслуживание 1200 обедающих в три смены.

Арх. Р. Козма — СРЕДНЕЕ МУЗЫКАЛЬНОЕ УЧИЛИЩЕ №2 В г. БУХАРЕСТЕ. Здание для такого рода школы с совмещенным преподаванием музыки и общеобразовательных предметов было выстроено впервые в нашей стране.

Здание состоит из двух частей различной этажности: служащие функциям общим для обоих видов преподавания помещения для лиц руководящего персонала и административных работников, а также парадные двери, служащий коммуникационным центром здания холл и предназначаемые для передвижения учащихся и педагогического персонала главные лестницы сгруппированы в центральной части здания, к которой примыкают с одной стороны трёхэтажное крыло с классными помещениями для общеобразовательной школы, а с другой — двухэтажное крыло, в котором сосредоточены функции музыкального преподавания. Здесь находятся: 45 классных помещений, зал для репетиций, зал для представлений (с правом доступа для посторонних лиц), гардеробная и подсобные помещения, необходимые для обеспечения функций и процессов, протекающих в зале для представлений.

Архитекторы Г. Биро и М. Дамиан — ЗАЛ СТУДИИ ТЕАТРАЛЬНОГО ИНСТИТУТА В г. ТЫРГУ-МУРЕШ. Объединяет функции зрительного зала и классного помещения; расчитан на 200 посадочных мест; оснащен всеми устройствами необходимыми для обеспечения протекающих в нём функций.

* * *

АКАДЕМИКУ АРХИТЕКТОРУ ПЕТРУ АНТОНЕСКУ ИСПОЛНИЛОСЬ 90 ЛЕТ

По случаю девяностого года со дня рождения выдающегося представителя румынской архитектуры академика архитектора Петра Антонеску состоялось чествование его Академией РНР, Союзом Архитекторов РНР и Архитектурным институтом имени Иона Минку на торжественном собрании проведенном 19 июня т. г. в актовом зале Академии РНР.

ПРОМЫШЛЕННОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Проф. арх. Л. Адлер, доцент арх. К. Енаке — О ПРОВЕДЕННОМ В БРАЗИЛИИ В 1962 ГОДУ МЕЖДУНАРОДНОМ СЕМИНАРИИ ПО ВОПРОСАМ АРХИТЕКТУРЫ ПРОМЫШЛЕННЫХ ЗДАНИЙ. Краткое обозрение работ семинария и происходивших на нём обсуждений зачитанных докладов. С большей полнотой освещаются работы группы, на которой прорабатывались вопросы взаимоотношений между городом и промышленностью с учётом того, что Румынская делегация выступила в этой группе с докладом об основных направлениях и работах по составлению проектов планировки пяти промышленных районов РНР.

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Д. Бакалу и другие — ЗАСТРОЙКА ПЛОЩАДИ ВОСТОЧНОГО ВОКЗАЛА В г. БУХАРЕСТЕ. У места примыкания Вокзального бульвара к площади выстроены три 9-этажных здания, отмечающих в пространственном построении присутствие вокзала; здания эти сблокированы при помощи одноэтажных соединительных вставок, в которых размещены предприятия торговли На противоположной стороне площади размещён ресторан, с оборудованными при нём пивной и закусочной. Обе стороны бульвара имени Г. Димитрова между площадью Восточного вокзала и проспектом имени Михаила Храброго застроены частично 5-этажными домами, а существующую эспланаду намечено переустроить.

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО

Арх. Т. Еволчану — ОСНОВНЫЕ ЦЕЛИ РЕКОНСТРУКЦИИ ГОРОДА ЯССЫ. Реконструкция г. Яссы, крупного университетского и больничного центра, является типичным примером необходимости комплексного подхода к решению отличающихся сложностью задач, возникающих при реконструкции городов. В данном случае одним из факторов, обусловливающих эту сложность, является большой объём строительства, намеченного к выполнению в течение шестилетки, как: школьных зданий с доходящим до 190 количеством классных помещений, кинотеатров (всего 2700 мест), одиннацати диспансеров, одного больничного корпуса (приблизительно на 900 коек), университетской поликлиники площадью около 10000 кв м и зданий для торговых предприятий площадью также около 10000 м².

Автор описывает подробно путь пройденный в период от 1943 года, гогда было положено начало делу планировки, до 1960 года — года завершения разработки проекта планировки города Яссы Центральным научно-исследовательским и проектным институтом по строительству, архитектуре и районной планировке.

В заключение приводится критическое рассмотрение этого архитектурно-планировочного документа.

ДИСКУССИИ

Арх. Р. Иконому — ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ КЛУБОВ ПРОФСОЮЗНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ И ДОМОВ КУЛЬТУРЫ. Автор рассматривает ряд факторов, научно определяющих собой дальнейшее развитие городских общественных зданий сети культурно-бытового обслуживания, после чего даёт краткое обозрение достижений, которых удалось добиться в этой области за прошлые годы. В частности автор останавливается на вопросах строительства клубов профсоюзных организаций и домов культуры, даёт анализ программы их работы, которая, по его мнению, должна быть пересмотрена, с нацеливанием её на удовлетворение всё растущих культурных потребностей населения, и предлагает ряд новых данных в связи с строительством этого вида общественных зданий.

Арх. Аурелия Теодореску — О СЕТЯХ УЧРЕЖДЕНИЙ КУЛЬТУРНО-БЫТОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НАСЕЛЕНИЯ ГОРОДОВ. Целью культурно-бытового обслуживания должно являться по возможности более полное удовлетворение непрерывно растущих культурных потребностей трудящихся. Распределение в плане города различных учреждений культурно-бытового обслуживания (библиотек, кинотеатров, концертных и лекционных залов, театров, выставочных залов, музеев, клубов профсоюзных организаций, домов культуры) и определение типов этих учреждений является одной из задач, стоящих перед лицом проектировщика — градостроителя, при разрешении которой ему необходимо учитывать как намечаемые на расчетный период развитие и характер города, так и развитие каждого из видов учреждений в отдельности (в разрезе емкости и количества объектов).

Инж. А. Лупеску — КРИТЕРИИ ДЛЯ УСТАНОВЛЕНИЯ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ПЛАНИРОВКИ И ЗАСТРОЙКИ МИКРОРАЙОНОВ. Происходящее в РНР в широких масштабах строительство городов поставило перед лицом градостроителей новые и комплексные задачи, касающиеся планировки и композиционной связи частей города между собой.

Автор подробно останавливается на критериях, служащих для определения плотности заселения микрорайонов, причём базируется на анализе математических соотношений между различными показателями и параметрами, закладываемыми в основу планировочных решений, а также на экономических вопросах планировки и застройки микрорайонов.

ПАМЯТНИКИ АРХИТЕКТУРЫ

ХРОНИКА

LES PRIX D'ÉTAT DE LA R.P.R. ACCORDÉS EN ARCHITECTURE POUR L'ANNÉE 1962 —

L'article analyse les trois valeureux ouvrages d'architecture et d'urbanisme qui ont récemment reçu la plus haute distinction accordée en R.P.R. à des œuvres de création: le Prix d'État. Il s'agit des ensembles de loisirs et de repos d'Eforie et de Mamaïa, de l'ensemble urbanistique du centre de Galatzi et de la nouvelle salle polyvalente du Palais de la R.P.R., à Bucarest.

LES PRIX DE L'UNION DES ARCHITECTES DE LA R.P.R. — 1962

T. Evolceanu, architecte — LES PRIX DE L'UNION DES ARCHITECTES DE LA R.P.R. ATTRIBUÉS POUR L'ANNÉE 1962 — L'article présente les ouvrages d'architecture et d'urbanisme auxquels l'Union des Architectes de la R.P.R. a attribué des prix et des mentions en 1962. Quelques-unes de ces œuvres sont présentées dans la revue.

S. Nițu, architecte — IMMEUBLES D'HABITATIONS BOULEVARD DE LA RÉPUBLIQUE À PLOIESTI — Cette tranche de 1450 appartements forme la I-ère étape de la construction d'une unité de voisinage qui couvre 37 ha et qui comprendra 3257 appartements au total.

Le régime de construction est: rez-de-chaussée + 4 et rez-de-chaussée + 8 niveaux.

V. Agent, architecte — BLOCS-TOURS À 12 NIVEAUX DANS LE PARC FLOREASCA À BUCAREST — Situé au bord du Lac Floreasca, l'ensemble s'étend sur 25 ha. Pour que la vue s'ouvre sur le lac, on a exécuté une chaussée de corniche au long de laquelle ont été disposés 6 immeubles — tours à 12 niveaux, d'une capacité de 1500 personnes (294 appartements de 3 et 4 pièces).

On a utilisé, pour le système constructif, des coffrages glissants, ce qui a permis, outre la réduction du prix de revient, une importante augmentation de la productivité du travail ainsi qu'une exécution rapide.

N. Floresco, architecte — AMÉNAGEMENT DE LA ZONE SUD- OUEST DE LA VILLE D'ONEȘTI — Étape 1960—1962 — La solution de l'ensemble a été déterminée par les conditions crées par l'esquisse d'aménagement de la ville, ainsi que par le quartier d'habitations construit en 1959—1960.

Outre les immeubles d'habitations, on a réalisé une école possédant 16 salles de classe et un cinéma de 455 places. On a réservé des emplacements destinés à des crèches, à des salles de gymnastique, à des dispensaires et autres équipements.

Margareta Dîmboianu, arch., Al. Șerbesco, arch. — L'INSTITUT D'INFRAMICROBIOLOGIE DE L'ACADÉMIE DE LA R.P.R. — Implanté à Bucarest, à proximité de l'Hôpital No. 2 de maladies contagieuses, auquel il est relié par une allée, l'Institut dispose d'un terrain de 1,70 ha et forme avec l'Hôpital et un groupe de 7 blocs (529 appartements), un ensemble situé au long de l'anneau de la chaussée Mihai Bravu.

Les fonctions sont réparties en 3 corps: le corps C comprend les laboratoires de recherches et leurs annexes au demi-sol, rez-de-chaussée et étage; le corps B groupe les pièces de la direction scientifique et les services administratifs, au sous-sol, rez-de-chaussée et étage; le corps A groupe au sous-sol, rez-de-chaussée et étage, l'amphithéâtre, la bibliothèque et ses annexes.

Mirella Nicolau, architecte — CANTINE — TYPE DE 600/3—400/2 PLACES — Construit dans plusieurs villes du pays, ce type de cantine à 600 places en trois séries ou à 400 places en deux séries convient parcequ'il est très économique et qu'il correspond à sa destination au point de vue fonctionnel. Les pièces sont réparties sur 3 niveaux.

E. Truță, architecte — CANTINE À SOVATA — Possédant un degré maximum de confort adéquat à une station internationale, la nouvelle cantine de Sovata — implantée au coeur de la ville et entourée d'une riche végétation — a une capacité de 1200 places en 3 séries et est construite sur deux niveaux.

R. Cosma, architecte — L'ÉCOLE MOYENNE No. 2 DE MUSIQUE À BUCAREST — C'est pour la première fois que l'on construit chez nous une école ayant un semblable programme (une école moyenne de culture générale avec, en outre, l'enseignement de la musique).

Les fonctions communes, à savoir: administration, chancellerie, entrée principale, hall de la salle des spectacles, ont été groupées dans le noyau central où se trouvent aussi les deux escaliers principaux. Le corps de l'école de culture générale s'étale sur 3 niveaux et s'articule dans le noyau central avec le corps de l'école de musique qui occupe 2 niveaux. Ce dérnier comporte 45 pièces destinées à l'étude, une salle de répétitions, un studio d'enregistrement, une salle de spectacles (accessible au public), des vestiaires et les annexes propres à une salle de production.

G. Biro, arch., M. Damian, arch. — LA SALLE « STUDIO » DE L'INSTITUT THÉÂTRAL DE TIRGU-MUREȘ — Le Studio remplit la double fonction de salle de cours et de salle de spectacles; sa capacité est de 200 places et il est équipé de toutes les fonctions nécessaires à un semblable programme.

* * *

L'ANNIVERSAIRE DE L'ACADEMICIEN ARCHITECTE PETRE ANTONESCO

A l'occasion de son 90e anniversaire, l'illustre représentant de l'arhitecture roumaine, l'académicien architecte Petre Antonesco a été fêté par l'Académie de la R.P.R., l'union des Architectes de la R.P.R. et l'Institut d'Architecture « Ion Minco », lors d'une cérémonie solennelle qui a eu lieu le 19 juin dernier à l'amphitéatre de l'Académie de la R.P.R.

CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES

Prof. arch. L. Adler, chargé de cours, C. Enache, arch. — LE IIe SÉMINAIRE INTERNATIONAL D'ARCHITECTURE INDUSTRIELLE — BRASILIA 1962 — On expose brièvement les travaux de ce séminaire et les débats qui ont eu lieu en marge des rapports qui y furent présentés. On insiste davantage sur les travaux du groupe concernant les problèmes des « RELATIONS DE LA VILLE ET DE L'INDUSTRIE », groupe auquel participait la délégation roumaine qui y présenta un rapport sur la conception et les réalisations obtenues dans l'aménagement de cinq zones industrielles de la R.P.R.

HABITATIONS

D. Bacalu, architecte et autres — ENSEMBLE D'HABITATIONS PLACE DE LA GARE DE L'EST À BUCAREST — L'entrée dans la place en venant du Boulevard de la Gare est marquée par trois immeubles à rez-de-chausséee + 8 niveaux qui sont reliés entre eux au rez-de-chaussée par un groupe de magasins. Sur le côté opposé de la place, on a implanté un immeuble avec rez-de-chaussée + 4 niveaux, dont le rez-de-chaussée est occupé par un restaurant et sa brasserie et par un café. La portion du Boulevard Gh. Dimitrov, situé entre la Place de la Gare de l'Est et la chaussée Mihai Bravu, a été partiellement couverte sur ses deux côtés par des immeubles à rez-de-chaussée + 4 niveaux, l'esplanade actuelle devant être aménagée à nouveau.

URBANISME

T. Evolceanu, architecte — PRINCIPAUX OBJECTIFS POUR LA RECONSTRUCTION DE LA VILLE DE JASSY — Le problème de reconstruire cette ville — centre universitaire et médical d'importance — constitue un exemple frappant de la complexité des données. L'un des facteurs de cette complexité est le volume élevé de constructions qui doivent être réalisées au cours du sexennat: 190 salles de classe environ, des cinémas de 2700 places, 11 dispensaires, l'emplacement réservé à l'hospitalisation de près de 900 patients, une polyclinique universitaire de 10.000 m environ et plus de 10.000 m affectés aux commerces.

L'auteur de l'article traite longuement de l'évolution suivie par les conceptions d'aménagement, depuis le premier projet datant de 1943 et jusqu'à celui qui fut élaboré par ISCAS en 1960. Cette dernière étude est commentée par l'auteur dans un esprit critique.

DÉBATS

Th. Iconomu, architecte — QUELQUES PROBLÈMES ACTUELS DE L'ÉLABORATION DES PROJETS DE CLUBS SYNDICAUX ET DE MAISONS DE LA CULTURE — L'auteur de l'article énumère toute une série de paramètres qui déterminent scientifiquement le développement du réseau de constructions socio-culturelles des villes, puis il passe rapidement en revue les réalisations obtenues dans ce domaine au cours des dernières années. L'auteur insiste surtout sur la construction des clubs syndicaux et des maisons de la culture, en analysant leurs programmes qui demanderaient à être révisés pour se conformer aux besoins culturels toujours croissants. Il propose une série de nouvelles données touchant la construction de ces édifices socio-culturels.

Aurelia Teodoresco, architecte — CONSIDÉRATIONS SUR LE RÉSEAU CULTUREL DANS LE MILIEU URBAIN — Les équipements socio-culturels doivent permettre de satisfaire les exigences croissantes des travailleurs en matière de culture. La répartition des unités sur le territoire urbain (bibliothèques publiques, cinématographes, salles de conférences et de concerts, salles de théâtre, expositions, musées, maisons de la culture, clubs syndicaux) et l'établissament de ces types d'unités, forment une tâche à résoudre pour l'auteur du projet d'un centre urbain qui doit tenir compte de l'essor futur de la ville, de son caractère particulier ainsi que du développement de chacune de ces activités.

A. Lupesco, ingénieur — CRITÈRES POUR DÉTERMINER CERTAINS INDICES DANS L'AMÉNAGEMENT DES UNITÉS DE VOISINAGE — La vaste action de construire des villes en R.P.R. a posé aux urbanistes des problèmes aussi nouveaux que complexes au sujet de l'aménagement et de la composition urbanistique. L'auteur de l'article s'étend longuement sur certains critères qui déterminent la densité des unités de voisinage, en analysant les relations mathématiques des différents indices et paramètres sur lesquels reposent les solutions de l'aménagement ainsi que plusieurs conséquences d'ordre économique qui en découlent.

MONUMENTS HISTORIQUES

CHRONIQUE

STATE PRIZE AWARDS OF THE R.P.R. IN ARCHITECTURE FOR 1962-This article gives an analysis of the three valuable works on architecture and urbanism, having lately been awarded the highest mark: the State Prize, granted in the R.P.R. to creative works. These works have been: the rest-resort complexes at Eforie and Mamaia, the town planning project in the centre of Galaţi city and the new, multi-purpose hall of the R.P.R. Palace in Bucharest.

PRIZES AWARDED BY THE ARCHITECTS' UNION FOR 1962

T. Evolceanu, arch. — PRIZES AWARDED BY THE ARCHITECTS' UNION FOR 1962 — This article brings an introduction to the papers on architecture and town planning that were awarded for 1962 prizes and mentions by the Architects' Union. Some of such papers as awarded prizes are then presented within the periodical.

S. Niţu, arch. — APARTMENT — BLOKS ON REPUBLICA AVE. — PLOIEŞTI This number of 1.450 apartaments makes up the first stage of a neighourhood's construction that will stretch on 37 hectares, totalling, on the whole, 3.257 flats.

The building pattern is a ground-floor with either four or eight levels.

V. Agent, arch. — 12 LEVEL TOWER—BLOCKS IN FLOREASCA PARK, BUCHAREST. — This complex takes up an area of 25 hectares, along the shore of Floreasca lake, enjoying a park of about 9 hectares, as well. To give the blocks a good sight of the lake, there was laid out a summit highway along which there were set up 6 tower blocks of 12 levels each, accommodating 1.500 people (294 apartments of 3 and 4 rooms).

The buildings went up by means of sliding casings, thus lowering production costs, increasing sensibly the output and allowing of a speedy progress.

N. Florescu, arch. —PLANNING THE SOUTH — WESTERN ZONE OF ONESTI TOWN— THE 1960—1962 STAGE — The problem's answer, as brought up by the complex scheduled to be built within this stage was decided by circumstances arising from the town's systematization plot, as well as by the block of buildings built between 1959—1960.

Besides the housing blocks there were built a school of 16 class-rooms and a picture theatre seating 455. Areas for nurseries, gymnasium halls, dispensaries and other public utilities were set apart.

Margareta Dimboianu, arch., Al. Serbescu, arch. — THE ROUMANIAN ACADEMY'S INSTITUTE OF INFRAMICROBIOLOGY. — This institute is closely situated to the Bucharest No. 2 Hospital for Communicating Diseases, a mall connecting these two institutions. There is an area of 1,70 hectares at this institute's disposal. Along with the hospital and a group of 7 apartment blocks (529 apartments) it makes up a complex bordering the Mihai Viteazu ringway.

The functions are divided into three structures: the C building houses the research laboratoriesand annexe s, in its semibasement, on the ground-floor and two storeys; the B building is taken up by rooms of the scientific management and administrative services located in the basement, on the ground-floor and the storey; the A building has a basement, a ground-floor and one storey, housing the auditorium, the library and the latter's annexes.

Mirella Nicolau, arch. — STANDARD-TYPE CANTEEN accommodating 600 in three shifts or 400 in two. This standard canteen type, seating 600 people in three shifts or 400 in two, erected in some of the country's towns seems to be very economical, being a satisfactory answer to the problems set by its functions. Its rooms spread over three levels.

E. Truţă, arch. — CANTEEN AT SOVATA HEALTH RESORT—The new Sovata health resort canteen has been made to have a top level of facilities, as befitting an international resort. The canteen is situated in the centre of the place, it is surrounded by a rich vegetation and can take up 1200 diners in three shifts. It is a two level building.

R. Cosma, arch. — THE SECONDARY No. 2 MUSIC SCHOOL, BUCHAREST — This is the first time that a school of such a tuition programme (secondary general culture school and specialized training — music) is being built in our country.

The common functions: the administrative rooms, the master's office, the main entrance, the lobby of the auditorium, cluster within the central nucleus, which houses the two main flights of stairs, as well. The structure of the secondary school extends over three levels and connecting in the central nucleus with the music school's wich extends on two. The music school structure gathers 45 class rooms, a rehearsing hall, an auditorium (open to the public, as well), the cloak-room, and the annex rooms proper to an auditorium.

G. Biro, arch., M. Damian, arch. — THE "STUDIO" AUDITORIUM OF THE THEATRE INSTITUTE AT TG. MURES — This performance hall has been twin-purposed: as a lecture room and as an auditorium; it has a seating capacity of 200 and has been endowed with all the facilities that such a programme might call for.

* * *

CELEBRATING ACADEMICIAN ARCH. PETRE ANTONESCU ON HIS 90th ANNIVERSARY

On the occasion of his 90th anniversary, academician Petre Antonescu, the renowned representative of Roumanian architecture was celebrated by the Academy of the R.P.R., by the Architects' Union of the R.P.R. and by the "Ion Mincu" High School for Architecture. Th celebration took place within a festive meeting in the auditorium of the Academy of the R.P.R.

INDUSTRIAL — BUILDINGS

L. Adler, arch. prof., C. Enache, arch. lecturer — THE SECOND INTERNATIONAL TRAINING CLASSES SESSION FOR INDUSTRIAL ARCHITECTURE — BRAZIL 1962 — The proceedings of these classes are briefly expounded and also the discussions having taken place in connection with the papers presented. More space is given to the papers dealt with by the committee on the problems of "Relationship between the town and the industry", this committee having had the participation of the Roumanian delegation with a paper about the basic ideas and the achievements in planning five industrial zones in the R.P.R.

HOUSING

B. Bacalu, arch. a. o. — HOUSING COMPLEX IN THE EASTERN RAILWAY STATION SQUARE — BUCHAREST — Three buildings, made up each of a ground floor and eight levels define the admission from the Station Avenue into the square. These buildings are interconnected on their ground floor by a group of sales-rooms. On the opposite side of the square, there is a block of flats having a ground floor and four levels, the former taking up a beer saloon and a chairless snack — bar. That section of the Gh. Dimitrov avenue, as bordered by the Eastern Station Square and the Mihai Bravu highway, has been partly furnished on both sides by structures of a ground-floor and 4 levels, the present esplanade being scheduled for alterations.

TOWN — PLANNING

T. Evolceanu, arch. — THE MAIN TARGETS IN REBUILDING IASI CITY — The problem of this city's rebuilding — a major university and medical town — represents a striking instance of complex data. One of the factors contributing to the data becoming so complex, is the great number of structures that will have to be erected within the 6-year plan: about 190 class-rooms, picture-theatres for 2.700 seats, 11 dispensaries, a hospital area for some 900 in-patients, a high-school health-centre covering some 10.000 square metres and more than. 10.000 sq. m. trade-rooms.

The author goes to great lengths in showing the evolution of the planning work, starting with the first sketch, drawn up in 1943 and concluding with that drawn up by the ISCAS (Planning and Architecture Institute) in 1960. The article goes on, bringing a critical comment on this last stage.

Th. Iconomu, arch. — SOME OF TO-DAY'S PROBLEMS OF DESIGNING TRADE — UNION CLUBS AND CULTURE — HALLS. The author specifies a number of parameters, which scientifically condition the development of social and cultural utility buildings' network within the urban area. He then goes on, briefly reviewing achievement in this field in years past. The author particulary dwells on the trade-union club and culture-hall buildings, analyzing their arrangement, the latter being in need of revision so as to answer the ever growing cultural needs. Some new data, connected to the erection of such cultural-social utility buildings are then tendered.

Aurelia Teodorescu, arch. — CONSIDERATIONS ABOUT THE CULTURAL ORGANIZATION IN URBAN SURROUNDINGS — Social and cultural utility buildings have to enable the fulfilment of working people's ever growing cultural requirements. The distribution of such individual utility buildings (public libraries, moving-picture theatres, lecture and concert halls, theatre-performance-, exhibition-halls, museums, culture-houses, trade-union clubs) within the urban area and determining the type-pattern of such units, make up the task that the designer of an urban settlement has to solve, bearing in mind the town's future development, its character as well as the development of each of these lines considered in itself.

DISCUSSIONS

A. Lupescu, engr. — CRITERIONS IN DETERMINING SOME INDEXES WHEN PLANNING NEIGHBOURHOODS — The big scale action of town building in the R.P.R. made town planners face new and complex problems related to town planning and urban organization. The author deals in detail with some criterions for determining the neighbourhood's number of inhabitants, analyzing the mathematical relationship between various indexes and parameters underlying solutions given to planning problems and some material consequences, as well.

MONUMENTS OF HISTORIC INTEREST

CHRONICLE

STAATSPREISE DER RVR FÜR ARCHITEKTUR IM JAHRE 1962 — Der Artikel analysiert die drei wertvollen Architektur- und Städtebauarbeiten, die kürzlich die höchste, in der RVR für Schöpfungsarbeiten verliehene Auszeichnung erhalten haben: den Staatspreis. Es handelt sich um folgende Arbeiten: die Gesamtanlagen der Erholungsstätten in Eforie und Mamaia, die städtebauliche Gesamtanlage im Zentrum der Stadt Galatz und den neuen Mehrzwecksaal des Palastes der RVR in Bukarest.

PREISE DES ARCHITEKTENVERBANDES IM JAHRE 1962

Arch. T. Evolceanu — Der Artikel erörtert die 1962 vom Architektenverband in der RVR mit Preisen und Belobungen ausgezeichneten Architektur- und Städtebauarbeiten. Die Zeitschrift bringt des weiteren einige dieser preisgekrönten Arbeiten.

Arch. S. Nițu — WOHNBLOCKS AM REPUBLICA-BOULEVARD-PLOIEȘTI — Dieser Teil von 1 450 Wohnungen bildet die I. Bau-Etappe eines Mikrorayons, der sich auf 37ha erstreckt und insgesamt 3 257 Wohnungen umfassen wird.

Bauvorschrift: Parterre + 4 und Parterre + 8 Geschosse.

Arch. V. Agent — PUNKT-HOCHHÄUSER MIT 12 GESCHOSSEN IM FLOREASCA-PARK — BUKAREST — Die am Ufer des Floreasca-Sees gelegene Gesamtanlage erstreckt sich auf eine Fläche von 25 ha. Zwecks guter Aussicht zum See, wurde eine Chaussee mit sechs 12geschossigen Turmblocks mit gleicher Gesimshöhe ausgeführt, deren Fassungsvermögen sich auf 1 500 Personen (294 Drei-und Vierzimmerwohnungen) beläuft.

Als Bauweise wurde das Gleitschalungssystem angewandt, das Herabsetzung des Kostenpreises und eine erhebliche Steigerung der Arbeitsproduktivität sowie eine rasche Ausführung gewährleistet hat.

Arch. N. Florescu — SYSTEMATISIERUNG DER SÜDWESTZONE DER STADT ONEȘTI — Etappe 1960—1962 — Die Lösung der geplanten, in dieser Etappe zu bauenden Gesamtanlage wurde von den durch die Sytematisierungsskizze der Stadt geschaffenen Bedingungen sowie von dem in den Jahren 1959—1960 erstandenen Wohnbauviertel bestimmt.

Außer den Wohnblocks wurde noch eine Schule mit 16 Klassen und ein Kino mit 455 Plätzen gebaut. Es wurden Baugelände für Kinderkrippen, Turnsäle, ärztliche Hilfsstellen und andere Einrichtungen vorgesehen.

Arch. Margareta Dîmboianu, Arch. Al. Șerbescu — DAS INFRAMIKROBIOLOGIE-INSTITUT DER AKADEMIE DER RVR. — Das in der Nähe des Infektionskrankenhauses Nr. 2 in Bukarest gelegene, durch eine Allee mit diesem verbundene Institut verfügt über 1,70 ha Bodenfläche und bildet zusammen mit dem Krankenhaus und einer Gruppe von 7 Blocks (529 Wohnungen) eine Gesamtanlage, die sich längs des Ringes der Mihai-Bravu-Chaussee ausdehnt.

Die Abteilungen sind in drei Gebäuden untergebracht: Pavillon C umfaßt die Forschungslaboratorien mit ihren Nebenräumen, im Souterrain. Erdgeschoß und in zwei Stockwerken; Pavillon B umfaßt die Räume der wissenschaftlichen Leitung und die Verwaltungsdienststellen, im Souterrain, Erdgeschoß und ersten Stock; Pavillon A, enthält im Souterrain, Erdgeschoß und ersten Stock die Aula, die Bibliothek und ihre Nebenräume.

Arch. Mirella Nicolau — KANTINE TYP 600/3—400/2 Plätze — In einigen Städten des Landes gebaut, erweist sich dieser Kantinentyp mit 600 Plätzen in drei Serien oder 400 Plätzen in zwei Serien als sehr ökonomisch, und entspricht vom funktionellen Standpunkt hinreichend seiner Bestimmung. Die Räume sind auf 3 Geschosse gegliedert.

Arch. E. Truță — KANTINE IN SOVATA — Réalisiert mit einem Höchstmaß an Komfort, der einem internationalen Kurort entspricht, hat die neue Kantine in Sovata — im Zentrum der Ortschaft, inmitten einer reichen Vegetation gebaut — ein Fassungsvermögen von 1 200 Plätzen in 3 Serien und umfaßt zwei Geschosse.

Arch. R. Cosma — MUSIKMITTELSCHULE Nr. 2 — BUKAREST — Eine Schule mit einem derartigen Programm (Mittelschule für Allgemeinbildung und Fachunterricht — Musik) wird in unserem Land zum ersten Mal gebaut.

Die gemeinsamen Abteilungen: Verwaltung, Kanzlei, Haupteingang, Hall des Vorstellungssaals wurden in den zentralen Kernpunkt gruppiert, wo sich auch die beiden Haupttreppen befinden. Dieser Gebäudeteil hat 2 Geschosse, während der Schultrakt 3 Geschosse umfaßt. Im 2geschossigen Teil befinden sich außerdem 45 Studienzimmer, der Probesaal, der Konzertsaal (auch für das Publikum), die Kleiderablage und die zu einem Vorstellungssaal gehörenden Nebenräume.

Arch. G Biro, Arch. M. Damian — DER „STUDIO"-SAAL DES THEATERINSTITUTS IN TG. MURES. — Der Saal hat die doppelte Funktion eines Studien- und Vorstellungssaals; er hat einen Fassungsraum von 200 Plätzen und ist mit allen, für diese Zwecke notwendigen Einrichtungen ausgestattet.

* * *

FEIER ZU EHREN DES AKADEMIEMITGLIEDS ARCHITEKT PETRE ANTONESCU ANLÄSSLICH SEINES 90. GEBURTSTAGES

Anläßlich seins 90. Geburtstages wurde der hervorragende Vertreter der Rumänischen Architektur — Akademiemitgied Petre Antonescu- von der Akademie der R.V.R., dem Architektenverband der R.V.R. und dem Architekturinstitut "Ion Mincu", im Rahmen einer festlichen Veranstaltung am 19. 6. d.J. in der Aula der Akademie der R.V.R. gefeiert.

INDUSTRIEBAUTEN

Prof. Arch. L. Adler, Lektor Arch. C. Enache. — DAS II. INTERNATIONALE SEMINAR FÜR INDUSTRIE-ARCHITEKTUR — BRASILIEN 1962. — Die Entfaltung der Arbeiten dieses Seminars sowie die Debatten am Rande der vorgelegten Referate werden kurz wiedergegeben. Umfassender werden die entfalteten Arbeiten der Gruppe für Probleme « Beziehungen zwischen Stadt und Industrie » dargelegt, an welchen die rumänische Delegation mit einem Bericht über Entwurf und Realisierungen in der Systematisierung von fünf Industriezonen in der RVR teilgenommen hat.

WOHNBAUTEN

Arch. D. Bacalu u.a. WOHNBLOCKENSEMBLE AM OSTBAHNHOF-PLATZ — BUKAREST. — Vom Bahnhof-Boulevard zum Bahnhofsplatz ist der Eingang durch drei aus Parterre und 8 Geschossen bestehenden Gebäuden markiert, die im Erdgeschoß durch eine Gruppe von Verkaufsläden verbunden sind. Auf der gegenüberliegenden Seite wurde ein Block mit Parterre und 4 Geschossen errichtet, und befindet sich im Parterre ein Restaurant mit Erfrischungsraum und Büfett-Expreß. Der Abschnitt des Gh. Dimitroff-Boulevards zwischen dem Ostbahnhof-Platz und der Mihai-Bravu-Chaussee wurde teilweise beiderseitig mit aus Parterre und 4 Geschossen bestehenden Gebäuden ausgestattet, während die derzeitige Esplanade wiederhergestellt werden wird.

STÄDTEBAU

Arch. T. Evolceanu — DIE HAUPTZIELE DER UMGESTALTUNG DER STADT JASSY. — Das Problem des Wiederaufbaus dieser Stadt — eines bedeutenden Zentrums für Hochschulen und medizinische Wissenschaft — bildet ein prägnantes Beispiel der Vielfältigkeit von Daten. Einer der zu dieser Vielfältigkeit beitragenden Faktoren ist das große Bauvolumen, das im Laufe des Sechsjahrplans verwirklich werden soll: ungefähr 190 Klassenzimmer, Kinos mit 2 700 Plätzen, 11 ärztliche Hilfsstellen, ein Bettenspital mit ungefähr 900 Plätzen, eine Universitäts-Poliklinik von ungefähr 10 000 m² und über 10 000 m² Handelsräume.

Im Zuge der Systematisierung der Stadt wurde das Problem der Bewahrung und Geltungmachung zahlreicher historischer und architektonischer Denkmäler sowie auch des charakteristischen Pittoresken erörtert.

Der Verfasser zeigt ausführlich die Entwichlung der Systematisierungsentwürfe, von der ersten im Jahre 1943 angefertigten bis zu der 1960 vom ISCAS ausgearbeiteten Skizze. Des weiteren wird dieses letzte Studium im Artikel kritisch kommentiert.

Arch. Th. Iconomu. — EINIGE AKTUELLE PROBLEME IN DER PLANUNG VON GEWERKSCHAFTSKLUBS UND KULTURHEIMEN. — Der Verfasser führt eine Reihe von Parametern an, die die Entwicklung des sozial-kulturellen Konstruktionsnetzes im Stadtgebiet bestimmen und gibt sodann einen kurzen Überblick über die im Laufe der letzten Jahre auf diesem Gebiet erzielten Realisierungen. Er geht insbesondere auf die Konstruktionen von Gewerkschaftsklubs und Kulturheimen ein und analysiert ihre Bauprogramme, die revidiert werden müßten, un den stetig wachsenden kulturellem Bedürfnissen zu entsprechen. Eine Reihe von neuen Daten im Zusammenhang mit dem Bau dieser sozial-kulturellen Gebäude wird vorgeschlagen.

Arch. Aurelia Teodorescu. — BETRACHTUNGEN ÜBER KULTURELLE EINRICHTUNGEN IM STADTGEBIET. — Die sozial-kulturellen Einrichtungen müssen den stets wachsenden kulturellen Ansprüchen der Werktätigen gerecht werden. Die Aufteilung der Einheiten (öffentliche Bibliotheken, Kinos, Vortrags— und Konzertsäle, Theater— und Ausstellungssäle, Museen, Kulturheime, Gewerkschaftsklubs) auf das Stadtgebiet und die Bestimmung dieser Einheitstypen bilden eine Aufgabe, die der Stadtplaner unter Berücksichtigung der künftigen Entwicklung der Stadt, ihres Gepräges, wie auch der Entwicklung jeder einzelnen Aktivitat lösen muß.

ERÖRTERUNGEN

Ing. A. Lupescu — KRITERIEN ZUR FESTSETZUNG VON INDEXZIFFERN BEI SYSTEMATISIERUNG DER MIKRORAYONS. — Die großangelegte Aktion des Städtebaus in Rumänien hat den Städteplanern neue und vielfältige Aufgaben hinsichtlich der städtebaulichen Systematisierung und Komposition auferlegt. Der Verfasser des Artikels erörtert ausführlich einige Kriterien zur Festsetzung der Dichte der Mikrorayons und analysiert die mathematischen Verhältnisse zwischen verschiedenen Indexziffern und Parametern, auf denen die Systematisierungslösungen fußen sowie auch einige wirtschaftliche Folgen.

HISTORISCHE DENKMÄLER

CHRONIK

arhitectura RPR

E1689

4
1963

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

E 1689

MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONTI 1883

s u m a r

Prof. arh. G. Gusti — UNELE PROBLEME PRIVIND RECONSTRUCȚIA DE TIP NOU A ORAȘELOR NOASTRE, ÎN ETAPA ACTUALĂ 2

● URBANISM

Prof. arh. G. Gusti, arh. Gh. Hussar — UN ANSAMBLU ARHITECTURAL CONTEMPORAN ÎN VECHEA CAPITALĂ A MOLDOVEI 6

● LOCUINȚE

Arh. S. Bercovici, arh. Margareta Dîmboianu — ANSAMBLURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL BALTA ALBĂ — BUCUREȘTI 28

● STUDII

Arh. Alexandra Florian — ELEMENTE DE DOTARE A SPAȚIILOR DE JOC PENTRU COPII ÎN ANSAMBLURILE DE LOCUINȚE 40

● MOBILIER

Arh. V. Dragnea — MOBILIER DIN ELEMENTE MODULATE, PROIECTAT DE INCEF 46

● CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

Arh. Oct. Popescu — HALE UNIVERSALE ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ 52

● DISCUȚII

Arh. E. Szigeti — CU PRIVIRE LA PARTICULARITĂȚILE SPECIFICE ALE ORAȘELOR 56

● MONUMENTE ISTORICE

TREI CULE DIN OLTENIA 58

● CRONICA 60

4

ANUL XI NR. 4 (83) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON (redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

Prof. arh. G. GUSTI
Vicepreşedinte al C.S.C.A.S.

UNELE PROBLEME PRIVIND RECONSTRUCŢIA

În procesul desfăşurării construcţiei societăţii socialiste în patria noastră, partidul urmăreşte în mod consecvent atingerea obiectivului central — specific orînduirii noastre — şi anume făurirea bunăstării poporului muncitor, asigurarea unui tot mai înalt nivel de viaţă materială şi culturală pentru toţi oamenii muncii. În acest scop, şi îndeosebi în condiţiile dezvoltării permanente a repartiţiei forţelor de producţie pe teritoriul ţării, are loc o continuă şi rapidă ridicare economică şi social-culturală a regiunilor, raioanelor şi oraşelor, o transformare calitativă a întregii reţele de localităţi.

În acest proces de transformare calitativă a unui fond construit insuficient sau degradat şi a unor forme moştenite de organizare a teritoriilor urbane care nu mai corespund necesităţilor crescînde ale noii societăţi, una dintre cele mai importante probleme ce sînt de rezolvat este problema asigurării spaţiului locativ în oraşe. Importanţa acestei probleme se justifică atît prin noul conţinut programatic ce se acordă în orînduirea noastră noţiunii de locuinţă pentru întreaga colectivitate, cît şi prin faptul că ritmul construcţiilor de locuinţe — cu toată intensificarea lui masivă an de an — a rămas în urma creşterii populaţiei urbane. În condiţiile industrializării socialiste a ţării şi în condiţiile încheierii colectivizării agriculturii, această creştere va continua să se intensifice, preliminîndu-se o dublare a populaţiei urbane în perioada pînă în 1980, ceea ce ascute urgenţa cu care problema locuinţei trebuie să fie soluţionată.

Datorită acestei situaţii, Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. trasează, printre sarcinile principale ce trebuie îndeplinite în această etapă, sporirea continuă a eforturilor pentru îmbunătăţirea condiţiilor de locuit şi pentru asigurarea oamenilor muncii cu locuinţe corespunzătoare, în vederea rezolvării în linii generale a acestei probleme importante, de care depinde bunăstarea oamenilor muncii, pînă în anii 1975 — 1980. În urmărirea acestui scop s-a precizat ca necesar « *de a se lua toate măsurile tehnice şi organizatorice pentru a construi cît mai mult, mai repede, mai bine şi mai ieftin, introducînd sisteme şi metode avansate de construcţie, materiale noi şi economicoase* » *).

În vederea îndeplinirii acestor indicaţii, partidul a dat neîncetat îndrumări principiale celor ce lucrează în ramura construcţiilor — proiectanţi, executanţi, producători de materiale şi utilaje — controlînd cu sporită exigenţă felul în care se asigură confortul de locuire, reducerea preţului de cost, rapiditatea execuţiei şi aspectul estetic al înfăţişării clădirilor şi ansamblurilor de locuit. Totodată, s-a subliniat importanţa crescîndă ce trebuie acordată tipizării proiectelor, industrializării construcţiei, mecanizării procesului de execuţie, producerii de materiale noi şi tot mai eficiente, precum şi ridicării neîntrerupte a confortului de locuire printr-o echipare, mobilare şi finisare interioară corespunzătoare a apartamentelor. În acest scop s-au stabilit indici privind producţia de prefabricate de beton armat, productivitatea muncii în construcţie pe cap de salariat, durata de execuţie în vederea scurtării termenului de dare în folosinţă a clădirilor, preţul de cost al lucrărilor precum şi consumul la principalele materiale de construcţie. De asemenea, s-au dat îndrumări privind îmbunătăţirea calităţii execuţiei şi a înfăţişării faţadelor, manifestîndu-se o preocupare crescîndă pentru aspectul estetic al clădirilor şi al ansamblurilor urbane, care trebuie să exprime nu numai trăsăturile caracteristice ale stilului arhitecturii noi socialiste, dar totodată şi trăsăturile particulare şi specifice naţionale, regionale şi locale.

Urmărind îndeplinirea acestor directive şi atingerea obiectivelor stabilite de partid privind rezolvarea problemei locuinţei urbane cu caracter de masă, a fost elaborat un întreg sistem de măsuri corespunzătoare, cuprinzînd studii, proiecte şi instrucţiuni de îndrumare a proiectării locuinţelor şi ansamblurilor urbane. Aceste măsuri au cuprins printre altele definitivarea normativelor urbanistice de organizare a ansamblurilor de locuit, a categoriilor de apartamente ce urmează a fi folosite (ca număr de încăperi, suprafaţă locuibilă şi echipare), a tipurilor de secţiuni şi de blocuri de locuit, a structurilor constructive recomandabile în vederea industrializării, a variantelor de finisaj interior şi de tratare a faţadelor. Printre normativele urbanistice, trebuie menţionate şi normativele privind regimul de înălţime a clădirilor de locuit şi densitatea de locuire pe teritoriul urban — ambele în strînsă corelare. Aceste aspecte au o importanţă deosebită în procesul reconstrucţiei oraşelor şi îndeosebi a zonelor de locuit şi vom insista asupra lor în prezentul articol.

În principal, toate aceste măsuri de îndrumare a proiectării ansamblurilor de locuinţe urbane au tins să asigure premisele necesare pentru a se putea construi « *cît mai mult, mai repede, mai bine şi mai ieftin* ».

★

În ceea ce priveşte sarcina cu caracter cantitativ, de a se construi « *cît mai mult şi cît mai repede* », aceasta este determinată de volumul important şi în continuă creştere al construcţiilor de locuinţe. Pentru a putea cuprinde această sarcină în dinamica prevăzută, se impune, ca soluţie de bază, transformarea tot mai intensă a muncii pe şantiere într-un proces de montaj de elemente confecţionate pe cale industrială, în fabrici sau poligoane înzestrate cu utilaje corespunzătoare. Fără să se transforme într-un scop în sine, producerea şi folosirea prefabricatelor trebuie să devină principalul mijloc pentru accelerarea procesului de execuţie şi deci pentru grăbirea ritmului de dare în folosinţă a locuinţelor. De asemenea, prin aplicarea unei astfel de tehnologii, se poate asigura creşterea productivităţii muncii şi economia consumului de oţel şi de material lemnos şi, ca urmare, reducerea preţului de cost al lucrărilor şi totodată continuitatea muncii în construcţie, premisă pentru o înaltă calificare şi specializare a lucrătorilor, deci pentru ridicarea calităţii lucrărilor de execuţie. O dată cu sarcinile crescînde de plan, ce au fost stabilite în ceea ce priveşte producţia de elemente prefabricate din beton armat (panouri mari îndeosebi), s-au luat măsuri pentru îmbunătăţirea şi lărgirea seriilor de proiecte-tip, urmărindu-se obţinerea varietăţii necesare de apartamente, ameliorarea distribuţiei interioare şi crearea variantelor de faţadă, pentru a se putea realiza înfăţişări cît mai diferenţiate şi cît mai adecvate specificului local.

Din punct de vedere al regimului de înălţime a clădirilor, trebuie să se ţină seama de condiţiile impuse de gradul ridicat de seismicitate ce cuprinde o parte din teritoriul ţării noastre, precum şi de stadiul actual de cunoaştere şi de verificare posibilă a structurilor. Pe aceste considerente, corelate cu criterii economice şi de confort, înălţimea clădirilor de locuit cu caracter de masă se execută în această etapă cu cel mult 5 niveluri, în ceea ce priveşte construcţiile executate cu panouri mari, şi cu 10 niveluri, în general, pentru cele ce se execută din beton monolit turnat în cofraje glisante sau de inventar.

*) Gh. Gheorghiu-Dej — Raport la cel de al III-lea Congres al P.M.R., pag. 73—74.

DE TIP NOU A ORAŞELOR NOASTRE ÎN ETAPA ACTUALĂ

În ceea ce priveşte sarcina cu caracter calitativ, de a se construi « *cît mai bine* » aceasta este determinată de necesitatea obiectivă de a satisface cît mai deplin exigenţele crescînde în materie de confort de locuire şi de estetică urbană. Confortul de locuire, în ce priveşte apartamentul şi clădirea de locuit propriu-zisă, se referă, pe lîngă distribuţia interioară judicioasă şi suprafeţe adecvate, servicii şi echipări corespunzătoare, şi la finisarea de înaltă calitate a tuturor elementelor componente. Singura cale pentru a asigura o astfel de calitate, în condiţiile unor sarcini crescînde cantitative şi care trebuie să fie îndeplinite concomitent cu reducerea continuă a timpului de dare în folosinţă precum şi a costului de investiţie şi de exploatare, este industrializarea construcţiei şi transformarea în tot mai mare măsură a procesului de finisare de pe şantier în fabricile sau poligoanele de prefabricate.

Din punct de vedere al confortului de locuire, s-a ţinut seamă totodată de lărgirea conţinutului noţiunii de locuinţă cu caracter de masă în orînduirea noastră cît şi de prevederea cuprinderii crescînde a cît mai numeroase necesităţi de viaţă urbană prin deservire colectivă şi din fonduri sociale. Ca atare, confortul de locuire urbană mai este condiţionat şi de o legătură cît mai uşoară a locuinţei propriu-zise cu instituţiile şi cu amenajările cu caracter obştesc ce fac parte integrantă din structura unităţilor complexe de locuit (grupe, microraioane, cartiere, sectoare). Această legătură trebuie să fie cu atît mai strînsă cu cît ne referim la categoria familiilor numeroase, şi îndeosebi a celor cu copii, şi este determinată cu precădere de numărul de caturi al clădirilor de locuit, respectiv de obligativitatea folosirii ascensorului. Din această cauză, ca şi în tot mai multe ţări, noi promovăm o corelare între regimul de înălţime a clădirilor de locuit şi tipurile de apartamente folosite, recomandînd gruparea apartamentelor cu mai multe camere (rezervate în perspectivă pentru familii numeroase şi cu copii) în clădiri cu puţine caturi şi fiind de acord ca gruparea apartamentelor mici, rezervate în perspectivă pentru familii restrînse şi fără copii, să poată fi făcută şi în clădiri cu multe caturi, în funcţie de necesităţile locale.

Faţă de aceste considerente nu apreciem că pot fi susţinute acele afirmaţii, după care confortul urban (şi bineînţeles, fără a se subestima condiţiile de eficienţă economică) ar putea să crească prin folosirea clădirilor înalte de locuit, deoarece ar putea asigura o scurtare a distanţelor de parcurs între locuinţă şi locurile de muncă şi de distracţie, datorită creşterii densităţii de locuire pe teritoriu. În practică, s-a verificat că, între limite acceptabile de densitate urbană, poate fi asigurat practic un acelaşi timp consumat pentru nevoile de transport urban, cînd condiţiile de deservire a populaţiei şi reţeaua de circulaţie şi transport în comun sînt raţional rezolvate.

Referindu-ne la aspectul estetic al clădirii şi al ansamblului de locuit, acesta poate fi realizat prin multiple mijloace compoziţionale, pe lîngă confortul de locuire şi economia multilateral considerată, care sînt premisele de bază ale frumosului. Printre aceste mijloace enumerăm calitatea şi totodată sobrietatea materialelor de finisaj şi de echipament folosite, proporţia armonioasă spaţială a clădirilor, considerate în sine, precum şi în intercondiţionarea cu ansamblul arhitectural din care fac parte şi cu mediul natural valorificat, participarea activă în procesul de sinteză arhitecturală a artei peisagistice, a mobilierului urbanistic, a culorii şi a artelor majore. Dacă contrastul realizat între volumele clădite constituie un mijloc important în realizarea frumosului arhitectural, acesta nu este determinat de folosirea exclusivă sau în pondere excesivă a clădirilor cu multe niveluri, cum uneori greşit se interpretează. Prin gama disponibilă şi tot mai bogată de clădiri de locuit cu puţine şi multe caturi — în proporţie controlată şi obiectiv justificată — prin aceea tot mai variată şi mai expresivă a clădirilor instituţiilor social-culturale şi de deservire colectivă, cu caracter de masă sau unicate, prin participarea volumelor arborescente şi a spaţiilor plantate, precum şi aceea a mobilierului urbanistic, dispunem de nenumărate posibilităţi de a realiza ansambluri cît mai diferite, mai particulare şi mai estetice, folosind din plin şi legile contrastului.

În ce priveşte sarcina de a se construi « *cît mai ieftin* », aceasta se referă la criteriul economic, care este considerat criteriul principal de stabilire a calităţii multilaterale a lucrărilor. Insistăm asupra faptului că acest criteriu economic nu poate fi socotit în nici un caz o problemă de conjunctură, ci o preocupare specifică orînduirii noastre, determinată de legităţile obiective ale acesteia. Aşa se explică la noi preocuparea permanentă şi crescîndă pentru creşterea eficienţei economice a investiţiilor, pentru gospodărirea cît mai judicioasă a fondurilor, pentru reducerea substanţială a duratei de execuţie şi pentru scăderea sistematică a preţului de cost al lucrărilor. De aci rezultă că economicitatea unei soluţii nu poate reieşi în nici un caz exclusiv dintr-un sistem de formule şi relaţii matematice, care se referă la volume abstracte şi nu ţin seama de condiţiile concrete de program, de timp şi de loc. Numai luînd în consideraţie necesitatea realizării unor clădiri cu caracter de masă, cuprinzînd anumite tipuri de apartamente, într-o anumită proporţie, cu un anumit confort de locuire şi executate într-un anumit termen, numai ţinînd seama — pe lîngă cheltuielile de investiţie — de cele de exploatare, de economia de materiale şi de utilaje importante pentru economia naţională, de reducerea consumului de manoperă pe şantier, respectiv de creşterea productivităţii muncii în construcţii, putem asigura rezolvarea optimă a acestei probleme.

Referindu-ne la preţul de cost propriu-zis al clădirilor de locuit, datele statistice înregistrate în procesul de avizare a documentaţiilor tehnice ne arată că cele mai economice clădiri de locuit sînt cele cu 4—5 caturi, cele cu multe caturi implicînd un spor de cel puţin 10—15%. Dacă cele cu puţine caturi por fi executate din panouri mari, implicînd pe apartament convenţional un consum mediu de 1,230 t oţel beton, 0,420 m^3 cherestea şi 1,728 ore manoperă de şantier cele cu multe caturi, ce se execută din beton greu în cofraje glisante sau de inventar, implică pe apartament convenţional un consum mediu de 1,230—1,590 t oţel beton, 0,780—1,080 m^3 cherestea şi 2 180—2 892 ore manoperă de şantier. La aceste sporuri mai trebuie adăugate şi cheltuielile de exploatare, care sînt mult mai mari la clădirile cu multe caturi, precum şi costul obligator al unor mecanisme şi instalaţii speciale tehnice, precum ascensor, hidrofor, tub de gunoi etc.

Dacă clădirile cu multe caturi, cuprinzînd locuinţe mici de tip căminhotel (cu 1—1 ½ camere), constituie o excepţie, preţul de cost socotit pe unitatea de referinţă nedepăşind pe acela al unităţii cuprinse în clădiri cu puţine caturi, sporurile mai sus arătate se amplifică pe măsură ce grupăm apartamente tot mai mari în clădirile cu multe caturi. Într-adevăr, în acest caz pe fiecare palier se poate grupa un număr mai redus de apartamente, astfel că cota parte a spaţiilor şi echipărilor comune şi, implicit, cota de întreţinere creşte de fiecare apartament.

Cu toată creşterea densităţii de spaţiu locuibil pe microraion, ce s-ar obţine în cazul creşterii ponderii clădirilor cu multe caturi, nu

reiese — din calcule comparative efectuate — că economia relativă ce s-ar obține la lucrări tehnico-edilitare ar putea compensa pe deplin sporul de preț de cost al construcțiilor de locuit. Această considerație se face, deoarece se știe că pe măsură ce se trece cu înregistrarea indicilor de la treapta de microraion la treapta de oraș, densitatea brută se egalizează. Egalizarea se produce deoarece se urmărește să se asigure o aceeași normă de suprafață liberă (pentru circulație, spații plantate, teritorii pentru dotări social-culturale) pentru fiecare locuitor al orașului, ceea ce reflectă în final confortul urban. Ca atare, atît aria perimetrului orașului cît și densitatea brută, și implicit costul tuturor rețelelor tehnico-edilitare și social-culturale, depind în ultimă instanță, nu de regimul mediu de înălțime a clădirilor de locuit, ci de numărul locuitorilor orașului și de indicele de confort urban ce se prevede de persoană.

Chiar dacă se admite realizarea unei economii în investițiile complexe urbane, ce ar putea fi înregistrată într-o așa numită etapă finală de largă perspectivă în cazul adoptării unui regim înalt față de unul mediu, o astfel de soluție ar implica, încă din prima etapă, cheltuieli mult sporite, a căror compensare ar putea fi înregistrată eventual abia peste cîteva decenii. În consecință, un astfel de mod de abordare ar frîna procesul de rezolvare a problemei spațiului de locuit cu caracter de masă, respectiv ar lungi termenul în care această problemă socială ar putea fi soluționată.

Practica a arătat de altfel că atît regimul mediu de înălțime a clădirilor de locuit și mai ales densitatea brută de suprafață locuibilă pe hectar, nu sînt indici ce pot fi prestabiliți în mod absolut, în cadrul temei, și care ar putea caracteriza în exclusivitate economicitatea soluției urbanistice. Îndeosebi, în ce privește densitatea brută, apar variații în funcție de diferite condiții locale și particularități ale proiectului, aceasta indiferent de valoarea medie a regimului de înălțime folosit. Ca atare, acești indici trebuie considerați ca indici derivați, care pot fi folosiți în procesul de analiză și de comparare a unor proiecte, pentru a determina ipotezele în care pot fi realizate soluții cît mai economice, în anumite condiții locale date.

Față de cele mai înainte arătate, au fost stabilite o serie de directive, din a căror aplicare decurg indicii orientativi privind regimul de înălțime a clădirilor de locuit, precum și cei referitori la densitatea de locuire în mediul urban. Aceste directive cuprind următoarele aspecte:

1. Funcțiunea tot mai complexă a locuinței urbane, necesitățile crescînde de viață tot mai bogată a tuturor oamenilor muncii ce vor fi satisfăcute tot mai deplin și pe măsură tot mai largă din fonduri sociale, caracterul tot mai larg colectiv al vieții multilaterale a întregii colectivități, determină astăzi, în orînduirea noastră, o reconsiderare a formelor locuinței urbane cu caracter de masă, trecînd la abordarea și rezolvarea problemelor de la treapta clădirii izolate, la treapta marilor ansambluri orășenești, în toată complexitatea lor.

Pe baza experienței noastre și a altor țări și ținînd seama de studiile teoretice și de realizările practice pe plan internațional, s-a stabilit că funcțiunea de locuire urbană, în cadrul orașului de tip nou, va trebui să fie cuprinsă într-un cadru larg teritorial, înzestrat treptat, pe lîngă clădirile de locuit, cu tot mai numeroase și mai variate instituții, amenajări și echipări de deservire colectivă, rațional dimensionate, grupate și amplasate pe teritoriu.

2. În acest scop se consideră necesar a se asigura compartimentarea structurii zonelor urbane de locuit în unități urbane complexe, astfel organizate încît să poată asigura tuturor locuitorilor o deservire colectivă tot mai bogată, pe trepte succesive și crescînde, unități denumite: grupa de locuințe, microraionul, cartierul și sectorul. Pentru fiecare din acestea s-au stabilit norme privind mărimea teritoriului respectiv, numărul locuitorilor fiecărei unități și gradul de complexitate a echipării. Este de la sine înțeles că pentru fiecare categorie de orașe și pentru fiecare oraș în parte vor trebui determinate particularitățile unităților urbane complexe respective, ținînd seama de situația locală (precum profilul social-economic și mărimea așezării, rețeaua de magistrale și fondul construit existent, caracteristicile geoclimatice ale orașului și alte asemenea).

În general, se recomandă a se adopta mărimi optime ale unităților, prin care să se asigure o eficiență maximă funcțională și economică. În acest sens trebuie să tindem către dimensionări relativ mari ale unităților, pentru a se putea crea condițiile unei sporiri continue a confortului de locuire urbană corelată cu o coborîre continuă a cheltuielilor de investiție și de exploatare, socotite pe indicele de referință « suprafață locuibilă ».

3. Proiectarea acestor unități urbane complexe trebuie să asigure rezolvarea tuturor problemelor de viață colectivă și de dezvoltare continuă a confortului urban. Această organizare, considerată în perspectivă, va da posibilitatea unei planificări complexe a investițiilor necesare și a unei executări complexe a lucrărilor de pe teritoriul unității, într-o succesiune planificată pe etape determinate de urgența unor categorii de lucrări și de posibilitățile materiale ale fiecărei etape. În acest scop, fiecare unitate mare urbană proiectată trebuie să fie prevăzută cu toate tipurile de locuințe, instituții sociale, amenajări și echipări de folos obștesc considerate necesare în perspectivă, astfel profilate și amplasate încît să satisfacă, în dinamică, structura populației și creșterea confortului de locuire urbană. În condițiile în care unele componente ale unității complexe (anumite tipuri de apartamente, instituții sau amenajări) nu se justifică încă a fi executate, trebuie asigurată rezervația teritorială cuvenită. Astfel, de exemplu, ținîndu-se seama de norma de locuit relativ mai restrînsă ce poate fi astăzi acordată (8—10 m^2 de persoană) se va da precădere — în această etapă — construirii tipurilor de apartamente mici și mijlocii, rezervîndu-se însă teritoriul necesar pentru construirea în viitor (în perspectiva largă de 20—25 ani pentru care se întocmesc proiectele de sistematizare, schițe și detalii) a clădirilor cu apartamente mari, ce vor fi necesare cînd se va putea acorda o normă locuibilă sporită (apreciată la 12,5 — 13 m^2 de persoană). Procedînd astfel, se va evita ca unele instituții construite în prima etapă, de exemplu cele pentru copii, să rămînă insuficient sau de loc folosite în viitor, în cazul cînd într-o unitate teritorială s-ar executa în prezent o pondere excesivă sau poate o exclusivitate de apartamente mici (1—2 camere) și care vor adăposti în viitor doar prea puține sau de loc familii numeroase, cu copii de vîrstă școlară sau preșcolară.

4. În orice unitate structurală mijlocie sau mare trebuie să se asigure prin proiectare o proporție a tipurilor de apartamente (socotite în funcție de numărul încăperilor de locuit) corelată cu proporția preliminată în perspectivă a categoriilor de familii (socotite în funcție de numărul de membri). În general, putem considera în perspectivă următoarea proporție a categoriilor de gospodării (familii):

a) locuințe pentru 1 persoană (din care 2/3 în garsoniere și 1/3 în apartamente de 1 persoană) ..... cca. 23—24%

b) locuințe pentru o pereche familială (2 persoane fără copii) ..... cca. 23—24%

c) locuințe pentru familii de 3 persoane din care 1/3 se presupune că vor cuprinde familii fără copii minori ..... cca. 24—27%

d) locuințe pentru familii mai numeroase (din care, în general, nu se justifică a se executa în masă, în etapa actuală, decît apartamente cu cel mult 4 camere)..... cca. 25—30%

5. Pentru a se asigura o eficiență funcțională și economică a investițiilor și a se putea asigura un confort sporit de locuire se va urmări o corelare între tipurile de apartamente folosite (considerate în funcție de numărul încăperilor de locuit) și regimul de înălțime a clădirilor

în care vor fi grupate. Astfel, se vor grupa pe cît posibil apartamentele cu mai multe camere (destinate în viitor familiilor cu 3 și mai multe persoane, în care ar putea fi și copii minori) în clădiri cu puține caturi (fără ascensor) ; apartamentele cu puține camere (pentru familii compuse din 1—2 persoane, eventual 3, în general fără copii minori) vor putea fi grupate și în clădiri cu multe caturi (cu ascensor).

În mod excepțional, poate fi acceptată gruparea apartamentelor mijlocii și mari chiar și în clădiri cu multe caturi (cu ascensor) atunci cînd poate fi asigurată o fundamentare temeinică, bazată pe criterii tehnice și economice deosebite, precum folosirea obligatorie în această etapă a unor secțiuni directive sau proiecte-tip valabile, obligativitatea unor fundații sau consolidări de teren scumpe, caracterul limitat al unui teritoriu orășenesc (datorită reliefului sau unor obstacole, unor pilieri subterani de siguranță sau unor nocivități industriale etc.), restructurarea masivă a teritoriului construit, ceea ce implică mari demolări de fond locativ existent, precum și altele asemenea.

În general, în această etapă, clădirile de locuit cu puține niveluri ar trebui realizate cu p + 3 și p + 4 caturi. În ceea ce privește clădirile cu p + 3 caturi, folosirea lor, în această etapă, ar trebui justificată și din punct de vedere tehnic și economic (în funcție de seismicitate, natura terenului, mărimea orașului, relief etc.). În principiu, clădirile cu p + 3 sau cu mai puține caturi ar trebui să corespundă unor programe care să le justifice: apartamente mari pentru familii numeroase, cămine pentru persoane în vîrstă etc.

6. Din punct de vedere al industrializării construcției de locuințe, trebuie să se aplice — în conformitate cu sarcinile de plan stabilite pentru fiecare oraș în parte — sistemele constructive cele mai avansate, în vederea asigurării creșterii productivității muncii în acest sector, grăbirii ritmului de dare în folosință a locuințelor, ridicării continue a calității lucrărilor de execuție și coborîrii treptate a prețului de cost. În acest scop se va da precădere folosirii prefabricatelor din beton armat și a panourilor mari îndeosebi, precum și clădirilor de beton monolit cu cofraje glisante. În vederea industrializării construcției și a transformării șantierului într-un șantier de montaj, vor trebui asigurate condiții corespunzătoare de sistematizare teritorială și de amplasare a clădirilor, în vederea folosirii eficiente a utilajului și a lucrărilor de organizare, precum și a posibilităților executării construcțiilor în desfășurare planificată, în lanț, concentrîndu-le pe mari șantiere.

În ceea ce privește corelarea sistemelor de construcție cu regimul de înălțime a clădirilor de locuit, se va ține seama că panourile mari din beton armat urmează a fi folosite la clădirile cu puține caturi (preferabil 4—5 caturi), iar cofrajele glisante, în mod curent, pînă la înălțimea de 10 caturi. Excepție o constituie teritoriile cu teren foarte slab de fundație sau regiunile cu grad mare de seismicitate (8—9) pentru care se vor stabili regimurile de înălțime și sistemele constructive cele mai adecvate, de la caz la caz.

7. Teritoriul de locuit al unităților structurale (suprafața afectată exclusiv clădirilor de locuit și anexele aferente, cu teritoriul strict perimetral) va trebui să fie folosit cît mai judicios, urmărindu-se realizarea unui procent cît mai ridicat de ocupare, dar totodată respectîndu-se riguros distanțele obligatorii între clădiri (privitoare la însorire, aerisire, izolare de vedere, zgomot și nocivități). Aceste distanțe variază în funcție de poziția diferită a clădirilor, de înălțimea și lungimea lor, de orientarea cardinală etc. Astfel, între două clădiri așezate paralel în plan, trebuie prevăzută o distanță minimă de aproximativ două ori înălțimea clădirii mai înalte. Dar, pentru clădiri cu un același număr de caturi (de exemplu 5 caturi), practica ne arată că trebuie asigurate distanțe diferite, precum:

— cca. 32 m între clădiri paralele, cu 1—2 secțiuni lungime
— cca. 35 m între clădiri paralele, cu 3—4 secțiuni lungime
— peste 35 m între clădiri paralele cu peste 4 secțiuni lungime.

8. Așezarea și dimensionarea celorlalte clădiri și amenajări de folosință obștească, precum și a loturilor respective de teren ce alcătuiesc sistemul de organizare a unității complexe (instituții social-culturale, clădiri gospodărești, spații libere și plantate etc.) vor trebui să fie stabilite în mod judicios, prin proiectare, pentru a se asigura:

— distanțele corespunzătoare între locuințe și înzestrările cu caracter obștesc (conform normelor în vigoare) ;

— relația corelată între capacitățile optime de cuprindere a înzestrărilor cu caracter obștesc (dimensionarea acestora) și numărul populației deservite (calculat pe baza razei de deservire normate și a densității de locuire pe teritoriu), asigurîndu-se o eficiență funcțională și economică cît mai ridicată, prin stabilirea unei mărimi optime a unității urbanistice (ținîndu-se seama că această mărime trebuie să coordoneze armonios capacitățile optime ale diferitelor înzestrări ale teritoriului) ;

— amplasarea în așa fel a înzestrărilor de folosință obștească în teritoriu, încît să poată fi asigurată o maximă cooperare și echipare comună, urmărindu-se gruparea lor — atît cît permite funcționalitatea și economicitatea — în centre sau clădiri complexe de deservire obștească;

— soluționarea în așa fel a spațiilor libere, a spațiilor pentru circulația pietonilor, a vehiculelor și pentru parcaje, încît să fie stabilite amplasamentele și traseele cele mai judicioase, suprafețele și lungimile cele mai reduse, dimensionarea lor corespunzătoare gradului de motorizare preliminat ; totodată, se va urmări ca spațiile libere plantate (dimensionate conform normelor) să fie cît mai puțin divizate și compartimentate, în vederea eficacității lor higienice și estetice, precum și a ușurinței de întreținere și supraveghere.

9. Ca urmare a recomandărilor de mai sus, vor trebui realizate, în general, în cadrul bilanțului teritorial, următoarele procente din totalul teritoriului unității:

suprafața teritoriului de locuit	55—60%
suprafața teritoriului rezervată formelor de deservire obștească	12—14%
suprafața teritoriului rezervată pentru circulații și parcaje de vehicule	10—18%
suprafața teritoriului rezervată pentru spații plantate și amenajări în aer liber	15—20%

10. Aplicîndu-se cele prevăzute mai sus se vor realiza în zonele urbane de locuit regimuri de înălțime medie de 4—7 niveluri și densități brute pe microraion de 2 600—2 800 m² locuibili pe ha, în general, în orașele mijlocii și mari, iar în cazul orașelor foarte mari și a orașului București, pînă la 3 100 m² locuibili pe hectar. În cazuri deosebite, în special în orașele mici și în cele foarte mari (și în primul rînd orașul București), pot fi admiși indici diferiți față de cei indicați, atît în ceea ce privește regimul mediu cît și densitatea brută, care vor trebui justificați pentru fiecare proiect în parte.

Normele și indicii stabiliți astfel pentru această etapă și folosiți astăzi în proiectare reflectă nivelul nostru actual de cunoaștere în domeniul organizării complexe a teritoriului. În practica realizării investițiilor și în procesul de folosire a ansamblurilor urbane, aceste norme și indici vor fi supuși unui proces continuu de verificare și de îmbunătățire. Pentru a asigura cercetarea cît mai atentă a rezultatelor obținute prin aplicarea acestor directive, precum și promovarea continuă a noului, este necesar ca în toate institutele de proiectare orășenească să existe o preocupare susținută pentru cuprinderea acestor probleme, o participare vie la aplicarea creatoare a acestor directive, un interes crescînd pentru aducerea unei contribuții constructive în vederea progresului științei urbanistice, în vederea precizării caracteristicilor tehnico-economice ale orașului de tip nou pe care trebuie să îl edificăm, ale orașului propriu societății socialiste.

Prof. arh. G. GUSTI, arh. Gh. HUSSAR

UN ANSAMBLU ARHITECTURAL CONTEMPORAN ÎN VECHEA CAPITALĂ A MOLDOVEI

Printre numeroasele ansambluri arhitecturale ce se realizează în procesul construirii socialiste a orașelor patriei noastre, unul ce se apropie de etapa finală este Piața Unirii din Iași. Edificarea acestui ansamblu de clădiri de locuit și de instituții social-culturale a ridicat numeroase probleme, pe care colectivul de proiectanți, căruia i s-a încredințat această sarcină, le-a abordat și le-a rezolvat în complexitatea aspectelor lor. Metodologia de lucru și soluțiile stabilite sînt prezentate în cele ce urmează, pentru a constitui obiect de discuție între arhitecți și constructorii de orașe.

Dintre orașele mari ale țării, orașul Iași este o așezare cu deosebite particularități; bătrîna capitală a Moldovei, oraș

Vederea panoramică a vechiului Iași

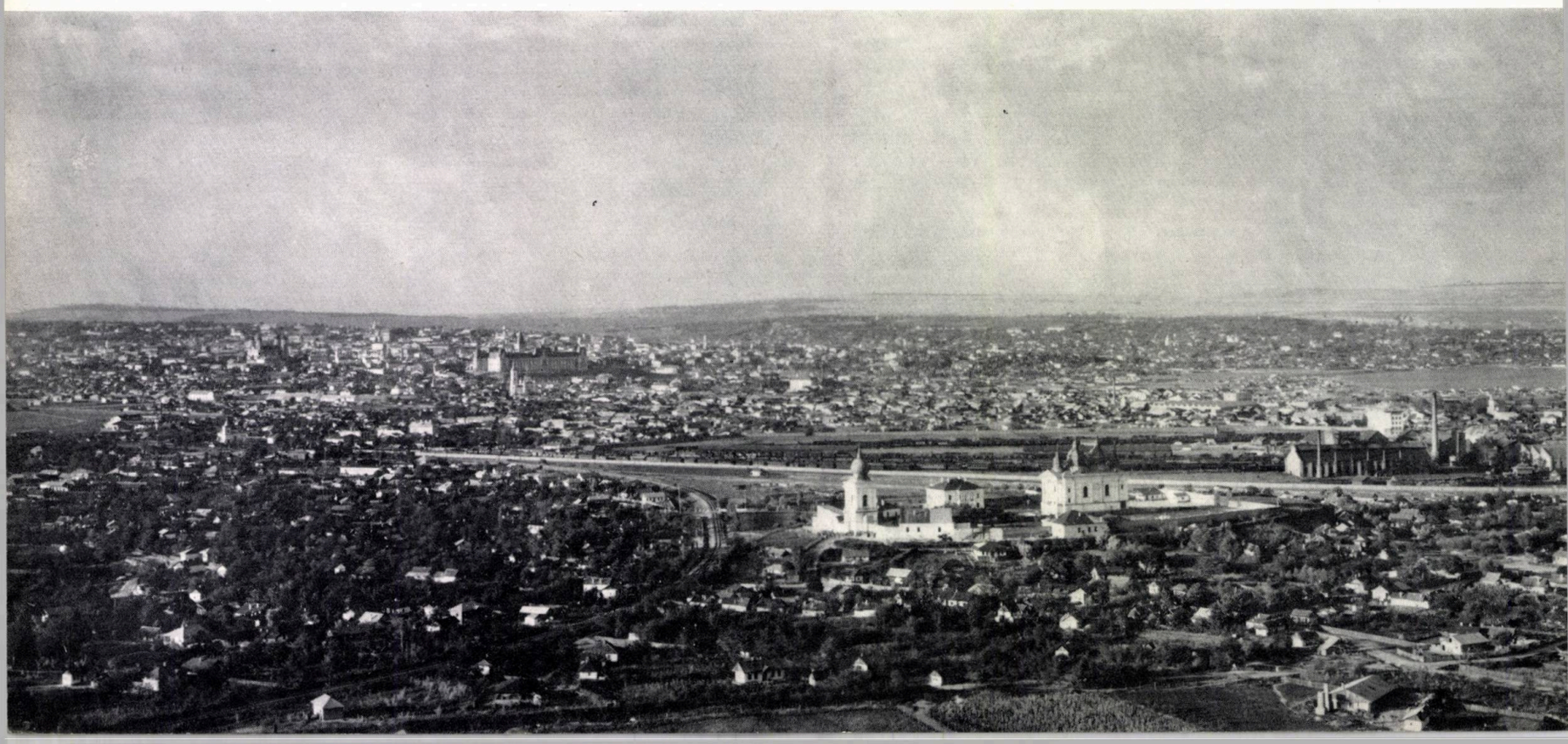

Iași — vedere generală a cartierului C. I. Parhon

Schița de sistematizare a orașului și zonificarea lui
1. Zona de locuințe — 2. Zona centrală — 3. Zona industrială — 4. Spații libere plantate

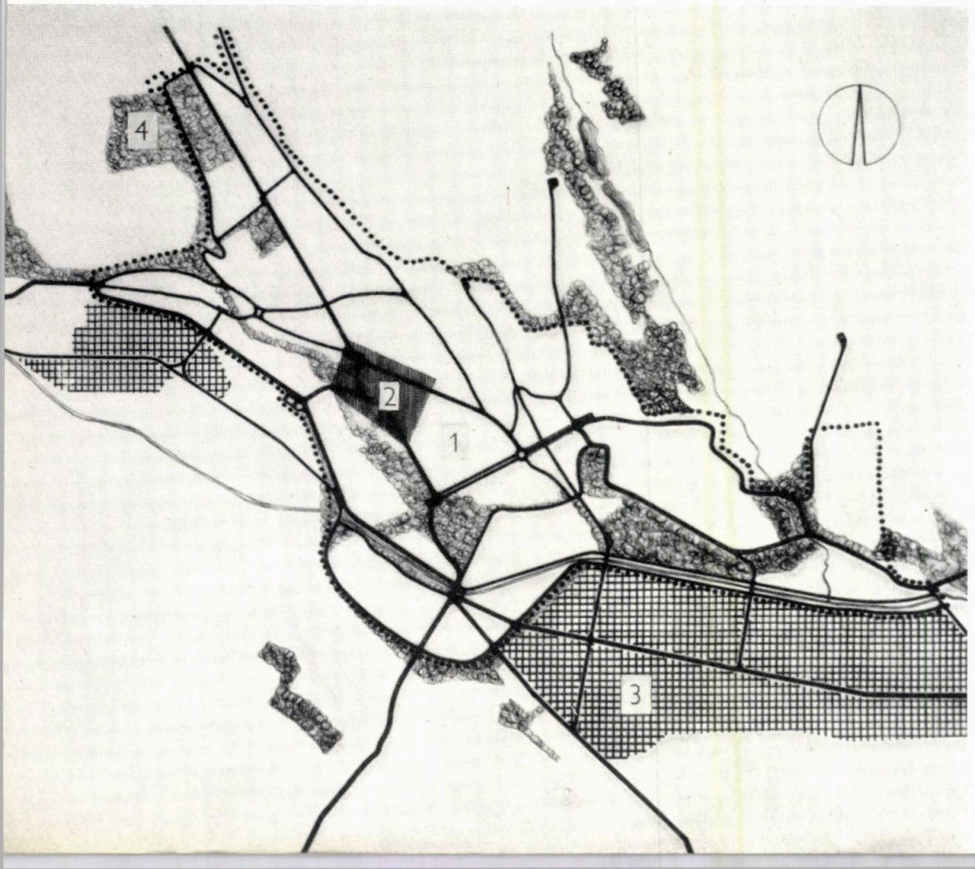

cu bogate tradiții de cultură, pune grele probleme de reconstrucție, dacă ținem seama de condițiile în care se găsește fondul construit existent și de dezvoltarea extrem de rapidă, multilaterală a orașului, în etapa actuală. Aspectele deosebite de relief (orașul desfășurîndu-se pe trei dealuri: Copou, Șorogari și Ciric), prezența multor monumente istorice și de arhitectură, rețeaua stradală ce nu mai corespunde cerințelor actuale de circulație, variația debitului Bahluiului, — cînd lent, cînd furtunos pînă la inundări parțiale ale teritoriului urban —, moștenirea grea a trecutului oglindită în indicele foarte scăzut de urbanizare a orașului, aspecte la care s-au mai adăugat distrugerile războiului, constituie un punct de

pornire deosebit de dificil în procesul de transformare a fondului construit existent. Problema reconstrucției lașului se amplifică considerabil, ținînd seama de puternica bază industrială ce i se creează în condițiile orînduirii noastre, de complexul feroviar în dezvoltare, de construirea complexelor de învățămînt superior și de sănătate, de creșterea rapidă a populației care este preliminată a se dubla pînă în 1980.

De la începutul proiectării planurilor de sistematizare, în anul 1948, și pînă la ultimul proiect de sistematizare a orașului elaborat în anul 1962, numeroasele soluții propuse demonstrează frămîntările prin

1 | 3
2 | 4

1 — Blocuri de locuințe în cartierul ,,C. I. Parhon"
2 — Locuințe în cartierul ,,23 August"
3 — Cartierul ,,T. Vladimirescu"
4 — Blocuri de locuințe în cartierul "C. I. Parhon"

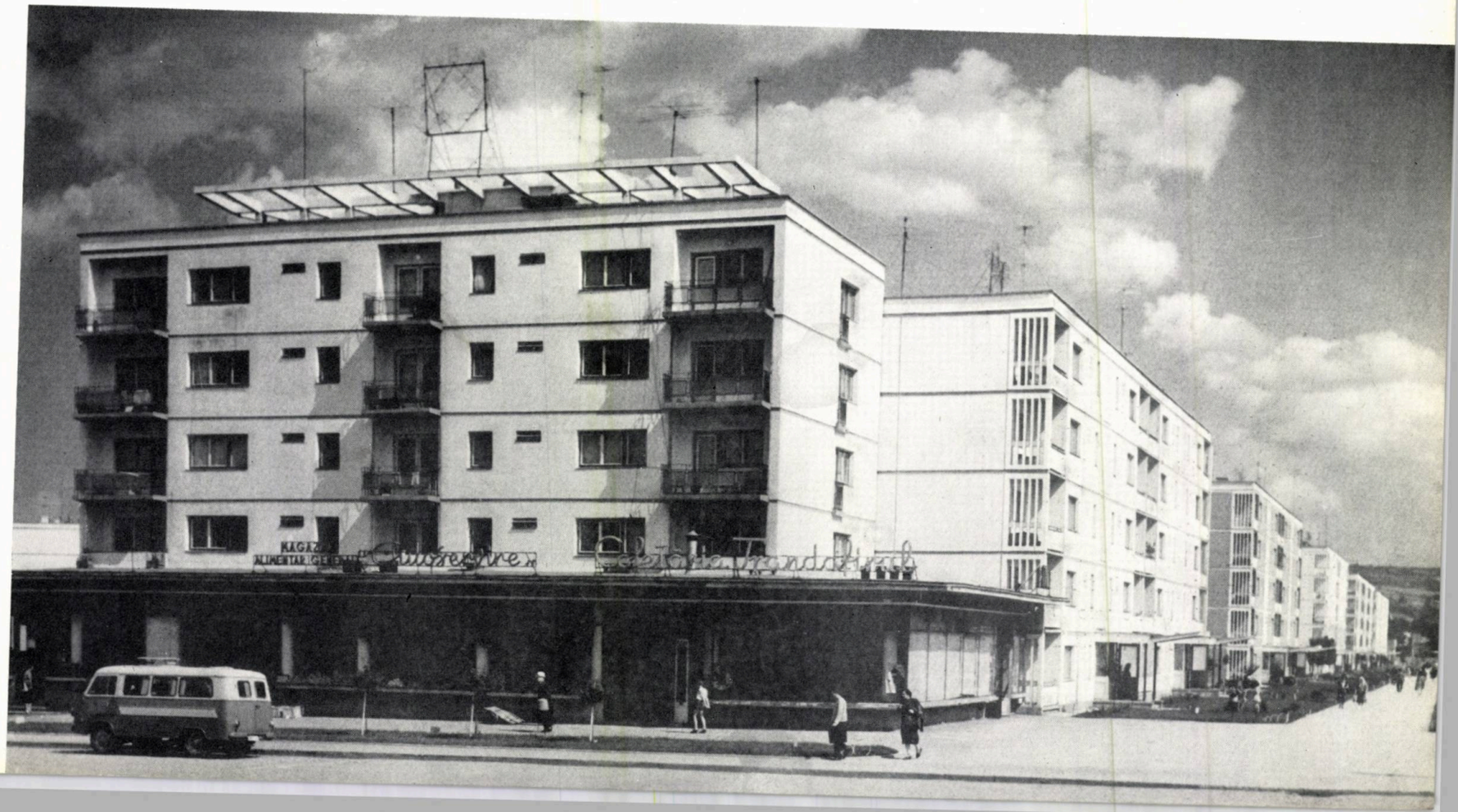

1 | 2 | 3

1 — Iaşi — Cartierul Nicolina
2 — Studiu de sistematizare a zonei centrale — Plan
3 — Studiu de sistematizare a zonei centrale — Machetă

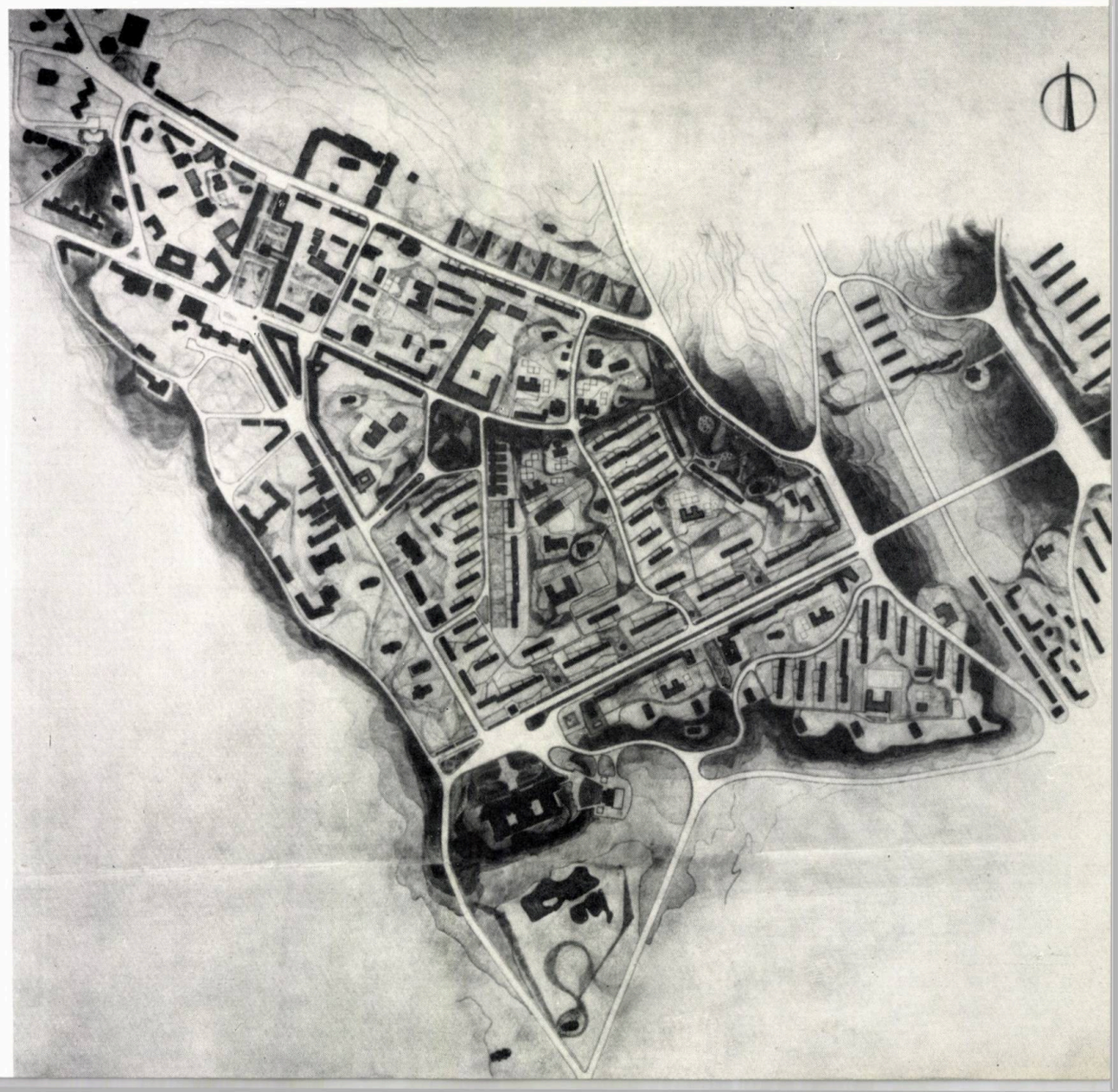

care au trecut cei ce trebuiau să rezolve problemele urbanistice ale Iașului. Ca și în cazul celorlalte orașe ale țării, dificultatea acestor probleme a constat în aceea că urmau să fie rezolvate concomitent și problemele impuse de realizarea unor diferite ansambluri urbane.

Despre astfel de probleme de reconstrucție a orașelor și despre cele ale orașului Iași îndeosebi, s-au mai scris articole în cadrul revistei «Arhitectura R.P.R.» *).

*) «Reconstrucția socialistă a orașelor din Republica Populară Romînă» de prof. arh. M. Locar și arh. T. Evolceanu (nr. 2/1959); «Sistematizarea orașului Iași» de arh. B. Grünberg (nr. 4/1959); «Sistematizarea Pieței Unirii din Iași» de arh. Gh. Hussar (nr. 1/1961); «Obiectivele principale ale reconstrucției orașului Iași» de arh. T. Evolceanu (nr. 3/1963).

Prin aceste articole au fost scoase la iveală principii urbanistice, s-a făcut analiza critică a anumitor proiecte și soluții, au fost date îndrumări sau a fost arătată dinamica de dezvoltare a orașului, în lumina profilului social-economic de perspectivă. Multe din aceste contribuții au constituit un sprijin efectiv atît pentru colectivul de proiectanți cît și pentru organele a căror sarcină a fost de a

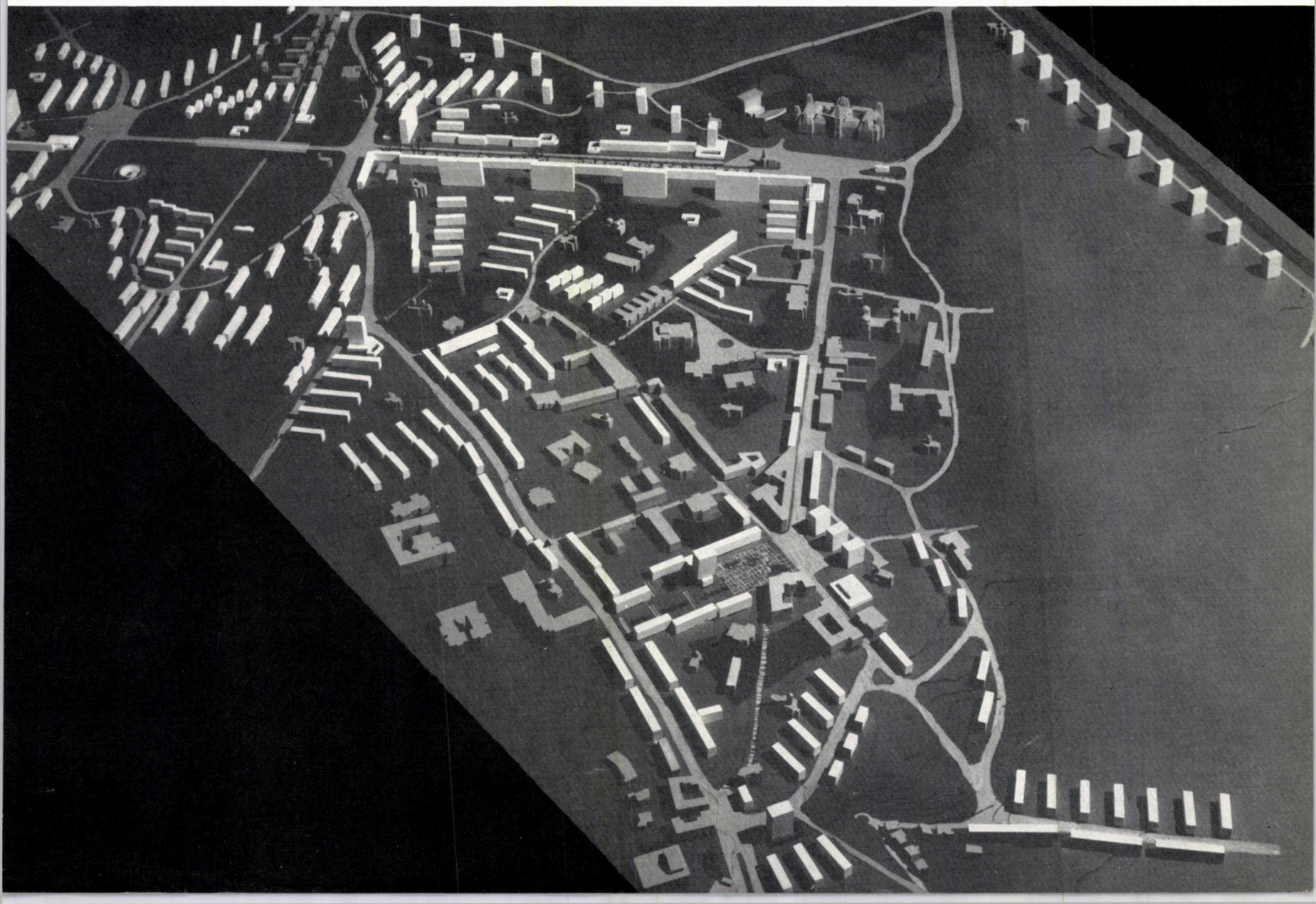

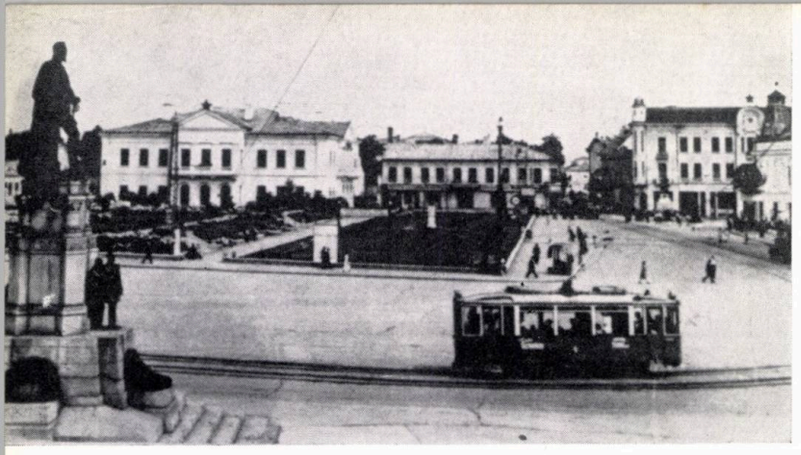

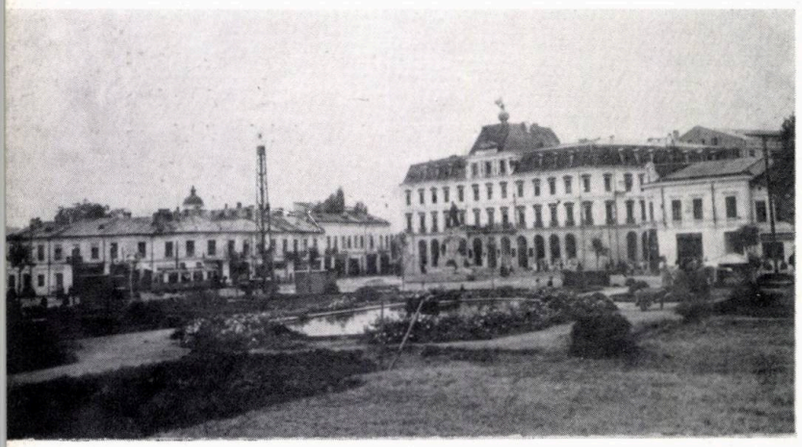

1 | 6
2
3
4 5 | 7

Vederi ale Pieței Unirii înainte de reconstrucția ei

1 — Latura de est
2 — Latura de sud
3 — Latura de vest
4 — Latura de nord
5 — Situația existentă în perimetrul studiat pentru detaliul de sistematizare a Pieței Unirii și a arterelor limitrofe
6 — Variantă de detaliu de sistematizare a Pieței Unirii — Machetă
7 — Variantă de detaliu de sistematizare a Pieței Unirii — Machetă

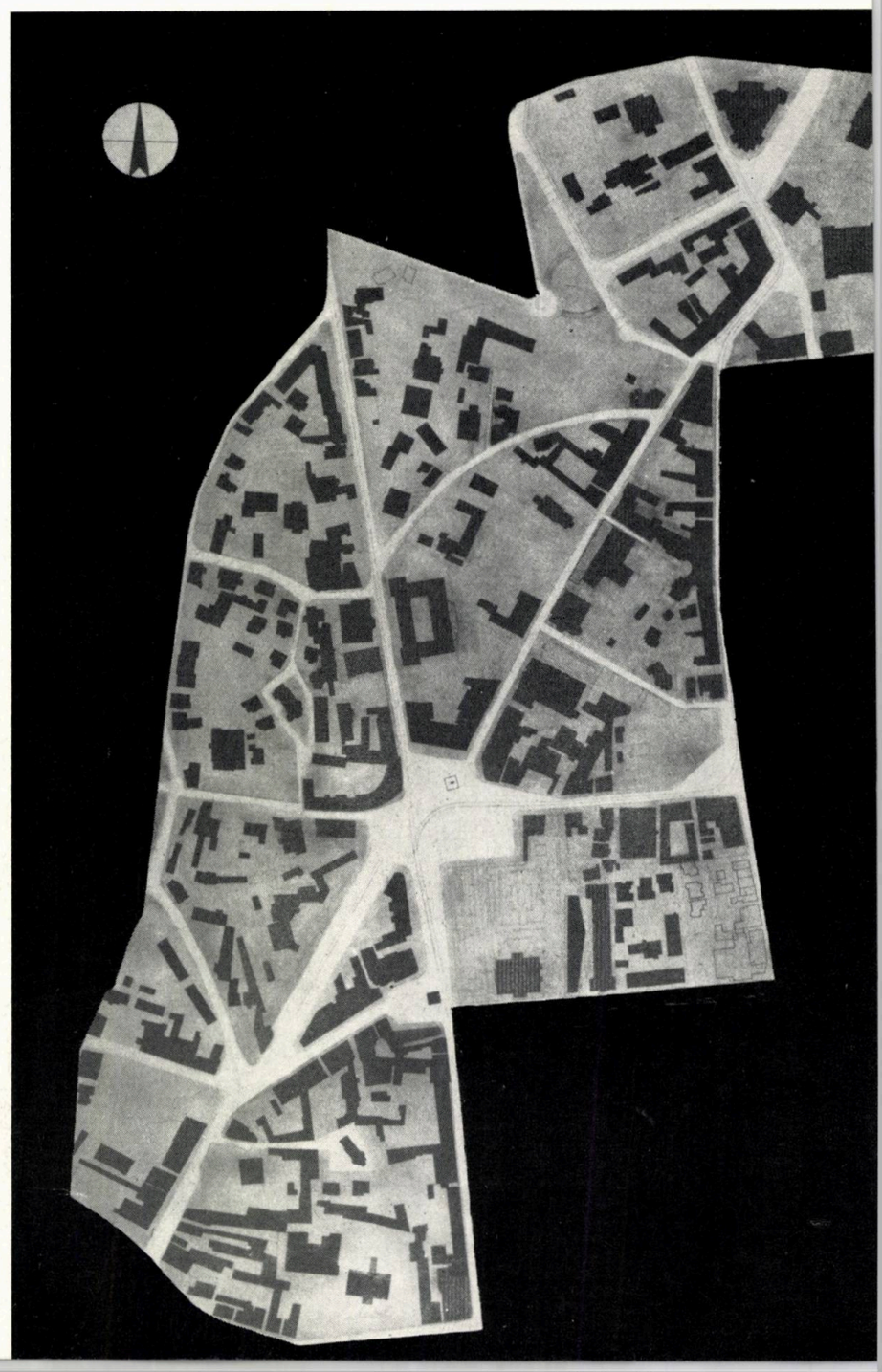

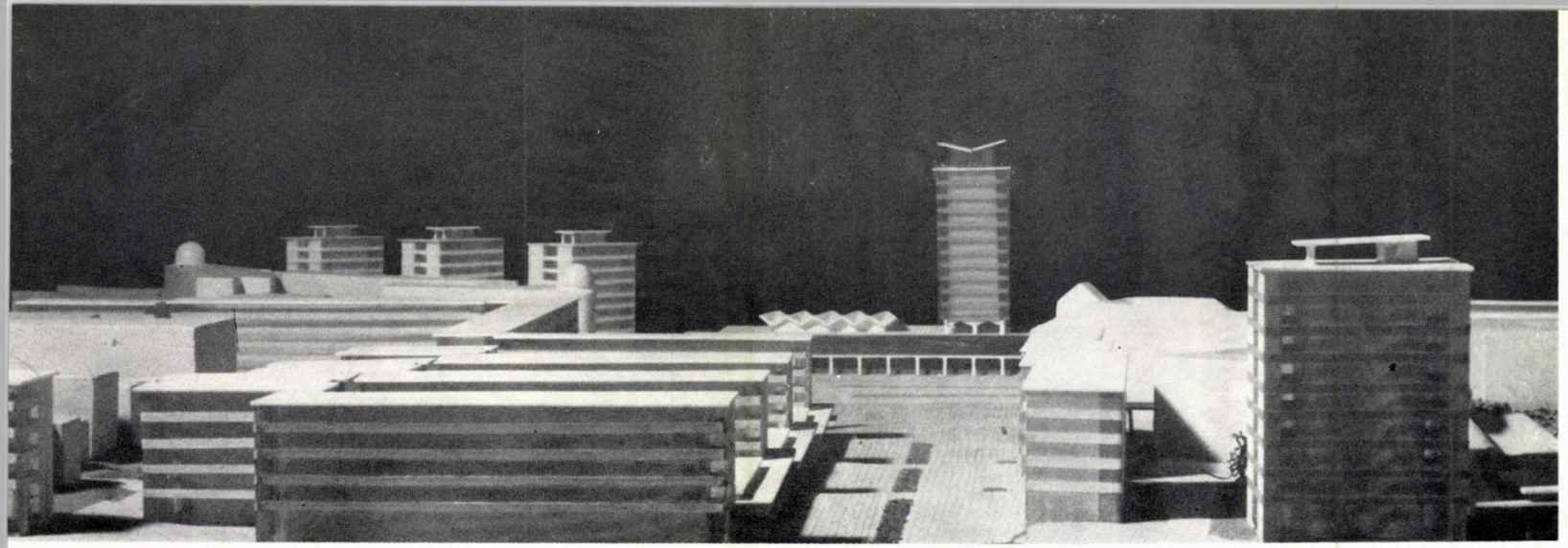

îndruma proiectarea și construcția orășenească.

Este necesar să subliniem de la început, că una din formele organizatorice și metodologice care a generat rezultate pozitive, a fost îmbinarea justă a proiectării de urbanism cu cea de investiții. În cazul concret al orașului Iași însărcinarea aceluiași colectiv de proiectare pentru elaborarea documentației tehnice pentru toate fazele, de la schița de sistematizare a orașului la detaliile de sistematizare și apoi la proiectele de investiții, a putut asigura condiții bune de coordonare — în această etapă — într-o problemă pe cît de complexă pe atît de amplă. S-a verificat pe deplin că orice obiect construit trebuie să fie considerat în intercondiționare cu ansamblul din care face parte și trebuie să se subordoneze disciplinei pe care o impune ansamblul arhitectural.

Astfel, pentru a se putea trece la rezolvarea ansamblului arhitectural al Pieței

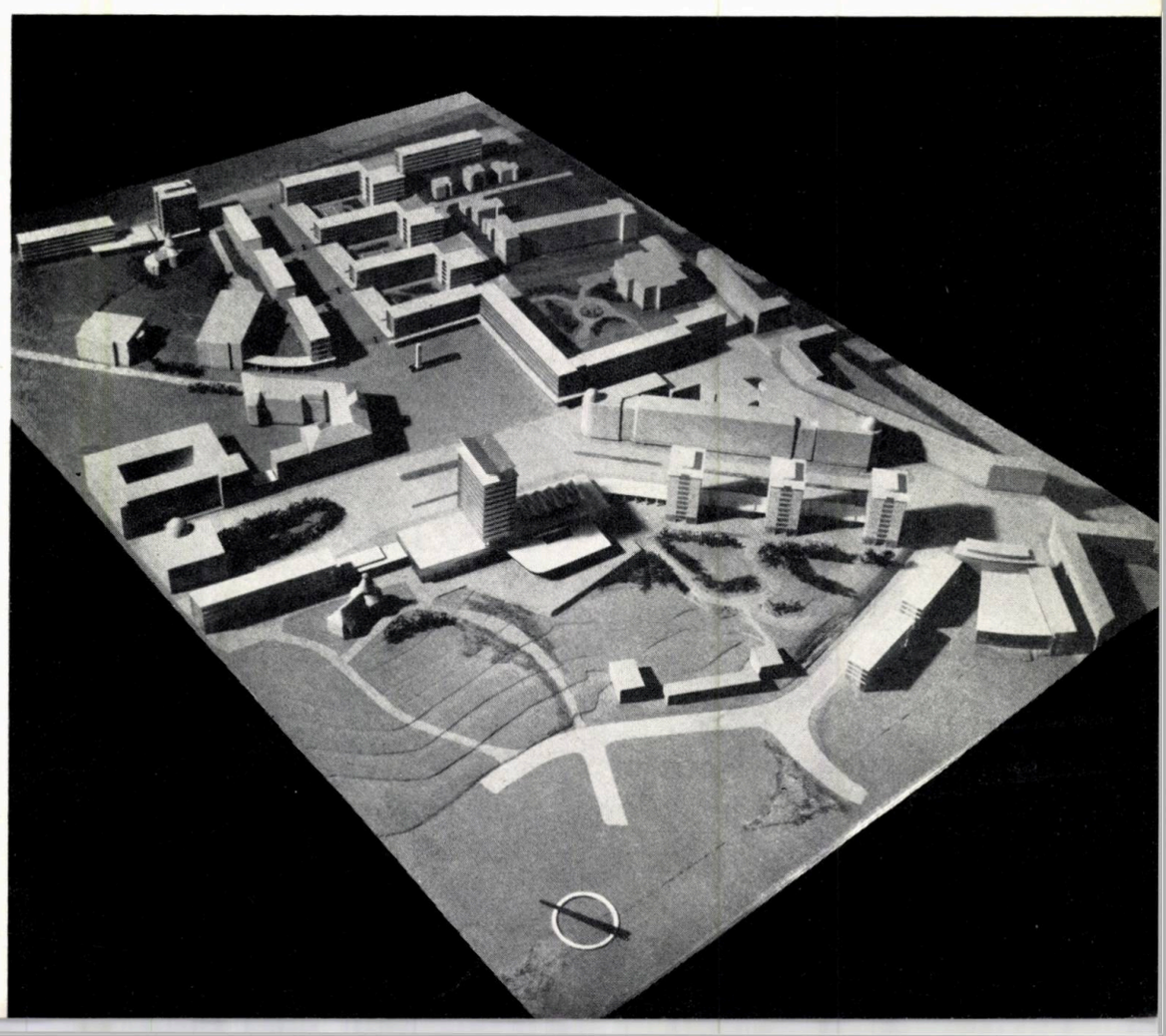

Sistematizarea Pieței Unirii din Iași
Autori : arhitecții Gh. Hussar (șef proiect complex), Rodica Grozea, H. Hudiță
Coautori : arhitecții Lidia Ghelman, G. Morariu, M. Bucurescu
Colaboratori :
Rezistență : ing. A. Bowerman
Drumuri, sistematizare verticală : inginerii V. Guțu, N. Draganovici
Autorii decorațiilor în mozaic ale pavimentului pieței : sculptor Olga Porumbaru, pictor Gh. Șaru și arh. Gh. Hussar

Unirii a fost necesar—ținînd seama de cele mai înainte arătate — să se stabilească în prealabil rolul și funcțiunea pe care această piață urma să o capete în cadrul organismului orășenesc. Schița de sistematizare a precizat liniile de dezvoltare a orașului, zonificarea sa, aspectele tehnico-economice, investițiile necesare pentru asigurarea nevoilor de trai ale populației orașului și pentru înlocuirea treptată, în anumite etape planificate, a fondului existent necorespunzător. Prin aceste studii generale urbanistice s-a putut contura profilarea nodurilor importante de circulație și de polarizare, în sistemul întregului oraș. În acest sens a fost necesar să se elaboreze un studiu director de sistematizare pe un teritoriu cuprinzînd întreaga zonă centrală a orașului, prin care s-a putut preciza încadrarea organică a Pieței Unirii

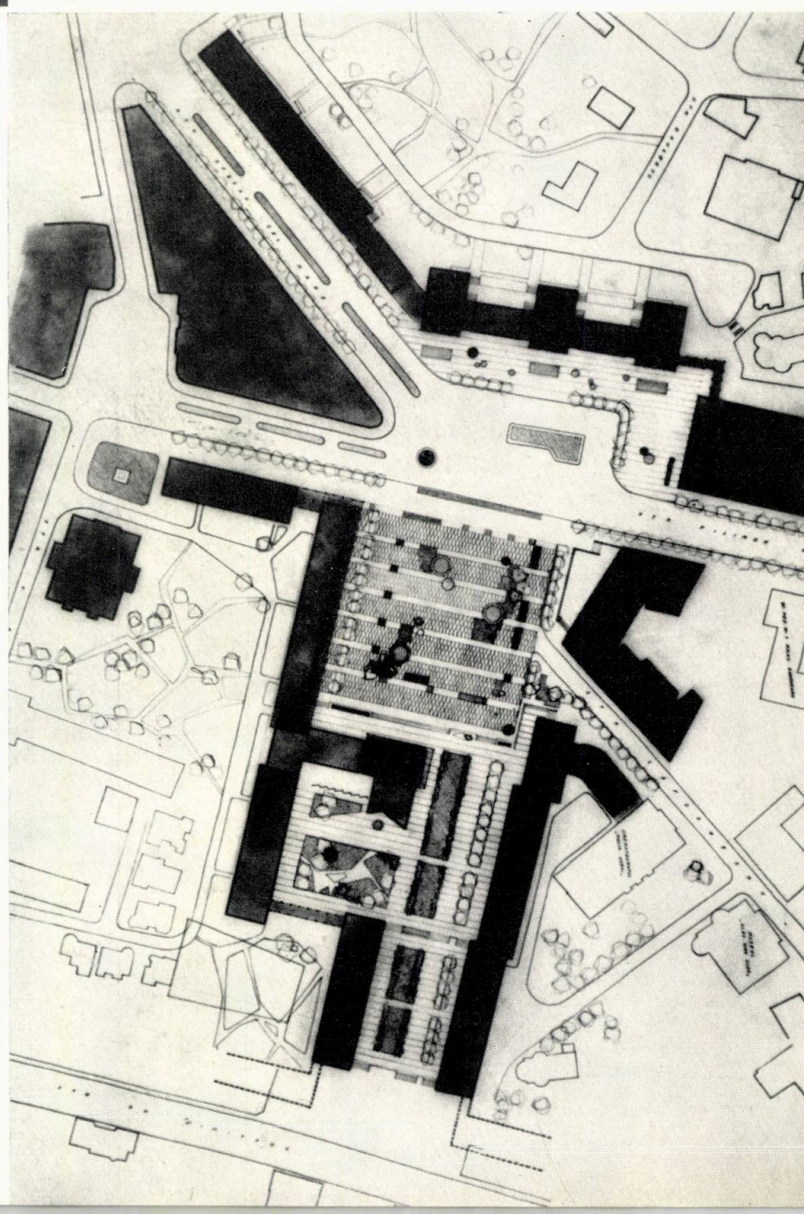

1 | 3
2 | 4

1 — Latura de sud-vest a Pieței reconstruite
2 — Soluția finală de sistematizare a Pieței Unirii — Detaliu
3 — Latura de vest a Pieței
4 — Detaliu de sistematizare a Pieței Unirii — Machetă

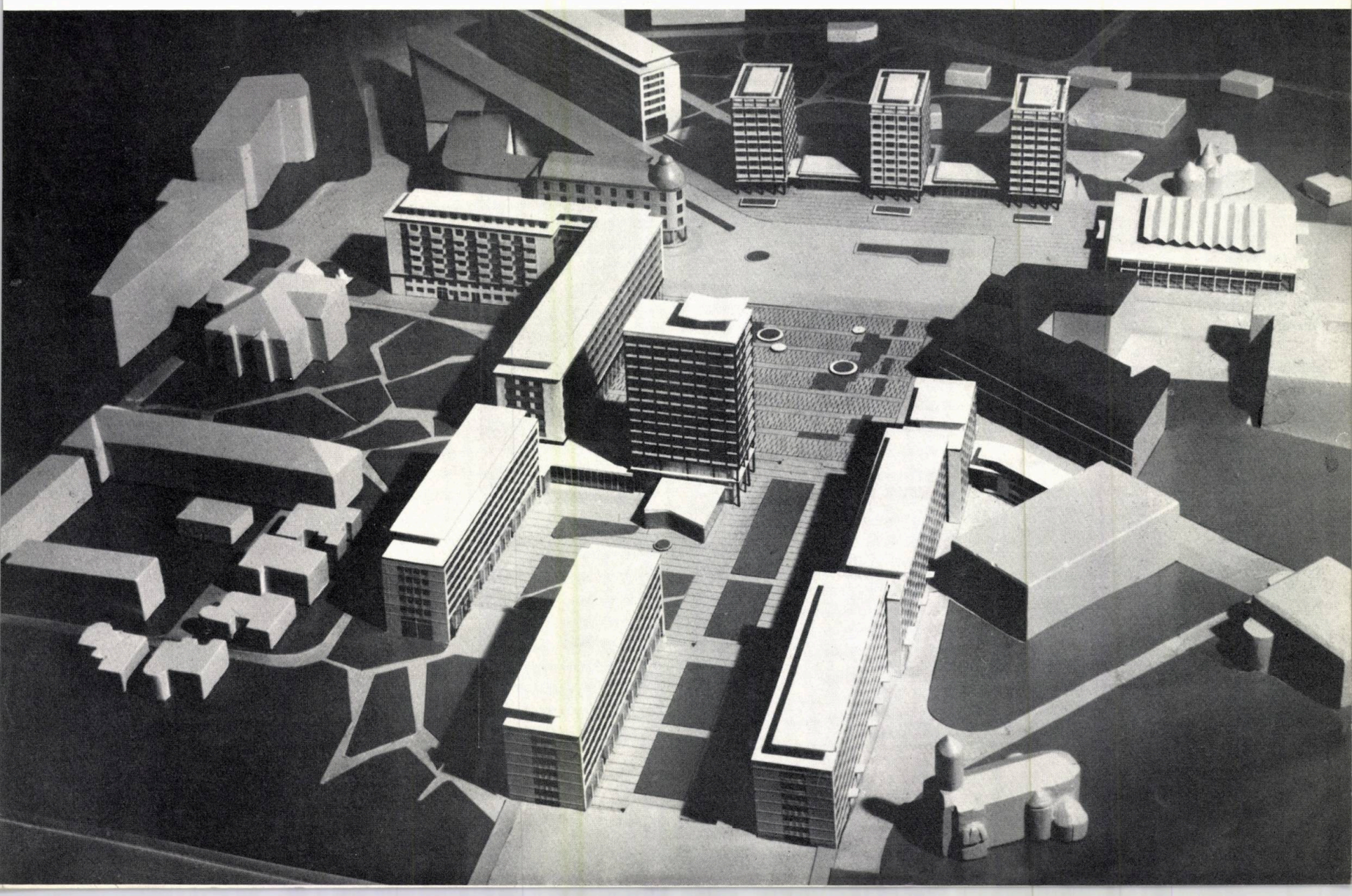

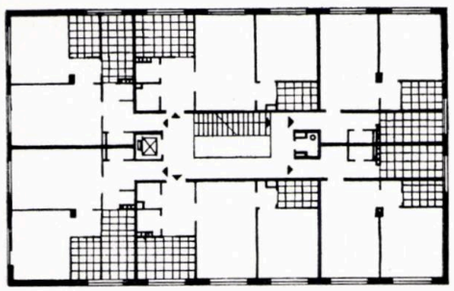

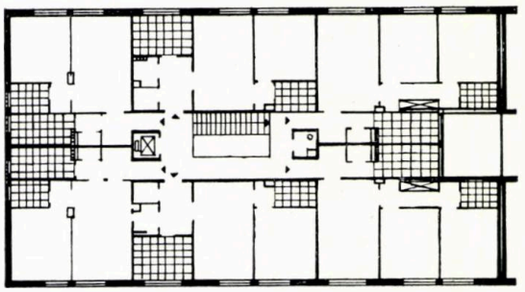

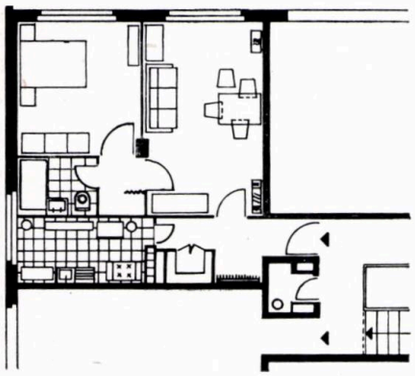

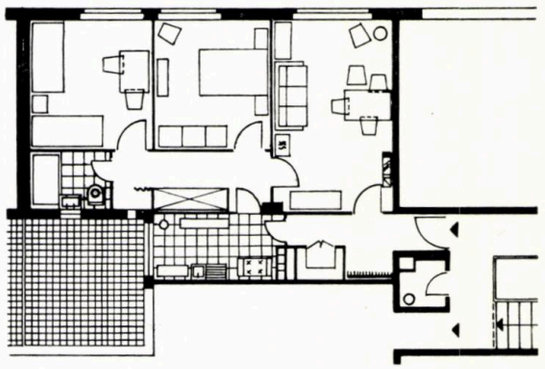

1, 2, 3, 4 — Secțiuni folosite la realizarea blocurilor de locuințe din Piața Unirii
5 — Macheta Pieței Unirii
6 — Perspectivă spre esplanadă, dinspre blocurile-turn

1 2
3 4 | 6
5

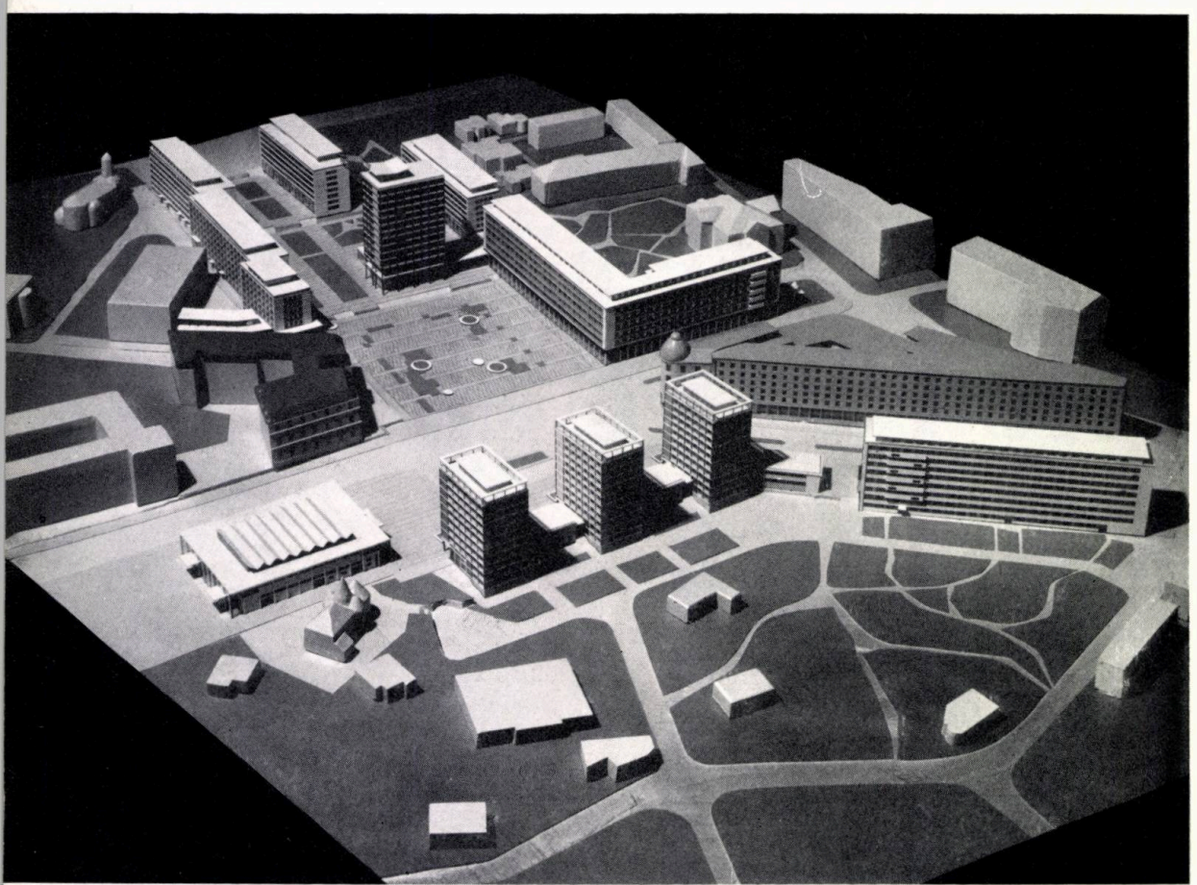

și s-au putut stabili funcțiunea și rolul ei în structura urbană. Prin clarificarea acestui aspect programatic, s-a putut trece la elaborarea unui studiu tehnico-economic pe o serie de variante de sistematizare a pieței, din care au rezultat elementele de bază în ceea ce privește ocuparea teritoriului, etapizarea investițiilor, demolările necesare, integrarea în ansamblu a clădirilor existente ce trebuie păstrate etc.

De-abia după clarificarea acestor aspecte, s-a trecut în continuare la sistematizarea de detaliu a pieței propriu-zise, prin care s-a putut preciza — după o serie de variante studiate — caracterul și înfățișarea acestui ansamblu urbanistic. În sprijinul acestui studiu, un material prețios a fost cules din proiectele elaborate cu ocazia concursului organizat, cu același subiect, de către organele locale ale administrației de stat împreună cu Uniunea Arhitecților. Astfel, unele premize tematice inițiale, formulate excesiv, au fost

Vederea laturii de nord-est a pieței Unirii

reconsiderate, stabilindu-se definitiv ca această piață să cuprindă atît clădiri de locuit, cît și unele dotații social-culturale precum un cinematograf cu o capacitate de 1 000 de locuri, diferite spații comerciale și un hotel turistic cu caracter internațional. În ceea ce privește desfășurarea manifestațiilor de masă, prevăzute inițial în programul pieței, studiul de sistematizare a zonei centrale a arătat că acestea vor trebui să fie cuprinse în cadrul viitoare magistrale Anastasie Panu și în Piața Palatului Culturii, Piața Unirii constituind în perspectivă doar un ansamblu civic al zonei de locuit.

Trăsătura principală de piață rezidențială presupunea o serie de caracteristici specifice care să asigure viitorilor locatari condiții favorabile de viață urbană, precum :

— îndepărtarea pe cît posibil, de locuințe a zgomotului străzii ;

— crearea unor spații plantate ample, în imediata vecinătate a pieței, pentru asigurarea agrementului, odihnei și jocurilor de copii, precum și a micro-climatului necesar ;

— posibilitatea cuprinderii din cadrul ansamblului a peisajului înconjurător al orașului, peisaj cu un pitoresc deosebit ;

— urmărirea ideii de a integra ansamblul situat pe cornișa terasei inferioare a dealului Copou, în silueta generală a orașului, concluzie rezultată atît din schița de sistematizare a orașului cît și din studiul de sistematizare a zonei centrale;

— completarea interiorului pieței cu spații libere de circulație și cu forme expresive de mobilier și finisaj urbanistic,

Vedere de detaliu a frontului nord-vest

corespunzătoare rolului acestui ansamblu în cadrul orășenesc.

În vederea îndepărtării zgomotului străzii, s-a propus scoaterea transportului în comun din perimetrul pieței și transferarea lui pe arterele limitrofe ; pentru aceasta s-a preconizat ca legătura dintre str. Cuza Vodă și viitoarea magistrală Gh. Dimitrov să se facă pietonal, transportul în comun efectuîndu-se în viitor pe traseul restructurat al actualei străzi Banu. Pentru verificarea posibilităților tehnice de realizare a acestei propuneri, s-a elaborat un studiu preliminar de sistematizare și de lucrări inginerești. O altă caracteristică care a înlesnit soluționarea desființării legăturii carosabile dintre cele două artere magistrale viitoare — Ștefan cel Mare și Gh. Dimitrov, și care a particularizat de altfel cadrul interior al pieței, a fost relieful terenului ; astfel, între actuala str. Gh. Dimitrov și str. Cuza Vodă, terenul prezintă o declivitate de circa 7,00 m, ceea ce a creat posibilitatea

1 — Blocurile turn și magazinele
2 — Vederea Pieței spre blocurile-turn
3, 5, 6 — Vederi ale laturilor Pieței
4 — Fațadele posterioare ale frontului de sud al Pieței

1 | 3
4
5
2 | 6

de a se realiza legătura dintre piața propriu-zisă și artera din amonte printr-o esplanadă alcătuită din terase denivelate, legate prin trepte, esplanadă al cărui prospect a fost determinat de gabaritele stabilite pentru construcțiile ce-i fac front.

Spațiile verzi preconizate au fost stabilite de jur împrejurul construcțiilor de locuințe, care formează cadrul arhitectural al pieței, astfel încît, pe lîngă spațiul de agrement, să se creeze și microclimatul necesar procesului de desfășurare a vieții locuitorilor ; prin proiectele elaborate s-a asigurat ca toate accesele în clădirile de locuințe să se facă din spațiile verzi înconjurătoare și nu de pe stradă, ceea ce oferă totodată și posibilitatea realizării unor spații comerciale, la parterul blocurilor de locuințe, cu fronturi continue de vitrine și neîntrerupte de intrări cu alte funcțiuni.

Posibilitatea de cuprindere din cadrul ansamblului pieței a peisajului înconjurător al orașului, precum și aceea de integrare a volumelor arhitecturale ale pieței în silueta generală a orașului, a fost rezolvată prin amplasarea celor trei clădiri înalte în frontul sud-vestic, permițînd cuprinderea peisajului preorășenesc al lașului. Ansamblul pieței va putea fi astfel integrat ca un factor activ în compunerea siluetei orașului, ținînd seama că cele 3 clădiri înalte marginale vor fi dominate de construcția viitorului hotel, care va fi amplasat central, pe a doua terasă a pieței.

În ceea ce privește asigurarea unei înfățișări estetice, corespunzătoare rolului pieței, a fost studiată compoziția întregului spațiu liber, în concordanță cu volumele arhitecturale și cu fluxul circulațiilor. Astfel, s-a trecut la realizarea unor amenajări complexe, constituite din spații verzi intercalate printre dalaje decorative, oglinzi de apă și fîntîni arteziene, cu preocuparea ca spațiile libere, ce formează piața propriu-zisă, să reprezinte partea de recepție a ansamblului. În

1 — Friza decorativă din fața scării monumentale
2 — Friza istorică
3 — Perspectiva frizei decorative, reprezentînd bogățiile regiunii
4 — Vedere generala a pavimentului
5 — Friză decorativă

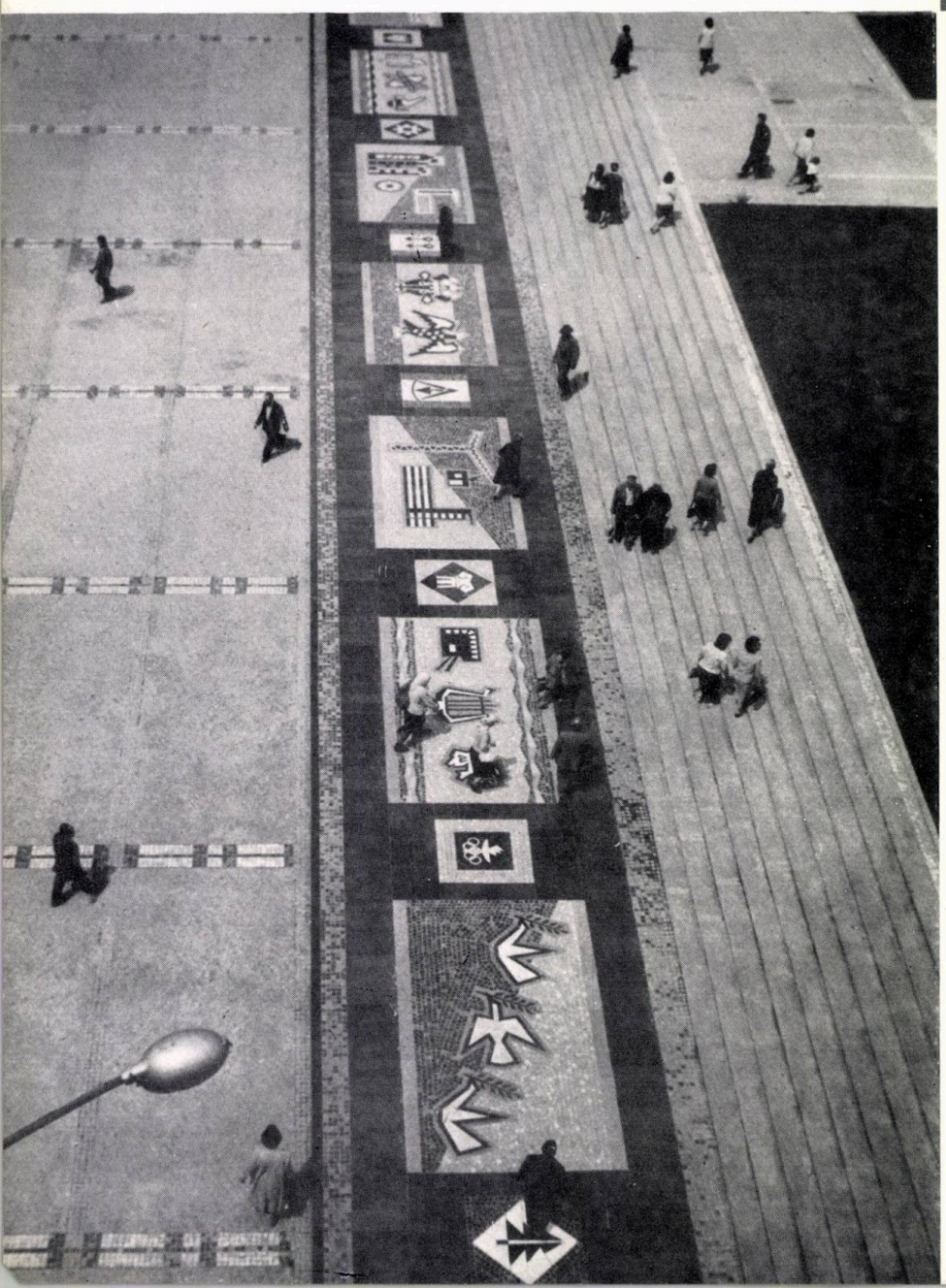

această compoziție a fost cuprinsă organic și statuia existentă a domnitorului Al. I. Cuza.

Determinîndu-se pe plan urbanistic elementele constitutive ale ansamblului arhitectural al pieței, trecerea la elaborarea proiectelor de investiții a devenit posibilă. Neexistînd în acel moment proiecte refolosibile, care să corespundă cerințelor determinate de studiul ansamblului, îndeosebi blocuri-punct, proiectele necesare au fost elaborate în cadrul aceluiași colectiv. Urmărindu-se crearea condițiilor necesare tipizării în proiectare și a introducerii tehnicii noi în execuție, studiile de arhitectură și de construcție au ajuns la o serie de rezultate pozitive. Astfel, în ceea ce privește tipizarea, s-a obținut folosirea unei singure secțiuni de clădiri de locuit, atît pentru blocurile-punct cît și pentru cele liniare. Acest lucru a fost realizat prin adăugirea unei travee suplimentare la secțiunea inițială, iar prin alipirea secțiunilor s-a constituit blocul liniar. Cît privește rezolvarea constructivă, s-a ales o structură portantă din stîlpi, grinzi și planșee de beton armat monolit,

avînd în fiecare secțiune — în jurul scării centrale — doi pereți de beton armat în ambele direcții, constituind diafragme verticale pentru preluarea sarcinilor seismice și oferind totodată și un mijloc de izolare fonică. Din punct de vedere al aplicării tehnicii noi, structura de beton armat a fost modulată, prevăzîndu-se turnarea betonului armat în panouri de cofraj de inventar. Soluționarea etajelor curente ale secțiunilor de locuințe a urmărit totodată crearea unor spații suficient de mari, la parterul blocurilor, necesare magazinelor. Urmărind realizarea premizelor stabilite prin detaliul de sistematizare, accesul în blocuri se face pe frontul opus străzii, vitrinele fiind astfel întrerupte numai de accesul în magazine.

Soluționarea spațiilor comerciale, al căror profil a fost stabilit, în principiu, în cadrul detaliului de sistematizare, reprezintă o fază destul de importantă și complexă a proiectării. Atît aspectele funționale cît și cele de amenajări interioare, mobilier și decorație, au constituit probleme intercondiționate care au fost rezolvate de același colectiv de proiectare. În

general, magazinele au fost soluționate pe înălțimea echivalentă a două caturi de locuințe, pentru a folosi cît mai judicios suprafața construită, realizîndu-se în acest fel magazine pe două niveluri, cu supante.

În ceea ce privește plastica fațadelor, acestea au fost rezolvate cu goluri mari, tratate cu uși-ferestre, deoarece locuințele fiind amplasate într-o piață publică, s-a considerat că funcțiunea balconului sau a logiei nu va putea fi justificată.

Sa acordat de asemenea importanță studiului elementelor de modenatură specifică (profile, brîuri, plăci colorate) precum și coloritul fațadelor pentru a contribui la particularizarea înfățișării acestui ansamblu.

Pardoseala pieței a fost considerată ca factor deosebit de activ în închegarea unui caracter particular al ansamblului.

În acest scop a fost alcătuit un colectiv mixt, în care au fost cooptați și artiști plastici, colectiv care a trecut la

Vederea sălii de spectacol a cinematografului „Victoria"

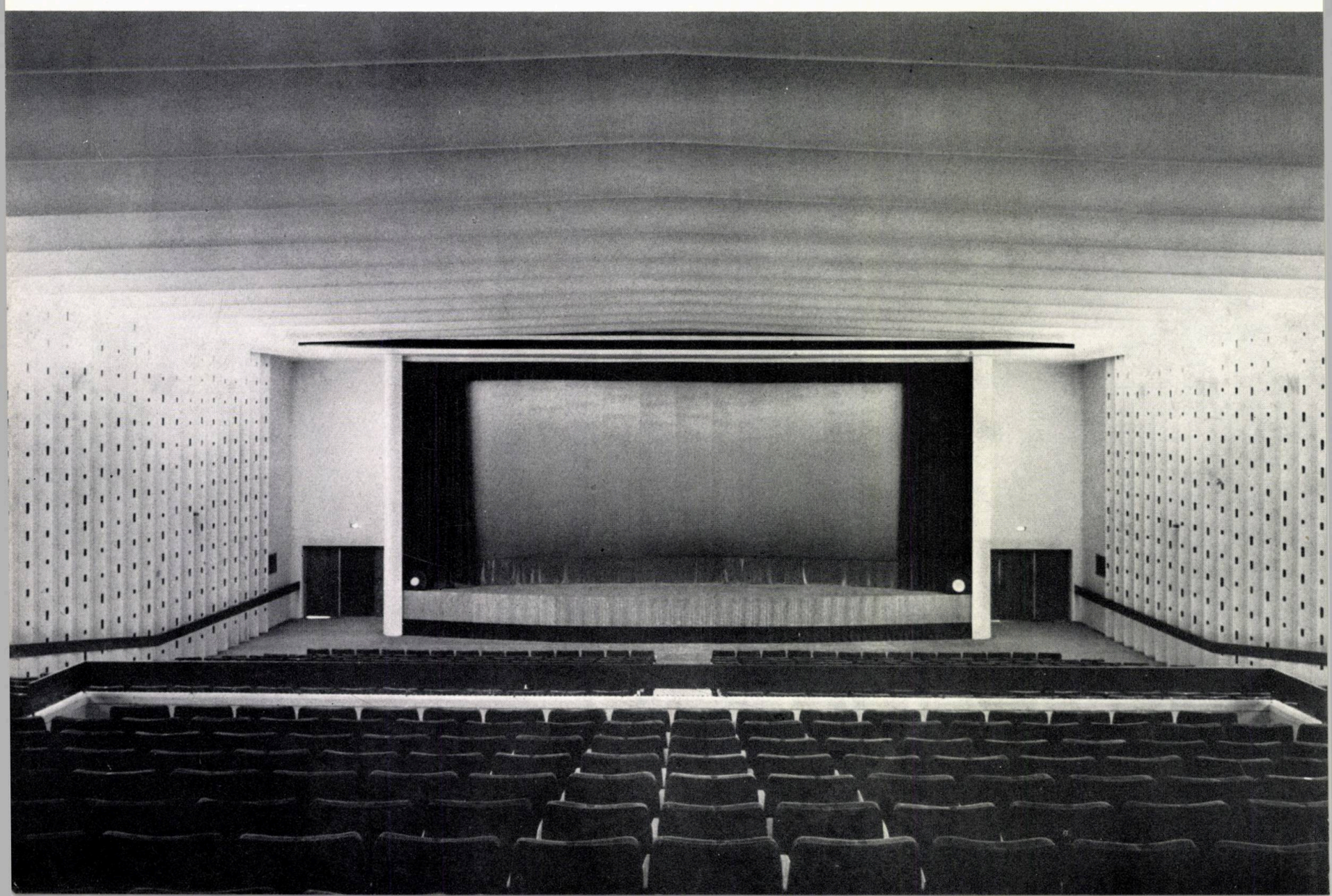

Cinematograful ,,Victoria''

Holul cinematografului ,,Victoria''

elaborarea unor studii de decorație, bazate pe o tematică stabilită în prealabil. S-au preconizat infrastructuri diferite pentru partea carosabilă și pentru cea pietonală; suprastructura a fost constituită din dale de beton, pentru suprafața nedecorată, prinse într-o textură de brîuri, de pavele de granit și marmură în trei culori (gri-trahit de Ilva, negru-andezit de Baia Mare și alb-marmură de Rușchița). Decorația de paviment este reluată și pe cele două esplanade care fac legătura cu artera Gh. Dimitrov, fiind executate din dale de beton, de asemenea încadrate cu brîuri realizate din deșeuri de marmură și granit. Pentru frizele decorative s-au folosit ca materiale granituri și trahituri colorate, materiale care vor asigura atît calitatea decorației cît și durabilitatea lucrării.

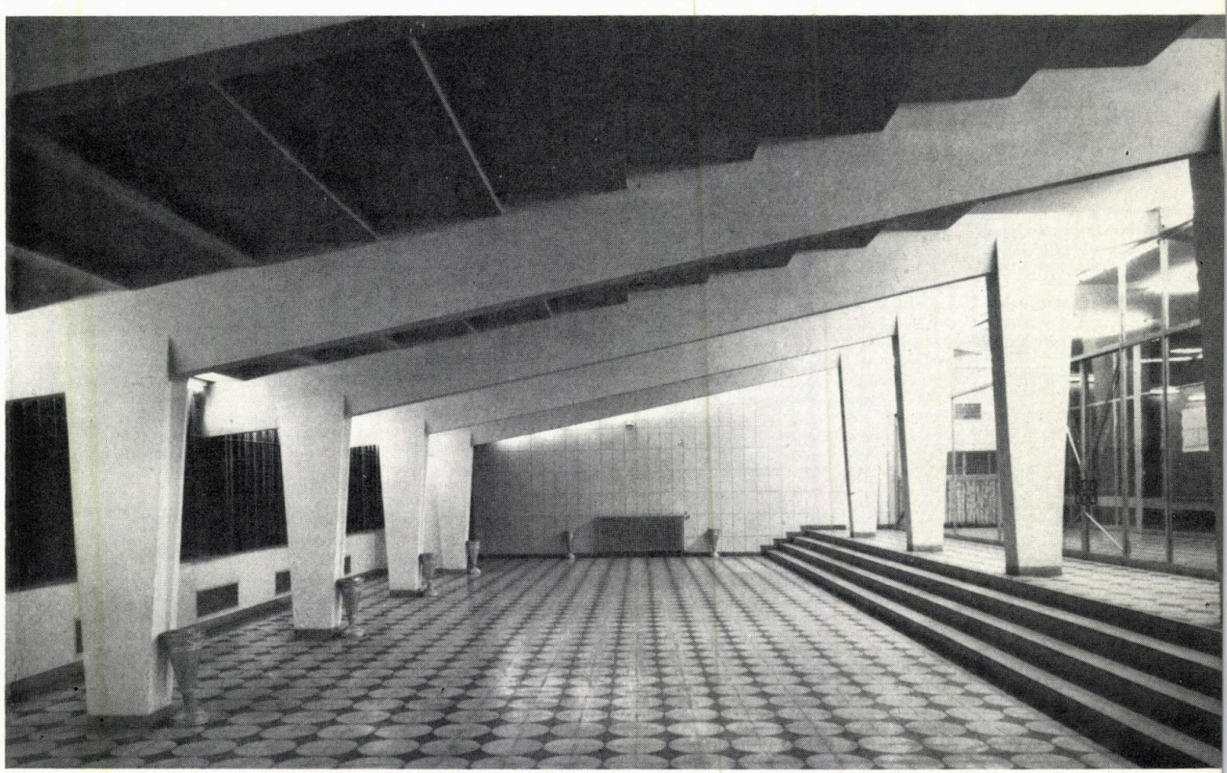

★

Ultima etapă de studiu pentru acest ansamblu a fost realizată prin elaborarea detaliului de sistematizare pe un perimetru cuprins între Piața Unirii și viitoarea Piață a Tineretului, sistematizare continuată cu studiul tehnico-economic pentru construcțiile ce urmează să completeze cadrul pieței : blocurile din preajma cinematografului, cele din Piața Cuza Vodă și cel ce urmează să înlocuiască clădirea « Moldova ».

În felul acesta, orașul Iași, vechea Capitală a Moldovei, își va închega în curînd unul din primele ansambluri urbane contemporane.

Piața Unirii — Vedere de noapte

Vedere

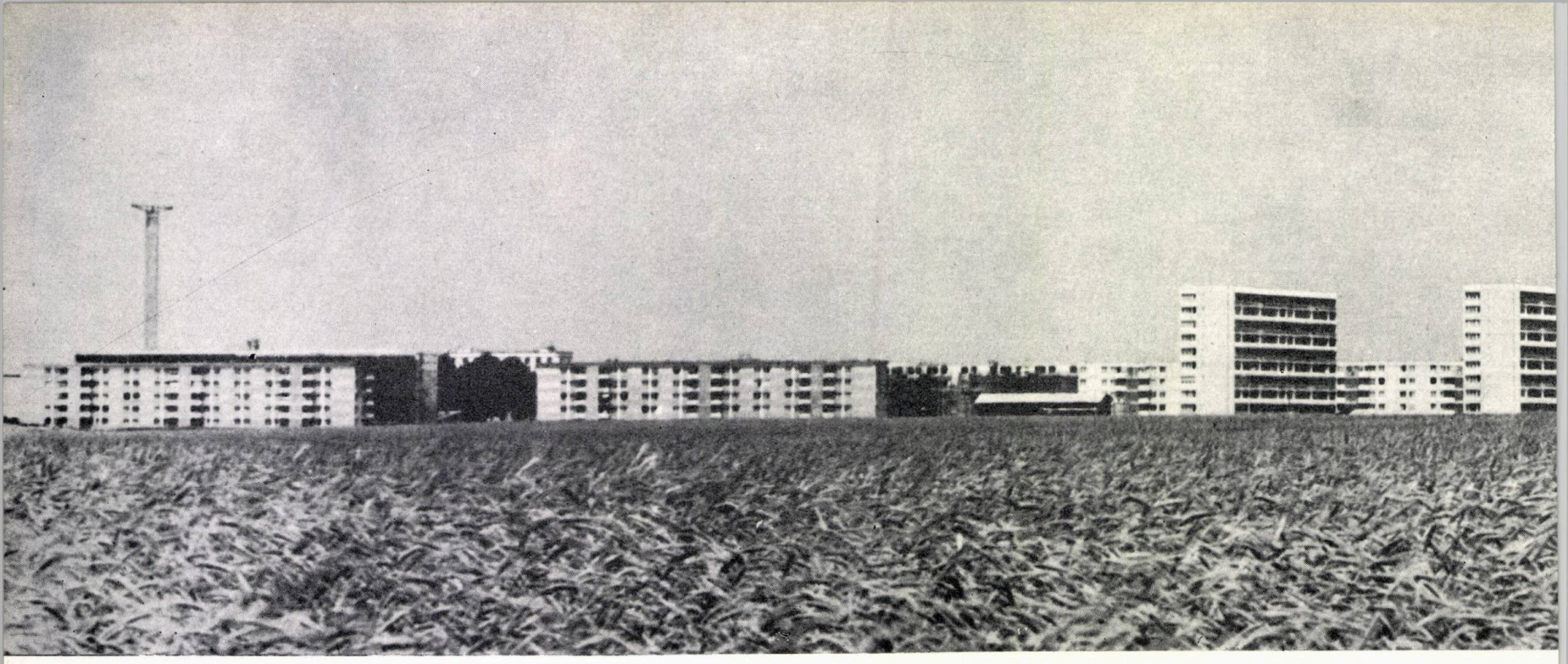

ANSAMBLURI DE

1 - SISTEMATIZAREA

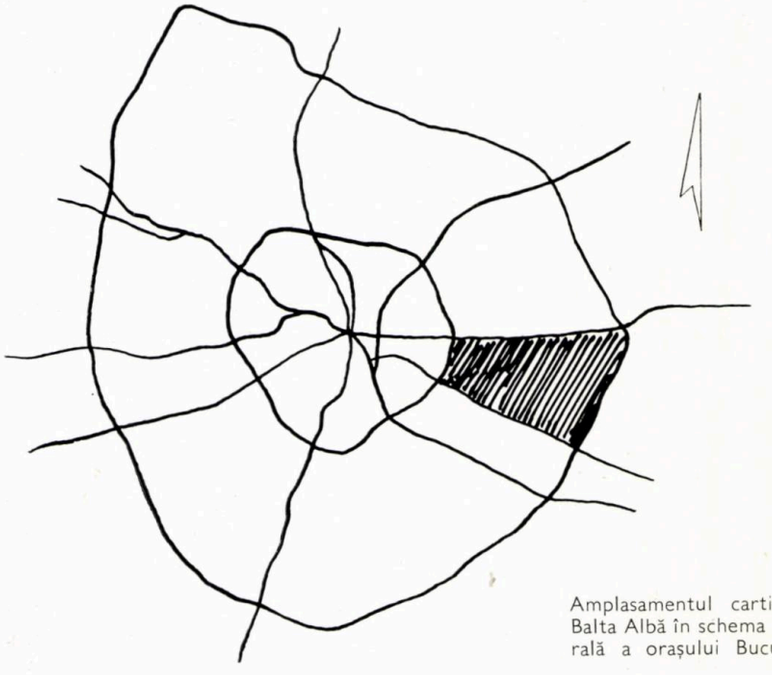

Amplasamentul cartierului Balta Albă în schema generală a orașului București

În zona de est a orașului București s-a dezvoltat un nou mare ansamblu de locuințe în cartierul cunoscut sub denumirea de Balta Albă.

Dezvoltarea rapidă a industriei din această zonă a orașului, existența unor vaste terenuri libere sau slab construite și cu clădiri vechi, precum și a marilor artere de circulație ce limitează cartierul și îi permit totodată o ușoară legătură cu zona industrială și cu restul orașului, au creat condiții favorabile desfășurării unui puternic efort de construcții de locuințe.

Începutul a fost modest: între 400—600 apartamente pe an între 1955—1961, pentru ca în 1962 să se realizeze peste 3 000 apartamente, iar pentru anii 1963—1964 să se prevadă cu mult depășirea acestei valori.

Dacă inițial primele ansambluri de locuințe s-au făcut numai pe bază de

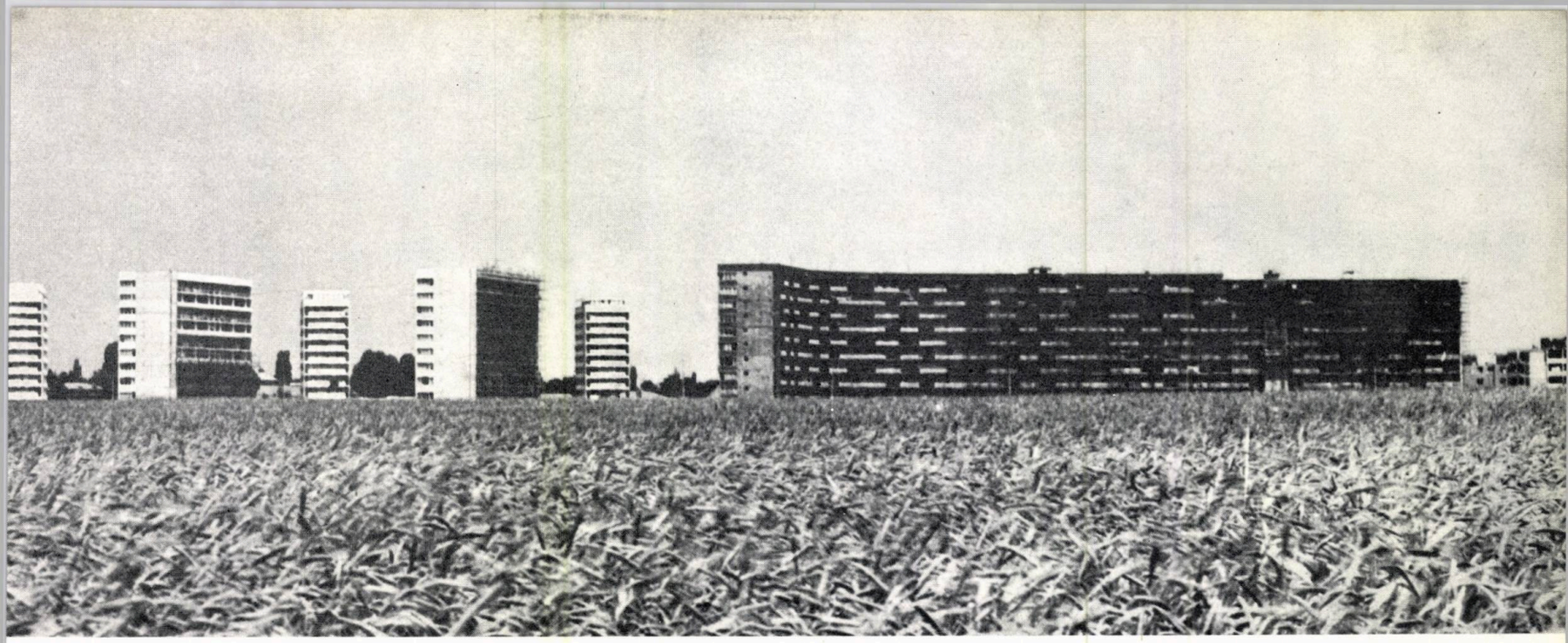

Vedere de ansamblu a cartierului de locuințe Balta Albă-Est

LOCUINŢE ÎN CARTIERUL BALTA ALBĂ — BUCUREŞTI

CARTIERULUI

Colectiv de proiectare : arhitecții N. Kepeș
N. Porumbescu, S. Bercovici
Institutul Proiect-București

studii de amplasament, prin elaborarea schiței de sistematizare a cartierului Balta Albă, au fost puse bazele unei dezvoltări ordonate, organizate a ansamblurilor de locuințe, precum și posibilitatea etapizării construcției lor.

Schița de sistematizare a cartierului Balta Albă organizează teritoriul zonei, care este limitată de patru magistrale: la nord, bd. Muncii (viitoarea arteră est-vest a orașului); la vest, șos. Mihai Bravu (inelul II de circulație); la sud, bd. Ion Șulea și spre est artera ce desparte zona industrială de cartierul Balta Albă. Suprafața de teren ocupată în limitele acestor magistrale este de cca. 590 ha, iar suprafața locuibilă de 1 087 000 m², repartizată în cca. 36 000 apartamente. Populația viitoare ce va putea fi cazată pe acest teritoriu va fi de cca. 100 000 locuitori, din care cca. 25 000 de muncitori, tehnicieni și funcționari din industriile existente și în dezvoltare din zona de est a orașului. Schema de circulație, delimitarea cartierelor interioare și a microraioanelor propuse au fost determinate de această funcțiune dominantă precum și de necesitatea unei ușoare legături cu zona centrală a orașului, cu ansamblul de locuințe pentru cca. 400 000 locuitori ce urmează să se creeze în sudul orașului, precum și cu zona de odihnă și recreație formată de salba de lacuri din nord. A trebuit să se țină de asemenea seama de zonele interioare degradate, ocupate de gropile fostelor fabrici de cărămidă, precum și de zona centrală care prezintă o mare suprafață de apă freatică, toate ocupînd cca. 60 ha, adică aproape 10% din întregul teritoriu.

Pe baza tuturor acestor considerente a fost determinată schema stradală, soluția compozițională concentrîndu-se în jurul zonei centrale — degradate și cu mare suprafață de apă — centrul administrativ-cultural al cartierului și zona centrală de odihnă și recreație. Vechile gropi, reamenajate și puternic plantate vor crea spațiile verzi interioare zonelor locuite.

Au fost proiectate șase mari cartiere de locuit cu o suprafață variind între 85—120 ha și separat un cartier central cultural-administrativ și de recreație și odihnă. Fiecare cartier cuprinde între 2—3 microraioane, ale căror suprafețe variază între 20—40 ha. În total sînt 12 microraioane cuprinzînd fiecare o populație de cca. 8—10 000 locuitori.

În afara marilor dotări centrale, fiecare cartier și fiecare microraion va beneficia de dotările necesare: comerț, sănătate publică, învățămînt, cultură, sport, recreație, administrație.

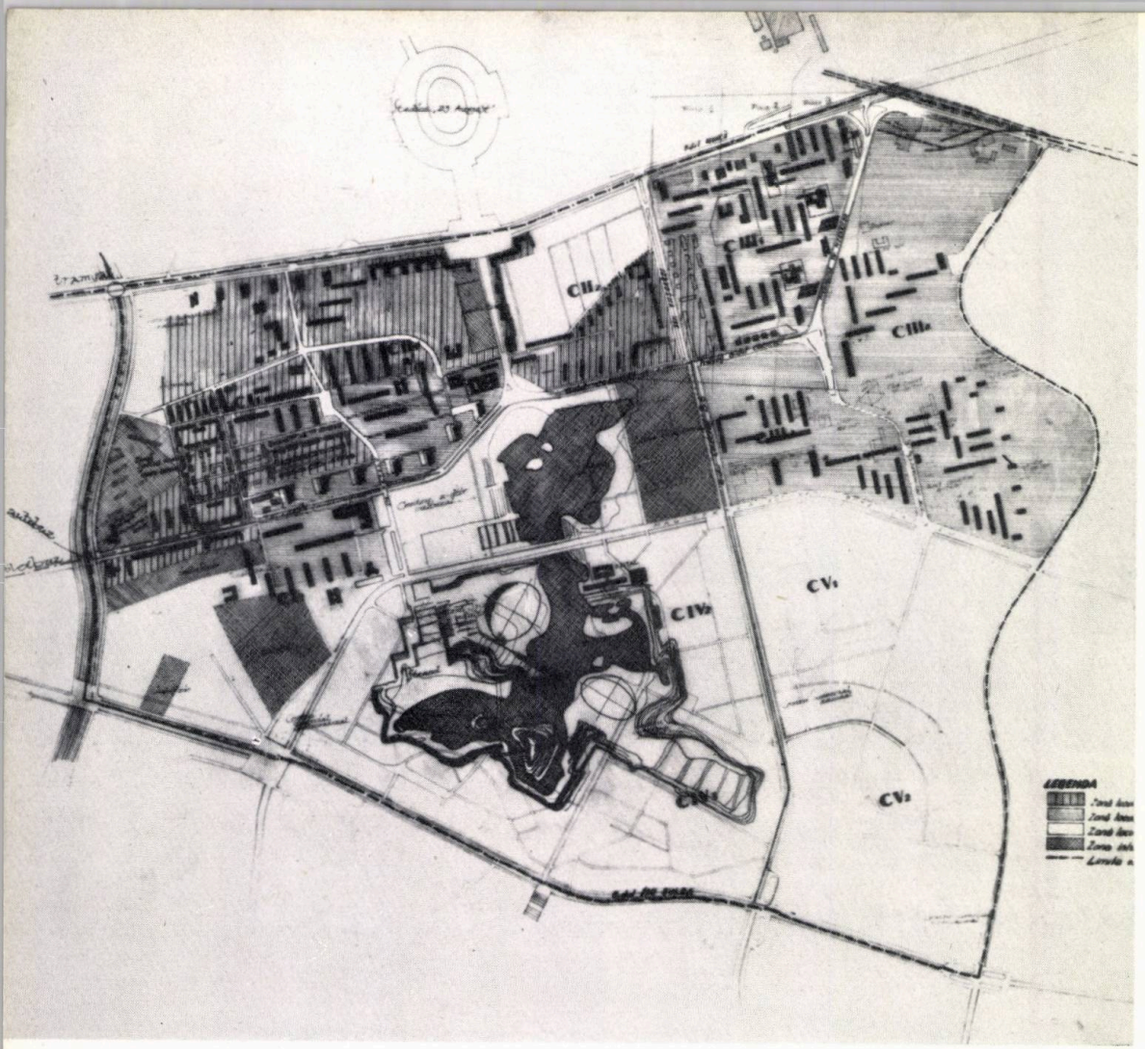

1 | 2
3

1 — Planul general de sistematizare a cartierului
2 — Desfășurarea blocurilor cu 12 niveluri de-a lungul bulevardului Muncii
3 — Detaliu de sistematizare a cartierului Balta Albă — Zonele Institutului de Inframicrobiologie, centru și est — Machetă

Dăm mai jos cîteva date tehnico-economice ale sistematizării cartierului Balta Albă:

Suprafața totală	590,00 ha
	din care:
— suprafața pe sol pentru locuințe	227,00 ha
— suprafața pe sol pentru dotări	61,00 ha
— drumuri	46,00 ha
— parcaje și garaje	33,00 ha
— spații verzi	38,00 ha
— terenuri sportive	42,00 ha
Total parțial	447,00 ha
Suprafața pe sol a zonei centrale, inclusiv locuințele și zona unui spital cu 1 000 de paturi	78,00 ha,
	din care:
— suprafața pe sol a străzilor și arterelor principale	25,00 ha
— suprafața pe sol pentru dotări orășenești	40,00 ha
Total parțial	143,00 ha

În ceea ce privește densitățile rezultate, ele apar astfel:

— locuințe reale/ha	80 apart./ha
— locuințe convenționale/ha	81 apart./ha
— locuitori/ha	225 loc./ha
— suprafață locuibilă/ha	2 500 m²/ha

Regimul de construcție se repartizează astfel:

1 — clădiri cu 1, 2, 4, 5 niveluri, cu apartamente de 2, 3, 4 camere (familii numeroase, bătrîni)	40%
2 — clădiri cu 9, 10, 12 niveluri, cu apartamente de 2, 3 camere (familii cu copii puțini)	43%
3 — clădiri cu 15, 16 niveluri, cu apartamente de 1, 2 camere (celibatari și familii tinere fără copii)	17%
— număr mediu de etaje	6,5

★

Dacă între anii 1954—1958, atît amplasarea locuințelor cît și a dotărilor nu s-a făcut organizat, regimul de construcție fiind mic (construcții parter sau parter și etaj în cartierul Cățelu), o mare suprafață liberă nefiind economic folosită, o dată cu începerea unei intense campanii de construcții — în anul 1961 — s-a trecut la aplicarea planului de sistematizare, prevăzînd clădiri cu cinci, nouă și douăsprezece niveluri.

Astfel, în anii 1961—1962 s-au realizat trei mari ansambluri de locuințe:

1. Ansamblul Balta Albă-Institutul de Inframicrobiologie, amplasat la intersecția șos. Mihai Bravu cu viitoarea arteră centrală a cartierului (actuala stradă Baba Novac). Ansamblul cuprinde 7 blocuri de locuințe cu p + 4, p + 9 și p + 12 niveluri, totalizînd 529 de apartamente.

2. Ansamblul Balta Albă-Est, amplasat în vecinătatea viitorului cartier central al Bălții Albe, cuprinzînd un număr de 15 blocuri cu 1230 apartamente, cu p + 4 și p + 9 niveluri.

3. Ansamblul Balta Albă-Centru, amplasat în zona din imediata apropiere a bd. Muncii, în fața parcului « 23 August » și spre interior către cartierul Cățelu, construit între anii 1956—1957, cuprinde 16 blocuri cu p + 4, p + 9 și p + 11 niveluri, totalizînd 2 026 de apartamente.

Arh. S. BERCOVICI

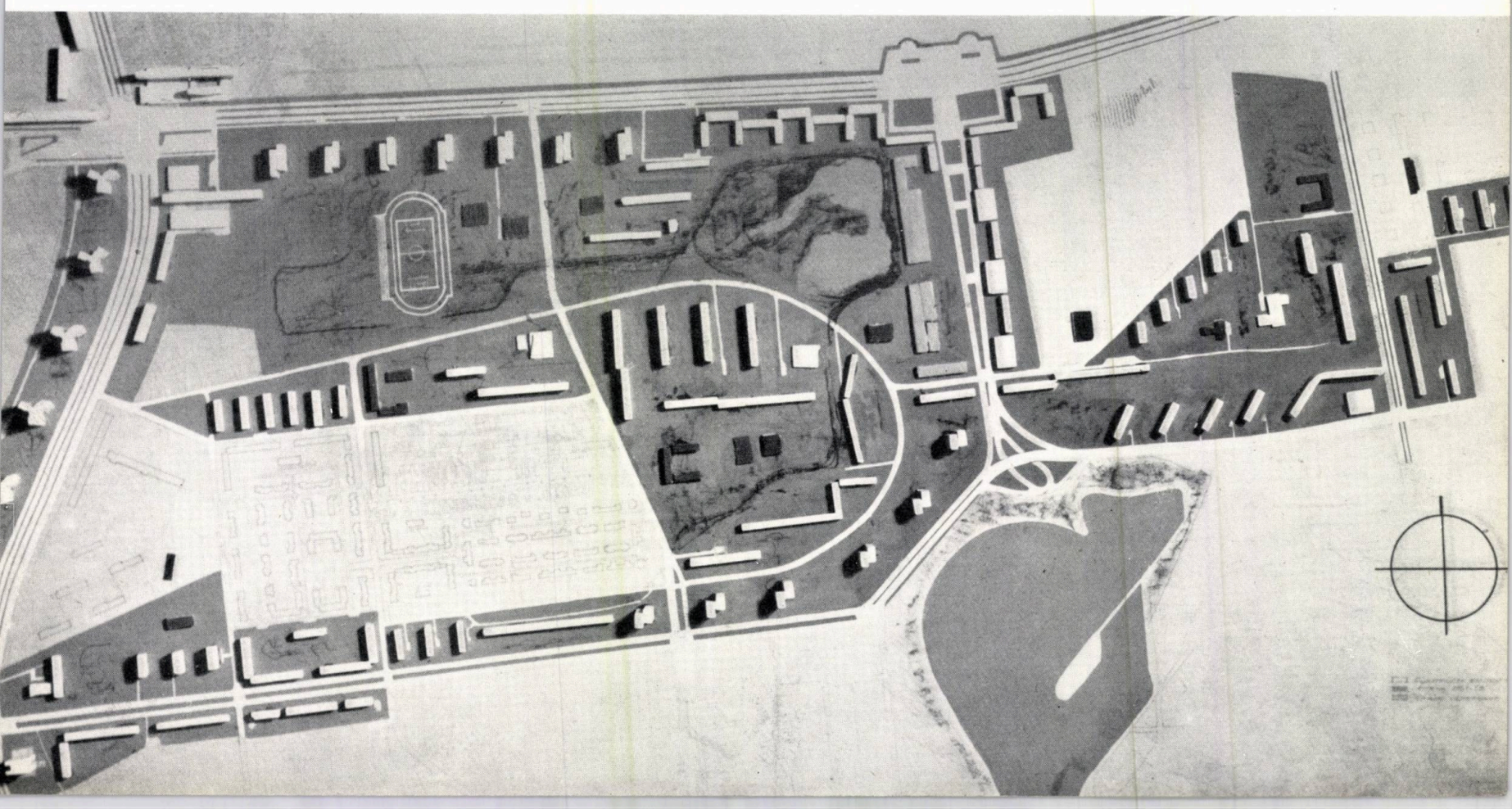

2 - ANSAMBLUL DE LOCUINȚE BD. MUNCII-BALTA

Colectiv de proiectare:

Arhitectură: *arhitecții S. Bercovici (șef proiect complex), Maria Bărbulescu, D. Bota, Margareta Dîmboianu, M. Hoffman, I. Moscu*

Rezistență: *inginerii N. Ardare, Al. Progreseanu, O. Verșescu*

Institutul Proiect-București

Este amplasat parțial pe bd. Muncii și de o parte și de alta a șos. Cățelu. Sistematizarea de detaliu, studiată în mai multe variante, s-a concretizat în propunerea de a se dispune blocurile pe terenurile libere sau cu demolări reduse, creîndu-se între blocuri spații libere plantate pentru recreație sau joacă pentru copiii pînă la 5—6 ani.

Bloc cu 12 niveluri — Plan parter

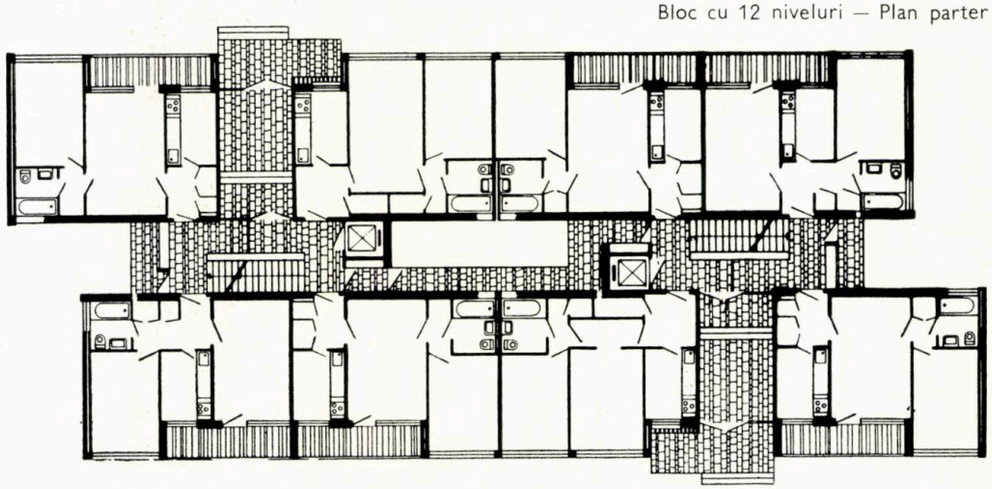

Vedere generală a cartierului Baltă Albă

ALBĂ CENTRU

Bloc cu 12 niveluri — Plan etaj

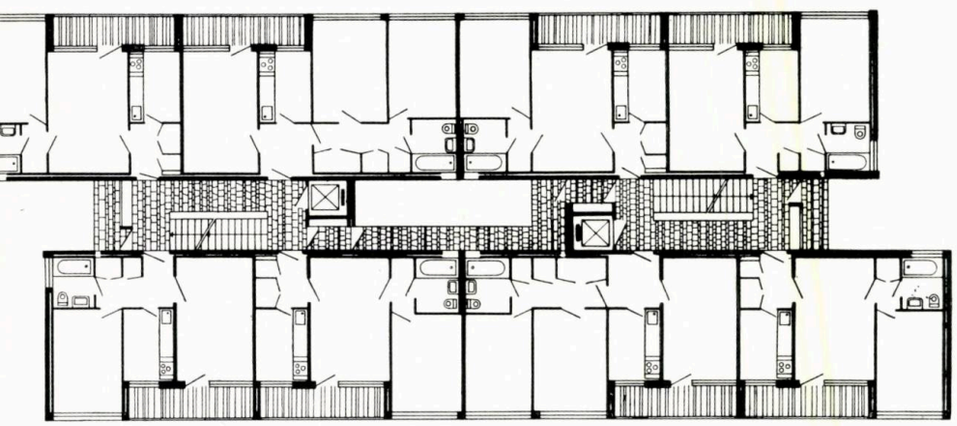

În cadrul studiului de sistematizare se prevedea realizarea a 16 blocuri de locuințe, a unei școli cu 24 de clase, a unei școli medii pentru cartierul I, a creșelor și grădinițelor, precum și a spațiilor comerciale și administrative necesare.

În cursul anului 1962—63 s-au executat toate cele 16 blocuri de locuințe, școala cu 24 de clase și urmează să se înceapă execuția unui mic centru comercial. Creșele și școala medie se vor executa mai tîrziu, ele impunînd demolări mai mari.

Din cele 16 blocuri, 4 blocuri sînt cu 5 niveluri, 6 blocuri cu 10 niveluri și 6 blocuri cu 12 niveluri. Ținînd seama de înălțimea clădirilor și de orientarea lor în sistematizare s-au folosit patru tipuri de secțiuni de locuințe:

1. Tipul *a*, cu 5 niveluri, cu apartamente de 2 și 3 camere, pe structură din zidărie portantă, cu planșeu din prefabricate STASSA. Secțiunea utilizată este refolosită și în cadrul ansamblurilor Balta Albă-Inframicrobiologie și Balta Albă-Est, cu modificarea tratării fațadelor.

2. Tipul *b*, cu 10 niveluri, cu dublă orientare (nord-sud), la care s-a refolosit secțiunea utilizată la ansamblurile de locuințe de pe șos. Mihai Bravu, cu modificări aduse intrărilor la parter și modului de repartiție a balcoanelor, astfel ca fiecare apartament să beneficieze de suprafața corespunzătoare. S-au realizat apartamente cu 2 și 3 camere și garsoniere la parter. S-au prevăzut spălătorii, uscătorii și garaje pentru biciclete; colectarea și evacuarea gunoiului se face pe la subsol, cu acces în rampă direct din exterior. Structura este celulară cu pereți monoliți de 15 cm și planșeu de grinzi și placă de 8 cm.

3. Tipul *c*, cu 10 niveluri, cu orientare est-vest, realizat pe baza adaptării secțiunii utilizate la ansamblul de locuințe bd. Dimitrov — Gara de Est. S-a acordat o atenție aparte intrărilor, palierelor scărilor, precum și studiului spațiilor anexe ale apartamentelor (cămări, dulapuri în perete, balcoane). Grupurile gospodărești, uscătoriile și spălătoriile sînt dispuse la ultimul nivel, iar evacuarea gunoiului se face la parter lîngă intrarea secundară.

4. Tipul *d*, cu 12 niveluri, este rezolvat pe o secțiune nouă, cu simplă orientare, cu apartamente de 2 și 3 camere decomandate. Secțiunea de nivel are 6 apartamente de 2 camere și 2 de cîte 3 camere, apartamentele fiind grupate cîte 4 în jurul a două scări cu o singură rampă și legate între ele prin curtea interioară cu un balcon.

S-a obținut ventilarea și luminarea directă a tuturor băilor, crearea de logii în fața încăperilor de locuit și a bucătăriilor, decomandarea majorității încăperilor, crearea de dulapuri-cămări și debara la toate apartamentele. Uscătoriile sînt dispuse la etajul 11, iar evacuarea gunoiului se face pe la subsol, printr-un acces separat de intrarea locatarilor în clădire.

În afara studiului atent acordat secțiunilor, a introducerii unui confort maxim în cadrul devizelor aprobate, s-a căutat să se realizeze și o variație în studiul fațadelor tuturor blocurilor, evitînd repetarea monotonă a elementelor, gruparea blocurilor fiind aceea care să creeze unitatea ansamblului. Existența unui important număr de locuințe vechi, cu parter sau parter-etaj, spre bulevardul Muncii, va mai împiedica un anumit timp crearea ambianței necesare, în special blocurilor înalte de pe bulevardul Muncii și clădirilor cu 5 niveluri.

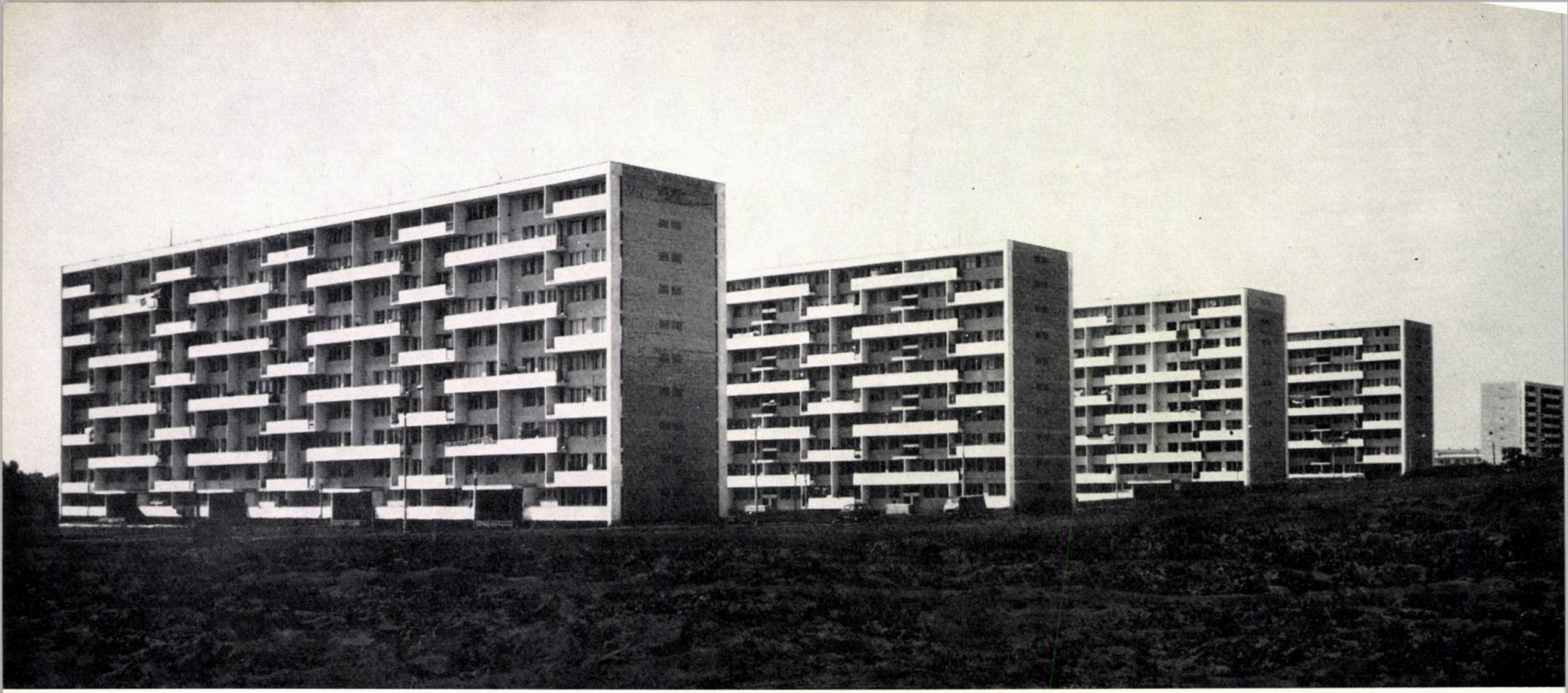

Prin studierea circulației, prin crearea zonelor de parcare și cele de joacă pentru copii, prin diferențierea circulației pietonilor de cea a vehiculelor, prin prevederea a două mari garaje de motociclete, s-a urmărit ca o dată cu terminarea ansamblului să se poată crea cele mai bune condiții de existență celor 8000 locuitori care ocupă peste 2 000 de apartamente.

★

În cursul anilor 1960—1964 urmează a se crea un mare ansamblu de locuințe ce va completa aproape toată zona construită a cartierului I și II din Balta Albă. Se vor realiza un număr de 2 640 de apartamente, unindu-se astfel într-un mare ansamblu cele trei ansambluri construite în 1961—1962 (Balta Albă-Inframicrobiologie, Balta Albă-Est și Balta Albă-Centru). Construcția celor cinci complexe comerciale, deschiderea unor noi artere principale (șos. Cățelu, pînă la zona centrală, și artera Baba Novac — Drumul Murgului) vor rezolva și aceste probleme atît de importante pentru populația cartierului: legătura de transport cu orașul și asigurarea cu unități comerciale.

Pentru colectivele de proiectanți ai ansamblurilor de locuințe din Balta Albă, experiența destul de dificilă în conceperea proiectelor și mai ales a urmăririi realizării lor, va permite ca la ansamblurile care se studiază în momentul de față pentru celelalte microraioane din Balta Albă, să se obțină indici superiori de folosire a spațiilor construite și o creștere a confortului locuințelor, creîndu-se unități complexe de trai, care să satisfacă toate necesitățile materiale și spirituale ale locuitorilor.

Arh. S. BERCOVICI

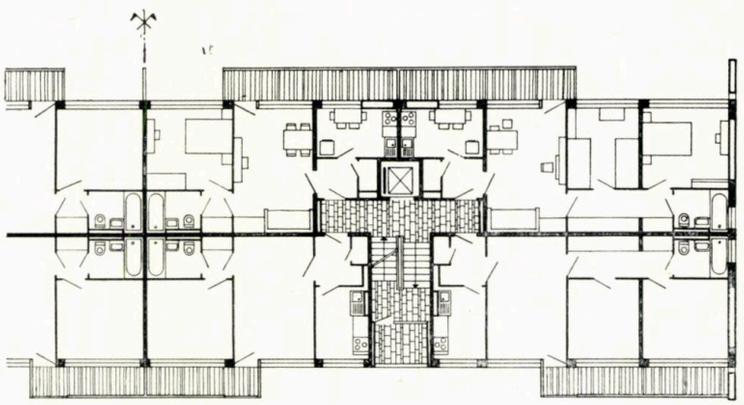

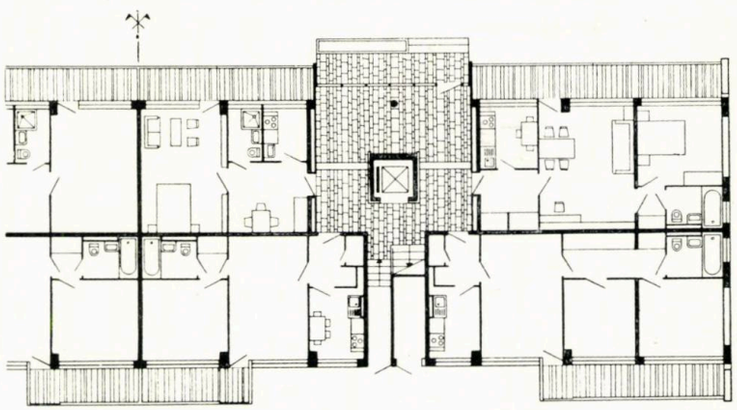

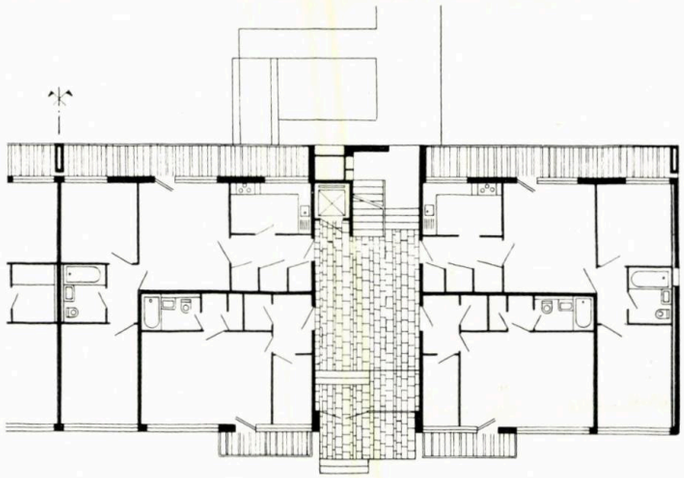

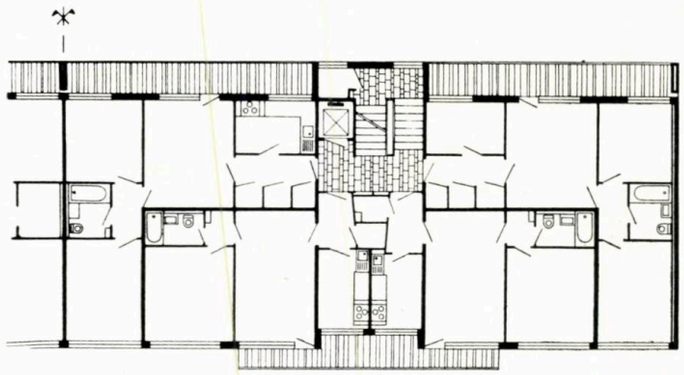

1 | 4 5
2 | 6
3 |

1 — Vederea blocurilor cu 10 niveluri cu apartamente cu o singură orientare
2 — Bloc cu 10 niveluri cu apartamente cu o singură orientare — Plan etaj
3 — Bloc cu 10 niveluri cu apartamente cu o singură orientare — Plan parter
4 — Bloc cu 10 niveluri cu apartamente dublu orientate — Plan parter
5 — Bloc cu 10 niveluri cu apartamente dublu orientate — Plan etaj
6 — Incintă din cartierul Balta Albă—Centru — Vederea blocurilor cu 4 niveluri și a blocurilor cu 12 niveluri

3 - ANSAMBLUL DE LOCUINȚE BALTA ALBĂ-INFRAMICROBIOLOGIE

Colectiv de proiectare:

Arhitectură: arhitecții Margareta Dîmboianu, Ana Keszeg, Carmen Borc, Al. Șerbescu

Structura de rezistență: inginerii N. Ardare, Al. Progreseanu, Oct. Verșescu, I. Dumitrescu

Institutul Proiect-București

Acest ansamblu se situează în zona de sud-vest a cartierului Balta Albă, la intersecția esplanadei Baba Novac cu șoseaua Mihai Bravu.

Construcțiile au fost executate în anul 1961—1962 o dată cu cele ale Institutului de Inframicrobiologie, amplasat la nord de artera Baba Novac.

Esplanada Baba Novac este una din arterele principale ce străbate cartierul Balta Albă de la vest spre est, făcînd

Perspectiva blocurilor cu multe niveluri din zona Institutului de Inframicrobiologie

legătura cu orașul și cu zona industrială din partea de est a orașului.

Ansamblul este compus din 7 blocuri și totalizează 529 de apartamente: 3 blocuri cu 5 niveluri pe latura de sud, 3 blocuri cu 9 niveluri pe latura de nord și un bloc cu 12 niveluri pe latura de sud, la intersecția cu șoseaua Mihai Bravu.

Pe două niveluri ale blocului cu 12 niveluri pe o suprafață desfășurată, de 1 200 m² este amplasată o dotare

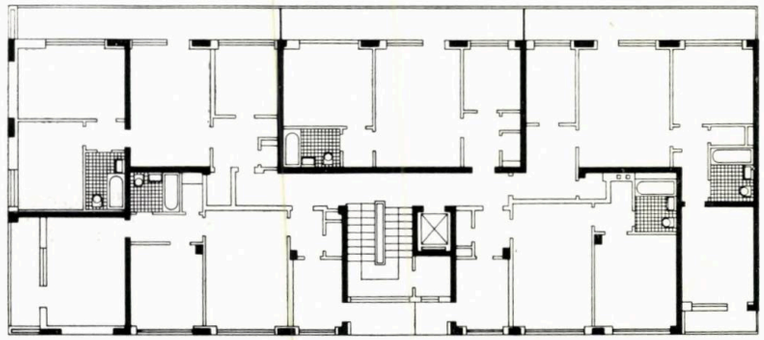

Bloc cu 9 niveluri în zona Institutului de Inframicrobiologie — Plan nivel curent

Bloc-punct cu dispensar de circumscripție și farmacie

sanitară de microraion: un dispensar de circumscripție sanitară pentru adulți și copii, centru stomatologic cu 4 cabinete dentare și laboratoarele anexă, precum și o farmacie.

Alte dotări de microraion ca: unități comerciale, școală elementară, grădiniță, creșă, bibliotecă, cinematograf, urmează să se execute între anii 1963—1966, cînd se va ajunge cu restructurarea întregului microraion pînă la calea Dudești (la sud), strada Drumul Murgului (la est) și șoseaua Mihai Bravu (la vest).

Blocuri cu 9 niveluri în zona de est a cartierului

Tipurile de blocuri utilizate la ansamblul Balta Albă-Inframicrobiologie au fost:

— Blocuri cu 5 niveluri, pe baza secțiunii refolosibile I.P.B., cu zidărie portantă, planșee fîșii Stassa, învelitoare terasă; secțiunea are 4 apartamente la scară (2 de 3 camere și 2 de 2 camere) și dublă orientare. Secțiunea este cea folosită și în cadrul ansamblului « Balta-Albă-centru »; modificarea golurilor de ferestre, a balcoanelor și tratarea finisajului fațadelor oferă blocurilor un aspect diferit.

— Blocurile cu 9 niveluri au cîte 2 scări, cu cîte 5 apartamente la scară; ele reprezintă tipul de bloc « C » executat la ansamblul de locuințe « Maior Coravu », cu modificări la parter și la fațade, și introducerea unui balcon general pe fațada vest, spre șos. Mihai Bravu, care asigură umbrirea în timpul verii și dă un aspect mai plăcut.

— Blocul-punct cu 12 niveluri are 4 apartamente de 3 camere la scară; nivelul curent reprezintă tipul de apartament folosit la blocurile-punct executate la Gara de Est, cu îmbunătățiri aduse la scara de acces care are 2 rampe și este luminată natural. Avînd în vedere că blocul are 12 niveluri s-a introdus al doilea lift și s-au îmbunătățit finisajele interioare prin executarea unui perete cu dulapuri înzidite la vestibul.

Încălzirea acestui ansamblu se face cu două puncte termice, din care unul este cuplat cu centrala termică a spitalului de contagioși (pentru blocurile S1, S2, S3), iar celălalt adosat blocului U1, pentru blocul cu 12 niveluri. Dotarea sanitară și blocurile cu 5 niveluri situate pe latura de sud a străzii au puncte termice ce fac parte din rețeaua de încălzire prin termoficare a Bălții Albe.

Ca finisaje exterioare, pentru blocurile cu 5 niveluri s-a utilizat alternarea tencuielilor de praf de piatră stropit, cu panouri tencuite și zugrăvite cu vinacet în culori pastelate.

La blocurile cu 9 și 12 niveluri s-au utilizat tencuieli de praf de piatră, tencuieli vopsite cu vinacet și placarea plinurilor mari din fațadă cu cărămidă de placaj în culoarea galben deschis.

Arh. MARGARETA DÎMBOIANU

Bloc cu 9 niveluri din zona de est a cartierului

Arh. ALEXANDRA FLORIAN

ELEMENTE DE DOTARE A SPAŢIILOR DE JOC PENTRU COPII ÎN ANSAMBLURILE DE LOCUINŢE

Studiu întocmit în cadrul ISCAS
Autor, arh. Alexandra Florian
Coautor, arh. Ofelia Stratulat

ELEMENTE NECESARE PENTRU DOTAREA SPAŢIILOR DE JOC

Nr. crt.	Schema	Denumirea elementelor de joc	Grupe de vîrstă			
			0-3 ani	4-6 ani	7-10 ani	11-14 ani
0	1	2	3	4	5	6
1		Umbrar sau adăpost.	•	•	•	•
2		Bancă.	•	•	•	•
3		Împrejmuiri.	•	•	•	•
4		Teren cu nisip.		•	•	•
5		Teren cu iarbă.	•	•	•	•
6		Platformă de joc cu minge, coardă sau șotron.		•	•	•
7		Pistă pt. trotinete, tricicllete, biciclete.		•	•	
8		Bazin cu nisip.	•	•	•	
9		Bazin cu apă.		•	•	•
10		Mese și taburete		•	•	
11		Balansoar.		•	•	
12		Leagăn.		•	•	•
13		Carusel.		•	•	
14		Tobogan.		•	•	•
15	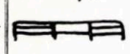	Spaliere.		•	•	•
16		Elemente pt. cățărat.		•	•	•
17		Elemente pt. echilibru			•	•
18		Elemente pt. diferite jocuri		•	•	•
19		Tablă pt. desen		•	•	•
20		Vehicul scos din uz			•	•
21	00.	W.C.		•	•	•

Un colectiv de arhitecți din sectorul de tipizare al ISCAS a întocmit un studiu care va sta la baza unor proiecte directive pentru elementele de dotare a spațiilor de joc pentru copii în ansamblurile de locuințe.

La elaborarea studiului s-a ținut seama de posibilitatea rezolvării problemei desfășurării jocului copiilor în afara locuințelor, în bune condiții. Crearea condițiilor necesare pentru ca jocurile în aer liber să se desfășoare în mod interesant și atractiv, într-un loc bine determinat, aproape de locuință și — ceea ce este foarte important — retras de la arterele de circulație, face să dispară grupurile agitate și gălăgioase de copii care ocupă în permanență strada și stingheresc circulația, deranjînd liniștea locatarilor și dînd naștere la numeroase discuții între aceștia.

A fost cercetat un vast material documentar atît din țară cît și din străinătate. În numeroase proiecte de ansambluri de locuințe din țara noastră au fost prevăzute spații pentru copii care au fost amenajate și dotate cu elemente de joc. Astfel, în cartierul Țiglina I — Galați, în incintele ansamblului de locuințe din piața « Hristo Botev » din Brăila, în ansamblul « 23 August » din Oradea, la Hunedoara, Onești și în alte noi ansambluri de locuințe, au apărut spații special amenajate pentru copii dotate cu leagăne, balansoare, bazine de nisip, tobogane etc., constituind un punct atractiv pentru copiii care locuiesc în aceste aglomerații.

În urma cercetării realizărilor de pînă acum din țara noastră și din străinătate, a reieșit necesitatea întocmirii unui studiu științific care să determine — pe baza analizei caracterului psihic și fizic al copilului și al nevoilor acestuia în ceea ce privește jocul în aer liber — dimensionarea spațiilor de joc, clasificarea acestora, amplasarea față de locuință și, ceea ce este deosebit de important, cu ce anume elemente trebuie dotat spațiul de joc pentru ca acesta să prezinte în mod permanent o atracție pentru copil prin posibilitățile de desfășurare a jocurilor și prin varietatea acestora. Nu trebuie uitat că în orașele mari, condițiile de viață ale copiilor sînt mai dificile. Și poate prea des, în elaborarea ansamblurilor de locuințe, nu se ține seama îndeajuns de nevoile copiilor în afara locuinței, fie prin neprevederea spațiilor de joc, fie prin dotarea nevariată și neatractivă a acestora.

★

Nevoile copilului se formează și suferă unele schimbări o dată cu vîrsta, posibilitățile lui psihice și fizice transformîndu-se pe măsură ce crește. Domeniul interesului său se schimbă și în același timp se îmbogățește și viața sa psihică. Schimbările în starea psihică a copilului și transformările fiziologice progresive sînt atît de importante, încît pe această bază psihologia a stabilit mai multe perioade de dezvoltare a copilului. Practica pedagogică a elaborat o împărțire a instituțiilor care se ocupă de educarea copiilor. Pe aceleași criterii, spațiile de joc ce urmează să fie amenajate în ansamblurile de locuințe vor servi grupe de copii de aceeași vîrstă, cu preocupări comune: grupa I cuprinde copii pînă la 3 ani, grupa II pe cei de la 4 la 6 ani, grupa III de la 7 la 10 ani și grupa IV de la 11 la 14 ani. Ținînd seama de caracteristicile grupelor de vîrstă, de preocupările copiilor, se pot amenaja spații de joc de diverse categorii.

Astfel, vor exista:

I. Spații de joc curente.

1. Colț pentru sugari, situat într-un loc liniștit, dotat cu bănci pentru mame

2. Spațiu mic pentru grupa 1—3 ani cu bazin de nisip, peluză de iarbă (eventual e lemente de cățărat cu gabaritul cel mai mic)

1 — Bazine cu nisip
2 — Bazine cu apă
3 — Tobogan
4 — Dotări minime ale spațiilor de joc pentru copiii din grupa I-a
5 — Dotări minime ale spațiilor de joc pentru copiii din grupa a III-a

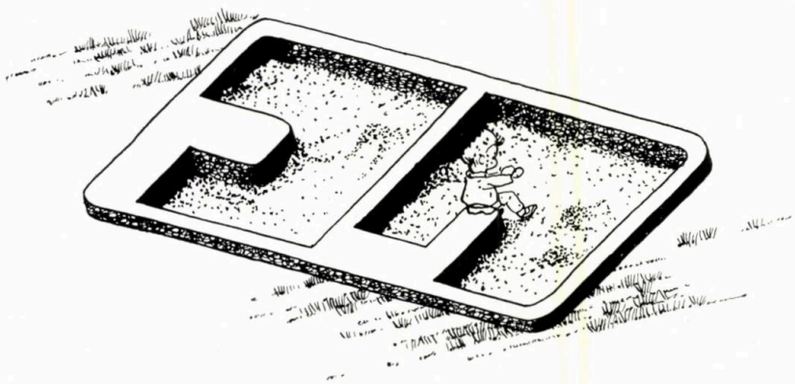

1

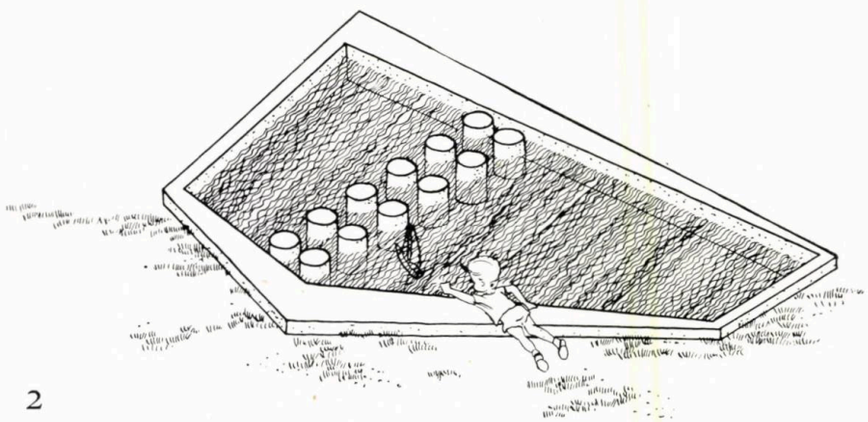

2

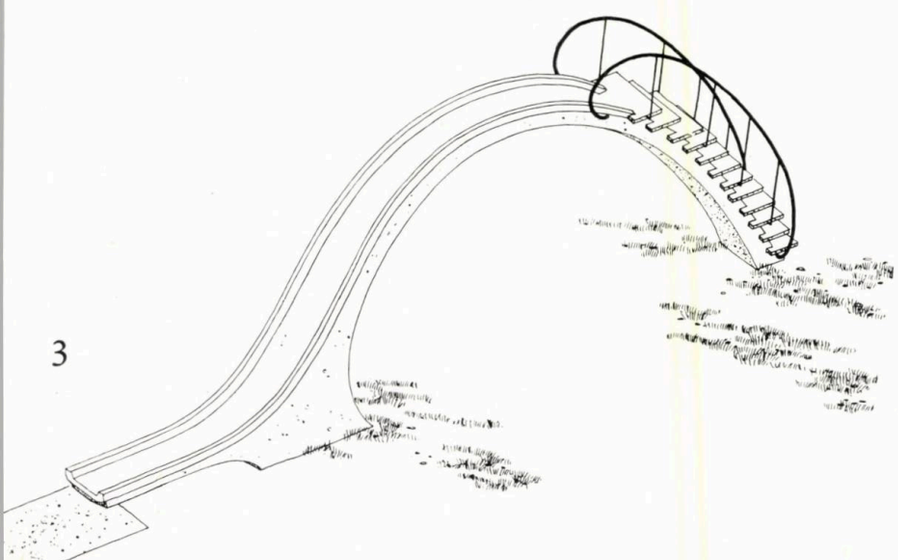

3

4

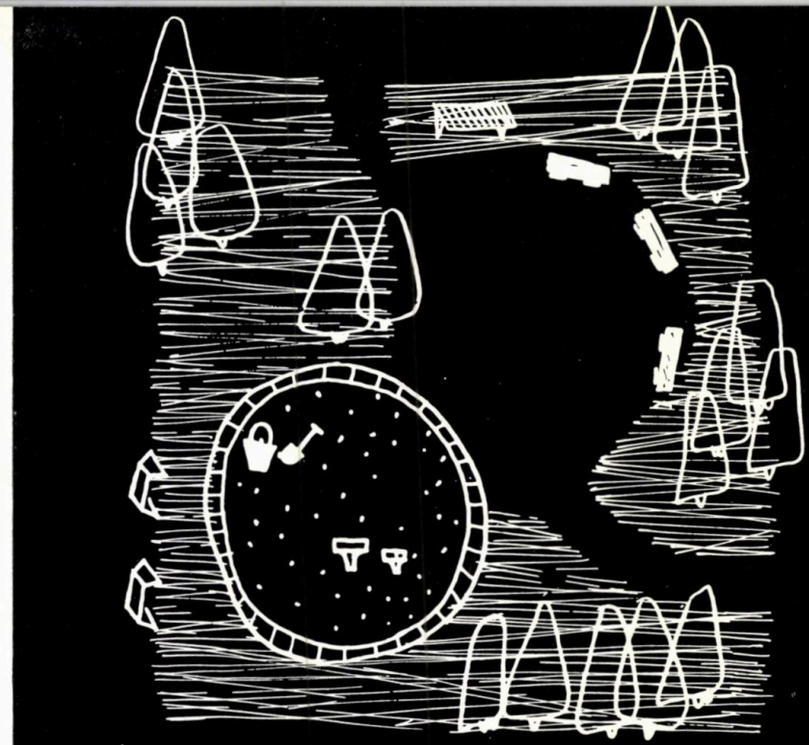

5

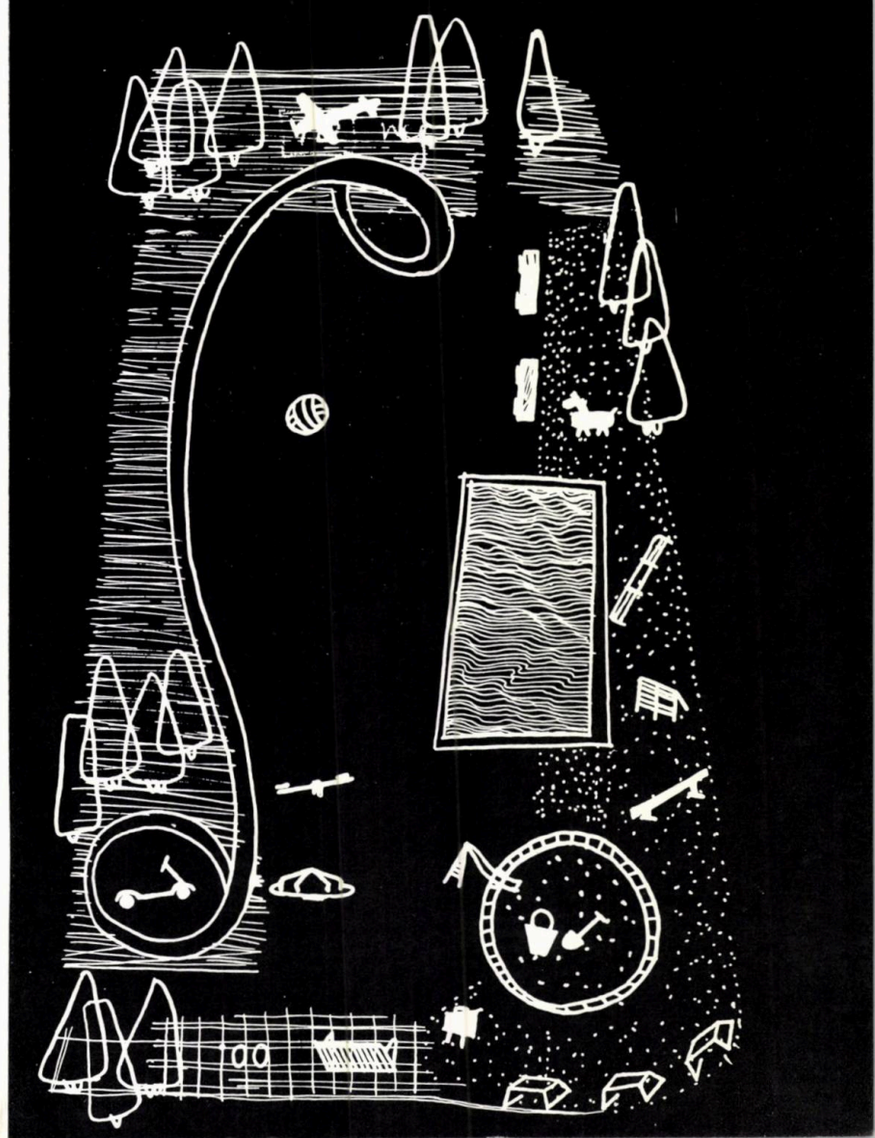

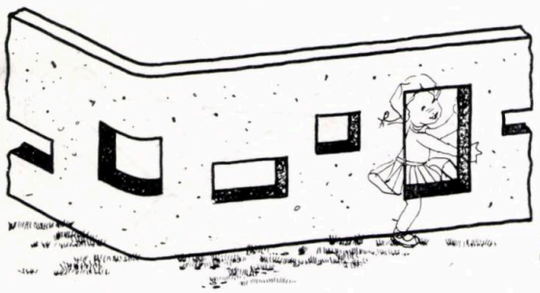

6

7

8

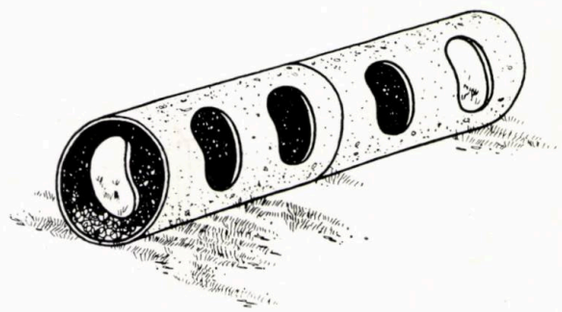

9

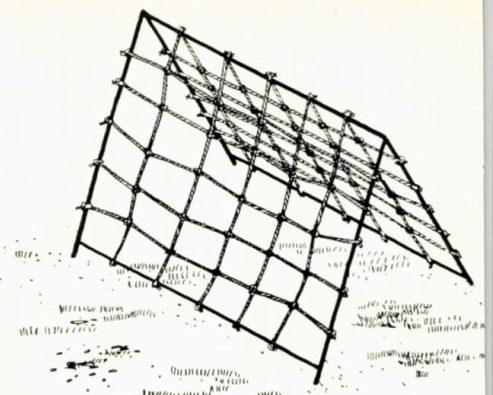

10

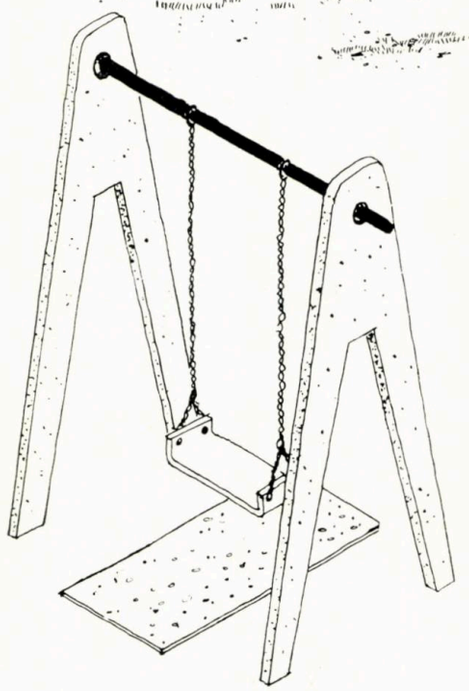

11

3. Spațiu pentru copii mai mari, cu o platformă de joc de gabaritul adecvat vîrstei, pe care se pot desfășura jocuri de colectiv, jocuri cu mingea, coarda sau șotron.

II. Terenuri de sport cu platforme, astfel amenajate încît să permită practicarea voleiului, sărituri, curse de fond.

III. Spații cu piste pentru trotinete, biciclete, patine cu role.

IV. Amenajări ale terenurilor, cu reliefuri naturale sau special create, care pot fi folosite și iarna pentru săniuș, patinaj sau chiar o mică pantă pentru schi.

V. Spații pentru cultivarea plantelor și grădinărit.

VI. Spații special amenajate cu jocuri de apă, folosite numai în timpul verii.

VII. Colțuri liniștite, unde copiii desfășoară jocuri fără zgomot (citit, lucru de mînă, îndeletniciri practice, șah etc.) sau se odihnesc.

VIII. Terenuri libere, rezervate pentru jocuri de aventură (prevăzute cu colibe sau căsuțe, grote, tunele în relief natural) și permițînd organizarea jocurilor de tabără. Această categorie de spații este bine să fie dotată cu elemente de construcții sau prefabricate cu ajutorul cărora copiii pot să-și dezvolte imaginația creatoare, abilitatea și îndemînarea.

★

Soluția adoptată pentru spațiul de joc trebuie să dea copiilor libertatea de a folosi elementele de joc, fără a se stingheri unul pe celălalt. Locurile pentru diverse jocuri să fie astfel amplasate încît fiecare copil să poată trece de la unul la altul fără dificultăți. Copiii au nevoie de suprafețe mari, dar și de colțuri mici, de lumină, umbre și penumbre pentru jocurile care stimulează imaginația și gîndirea.

Înainte de a trece la descrierea dotării spațiilor, menționăm unele caracteristici ale elementelor mai importante.

NISIPUL, elementul plastic cel mai apreciat de copii și cel mai folosit, îndeplinește un rol educativ, dezvoltînd imaginația și formînd gustul creației.

APA, alături de nisip, constituie un element de joc mult iubit de copii. Spațiile de joc dotate cu bazine pentru bălăcit sau jucării de apă, cu dușuri sub forme diverse prezintă o atracție deosebită.

INSTALAȚIILE DE GIMNASTICĂ (spalierele, elementele de cățărat sau de echilibru, leagănele, balansoarele și caruselele, elementele pentru sărit și lunecat) contribuie la dezvoltarea armonioasă a organismului, la dezvoltarea curajului și agilității.

PLATFORMELE pentru alergat, pentru jocuri cu mingea sau coarda, pentru șotron, role sau triciclete, permit copiilor să facă sport, să-și consume energia în mod folositor și distractiv.

PELUZA DE IARBĂ este îndrăgită de copiii de toate vîrstele, dînd posibilități de desfășurare a diverse jocuri.

Spațiile de joc pentru copii au o importanță fundamentală pentru dezvoltarea multilaterală a copilului și satisfacerea nevoilor lui.

În primii ani ai vieții, copilul începe să cunoască lumea, să observe obiectele, el își descoperă mîinile și picioarele, se preocupă de cățărare, de mers. Jocurile lui se desfășoară individual și sub protecția permanentă a celor mari. Pentru această grupă de copii pînă la 4 ani este suficient un loc însorit (de minimum 25 m^2), aproape de locuință, amenajat cu o peluză de iarbă, un bazin de nisip și cîteva bănci.

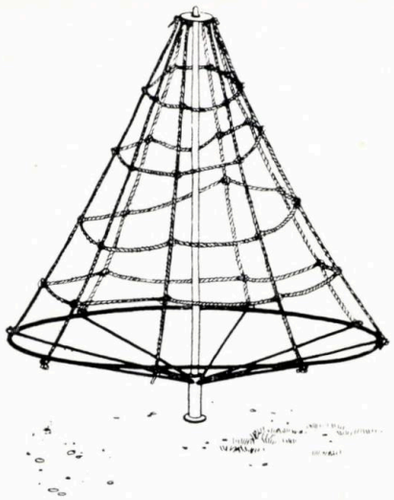

12

6 — Împrejmuiri
7 — Elemente pentru împrejmuiri
8 — Mese și taburete
9 — Elemente pentru joc
10 — Elemente pentru cățărat
11 — Leagăne
12 — Carusel
13 — Elemente pentru echilibru
14 — Dotări minime ale spațiilor de joc pentru copiii din grupa a II-a
15 — Dotări minime ale spațiilor de joc pentru copiii din grupa a IV-a

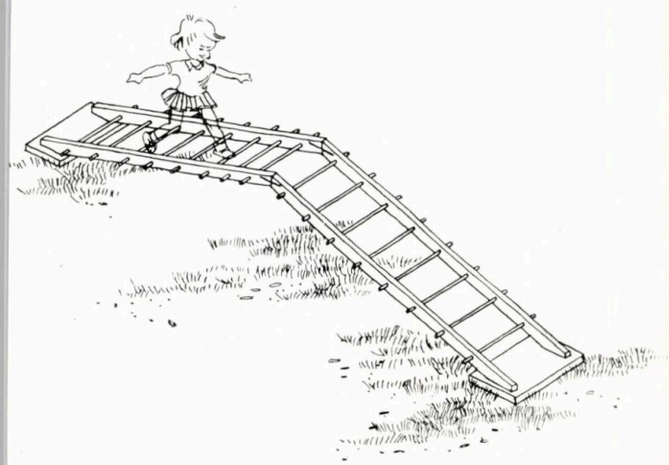

13

14

15

Între 4 și 7 ani, copiii practică jocuri de construcții, fac pictură, desen, modelaj, imită activitățile celor mari și în general dau dovadă de o imaginație foarte bogată.

Se recomandă spații mici de joc (suprafață cca. 150 m^2), la o distanță de cca. 30 m de locuință, cu un teren expus însoririi pînă la cca. 5 ore, cu posibilități de a se asigura și porțiuni umbrite.

Elementele de dotare folosite cu interes sînt:

— bazinul de nisip cu condiția ca nisipul să fie vînturat zilnic, schimbat lunar și tratat cu insecticide, iar bazinul să fie pe cît posibil acoperit cînd nu se joacă copiii
— peluza de iarbă
— platforma pentru curse
— bănci pentru copii și supraveghetori
— balansoare, leagăne și eventual instalații de gimnastică de gabarit mic
— eventual o tablă pentru desenat.

Trecînd la grupa următoare, deosebirile sînt mai accentuate. Copiii de la 7 la 10 ani încep să cunoască regulile diverselor jocuri; ei învață să cîștige și să piardă. De asemenea, în această perioadă încep să aprecieze colectivul, cunoscînd și împrietenindu-se cu copii de aceeași vîrstă. Imaginația se dezvoltă permanent, împreună cu tentativa de a-și măsura puterea și abilitatea; sînt preferate jocurile cu mingea și diverse instalații.

Pentru spațiile acestei grupe se recomandă o suprafață optimă de cca. 600 m^2, amplasată la o distanță de cca. 100 m de locuință. Se recomandă de asemenea următoarele dotări:

— teren de nisip

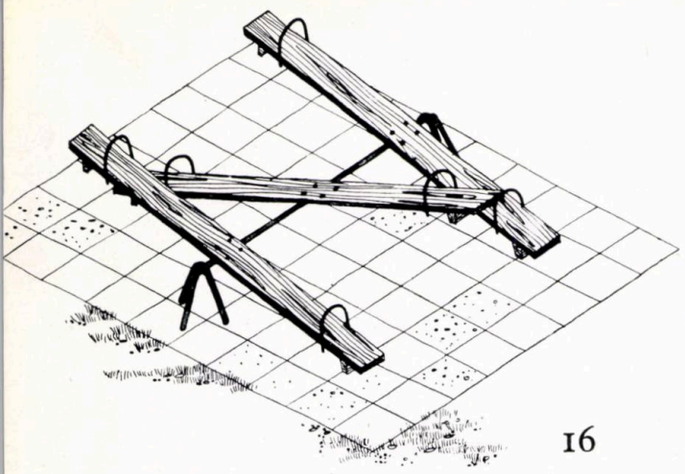

16

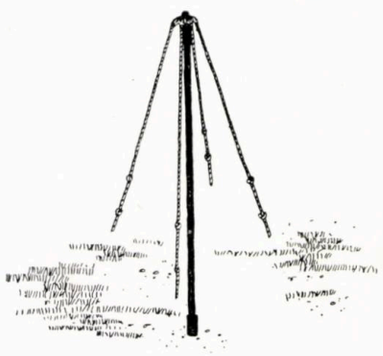

17

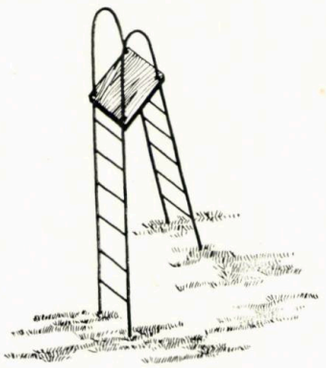

18

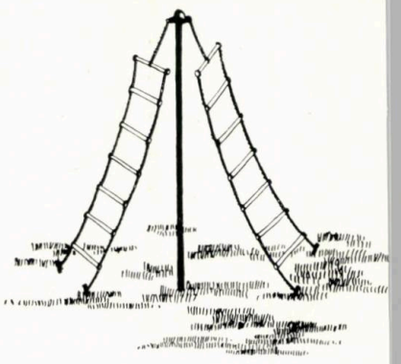

19

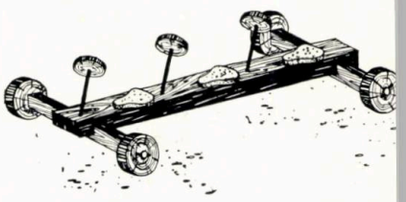

25

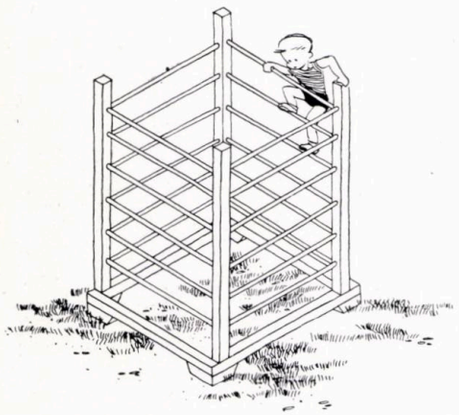

23

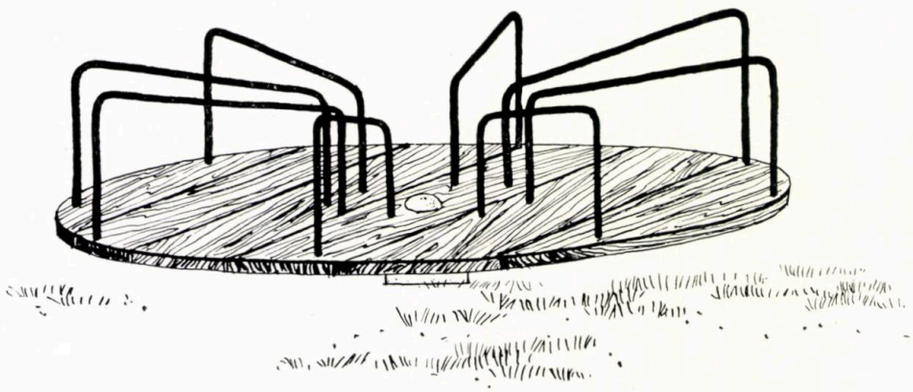

24

26

— teren pentru curse
— teren pentru joc cu mingea, coarda sau șotron
— instalații de gimnastică, balansoare, leagăne sau tobogane mici
— umbrar pentru desfășurarea unor jocuri liniștite
— bănci
— bazin cu apă cu evacuare continuă (apa tratată cu dezinfectante) sau instalație de dușuri
— pistă pentru biciclete, trotinete, role
— tablă pentru desen
— o cabină w.c.

Din ultima grupă fac parte copiii între 10—14 ani care trec printr-o perioadă de intensă viață de colectiv, de întreceri, de inventivitate creatoare în diverse domenii; este o perioadă de jocuri cu mișcări, jocuri sportive, de aventuri, jocuri de tabără etc. Sînt îndrăgite în mod deosebit jocurile pe care copiii și le organizează cu ajutorul unor elemente prefabricate, construind ei înșiși.

Deoarece jocurile acestei grupe de copii se desfășoară cu mult zgomot, este bine ca terenul necesar să fie amplasat îndepărtat de locuință și izolat pe cît posibil printr-o perdea de plantație; este recomandată amplasarea sa într-un spațiu verde sau pe lîngă parcurile caselor de cultură. Suprafața optimă ar fi de cca. 3 500 m². Programul și concepția acestor terenuri trebuie să fie suple, pentru a permite schimbări pe parcurs. În principiu, dotările pentru această grupă de copii trebuie să faciliteze practicarea sportului multifuncțional și a jocurilor de colectiv organizate de copii.

Sînt indicate:
— terenuri pentru jocuri de aventuri
— terenuri pentru sport, care pot fi utilizate iarna pentru săniuș, schi sau patinaj, prin folosirea terenului cu relief natural accidentat sau special amenajat în acest scop cu pămîntul rezultat din săpăturile executate pe șantierul ansamblului
— eventual, terenuri pentru cultivarea plantelor
— eventual, amenajarea unui spațiu în care să se poată prezenta spectacole în aer liber, organizate și pregătite chiar de copii.

Acolo unde este posibil și unde sistematizarea ansamblului de locuințe o permite, se pot grupa spații de joc pentru mai multe grupe de vîrstă. Este mai indicată gruparea grupelor I și II sau III și IV.

★

Datele de bază pentru stabilirea mărimilor spațiilor necesare sînt cele ale populației de vîrstă școlară din zona deservită. În acest sens s-a pornit de la datele urbanistice privind mărimile microraioanelor și cartierelor, considerînd că în prima etapă (aproximativ pînă în 1970—1975) se poate conta pe o normă locuibilă de cca. 9 m² pe persoană în mediul urban, normă care urmează să crească apoi spre cca. 15 m² pe persoană în jurul anului 1985 (după aprecierile ISCAS).

Mărimea grupei de copii de aceeași vîrstă s-a considerat de cca. 1,5% din populație (pe baza datelor de recensămînt din anul 1956), avînd în vedere că o eventuală scădere a ei va duce, în perspectivă, la o reducere a numărului copiilor pe spațiu de joc.

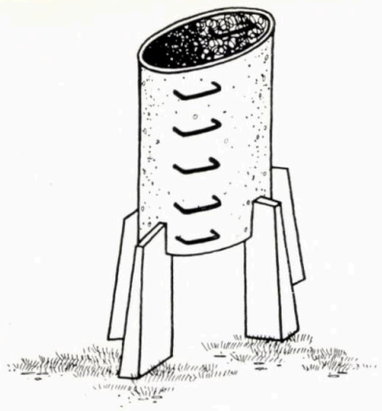

20

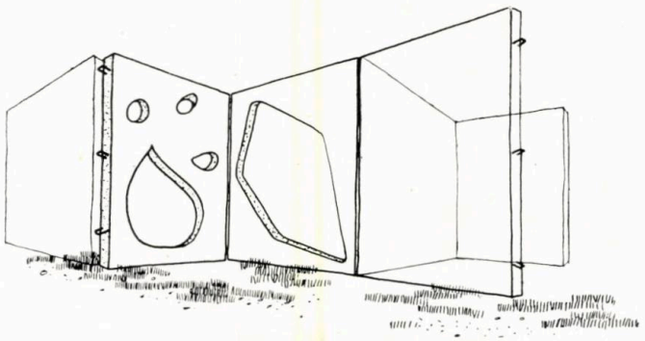

21

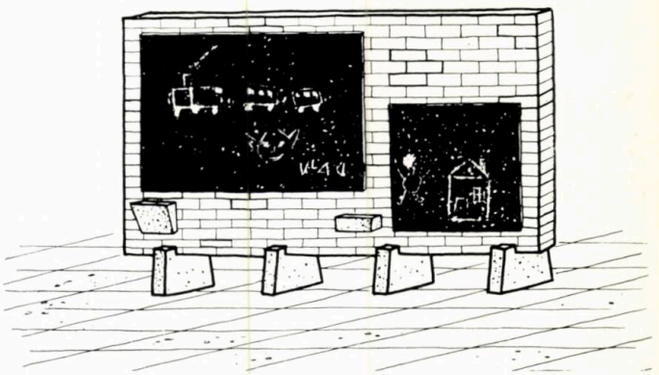

22

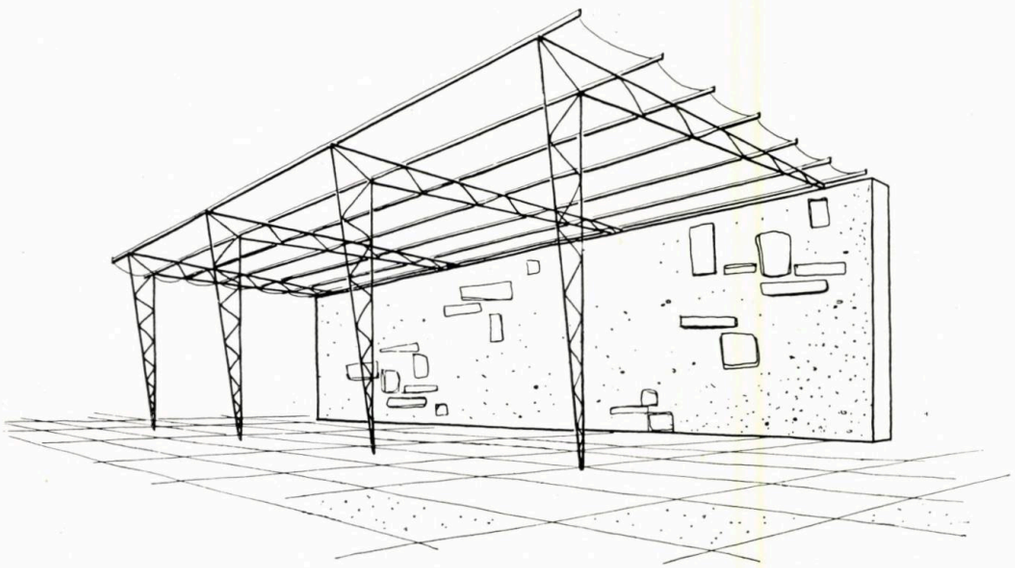

27

17 — Balansoare
18, 19, 20, 21, 24 — Elemente pentru cățărat
22 — Panouri ușoare pentru jocurile de construcții
23 — Tablă pentru desenat
25 — Carusele
26, 27 — Elemente pentru joc
28 — Umbrar

La spațiile de joc pentru copiii din grupele I și II (0—6 ani) se recomandă 3 m²/copil; pentru grupa III (7—10 ani), 8 m²/copil; pentru grupa IV (11—14) 10 m²/copil.

Baza analizei o formează microraionul ale cărui dimensiuni uzuale sînt cuprinse, conform practicii actuale, între cca. 25 000 și 75 000 m² suprafață locuibilă. În acest sens se preconizează dimensionarea spațiilor de joc pentru copii în funcție de populația în perspectivă, considerînd norma locativă la o medie de cca. 10 m² pe persoană, conform tabelului alăturat.

Grupa de vîrstă (ani)	Unit. de dimensionare m² spațiu pt. 1000 m² locuibili	SUPRAFAȚA LOCUIBILĂ A MICRORAIONULUI (m²)					
		25 000		50 000		75 000	
		SPAȚII DE JOC					
		m²	buc.	m²	buc.	m²	buc.
3—6	18	450	3	900	6	1 350	9
7—10	48	1 200	2	2 400	4	3 600	5 sau 6
11—14	60	1 500	1	3 000	1	4 500	1 sau 2

Suprafața și amplasarea dotărilor unui spațiu de joc pentru copii sînt determinate de dimensiunea pasului copiilor care îl vor frecventa și de gradul de autonomie a vîrstei respective. Amplasarea spațiului se face în afara căilor de circulație intensă a vehiculelor, accesul nu trebuie să oblige copiii să traverseze arterele principale. De asemenea, aceste locuri trebuie astfel amenajate încît prin zgomotul pe care îl fac copiii să nu deranjeze locatarii ansamblului. Printr-o judicioasă corelare între amplasarea spațiului și a plantației aferente se pot obține zonele de umbră și însorire necesare pentru desfășurarea în bune condiții a jocurilor, atît în diferite anotimpuri cît și în variate ore din zi. În același timp, prin dispunerea unei plantații de anumite gabarite în jurul terenului, se asigură protecția împotriva prafului și eventual a zgomotului.

Și în cazul așezărilor existente pot fi utilizate, la amenajarea unor spații de joc pentru copii, fie scuarurile, fie o străduță inutilă, prin blocarea acesteia.

Din materialele folosite ca documentare, reiese că spațiile de joc funcționează bine, atunci cînd administrarea lor se face de către un comitet de părinți, care se ocupă în mod permanent cu întreținerea terenului și a elementelor pe care le are în păstrare. De asemenea, activitatea și jocul copiilor este îndrumat și urmărit de comitetele de femei, de organizațiile de pionieri sau U.T.M., prin intermediul unor comitete de copii.

Din studiul făcut se poate constata că elementele pentru dotarea spațiilor se pot realiza din materiale curent folosite pe șantierele ansamblurilor de locuințe. Dat fiind importanța lor ca factor care participă la educarea copiilor, cît și mijloacele financiare reduse pe care le cere organizarea acestor spații, se impune ca necesară includerea lor, cu rigurozitate, în toate temele de proiectare.

Paralel cu uriașul ritm de construcție a complexelor de locuințe — al căror aspect exterior și interior corespunde unei viziuni noi asupra locuinței — o dezvoltare similară trebuie să o aibă și elementele ce alcătuiesc interiorul: mobilă, covoare, perdele, lustre, vaze etc.

Noile spații din locuințe, stabilite judicios din punct de vedere funcțional, impun mobilei — care constituie elementul principal în alcătuirea interiorului și în desfășurarea diferitelor activități ale familiei — o dimensionare nouă, legată de diversele funcționalități, o linie simplă, un colorit viu.

Arh. V. DRAGNEA

MOBILIER DIN ELEMENTE MODULATE, PROIECTAT DE INCEF

Colț din camera de zi „Roxana" cu bibliotecă din elemente modulate și un complet fotoliu-măsuță

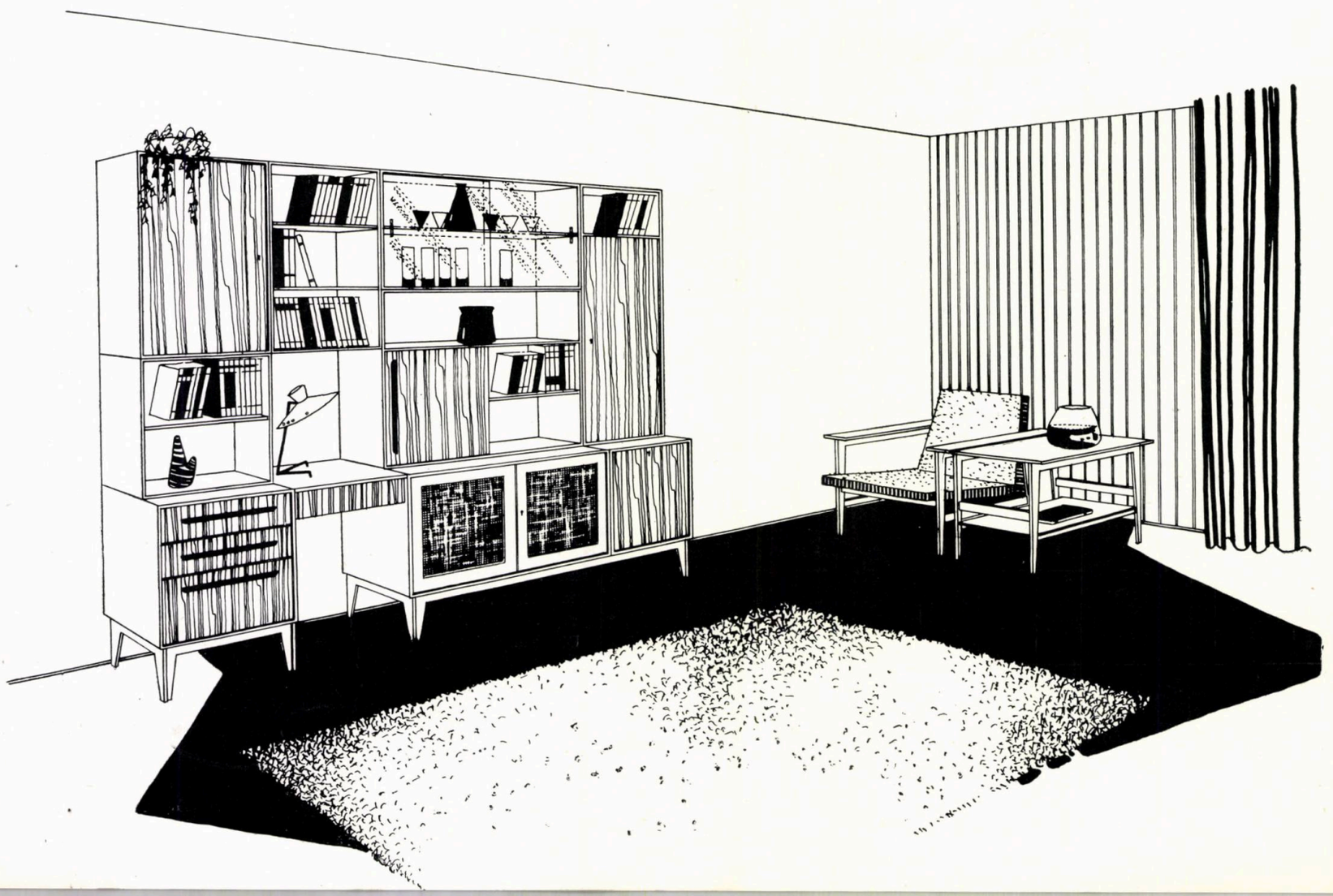

Noile complexe pentru industrializarea lemnului, ale Ministerului Economiei Forestiere, înzestrate cu utilajele cele mai moderne, pe lîngă producția de materiale noi pentru construcția mobilei, ca plăcile aglomerate din așchii de lemn (PAL) și plăcile fibrolemnoase din lemn (PFL) înnobilate sau neînnobilate, permit realizarea mobilei cu tehnologiile cele mai avansate, pe linii mecanizate și automatizate.

Mobila destinată locuințelor este proiectată în cadrul M.E.F., la Institutul de Cercetări Forestiere.

În cadrul INCEF, pe lîngă studierea materialelor existente și a posibilității producerii și folosirii altora noi, sînt studiate și soluțiile constructive cele mai adecvate acestor materiale, cît și încercarea rezistenței la diferitele solicitări mecanice și dinamice atît a pieselor componente cît și a pieselor de mobilier, concepute și executate ca prototipuri în atelierele secției.

În ultimii ani, în cadrul expozițiilor anuale de mobilă organizate de M.E.F., modelele prezentate de INCEF au contribuit la schimbarea concepției despre mobilier și amenajarea interioarelor, la educarea gustului publicului, demonstrînd totodată necesitatea și avantajele de ordin estetic, economic și constructiv, precum și din punctul de vedere al întreținerii mobilei moderne.

Avînd dimensiuni și gabarite reduse, mobila modernă permite aranjarea pieselor componente în diverse moduri, creînd o variație a interiorului după necesitățile și dorința fiecăruia.

Întrucît mobilarea unei locuințe cu garnituri tradiționale, cu număr de piese fix, ducea la completarea ulterioară cu piese în altă linie estetică și alt finisaj decît ale celor existente, ceea ce crea un cadru eterogen, în ultimii ani la INCEF

Elemente modulate pentru realizarea pieselor de depozitare

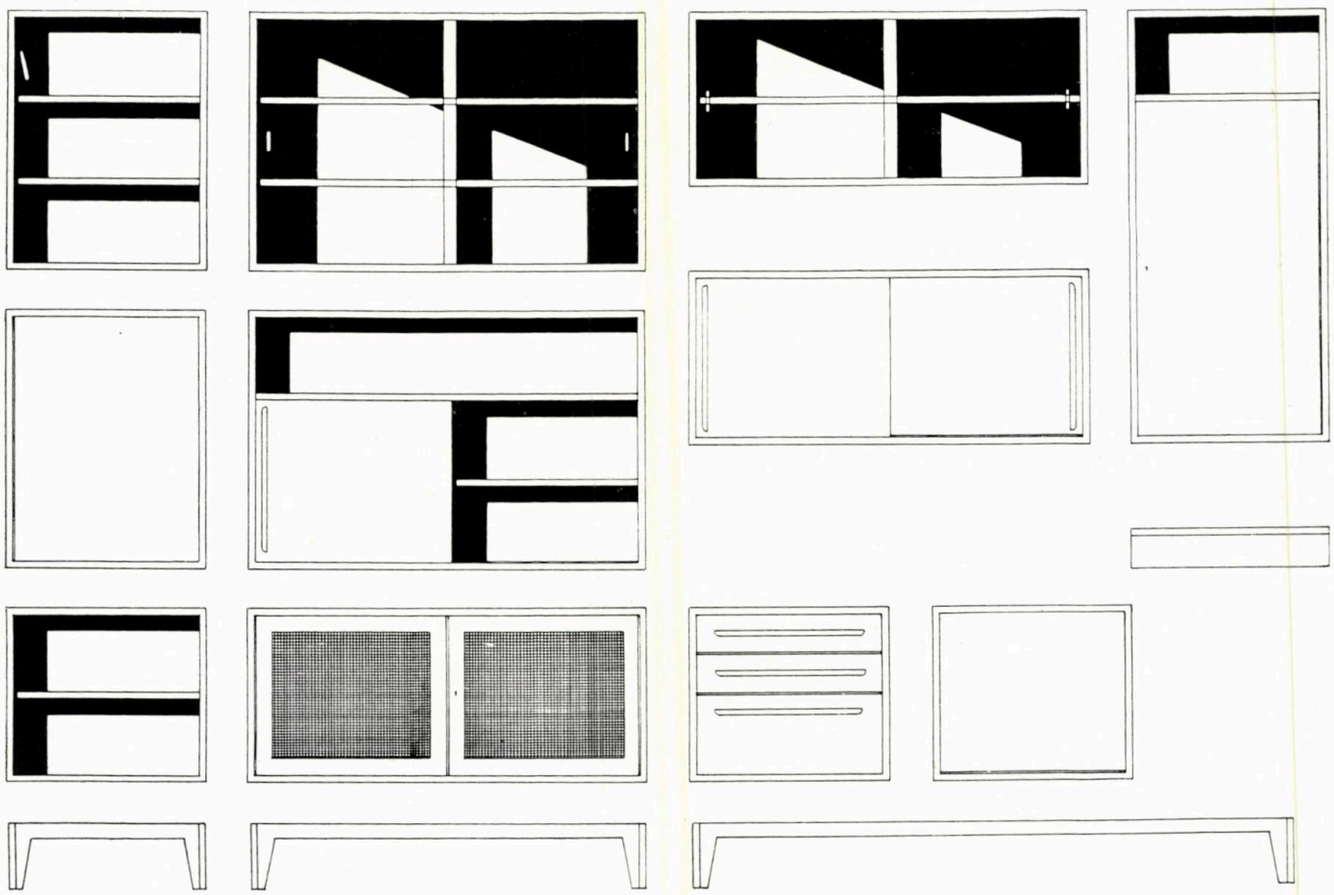

1

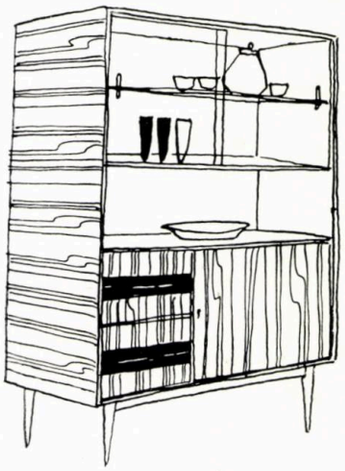

2

3

4

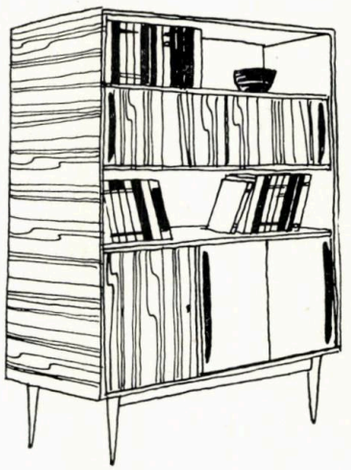

Masă cu înălțimea plăcii reglabilă

Masă extensibilă cu plăci și picioare rabatabile

Camera de zi «EO 46»
1. Dulap de haine — 2. Vitrină-bar — 3. Etajeră 4. Etajeră — 5. Dulap combinat

5

Posibilități de combinare a corpurilor: dulap, etajeră, vitrină-bar etc.

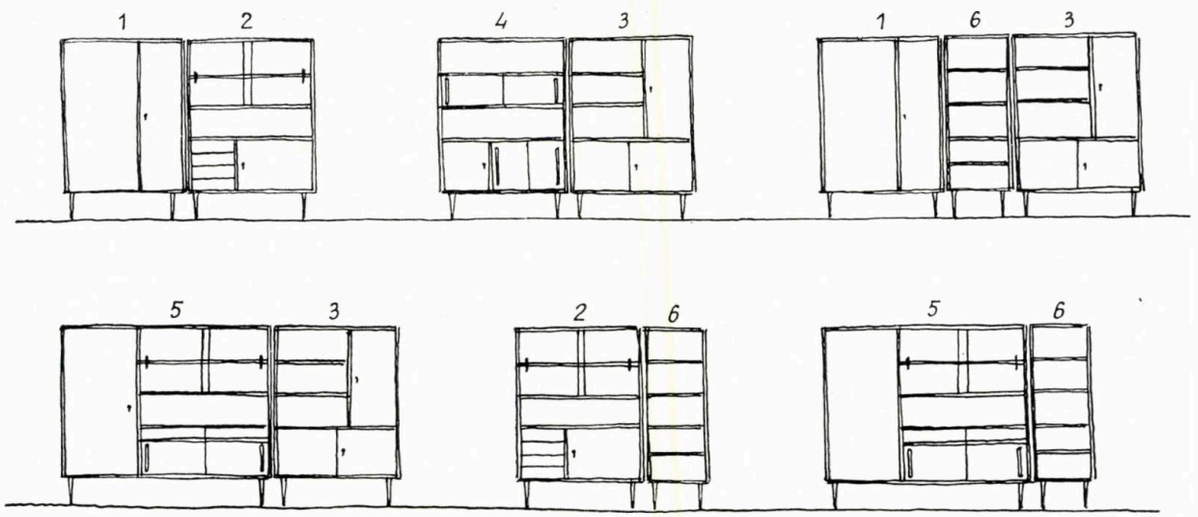

au fost realizate «garnituri complexe», cuprinzînd un număr de 12—17 piese, cu aceeași linie și același finisaj, care prin combinare în diverse moduri oferă posibilitatea mobilării oricărei locuințe.

Posibilitățile de execuție ale întreprinderilor, care nu permit încă realizarea simultană a unui număr prea mare de piese diferite, precum și rezerva unor organe ale comerțului asupra certitudinii reușitei vînzării în piese separate a unor astfel de garnituri complexe, au făcut ca acest principiu să nu se impună încă.

S-a impus însă un alt principiu, care preconizează mobilarea locuinței după gustul fiecărei familii, prin combinarea unor elemente modulate, putîndu-se realiza astfel diferite variante funcțional-estetice.

Garniturile cu piese modulate, care se combină prin alăturare și suprapunere, pe lîngă avantajul menționat (posibilitatea realizării unui cadru variat), permit atît o execuție rațională, numărul de repere diferite fiind micșorat, cît și o mai mare precizie a execuției.

Dintre ultimele realizări ale secției de mobilă din INCEF, care urmăresc aplicarea acestui principiu, prezentăm în cadrul acestui articol cîteva piese ale unor garnituri.

Camera de zi « E.O. 46 » cuprinde un număr de 6 piese ale căror gabarite, deși cu funcțiuni diferite (dulap de haine, etajeră, vitrină cu bar, dulap combinat etc.), au un mare număr de repere comune.

Pe lîngă avantajul execuției, menționat mai sus, aceste elemente pot fi grupate în diverse moduri, după necesitate și gust, realizîndu-se combinații cu funcțiuni multiple.

În grupul canapea extensibilă-ladă de așternut, lada de așternut are uși pentru introducerea lenjeriei și noptiere rabatabile pe ambele fețe, ceea ce permite folosirea grupului în toate posibilitățile.

Camera de zi « Dana » cuprinde un număr de 7 piese-corp, a căror dimensionare a dus la micșorarea numărului de repere diferite. Ca funcțiuni, acestea satisfac necesitățile de depozitare de cărți, veselă, lenjerie, haine, radio, pick-up, magnetofon, discuri și alte obiecte. Prin alăturare și suprapunere, ca și prin diverse combinări se pot realiza multiple soluții funcțional-estetice, în funcție de spațiu și necesități.

Un element șezut-spătar tapisat, o placă de masă și trei schelete-suport, de diferite mărimi, asigură realizarea unor variate fotolii și canapele. Datorită sistemului constructiv și dimensionării judicioase, aceste piese pot fi folosite fie separat, fie formînd un complet.

O masă, care în timpul nefolosirii ocupă un spațiu foarte mic, prin intermediul unor plăci și picioare rabatabile, devine o masă pentru 6—8 persoane.

Din garnitura cameră de zi « Roxana » este prezentat un grup de corpuri și elemente de sprijin care conțin spații pentru depozitare de cărți, veselă, lenjerie, haine, magnetofon, pick-up, discuri etc. Din aceste corpuri și elemente de sprijin se pot realiza toate piesele necesare depozitării din locuință: bufet, comodă, diferite biblioteci combinate, bar etc. Prezentăm alăturat o astfel de bibliotecă combinată, realizată din elemente precum și un fotoliu cu brațul orizontal suficient de lat pentru a permite susținerea unui pahar, scrumiere etc. și care, împreună cu o măsuță de aceeași înălțime și lungime cu brațul, realizează o mobilă mai complexă,

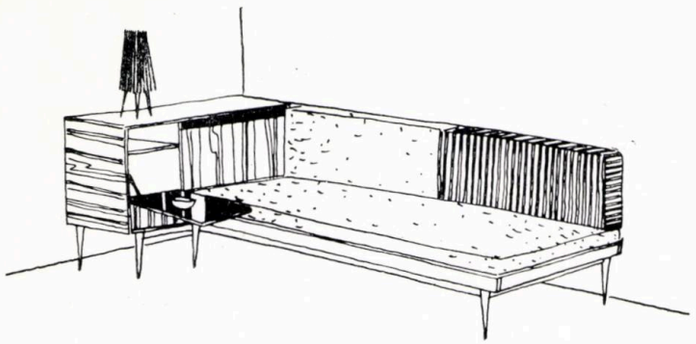

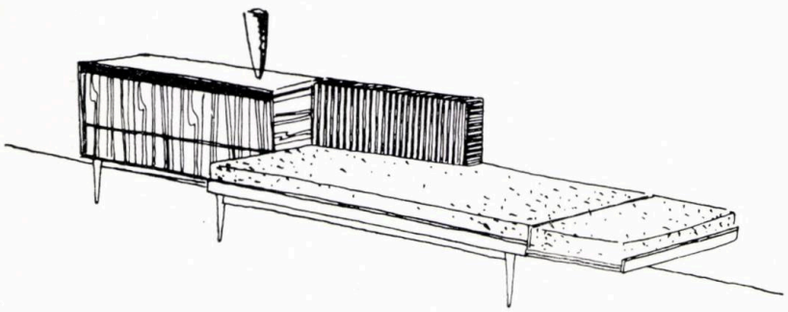

Canapea extensibilă cu ladă de așternut și noptieră rabatabilă și posibilitățile de aranjare a acestor elemente

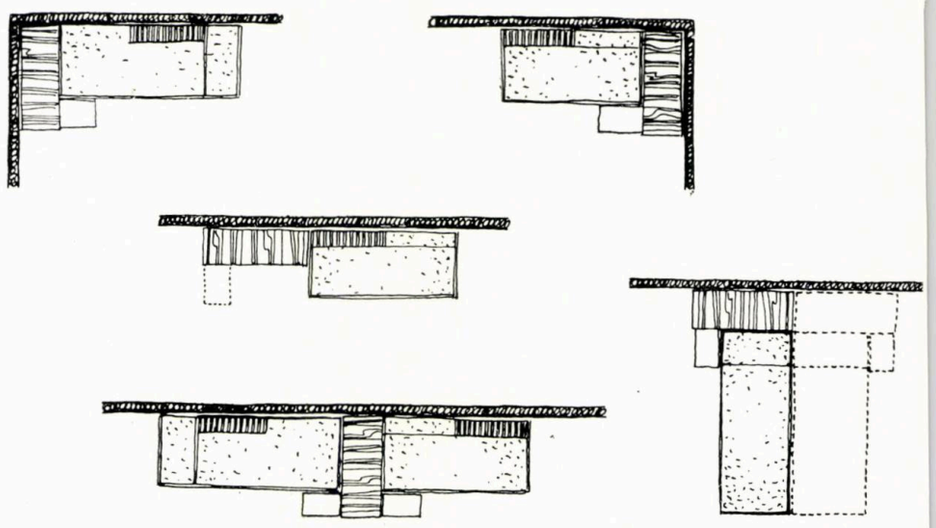

Elemente pentru scaune—fotolii și canapele

un număr de cîteva fotolii și măsuțe putînd forma un ansamblu.

Acestei garnituri i se mai alătură o masă cu un sistem constructiv special, cu ajutorul căruia placa mesei poate fi ridicată sau coborîtă la înălțimea dorită.

Din garniturile menționate au fost prezentate numai piesele ale căror gabarite, sisteme constructive și funcționalități, permit în cadrul camerelor de zi o combinare a elementelor sau pieselor cu funcțiuni multiple.

Materialele folosite la piesele prezentate sînt plăcile din așchii de lemn de grosimi reduse (16 și 19 mm) cherestea de fag și frasin, furnire de nuc, frasin și fag. Finisajul este executat lustruit și mat, în culoarea naturală a materialelor.

Elementele tapisate folosesc ca umplutură poliuretanul, pe suport din împletitură din chingi elastice de cauciuc cu inserție textilă și chingi textile.

Stofele folosite în combinații de culori în cadrul aceleiași garnituri sînt în culori uni, vii.

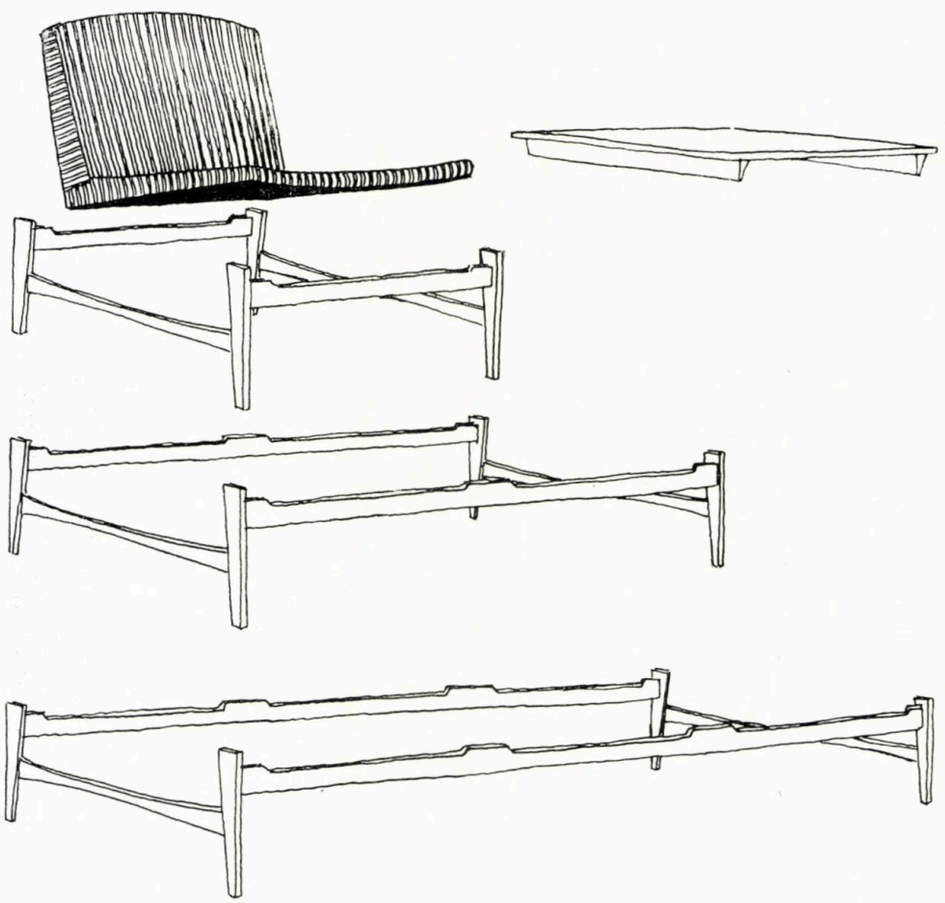

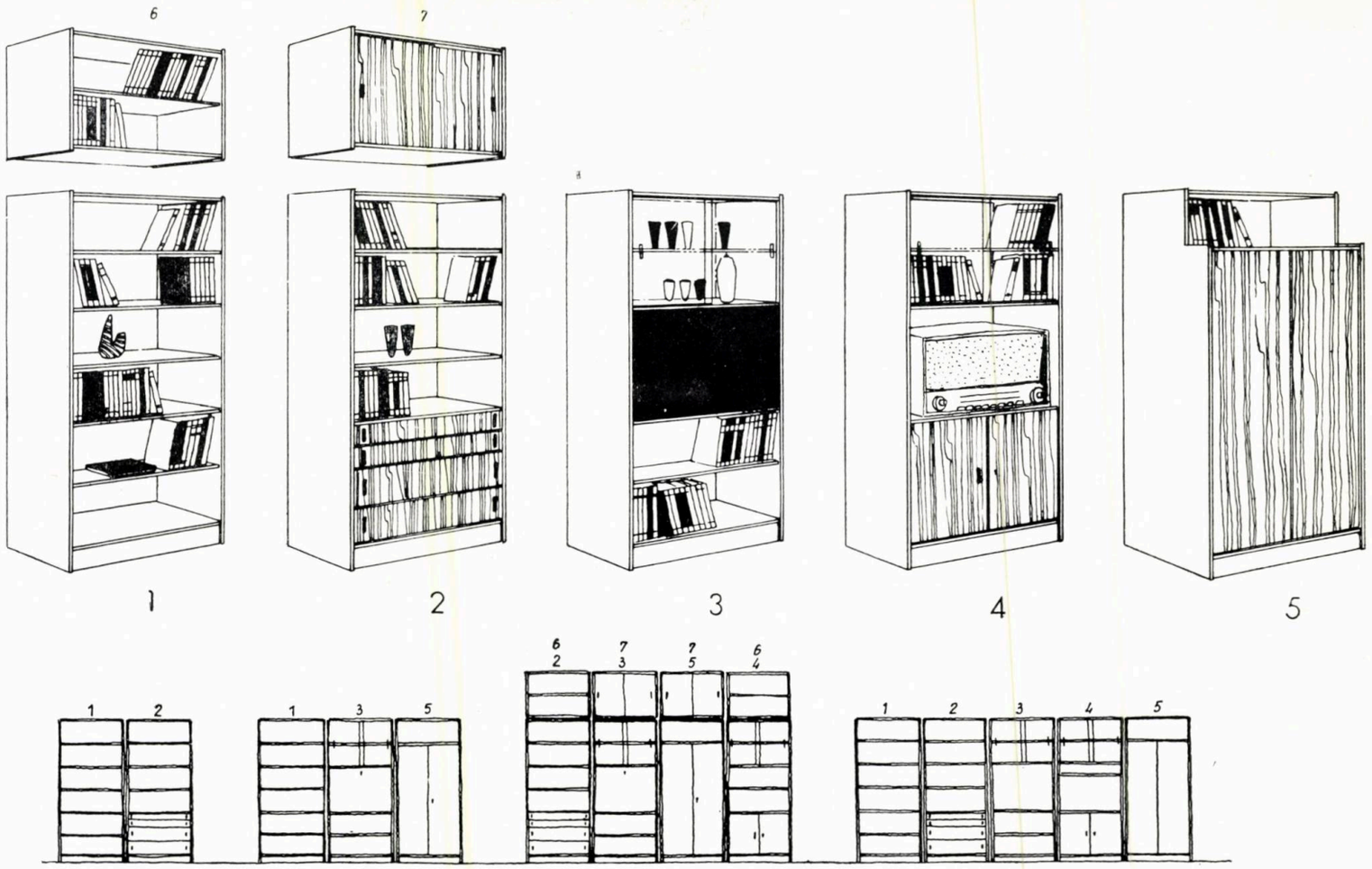

Camera de zi « Dana » — Elemente de bibliotecă și posibilitățile de combinare a lor

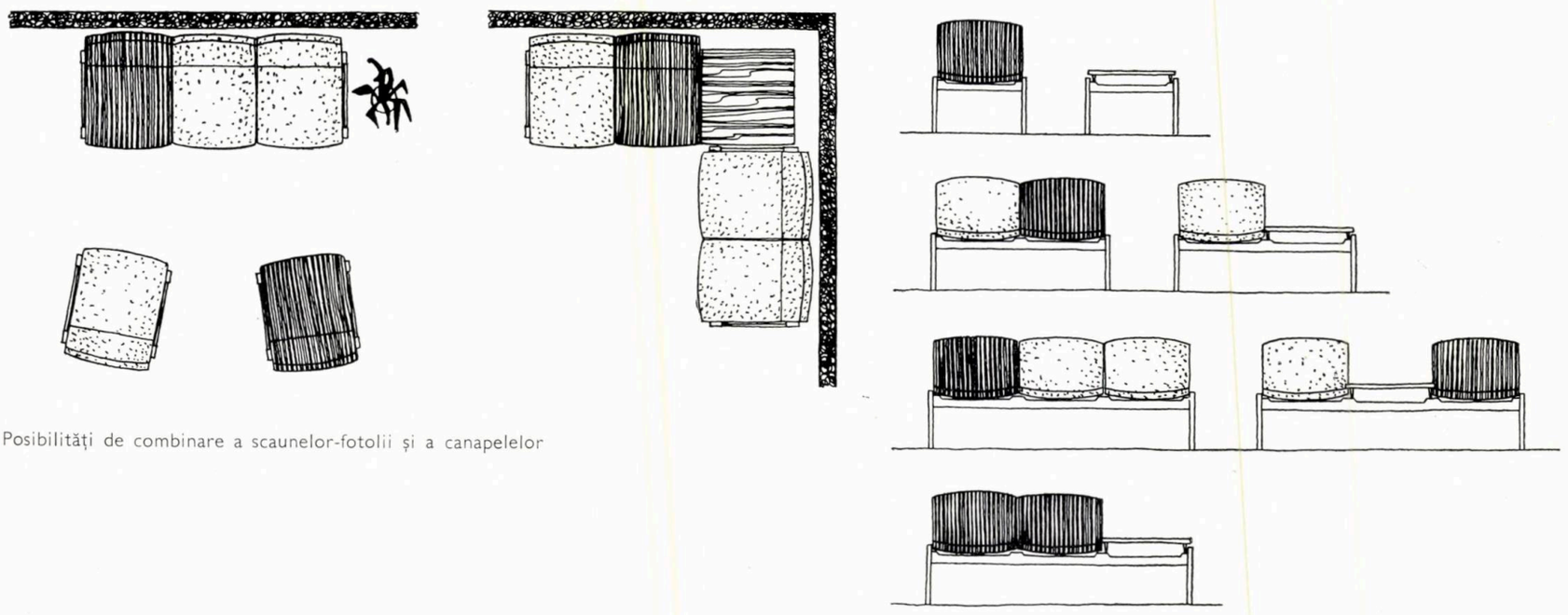

Posibilități de combinare a scaunelor-fotolii și a canapelelor

ARH. OCT. POPESCU

HALE UNIVERSALE ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ

Studiu întocmit în cadrul IPRAN

Congresul al II-lea al P.M.R. s-a ocupat în mod deosebit de problemele dezvoltării industriei chimice. Între cel de al II-lea şi cel de al III-lea Congres al P.M.R. industria chimică s-a dezvoltat într-un ritm susţinut, construindu-se întreprinderi noi, dotate cu utilaje moderne pentru chimizarea produselor petroliere şi a gazelor, pentru producţia de îngrăşăminte chimice, fire şi fibre sintetice, mase plastice, medicamente.

În Planul de dezvoltare a economiei naţionale pe anii 1960—1965, industria chimică ocupă un prim loc, fiindu-i prevăzută o creştere de 3,3 (prin alocarea unor fonduri de investiţii de 20 miliarde lei), iar în Planul de dezvoltare în perspectivă, o creştere a producţiei de 13—14 ori.

Desigur că această creştere masivă a producţiei chimice a cerut şi va cere o sporire a capacităţii de producţie — construcţii şi utilaje, la un nivel tehnic superior.

Chimia este una din ramurile ştiinţei ce se dezvoltă rapid şi în care « noul », intervenind la fiecare pas, cere un proces tehnologic industrial în continuă transformare. Utilaje noi iau locul celor vechi, procesele tehnologice devin continue, muncitorul îşi ridică necontenit calificarea, părăseşte utilajele pe care acum le comandă de la distanţă. Automatizarea cuprinde necontenit noi domenii ale producţiei.

Este de datoria noastră deci, a proiectanţilor constructori, de a fi alături de tehnologi, de a îmbrăca în construcţii elastice, flexibile, universale, ansamblurile tehnologice în continuă mişcare.

★

În industria chimică deosebim două mari categorii de construcţii: deschise şi închise.

CONSTRUCŢIILE DESCHISE adăpostesc utilaje ce pot sta în aer liber, protejate uneori de un planşeu sau un simplu acoperiş.

Datorită automatizării şi noilor procese tehnologice, acest tip de construcţie apare din ce în ce mai des, fiind foarte frecvent la rafinării, la instalaţiile pentru chimizarea petrolului şi a gazului metan etc. Aşa s-au proiectat şi executat o serie de rafinării noi (Brazi, Borzeşti) şi instalaţii întregi la Combinatul de cauciuc sintetic Oneşti, la Combinatul chimic de la Craiova, la Combinatul de îngrăşăminte azotoase Piatra Neamţ, la Uzina de fibre sintetice Săvineşti ş.a.

La majoritatea acestor construcţii s-a folosit betonul armat. Acest sistem, iniţial mai economic decît metalul, devine însă o piedică în realizarea noii instalaţii datorită lipsei sale de elasticitate, cerîndu-i sacrificii, în cazul cînd este necesară o modificare a ansamblului tehnologic.

O analiză pe ansamblu arată că economia iniţială nu a fost reală. Rămîne de văzut dacă pentru construcţiile deschise nu este mai economică adoptarea unei soluţii integrale din metal (stîlpi, grinzi, planşee) sau alegerea unei soluţii mixte beton-metal (stîlpi şi grinzi principale din beton armat cu grinzi secundare şi planşee din metal). Prima soluţie, deşi duce la un consum mai mare de laminate, este totuşi de preferat din punct de vedere tehnic. Va trebui însă să se ţină seama şi de balanţa de metal pe plan republican.

CONSTRUCŢIILE ÎNCHISE sînt:

1. *Cu un singur nivel* (în fabricile de îngrăşăminte fosfatice, de prelucrări de mase plastice, de prelucrare a cauciucului, pentru metalurgia neferoasă etc.).

2. *Cu un etaj de fabricaţie* — în general avînd ca utilaje compresoarele — parterul fiind rezervat pentru instalaţii ajutătoare şi conducte (în fabricile de îngrăşăminte azotoase, produse organice pe bază de acetilenă, mase plastice, cauciuc sintetic etc.) precum şi în metalurgia neferoasă (hale pentru electroliză).

3. *Cu mai multe niveluri* (în fabricile de îngrăşăminte azotoase, îngrăşăminte fosfatice, mase plastice, fire şi fibre sintetice, cauciuc sintetic, coloranţi, medicamente, produse sodice, acid sulfuric, pentru metalurgia neferoasă etc.).

Din cele de mai sus se vede că ponderea mare o au halele cu mai multe etaje, halele cu un singur nivel, care s-ar preta la o rezolvare pe principiul halelor universale, rămînînd în minoritate. (Într-o serie de ţări socialiste s-au întocmit studii şi s-au făcut propuneri pentru realizarea unor hale etajate cu caracter de universalitate. Asupra acestui punct vom reveni).

Pînă acum, în cadrul IPROCHIM, IPRAN şi în unele cazuri în colaborare cu alte institute, s-au proiectat cîteva construcţii mari, universale, atît pentru fabricaţie, cît şi pentru instalaţii auxiliare sau depozite.

1 | 2
3 4

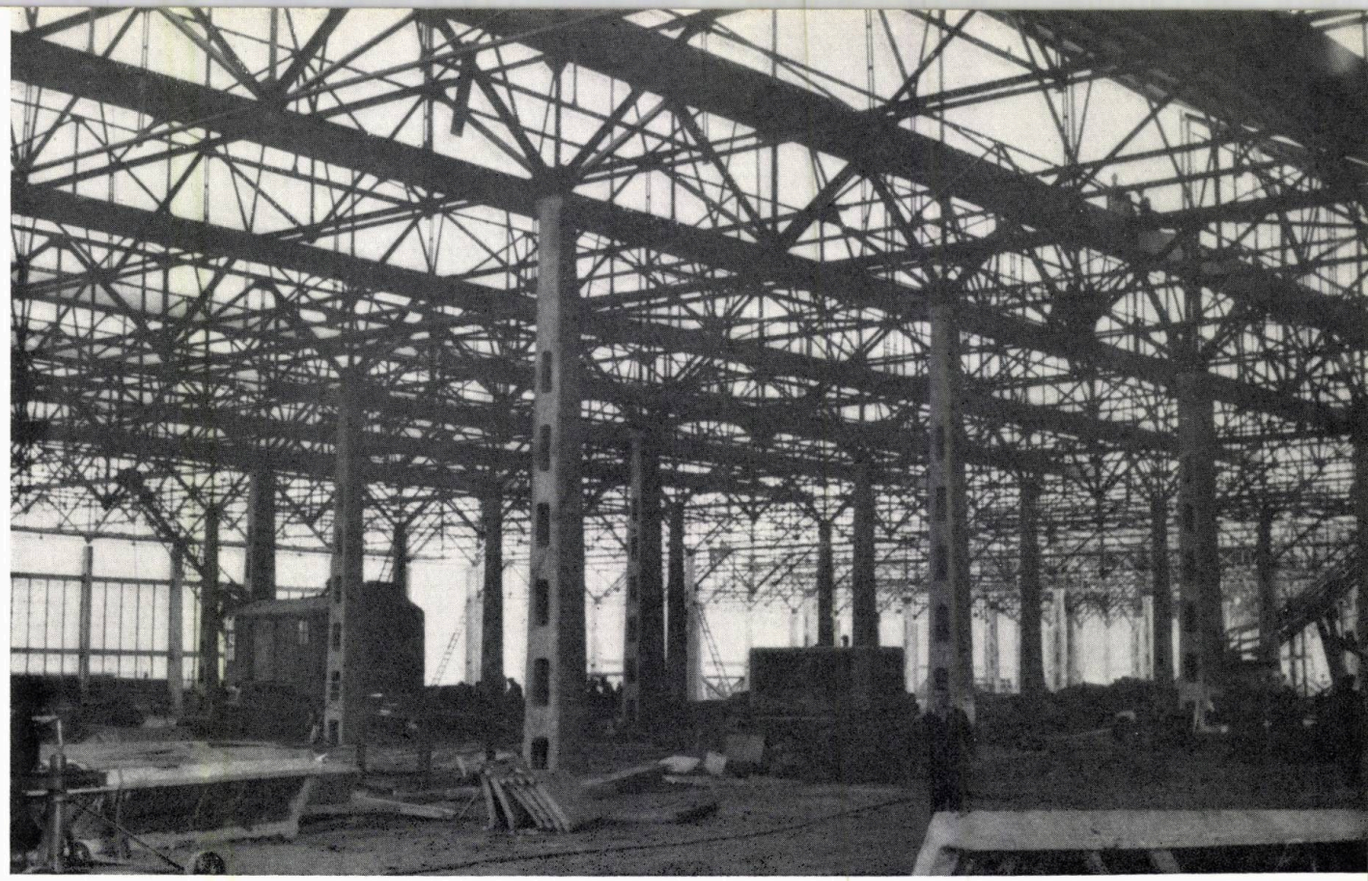

1 — Fabrica de anvelope « Danubiana » Interior

2 — Fabrica de anvelope « Danubiana » Interior în timpul execuției

3 — Fabrică de mase plastice — Plan 1. Grup social — 2. Secția extrudere — 3. Secția calandre — 4. Depozit de produse finite

4 — Fabrică de anvelope — Secțiune

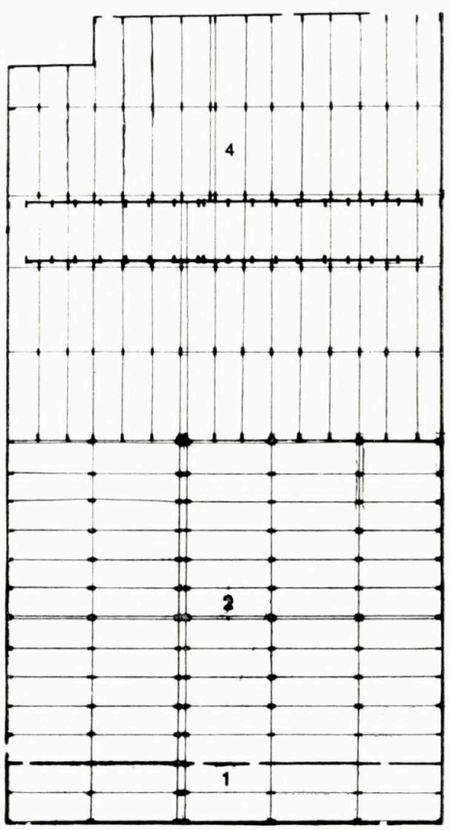

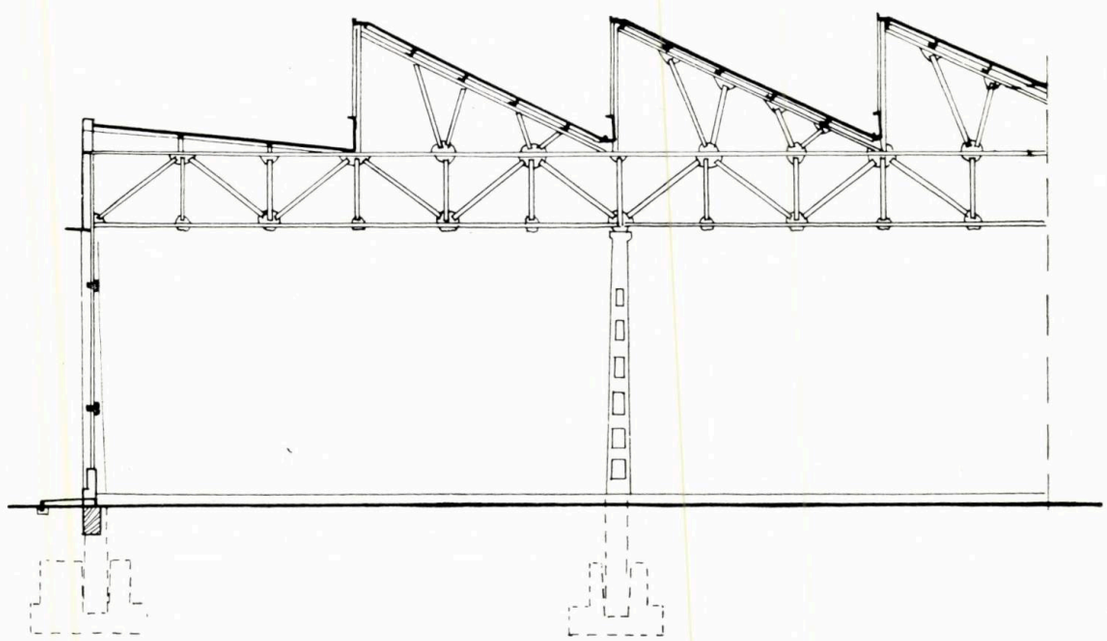

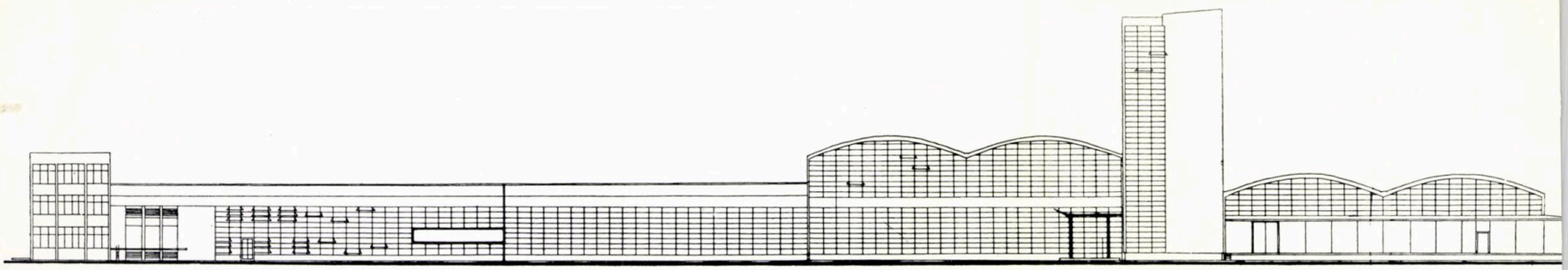

Fabrică de mase plastice — Fațadă

1. FABRICA DE ANVELOPE (autori, arh. Ștefan Antoniu și ing. Florea Iliescu) se ridică pe un singur nivel, parțial pe două.

Construcția are 6 deschideri de 18,00 m ; traveea de 12,00 m ; înălțimea la talpa fermei 7,00 m pentru 15 travee și 9,00 m pentru 9 travee.

Sistemul constructiv constă din stîlpi prefabricați din beton armat, elemente de acoperiș din metal (ferme și pane), plăci de acoperiș chesonate din beton armat, cu dimensiunile de 2,10×0,75 m, iar grosimea în cîmp de 3 cm.

Pentru scurgerile interioare au fost prevăzute dolii prefabricate din beton armat, iar pentru parapetele ședurilor, elemente prefabricate și termoizolate concomitent.

Învelitoarea la ședuri (rezultată din condiții speciale) este din tablă galvanizată ; termoizolația este din pîslă minerală lipită cu bitum, cu punct de topire ridicat. Restul suprafețelor acoperișului este realizat dintr-o hidroizolație obișnuită cu suport de pînză.

Pentru deservirea procesului tehnologic s-au prevăzut conveiere și monoraiuri agățate de fermele acoperișului.

2. DEPOZIT DE ANVELOPE (autori, arh. Ștefan Antoniu și ing. Florea Iliescu). Această construcție are numai parter, pardoseala fiind la nivelul căii ferate. Accesul la rampele auto și la calea ferată se face pe planuri înclinate.

Construcția are 4 deschideri de 18,00 m și 15 travee de 6,00 m ; înălțimea la talpa fermei este de 6,00 m.

Sistemul constructiv este din stîlpi prefabricați din beton armat, grinzi precomprimate din beton armat, pane precomprimate tot din beton armat și plăci autoclavizate (3,00×0,50×0,12 m).

Depozitul este prevăzut cu luminatoare triunghiulare fixe, asimetrice (avînd în partea sudică o termoizolație opacă, pentru a împiedica însorirea, dăunătoare cauciucurilor depozitate) ; cu scurgeri interioare și hidroizolație obișnuită, cu pînză.

Acoperișul a fost construit după un proiect-tip ISCAS.

O problemă a constituit-o bariera de vapori sub plăcile autoclavizate pentru o umiditate mai mare de 60%.

3. FABRICA DE MASE PLASTICE (autori, arh. Gheorghe Tudose și ing. Gh. Năstase).

Hala principală de fabricație a acestei construcții precum și depozitul de produse finite formează un corp comun și au fost proiectate pe parter și etaj parțial.

Construcția cuprinde două secții și un depozit :

— secția de extrudere are 5 deschideri de 18,00 m, traveea fiind de 6,00 m, iar înălțimea pînă la talpa fermei de 6,00 m ;

Fabrică de mase plastice — Secțiune

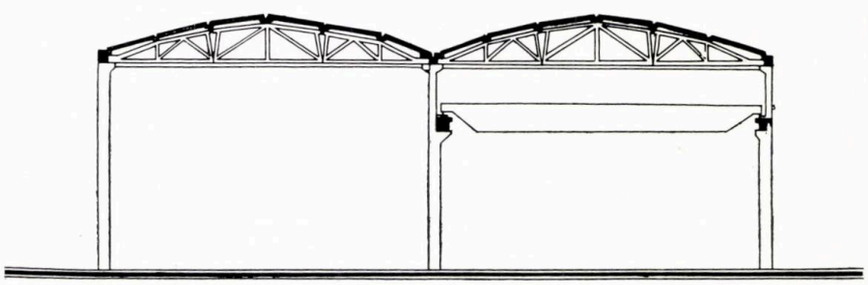

— secția calandre are 15 deschideri de 6,00 m, traveea de 18,00 m, una din travee fiind prevăzută cu pod rulant a cărui cale de rulare este la + 8,50 m ;

— depozitul de produse finite are aceeași tramă modulară ca secția de calandre, înălțimea pînă la talpa fermei fiind de 6,00 m.

Sistemul constructiv este din stîlpi prefabricați din beton armat, cu ferme și pane din beton armat precomprimat ; de asemenea au fost prevăzute plăci autoclavizate și grinzi rulante din beton armat.

Inițial, construcția a fost prevăzută cu luminatoare triunghiulare ; în timpul execuției proiectul a fost reanalizat, eliminîndu-se luminatoarele.

4. HALĂ DE OMOGENIZARE A POLIETILENEI (autori, arh. Radu Zaharescu, și ing. Ion Cristescu). Are un singur nivel, cu trei deschideri de 18,00 m, înălțimea sub elementele de acoperiș fiind de + 7,00 m (parțial o deschidere este etajată), iar o deschidere de 18,00 m cu înălțimea de 12,00 m.

Sistemul constructiv constă din stîlpi prefabricați din beton armat, ferme și pane din beton armat precomprimat, precum și plăci autoclavizate. Pereții de umplutură din înlocuitori de beton.

Construcția nu are luminatoare.

5. FABRICĂ DE PLĂCI DIN POLISTIREN (autor, arh. Lucia Gheorghiță).

Construcția are următoarele funcțiuni :

a) hala de plăci și depozitul de produse finite ; are 4 deschideri de 18,00 m, cu traveea de 12,00 m ; înălțimea pînă la talpa inferioară a fermei este de 7,20 m ;

b) secția gazeificare ; are deschiderea de 18,00 m și traveea de 6,00 m ; înălțimea pînă la fermă este de 7,20 m.

Sistemul constructiv este din stîlpi prefabricați din beton armat.

Elementele de acoperiș sînt formate din :

— ferme precomprimate din beton armat, la secția gazeificare (din cauza procesului tehnologic) ;

— pane precomprimate din beton armat și plăcuțe autoclavizate, la hala de plăci și la depozit ;

— chesoane, la secția gazeificare.

Zidăria este din cărămidă eficientă.

★

Toate aceste construcții reprezintă realizări importante în domeniul construcțiilor industriale ; ele nu sînt însă pe măsura posibilităților institutelor noastre.

O cotitură în activitatea noastră în acest domeniu este necesară, avînd în vedere multiplele avantaje pe care le oferă halele universale :

1. — Fiind pe un singur nivel, utilajele sînt așezate direct pe pămînt, ceea ce permite ca în cazul schimbării procesului tehnologic să poată fi înlocuite cu altele oricît de grele și cu orice formă ; aceasta nu ar fi posibil în cazul halelor etajate, la care planșeele au o repartizare fixă a grinzilor de beton armat și sînt calculate pentru sarcini precise.

2. — Posibilitate comodă și rapidă de montare și demontare a aparatelor, lucru ce duce la micșorarea timpului de intervenție în cazul reparațiilor accidentale sau planificate, precum și în ipoteza schimbării utilajelor.

3. — Mergînd pe o tramă modulară mărită de 12,00×18,00 m, 12,00×24,00 m sau chiar 24,00×24,00 m se elimină o serie de stîlpi pe care îi găsim în soluția 6,00×18,00 m ; deci o mai comodă și economică posibilitate de amplasare a utilajelor, iar în ipoteza modificării procesului tehnologic, o elasticitate mărită.

4. — Fiind pe un singur nivel, construcția se poate executa numai cu elemente prefabricate, care se pot confecționa în ateliere sau întreprinderi speciale, gradul de industrializare fiind maxim.

5. — Elementele constructive fiind prefabricate, durata de execuție se micșorează foarte mult, halele putînd fi puse la dispoziția instalatorilor și montorilor mai devreme, creîndu-se astfel premizele intrării în producție a instalației în termen foarte scurt.

6. — Din punct de vedere economic, pe baza indicilor C.S.C.A.S., a studiilor ISCAS și a proiectelor întocmite de IPROCHIM, rezultă:

a) halele universale parter, au un preț de cost cu aproximativ 10% mai redus decît halele etajate

b) la halele universale parter, soluția fără luminator este mai economică decît cea cu luminator și anume:

— cu 25% în cazul luminatoarelor dreptunghiulare
— cu 2% în cazul luminatoarelor omidă
— cu 5% în cazul luminatoarelor triunghiulare.

Analizînd în exploatare proiectele întocmite și realizate de IPROCHIM, s-au observat cîteva defecțiuni:

— Luminatoarele sau ședurile au constituit aproape în toate cazurile puncte nevralgice, apa pătrunzînd în clădire, ferestrele neînchizîndu-se etc. Lucrîndu-se în 3 schimburi, luminatoarele nu-și mai au utilitatea.

— S-a ales la multe proiecte traveea de 6,00 m, deci cu o elasticitate redusă și cu servituți impuse tehnologiei de către sistemul constructiv.

Se desprinde de aici următoarea concluzie: soluția pe care trebuie să o adoptăm în cazul halelor universale este aceea care prevede o tramă modulară mare, fără luminatoare (ventilația se poate face mecanic sau prin deflectoare), cu acoperișuri aproape orizontale.

Pentru ultima caracteristică se naște o greutate: hidroizolația. Materialele pe care le avem nu dau rezultate satisfăcătoare în cazul acoperișurilor orizontale; praful hidrofob — actualmente singura soluție — pe lîngă alte neajunsuri, dă și o sarcină mare (aproximativ 150 kg/m²), fiind necesară supradimensionarea elementelor de rezistență.

În ceea ce privește înălțimea halelor, aceasta se poate încadra în două tipuri:

— cu înălțimi pînă la 6,00 m, pentru procesele tehnologice pe orizontală și cu utilaje puțin înalte;

— cu înălțimi variind între 8,00—12,00 m, pentru procese tehnologice în cascadă sau cu utilaje înalte; aceasta înseamnă de fapt construirea unei carcase în care se înscrie instalația, deservirea utilajelor făcîndu-se de pe platforme intermediare metalice. Soluția este de analizat.

Prin eforturile unite ale proiectanților din IPROCHIM-IPRAN, considerăm că rezolvarea construcției de hale cu caracter de universalitate poate ajunge să ocupe un loc de frunte în industria chimică. Un rol hotărîtor îl au specialiștii tehnologi, de ansamble și de utilaje, care sînt chemați în unele cazuri să-și revizuiască concepția de confecționare și amplasare a utilajelor.

Este posibil ca în prima etapă să se întîmpine unele greutăți; poate că unele fabricații se vor putea realiza avînd numai o parte din caracteristicile halelor universale (de exemplu trecerea de la hale etajate la hale cu un singur nivel), urmînd ca în timp să se încadreze în ansambluri.

O analiză pe diverse ramuri ale industriei chimice arată:

1. Există unele fabricații care acum se rezolvă pe un singur nivel, halele avînd universalitate totală sau parțială:

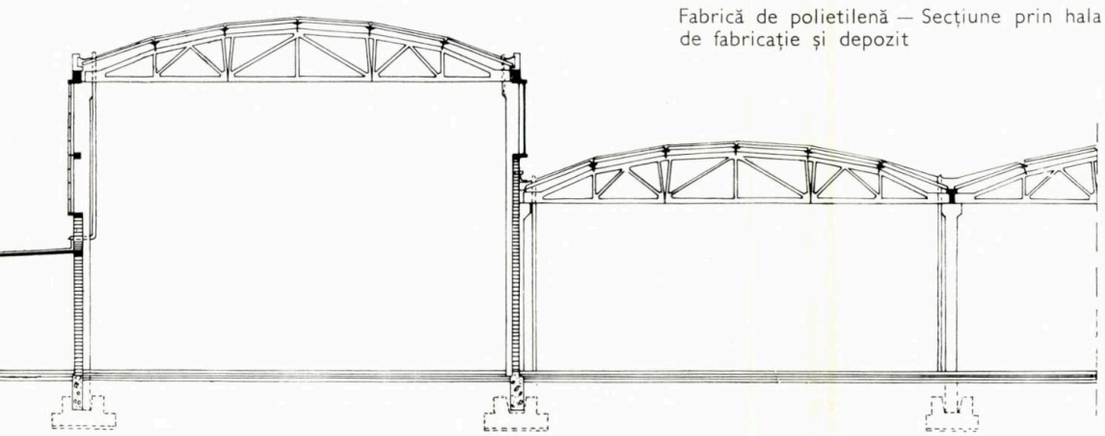

Fabrică de polietilenă — Secțiune prin hala de fabricație și depozit

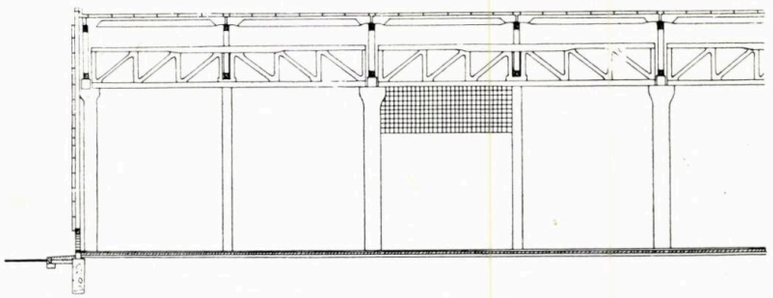

Fabrică de polistiren plăci — Secțiune

— hale pentru prelucrări de mase plastice
— hale pentru prelucrări de fire și fibre sintetice
— hale pentru prelucrare de cauciuc sintetic
— hale pentru îngrășăminte fosfatice (în special depozitele de materii prime și produse finite)
— hale în ramura metalurgiei neferoase (turnătorii, prelucrare, deșeuri etc.)
— ateliere, depozite de materii prime, de produse finite, de materiale.

2. Sînt fabricații care acum sînt rezolvate pe două niveluri, parterul fiind rezervat pentru instalațiile ajutătoare și conducte, iar etajul rămînînd pentru deservirea utilajelor. În acest caz, ori dispare planșeul intermediar, ori se fac platforme metalice locale pentru deservire. Dăm mai jos cîteva exemple:

— în metalurgia neferoasă, halele pentru electroliză se pot face pe un singur nivel (de exemplu halele pentru electroliza aluminiului);

— hale pentru compresoare, avînd eventual subsoluri locale pentru diverse utilaje. Acest sistem este realizat la Combinatul Chimic Victoria;

— hale pentru polimerizare, unde se pot realiza platforme locale de deservire.

3. O parte din fabricațiile care se rezolvă acum pe mai multe niveluri, pot fi realizate pe unul singur. Dacă procesele tehnologice sînt în cascadă, este de analizat introducerea elevatoarelor, a pompelor etc., care de altfel există în cele mai multe cazuri.

Printre fabricațiile din această categorie sînt:

— fabrici pentru medicamente; la propunerea C.S.C.A.S., majoritatea construcțiilor din cadrul complexului de medicamente vor avea la proiectul de ansamblu variante de hale parter:

— hale pentru produse organice
— hale în fabricația coloranților
— hale în fabricația maselor plastice
— hale în fabricația cauciucului sintetic
— hale pentru metalurgia neferoasă (tratarea minereurilor, obținerea produselor intermediare etc.).

★

În ultimul timp s-au întocmit studii pentru uniformizarea clădirilor chimice (deschideri, travee, înălțimi, sarcini etc.). Din analiza acestor lucrări, pentru construcții etajate, pe principiul halelor universale se pot rezolva fabrici pentru: mase plastice, fibre și fire sintetice, sinteze organice, medicamente, coloranți, lacuri și vopsele. Din punct de vedere tehnic, rezolvarea în acest fel este posibilă; un exemplu îl constituie proiectarea pentru fabricile de medicamente și coloranți. Sistemul constructiv poate fi realizat în două variante:

— stîlpi, grinzi și planșee din beton armat (monolit sau prefabricat);

— stîlpi și grinzi principale din beton armat (monolit sau prefabricat), grinzi secundare metalice cu planșee metalice (grătare sau tablă striată) sau plăci de beton armat. În acest caz, planșeele sînt demontabile.

Desigur, realizarea halelor universale în industria chimică este foarte dificilă, neputîndu-se compara cu cea din industria metalurgică sau cu construcțiile din industria ușoară.

Nouă, celor care proiectăm pentru industria chimică, ne revine ca o sarcină de mare răspundere rezolvarea proceselor tehnologice în acest sistem nou de construcții.

Arh. E. SZIGETI
D.S.A.P.C. — Braşov

CU PRIVIRE LA PARTICULARITĂŢILE SPECIFICE ALE ORAŞELOR

În cele ce urmează am dori să aducem o contribuţie la discutarea unui aspect important legat de problemele de expresie plastică urbană: particularităţile specifice ale oraşelor.

Vorbind la adunarea activului de partid din regiunea Iaşi, în ziua de 22 septembrie 1961, tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej spunea :

« *Construcţia noilor cartiere de locuinţe trebuie să se desfăşoare cu grija de a se obţine ansambluri cu un aspect arhitectonic atrăgător, ţinînd seamă de anumite particularităţi specifice oraşului* » *).

În ultimul timp au fost criticate pe drept cuvînt unele ansambluri noi ca fiind insuficient de expresive, lipsite de personalitate, nelegate de particularităţile specifice ale localităţilor în care s-au realizat.

Avem deci datoria să ne îndreptăm atenţia şi asupra acestei probleme, să analizăm în mod critic ceea ce am realizat pînă acum şi să tragem concluzii pentru îmbunătăţirea muncii noastre de viitor.

Oraşele frumoase au individualitatea lor pe care o putem sezisa numai parcurgîndu-le. O imagine, o fotografie, un desen pot reprezenta unele aspecte specifice, dar nu pot reda complexul de impresii succesive spaţiale, pe care numai un scriitor de mare talent ar putea să le redea. Impresiile produse de succesiunea spaţiilor unor artere şi pieţe, parcuri, scuaruri, ritmul şi alternanţa lor sînt greu de definit. Totuşi, ele se imprimă — conştient sau inconştient — în amintirea noastră şi contribuie în mare măsură la individualizarea oraşului.

Există mulţi factori care contribuie la individualitatea unui oraş. la frumuseţea acestuia. Stilul preponderent al construcţiilor, regimul de construcţie (unitatea sau varietatea acestui regim), materialele locale, elementele decorative sau de artă plastică, vegetaţia, modul deosebit de folosire a culorilor şi altele pot căpăta o importanţă mai mare sau mai mică în exprimarea proprie, individuală a unui oraş. Amintim ca exemplu oraşul Leningrad, cu stilul specific al clasicismului rus, cu unitatea sa de regim a construcţiilor. Parcurgînd Nevski Prospekt, arteră cu caracter închis, vizitatorul simte această unitate, lipsită de monotonie, ritmată cu măiestrie de pieţe, scuaruri sau de construcţii amplasate şi tratate individualizat. Ajunşi la Neva admirăm nu numai elementul natural, dar şi felul în care a fost pus în valoare, complet diferit de cel al Dunării la Budapesta, al Niprului la Kiev sau al Vltavei la Praga. Leningradul capătă o individualitate şi prin operele de sculptură bine puse în valoare.

Un exemplu îl poate constitui şi oraşul Gottwaldov, lipsit de spaţii închise, în care construcţiile sînt aşezate liber, ca obiecte într-un spaţiu unic, nefragmentat în străzi şi pieţe, spaţiu dat de natura însăşi.

Concepţia arhitecturală a acestui oraş poate fi acceptată sau combătută, dar cine l-a văzut nu poate contesta individualitatea lui. Folosirea ceramicii de faţadă la Brno, a construcţiilor cu schelet de lemn (Fachwerk) la München, a cărămizii în Anglia le creează acestora individualitatea. Culoarea brună şi aurie contribuie la specificul Pragăi, asigurînd şi un element de continuitate a ansamblurilor din epoci diferite. Aceeaşi calitate de mare preţ o are şi vegetaţia (bine folosită, ea poate fi atît un element de legătură, de continuitate, cît şi un element de diferenţiere, de varietate) ; de asemenea, relieful, apele, lumina, însorirea, nebulozitatea pot contribui la conturarea unui specific local, atunci cînd sînt puse în valoare cu măiestrie. Elementele naturale, ca dealurile înverzite ale Kievului, lacurile din nordul Bucureştiului, muntele Tîmpa (cu forma lui deosebită, vizibilă aproape din tot oraşul) la Braşov, munţii Făgăraşului la Oraşul Victoria contribuie în mare măsură la imprimarea unei individualităţi acestor oraşe.

Există şi alte elemente caracteristice care nu necesită multe explicaţii şi care devin simbolul unor oraşe. Este vorba de construcţii — unicate bine puse în valoare şi care de obicei au şi o valoare artistică arhitecturală, construcţii cu un program important, tratate în mod deosebit. Vorbind de Moscova veche, ne apare în gînd turnul Spaski, Kremlinul ; vorbind de Leningrad ne aducem aminte de turnul Amiralităţii ; podul cu lanţuri şi Parlamentul au devenit simbolul Budapestei, ca şi complexul Hradčany, Karlovy Most sau turnul cu ceas la Praga.

Sînt şi unicate noi care au devenit simboluri ale unor oraşe. Universitatea « Lomonosov » la Moscova, Népstadion la Budapesta, Sala Palatului R.P.R. sau Casa Scînteii la Bucureşti, Gara Nouă la Constanţa sînt exemple grăitoare. Aceste construcţii exprimă un program-unicat legat de societatea care le-a realizat, reflectînd orînduirea socială respectivă.

★

Programul predominant cantitativ al oraşelor a fost şi rămîne locuinţa. În orînduirea socialistă sînt create condiţii ca locuinţele să fie construite în ansambluri asigurate cu toate dotările social-culturale şi comerciale necesare. Realizarea acestor ansambluri — care au de cele mai multe ori un program identic — cu acelaşi tip de construcţii (locuinţe cu un număr asemănător de niveluri şi cu planuri-tip conform normativelor) riscă să ducă uneori la o oarecare monotonie, la o limitare a individualităţii lor.

Trebuie oare să ne descurajeze acest fapt? Credem că nu. În multe oraşe vechi găsim adesea, în special la construcţiile de masă, nu numai clădiri asemănătoare, ci chiar fronturi întregi purtînd pecetea epocii în care au fost construite. Totuşi acest lucru nu duce la pierderea individualităţii acestor oraşe, individualitate care uneori o formează tocmai construcţiile sau ansamblurile asemănătoare, neindividualizate. Important este însă modul în care au fost dispuse aceste construcţii asemănătoare în ansamblurile respective, individualitatea oraşului rezultînd nu din aspectul fiecărei construcţii în parte, ci din impresia generală produsă de ansamblul urban.

Privită astfel problema, trebuie să arătăm că la noi au fost realizate în diverse oraşe ale ţării unele ansambluri arhitecturale lipsite de individualitate, inexpresive, monotone.

A fost criticată partea din cartierul « Steagul Roşu » din Braşov aflată în execuţie, la care s-au folosit pînă în prezent exclusiv panouri mari prefabricate. Acest cartier a fost conceput pe ideea realizării unor microraioane, evitîndu-se străzile-coridoare, sau pieţele închise. Cele două artere noi, în curs de realizare, sînt prevăzute nu numai cu o lăţime carosabilă corespunzătoare circulaţiei intense care se va desfăşura aici,

*) Ziarul "Scînteia" nr. 5297 din 24 septembrie 1961

dar și cu spații suficiente pînă la blocurile de locuit, în vederea asigurării unor condiții normale de liniște și confort pentru locatari. Aceste spații sînt neobișnuite față de vechile străzi închise și întortochiate ale Brașovului pe care l-am moștenit. Brașoveanul obișnuit cu aspectul cartierelor vechi ale orașului, nu poate sezisa de la început caracterele specifice, distinctive, ale noului cartier astfel spațiat, el apărîndu-i monoton, nediferențiat. La aceasta contribuie și faptul că nu sînt încă realizate acele construcții (de ex. complexul centrului de cartier, blocurile înalte, punctele de deservire zilnică a populației) care vor juca un rol important în diferențierea spațiului, în crearea unor aspecte mai variate și specifice.

Factorul « spațiu de tip nou », primit defavorabil la început de ochiul locatarilor, nu constituie o piedică în crearea unor ansambluri cu caractere specifice ; trebuie însă să învățăm a-l realiza diferențiat, astfel ca populația să-l poată sezisa cu ușurință, să se obișnuiască cu el și să-l îndrăgească.

Uneori noile construcții sînt proiectate fără o adîncire suficientă a studiului mediului dat. În regiunea Brașov, de pildă, ca și în alte regiuni ale țării s-au construit unele ansambluri noi după principii de compoziție și cu elemente plastice arhaizante, cum ar fi cvartalul gării Făgăraș, care au rămas străine în structura orașelor.

De asemenea, unele « blocuri plombă », executate recent în orașele Agnita, Rupea, Sf. Gheorghe sau Tg. Secuiesc, sînt și vor rămîne încă mulți ani (pînă la restructurarea întregii lor zone) străine în mediul în care au fost realizate.

În ceea ce privește încadrarea într-un mediu dat, trebuie să menționăm că nu sîntem adepții unor construcții arhaizante. Nu credem că este indicat, ca de dragul încadrării în mediul existent, să construim într-un stil arhitectural ce a constituit expresia unei orînduiri dispărute pentru totdeauna din țara noastră. Dimpotrivă, sîntem convinși că promovarea unor expresii plastice noi, corespunzătoare vieții libere a oamenilor muncii în societatea socialistă, poate și trebuie să fie linia principală de urmat. De altfel, istoria arhitecturii dovedește că fiecare epocă s-a exprimat în limbajul ei propriu. În cadrul orașelor dezvoltate de-a lungul multor secole stilurile arhitecturale s-au juxtapus și acest lucru nu supără în general. Sînt și exemple negative în istoria arhitecturii. Tocmai spre evitarea unor astfel de cazuri trebuie să ne îndreptăm atenția. Credem că nu mărimea ferestrelor, nici sistemele sau materialele de construcție moderne stau la baza neîncadrării noilor construcții în mediul local, ci nerespectarea unor principii de compoziție a ansamblurilor date.

Este adevărat că trebuie apreciată judicios valoarea arhitecturală și plastică a ansamblului dat și apoi decisă soarta acestuia : merită să fie menținut și conservat sau poate și trebuie să fie înlocuit. În acest proces de gîndire este necesar să avem în vedere, pe lîngă valoarea plastică și istorică a ansamblului existent, și valabilitatea actuală a principiului compozițional urmărit. Trebuie luate în seamă multe considerente și răspunsul dat poate să difere nu numai de la om la om, dar poate fi diferit și în timp, în funcție de posibilitățile economice de realizare, într-o perioadă mai lungă sau mai scurtă a noilor ansambluri socialiste.

Găsim exemple în care unele construcții — dealtfel valoroase în sine — sînt greșit amplasate, închizînd cele mai interesante perspective spre peisajul natural.

În ultimii ani, D.S.A.P.C.-Brașov a acordat o deosebită atenție acestei probleme. Astfel, la studiul cartierului de locuințe al Gării Noi din Brașov, avînd în vedere perspectiva interesantă oferită de peisajul natural la ieșirea din Gara Nouă, au fost făcute studii speciale care ofereau siguranța că noile construcții nu vor acoperi vederea asupra Tîmpei și a munților.

Se folosesc uneori fără discernămînt unele proiecte -tip care nu corespund nevoilor și realităților de pe teren. Dispozițiile actuale nu permit în mod practic modificări importante în structura sau aspectul proiectelor-tip sau directive. La aceasta se mai adaugă uneori aplicarea rigidă a principiului folosirii unei singure tehnologii pe ansamblul dat (de exemplu panouri mari), ca și limitarea numărului de niveluri ale blocurilor de locuințe la p + 4 etaje.

În legătură cu aceasta se remarcă și gama insuficientă de proiecte-tip și directive existente. Astăzi, obiectele noastre nu sînt atît clădirile, cît ansamblurile ; avînd la bază programa care nu diferă esențial de la oraș la oraș, clădirile în sine au devenit foarte asemănătoare. Actualmente, nu cred că se poate cere ca forma fiecărei clădiri să fie esențial diferită, să aibă individualitatea ei. Dar putem pretinde existența unei game suficiente de clădiri-tip, care să ofere posibilitatea unui mare număr de combinații pentru realizarea unor ansambluri cu individualitate proprie. Considerăm că ar trebui elaborate proiecte-tip mai variate, corespunzînd unor programe diferențiate. De exemplu, în cadrul temei locuințelor, gama proiectelor existente trebuie lărgită în primul rînd pentru necesitățile diverselor tipuri de familii.

Astfel ar trebui create proiecte-tip de apartamente pentru familii mici, de 1 cameră sau 1 1/2 cameră ; proiecte pentru familii mai numeroase cu copii mici, la care să fie posibilă supravegherea copiilor și în timpul nopții (printr-o legătură directă între dormitoare); proiecte de apartamente pentru familii cu copii mari, cu camerele decomandate etc.

Elaborarea acestei game variate de proiecte-tip a devenit o sarcină urgentă. Pentru început, credem că D.S.A.P.C.-urile ar putea elabora unele proiecte refolosibile care să țină seamă în mai mare măsură de condițiile specifice ale fiecărei regiuni.

Considerăm de asemenea că s-ar putea revizui unele dispoziții privind folosirea proiectelor-tip și refolosibile, în sensul de a permite D.S.A.P.C.-urilor să facă unele modificări, datorită cărora proiectele să poată fi adoptate la specificul localității unde se aplică.

În privința principiului folosirii unei tehnologii unice pe un șantier, experiența arată că acest lucru nu aduce avantaje decît la șantierele relativ mici. În cazul unor șantiere care realizează sute de apartamente pe an, acest avantaj este pur teoretic. Dimpotrivă, existența a două tehnologii permite folosirea mai rațională a capacităților de producție ; și, în plus, în cazul unei întreruperi la una din tehnologii (de exemplu din cauza livrării neritmice a panourilor mari), forțele pot fi utilizate la construcțiile ce se realizează cu altă tehnologie. Folosirea a două tehnologii prezintă și calitatea că permite realizarea unor ansambluri mai variate. În mod practic, ansamblurile realizate pînă în prezent exclusiv din panouri mari suferă — atît la noi cît și în alte țări unde s-au aplicat — de o oarecare monotonie.

Modul de compunere a ansamblurilor cu blocuri de diverse înălțimii este de asemenea foarte important pentru înlăturarea pericolului monotoniei. Prin combinarea de clădiri cu numere de niveluri diferite se realizează totodată un aspect mai variat și mai atrăgător. Acest lucru este posibil prin prevederea unor construcții joase pentru magazine și alte dotări, precum și prin construcții mai înalte, cu apartamente mici, care să creeze în ansamblu perspective interesante și mai multă expresivitate.

În ansamblurile noastre folosirea artelor plastice nu este încă la nivelul posibilităților existente. Pictorii și sculptorii noștri și-au afirmat în diverse ocazii capacitatea creatoare în domeniul plasticii monumentale. Aceasta s-a făcut însă sporadic și nu în mod organizat. Este necesară coordonarea eforturilor îndreptate spre realizarea unei sinteze a artelor în ansamblurile arhitecturale.

Un basorelief bine plasat pe o fațadă, o fîntînă artistic executată într-un ansamblu, o pictură murală, un panou în zgrafitto pot aduce nu numai variație, dar contribuie și la educarea artistică a maselor largi, la înveselirea și umanizarea construcțiilor noastre, ca și la atribuirea acelui specific — prin subiect și prin modul personal de realizare — a cărui înfăptuire o urmărim.

De asemenea, pentru a da un caracter individual, specific orașelor noastre, trebuie să avem grijă să prevedem și unele construcții unicate. Chiar dacă realizarea acestora nu este amplificată în etapa actuală, trebuie rezervate terenurile necesare, astfel dispuse încît să pună în valoare construcțiile viitoare care vor constitui puncte importante, de interes deosebit, ce vor individualiza ansamblul.

Pe aceeași linie a individualizării expresiei plastice a noilor ansambluri trebuie vorbit și de modul de realizare a plantațiilor. Amenajările exterioare se mai execută cu timiditate ; nu se folosesc încă în suficientă măsură arbori mari dezvoltați, ci arbuști care ajung să corespundă scopului numai după mulți ani de zile. Este necesar să se acorde acestei probleme o atenție mai mare, creîndu-se totodată și obiectele de mobilare și agrementare a spațiilor verzi : fîntîni, bănci și locuri de odihnă, locuri de joc pentru copii, vase decorative sau opere de artă plastică.

★

Incontestabil că munca pentru găsirea unor expresii plastice, specifice fiecărei localități, necesită încă eforturi susținute. Colectivele de arhitecți vor trebui să muncească cu perseverență pentru ca la noile ansambluri, realizate în condițiile unei tehnici avansate, cu producție în serie, să poată fi evitată monotonia și uniformizarea, creîndu-se pentru oamenii muncii un mediu construit optimist, variat și personal, în care viața să se desfășoare în cele mai bune condiții.

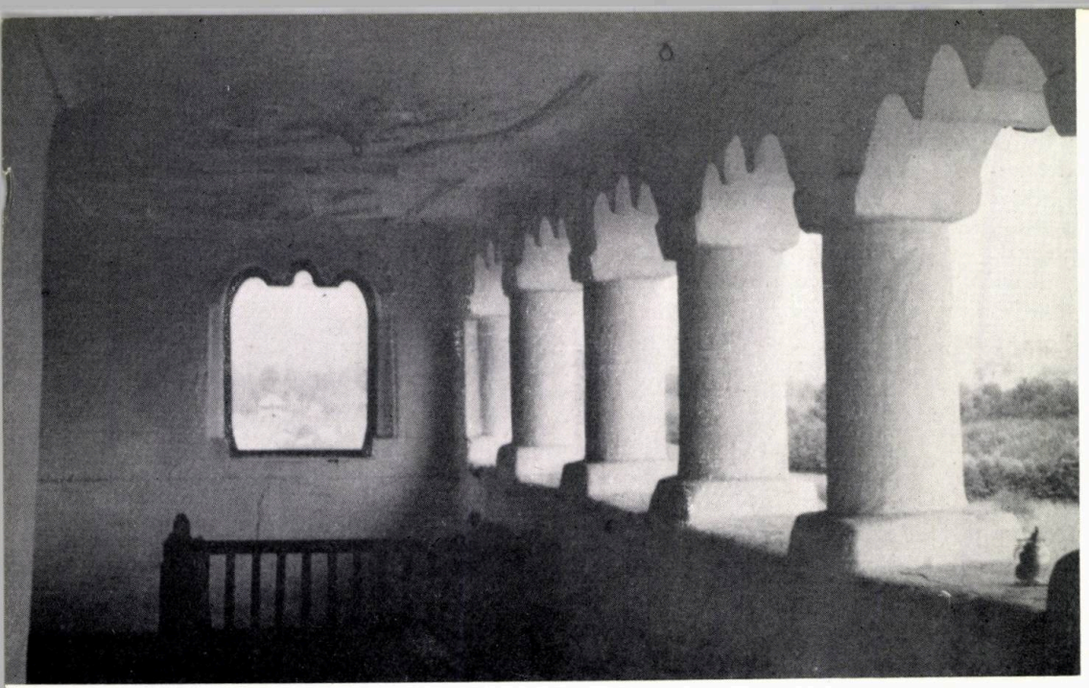

TREI CULE DIN OLTENIA

Una din cele mai interesante categorii de monumente istorice păstrate în țara noastră din perioada de descompunere a orînduirii feudale o formează *cula* (clădire întărită în formă de turn), construcție specifică din Oltenia și regiunea Argeșului.

Datorită arhitecturii lor, cu unele caracteristici militare, datorită condițiilor istorico-sociale care au determinat apariția și răspîndirea lor numai pe o arie limitată, precum și faptului că s-au păstrat într-un număr relativ mic, aceste monumente, neglijate în trecut, au intrat tot mai mult în sfera de preocupări a Direcției Monumentelor Istorice din C.S.C.A.S.

După restaurarea culei lui Tudor Vladimirescu din Cerneți (actualmente Muzeul Regional «Porțile de Fier»), în 1962 au început lucrările la Cula Nouă din Măldărăști, iar anul acesta se vor restaura culele din Groșera, Cernătești și Broșteni.

Culele au apărut în Oltenia și în ținutul Argeșului în secolul al XVIII-lea, numărul lor continuînd să crească în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Apariția și răspîndirea lor numai în ținuturile de vest ale Țării Romînești *) este explicată de condițiile de viață din perioada amintită, cînd aceste ținuturi erau supuse în permanență incursiunilor de pradă ale bandelor de jefuitori turci din raiaua Vidinului, pe care Imperiul Otoman în decădere nu le mai putea ține în frîu și cărora conducerea turco-fanariotă a țării nu le mai putea opune o forță armată.

Ascuțirea luptei de clasă în această perioadă, reflectată în atacurile grupurilor de haiduci, a contribuit de asemenea la apariția culelor.

Aceste construcții sînt în general ridicate de micii boieri, oameni de țară, care trăiau în majoritatea timpului pe moșiile lor.

Turnurile întărite pe care și le construiau serveau atît ca locuințe, cît și ca sedii gospodărești pentru organizarea și conducerea muncilor agricole, în caz de primejdie ele devenind puncte fortificate de apărare. Pentru acest ultim scop, culele erau construite în locuri dominante, de unde se putea supraveghea atît cea mai mare parte a moșiei, cît mai ales drumurile de acces situate de-a lungul văilor, pe unde puteau să se apropie grupurile înarmate.

Construite în general pe un plan pătrat, aceste mici fortărețe cu ziduri groase, străpunse de înguste metereze pentru tragere, au aproape toate cîte trei niveluri, o singură intrare închisă cu uși masive de stejar, ferecate, iar la catul de sus un pridvor de zid sau un foișor de lemn.

Beciurile, unele boltite, altele cu planșee puternice din lemn, sprijinite pe stîlpi masivi de stejar ciopliți cu barda, adăposteau în caz de asediu provizii și animale. Unele aveau de asemenea și o fîntînă.

Accesul la nivelurile superioare se face în general de la nivelul I, printr-o scară cu trepte solide de stejar, scară închisă uneori la catul doi cu un chepeng care în caz de primejdie se zăvorea.

Din pridvorul mărginit de arcade joase susținute de coloane de zidărie, se putea admira peisajul și totodată se puteau cerceta împrejurimile pînă departe.

★

Dintre culele în curs de restaurare, cele mai valoroase din punct de vedere arhitectural și care în general și-au păstrat formele lor originale sînt desigur cele de la Groșera, Măldărăști *(Cula Nouă)* și Cernătești.

Cula Crăsnaru din Groșera (raionul Filiași) a fost ridicată pe la 1750 de boierul Barbu Cocoș, fiind restaurată pentru prima oară de nepotul său Ahil Crăsnaru.

Construită în formă de turn, avînd baza de 8×8 m și înălțimea de 12 m, cula a fost ridicată pe o poziție dominantă care-i asigură o vedere largă spre valea Turburei și a Gilortului, cu posibilități de apărare apropiată pe aceste direcții.

Beciul (3×8 m) și cele două caturi sînt prevăzute cu numeroase vizoare și metereze de tragere care străpung zidurile de cărămidă groase de 1 m; ușa de intrare din stejar masiv este formată din trei piese tăiate din cîte o

*) Cula de la Furnicoși (Muscel), azi dispărută, este semnalată a fi cea mai răsăriteană.

singură bucată (două blăni deschizătoare grele și un stîlp de închidere la mijloc), care mai poartă și azi urmele plumbilor pătrunși în lemn. Alături se află casa scării din stejar care urcă la cele două caturi.

Primul cat — format dintr-o cameră mare și una mai mică — are patru metereze în casa scării și o fereastră obținută prin transformarea unui al cincilea gol de tragere.

Catul doi are o singură cameră, mărginită de clasicul cerdac (în care ajunge și scara), larg de 2 m și deschis pe toată lungimea fațadei dinspre vale. Patru arcade trilobate, subîntinse de cîte un tirant de lemn și cu arhivoltă în relief, se sprijină pe cinci coloane cilindrice scunde, cu baza și capitelul pătrat.

Pe latura opusă intrării, un foișor de lemn, adăpostit de streașina prelungită în polată, ocolește colțul și merge în tot lungul fațadei dinspre deal.

Acoperișul înalt cu învelitoare de șiță încheie armonios monumentul.

Cula Nouă din Măldărăști (raionul Horezu) a fost ridicată în 1827 de către polcovnicul Măldărăscu, iar de la începutul secolului XX a aparținut familiei Duca.

Cula este de dată mult mai recentă și prezintă mai puține elemente caracteristice apărării. Prin armonia proporțiilor, frumusețea pridvorului, decorația fațadelor și a interiorului, acest monument are o valoare arhitecturală deosebită.

Construită din piatră și cărămidă, tot în forma unui turn, însă mult mai masiv decît cel de la Groșera, clădirea domină valea Luncavățului, afluent al Oltului.

Ea ocupă o suprafață de 130 m^2, avînd o înălțime de 13 m, împărțită aproape egal între cele trei niveluri ale clădirii (beciul și două caturi), și acoperișul cu învelitoare de șiță.

Beciul, foarte interesant, are un planșeu greu din lemn de stejar, sprijinit pe stîlpi puternici, ciopliți cu barda (prezentînd și unele elemente decorative populare), o tainiță și o ușă masivă, tot din stejar, cu vizori de tragere și închidere secretă. Accesul din beci la nivelurile superioare se face printr-o scară largă din stejar (probabil de construcție mai nouă) care se termină în fața unui chepeng. Intradosul scării este pictat.

Catul doi prezintă în tot lungul fațadei principale un frumos pridvor de zid, restaurat în 1910, format din șapte arcade trilobate sprijinite pe șase coloane cilindrice și două semicoloane de cap. Plafonul pridvorului are decorații în mortar de var.

Decorația exterioară a zidurilor, groase de 1 m, este caracteristică culelor construite în prima jumătate a secolului XIX, constînd din panouri și cornișe. Astfel, pe fațada principală — la nivelul catului întîi — sînt două mari panouri dreptunghiulare, iar la nivelul catului doi, sub parapetul cerdacului, șase panouri tot dreptunghiulare însă mult mai înguste. Aceste elemente decorative au fost realizate prin îngroșarea zidului în exterior, panourile rămînînd pe aceeași linie cu suprafața zidurilor beciului.

În prima jumătate a secolului XIX, întărirea securității locuitorilor duce la o limitare a elementelor de apărare ; astfel la *Cula Nouă din Măldărăști*, numai latura opusă fațadei este prevăzută cu metereze de tragere, fațada principală și cele laterale avînd ferestre.

Cula din Cernătești (raionul Filiași), construită în a doua jumătate a secolului XVIII de boierii Cernătești, are vedere asupra văii Corzului.

Prezintă aproape aceleași caracteristici arhitecturale și constructive ca și culele amintite mai sus : formă de turn cu planul pătrat (11,60×11,60 m) și înălțimea de 14 m ; trei niveluri ; beciul cu tainiță, construit din lemn de stejar ; metereze de tragere la toate nivelurile. Legătura cu caturile superioare este asigurată de o scară cotită din stejar masiv.

Elementele care o diferențiază de monumentele din această grupă sînt pridvorul, intrarea (care este dublă, atît prin beci cît și direct în casa scării), precum și contrafortul de sprijin.

(continuare în pag. 60)

1 | 3
2 | 4

1 — Cula nouă din Măldărăști — Detaliu de pridvor
2 — Cula nouă din Măldărăști
3 — Cula din Groșera
4 — Pridvorul culei din Groșera

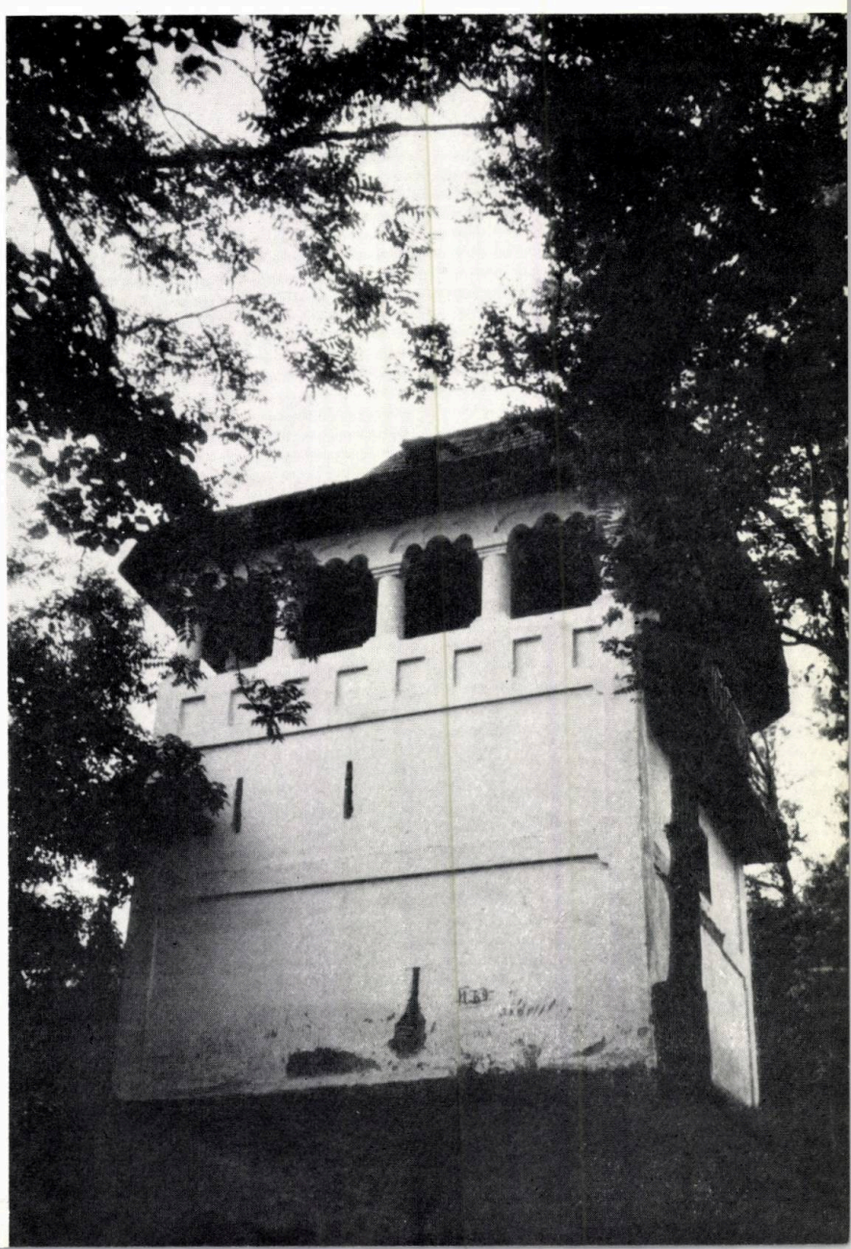

Arhitect TITU EVOLCEANU

În ziua de 1 august 1963 a încetat din viață arhitectul Titu Evolceanu, membru în consiliul de experți al Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare.

Arhitectul Titu Evolceanu s-a născut la București la 31 iulie 1900. După absolvirea Facultății de arhitectură din București, arhitectul Titu Evolceanu a depus o activitate neîntreruptă în arhitectură și urbanism.

Pentru meritele sale pe tărîm profesional, arhitectul Titu Evolceanu a fost distins cu „Ordinul Muncii".

Tovarășii săi de muncă și cei ce s-au bucurat de îndrumările și sfaturile sale îi vor păstra o neștearsă amintire.

Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare
Uniunea Arhitecților din R.P.R.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR
Manifestări la Casa Arhitectului

CONFERINȚE

Marți 4 iunie a.c., arh. I. Lucăcel a făcut o prezentare de diapozitive colorate cu tema « Arhitectura nouă și veche în Italia ».

În ciclul de conferințe « Probleme de materialism istoric », conf. univ. I. Rebedeu a vorbit în ziua de 11 iunie a.c. despre « Știința ca formă a conștiinței sociale ».

Inginerii M. Anghelescu, D. Costescu și Fl. Gheorghiu din INCERC au făcut în ziua de 25 iunie a.c. — în cadrul ciclului « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică » — o expunere cu tema « Sisteme și materiale noi pentru construcții și finisaje ». Expunerea a fost însoțită de proiecții și de prezentarea unor mostre de noi materiale de construcții și finisaje.

EXPOZIȚII

La 28 mai a.c. s-a deschis expoziția de fotografii, cu subiectul « Construcții spitalicești din țările nordice ». Expoziția a fost închisă la 12 iunie a.c.

Între 12 și 25 iunie a.c., în sălile Casei Arhitectului au fost prezentate în mod omagial fotografii ale principalelor lucrări realizate de academician arh. Petre Antonescu, cu ocazia aniversării a 90 de ani de la nașterea ilustrului profesor și arhitect.

Tot în sălile Casei Arhitectului au fost expuse — între 15—30 iunie a.c. — o serie de lucrări personale (desene și acuarele) ale arhitecților I. Traianescu, Ligia Dolinescu și Gh. Tofan.

În cadrul acordurilor dintre uniunile de arhitecți, o expoziție de arhitectură din R. P. Romînă, compusă din 47 de panouri, a fost trimisă de U.A. în cursul lunii iunie la Budapesta și în alte orașe ale R. P. Ungare.

DISCUȚII DE CREAȚIE

În zilele de 8 și 9 iunie a.c., a avut loc la Arad o consfătuire cu tema « Sere automatizate », organizată de Secția de arhitectură industrială și agricolă a U.A. Au luat parte arhitecți și ingineri din institutele I.S.P.A. și I.S.P.E.,de la întreprinderea « Metalica », Trustul Central Gostat, D.S.A.P.C.-București, D.S.A.P.C.-Constanța, D.S.A.P.C.-Banat, precum și reprezentanți ai C.S.C.A.S. și ai U.A.

Au fost prezentate trei referate de către arhitecții I. Vogel, arhitect-șef al I.S.P.A., V. Popescu din I.S.P.A. și E. Ujj de la D.S.A.P.C.-Banat.

DEPLASĂRI DE STUDII

Un grup de 24 de arhitecți din București au vizitat în zilele de 8 și 9 iunie a.c. principalele obiective de arhitectură industrială și civilă din orașele Hunedoara, Alba Iulia și Deva.

O altă deplasare de documentare a fost făcută la Iași, în zilele de 15 și 16 iunie a.c., cu participarea a 26 de arhitecți. Au fost vizitate noile construcții din oraș, precum și o serie de monumente istorice.

Între 21—30 iunie, un grup de 37 arhitecți romîni au făcut o călătorie de studii în țara vecină și prietenă — R. P. Ungară. Grupul a vizitat noi construcții industriale și noi clădiri de locuit în orașele Budapesta și Pecs, precum și în regiunile Balaton, Estergom și Visegrad.

VIZITE DE PESTE HOTARE

În cadrul schimburilor culturale, în cursul lunii iunie, U.A. a primit vizita unei delegații de arhitecți francezi — J. H. Le Même și N. Boutet de Monvel — care au vizitat realizările arhitecturale și urbanistice, precum și monumentele istorice din Capitală, din Brașov și Galați și noile complexe de odihnă și recreație de pe litoralul Mării Negre.

Alte două delegații — bulgară și cehă — compuse din arhitecții bulgari R. G. Ribarov, G. D. Papazov și respectiv — arhitecții cehi M. Barton și M. Chorvat, au vizitat principalele obiective arhitecturale din București, Ploiești, Brașov, Galați și noile realizări de pe litoral.

Cula din Cernătești

(continuare din pag. 59)

Pridvorul, construit din lemn pe fațada principală, se continuă pe laturile nord și sud cu un foișor, tot din lemn, prin care se comunică cu anexa sanitară a clădirii, adăugată ulterior pe latura opusă fațadei.

Fiind construită în panta ușoară a dealului Obeanu cula este sprijinită de un puternic contrafort care îi dă un aspect original și pitoresc.

★

Dat fiind că unele din culele Olteniei, reparate în trecut de foștii lor proprietari, și-au pierdut o parte din elementele lor caracteristice *(Cula Veche din Măldărăști, Cula din Curtișoara)* s-au luat măsuri ca lucrările de restaurare în curs de execuție la culele din Groșera, Măldărăști, Cernătești și Broșteni, să asigure conservarea acestor monumente în forme cît mai apropiate de cele autentice.

Ca urmare, lucrările proiectate la aceste monumente se reduc la consolidări și reparații capitale, pentru a li se reda rezistența și durabilitatea pierdută prin degradări sau lipsuri.

Astfel se vor reface acoperișurile cu învelitorile de șiță, se vor consolida planșeele prin grinzi de beton armat, se vor face subzidiri și țeseri de crăpături. În interior se vor executa reparații la scări, dușumele, uși, ferestre, precum și tencuieli și zugrăveli.

La *Cula Nouă din Măldărăști* se va face și amenajarea zonei de protecție, consolidîndu-se și completîndu-se zidul de împrejmuire a culei și poarta de intrare, iar la *cula din Cernătești* se va reface și se va consolida foișorul de lemn.

I. Focșeneanu

MŰSZAKI KÖNYVTÁR 1883

ERATA

La pag. 45, dintr-o eroare, cifrele legendelor au fost decalate cu 1; astfel, în loc de 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 trebue citit 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.

40538
Lei 15

E 1689

5
1963

arhitectura RPR

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

MUZEUL DE ARTĂ AL REPUBLICII POPULARE ROMÂNE BIBLIOTECA DE ARTĂ 1963

sumar

● LOCUINȚE

Arh. Victor Agent — BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL TEI—BUCUREȘTI 2

* * *

LOCUINȚA RURALĂ ȘI RECONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ A SATELOR 8

Arh. Viorica Petrovici — CLĂDIRI DE LOCUIT CU 2 NIVELURI ÎN MEDIUL RURAL 10

* * *

LOCUINȚE NOI ÎN ȚARĂ 13

● DIN ACTIVITATEA D. S. A. P. C.

Arh. Mihail Caffé — UNELE PROBLEME ALE PROIECTĂRII DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM ÎN REGIUNEA MUREȘ AUTONOMĂ MAGHIARĂ 18

Arh. Coloman Rado — ASPECTE ALE ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE ÎN REGIUNE 21

Arh. Mircea Damian — SISTEMATIZAREA PĂRȚII CENTRALE A ORAȘULUI TG. MUREȘ 24

Arh. Andrei Varnai — PROBLEME RIDICATE DE CONSTRUCȚIA NOILOR ANSAMBLURI DE LOCUIT ÎN ORAȘUL TG. MUREȘ 28

Arh. Lucian Popescu — SPAȚII COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE ÎN REGIUNE 36

● UNITĂȚI COMERCIALE

Arh. Virgil Nițulescu — RESTAURANTUL « FEROVIARUL » BUCUREȘTI 41

Arh. Ligia Dumitrescu — MAGAZINE PE CALEA GRIVIȚEI BUCUREȘTI 42

● ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. arh. Ascanio Damian, arh. Constantin Enache — ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE ARHITECTURĂ OGLINDIT ÎN EXPOZIȚIA PROIECTELOR DE DIPLOMĂ ALE STUDENȚILOR INSTITUTULUI DE ARHITECTURĂ « ION MINCU » — PROMOȚIA 1963 46

● DE PESTE HOTARE

Prof. arh. Ladislau Adler — OSCAR NIEMEYER ȘI ORAȘUL BRASILIA 52

● CRONICA

EXPOZIȚIA « CINCI ANI DE PRODUCȚIE A PRIMEI PROMOȚII DE TEHNICIENI-ARHITECȚI » 58

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR 60

5

ANUL XI NR. 5 (84) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON (redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL TEI — BUCUREȘTI

Autor: *arh. V. Agent (șef de proiect)*
Colaboratori:
Arhitectură: *arhitecții N. Pruncu, Margareta Dumitriu*
Rezistență: *inginerii V. Aprozeanu, A. Marcovici*
Institutul Proiect-București

Vedere de ansamblu a noilor blocuri de locuințe

În nr. 1/961 al revistei « ARHITECTURA R.P.R.» a fost prezentat un amplu material privind proiectarea și realizarea ansamblului de locuințe din jurul Circului de Stat din București (1959—1961).

În această etapă s-au construit 727 de apartamente, 11 magazine și unități pentru deservirea populației, precum și o școală cu 24 săli de clasă. Parte din aceste apartamente au fost proiectate în blocuri cu p + 8 niveluri, dispuse spre căile de circulație importante pe care se deschid cele două accese principale spre clădirea Circului de Stat.

Restul de apartamente sînt cuprinse în blocurile cu p + 4 niveluri dispuse pe ambele laturi ale esplanadei de acces dinspre inelul II (șos. Ștefan cel Mare). Clădirile executate sînt numerotate de la 1—7.

Proiectul întocmit inițial prevedea și dezvoltarea în perspectivă a construcțiilor ce urmau să completeze ansamblul pe laturile de nord-est și nord-vest ale parcului Circului de Stat.

În conformitate cu aceste prevederi s-a proiectat și executat în anii 1961—1963 un nou lot cuprinzînd 374 de apartamente, distribuite în blocurile 17, 18, 19, 20. Acestea sînt clădiri cu p + 8 niveluri, dispuse pe latura de nord-est a parcului, de-a lungul străzii Județului și orientate cu fațadele principale spre oglinda de apă a lacului. Blocul 17 este un bloc linear cu o fațadă de 122,00 m și are 170 de apartamente, distribuite în 3 tronsoane.

Blocurile 18, 19, 20 sînt construcții de tip punct avînd o lungime de fațadă de 48,00 m și conțin fiecare cîte 68 de apartamente.

Cu noile blocuri construite, numărul apartamentelor din ansamblul Circului de Stat crește la 1 101.

Noile blocuri au fost amplasate perpendicular pe axul bd. Lacul Tei, bulevard ce limitează spre nord-vest parcul Circului de Stat. Construcțiile sînt dispuse decalat una față de alta, în scară, astfel rezolvată încît să permită o înscriere cît mai justă față de amplasament, suprafața de teren rezervată pentru construcție fiind condiționată de oblicitatea străzii Județului.

Noua grupare, compusă din 4 blocuri desfășurate pe un front de cca. 380,00 m, este împărțită în două printr-o distanțare a spațiului dintre blocurile 17—18 sensibil mărită și corespunzînd cu prelungirea bd. Ghica-Tei, în al cărui cap de perspectivă este amplasată clădirea Circului de Stat, reflectată pe suprafața oglinzii de apă a lacului.

Dominanta compoziției o constituie silueta orizontală a blocului 17.

Întregul front este pus în valoare de acest element major, precum și de succesiunea ritmată formată de celelalte 3 blocuri-punct, blocuri ce avansează spre interiorul parcului într-o suită echilibrată armonios, îmbinată cu peisajul creat de vegetația înconjurătoare.

Cele 4 blocuri de locuințe realizate, reprezintă un plus de suprafață construită de 23 425 m² și 11 456 m² suprafață locuibilă ce permite cazarea a cca. 1 500 persoane.

Proporția pe specific de apartamente este următoarea: 83 de apartamente de 1 cameră, 179 de apartamente de 2 camere și 112 apartamente de 3 camere; la acestea corespunde — cu unele variații condiționate de amplasare față de tronson și nivel — o suprafață locuibilă, respectiv de 19,36 m², 29,70 m² și 40,18 m².

Apartamentele sînt dispuse cîte patru la scară și pe nivelul curent 2 de 2 camere și 2 de 3 camere. Apartamentele de 3 camere au dublă orientare.

Accesul spre holul de intrare în bloc se poate face atît dinspre parc cît și dinspre str. Județului.

Toate apartamentele, în afara acelora de la parter, sînt prevăzute cu logii sau balcoane.

Modul de distribuție alternată, de la nivel la nivel, a balcoanelor și logiilor pe fațadele principale, combinat cu o dispunere variată a culorii pe aceste elemente de construcție, a permis să se obțină o tratare de o factură nouă, interesantă și atrăgătoare, care impresionează totuși printr-o rezolvare unitară de ansamblu.

În rezolvarea siluetei blocurilor s-a urmărit o marcare specială a orizontalei. Această marcare se realizează, pe de o parte, prin cuprinderea etajelor curente într-un volum compus independent avînd suprafața de bază mărită prin ieșirea în consolă practicată pe fațadele laterale și principale, totul ridicat pe un soclu de înălțimea parterului, tratat în placaj de cărămidă aparentă de culoare gălbuie.

(continuare în pag. 7)

Două dintre noile blocuri

Planul de situație al cartierului de locuințe Lacul Tei

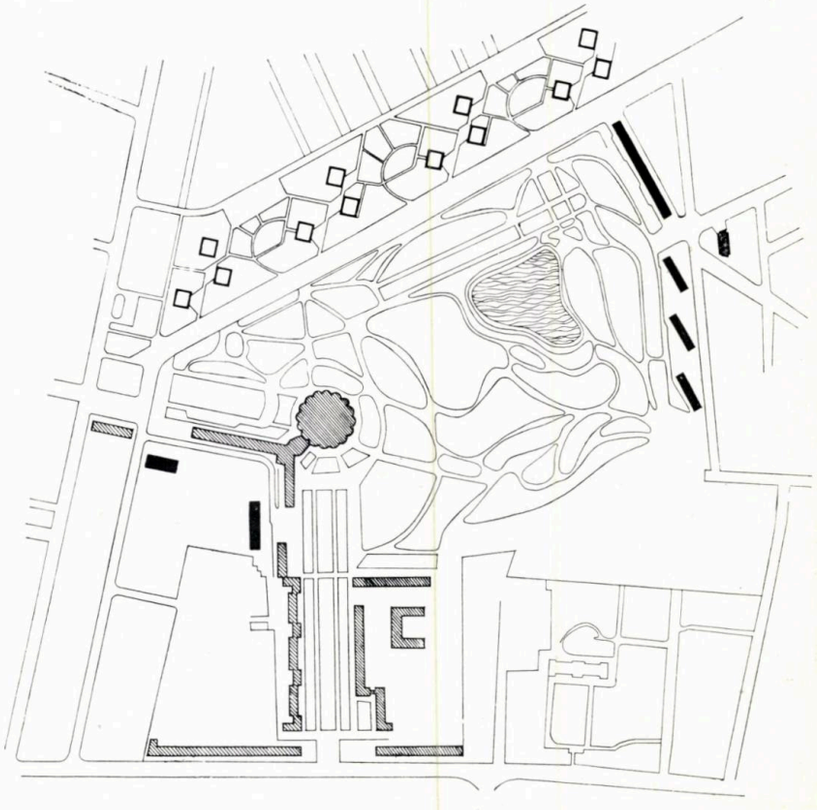

Blocuri din ansamblu

Plan nivel curent

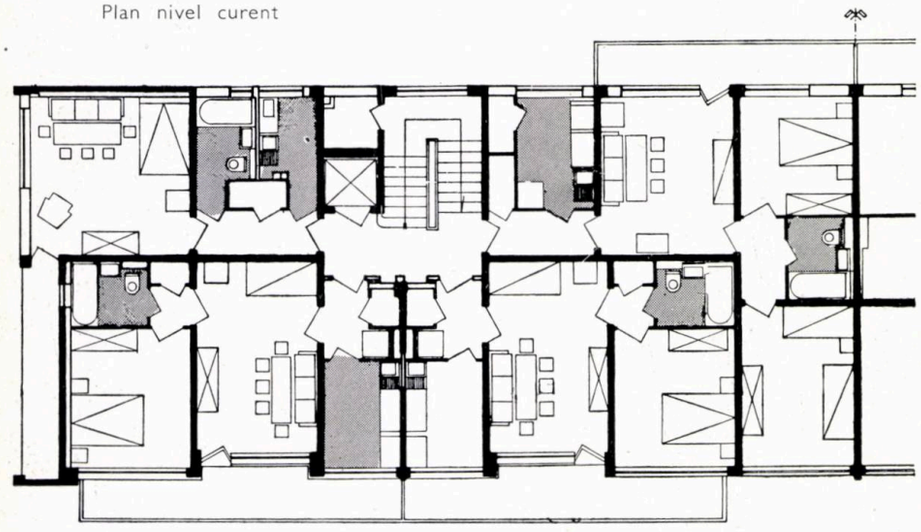

Plan ultimul nivel

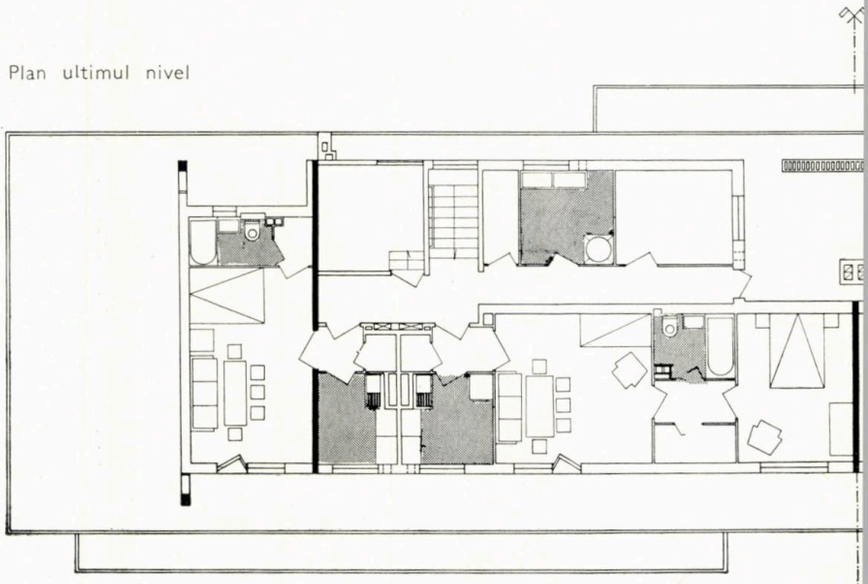

Bloc din ansamblu

5

Marcarea orizontalei se obține și prin distribuirea alternată pe verticală, în benzi de plin și gol, constituind registrele ferestrelor și parapetelor și care formează fundalul pe care este aplicată țesătura jucată a balcoanelor.

Întreaga compoziție este unificată și ajutată de aplicarea culorii.

Benzile golurilor de ferestre sînt în culoare gri-verzuie, făcînd să dispară verticalele diafragmelor despărțitoare dintre încăperi ca și tîmplăria de fațadă. Benzile parapetelor de ferestre sau de balcoane-logii sînt colorate alternat, în alb și bleu-ceruleum, alternanță ce permite realizarea unei țesături armonios compuse într-o factură și nuanță asemănătoare cu a grupării de locuințe realizată anterior și care se înscrie foarte bine în coloritul vegetației parcului.

Sistemul constructiv este cu diafragme din beton armat (15 cm grosime) dispuse în ambele sensuri în sistem fagure, armate numai pe 3 niveluri. Pereții exteriori s-au executat din zidărie eficientă, iar planșeele din beton armat monolit.

Sistemul constructiv permite realizarea unor spații de locuit cu volum interior curat, fără stîlpi și grinzi aparente; permite, de asemenea, o reducere sensibilă a consumului de oțel-beton în comparație cu construcțiile pe schelet de beton armat. Acest lucru face posibilă reducerea consumului de cherestea, prin folosirea panourilor de inventar cu tegofilm, fapt ce duce și la obținerea unor suprafețe curate ce se pot finisa ușor și deci mai economic.

Ansamblul de locuințe al Circului de Stat se va completa definitiv după ce vor fi realizate și construcțiile de locuințe și dotări proiectate pe latura de nord-vest a bd. Lacul Tei.

Proiectele întocmite și care vor intra în execuție în viitor prevăd amplasarea a 12 blocuri-turn cu p + 12 niveluri, executate cu cofraje glisante și dispuse în 4 grupe a cîte 3 blocuri, totalizînd 600 de apartamente.

Întregul ansamblu va conține deci 1 700 de apartamente.

Se prevede, de asemenea, amenajarea a două centre comerciale, construite ca unități independente, și care vor cuprinde 20 de unități comerciale de deservire a populației și de prestări de servicii.

Ansamblul se va completa cu un garaj subteran cu o capacitate de 100 de autoturisme, o școală cu 24 de clase, un dispensar cu 2 circumscripții sanitare, o bibliotecă de cartier, localuri pentru creșă-grădiniță, parcaje, spații de joc și recreație, activități sportive, precum și cu extinderi ale spațiului verde plantat.

Arh. V. AGENT

Bloc din ansamblu — Detaliu de fațadă

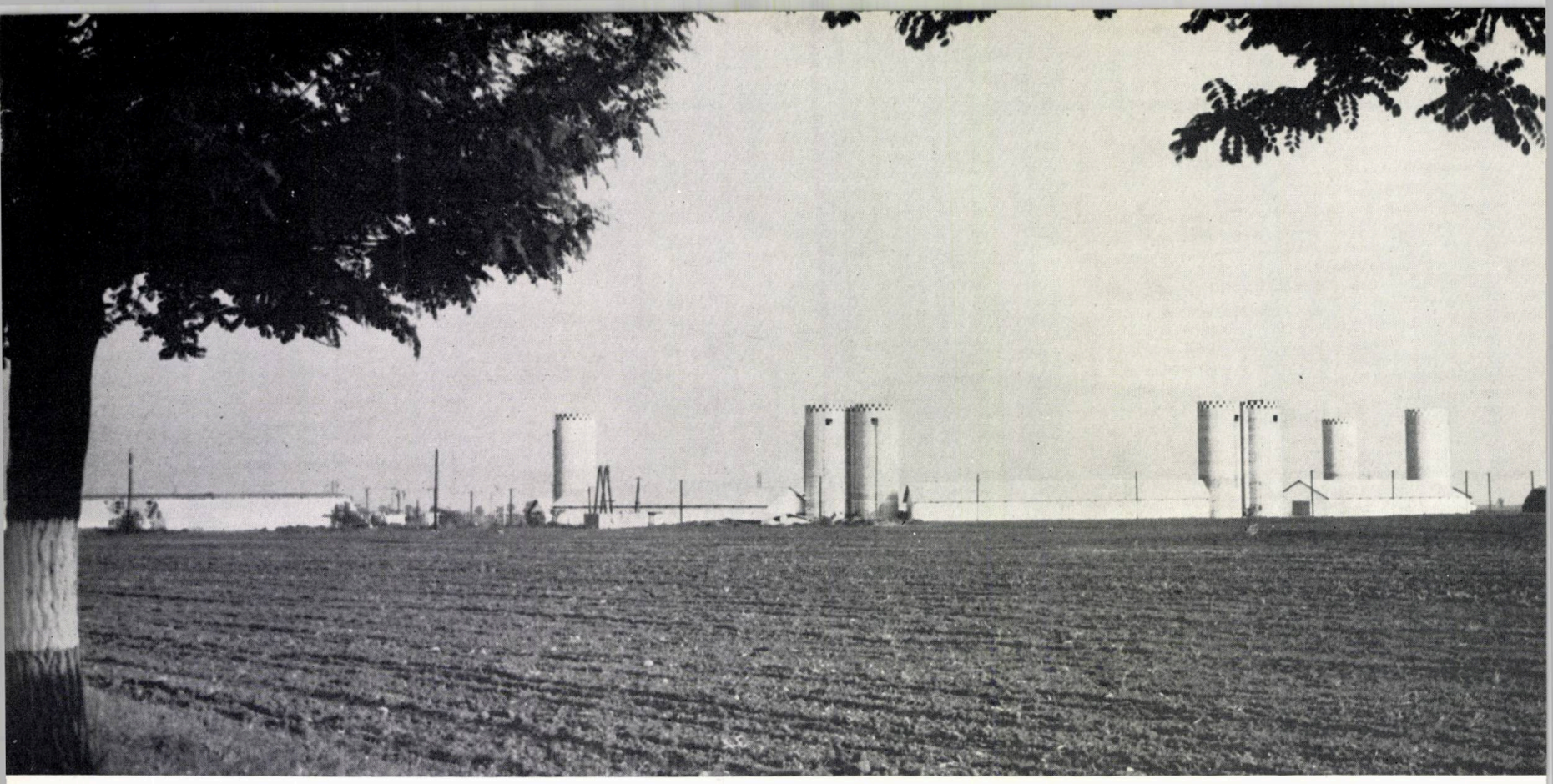

Vedere de ansamblu a gospodăriei agricole de stat - Băicoi

LOCUINŢA RURALĂ ŞI RECONSTRUCŢIA SOCIALISTĂ A SATELOR

Trecerea țărănimii pe calea gospodăriilor colective, victoria deplină și definitivă a socialismului la orașe și sate reprezintă o mare victorie a întregului popor condus cu înțelepciune de partid. Gospodăriile colective și de stat dispunînd de un fond funciar și zootehnic, de utilaje moderne și de cadre calificate constituie calea prin care țărănimea muncitoare se îndreaptă cu repeziciune spre progresul material și cultural, spre lichidarea treptată a deosebirilor dintre sat și oraș. Înglobarea griculturii în economia socialistă națională face posibilă creșterea productivității muncii agricole, creșterea cantității și calității produselor agrozootehnice. Integrarea acestui sector economic de mare importanță în țara noastră în cadrul relațiilor de producție socialiste dă libertate de acțiune și în acest domeniu legii economice a dezvoltării planice proporționale, și prin urmare extinde rolul activ economico-organizatoric al statului socialist, ca instrument de realizare a cerințelor obiective ale legilor economice și sociale.

Aceste condiții generale fac să se contureze la orizontul preocupărilor urbanistice și arhitecturale (centrale sau regionale) probleme noi, legate de sistematizarea teritoriului, a regiunilor și localităților rurale, de reconstrucția socialistă a satului.

În această situație, apare clară necesitatea unor acțiuni coordonate care să cuprindă atît studiile de sistematizare teritorială, de structurare rațională a rețelei de centre agricole, cît și cele privind dotarea

edilitară, sistematizarea localităților, construcția de locuințe și de dotări social-culturale și de deservire. În același timp, apare necesar să se desfășoare o serie de studii, care, pe baza analizei evoluției și transformărilor ce apar și vor apare în gospodăria țărănească în urma colectivizării, să elaboreze temele de proiectare și apoi soluțiile cele mai adecvate viitorului trai al țăranului colectivist. Aceste studii vor trebui să stabilească și căile concrete în ce privește construcția, pentru lichidarea treptată a diferențelor dintre sat și oraș.

Pornind de la aceste premize, C.S.C.A.S. (prin organizațiile regionale de proiectare) și ISCAS au întreprins între anii 1959—1960 o serie de studii asupra condițiilor de locuire pe regiuni, efectuînd o vastă lucrare de documentare asupra locuinței țărănești în regiunile Dobrogea, Brașov și Banat și colectînd propuneri de tipuri rurale din aproape toate regiunile țării. Din analiza acestor prime studii a reieșit necesitatea stabilirii unei clasificări a categoriilor sociale (după ocupație) în vederea precizării programelor diferite pentru locuințe. De asemenea este necesară, în vederea sistematizării, o seriere a dotărilor social-culturale și de deservire. Pe baza analizei tendințelor de dezvoltare și a cunoașterii sarcinilor de plan ale producției agricole, a mai apărut necesar să se stabilească o etapizare a sistematizării și reconstrucției rurale, atît în ce privește programele funcționale cît și în ce privește sistemele constructive și echiparea tehnico-edilitară.

În fine, a apărut clar că odată cu stabilirea categoriilor de programe (tipuri) și cu prevederea etapelor de realizare este necesară elaborarea unui studiu privind căile de finanțare și de execuție a construcțiilor sătești, ținînd seama de toate condițiile locale, de materiale, manoperă, utilaje, ca și de cerințele ridicării continue a calității construcțiilor, a productivității muncii și de utilizare rațională a resurselor materiale.

În aprilie 1961, ISCAS a elaborat o nouă temă la cererea C.S.C.A.S., prin care se expun principalele probleme ce se cer a fi rezolvate în afara proiectării, precum și propunerile de eșalonare în proiectarea locuinței rurale. Pe această bază avem astăzi în curs de elaborare la I.P.C.T. un studiu cu caracter sociologic, demografic și economic, menit să dea primele date asupra evoluției programelor de locuințe rurale pe baza analizei situației existente. Acest studiu este corelat cu studiile de sistematizări teritoriale elaborat la ISCAS și va fi urmat în anul 1964 de o serie de lucrări complimentare importante privind dezvoltarea în perspectivă a programului locuinței, organizarea execuției, materialele, precum și căile de finanțare. Aceste studii vor permite stabilirea celor mai adecvate metode de tipizare, în condițiile date. Dar, paralel cu aceste studii care trebuie să aibă ca încheiere trecerea la o proiectare rațională pentru *locuințele sătești de tip nou* destinate *satelor de tip nou*, viața a pus proiectării o serie de sarcini concrete, de imediată actualitate. Una, este aceea de a elabora o serie de schițe directive, pe baza datelor actuale privind funcțiunile gospodăriei țărănești, în așa fel încît să se poată da o orientare mai avansată constructorilor individuali care solicită autorizațiile de construcție. Această serie, în curs de definitivare în atelierul arh. T. Iconomu din I.P.C.T., va constitui un material documentar și directiv în ajutorul organelor locale.

O altă sarcină imediată și concretă este de a se realiza locuințe cu un confort sporit (în funcție de condițiile edilitare locale) — în esență destinate construcțiilor din fonduri de stat. În 1961—1962 au fost elaborate în atelierul arh. Gh. Negreanu, din sectorul de tipizări al ISCAS, primele proiecte directive de clădiri parter și p+1 pentru mediul rural (autori arh. Viorica Petrovici, arh. Adriana Țiulescu), iar în anul 1962, la cererea GOSTAT, pe baza acestor secțiuni directive s-au proiectat 5 blocuri-tip în faza de proiect-tip (șef de proiect arh. Viorica Petrovici); și pe baza acestora sînt în curs de rezolvare numeroase locuințe în mai toate regiunile țării. Acest proiect constituie o primă formă de a introduce la sat un nou tip de locuință cu confort apropiat de cel orășenesc, iar punerea clădirilor în folosință va permite să se tragă și unele concluzii asupra dezvoltării viitoare a proiectării de locuințe sătești.

Fără a subaprecia sarcina de a elabora tipuri de locuințe sătești cît mai variate și mai confortabile, considerăm că, în etapa actuală, în care o serie de probleme cum sînt mărimea satelor, densitatea de construcție, organizarea teritoriilor agricole, rezolvarea lucrărilor edilitare (fără de care nu e de conceput o creștere a gradului de confort) problema încălzirii, a organizării execuției lucrărilor și altele nu sînt încă rezolvate, existența unui material directiv pentru constructorii individuali și a unei colecții de proiecte-tip (ce poate fi mărită) pentru investitorii de stat, va satisface în bună parte necesitățile imediate. Acest sortiment actual constituie un front de acoperire în spatele căruia se pot pregăti cu temeinicia necesară unei astfel de acțiuni, studiile și proiectele de perspectivă ce vor putea începe a fi puse în aplicare în următorii 2—3 ani pe o scară din ce în ce mai largă.

M. C.

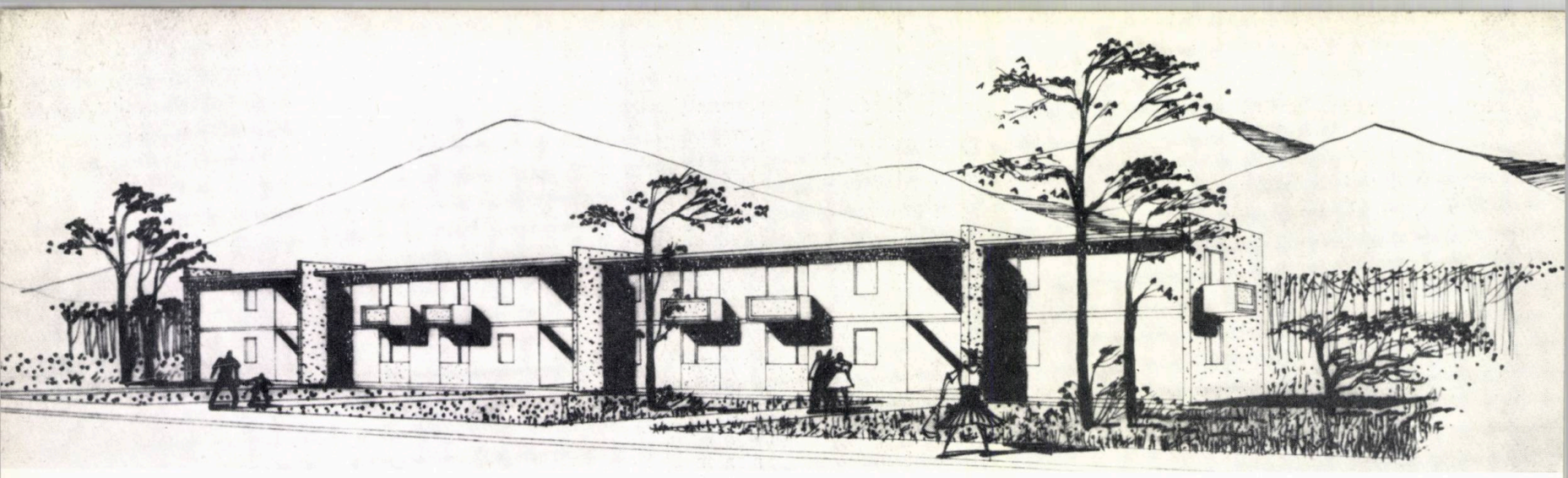

CLĂDIRI DE LOCUIT CU DOUĂ NIVELURI ÎN MEDIUL RURAL

Autor, arh. *Viorica Petrovici*
ISCAS

Dezvoltarea orașelor și satelor noastre ca și unele necesități urbane locale, izvorîte din studiile de sistematizare, au readus în actualitate problema construirii clădirilor joase, cu numai două niveluri.

În mediul rural, Trustul central GOSTAT, beneficiaru. lucrărilor, urmărește să asigure prin aceste construcții cazarea muncitorilor agricoli, atît la sate (în vatra satului), cît și în cadrul SMT-urilor și GOSTAT-urilor. În acest scop, în anul 1963 urmează a se realiza o investiție de aproximativ 100 milioane lei.

Categoria clădirilor de locuit cu două niveluri (parter și etaj) nu fusese cuprinsă în studiile de tipizare pînă în anul 1961, cînd ISCAS a trecut la întocmirea unui proiect

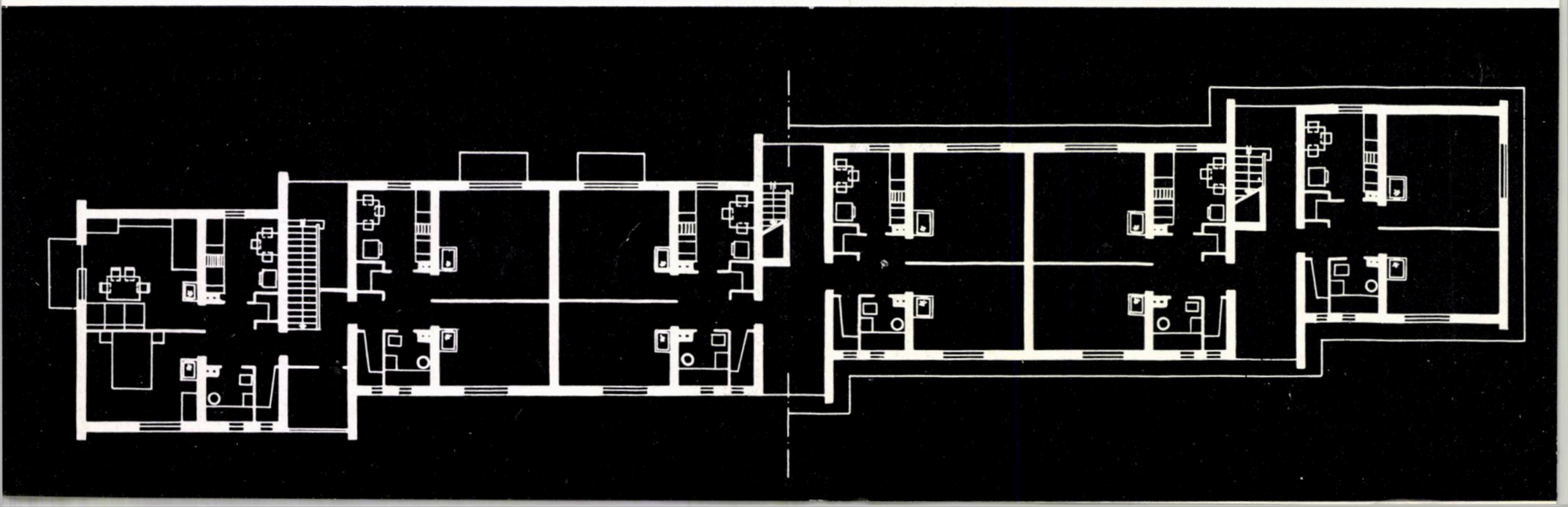

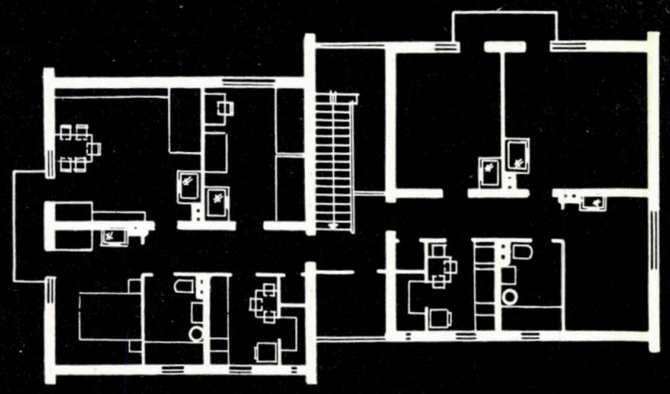

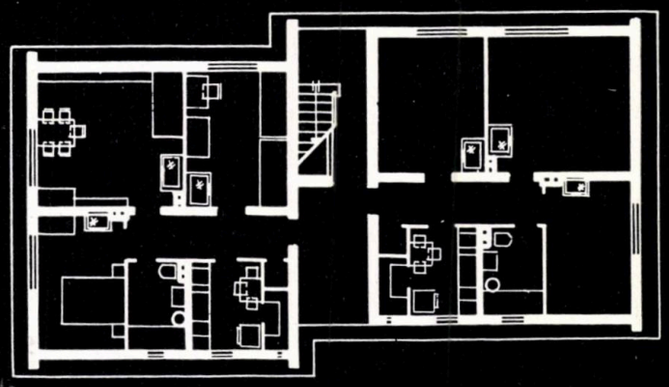

de secțiuni directive referitor la acest fel de locuințe.

Unele realizări, la Petroșeni sau Ploiești, cu bune rezultate economice, nu au oferit totuși o bază de studiu și discuții datorită particularităților execuției (pereți din betoane cu agregate ușoare locale — steril și scorie bazaltică — turnați în cofraje de inventar de tip metalic). În aceste condiții s-a inițiat studierea unor serii de secțiuni cu două niveluri, care să satisfacă o categorie de clădiri, absentă pînă atunci din proiectarea-tip, și care să se înscrie în parametrii tematicii actuale a locuințelor.

Studiul a arătat că adoptarea unor soluții similare cu cele din secțiunile pentru clădiri cu 4—5 niveluri, nu este în măsură să satisfacă cerințele economice; de asemenea, s-a tras concluzia că planuri compacte cu multe apartamente la scară devin neeficiente pentru două niveluri, din cauza suprafețelor construite relativ mari. Ca rezultat al acestor observații, studiul a urmărit: reducerea suprafețelor construite, compartimentarea rațională a unității apartament, dispunerea scării ca o articulație și deci eliberarea ei de servituțile unei caje, permițînd — prin ruperea frontului — evitarea monotoniei unor construcții aliniate. Scara rămînînd deschisă între pereții celulelor apartamentului, soluția a permis amenajarea unei uscătorii de palier, deschisă, comodă și destul de discretă, care asigură în același timp și gruparea a 3 apartamente la scară în formă de T — cu trecere străpunsă la parter — cu o plastică, cel puțin a volumelor, variată și interesantă.

Pe baza studiului de locuințe directive pentru clădiri cu 2 niveluri s-a întocmit proiectul de execuție pentru 4 blocuri, cu componență variată de apartamente: 2, 3 și 4 camere. Clădirile pot fi situate pe terenuri cu lucrări edilitare complete sau parțiale și pe terenuri fără lucrări edilitare.

Soluțiile adoptate în acest proiect urmăresc realizarea unor locuințe cu confort ridicat prin:

— schema de distribuție a încăperilor fiecărui apartament, care prevede un acces independent din vestibul la toate încăperile;

— luminarea și ventilarea directă a tuturor încăperilor de locuit și a

1 — Blocul nr. 3. — Perspectivă
2 — Blocul nr. 3. — Plan parter și etaj
3 — Blocul nr. 1. — Plan parter și etaj
4 — Blocul nr. 1. — Perspectivă

1 | 3
2 | 4

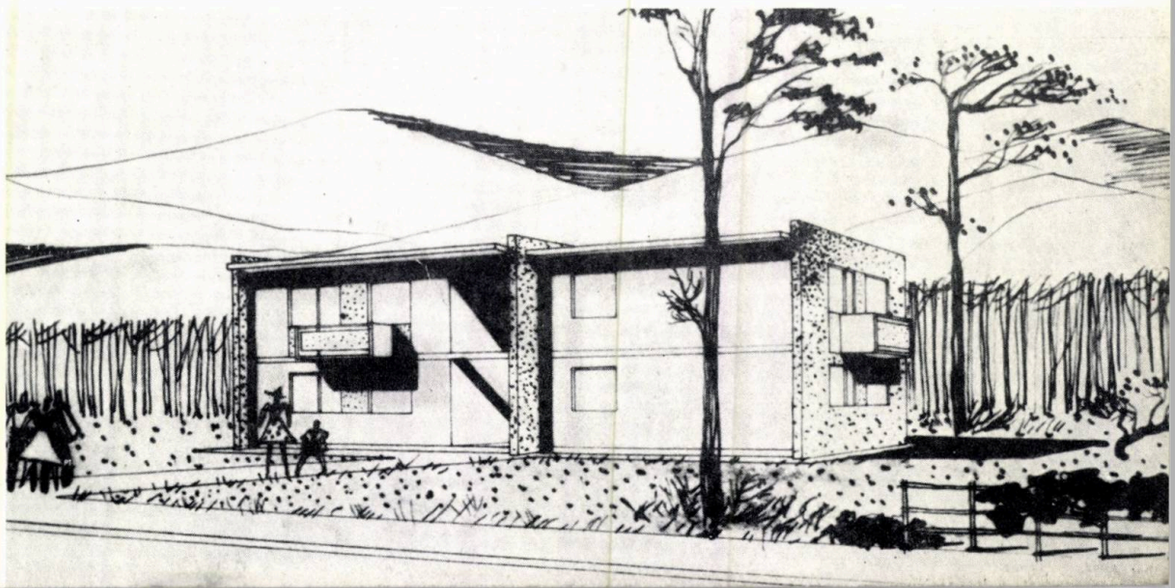

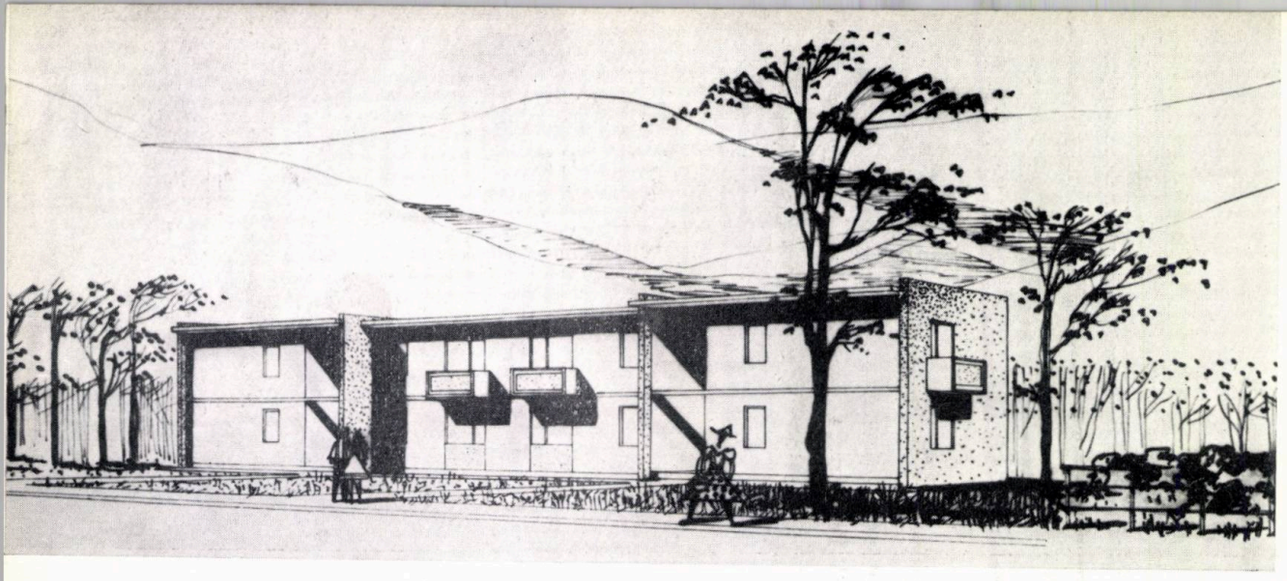

Blocul nr. 2 — Perspectivă

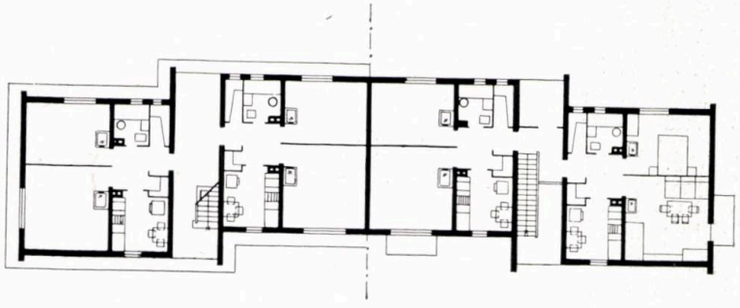

Blocul nr. 4 — Plan parter și etaj

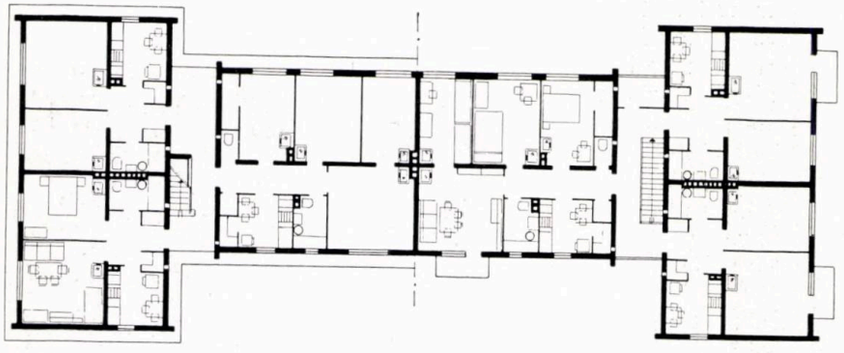

Blocul nr. 4 — Perspectivă

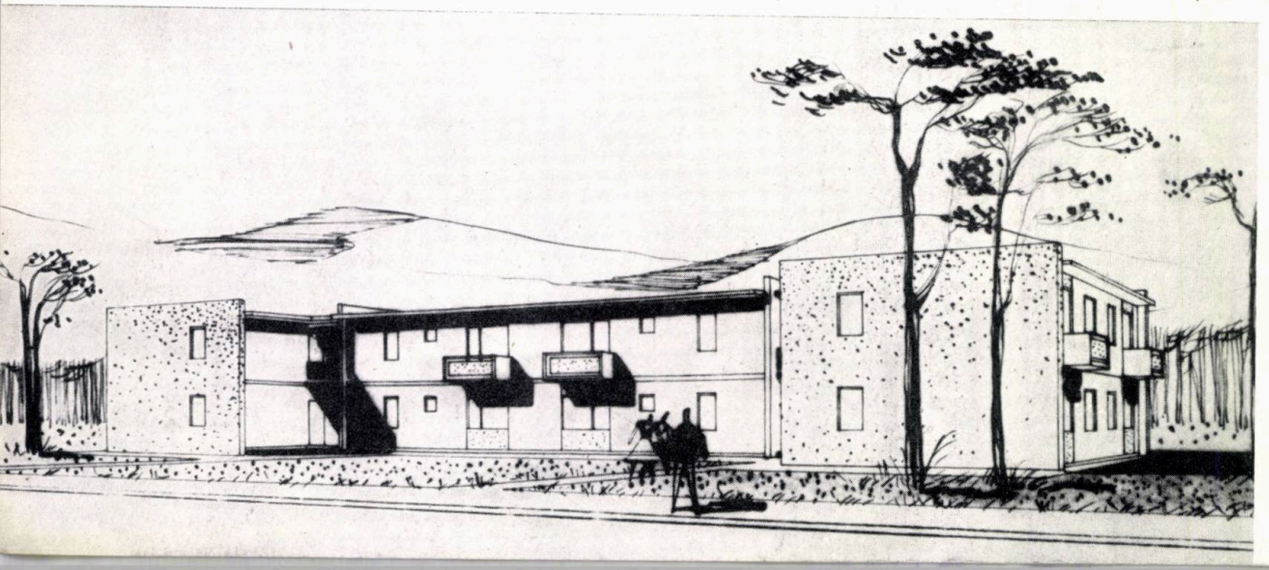

celor de serviciu: baie, bucătărie și cămară de alimente, precum și asigurarea ventilației transversale a apartamentelor;

— dotarea apartamentelor cu spații de depozitare corespunzătoare în interior;

—echipament tehnico-sanitar complet, pentru amplasamentele prevăzute cu toate lucrările edilitare.

Structura clădirilor este alcătuită din zidărie portantă cu cărămizi pline la interior și zidărie portantă și de umplutură la exterior, cu cărămizi eficiente cu goluri verticale.

Planșeele sînt rezolvate în 3 variante:

— planșeu prefabricat din corpuri ceramice (varianta de bază);

— planșeu din fîșii prefabricate de beton armat, care se va aplica în amplasamentele pentru care utilizarea acestor elemente se va dovedi economică;

— planșeu din beton armat turnat monolit — variantă secundară — care se va utiliza numai în cazuri cu totul speciale, și anume, cînd în amplasamentele respective se va dovedi că soluția prevăzînd folosirea elementelor prefabricate este neeconomică.

Încălzirea făcîndu-se cu sobe, pentru depozitarea combustibilului s-au proiectat o serie de 4 anexe gospodărești (depozit de combustibil și remiză moto-velo). În cazul terenurilor fără lucrări edilitare, anexele sînt prevăzute cu o variantă cuprinzînd 4 anexe cu latrine de 4 și 6 cabine.

Învelitoarea este în terasă necirculabilă cu hidro și termoizolație din praf hidrofob, prevăzută cu scurgere exterioară.

Cele 4 blocuri prezentate în proiect au următoarea componență:

— Blocul nr. 1—4 apartamente de 3 camere

— Blocul nr. 2—8 apartamente de 2 camere

— Blocul nr. 3—12 apartamente de 2 camere

— Blocul nr. 4—12 apartamente din care 8 apartamente de 2 camere și 4 apartamente de 4 camere.

Arh. Viorica Petrovici

Bloc de locuințe la Onești

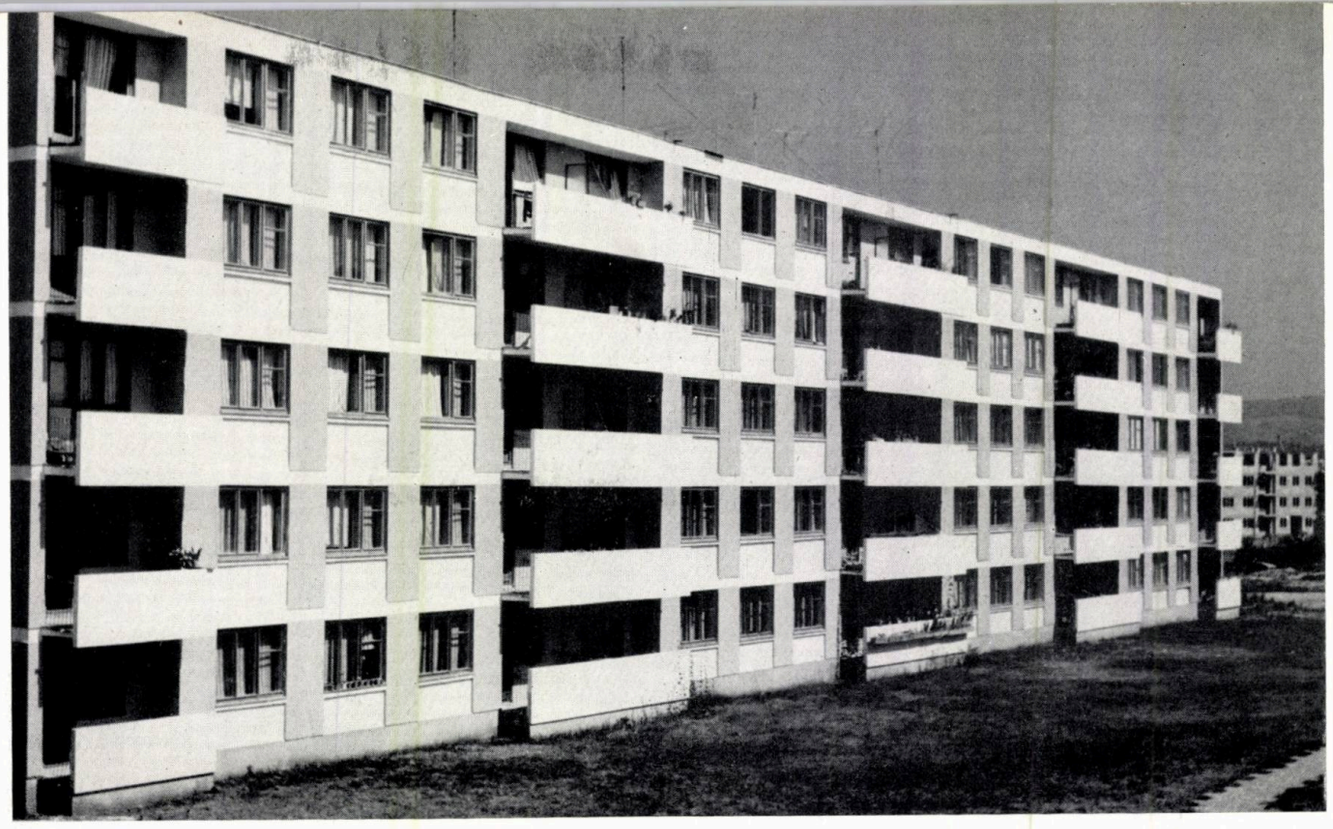

LOCUINȚE NOI ÎN ȚARĂ

Bloc de locuințe la Arad

LOCUINŢE NOI ÎN ŢARĂ

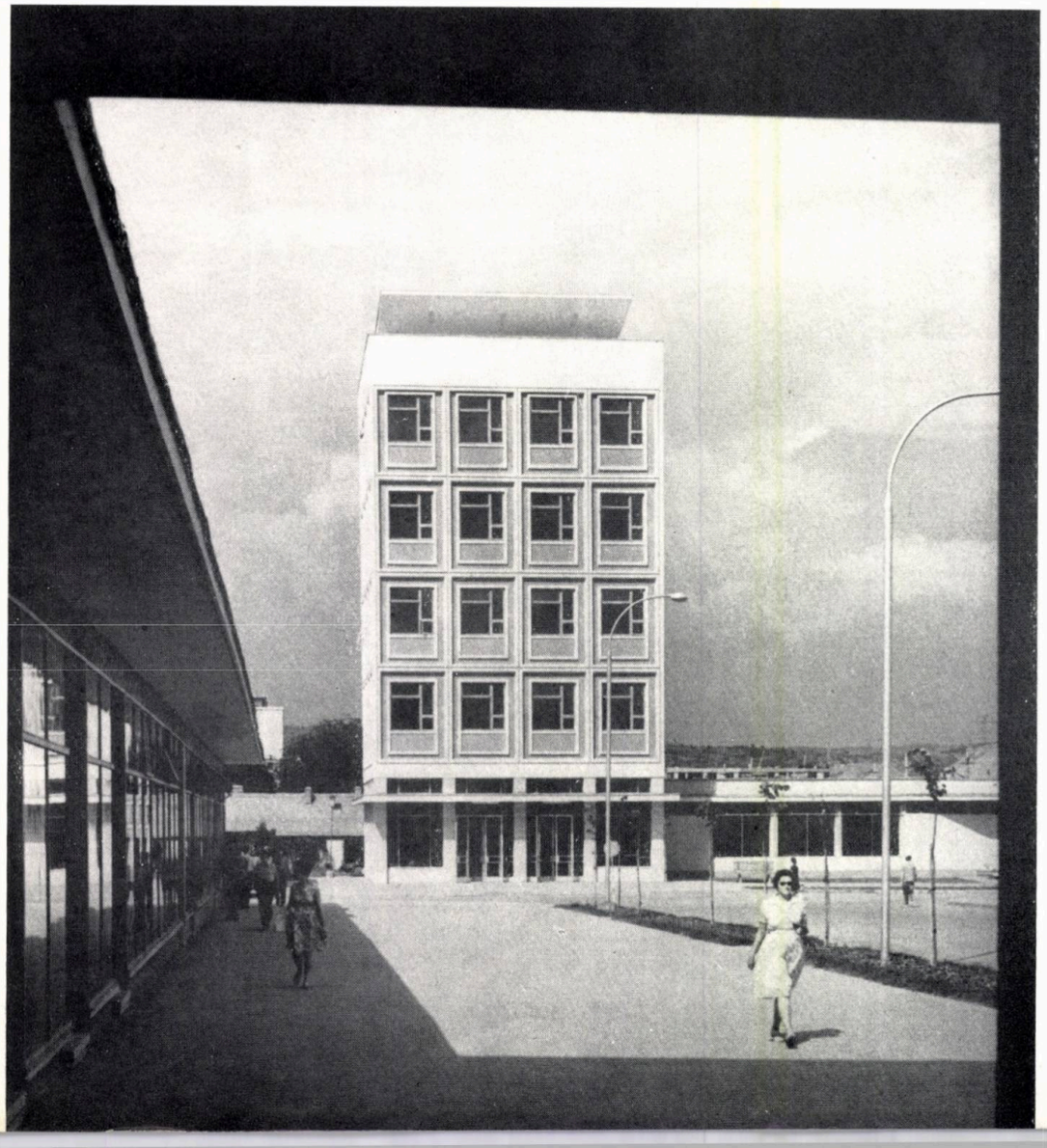

1 | 3

2 | 4

1 — Noi blocuri de locuințe la Onești
2 — Bloc de locuințe la Satu Mare
3 — Blocuri de locuințe în cartierul Gării — Oradea
4 — Bloc-turn la Onești

1	3
2	4

1 — Blocuri de locuințe din ansamblul 23 August — Oradea
2 — Detaliu de bloc din ansamblul «23 August» — Oradea
3 — Blocul turn din ansamblul «23 August» — Oradea
4 — Blocuri de locuințe din ansamblul «23 August» — Oradea

Arh. M. CAFFÉ

UNELE PROBLEME ALE PROIECTĂRII DE ARHITECTURĂ ŞI URBANISM ÎN REGIUNEA MUREŞ AUTONOMĂ MAGHIARĂ

Direcţiile de sistematizare, arhitectură şi proiectarea construcţiilor (D.S.A.P.C.) din regiunile ţării — rezultat al acţiunii de descentralizare şi de apropiere de teren a proiectării — au fost create în 1959, pe baza vechilor institute regionale de proiectare (IRP). Aceste Direcţii s-au dezvoltat treptat, pe măsura creşterii atît a volumului de investiţii proiectate cît şi a complexităţii sarcinilor ce le revin. Cadrelor locale, relativ puţine la număr, li s-au adăugat noi cadre experimentate din institutele centrale, precum şi promoţii întregi de tineri arhitecţi, ingineri şi tehnicieni proiectanţi. Dezvoltarea şi maturizarea organizaţiilor de proiectare regionale s-a făcut în condiţiile creşterii rapide a ritmului construcţiilor şi ale dezvoltării industriilor regionale, ca efect al politicii partidului de repartizare armonioasă a industriei pe întreg teritoriul ţării. Amploarea programelor de proiectare, pe care le au de rezolvat astăzi organizaţiile regionale, se vede şi din aceea că în atribuţia lor stau nu numai investiţiile de locuinţe din toate oraşele regiunilor respective — inclusiv capitalele de regiuni — ci şi schiţele şi detaliile de sistematizare, proiectările edilitare (din care unele foarte complexe), dotările social-culturale, relevarea şi restaurarea unor monumente istorice.

Pentru a ne da seama, într-o oarecare măsură, de eforturile şi realizările proiectării regionale, vom arăta că în 1962 au fost elaborate în toată ţara proiecte (numai în ansambluri grupînd mai mult de 400 de apartamente) pentru cca. 28 000 de apartamente. La această cifră trebuie adăugate numeroase locuinţe disparate ce se execută în localităţi mai mici sau în completări, ansambluri studenţeşti cu peste 3 500 de locuri şi cantinele aferente. În regiunea Argeş s-au proiectat ansamblurile cu 1 700 de locuinţe din Piteşti, 1 000 de locuinţe la Slatina şi 700 de locuinţe la R. Vîlcea; în regiunea Banat, pe lîngă ansamblul cu 400 de locuinţe din Timişoara şi 800 din Arad, s-au proiectat pentru oraşul nou Reşiţa (microraionul I) 2 700 locuinţe; la enumerare trebuie să adăugăm marile ansambluri din Cluj, totalizînd peste 5 000 de apartamente, din Ploieşti — Zona nord (peste 5 700), Iaşi (3 500) etc. În numeroase oraşe, centre muncitoreşti şi sate se ridică cinematografe, şcoli, cămine culturale, realizate după proiecte întocmite de D.S.A.P.C-uri, sau adaptări de proiecte-tip făcute de proiectanţii locali. Se dezvoltă organele raionale ale S.A.S. care — încadrate tot mai bine cu tehnicieni calificaţi — contribuie la realizarea unei mai bune discipline în construcţii, la dezvoltarea sistematică şi armonioasă a localităţilor.

Sporirea sarcinilor cantitative ale organizaţiilor regionale aduce după sine şi unele transformări calitative, atît în ce priveşte profilul acestora cît şi în ce priveşte nivelul de rezolvare a problemelor. De la proiectări izolate şi risipite pe amplasamente întîmplătoare, asistăm azi, în general, la o orientare spre problemele mari ale urbanismului, spre abordarea complexă şi sistematică a dezvoltării localităţilor. Proiectele şi realizările arhitecţilor şi inginerilor din regiuni dovedesc astăzi o creştere calitativă însemnată atît sub raport funcţional şi constructiv-economic, cît şi sub raportul calităţilor estetice.

★

O astfel de cotitură se poate remarca şi în activitatea D.S.A.P.C.—Tg. Mureş. Dovada cea mai bună este că de unde în 1959, revista noastră publicase ca unică realizare a Institutului regional de proiectări al R.A.M. « Depozitul Apemin din Topliţa » pe o jumătate de pagină, astăzi avem posibilitatea să parcurgem în pagini întregi descrierea unei activităţi rodnice, în plină creştere. Semnatarul rîndurilor de faţă a avut cu vreo doi ani în urmă sarcina de a sprijini din partea C.S.C.A.S. activitatea D.S.A.P.C.—Tg. Mureş. Aceasta i-a permis să aprecieze nu numai diferenţa faţă de anii 1958—1959 dar şi faţă de o etapă mai recentă. I-a permis, de asemenea, să perceapă nu numai realizările dar să şi înţeleagă, într-o oarecare măsură, condiţiile generale în care se desfăşoară munca de proiectare din Tg. Mureş.

Din parcurgerea cîtorva lucrări care sînt prezentate în numărul de faţă, se poate vedea ca trăsătură distinctă o diversitate de tipuri de localităţi, regiunea fiind bogată în zone muntoase, în zăcăminte naturale (gaz, cărbune) ca şi în zone agricole. Industriile principale sînt cele de prelucrare a lemnului, alimentare, industrie uşoară. În anii puterii populare s-au construit combinatul de lemn de la Gălăuţaş, fabrica de zahăr de la Luduş; s-au dezvoltat şi modernizat fabrici şi uzine la Tg. Mureş, Reghin, Topliţa ş.a. Conform Directivelor Congresului al III-lea al P.M.R., se dezvoltă exploatările miniere de la Bălan, uzinele de la Vlahiţa; marea termocentrală de la Sîn Georgiu de Pădure, racordată la sistemul energetic naţional, alimentează cu curent electric majoritatea oraşelor Mureşului. În cadrul pitoresc al munţilor Ciucului şi Harghitei se află renumite staţiuni balneo-climaterice printre care Borsec, Lacul Roşu, Sovata, Tuşnad, Malnaş. Pădurile şi rîurile regiunii constituie unul din cele mai vizitate teritorii de vînătoare şi pescuit ale ţării.

Capitala regiunii, Tg. Mureş, aşezată în lunca Mureşului, sub dealuri împădurite şi orientată N—S, se dezvoltă ca un important centru industrial şi cultural, avînd o populaţie de cca. 73 000 locuitori (după datele D.C.S. la 1 iulie 1962), fără comunele incluse în teritoriul administrativ al oraşului. Esplanada centrală a oraşului este mărginită de clădiri ce oscilează între un baroc regional şi stilul secuiesc al secolului al 19-lea, cu influenţe secession, şi încheiată la capete de două biserici ce se concurează în monumentalitate şi lipsă de aderenţă la arhitectura pieţei. Desfăşurat de-a lungul apei, oraşul are o parte « de jos » mai dens construită, dar fără atracţie urbanistică, şi blocată spre rîu de industrii şi depozite şi o parte « de sus », pe terasa superioară, puternic plantată, cu zone de vile, cu vechea cetate înconjurată de ziduri şi bastioane şi cu străzi cu aspect de promenadă ce converg spre nord în zona clinicilor şi a edificiului impozant al Institutului medico-farmaceutic.

În Tg. Mureş fiinţează un Teatru de stat cu un repertoriu interesant şi cu actori valoroşi; aici lucrează pictori şi sculptori ale căror opere îmbogăţesc Galeria naţională şi expoziţiile anuale; ansamblul secuiesc de cîntece şi dansuri dezvoltă folclorul nou al naţionalităţilor conlocuitoare. În general, în Tîrgu Mureş pulsează o viaţă culturală intensă, ceea ce constituie un puternic stimulent pentru arhitecţii şi inginerii angajaţi în sarcinile urbanistice. Lucrările lor sînt viu discutate în machetă sau după realizare. Îndrumarea principială şi exigenţa asupra calităţii, a organelor regionale de partid şi de stat, constituie principalul motor al evoluţiei progresive a proiectanţilor tîrgumureşeni.

Realizările acestui colectiv sînt, aşa cum dovedeşte prezentul număr al revistei, numeroase, diverse şi multe din ele se ridică deasupra mediei în ce priveşte concepţia

și rezolvările, începînd cu localul în care se află sediul D.S.A.P.C. — unde putem vedea o scară liberă cu trepte în dublă consolă conținută într-o cajă complet vitrată (1959) — și pînă la proiectele de cartiere și microraioane Karl Marx și Corunca, cuprinzînd cîteva mii de apartamente (1963). În gama acestor realizări putem enumera cca. 10 detalii de sistematizare urbane, magazine, cinematografe, Studioul de teatru, complexe comerciale, cabane, clădiri administrative, hotelul « Transilvania » și ansamblul studențesc, cantine-restaurant din Tg. Mureș, policlinici și dispensare, industrii de interes local, alimentări cu apă și canalizări, restaurarea unor fațade sau clădiri întregi de mare interes istoric, cum sînt biblioteca Teleki sau casa Toldalaghi.

Unele din aceste lucrări vor fi prezentate mai departe de înșiși autorii lor (din păcate, cu puține excepții, pe linia unor expuneri strict descriptive). De aceea ne propunem în aceste rînduri să încercăm a cuprinde cîteva aspecte generale și să subliniem unele probleme ce ni se pare că stau astăzi în fața proiectării din regiune.

Creșterea sarcinilor în construcția de locuințe pune pe primul plan o intensificare, o adîncire a proiectării urbanistice. Cele cîteva ansambluri realizare pînă în prezent — Piața centrală (Piața Trandafirilor), ansamblul 7 Noiembrie, ansamblul Libertății, ansamblul Mihai Viteazul — Babeș — Babits reprezintă fie adaptări la o situație dată (centrul), fie încercări cu caracter mai mult sau mai puțin de improvizație.

Lipsa unei schițe de sistematizare și a unor principii directoare, stabilite pe baza analizei atente a condițiilor locale, constituie încă o piedică serioasă care poate fi înlăturată numai prin acordarea de către cei în drept a unei atenții mai susținute problemelor și studiilor de urbanism. « Atelierul » de sistematizare este alcătuit însă din 2 arhitecți, ceea ce pare cu totul insuficient față de nevoile regiunii și ale orașului. Efectuarea unor cartări complete, a unei evidențe și analize a structurii populației și a tendințelor de dezvoltare — așa cum s-a făcut pentru alte orașe ca Galați, Hunedoara, Sighișoara etc. — ar trebui să constituie o bază de pornire a programului de construcție de locuințe; în acest domeniu nu s-a făcut însă aproape nimic.

Sistematizarea și reconstrucția unor zone importante, mai intim sau mai puțin intim legate de orașul vechi, pune și în Tg. Mureș, ca și în alte orașe ale țării cu o personalitate mai accentuată, problema exploatării condițiilor favorabile ale peisajului, problema relațiilor dintre vechi și nou, pentru crearea unui oraș unitar în care elementele noi să contribuie la realizarea unei ambianțe specifice. Cele cîteva încercări din Piața Trandafirilor

Piața Trandafirilor din centrul orașului Tg. Mureș, cu noile blocuri de locuințe

arată că proiectanții și-au pus unele din aceste probleme, mai mult sub latura lor exterioară de fațadă, încercînd să se înscrie într-o arhitectură destul de eterogenă, prin unele detalii care în sine pot fi discutabile. Un exemplu recent, Sucursala Băncii de Stat, arată însă că se poate realiza o arhitectură contemporană (din păcate, aici cam transparent adaptată din literatura internațională), care să nu distoneze între două clădiri pseudo-baroce, după cum încercarea de a echilibra puternica arhitectură a Palatului cultural printr-o clădire nouă cu accesorii de circumstanță, poate apărea forțată și neconvingătoare. Ansamblul central în forma în care apare azi poate fi discutat, dar ceea ce e sigur, e că sarcina dezvoltării unui specific local nu se poate considera rezolvată doar prin aticuri cu țiglă smălțuită. Dovadă sînt ansamblurile 7 Noiembrie și Mihai Viteazul. Primul, început fiind cu o compoziție liniară de blocuri acoperite cu țiglă și terminat prin inserarea unor lame scurte și puncte decalate (în terasă), constituie o încercare de implantare liberă în spațiul verde; cu unele slăbiciuni (complexul comercial, porticurile de legătură etc.), ele apar destul de bine înscrise în cadrul general, sub cornișa platformei superioare; ansamblul are un caracter ce nu poate fi confundat. Grupul de blocuri din str. Mihai Viteazul-Babeș este impropriu numit « ansamblu », întrucît nu e perceptibil ca atare. Plastica oarecum agresivă (ca modenatură și cromatică), iar regimul de înălțime (p + 4 și p + 9) într-o zonă de oraș-grădină, cu vegetație abundentă și case de tip vilă, ar părea în teorie că sînt premize de discordanță. Dar coloritul este un lucru aproape tradițional în arhitectura orașului, iar o dispersare abilă pe teren face să se creeze un raport de bună vecinătate între vilele existente și blocurile noi ce se profilează interesant pe fundalul dealurilor din spate. Dezvoltarea mai departe a orașului, încercată în marile ansambluri de la Corunca și Karl Marx, va pune însă cu siguranță probleme la altă scară; problema caracterului specific nu se va mai putea limita la forma acoperișului sau la utilizarea unor decorații de ceramică smălțuită. Cu atît mai mult cu cît — spre deosebire de unele păreri auzite la Tg. Mureș — credem că rezolvarea acoperișurilor nu este o problemă de voință, de gust sau de stil, ci este o dată constructivă ce rezultă din nivelul de dezvoltare a tehnicii. Acoperișurile înalte ale epocilor trecute au fost singurele rezolvări posibile și ele au apărut ca unul din elementele caracteristice ale stilului fără ca arhitecții să le fi adoptat în mod deliberat. Necesitățile noastre de industrializare, de folosire rațională a materialelor reprezintă o tendință progresistă și ireversibilă din care trebuie să rezulte forme de arhitectură noi.

Specificul unui ansamblu sau al unui oraș constă fără îndoială și în unele rezolvări de detaliu ale obiectelor (deși în cazul producției industrializate acest deziderat nu apare posibil de realizat decît mai tîrziu, în condițiile unei comenzi destul de mari și ale unei productivități foarte ridicate care să permită — ca și în industria textilă, de exemplu, — realizarea unor serii mici dar numeroase). În primul rînd însă credem că aerul, ambianța specifică, este rezultată din interpretarea originală, interesantă a datelor de temă (inclusiv cadrul natural și contextul urbanistic). Privind însă machetele și planurile celor două ansambluri numite, apare parcă primejdia reeditării unor scheme realizate și în alte locuri.

★

În proiectarea locuințelor, utilizarea unor secțiuni directive și a unor tipuri de clădiri realizate la D.S.A.P.C. pe baza directivelor, poate aduce în discuție unul din aspectele importante privind eficiența tipizării. Practica arată, în Regiunea Mureș Autonomă Maghiară, că principalul domeniu în care se folosesc efectiv proiectele-tip sînt școlile, cinematografele, căminele culturale, obiectele comerciale sătești, căminele studențești etc. Adaptarea secțiunilor de locuințe duce la proiecte unicate, iar clădirile tip sau refolosibile ca atare nu sînt utilizate, deși sortimentul lor actual este destul de mare. Apare însă o tendință puternică de refolosire a proiectelor locale, tendință ce nu este stimulată de legislația proiectelor-tip.

Creșterea maturității profesionale a proiectanților din regiuni, cunoașterea tot mai bună a problemelor de proiectare a locuințelor o dată cu adîncirea studiilor centrale cu caracter normativ — toate acestea ar putea legitima întrebarea dacă nu e cazul să se dezvolte mai puternic o tipizare pe plan regional, îndrumată și coordonată de organele centrale. Pe de altă parte, numărul încă mic de proiectanți (în D.S.A.P.C.—Tg. Mureș lucrează în proiectare — cu sistematizări cu tot — 6—7 arhitecți) ar motiva o extindere a utilizării proiectelor-tip elaborate de o unitate specializată. Creșterea rapidă a ritmului construcției de locuințe va necesita cu siguranță adoptarea simultană a ambelor căi.

Există însă și unele aspecte subiective cu caracter local, de modificare a proiectelor-tip fără o bază reală. Voi da un exemplu, aparent minor : mult timp s-a susținut la Tg. Mureș, ca și în alte regiuni, necesitatea unor apartamente cu cămări mari, direct ventilate etc., ținînd seama de obiceiul de a stoca alimente, conserve de porc etc. Intrînd în cîteva apartamente noi, am făcut însă unele constatări semnificative. O gospodină din str. Babits mi-a arătat locuința cu mîndrie și în « speis-ul »-tip, de 1,00 m², o colecție ordonată și apetisantă de borcane cu castraveciori, gogoșari și alte bunătăți. După părerea ei, speis-ul nu era prea mic și în general locuința (2 camere) era minunată pentru că trăise atîta amar de vreme în condiții neomenești. O altă gospodină, dintr-un bloc central, se arăta la fel de mulțumită de apartament, dar mi s-a plîns că de 3 ani, de cînd locuiește aici n-a mai tăiat porc. A început însă să se obișnuiască cu aprovizionarea din comerț, iar comerțul alimentar este din ce în ce mai bine aprovizionat. Modernizarea sistemelor de aprovizionare și de alimentație face evident că unul din pilonii « funcțiunilor specifice » începe să devină tot mai șubred.

Aceasta nu înseamnă însă că orașul ca organism social nu-și păstrează un specific de viață rezultat al deprinderilor, tradiției culturale și al vieții colective determinate de condițiile economice și culturale ale regiunii. În studierea atentă a acestui specific (pe care un străin îl poate intui doar) rezidă pentru proiectanții locali una din sursele precizării trăsăturilor personale ale orașului.

★

Cercetînd realizările proiectelor noi ale arhitecților din Tg. Mureș, rămînem cu convingerea că, în ciuda numărului lor mic, ei alcătuiesc un nucleu valoros, care poate realiza lucrări foarte bune dacă este stimulat și îndrumat cu pricepere.

În încheiere, putem afirma că analiza activității din ce în ce mai rodnice a D.S.A.P.C.—Tg. Mureș — una din laturile întregii activități de proiectare din țară — poate servi ca sprijin tuturor arhitecților noștri.

Cantină-restaurant la Sovata

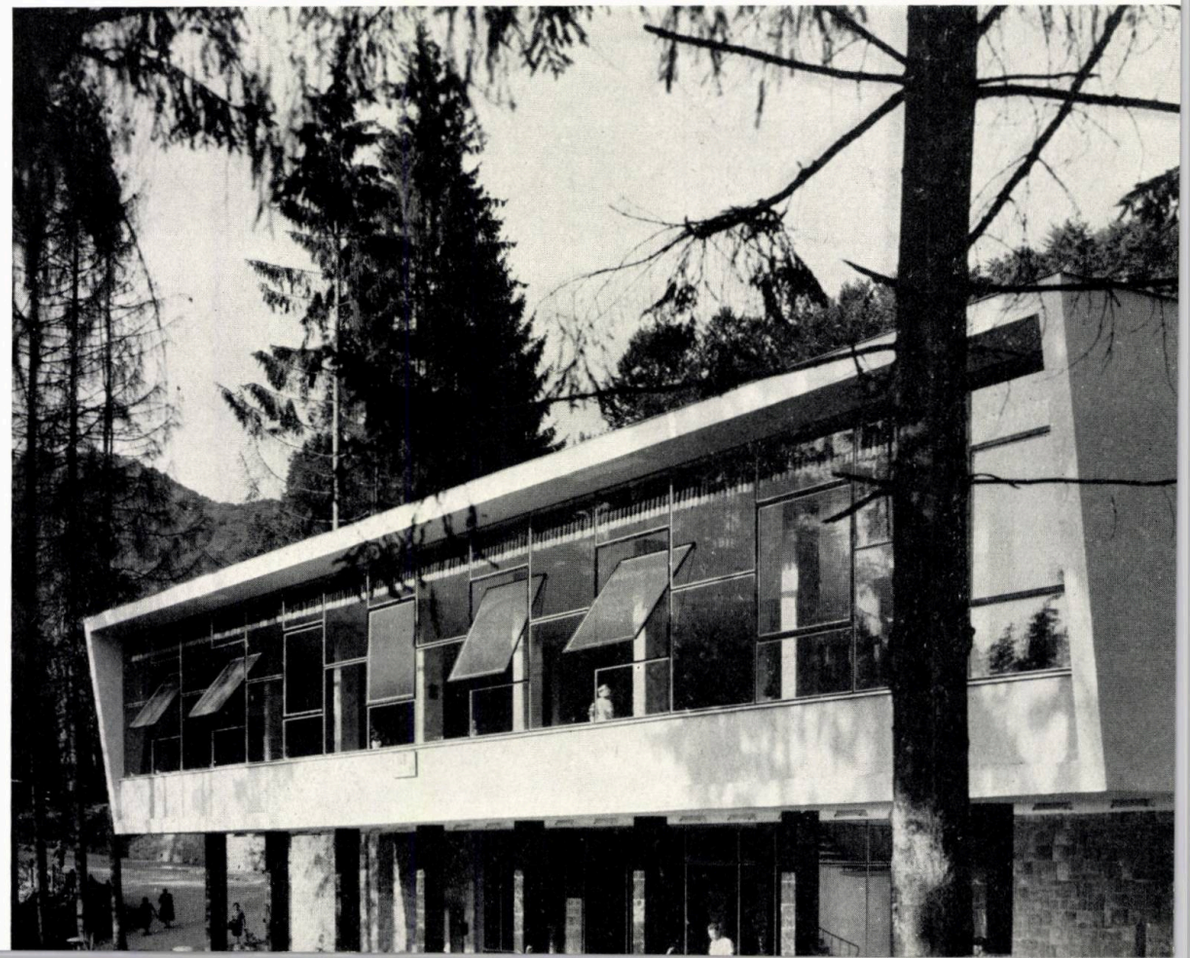

Clădirea sediului D.S.A.P.C. din Tg. Mureș

Arh. C. RADO
Director al D.S.A.P.C.—Tg. Mureș

ASPECTE ALE ACTIVITĂŢII DE PROIECTARE ÎN REGIUNE

Ca și în celelalte regiuni ale țării, în regiunea noastră impresionează de la prima vedere amploarea construcțiilor noi; trecutul cu moștenirea sa, rezumată la case particulare și cîteva instituții, devine zi de zi mai puțin remarcat fiind mereu înglobat — în măsura în care este valoros — în cadrul noilor cartiere, al noilor ansambluri.

Prin măsurile luate de conducerea de partid și de stat a țării noastre s-a trecut la o proiectare descentralizatoare a construcțiilor, creîndu-se posibilități largi de dezvoltare din acest punct de vedere și pentru Regiunea Mureș Autonomă Maghiară.

Orașele regiunii, dezvoltate haotic sub regimul capitalist și atinse de distrugerile provocate de război, sînt astăzi în plină reconstrucție. Ritmul rapid de realizare a construcțiilor, în special a locuințelor, a impus crearea Direcției regionale de proiectare, care este în continuă dezvoltare.

D.S.A.P.C. Tg. Mureș, în prezent cu aproape 300 de salariați, are în fața sa sarcini importante. În ultimii ani s-au realizat aproape 3 000 de apartamente și numeroase dotări social-culturale.

Harta Regiunii Mureș Autonomă Maghiară

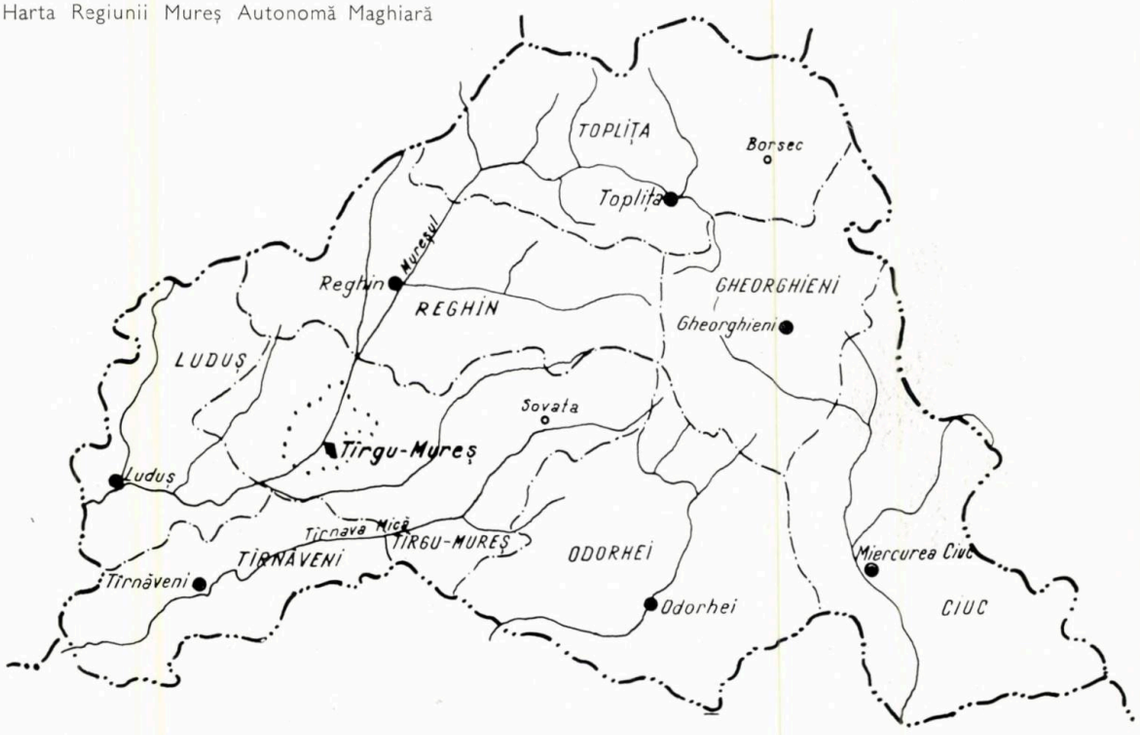

În scopul pregătirii de cadre tehnice calificate în domeniul construcțiilor, Comitetul executiv al Sfatului Popular Regional a înființat o școală tehnică de arhitectură și construcții în orașul Tg. Mureș, care a dat numai în anul acesta 60 de tehnicieni în specialitățile arhitectură, construcții și drumuri. Astfel, s-a ajuns să se obțină în cadrul D.S.A.P.C.-Tg. Mureș o proporție de 2,35 tehnicieni-desenatori, la un absolvent de învățămînt superior.

Proiectarea construcțiilor din orașele regiunii noastre a crescut treptat, de la o serie de clădiri disparate sau mici ansambluri trecîndu-se la proiectarea de ansambluri mari, bazate pe studii aprofundate de sistematizare a întregii localități.

Înainte de a vorbi despre unele din aceste ansambluri, vom prezenta cîteva construcții disparate din centrele orașelor noastre și în special din Tg. Mureș, realizate între anii 1959-1961 cu scopul înfrumusețării acestor orașe și al înlăturării lamentabilului aspect moștenit de la regimul trecut.

Astfel, putem cita construcțiile din centrul orașului Tîrgu-Mureș — Piața Trandafirilor: Hotelul « Transilvania », cele 4 blocuri (160 de apartamente) cu magazine la parter și cinemascop cu 800 de locuri, toate amplasate pe latura de sud-est a pieței (autori arh. Emil Truță, arh. Francisc Dée, arh. Lucian Popescu și arh. Mircea Damian), precum și blocul cu magazinul pentru copii « Gulliver » de pe latura de nord-vest a pieței.

Ansamblul de locuințe « 7 Noiembrie »

Complexul comercial din ansamblul de locuințe « 7 Noiembrie »

Aceste construcții se remarcă în mod special prin atenția ce s-a acordat încadrării lor cît mai armonioase în mediul înconjurător (acoperișul cu țiglă smălțuită, decorații ceramice etc.) dat fiind că în această zonă existau o serie de construcții cu caracter local, deosebit de pregnant.

O dată cu reconstrucția centrului orașului s-au rezolvat aproape integral și problemele ridicate de unitățile comerciale din piața centrală, prin reamenajarea unor fațade de clădiri valoroase, ale căror goluri la parter erau obstruate de vitrine suprapuse.

Dintre ansamblurile de locuințe, un exemplu reușit îl constituie ansamblul din str. 7 Noiembrie din Tg. Mureș proiectat în ultimii ani și care cuprinde cca. 500 de apartamente (autori arh. Andrei Varnai și arh. Lucian Popescu). Ansamblul se remarcă, atît prin planul de sistematizare ce înglobează armonios cîteva blocuri mai vechi, cît și prin planurile blocurilor noi (B, C și E)

bine rezolvate. Dotările întregului ansamblu sînt realizate pe principii arhitectonice și construcții inovatoare.

Ansamblul în construcție din Tg. Mureș, situat pe străzile V. Babeș, Mihai Viteazul și M. Babits (arh. Emil Truță) reprezintă fără discuție un pas înainte în rezolvarea problemelor de proiectare ale D.S.A.P.C.-Tg. Mureș.

Acest ansamblu cu cca. 480 de apartamente cuprinde, printre altele, pe lîngă blocuri cu 5 niveluri, un bloc-turn cu 10 niveluri și un modern complex comercial. Rezolvarea locuințelor pe baza tronsoanelor directive cu ziduri portante transversale, a permis proiectantului realizarea unor frumoase fațade, plăcut colorate.

Trebuie remarcat de asemenea, că odată cu realizarea ansamblurilor menționate s-au studiat și restructurările respective de străzi aferente în toată zona înconjurătoare.

În prezent, D.S.A.P.C.-Tg. Mureș elaborează, în faza detaliu de sistematizare, ansamblul din str. Corunca-Tg. Mureș cu cca. 5 000 de apartamente (autor arh. Tiberiu Kölönte) și în faza proiect de ansamblu — ansamblul din str. Karl Marx-Tg. Mureș cu cca. 1 100 de apartamente (autor arh. Emil Truță), în care cele 6 blocuri cu 10 niveluri se vor executa cu cofraje glisante și planșee din dale prefabricate.

Proiectarea acestor ansambluri se face pe terenuri aproape libere, ce presupun demolări minime, în intenția de a se compensa astfel sacrificiile necesare pentru atacarea reconstruirii în viitor a unor noi piețe în orașul Tg. Mureș, cum ar fi : Piața Eroilor Sovietici — str. Gheorghe Doja, unde urmează a se amplasa și « Monumentul Eliberării », Piața Teatrului și Piața Republicii.

D.S.A.P.C. - Tg. Mureș s-a preocupat în egală măsură și de proiectele de sistematizare pentru celelalte orașe ale regiunii ca: Reghin, Luduș, Tîrnăveni, Odorhei, Toplița, Miercurea-Ciuc, stațiunea de odihnă Lacul Roșu etc.

De asemenea, pentru toate orașele și centrele muncitorești din regiune au fost elaborate sau sînt în curs de elaborare detalii de sistematizare și proiecte de ansamblu pentru cartiere de locuințe, dotate cu încălzire centrală și lucrări edilitare.

În ceea ce privește sistematizările în mediul rural, au fost elaborate schițe pentru 10 sate, alte cinci asemenea lucrări fiind în curs de proiectare.

Proiectarea dotărilor social-culturale s-a concretizat—în afară de lucrările aferente ansamblurilor noi de locuințe — și prin proiecte cu amplasamente în ansamblurile existente.

Astfel, în Tg. Mureș și în regiune s-au întocmit numai în ultimii trei ani proiecte de adaptări pentru un număr de 132 săli de clasă. Un ajutor bine venit l-au dat și SSA-urile raionale — întărite cu cadre de absolvenți ai școlii tehnice de arhitectură din Tg. Mureș — care au realizat proiecte de adaptări de școli, cămine culturale și altele, în valoare de investiție de peste 32 de milioane lei în anul 1962.

Dintre dotările mai importante se pot cita: cinemascopul cu 800 de locuri din Tg. Mureș (arh. Mircea Damian), cinemascopul cu 500 de locuri din orașul Reghin (arh. Francisc Dée), sala « Studio » a Institutului de Teatru din Tg. Mureș (arhitecții Mircea Damian și Gabor Biro), policlinica din Toplița și policlinica din Luduș (arh. Francisc Dée), creșa și grădinița din Iernut-Luduș (arh. Gabor Biro).

Unitățile comerciale și de deservire au fost de asemenea în atenția permanentă a sectorului de proiectare a direcției noastre; amplasate la parterul blocurilor de locuințe sau în complexe independente, ele au constituit realizări remarcabile.

Ansamblul comercial din ansamblul de pe str. Libertății-Tg. Mureș (autor arh. Gabor Biro), complexul comercial din cvartalul de pe str. Mihai Viteazul-Tg. Mureș (autor arh. Emil Truță) sau cel din ansamblul de pe str. 7 Noiembrie -Tg. Mureș, precum și atelierul de coafură din Piața Eroilor Sovietici (autor arh. Sofia Popescu) dovedesc o anumită maturitate în proiectarea acestui gen de construcții.

Regiunea Mureș Autonomă Maghiară este o regiune bogată în monumente istorice. D.S.A.P.C.-Tg. Mureș a dat o atenție deosebită acestui domeniu reinventariind aproape 400 de monumente, întocmindu-și apreciate proiecte de restaurări pentru Biblioteca « Teleki-Bolyai » și « Casa Toldalaghi » din Tg. Mureș (arh. Iuliu Keresztes).

Este de la sine înțeles faptul că odată cu proiectele de sistematizări sau proiectele de execuție ale ansamblurilor și chiar independent de acestea, au fost întocmite și numeroase proiecte de lucrări edilitare; astfel, putem cita: uzina de apă din Tg. Mureș, alimentarea cu apă a orașelor Gheorghieni, Miercurea-Ciuc, Tîrnăveni și altele (colectiv, ing. Valeriu Nicoară, ing. Gheorghe Beyer și ing. Ion Angheleanu); în atelierul de drumuri și poduri s-au elaborat între anii 1961—1963 proiecte pentru peste 200 km de drumuri modernizate, numeroase poduri existente necorespunzătoare fiind înlocuite cu construcții moderne pe baza proiectelor elaborate în acest atelier.

★

Desigur că multe lucrări fac cinste lucrătorilor din D.S.A.P.C.-Tg. Mureș, însă nu putem afirma acest lucru despre toate lucrările noastre. Mai sînt o serie de deficiențe ce persistă în activitatea D.S.A.P.C., deficiențe arătate și la conferința regională a constructorilor de la sfîrșitul anului trecut, înlăturarea lor constituind o preocupare permanentă.

Stația de salvare din Tg. Mureș

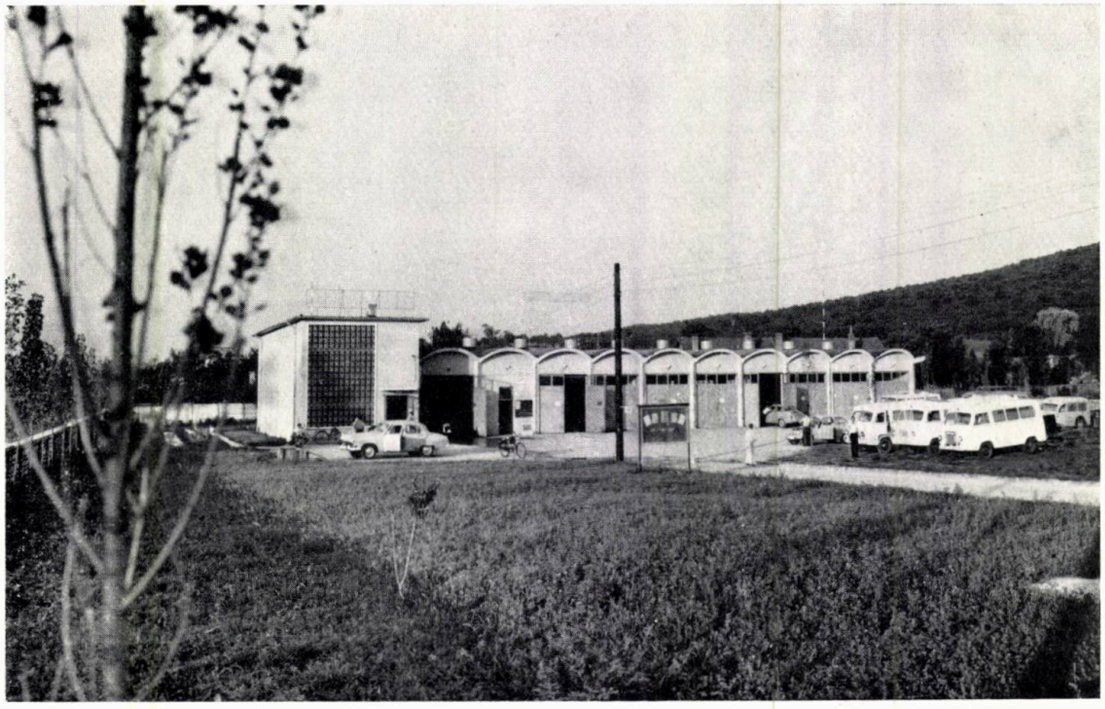

1 — Piața Trandafirilor din centrul orașului Tg. Mureș
2 — Piața Trandafirilor — Blocuri noi de locuințe
3 — Plan de ansamblu al zonei centrale a orașului Tg. Mureș

1. Bloc de locuințe pe str. Lenin nr. 2 — 2. Sucursala Băncii de Stat — 3. Bloc de locuințe pe str. Lungă — 4. Blocuri de locuințe pe str. Bolyai — 5. Hotelul « Transilvania » — 6. Bloc de locuințe pe str. Bolyai nr. 7 — 7. Sala de teatru « Studio » — 8. Bloc de locuințe în Piața Trandafirilor nr. 39 — 9. Bloc de locuințe în Piața Trandafirilor nr. 38 10. Bloc de locuințe cu cinematograful « N. Bălcescu » 11. Blocul de locuințe « Mikszath » — 12. Blocul de locuințe cu atelierul « Coafura » — 13. Monumentul Eliberării — 14. Sistematizare « Piața Eroilor Sovietici — str. Gh. Doja » — 15. Sediul D.S.A.P.C. — 16. Sfatul Popular Regional — 17. Clădire publică — 18. Palatul Culturii 19. Blocul « Horia » — 20. Casa Toldalaghi — 21. Ansamblul Teatrului de stat

1 | 3
2 |

Arh. M. DAMIAN

SISTEMATIZAREA PĂRŢII CENTRALE A ORAŞULUI

Orașul Tg. Mureș, așezat de-a lungul văii Mureșului, își datează primele clădiri — dintre care unele mai dăinuie și astăzi — încă din sec. XV.

Ca în mai toate orașele transilvănene, centrul s-a format în jurul unui teren pe care se desfășura « tîrgul » (de unde și numele orașului). Acest teren constituie astăzi esplanada centrală a orașului, denumită « Piața Trandafirilor »; « tîrgul » s-a desființat prin transferarea vînzării unor categorii de mărfuri în magazine moderne, iar a celorlalte într-o piață de zi, pe un alt teren.

Dintre clădirile vechi ale acestei piețe se remarcă: Palatul Cultural și clădirea în care se află Comitetul Regional de Partid construite după programele și stilul respectiv începutului secolului, Casa Toldalaghi, Casa Teleki, precum și clădirea Sfatului Popular Regional, reconstruit mai tîrziu.

Pînă în 1956-57 s-au realizat o serie de construcții (în special locuințe) în diferite puncte ale orașului; de asemenea au fost modernizate cîteva magazine din centru: alimentare,

TG. MUREŞ

cofetării, bufete expres, magazine cu băuturi etc.

Apoi s-a ridicat problema reconstruirii zonei centrale a orașului Tg. Mureș pentru care au fost întocmite studiile referitoare la ceea ce urma să se realizeze.

Ceea ce s-a realizat pînă în prezent, corespunde în linii generale cu concluziile studiilor amintite mai sus. Trebuie arătat însă că părerile au fost și sînt și azi împărțite în această problemă ; cu alte cuvinte, în cadrul acelorași principii, lucrurile ar fi putut să se prezinte și altfel — poate mai bine. Este foarte adevărat că aceste discuții au fost purtate în mod deosebit cu privire la problema expresiei exterioare ; dar, cu toate că expresia exterioară a acestor construcții este «discutabilă», se poate afirma totuși că ea exprimă un specific local — regăsit și constituie desigur o reușită în reconstruirea centrului.

În anul 1958, fiind stabilit traseul definitiv al fronturilor și trotuarelor centrului, s-a făcut reasfaltarea completă, o dată cu așezarea unor noi rețele pentru instalații edilitare, prevăzute în profilul final al centrului.

Esplanada centrală fiind alungită pe direcția nord-sud (după vechea albie a Mureșului), pe latura sudică a zonei, noile construcții au fost ridicate în fronturi mai lungi, iar în partea de nord — unde majoritatea construcțiilor existente trebuiau menținute constituind latura valoroasă a vechii piețe — au fost ridicate construcții-plombe.

Înainte de a descrie construcțiile noi, vom aminti unele din trăsăturile lor comune :

— realizarea în front închis, calcan la calcan ;

— colorarea variată, pastelată a fațadelor ;

— înscrierea în regimul de cornișă — în majoritatea cazurilor la p + 4 niveluri ;

— învelitori colorate, pe ferme, la toate construcțiile ;

— toate parterurile cuprind unități de deservire pentru public.

Prezentăm mai jos construcțiile noi din zona centrală a orașului :

— Blocul «Mikszath» (autor arh. Lucian Popescu) cuprinde 72 de apartamente, dispuse pe p + 4 și p + 6 niveluri, parterul avînd magazin cu produse de panificație, agenție O.N.T. «Carpați» (autoare arh. Ana Prosan) și o unitate «Lacto-Bar» pentru 80 de locuri la mese. Aripa p + 6 niveluri, care formează un pandant al Palatului Cultural, flancînd împreună capătul de sud al pieței, a fost realizată prin înglobarea unei construcții existente p + 2 niveluri, care a fost supraetajată. La ultimul nivel s-au prevăzut 3 ateliere pentru artiști plastici.

— Blocul cu cinematograful «Arta» (autor arh. Mircea Damian) cuprinde 32 de apartamente, pe p + 4 niveluri. La parter au fost amplasate un cinemascop cu 800 de locuri, un oficiu telefonic P.T.T.R. cu 10 cabine, iar suprapus pe una din galeriile de ieșire din cinematograf, o cofetărie cu 100 de locuri.

Lucrarea a fost premiată în cadrul premiilor anuale decernate de Uniunea Arhitecților din R.P.R. pe anu 1960 și în cadrul premiilor anuale decernate de C.S.C.A.S. pe anul 1961.

— Blocul din Piața Trandafirilor nr. 38 (autor arh. Lucian Popescu) cuprinde 32 de apartamente pe p + 4 niveluri, iar la parter

Bloc de locuințe avînd la parter magazinul pentru copii « Gulliver »

Cinematograful « Arta »

Hotelul «Transilvania» din Piața Trandafirilor

Teatrul « Studio »

un magazin de mode pentru femei și unul pentru bărbați, precum și un durch larg de pătrundere.

— Blocul din Piața Trandafirilor nr. 39 (autor arh. Francisc Dée) are 32 de apartamente, pe p + 4 niveluri, iar la parter un magazin alimentar cu autoservire.

Blocurile enumerate mai sus formează un front continuu spre partea de sud a pieței, în lungime totală de 190 m ; impresia de incintă este întregită de blocul « Horia » (autor arh. Emil Trută) care s-a construit pe partea opusă a pieței, lîngă Palatul Cultural ; acest bloc are un front de 73 m și cuprinde 36 de apartamente, pe p + 4 niveluri, parterul fiind ocupat de magazinul universal pentru copii « Gulliver ».

Încă o lucrare, care se înscrie în aceleași trăsături, este hotelul «Transilvania» (autor arh. Emil Trută). Hotelul are o capacitate de cazare de 256 paturi, iar parterul este ocupat de o braserie cu 80 de locuri la mese, un magazin de cadouri, o agenție filatelică și o unitate de frizerie.

Cea mai recentă lucrare din Piața Trandafirilor este sucursala orășenească a Băncii de Stat (autor arh. Mircea Damian) care atît prin program cît și prin poziția sa favorabilă, s-a desprins de expresia exterioară a lucrărilor de pînă acum.

Proiectul rezolvă cerințele temei înscriindu-se pe un teren dificil : front de fațadă foarte scurt, adîncimea terenului foarte mare, cu pantă ; spre dreapta, o clădire cu calcan ; spre stînga, o clădire foarte apropiată.

Clădirea se compune din două părți distincte funcțional : un corp etajat, în față, cu p + 2 niveluri și un corp numai pe parter, în spate. Etajele cuprind birourile inspectorilor bancari (în sectoarele industrial, comercial, agricol, salarii, marcare) și birourile direcției. Corpul din spate cuprinde : sala de operațiuni pentru 42 funcționari operatori la ghișeu, 4 casieri și un grup numărători.

În imediata apropiere a esplanadei centrale, mai figurează cîteva construcții în plombe ca :

Holul cinematografului « Arta »

Această primă etapă de realizări din zona centrală a orașului Tg. Mureș va fi urmată desigur de alte noi realizări în diverse puncte ale orașului. În primul rînd, două detalii de sistematizare, ale căror studii sînt într-un stadiu avansat (studii efectuate în special de arh. Traian Popescu) au ca obiecte centrale de mare importanță următoarele :

— nodul de circulație str. Doja — Piața Eroilor Sovietici, cu Monumentul Eliberării (autor arh. Mircea Damian) a căror schițe elaborate sînt sub avizare ; ansamblul va cuprinde cca. 500 apartamente și diverse dotări ;

— ansamblul Teatrului de Stat a cărui primă fază a fost elaborată (autor arh. Mircea Damian) și în prezent este sub avizare ; ansamblul va cuprinde 500—700 apartamente și diverse dotări.

Dacă la construcțiile realizate pînă acum s-a impus păstrarea unei linii de tranziție în exprimarea exterioară spre a se atinge deziderațul încadrării lor în mediul existent înconjurător, ansamblurile noi, formînd incinte separate, vor permite o completă libertate de concepție.

Sala de spectacol a cinematografului « Arta »

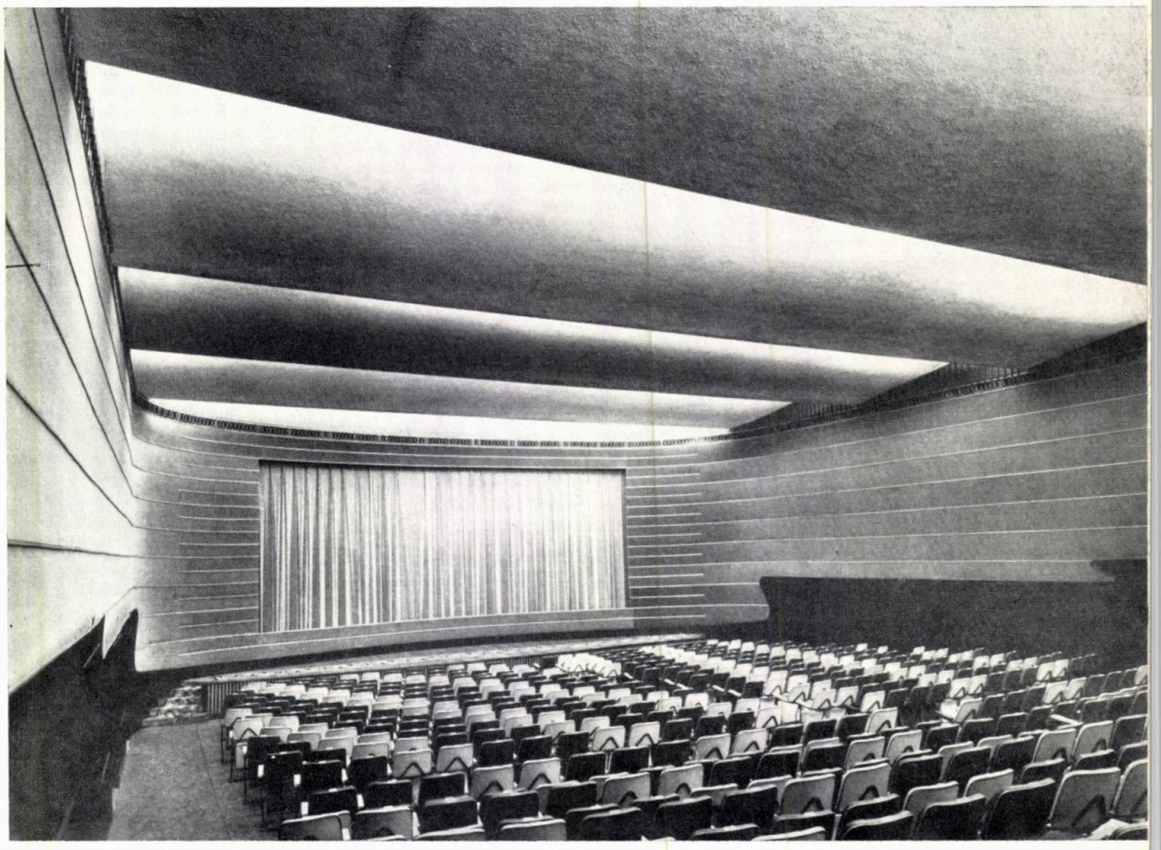

— Blocul din str. Lenin nr. 2 (autor arh. Gabor Biro) care are 9 apartamente pe p + 3 niveluri, iar la parter spații pentru deserviri cooperatiste (reparații radio, reparații instrumente muzicale etc.).

— Blocul din str. Lungă, colț cu str. Ștefan cel Mare (autor arh. Mircea Damian) are 15 apartamente pe p + 3 niveluri, iar la parter un magazin alimentar cu autoservire.

— Blocuri pe str. Bolyai (autor arh. Mircea Damian) în 5 tronsoane, cuprinzînd 36 apartamente, pe p + 3 niveluri, iar la parter magazine diverse (mase plastice, radio și instrumente muzicale, cooperativă de croitorie etc.).

— Bloc pe str. Bolyai nr. 6 (autor arh. Gabor Biro) cuprinzînd 8 apartamente pe p + 3 niveluri, iar la parter un magazin cu articole foto.

— Blocul din Piața Eroilor Sovietici (autor arh. Sofia Popescu) cuprinde 8 apartamente pe p + mezanin + 3 niveluri, parterul și mezaninul fiind ocupat de un atelier de coafură.

— Clădirea « D.S.A.P.C. » (autor arh. Emil Truță)—la care în prezent se proiectează extinderea — are la parter cantina Sfatului Popular Regional.

— Sala « Studio » a Institutului de Teatru (autori arh. Mircea Damian și arh. Gabor Biro) cu 200 de locuri ; lucrarea a fost premiată în cadrul premiilor anuale U.A. pe anul 1962.

Arh. A. VARNAI

PROBLEME RIDICATE DE CONSTRUCŢIA NOILOR ANSAMBLURI DE LOCUIT

Ansamblul de locuințe de pe str. 7 Noiembrie

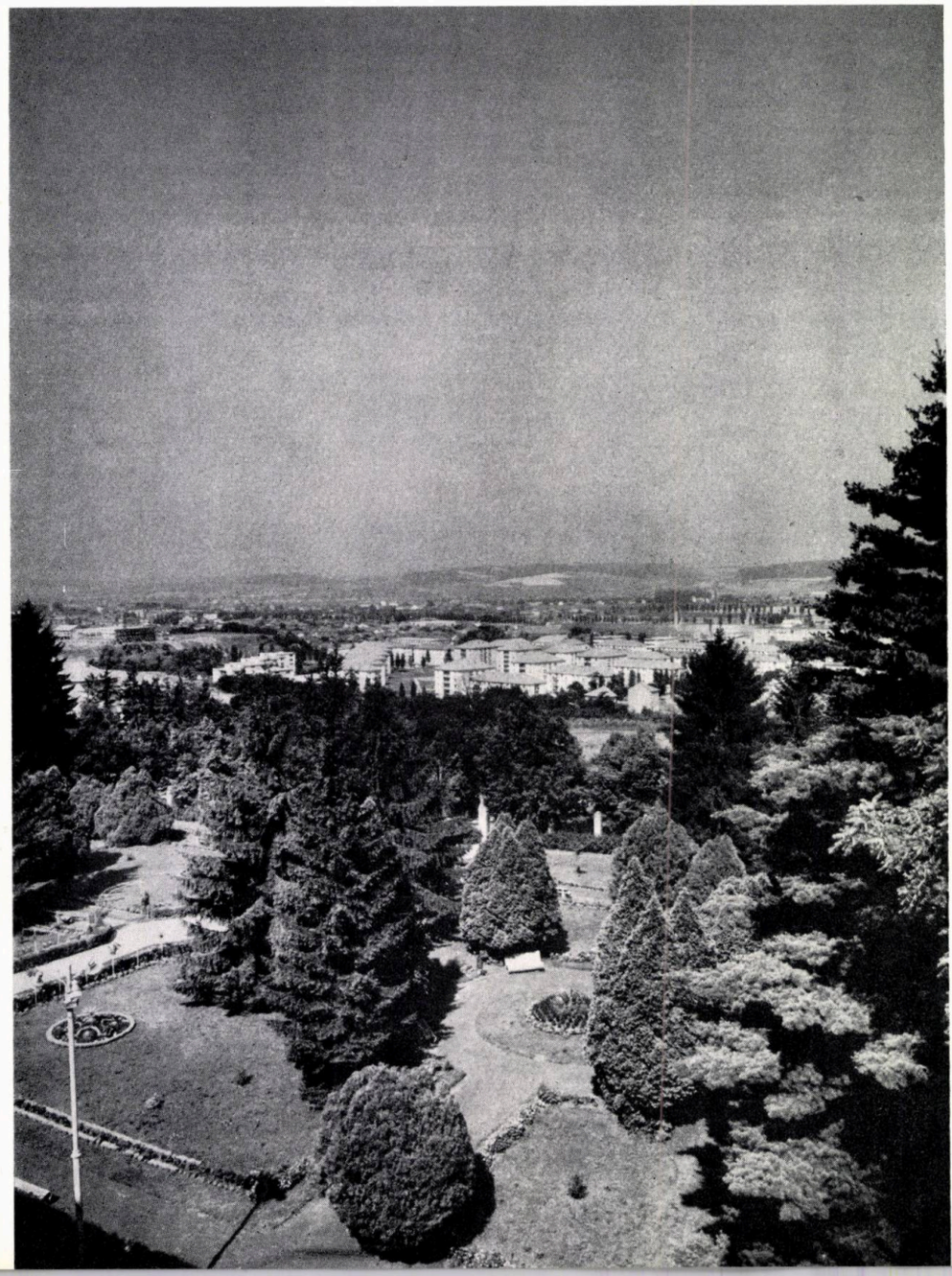

Anul 1962 a marcat o schimbare calitativă în activitatea de proiectare a locuințelor în cadrul D.S.A.P.C. Tg. Mureș. Volumul crescînd al construcțiilor de locuințe pe întreaga regiune, care s-a concentrat în primul rînd în orașul Tg. Mureș, a impus elaborarea unui plan de reconstruire a orașului în ansamblul său, cu etape bine precizate, corelat cu posibilitățile de reorganizare a rețelei stradale, a rețelelor edilitare, în condițiile unui procent cît mai scăzut de demolări.

Ansamblurile mari și închegate, ca de exemplu cel din **strada 7 Noiembrie**, sau reconstruirea centrului orașului s-au realizat însă în paralel și cu o serie de construcții disparate, amplasate după nevoile imediate de a găsi un teren corespunzător realizării unui număr dat de apartamente.

Prin planul de etapizare a construcțiilor de locuințe elaborat în 1962 s-a creat posibilitatea executării acestor construcții în cîteva ansambluri mai importante, astfel încît acestea să acopere în întregime volumul de investiții de locuințe pînă în 1975, marcînd totodată punctele principale ale orașului.

Schița de sistematizare, elaborată la începutul anului 1960, nu a dat indici suficienți în această direcție ; nu a tratat zona de locuit împărțită în unități structurale și a indicat pentru prima etapă de realizări o zonă dens construită, cu construcții în stare bună, lucru care ar fi cerut un procent mare de demolări. Prin studiul elaborat ulterior s-a reconsiderat această problemă, s-a făcut o propunere de împărțire a orașului în cinci cartiere cu 16 microraioane, ansamblurile propuse încadrîndu-se în această schemă generală.

Ca un principiu de bază al studiului s-a urmărit o compensare atentă a demolărilor, prin realizarea noilor ansambluri pe terenuri neconstruite, sau foarte slab construite, situate

ÎN ORAŞUL TG. MUREŞ

Ansamblul de locuințe de pe str. 7 Noiembrie

la marginea orașului, în paralel cu ansamblurile menite să întregească unele puncte centrale, dens construite.

Aceste puncte centrale au fost alese în așa fel ca prin reconstruirea lor să se rezolve anumite probleme majore ale orașului cum ar fi principalele noduri de circulație — Piața Eroilor Sovietici — sau importante centre cu caracter social-cultural — Piața Teatrului, Piața Republicii.

Diferitele variante rezultate în cursul studiului indică posibilitatea construirii a cca. 14 000 de apartamente, cu un procent mediu de demolări sub 10%.

În ceea ce privește etapizarea, studiul propune realizarea în prima etapă a cca. 3 000 — 3 500 de apartamente pe terenuri practic libere, sau foarte slab construite, pentru a se putea crea o bază construită suficient de mare necesară viitoarelor dislocări de familii.

În baza acestui studiu, proiectarea a început din plin încă din 1962 pentru primele ansambluri prevăzute. Primul ansamblu—actualmente în curs de realizare—numărînd cca. 480 de apartamente este cel de pe străzile Mihai Viteazul și M. Babits.

Construcțiile ansamblurilor mai mari vor începe însă în anul 1964. Două din acestea se găsesc în faze mai avansate de proiectare, respectiv ansamblul din str. Karl Marx și cel din cartierul Tudor Vladimirescu-Corunca. Aceste ansambluri reprezintă programul de construcții pe anii următori în oraș, și asupra lor ne vom opri mai mult în cadrul acestui articol.

Ansamblul de locuințe din str. Karl Marx cuprinde 1 080 de apartamente și se găsește în curs de proiectare în fază de proiect de ansamblu. Terenul, în suprafață de 12 ha, este situat favorabil față de oraș. Este complet liber și foarte apt pentru construcții, avînd toate lucrările edilitare asigurate, iar terenul de fundații, care în general constituie probleme dificile în oraș, este foarte bun.

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. 7 NOIEMBRIE

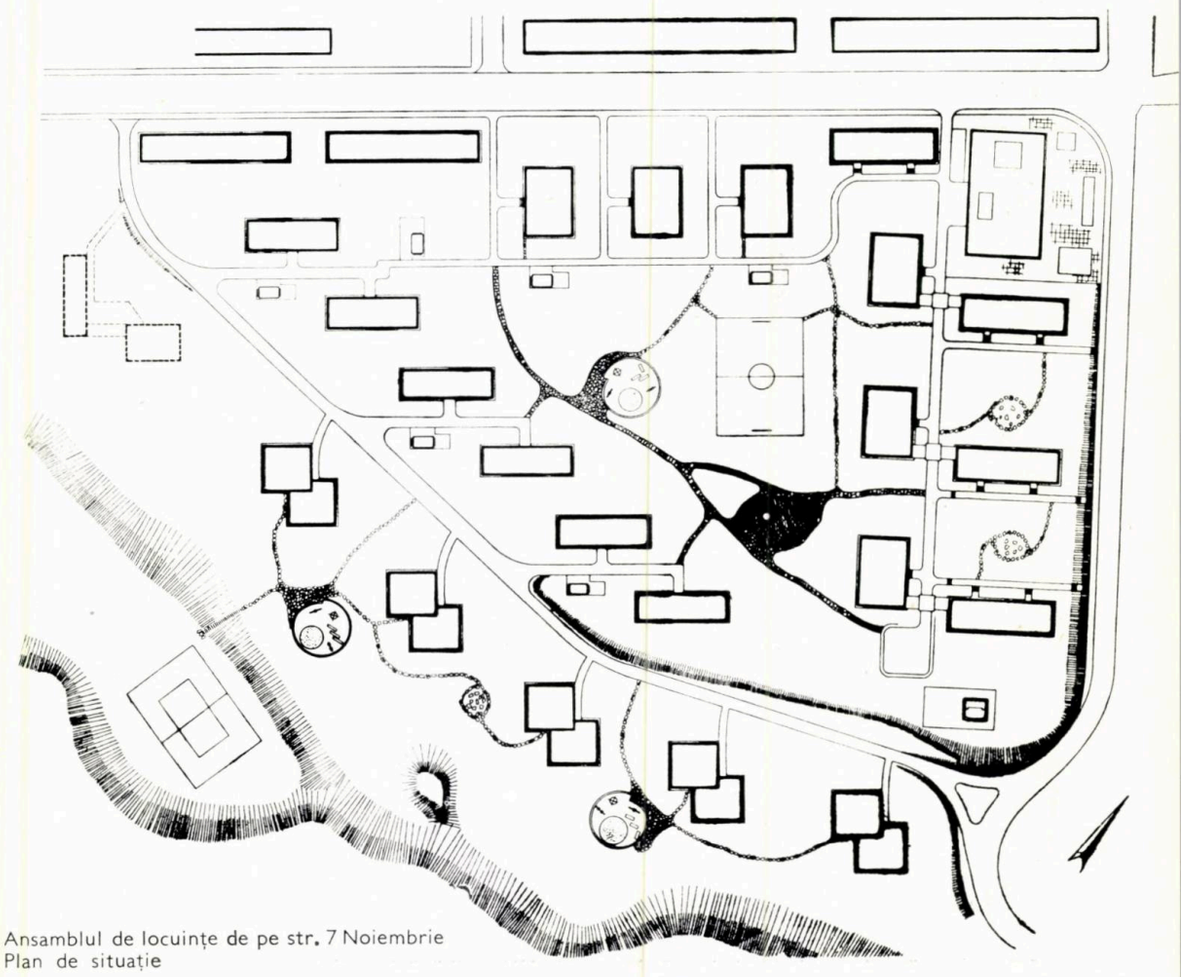

Ansamblul de locuințe de pe str. 7 Noiembrie
Plan de situație

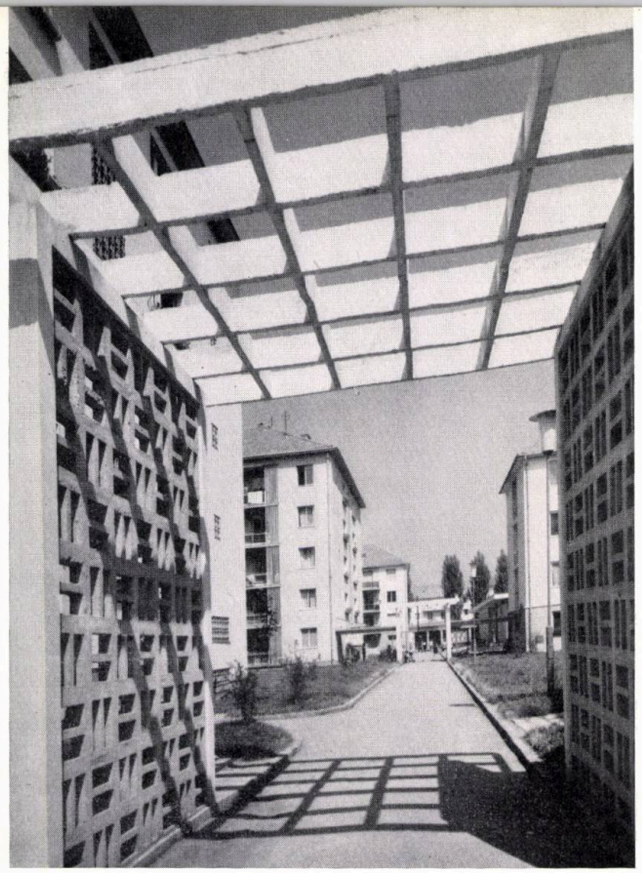

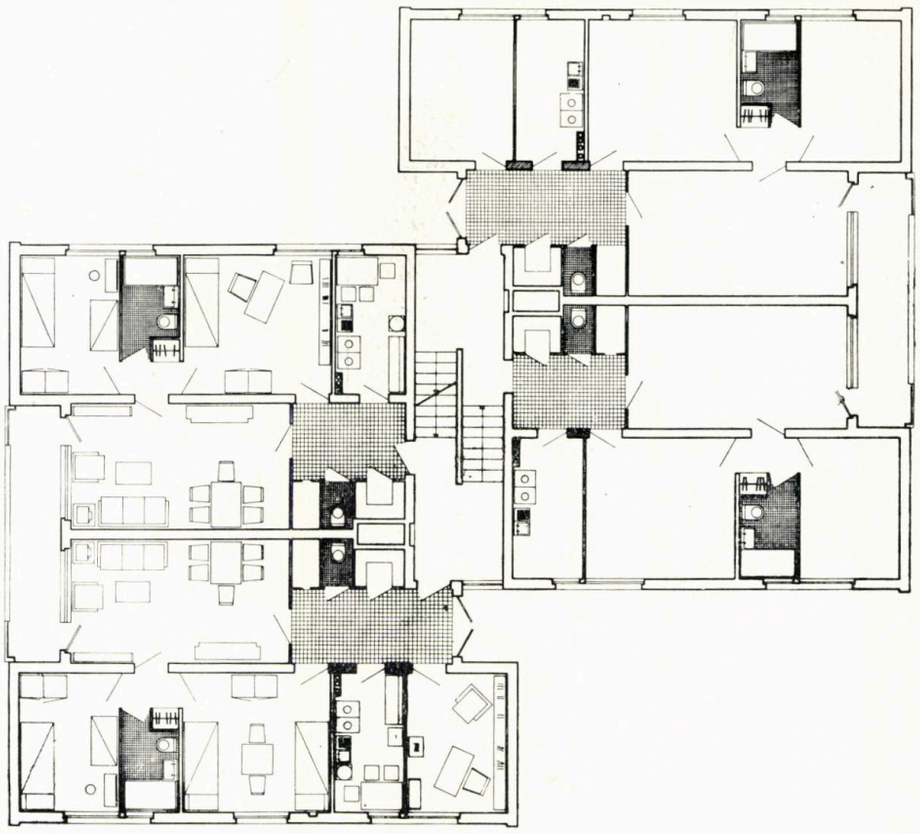

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. 7 NOIEMBRIE

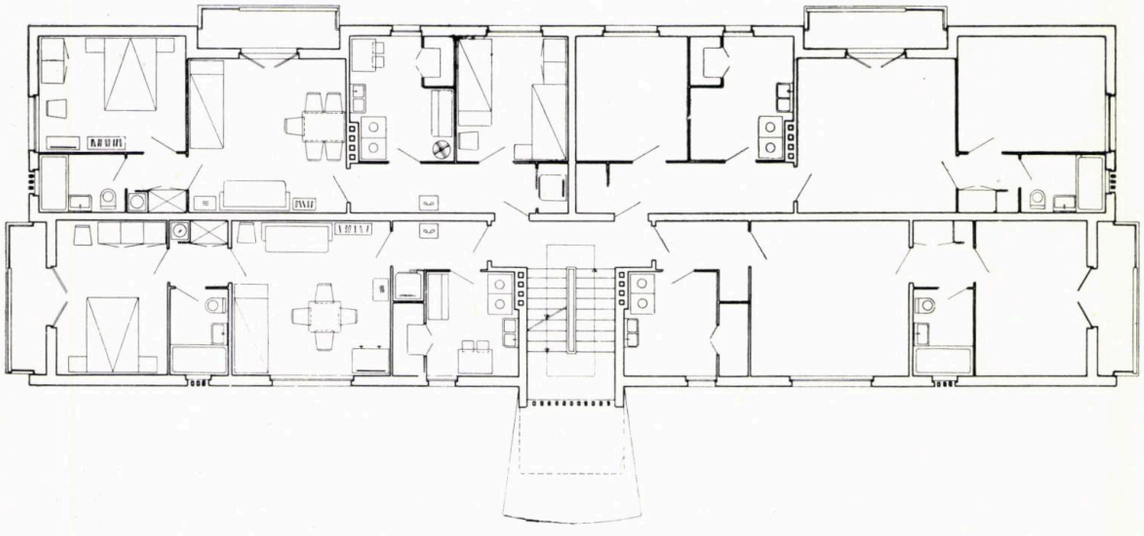

Ansamblul urmează să fie construit pe malul rîului Mureș, sau, mai precis, încadrat între două oglinzi de apă: Mureșul de o parte și un canal bine amenajat, care alimentează centrala hidroelectrică a orașului, de cealaltă parte.

Orașul Tg. Mureș, situat pe ambele maluri ale Mureșului, dar dezvoltat cu precădere pe malul stîng, nu a beneficiat niciodată de avantajele pe care le oferă prezența unui rîu de o asemenea importanță. Calea ferată, prin traseul ei defectuos, traversează orașul, tăindu-i deschiderea spre Mureș. Așa se explică și faptul că acest teren, situat de altfel și foarte aproape, la numai 1,5 km de centrul orașului, a rămas neconstruit pînă astăzi.

Prin construirea lui se realizează primul pas important în vederea deschiderii orașului spre apă. Terenul rămîne în continuare despărțit de centrul orașului prin existența liniei ferate, ceea ce prezintă un dezavantaj în accesul către noul ansamblu. Acest traseu al liniei ferate poate fi considerat însă de pe acum ca un provizorat, în schița de sistematizare fiind prevăzută mutarea sa prin ocolirea orașului spre nord-vest.

Compoziția generală a ansamblului a fost realizată ținîndu-se seama tocmai de acest considerent major — deschiderea spre cele două cursuri de apă. Avînd în vedere perspectiva

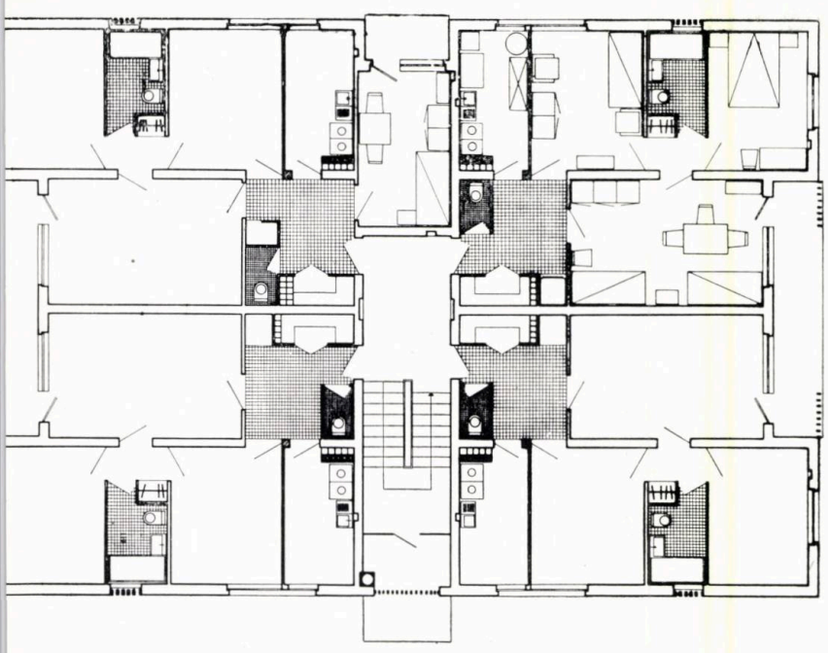

1 3 | 4
2 | 5

1 — Blocuri de locuințe din ansamblul «7 Noiembrie»
2 — Ansamblul de locuințe «7 Noiembrie» — Blocul D — plan nivel curent
3 — Ansamblul de locuințe «7 Noiembrie» — Bloc E — plan nivel curent
4 — Ansamblul de locuințe «7 Noiembrie» — Bloc C — plan nivel curent
5 — Blocuri noi de locuințe din ansamblu

largă de care beneficiază ansamblul spre valea Mureșului și rolul important pe care îl va juca în silueta orașului, s-a propus folosirea cu precădere a clădirilor cu 10 niveluri, care văzute dinspre valea Mureșului se profilează plăcut pe fundalul înverzit al dealurilor care flanchează orașul spre sud-est. Ansamblul este realizat dintr-o suită de cinci grupe de cîte două clădiri de p + 9 etaje, respectiv p + 4 etaje, care prin dispunerea lor permit, pe de o parte, realizarea unor incinte liniștite între clădiri, iar pe de alta, lasă privirea liberă spre rîu. În aceste zece clădiri se prevăd 900 de apartamente cu 2 și 3 camere. În extremitatea de nord-est a ansamblului, în vecinătatea ștrandului situat în continuarea terenului formînd punctul dominant al compoziției, s-a amplasat complexul comercial și de deservire, legat de o clădire cu p + 9 etaje, cuprinzînd 160 de garsoniere.

Alegerea acestui punct ca centru al compoziției este motivat prin faptul că va fi legat direct, printr-o nouă stradă ce se va deschide din acest punct, de cel mai apropiat centru de atracție — Piața Republicii — unde se va realiza în viitorul apropiat centrul comercial și cultural al cartierului din care face parte și acest ansamblu.

În paralel cu realizarea ansamblului de locuințe, se propune și amenajarea malului Mureșului și

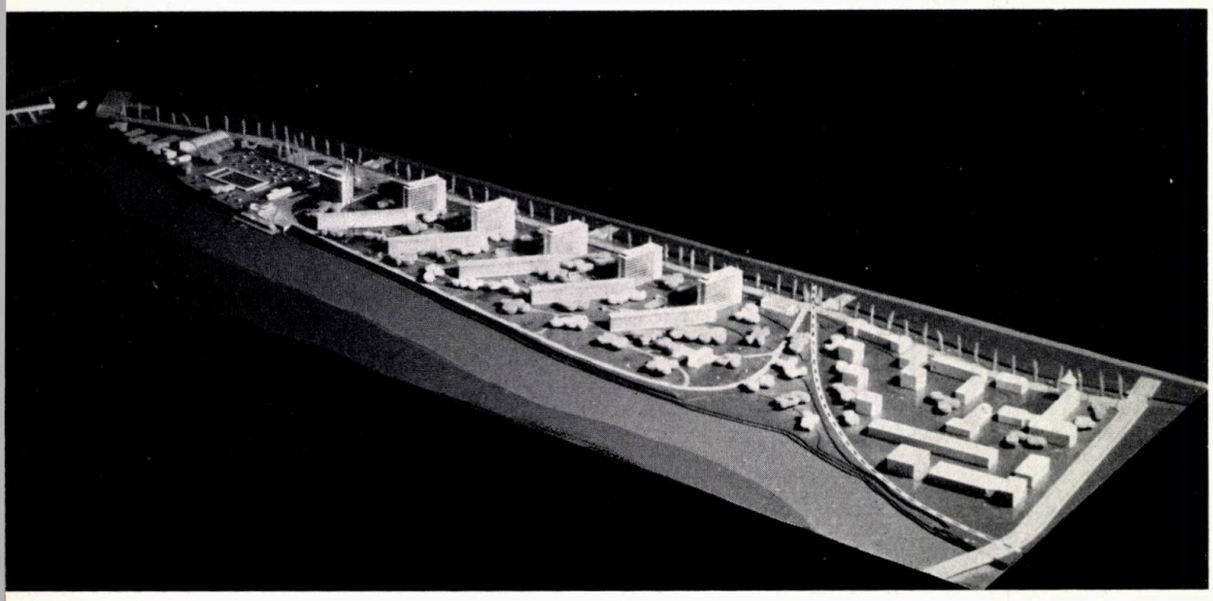

Din cele patru microraioane, proiectul detaliază deocamdată numai microraionul I, prevăzut a se realiza în prima etapă. Microraionul IV, fiind dens construit, este propus spre păstrare, în bună parte, în starea lui actuală, cu excepția unei porțiuni slab construite, ce se va reconstrui într-o etapă mai tîrzie. Microraioanele II și III au fost tratate pînă acum numai principial în cadrul proiectului, urmînd să fie detaliate mai tîrziu.

Proiectarea microraionului I a fost rezolvată în așa fel încît acesta să poată avea o existență independentă pînă la realizarea celorlalte microraioane, dar în același timp să se poată încadra în cele mai bune condiții în ansamblul viitorului cartier. De asemenea o problemă specială a ridicat-o existența în centrul microraionului a unei parcelări realizate în anii 1956-1957, unde au fost construite locuințe individuale pe bază de credit de stat și care vor fi încadrate în viitorul ansamblu.

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. K. MARX

realizarea de-a lungul acestuia a unei promenade, legînd astfel întregul ansamblu cu suita de spații verzi și amenajări sportive dispuse de-a lungul Mureșului înspre nord-est.

În cadrul acestor amenajări cu caracter de agrement, proiectul mai prevede și realizarea unui restaurant de vară pe malul Mureșului.

În ceea ce privește dotările social-culturale, acestea au fost dimensionate în ipoteza că noul ansamblu reprezintă doar o parte a unui viitor microraion, ce se va întinde între cursul Mureșului și Piața Republicii, pe ambele maluri ale canalului hidrocentralei și va avea în final o populație de cca. 7 000 locuitori. Toate dotările au fost amplasate cît mai central față de întregul microraion, în cadrul noului ansamblu, cu excepția școlii elementare care se va construi pe malul opus al canalului.

Cartierul Tudor Vladimirescu-Corunca, pentru care s-a elaborat un detaliu de sistematizare, reprezintă un pas înainte în acțiunea de construire a locuințelor în orașul Tg. Mureș.

Acest cartier, propus să cuprindă în final patru microraioane, cu o populație totală de 22 000 de locuitori, este situat în extremitatea de sud-est a orașului, într-o vale formată de pîrîul Pocloș, afluent al Mureșului. Calea Corunca, artera principală de circulație din această zonă a orașului, constituie în același timp și penetrația principală în oraș din direcția Sighișoara-Brașov ; o dată cu punerea în aplicare în întregime a proiectului se va rezolva în mod corespunzător și această poartă importantă a orașului, atît ca circulație cît și ca aspect.

Macheta ansamblului de locuințe de pe str. K. Marx

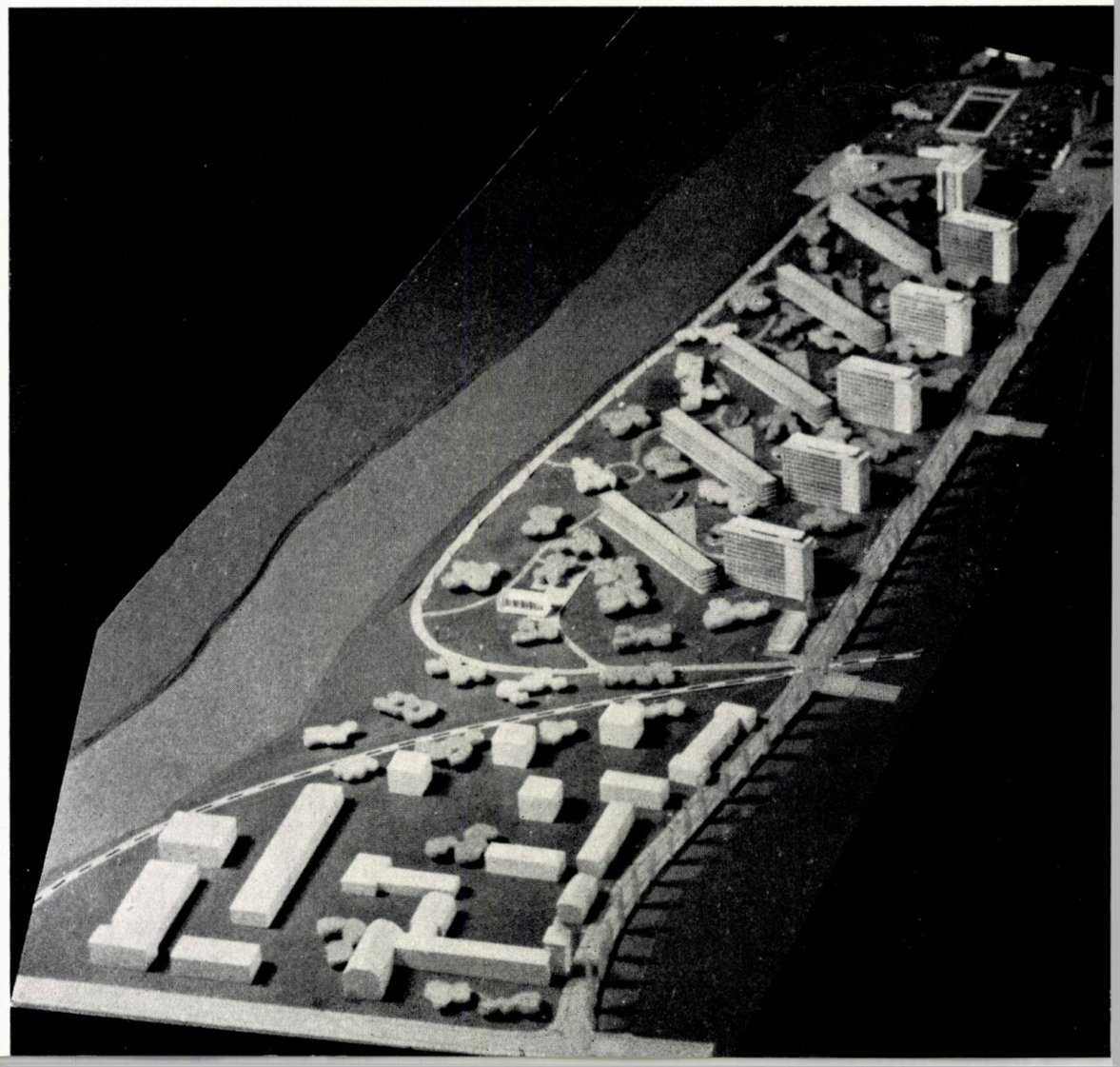

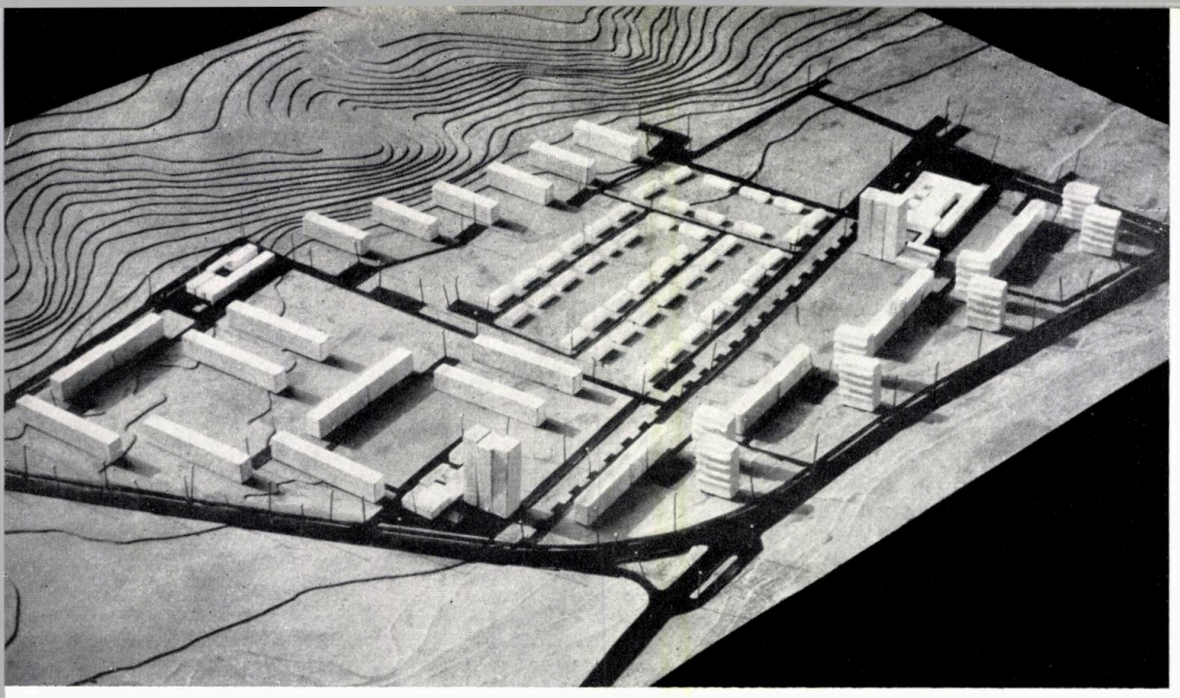

Macheta ansamblului de locuințe de pe str. Corunca

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. CORUNCA

Schema generală de circulație are la bază principiul separării circulației vehiculare de cea pietonieră. Astfel, circulația vehiculară majoră, reprezentînd penetrația în oraș, și legătura în continuare a cartierului cu centrul orașului se va desfășura de-a lungul căii Corunca și mai departe, pe strada Lungă, care se va lărgi la un carosabil de 14 m, pentru a avea un profil corespunzător de arteră magistrală.

Strada Lungă trece de-a lungul microraionului pe latura sa nordică, la poalele unui deal abrupt și neconstruibil, ocolindu-l și delimitîndu-l în această direcție. Calea Corunca delimitează microraionul spre est, însă după realizarea microraionului II aceasta va tăia cartierul la mijloc. În consecință, s-a propus devierea ei în etapa finală mai spre est, ocolind astfel întregul cartier.

În completarea acestei artere s-a prevăzut realizarea unei străzi în buclă, care va înconjura microraionul I și care va deservi în viitor și microraionul III, situat pe o terasă superioară a dealurilor ce delimitează spre sud cartierul.

Axul principal al compoziției microraionului I îl formează pîrîul Pocloș, care îl traversează în diagonală și de-a lungul căruia s-a prevăzut o esplanadă largă pentru pietoni, flancată de plantații bogate și întinse spații verzi. Pe această esplanadă, în capătul de vest al microraionului, se găsește centrul microraional, format dintr-un complex comercial, un dispensar medical, unități de prestații de serviciu și un cinematograf de cartier cu 650 de locuri. Amplasamentul acestui centru în extremitatea microraionului a fost justificată de faptul că urmînd să deservească și microraionul IV, el trebuia să fie plasat în centrul de greutate al celor două microraioane.

Complexul, realizat într-o clădire parter cu etaj parțial, este legat cu porticuri de un turn cu garsoniere, pe 14 niveluri, punctul dominant al întregii compoziții.

Prin traversarea microraionului de către pîrîu, întregul teritoriu a fost împărțit în două unități compoziționale, pe cele două laturi ale lui. Pe latura nordică au fost dispuse, în afara complexului comercial și a blocului-turn cu garsoniere, încă cinci blocuri cu p + 4 niveluri înspre interior și cinci grupe de blocuri cu p +9 niveluri cu corpuri decalate de-a lungul străzii Lungi. Decalarea corpurilor clădirilor înalte a fost cerută de înclinarea terenului, deoarece strada Lungă se găsește la o înălțime medie de 3—4 m deasupra nivelului general al terenului. De altfel, înălțimea mai mare a blocului turn cu garsoniere a fost necesară atît din cauza acestei diferențe de nivel cît și din cauza existenței centralei termice, care alimentează o parte din clădirile înalte de pe str. Lungă. Centrala, fiind alipită de blocul-turn, vasul de expansiune trebuia situat la o înălțime mai

Ansamblul de locuințe de pe str. Corunca

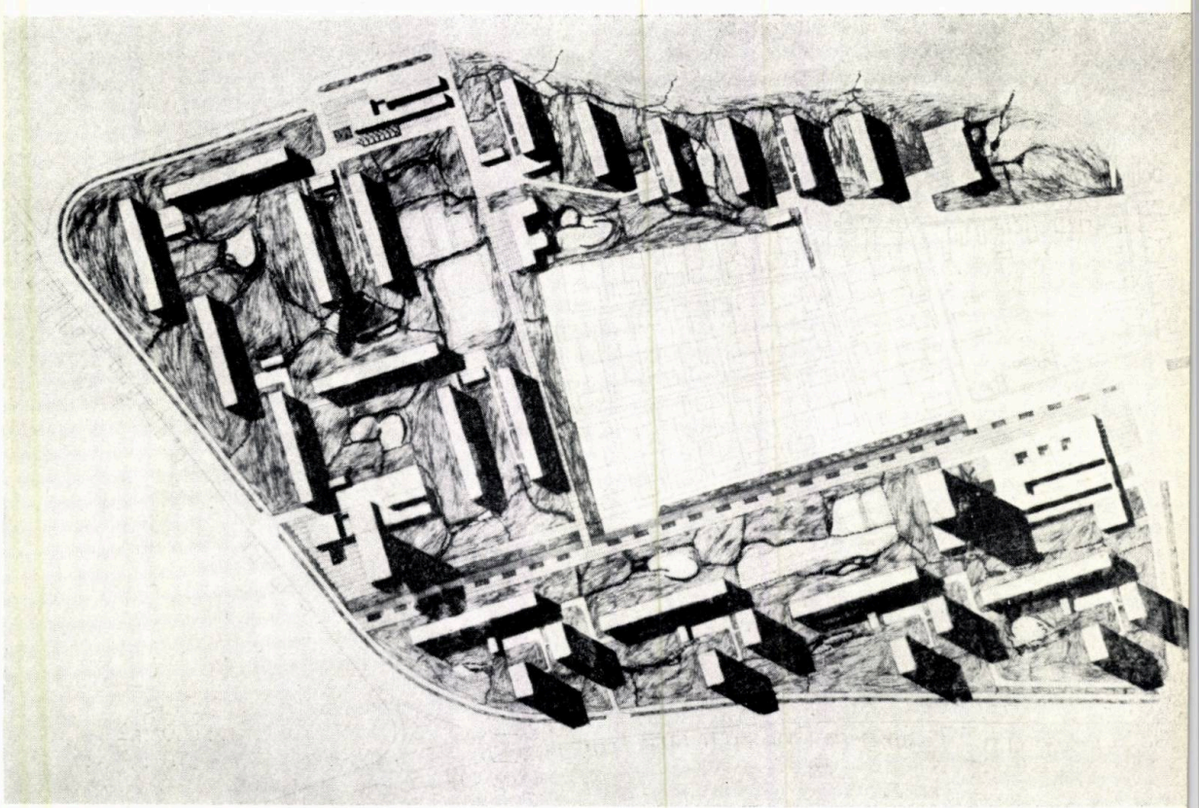

mare decît ultimul nivel al celorlalte clădiri, care sînt amplasate cu 4 m mai sus decît blocul-turn.

Unitatea de pe latura sudică a pîrîului a fost realizată cu clădiri cu p + 4 etaje și înconjoară locuințele individuale păstrate în centrul microraionului.

Excepție de la această înălțime generală o formează cel de al doilea bloc-turn cu garsoniere. El este legat de clădirea pe parter a unui punct comercial, are tot 14 niveluri și flanchează cealaltă extremitate a esplanadei de pe malul pîrîului. Această înălțime a fost stabilită pe baza acelorași considerente, deoarece și acest bloc-turn este cuplat cu o centrală termică de unde se încălzește cealaltă parte a clădirilor înalte situate pe str. Lungă.

În compoziția generală a microraionului s-a căutat realizarea unor grupe de blocuri de locuințe, lucru ce a fost posibil numai în parte, din cauza configurației speciale a terenului.

Microraionul are o dotare completă cu unități social-culturale, dimensionate împreună cu cele ce vor deservi microraionul IV.

Astfel, pe lîngă complexul comercial, comun celor două microraioane, s-au prevăzut două puncte comerciale pentru deservirea grupelor de blocuri de locuințe.

În cadrul centrului, dispensarul și atelierele de prestații de servicii sînt dimensionate pentru ambele microraioane, iar cinematograful pentru întregul cartier.

Dealtfel centrul de cartier propriu-zis, care va cuprinde și o casă de cultură cu 600 de locuri, se va realiza în etapa viitoare în cadrul microraionului II, de-a lungul căii Corunca, după ce circulația vehiculară va fi deviată de pe aceasta.

În afara școlii elementare, a grupului creșă-grădiniță, dimensionate pentru necesitățile micro-raionului (microraionul IV fiind înzestrat cu asemenea unități), s-a rezervat un amplasament și pentru școala medie care se va construi în etapa viitoare și va deservi întregul cartier.

Terenul nu este complet liber; este construit pe cîteva porțiuni, în mod special de-a lungul străzilor Lungă și Secerei, însă cu clădiri parter, în majoritate în stare proastă. Demolarea lor este posibilă în mod etapizat, fără a prezenta sacrificii prea importante.

Sistemul constructiv preconizat este cu pereți turnați cu cofraje glisante pentru clădirile înalte și panouri mari pentru clădirile cu 5 niveluri.

Indicii principali ai proiectului, privind microraionul I, sînt următorii (scăzînd locuințele individuale păstrate în interiorul microraionului):

Aria totală	20,50 ha		Număr de apart.	1 820	
— aria teritoriului de locuit	11,4 ha	55,6%	— cu 1 cameră	480	26,4%
			— cu 2 camere	808	44,5%
— aria teritoriului aferent dotărilor	3,10 ha	15,1%	— cu 3 camere	472	25,9%
			— cu 4 camere	60	3,2%
— aria circulațiilor	1,7 ha	8,3%	Suprafața locuibilă totală		54 760 m²
— spații plantate	4,3 ha	21,0%	— densitatea netă		4 800 m²/ha
			— densitatea brută		2 670 m²/ha

Ansamblul de locuințe de pe strada Mihai Viteazul este amplasat în zona de nord-est a orașului pe o arteră care unește centrul cu zona spitalicească.

Conform detaliului de sistematizare (pe un teren de cca. 4 ha) s-a propus construirea a cca. 700 de apartamente, în două etape. În prima etapă, care se realizează în anul 1963, se construiește un număr de 300 de apartamente.

Cele 300 de apartamente sînt împărțite în: 8 blocuri bare scurte de p + 4 niveluri cu cîte

20 de apartamente, avînd 4 apartamente la scară; un bloc bară lungă p + 4 niveluri cu 100 de apartamente, realizat prin cuplarea a 5 bare scurte, și un bloc turn p + 9 niveluri cu 40 de apartamente, avînd tot 4 apartamente la scară.

Blocurile cu 20 de apartamente sînt dispuse pe străzile Mihai Viteazul și M. Babics, perpendicular pe stradă, avînd o retragere de 8 m față de trotoare.

Blocul amplasat paralel cu str. Mihai Viteazul are drept scop ca prin amplasarea lui să separe ansamblul de curtea spitalului de ortopedie, așezat în extremitatea de nord-est a terenului.

Construirea unui bloc-turn a fost determinată — în primul rînd — de faptul că în vecinătatea cvartalului, pe strada M. Babics, se construiește un șir de 4 blocuri p + 4 niveluri situate cu cca.

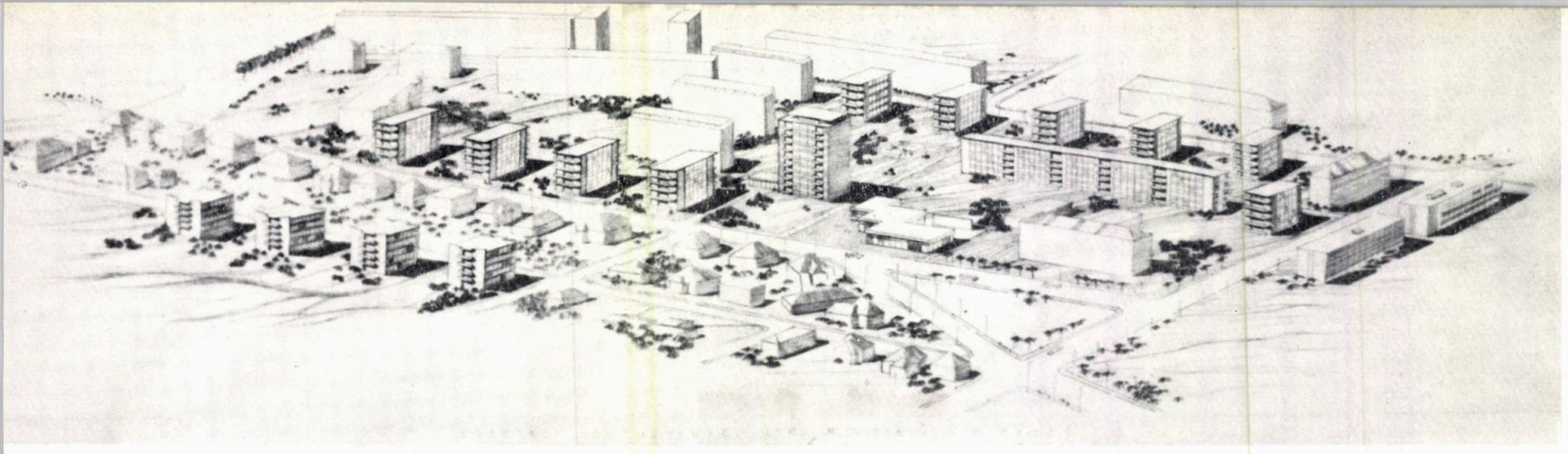

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. MIHAI VITEAZUL – V. BABEȘ

1 | 3
2 | 4
5

1 — Detaliu de sistematizare str. Lungă-Corunca — Perspectivă
2 — Blocuri de locuințe în construcție din ansamblul de locuințe de pe str. Mihai Viteazul-V. Babeș
3 — Ansamblu de locuințe pe str. Mihai Viteazul-V. Babeș — Perspectivă aeriană
4 — Ansamblul de locuințe Mihai Viteazul-V. Babeș — Plan nivel curent al unui bloc de locuințe
5 — Ansamblul de locuințe Mihai Viteazul-V.Babeș — Perspectivă

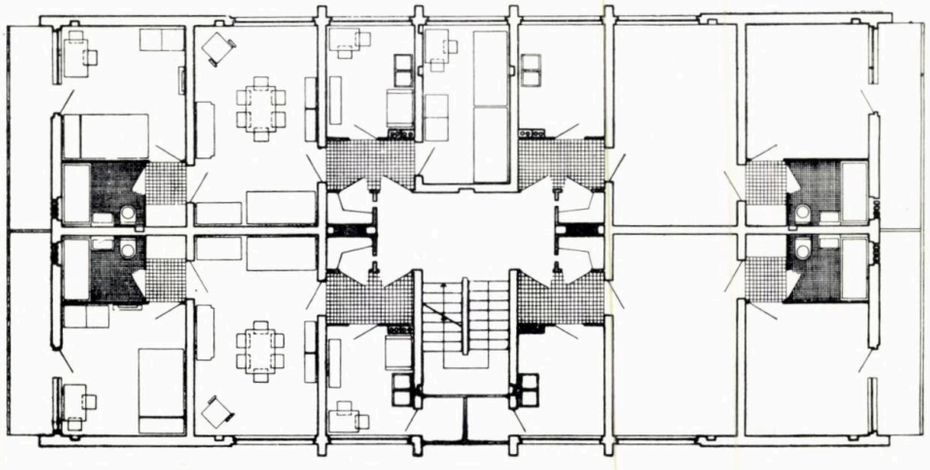

6 m mai sus decît nivelul străzii Mihai Viteazul, fiind încălzite de la centrala cvartalului. Amplasarea vasului de expansiune la nivelul 11, precum și înglobarea coșului centralei (construită subteran în blocul-turn) elimină necesitatea construirii lor într-o clădire independentă, care prin caracterul industrial ar dăuna aspectului acestui ansamblu.

Blocul-turn s-a amplasat retras de la str. Mihai Viteazul, creînd o mică piațetă flancată de blocul bară scurtă și complexul comercial situat lîngă spitalul de ortopedie.

Complexul comercial, deservind o rază de cca. 1 km, conține următoarele unități: magazin alimentar cu autoservire, diferite unități pentru carne, legume, fructe, pîine, un magazin de mercerie, un bufet, o tutungerie și o farmacie.

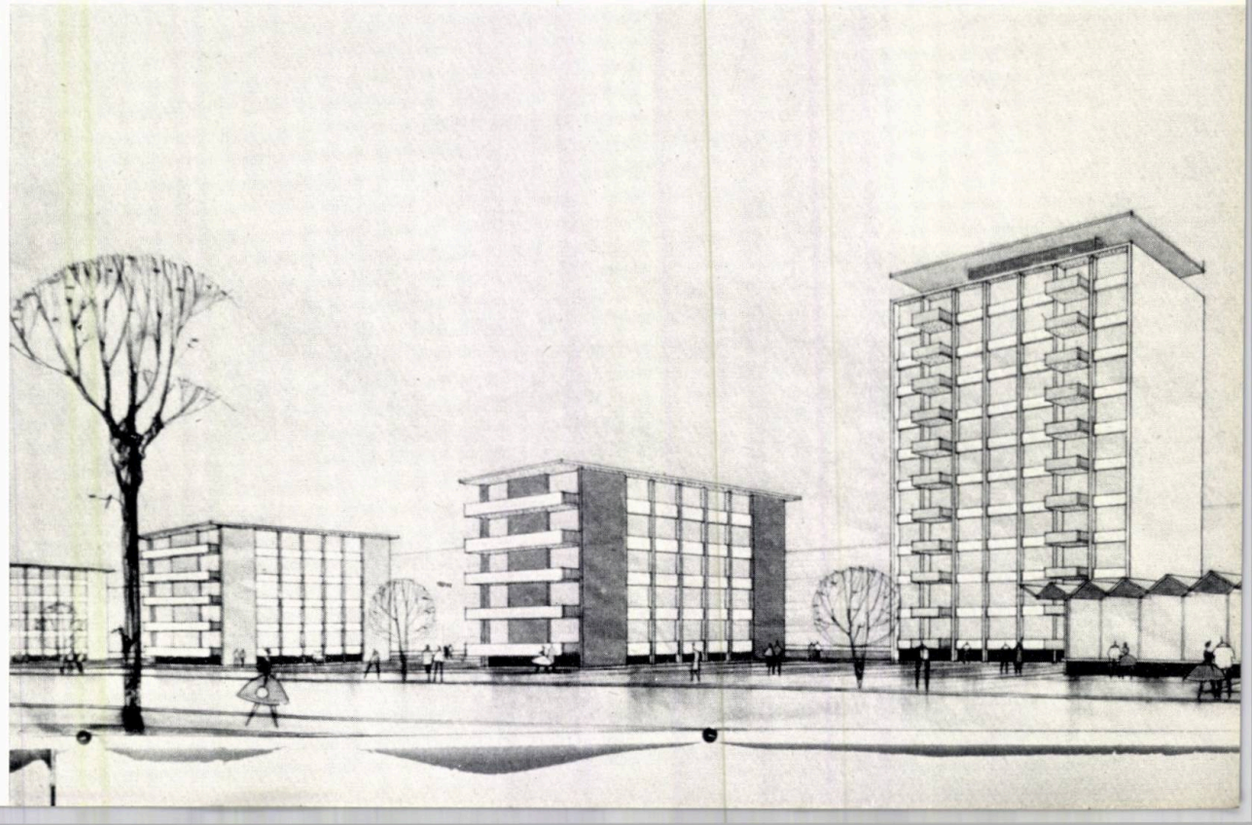

Arh. L. POPESCU

SPAŢII COMERCIALE ŞI DE DESERVIRE ÎN REGIUNE

Cantină-restaurant în staţiunea Sovata

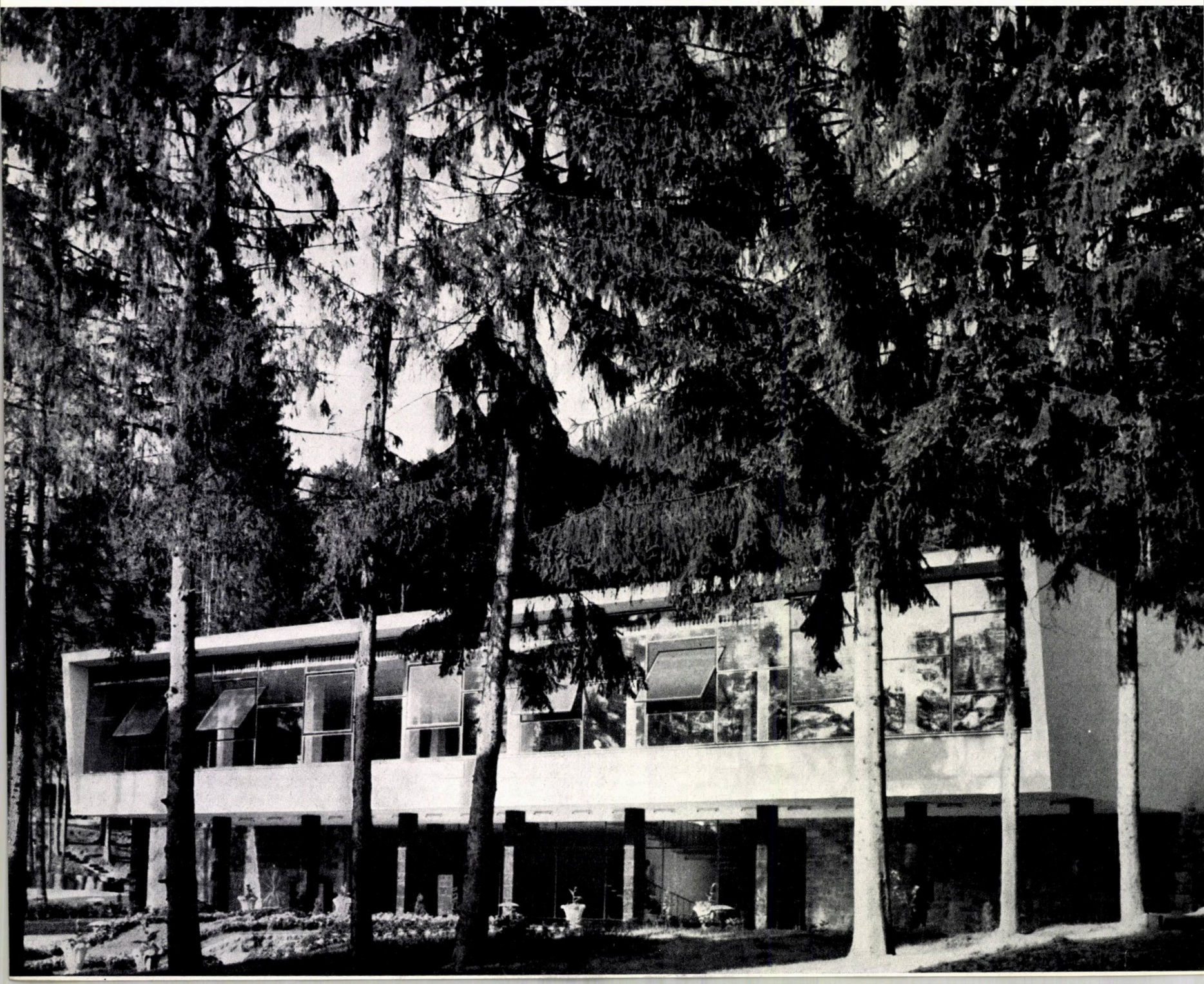

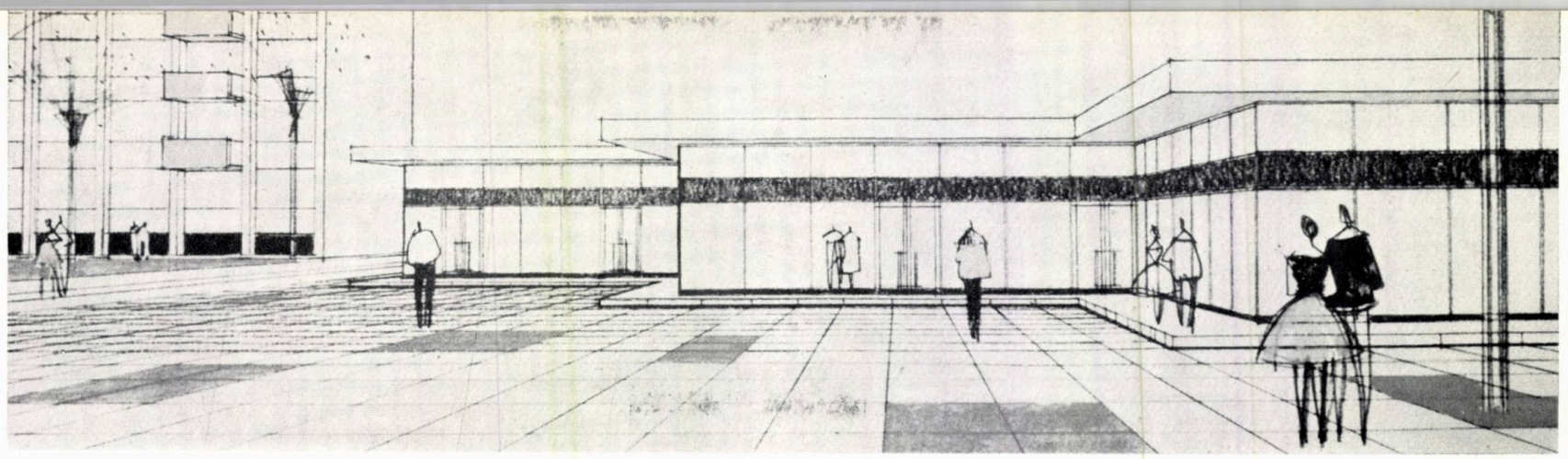

Ansamblul de locuințe de pe str. M. Viteazul din Tg. Mureș — Perspectiva centrului comercial.

Concretizarea unor principii ce au stat la baza proiectării

Programul lucrărilor ce au intrat în activitatea D.S.A.P.C. — Tg. Mureș în ultimii ani a cuprins un număr sporit de unități comerciale și de deservire pentru U.R.C.C., complexe și microcomplexe, sau spații la parterul blocurilor pentru U.R.C.M., unități O.C.L. produse industriale și unități « Alimentara » în blocurile de locuințe sau blocuri comerciale, precum și numeroase modernizări de magazine existente, prin reamenajări și dotări cu mobilier modern.

La baza proiectării acestor lucrări și în mod special cu referire la ultimele realizări în acest domeniu, au stat o serie de principii — « concluzii » ale proiectelor elaborate între anii 1957-1960 sau culese din bibliografii și avizele C.T.S. ale forurilor tutelare — UCECOM, Ministerul Comerțului — principii ce s-au concretizat în totalitate, în cîteva din obiectele realizate în anii 1961-1963.

Proiectarea spațiilor comerciale, în Tg. Mureș și regiune, reflectă o evoluție calitativă în ceea ce privește principiile de proiectare, începînd de la primii ani ai reconstrucției pînă astăzi.

De la primele magazine, încălzite cu sobe, avînd vitrine duble și cu mobilier greoi, s-a ajuns treptat la magazinul-expoziție, puternic vitrat, dotat cu mobilier suplu și plăcut colorat, unde privirea străbate din afară nestînjenit spre interior, vitrina de prezentare fiind de data aceasta chiar rafturile de vînzare și tonetele, chiar interiorul magazinului.

Aceste noi sisteme de vînzare și prezentare au presupus sisteme constructive și de instalații deosebite. Astfel, în proiectele elaborate în ultimul timp, și care constituie încercări în acest sens, s-a considerat că sistemul constructiv cu dală groasă pe stîlpi și panouri de zidărie portantă, oferă o independență totală în ceea ce privește compartimentarea cu glasvanduri simple în loc de vitrine « clasice », asigurînd de asemenea prin anumite retrageri umbrirea necesară la sălile de vînzare.

Din punct de vedere arhitectonic s-a socotit (bineînțeles, exceptînd blocurile cu magazine la parter și necesare de-a lungul unor artere) că acest sistem de unități comerciale amplasate în complexe pe parter sau parter și etaj oferă plastica cea mai bogată (contrast între plin și gol, culori, curți interioare, aspect general modern) și posibilități deosebite de realizare funcțională a planului.

Pentru microcomplexe și complexe U.R.C.M. s-a căutat a se înlătura vechea impresie de atelier meșteșugăresc prin transformarea acestor spații în « laboratoare » bazate pe o activitate cu un interes deosebit pentru calitate; în acest sens atît pentru atelier cît și pentru spațiile de primire și prezentare, pe lîngă finisajul și mobilierul deopotrivă de atractiv, s-au proiectat toate anexele și dotările necesare (spălătoare, vestiare, ventilații) mărindu-se în special vitrarea, bineînțeles corectată cu draperii sau traforuri în cazurile indicate pentru mascarea interiorului.

În ceea ce privește partea de instalații aferentă, în afară de instalația electrică la care sistemul de iluminare fluorescentă sau sistemul combinat incandescent-fluorescent trebuia să rezolve pe lîngă iluminatul normal al încăperii și anumite efecte decorative (prin aranjamentul tuburilor sau prin lămpile proiectante), problema principală a constituit-o de fapt încălzirea unităților de acest tip.

În adoptarea sistemului de încălzire trebuiau avute în vedere următoarele condiții suplimentare de rezolvat:

— asigurarea geamului simplu de la exterior (vitrina) împotriva aburirii și formării pojghiței de gheață;

— asigurarea împrospătării aerului prin mijloace mecanice, în special pentru sala de vînzare;

— amplasarea corpurilor de încălzire necesare în locul optim (lîngă glasvandurile-vitrine), fără a deranja aspectul sau a reduce vitrarea.

Astfel, ținînd seama de cele de mai sus, s-a considerat că încălzirea cu circulație de aer cald (preparat pe baza apei calde sau a aburului, într-o încăpere în cadrul complexului comercial), ar fi sistemul cel mai indicat, rezolvînd integral toate condițiile enumerate.

Din punct de vedere economic, s-a adoptat însă în cele mai multe cazuri soluția cu convectori îngropați în pardoseală (lîngă vitrină) pentru evitarea rețelelor de canale subterane (ca în cazul încălzirii cu aer cald), ventilația sălilor asigurîndu-se astfel cu ventilatoare mascate în pereții încăperilor.

Trebuie menționat ca amănunt mai deosebit în legătură cu finisajele interioare, unde vinacetul a constituit baza, faptul că pardoselile de mozaic executate în variate desene, cu ajutorul rosturilor create cu fîșii de sticlă, au constituit un motiv principal de decorație, pe lîngă celelalte avantaje ce le oferă această metodă: preț, precizie și ușurință de execuție, înlăturarea fisurărilor ulterioare.

Mobilierul unităților a fost prevăzut conform schițelor directive elaborate de Ministerul Comerțului sau în spiritul acestora (pentru unicate), avînd ca principii de bază suplețea și posibilitățile de prezentare,

iar ca materiale: blaturi din PAL, suporți metalici vopsiți cu hammerschlag, sticlă și, în măsura posibilităților, placaj din melacart, divers colorat.

Cîteva din lucrările mai remarcabile.

Una din unitățile U.R.C.M. realizată în anul 1961 în blocul din Piața Eroilor Sovietici-Tg. Mureș este un atelier de coafură (autor arh. Sofia Popescu).

Parterul blocului și mezaninul, proiectate pe schelet de beton armat monolit, cuprind secțiile: spălare, permanent, uscare, coafat, tuns precum și manichiură, pedichiură și cosmetică; legătura între parter și nivelul superior se face printr-o scară liberă curbă, motiv reușit și ca decorație interioară.

Magazinul are la fațadă ferestre, pe toată înălțimea încăperilor, acoperite cu draperii; interiorul, tratat în culori pastelate, cuprinde o serie de detalii plăcute: grilaje decorate cu desene stilizate, traforuri de ipsos, placaje de gresie etc.; mobilierul și utilajul modern completează armonios interiorul.

Unitatea este prevăzută cu instalații mecanice de ventilare și iluminat fluorescent, în nișe decorative.

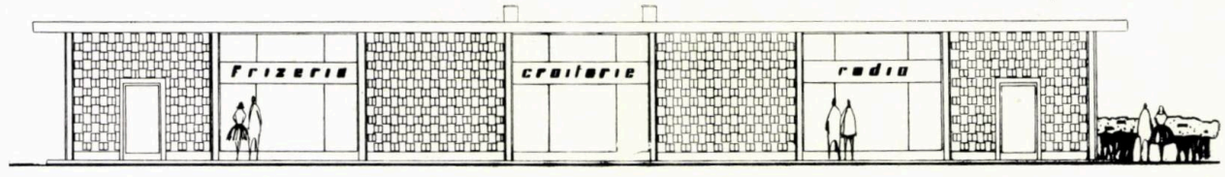

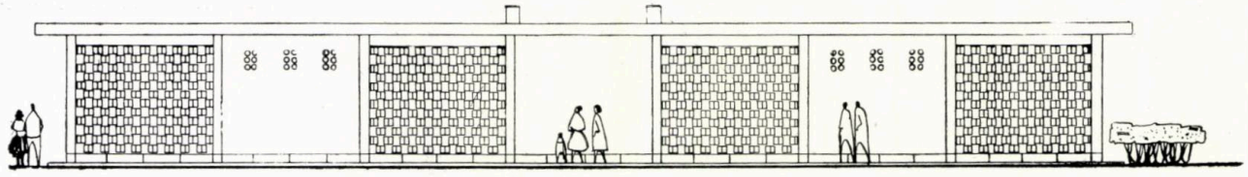

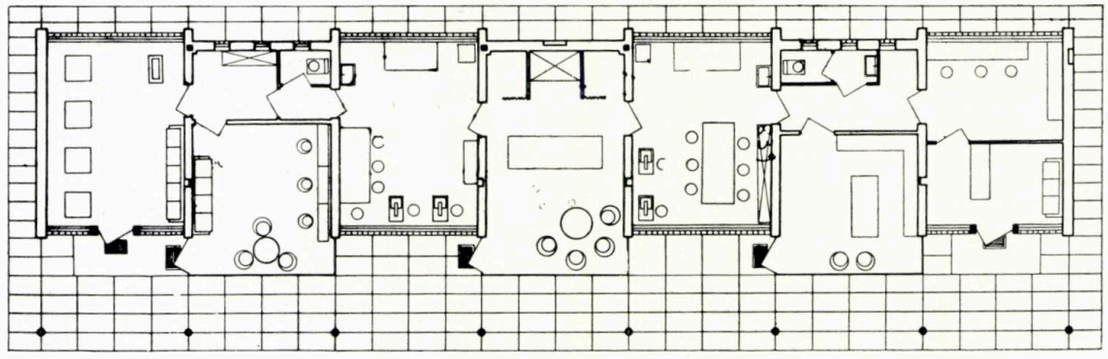

1 5 6
2
3
4 7

1 — Interiorul magazinului cu articole pentru copii «Gulliver», din Tg. Mureș
2 — 3 — Fatade ale microcomplexului comercial U.R.C.M. din Piața Garibaldi
4 — Planul microcomplexului U.R.C.M.
5 — 6 — 7 — Atelierul de coafură din Piața Eroilor Sovietici — Interioare.

Proiectat la începutul anului în curs (în prezent în execuție) microcomplexul U.R.C.M., situat în Piața Garibaldi Tg. Mureș, este o construcție pe parter ce cuprinde, datorită amplasamentului dat, o înșiruire de 5 unități cooperatiste: o frizerie, un atelier de coafură, o unitate de croitorie cu 2 ateliere (pentru bărbați și femei), o unitate de reparații radio-televizoare și un atelier de încălțăminte (autor arh. Gabor Biro, coautor tehn. arh. Ianos Mark).

Realizarea unor încăperi de mărimi egale a permis amplasarea unităților cu retrageri succesive, ceea ce a avut ca rezultat un ritm plăcut și o plastică bogată în umbre. Spre fațada principală copertina de peste accese este susținută de stîlpi metalici, fapt ce dă întregii construcții o suplețe deosebită; unitățile de lucru, spre deosebire de cele de primire, sînt acoperite cu trafoare pe toată înălțimea construcției.

Microcomplexul are anexele sanitare necesare, precum și instalații de apă-canal-ventilație și încălzire centrală racordată la centrala termică din apropiere.

Una din ultimele lucrări executate pentru U.R.C.M. (proiect predat) este complexul de deservire din localitatea minieră Vlahița, raionul Odorhei (autor arh. Mircea Damian).

Amplasat pe un teren în pantă și cu dimensiuni reduse, complexul este proiectat pe 3 niveluri.

Parterul cuprinde ateliere de foto, frizerie, coafură, iar la demisol un atelier pentru reparații radio, o unitate de primire-vopsitorie și un depozit de lemne.

La etajul 1 și 2, pentru care accesul este rezolvat cu o scară și un hol central, sînt dispuse: un atelier de lenjerie, un atelier de croitorie pentru bărbați și femei, cu o încăpere de primire unică, un atelier de cizmărie etc.

Complexul este dotat cu instalație de apă canal.

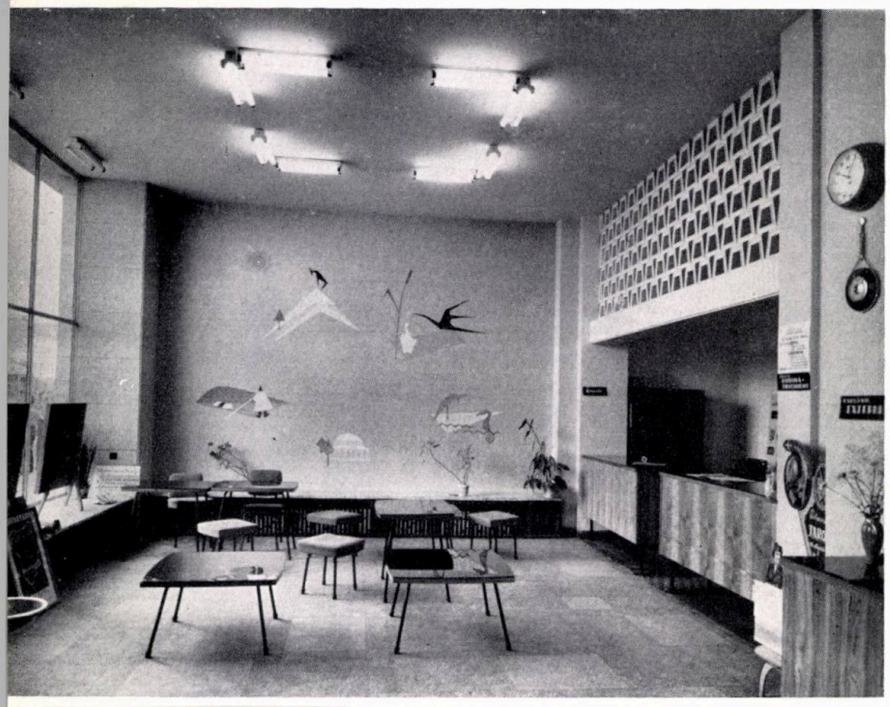

Agenția O.N.T. « Carpați » Tg. Mureș

Magazin alimentar cu autoservire în Piața Trandafirilor—Tg. Mureș

Sistemul constructiv, cu ziduri transversale portante și cu planșee din beton armat monolit, a permis realizarea unor fațade puternic vitrate, ceea ce dă întregii clădiri un aspect general modern.

Dintre spațiile comerciale construite în ultimul timp, se relevă în mod deosebit magazinul pentru copii « GULLIVER » din Tg. Mureș — Piața Trandafirilor — (autor arh. Emil Truță), realizat pe tot parterul unui bloc de 60 m lungime; magazinul cu o sală de vînzare de cca. 350 m² are patru mari raioane și este dotat cu mobilier metalic, placat cu melacart, atractiv colorat. Pardoseala și stîlpii de beton armat sînt executați cu placaje de marmură.

O altă unitate, Agenția O.N.T. « Carpați » din Tg. Mureș-Piața Eroilor Sovietici, proiectată la parterul unei clădiri existente, complet transformată, se relevă prin decorația interioară și anume printr-un frumos perete realizat integral în sgrafitto, cu sugestive vignete (proiect arh. Ana Prosan, execuție arh. Tiberiu Kölönte).

Pe lîngă unitățile comerciale realizate în regiune și în orașul Tg. Mureș la parterul blocurilor, ca lacto-bar, magazin « Alimentara » cu autoservire, magazine de galanterie, cofetăria din blocul cu cinema (Tg. Mureș) etc., o serie de alte magazine au fost executate în blocuri comerciale în cadrul stațiunilor balneo-climaterice sau în cadrul cvartalelor de locuințe; dintre construcțiile pentru stațiuni, amintim cantina-restaurant din Sovata (autor arh. Emil Truță) sau blocul comercial din Sovata — cofetărie și magazin alimentar cu autoservire (autor arh. Gabor Biro).

Unul din blocurile comerciale realizate în anul trecut este magazinul « Ferometal » Toplița (autor arh. Emil Truță) dezvoltat pe parter și etaj. Clădirea cuprinde raioanele: fierărie, obiecte sanitare, articole fotomuzicale, articole sportive, articole menaj, sticlărie, electrice, jucării.

Accesul publicului se face printr-o scară închisă într-un hol cu posibilități de prezentare; vitrina pe două niveluri a fost posibilă datorită sistemului constructiv cu cadre de beton armat. Magazinul este dotat cu depozite la subsol, alimentarea raioanelor cu mărfuri făcîndu-se printr-un ascensor de mărfuri.

În orașul Tg. Mureș și anume în ansamblul din str. 7 Noiembrie, în ansamblul din str. Libertății și în ansamblul din str. Mihai Viteazul, au fost proiectate în anii 1962-1963, trei blocuri comerciale.

Blocul comercial din ansanblul din str. 7 Noiembrie (autor arh. Lucian Popescu), urmărind principiile și arhitectura complexelor comerciale de la Eforie, cuprinde într-o construcție pe parter, în jurul unei curți interioare, unitățile: pîine, carne, tutun, alimentara cu autoservire și, cu acces mai separat, un bufet. Anexele — inclusiv grupul sanitar comun — sînt grupate în jurul unei curți de serviciu.

Sistemul constructiv cu dală groasă pe stîlpi metalici a permis realizarea unei vitrine-glasvand pe toată înălțimea interioară; încălzirea se face cu aer cald, preparat într-o încăpere a complexului.

Realizat pe aceleași principii constructive, blocul comercial din ansamblul din str. Libertății (autor arh. Gabor Biro) este o clădire pe parter și etaj, cu o plastică foarte bogată. Clădirea cuprinde la etaj o braserie cu terasă, iar la parter o farmacie, un magazin de carne și un magazin de legume, depozitele aferente și scara liberă de acces la etaj.

Blocul comercial din str. Mihai Viteazul (autor arh. Emil Truță) este o clădire ce cuprinde o suprafață construită de cca. 1300 m²; blocul include unitățile: magazin alimentar cu autoservire, magazin de carne, pîine, legume, mercerie-parfumerie, tutungerie, farmacie și un bufet.

Sistemul constructiv cu dală de beton armat și stîlpi metalici și beton a permis de asemenea realizarea unei plastici deosebite; încălzirea s-a rezolvat cu radiatoare cu apă caldă, îngropate.

Se menționează ca o concluzie că blocurile comerciale citate mai sus reprezintă încercări realizate în sensul principiilor enumerate la primul capitol.

unităţi comerciale

Este evident faptul că spaţiul organizat nu înseamnă o acumulare spaţială, mecanică, prin simpla amplificare ca o funcţie lineară, a unei teme date. Valorile de scară, de tonalitate plastică, de dinamică spaţială, toate evoluează complex şi diferit în funcţie de amploarea temei.

Problema rezolvării eficiente, plastic şi funcţional, a temelor care corespund unor necesităţi de mare capacitate, se înscrie evident în aproape toate temele contemporane ale dotării lor urbane, ca marile săli de spectacole, teatre, cinematografe, hale de sport, magazine şi restaurante.

Evoluînd între coordonatele puţin stabile ale agreabilului, intimităţii dar şi ale fastului, dozat deosebit şi foarte variat în funcţie de dispoziţiile temperamentale, dar şi de moment, ale fiecărui consumator, este destul de dificil de a face un restaurant, care să închidă în limitele lui plastice şi calmul plăcut şi intim şi tumultul sărbătoresc.

Desigur, restaurantul « Feroviarul » din cal. Griviţei, cu o capacitate de 200 consumatori, se află la limita inferioară a acestor probleme dificile.

Servituţile amplasamentului (restaurantul este amplasat într-o incintă destul de strînsă de blocuri şi magazine) şi ale construcţiei sălii de restaurant — prin adoptarea aceleiaşi unităţi constructive aplicată la magazinele din imediata vecinătate — pun sub semnul unei oarecari îndoieli perfecta reuşită a unei atmosfere ideale.

Reducerea din investiţie a unor panouri opace sau traforate, jardiniere interioare etc. (elemente prevăzute iniţial în proiect pentru a diviza variat spaţiul, lăsînd totuşi perceptibilă unitatea sălii) a mutilat intenţiile proiectantului.

Accesul se face prin porticul blocului-lamă cu 14 niveluri; un vestibul (cu garderobă şi grup sanitar) conduce la sala pătrată a restaurantului. Un planşeu casetat precomprimat, cu panouri alternate de lumină, doi pereţi complet vitraţi cu uşi glisante de acces pe terasa-grădină a restaurantului, un zid plin, care continuă plastic accesul principal în restaurant, şi altul la semiînălţime — opus intrării — şi care se continuă pe limita terasei, separînd astfel spaţiile restaurantului de imediata vecinătate a blocului-fundal al ansamblului de locuinţe, sînt toate elementele principale de compoziţie.

Rezolvarea corectă a spaţiilor anexe asigură restaurantului o funcţionalitate bună, iar grija pentru caligrafierea volumului exterior şi interior al sălii prin precizie inginerească şi claritate plastică contribuie la realizarea unei atmosfere agreabile de prospeţime şi transparenţă, în profida unor erori şi maltratări ale constructorului în transpunerea detaliilor de finisaj, material şi culoare.

Încă o dată se verifică faptul că gîndirea urbanistică şi arhitecturală este indivizibilă, că viziunea plastică este una singură şi de la început organică şi coerentă şi că înscrierea oarecum mecanică, într-o schemă urbanistică dată, alterează perfecta reuşită a intenţiilor plastice.

Arh. V. NIŢULESCU

Sala de mese a restaurantului

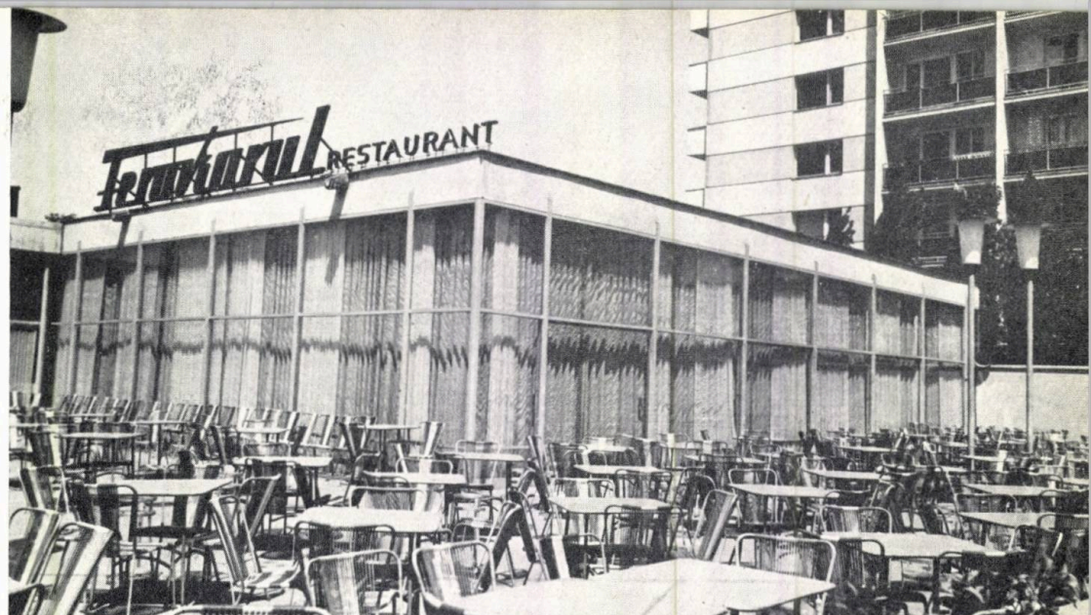

Restaurantul ,,Feroviarul''

RESTAURANTUL «FEROVIARUL» BUCUREŞTI

Autori :
Arhitectură : *arh. V. Niţulescu*
Rezistenţă : *ing. Gr. Eliescu*
Institutul Proiect-Bucureşti

Restaurantul ,,Feroviarul'' — Plan

1. Portic — 2. Intrări locuinţe — 3. Spaţiu pentru biciclete-cărucioare — 4. Cofetărie — 5. Oficiu — 6. Spălarea veselei 7. Grup sanitar — 8. Grup sanitar — 9. Laborator finisaj — 10. Cameră frigorifică pentru cofetărie — 11. Laboratorul cofetăriei 12. — Cuptoarele cofetăriei — 13, 14. Grupuri sanitare — 15. Tutungerie — 16. Depozitul tutungeriei 17. Curte engleză — 18. Depozit de gunoi — 19. Vestibulul restaurantului — 20. Garderobă — 21. Sala restaurantului 22. Terasa restaurantului — 23. Oficiul — 24. Control oficiu — 25. Depozit veselă — 26. Amplificare radio 27. Bufet cu vitrină — 28. Grătar — 29. Bar — 30. Curăţare legume — 31. Spălare veselă bucătărie — 32. Spălare veselă restaurant — 33. Bucătărie caldă — 34. Carmangerie — 35. Bucătărie rece — 36. Camere frigorifice — 37. Depozit feţe masă — 38. Curăţare peşte — 39. Cămară alimente — 40. Birou — 41. Cameră odihnă personal 42, 43. Grupuri sanitare personal — 44. Staţie încărcare sifoane.

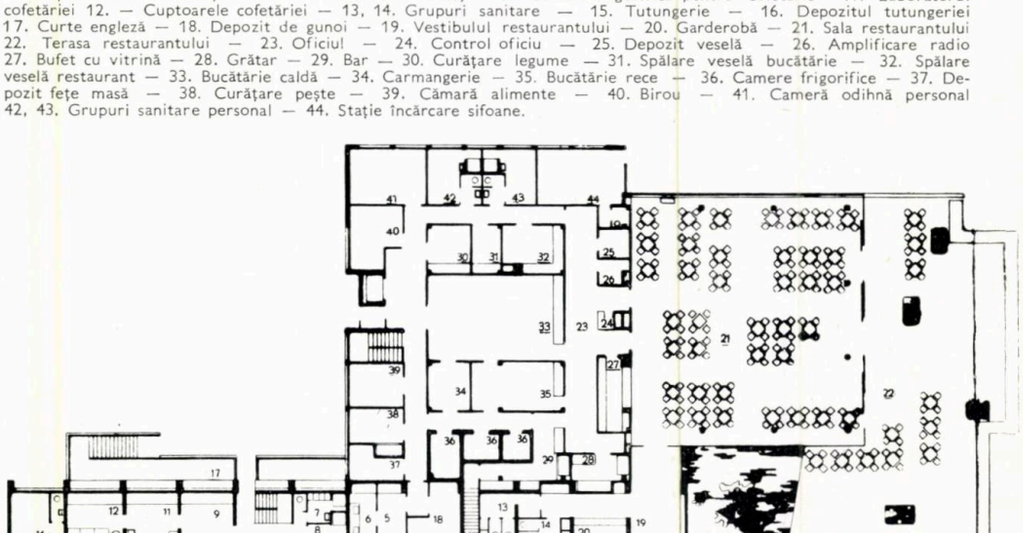

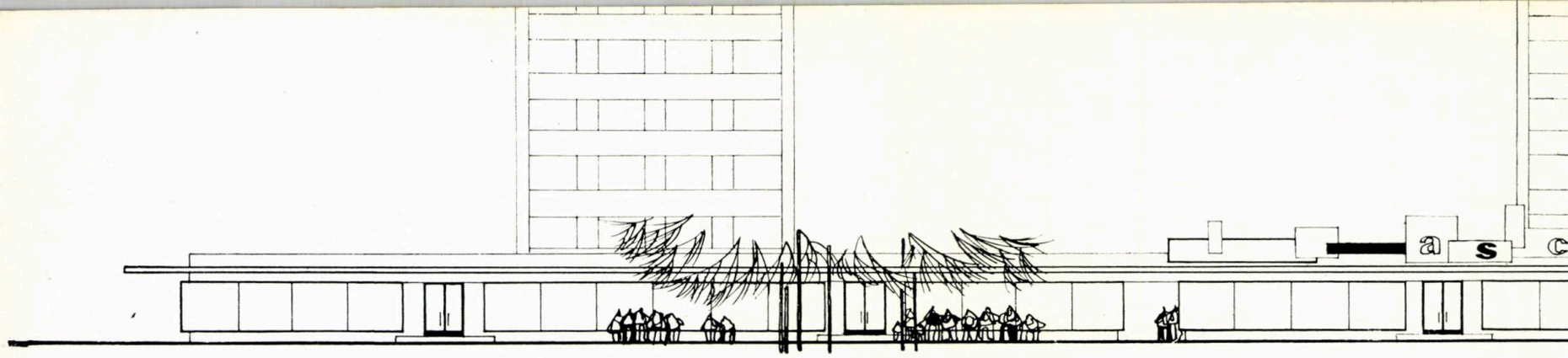

MAGAZINE PE CALEA GRIVIŢEI – BUCUREŞTI

Autori:
Arhitectură: *arh. Ligia Dumitrescu*
Rezistență: *ing. Tr. Popp*
Institutul Proiect-București

Magazinul alimentar cu autoservire — Vedere exterioară.

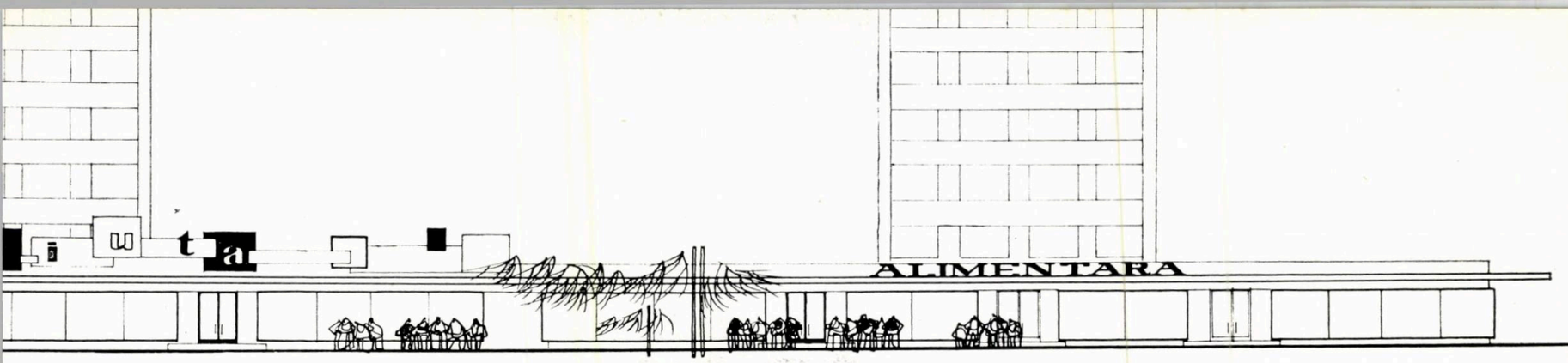

Vederea desfășurată a magazinelor din blocurile «L» de pe Calea Griviței

În cadrul complexului de locuințe de pe calea Griviței s-a prevăzut o rețea comercială, împărțită în două zone mari. În prima din aceste zone, pe porțiunea cuprinsă între str. Caraiman și str. Plăieșului, se înscrie și grupul de magazine ale blocurilor «L». Amplasate pe calea Griviței, în dreptul intrării Uzinelor « Grivița Roșie », magazinele constituie un volum detașat, în fața celor trei blocuri-punct L 1, L 2, L 3. Acest volum cuprinde trei magazine : magazine pentru radio, televizoare, frigidere, aparate electrice; magazinul universal pentru copii « Aschiuță » și un magazin alimentar cu autoservire.

Fiecare din aceste magazine are o suprafață desfășurată de cca. 900 m², din care sala de vînzare ocupă cca. 680 m². Restul spațiului, dispus la parterul și subsolul blocului respectiv cu locuințe, este ocupat de anexe și spații de depozitare. Sălile de vînzare sînt înconjurate de vitrine vizibile de la un cap la altul al magazinului, pe o lungime de 145 m.

Vedere interioară a magazinului alimentar cu autoservire

Spațiile comerciale sînt despărțite între ele de accesele la blocurile de locuit din spatele lor.

Acoperirea magazinelor s-a rezolvat printr-un sistem constructiv, executat de către INCERC pentru prima oară în țara noastră, cu planșeu de beton armat precomprimat cu nervuri, pe două direcții, care a permis acoperirea unor suprafețe de 16 × 16 m cu elemente de susținere verticală numai pe contur.

Astfel la fiecare magazin există pentru sala de vînzare cîte două suprafețe libere de 16 × 16 m, realizate în modul mai sus arătat, iar în zona centrală de la marginea penetrării blocului de locuit pînă la fața exterioară pe o zonă de 5,50 × 15,50 m, prin sisteme de acoperire obișnuite.

Prin sistemul constructiv ales s-a realizat un plafon decorativ în casete, folosindu-se o parte din ele pentru iluminarea magazinului. Aceste zone cu lumină fluorescentă au fost mascate la nivelul grinzilor cu un raster metalic care nu mai permite vizibilitatea corpurilor de iluminat. În afară de această iluminare generală s-a prevăzut o iluminare specială a vitrinelor.

Spațiile mari de vînzare au dat posibilitatea creării unui mobilier special și așezarea liberă a raioanelor respective permițînd sisteme noi de vînzare, o vizibilitate permanentă a mărfurilor de jur împrejur, o circulație ușoară, un sistem de expunere mai interesant, transformînd întreg magazinul într-o vitrină.

Parterul corespunzător blocului L 1 este ocupat de un magazin pentru vînzarea aparatelor de radio, televizoare, magnetofoane, pick-up-uri, frigidere și accesorii, cu o prezentare liberă în vitrine exterioare mobile, podiumuri interioare. Raioanele de radio-televizoare sînt deservite de 4 cabine speciale audio și video.

Magazinul dispune de o serie de aparataje speciale de încercat, cu un atelier de reparații pentru frigidere și depanare pentru radio; de asemenea, cu un utilaj special de transportare a acestora.

Anexele magazinului sînt la parter, iar depozitarea generală se află la subsolul dotat cu un monșarj de mare capacitate.

Prin natura spațiului creat și prin modul de etalare a unor piese voluminoase, cum sînt aceste aparate, s-a putut obține o bună folosire a spațiului, cu toate că față de cerințele temei acesta părea a fi mult prea mare.

Magazinul universal pentru copii « Aschiuță », din dreptul blocului L 2, cuprinde în cadrul sălii de vînzare

Vedere interioară a magazinului universal pentru copii « Aşchiuţă »

Planul magazinelor — A. Magazin radio-televizoare — B. Magazin pentru copii — C. Magazin alimentar cu autoservire

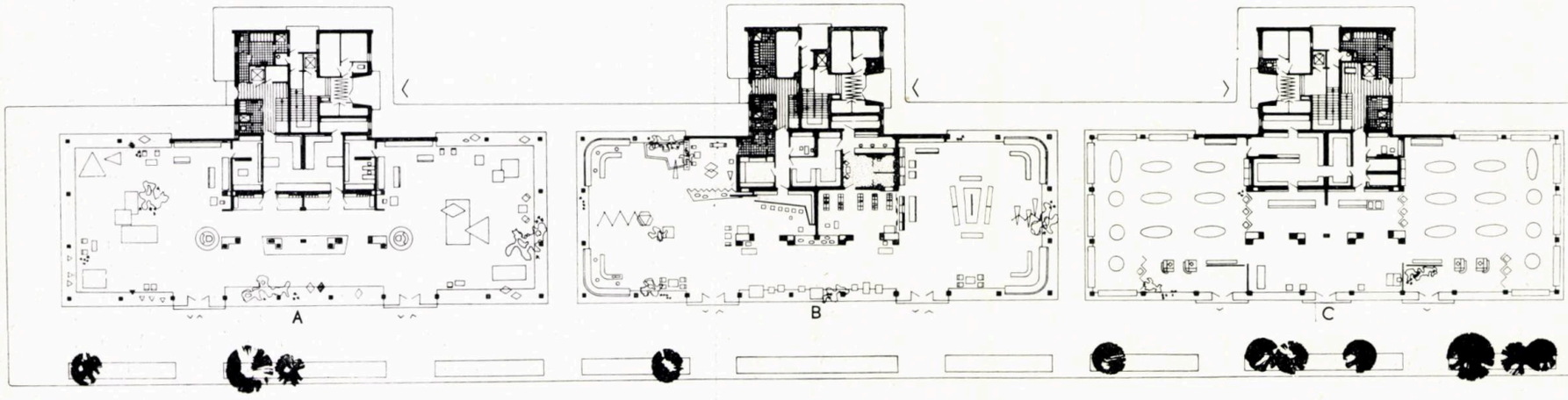

raioanele de încălțăminte, confecții, jucării, articole pentru sugaci, tricotaje, galanterie, textile, articole de toaletă, dulciuri și un spațiu de joc pentru copii, un bazin pe care plutesc jucării de apă; s-au prevăzut de asemenea cabine de probă, atelier pentru retușul confecțiilor, un birou, un depozit de zi pentru intrarea mărfurilor, vestiare.

Subsolul este ocupat de depozitele generale.

De asemenea în afara vitrinelor exterioare, magazinul are vitrine și elemente de expunere interioară.

Magazinul alimentar cu autoservire, din dreptul blocului L 3, a constituit în momentul execuției, prin sistemul nou de vînzare, un element care a ridicat probleme speciale de funcționalitate, creîndu-se un circuit obligatoriu. Raioanele de mezeluri și brînzeturi au fost amplasate în zona centrală a magazinului, iar în dreapta și în stînga acestora — două mici magazine cu autoservire, de dimensiuni 16,00 × 16,00 m, utilate și aprovizionate cu același fel de mărfuri.

Frumos iluminat și dotat cu un mobilier de calitate, pe care mărfurile sînt expuse cu gust, și cu vitrine amenajate cu fantezie, magazinul este unul din cele mai aspectuoase din cadrul complexului.

Arh. Ligia Dumitrescu

Detaliu de interior al magazinului de radio și televizoare

Vedere interioară a magazinului alimentar cu autoservire

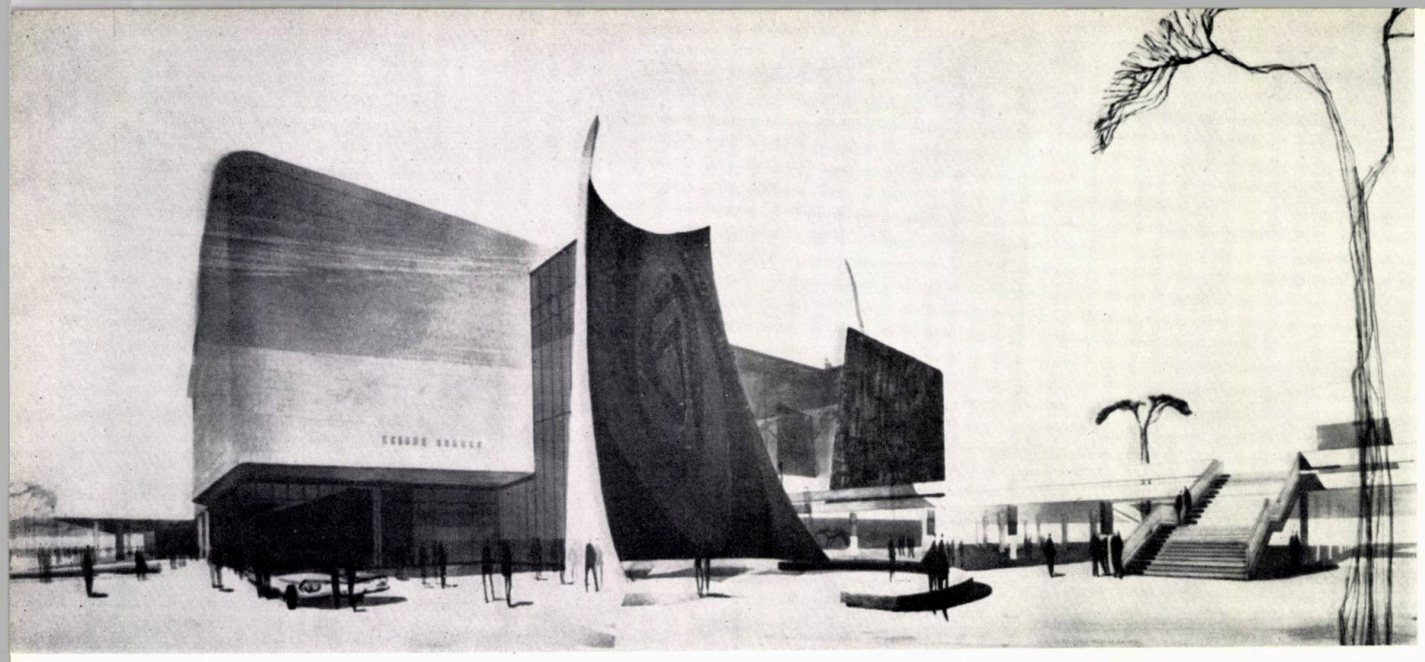

Sală de concert în zona centrală Constanța — Proiect de diplomă al studentului A. Teodorof.
Îndrumător, prof. arh. M. Alifanti

Prof. arh. A. DAMIAN,
Rector al Institutului de Arhitectură «Ion Mincu»
arh. C. ENACHE

ÎNVĂŢĂMÎNTUL DE ARHITECTURĂ OGLINDIT ÎN EXPOZIŢIA PROIECTELOR DE DIPLOMĂ A STUDENŢILOR INSTITUTULUI DE ARHITECTURĂ „ION MINCU" – PROMOŢIA 1963

În diversitatea tematică — determinată de amploarea comenzii sociale caracteristică orînduirii noastre — și a soluțiilor, alese astfel încît să dezvolte personalitatea fiecărui student, expoziția proiectelor de diplomă ale promoției 1963 ilustrează unele aspecte legate de munca pentru formarea arhitectului, oglindite în cîteva trăsături fundamentale.

1. Arhitectura fiind concepută de noi, în totalitatea ei, ca parte integrantă a activității complexe, economice, politice și sociale a țării, studenții de astăzi învață că, arhitectul de mîine rezolvînd un asemenea ansamblu, nu îndeplinește o muncă oarecare, închisă în limitele unui proiect, apoi ale unui șantier ; el participă nemijlocit la întreaga această activitate, contribuind prin calitatea soluțiilor pe care le dă la ridicarea socială și economică a țării, la îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor. Pe această linie, temele tuturor diplomelor, de la diploma studentului C. Dobre, cu tema « Centrul orașului Galați», la aceea a studentului V. Neagu cu tema « Fabrică de ciment » sînt sarcini concrete — mai apropiate sau mai depărtate — ale arhitecturii noastre. Astfel, studenții sînt deprinși să se știe nu simpli proiectanți ai unei clădiri care se construiește sau nu, ci participanți nemijlociți la realizarea unui obiectiv al construcției noastre socialiste. Studenții își aleg, în acest scop, temele de diplomă din sarcinile institutelor de proiectare în care își fac practica la începutul anului VI. Intrați în producție, după terminarea școlii, uneori chiar la institutul în care și-au făcut practica, absolvenții noștri au deseori prilejul să contribuie la proiectarea investiției care a constituit tema lui de diplomă.

2. Rezolvînd ansambluri și clădiri cu diferite destinații, în proiectele noastre de școală, ca și în practica de arhitectură, noi părăsim limitele înguste ale unui obiect arhitectural izolat, ale unei străzi, chiar ale unui cartier. Arhitectura noastră se definește nu prin sarcina izolată de a rezolva o funcție de locuit, culturală, de învățămînt, sanitară, sportivă etc., ci prin sarcina amplă și de mare răspundere de a crea « cadrul construit» în care să se desfășoare în condiții optime viața și activitatea complexă a individului, a familiei, a societății. Considerînd arhitectura ca un proces de sinteză de mare complexitate, avînd ca obiectiv alcătuirea acestui cadru, noi apreciem în același timp că trebuie să asigurăm participarea la formarea și ridicarea pe o treaptă superioară a mediului construit, a tuturor tehnicilor și artelor ce trebuie și pot să contribuie la realizarea acestui obiectiv, precum arhitectura spațiilor verzi, sculptura și pictura monumentală, arta de mobilare a spațiilor libere, tehnica culorilor, echipamentul tehnic și alte asemenea, în interconditionare reciprocă și toate în subordonare față de cadrul construit conceput ca un tot.

Acest punct de vedere se oglindește în diplomele noastre în preocuparea de a plasa și rezolva obiectul sau ansamblul arhitectural într-un cadru mai amplu, acela al cartierului, orașului sau chiar al microregiunii.

Astfel, studenta Constantina Toma propune în diploma sa rezolvarea « stațiunii balneare Comarova» pentru 8 000 paturi, în cadrul imediat al complexului — format din plaja de cca. 25 ha, pădurea de cca. 800 ha, amenajată pentru agrement și vînătoare, și din ansamblurile construite propuse, determinat și prelungit în cadrul general al întregului litoral românesc.

Diploma studentei Georgeta Popescu rezolvă « un cartier de locuințe la Galați», ținînd seama de sistematizarea întregului oraș, de faptul că orașul — și în consecință cartierul — gravitează spre elementul dominant natural,

Dunărea, și în același timp spre cele trei zone industriale, de silueta pe care orașul o prezintă spre Dunăre.

« Fabrica de ciment» — diplomă a studentului V. Neagu este detailată ca organism industrial, pe baza rezolvării în cadrul larg al rețelei de zone de producție (industriale și agricole), de locuit (urbane și rurale), de recreație, și al osaturilor de circulație (feroviară și rutieră), de instalații, ale microregiunii în care este amplasată. De asemenea, diferitele dotări prezentate ca proiecte de diplomă — fie ele Sală de concerte, Sală de sport, Conservator sau Ambasadă — sînt rezolvate în cadrul urbanistic pe care-l împlinesc prin prezența lor.

3. Dar, ținem să subliniem că, prin întreaga noastră arhitectură, nu ne limităm la a crea un cadru construit pasiv. Prin modul cum rezolvăm funcțional noile ansambluri și clădiri, arhitectura noastră tinde să găsească acele forme de organizare a vieții individuale și sociale care să contribuie la ridicarea modului de viață al oamenilor pe o treaptă superioară. De aici rezultă unul din aspectele semnificative ale învățămîntului nostru de arhitectură: noi deprindem pe studenți să rezolve funțional programele, gîndind permanent și la felul în care clădirile, construite în viitor după proiectele lor, vor contribui la formarea unui mod de viață nou, socialist, vor da posibilitatea să se manifeste tot ceea ce este bun în om, tot ceea ce a fost constrîns și deformat în condițiile societății împărțite în clase. Subliniem: pentru noi și pentru studenții noștri, rezolvarea utilitar—funcțională a arhitecturii înseamnă contribuția activă, înnoitoare, în viața societății și a individului. Astfel, atît în diplomele avînd ca temă locuința (printre care reținem în special studiul studentului D. Chiricuță, pentru apartamente în blocuri înalte p + 12 propuse în cartierul «Peninsula» din Constanța), cît și în diplomele de urbanism (printre care reținem pe cele ale studenților A. Teodorof cu tema «Zona centrală a orașului Constanța» și Georgeta Popescu cu tema « Cartier de locuințe la Galați») apare, în formularea temelor și în rezolvările propuse, preocuparea—proprie arhitecturii moderne — de a adînci și elucida continuu studiul locuinței și ansamblurilor orășenești, rezolvînd în unitatea lor organică problemele clădirilor de locuit în corelare cu problemele rețelelor de dotări sociale, culturale, comerciale etc. Această preocupare de organizare optimă a vieții individuale și sociale se reflectă și în grija cu care se rezolvă fiecare dotare sau unicat, precum și ansamblurile de deservire socială complexă a unităților industriale și agrozootehnice.

Sală de concert în zona centrală Constanța — Plan etaj I

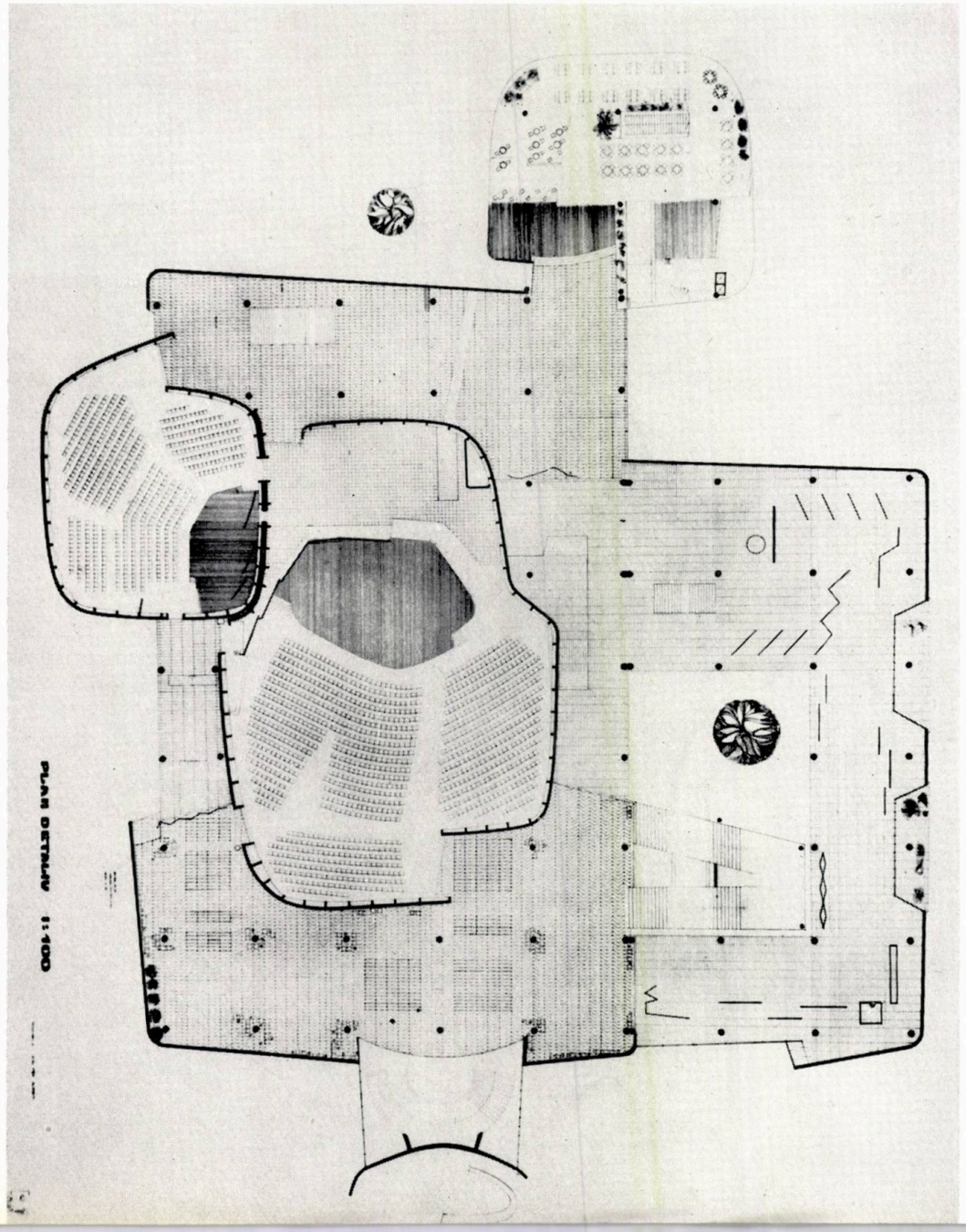

Trebuie subliniat că această grijă de creare a « cadrului construit activ» este urmărită cu consecvență, în școală ca și în practica noastră de arhitectură, și la nivelul interiorului apartamentului, decorației și mobilierului acestuia. Pe această linie se detașează din expoziție, prin valoarea deosebită, diploma studentului M. Iliescu cu tema « Decorație interioară și mobilier pentru locuințe». Pe exemplul real al unui tronson tip cu trei apartamente (realizat din panouri mari prefabricate) se stabilesc funcțiunile, piesele și gabaritele mobilierului, apoi se arată marea varietate funcțională și plastică de compunere a « cadrului construit interior» prin realizarea mobilierului din piese anonime polifuncționale interșanjabile.

4. În concepția noastră, clădirile nu pot fi rezolvate în condiții optime decît în conexiunea funcțională și plastic-arhitecturală a unităților structurale realizate în cadrul reconstrucției și construcției orașelor noastre, concepute ca organisme vii cu funcțiuni complexe. Într-adevăr, o rezolvare chiar relativ bună a problemelor de funcționalitate, economicitate și expresivitate, limitată însă la cadrul îngust al unui obiect arhitectural, considerat ca o individualitate de sine stătătoare, va fi cu siguranță infirmată de cerințele ansamblului urbanistic, în care obiectul se găsește amplasat artificial. Dimpotrivă, prin rezolvarea în bune condiții a problemelor de funcționalitate, economicitate și expresivitate, considerate la treapta unei unități structurale a orașului, se rezolvă implicit și problemele proprii fiecărui obiect construit în parte, fie

Sală de concert – Proiect de diplomă al studentei Ruxandra Marinescu. Îndrumător, prof. H. Maicu.

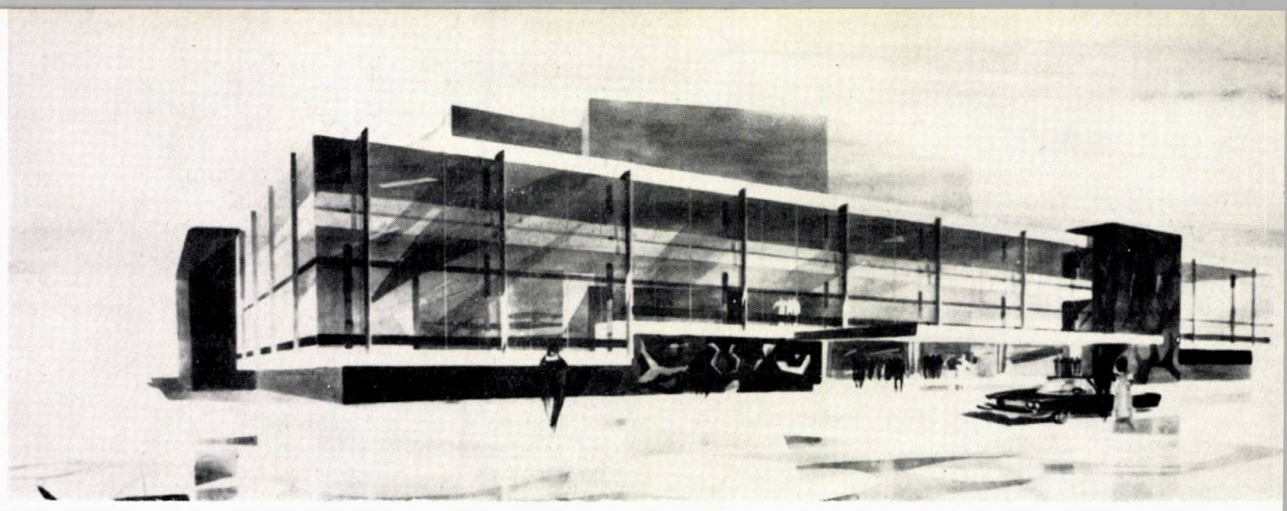

Sală de sport cu 20 000 de locuri — Proiect de diplomă al studentei Marina Borden ache.
Îndrumător, prof. arh, A. Damian.
Perspectivă, secțiune, plan

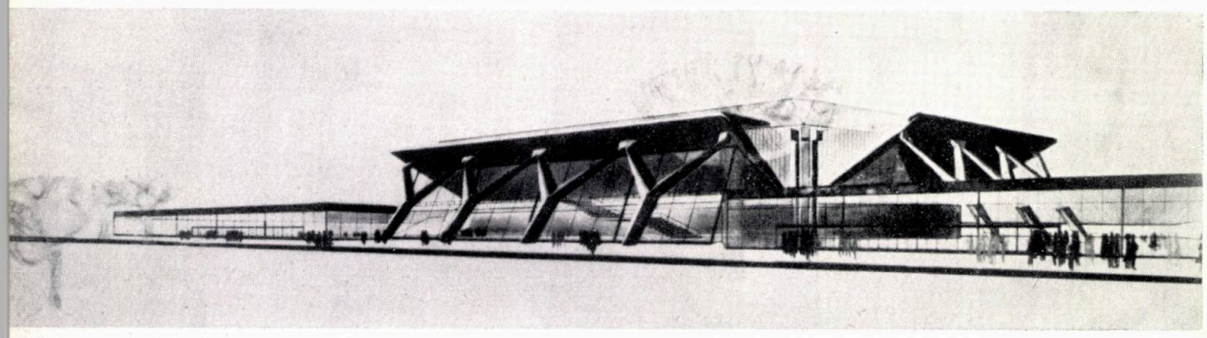

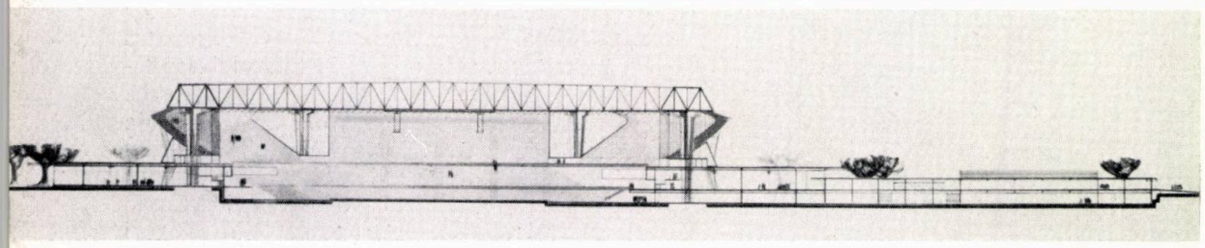

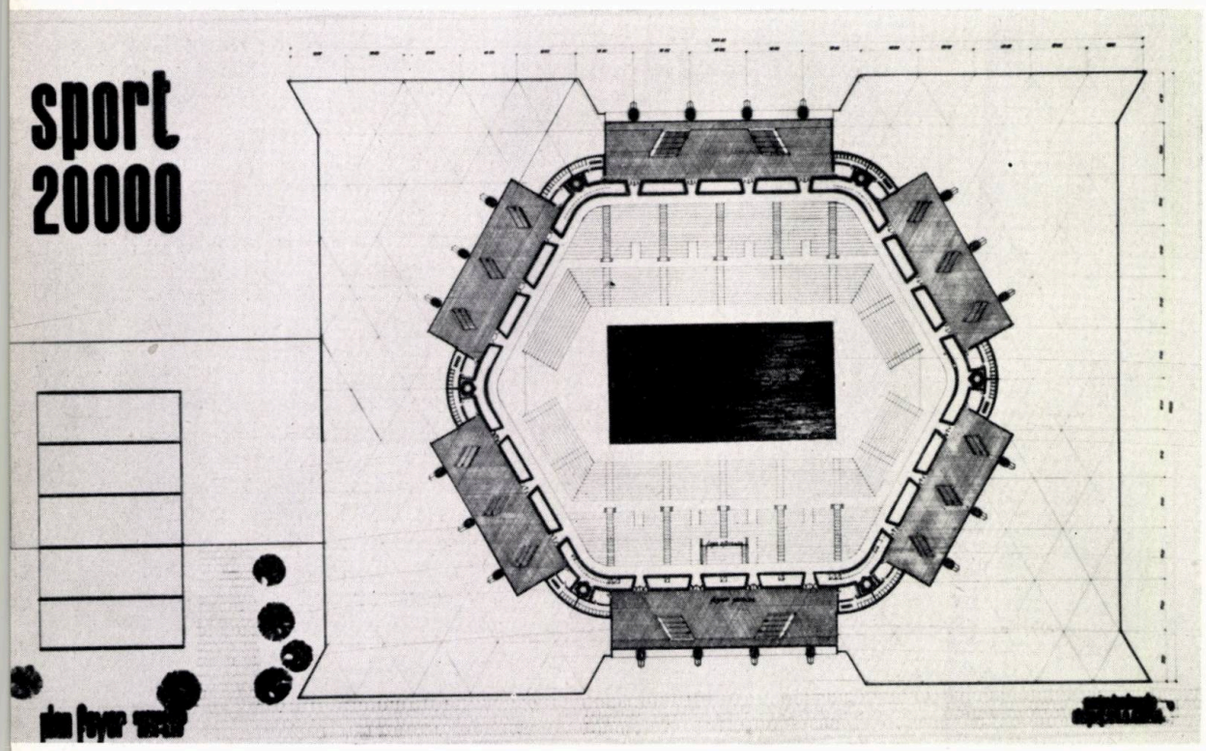

el locuință sau altă clădire. Toate aceste obiecte trebuie să alcătuiască părțile componente ale « marii gospodării urbane contemporane», ale unui tot unitar, organic și armonios, rezolvate într-o anumită interconditionare și proporționalitate dintre ele. Pe această linie, unele diplome prezente în expoziție au ca temă chiar rezolvarea unei unități structurale în cadrul orașului, cum este diploma studentei Georgeta Popescu cu tema «Sistematizarea unui cartier de locuințe la Galați», corelată cu diploma studentului Dobre Constantin cu tema « Centrul orașului Galați ». Dotările social-culturale, sportive etc,, sînt tratate de asemenea în cadrul structural al întregului oraș, fie că este vorba de o rețea, cum este diploma studentului P. Derer, cu tema « Rețea comercială în București», fie că este vorba de clădiri cu caracter de unicat, cum sînt « Sală de concert în zona centrală Constanța» — diplomă a studentului Antonio Teodorof, «Sală de concert» — diplomă a studentei Ruxandra Marinescu, sau « Sală de sport de 20 000 locuri»—diplomă a studentei Marina Bordenache.

5. De asemenea, atît în orașele cît și în satele noastre, noile ansambluri și clădiri contribuie prin rezolvările plastic-arhitecturale, la realizarea acelui « frumos în acțiune» prin care arhitectura emoționează profund, transformă și educă oamenii. Acest aspect are pentru noi semnificații specifice. Cercetarea

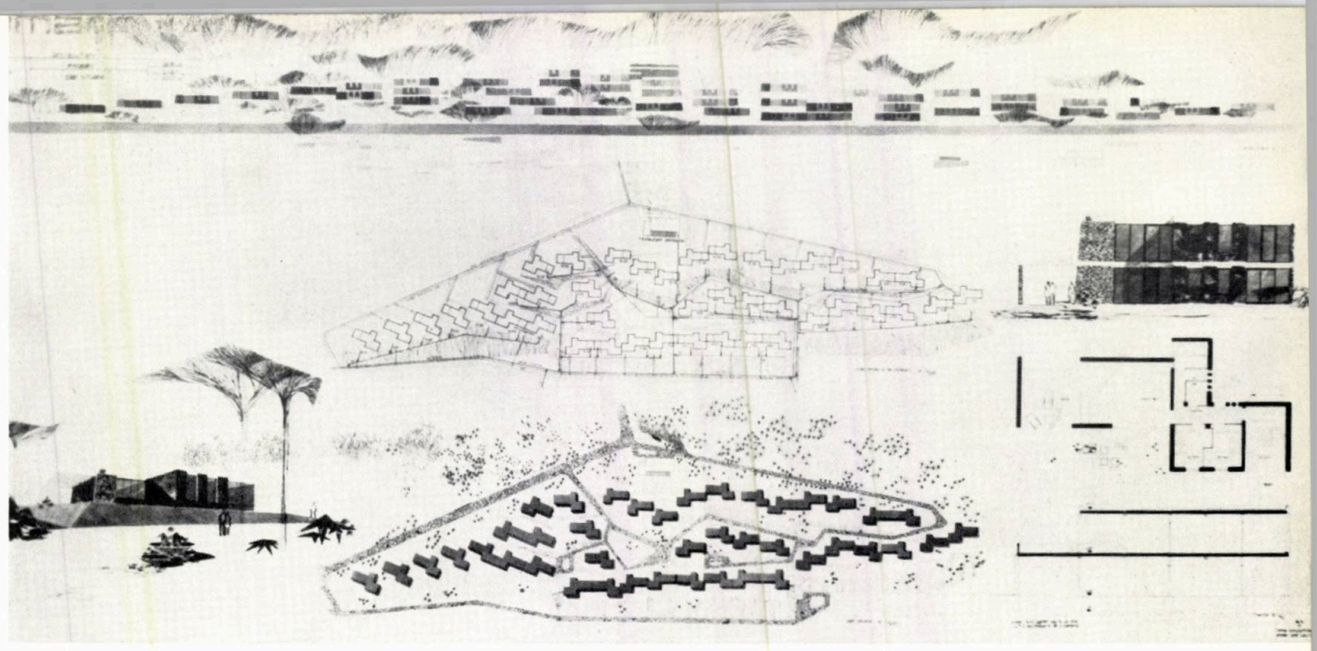

Sistematizarea stațiunii balneare Comarova — Proiect de diplomă al studentei Constantina Toma.
Îndrumător, prof. arh. R. Laurian.
Perspectivă, vedere de ansamblu și plan de sistematizare.

în profunzime a implicațiilor umane ale marilor transformări înfăptuite de orînduirea noastră arată că, din ce în ce mai mult, marile mase capătă, odată cu noua concepție de viață generată de ideile socialismului, o nouă sensibilitate estetică izvorîtă din permanenta asimilare a culturii. Cadrul construit urmează să răspundă, prin frumusețe și diversitate, la această sensibilitate estetică, contribuind totodată la ridicarea ei pe o treaptă superioară. Tocmai în acest scop, învățămîntul de arhitectură dezvoltă personalitatea creatoare a studenților, deprinzîndu-i însă să nu o folosească anarhic, ambițios și ostil oamenilor; noi deprindem integrarea organică a operei de arhitectură în cadrul natural sau construit, așa cum solistul trebuie să se încadreze organic în polifonia orchestrei ; noi concepem opera de arhitectură nu ca un simplu act artistic individual, ci ca un act de cultură săvîrșit în lumina umanismului socialist. Expoziția proiectelor de diplomă reflectă și strădania noastră de a face, cu fiecare promoție, un pas înainte în realizarea acestui deziderat. Considerăm că și frumusețea calmă pe care o degajă « Stațiunea balneară Comarova», în rezolvarea propusă de studenta Constantina Toma, și expresivitatea plasticii « Ambasadei », în rezolvarea propusă de studenta Marta Nicolescu, și plastica îndrăzneață a arhitecturii și decorației interioare a « Complexului turistic de la Vatra Dornei »,

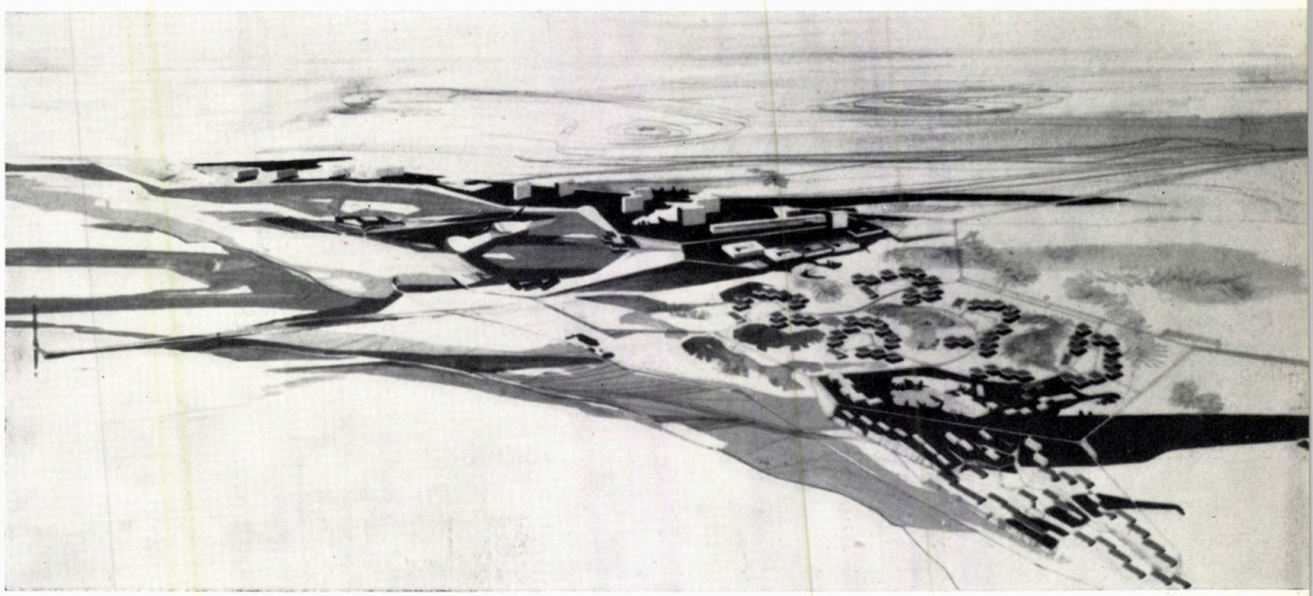

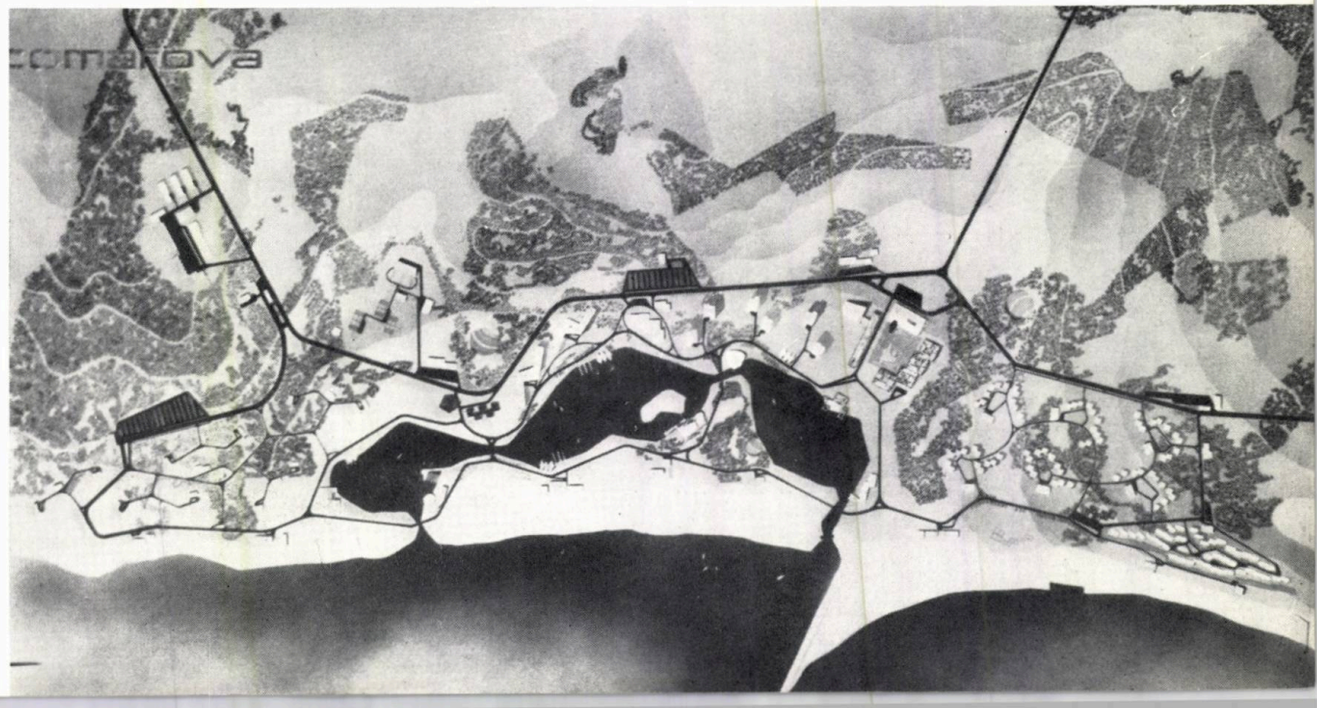

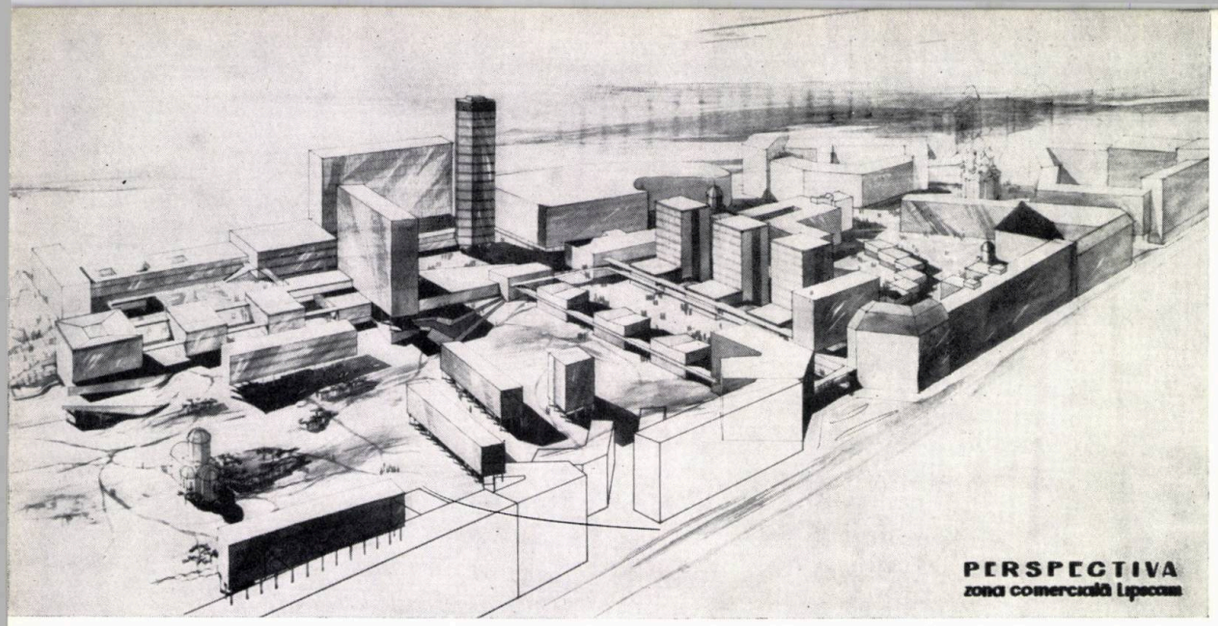

PERSPECTIVA
zona comercială Lipscani

exprimată în diploma studentului D. Sbierea, și expresivitatea arhitecturii « Sălii de sport de 20 000 de locuri», și ordinea ca trăsătură a frumuseții « Cartierului de locuințe de la Galați», — toate acestea se înscriu pe linia personalității fiecăruia dintre autori, în strădania școlii noastre de a contribui la realizarea acestui « frumos în acțiune» al arhitecturii noastre.

6. Actualizînd cu semnificații proprii orînduirii noastre, trilogia vitruviană a atributelor pe care trebuie să le aibă arhitectura: utilitate, soliditate, frumusețe, școala noastră acordă o mare atenție în a deprinde pe studenți să rezolve problemele constructive la nivelul tehnicii noi, în corelație strînsă cu problemele utilitar-funcționale, tehnice (de instalații și de fizică a construcțiilor) și estetice, pe toate treptele de complexitate și sub toate aspectele: structură, elemente, detalii, materiale, finisaje, metode de construcție. Ne limităm la a cita două diplome remarcabile din punct de vedere al rezolvării constructive. În diploma « Sală de sport cu 20 000 locuri» se propune o tramă constînd din triunghiuri cu latura de 15 m, o structură formată dintr-o dală, realizată cu rețea tridimensională din țevi, liftată cu prese hidraulice speciale pe 6 stîlpi principali, realizați din tole metalice asamblate într-un exagon. Proiectul se detașează prin adîncimea la care a fost realizată înțelegerea structurii și a elementelor și soluționarea detaliilor. O rezolvare constructivă deosebit de valoroasă a blocurilor de locuințe p+12 executate cu cofraje glisante propune în proiectul de diplomă « Sistematizarea cartierului Peninsula din Constanța». De subliniat este faptul că autorul propune chiar o metodă nouă: glisarea planșeelor odată cu pereții, în poziție verticală și bascularea la poziția orizontală după 3—4 zile. Aplicarea acestui sistem poate aduce avantaje importante: bascularea planșeelor se poate face în timpul glisării etajelor superioare la diferență de 4—5 niveluri, reducînd astfel timpul de execuție și utilajele necesare: planșeele se toarnă odată cu pereții, tencuielile și finisajul se pot executa mai comod, ca la pereți, în poziție verticală.

7. Un alt aspect semnificativ al învățămîntului nostru este legătura pe care o stabilește permanent între studenți și viață.

Viața, sub forma a ceea ce este nou, prețios și semnificativ în activitatea poporului nostru și a oamenilor de bine de pretutindeni. De aceea, noi îi deprindem cu acea viziune umanist-socialistă a vieții, viziune care are în centrul ei omul, fapta și nevoile lui, dar nu orice om

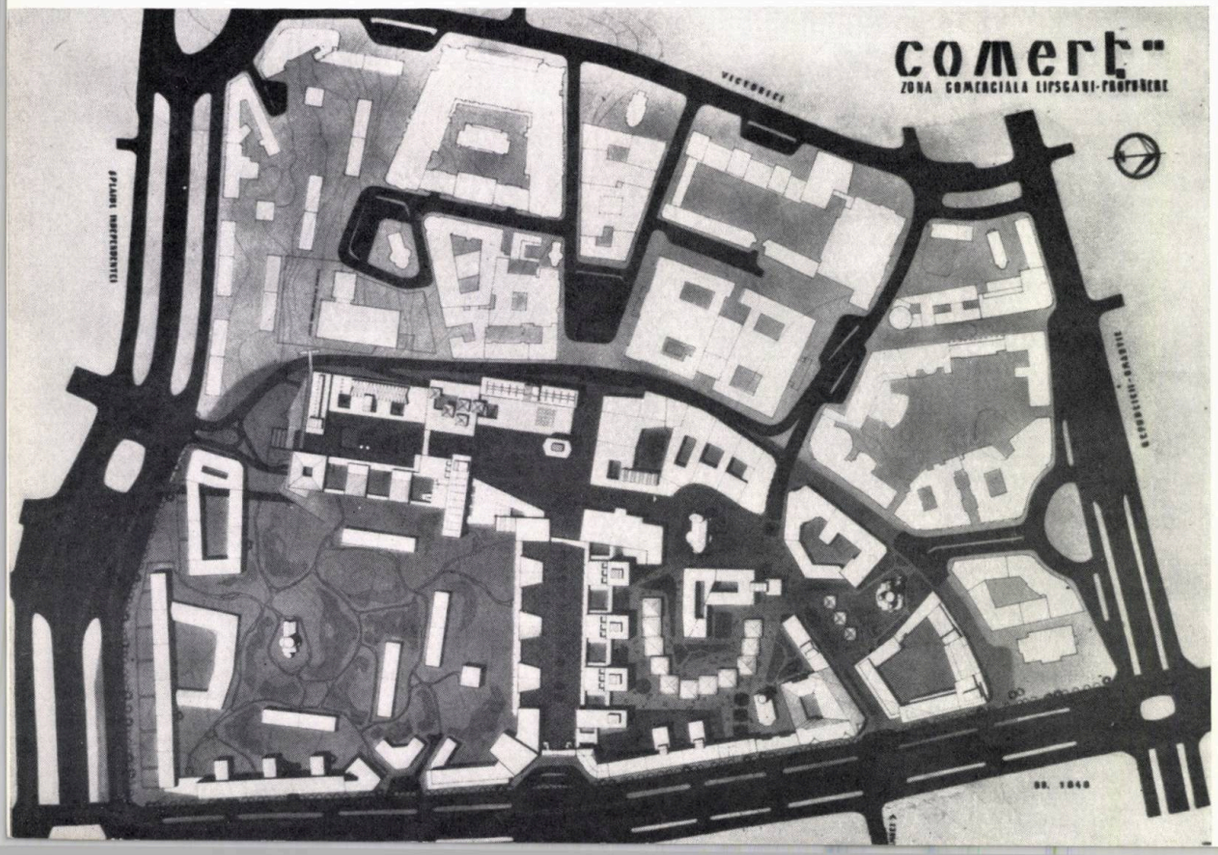

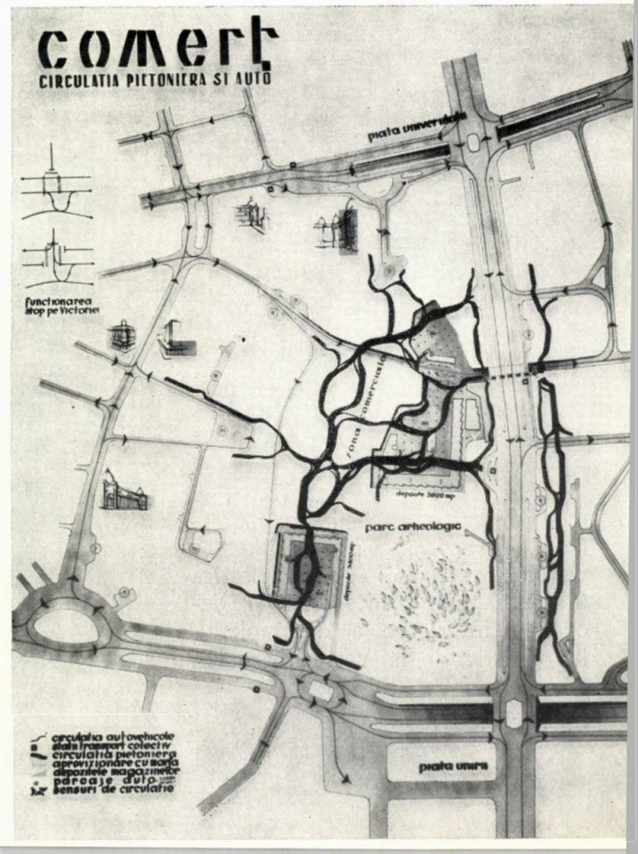

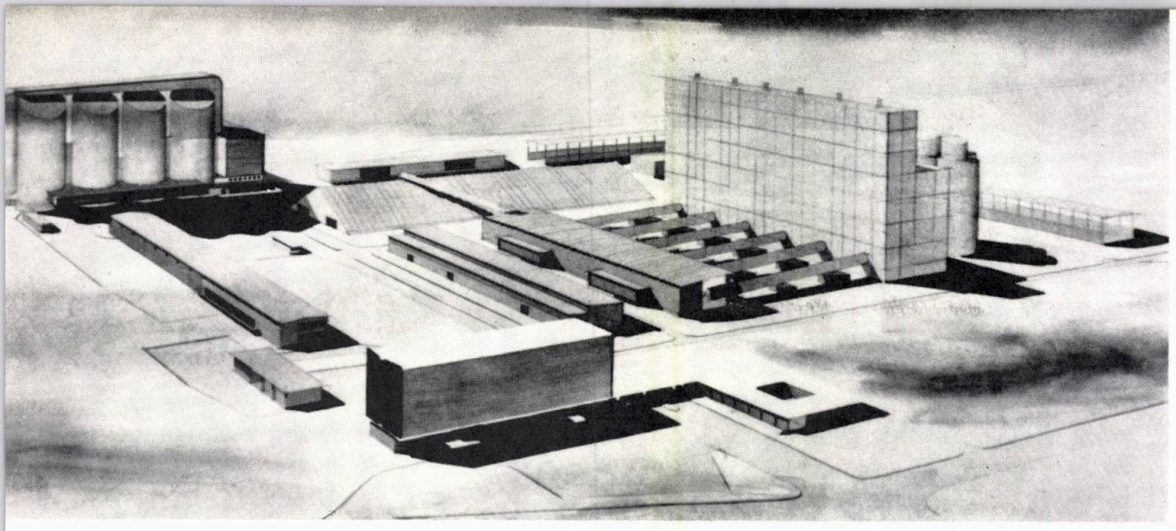

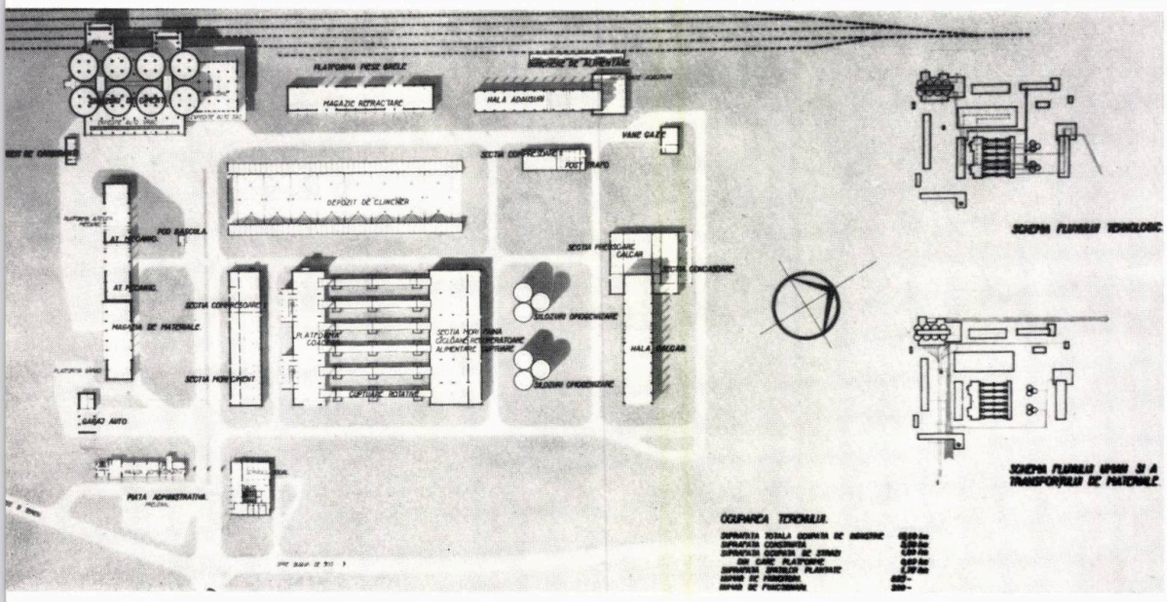

1 | 4

2 3 | 5

1, 2, 3 — Zonă comercială în București — Proiect de diplomă al studentului P. Derer. Îndrumător, prof. arh. R. Laurian. Perspectivă, plan de sistematizare, schema circulației pietoniere și auto

4, 5 — Fabrică de ciment — Proiect de diplomă al studentului V. Neagu. Îndrumător, prof. arh. L. Adler, Perspectivă și plan general.

Mariana Ciomîrtan cu tema «Conservator la București» și al studentului D. Sbierea cu tema «Complex turistic la Vatra Dornei».

★

Expoziția proiectelor de diplomă reușește astfel ca, prin amploarea tematicii și valoarea rezolvărilor, să definească promoția 1963 a studenților noștri — la începutul ei de drum în practica de arhitectură. Desigur, sarcina noastră este de a ridica necontenit realizările pe o treaptă superioară. Pentru a ne limita la un singur exemplu în acest sens, urmărim ca, în viitor, să antrenăm echipe de studenți în rezolvarea complexă a unui organism urban, în care fiecare problemă principală să constituie tema unei diplome. Principalele zone componente: de locuințe, de producție (industrială și agricolă), de agrement, rezolvate pe toate treptele, de la sistematizarea teritorială, sistematizarea ansamblului, sistematizarea unităților structurale, la proiectarea obiectelor, a decorației interioare și mobilierului — soluționate în paralel în cadrul unui oraș conceput ca organism viu, cu funcțiuni complexe, va situa astfel studentul pe treapta superioară a practicii de arhitectură. Studentul se va deprinde astfel într-o mai mare măsură să știe că fiecare detaliu pe care-l are de rezolvat nu este izolat, că el face parte dintr-un întreg și că acest întreg este «cadrul construit» al societății noastre socialiste.

Și pe această treaptă de cunoaștere și de rezolvare a problemelor de arhitectură — aceea a diplomelor — școala noastră este, prin trăsăturile pe care expoziția de diplome a promoției 1963 le oglindește, solidară cu practica noastră de arhitectură în strădania de a aduce contribuții noi la realizarea unei arhitecturi care să satisfacă din ce în ce mai bine nevoile oamenilor, care să fie cît mai economică și să fie frumoasă, pe măsura vieții noi pe care o construim.

și orice fel de faptă, ci omul și fapta adînc implîntată în realitatea vie și dinamică și care contribuie la prefacerea lumii.

Viața, sub forma a ceea ce a devenit valoare trainică prin efortul generațiilor succesive, educate de tradiție. De aceea noi îi învățăm pe studenți să cunoască și să înțeleagă tot ce este prețios în arhitectura înaintașilor.

În acest scop, întregul proces de învățămînt îl ajută pe student să cunoască deopotrivă exemplele cele mai bune ale arhitecturii zilelor noastre, mari întreprinderi industriale, rodnice gospodării agricole, meșteșugitele monumente ale arhitecturii noastre. Contactul viu pe care studenții îl au cu această amplă comandă socială proprie orînduirii noastre socialiste se reflectă în tematica largă a proiectelor de diplomă, cuprinzînd: mari unități structurale orășenești, dotări social-culturale, de învățămînt, spitalicești etc; complexe industriale și agrozootehnice; ansambluri de odihnă; reconstituiri și restaurări de monumente istorice etc.

8. Pregătirea multilaterală a studenților se reflectă nu numai în tematica largă a expoziției, ci și în faptul că multe diplome rezolvă tema de la problemele de urbanism (plasarea în cadrul natural și construit, soluționarea organismului urban, industrial sau agricol) pînă la probleme de detaliu ale decorației interioare și mobilierului. Remarcabile ca detaliere sînt proiectul studentei

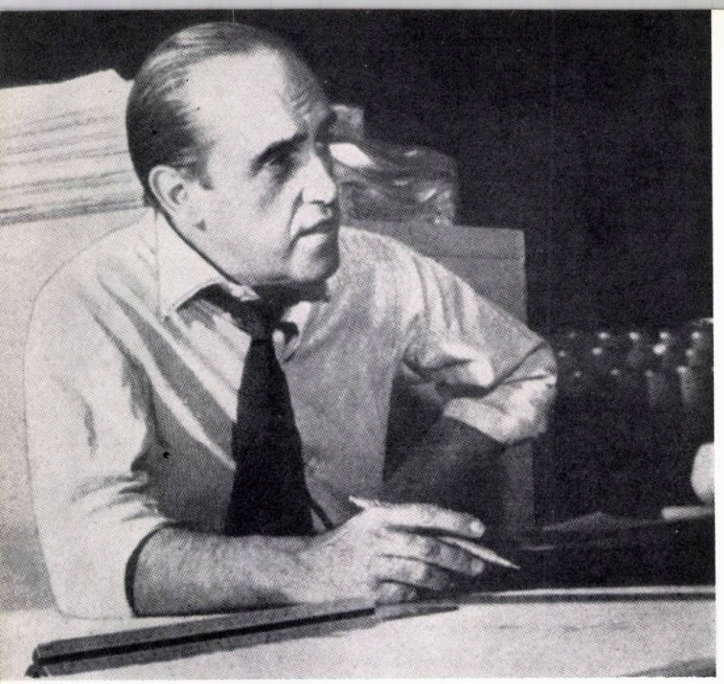

La începutul lunii mai a.c., ziarele anunțau că renumitul arhitect brazilian și luptător pentru pace, Oscar Niemeyer, a fost distins cu Premiul Internațional Lenin « Pentru întărirea păcii între popoare ».

La aflarea acestei știri, Oscar Niemeyer a declarat unui corespondent al ziarului « Pravda »:

« În această zi fericită doresc să vorbesc despre pacea care trebuie să devină baza tuturor dorințelor noastre.

Dacă nu va fi pace, tot ce e minunat în lume, și înainte de toate, omul, va fi prefăcut în pulbere.

Numai pacea trainică apropie pe toți locuitorii planetei, îi face fericiți și încrezători în viitor.

Noi, în Brazilia, luptăm pentru pace și coexistență pașnică, dar și împotriva celor care ne asupresc. Luptăm împotriva exploatatorilor și jefuitorilor popoarelor Americii Latine, a imperialiștilor americani.

Fiecare om conștient, fiecare patriot adevărat, ia parte în sfera sa de activitate la această măreață luptă pentru pace și dreptate. Modesta mea contribuție în apărarea păcii pe pământ, a fost și rămîne pentru mine problema nr. 1.

Îmi iubesc mult profesiunea. Mai mult decît atît, nu pot trăi fără arhitectură, căreia i-am dat mai mult de douăzeci de ani din viață. Dar pentru mine, profesia mea trece pe planul doi, cînd este vorba de lupta sfîntă pentru pace, egalitate și demnitate umană.

Știrea despre acordarea Premiului « Lenin » pentru pace, mi-a umplut inima de bucurie și mîndrie pentru poporul meu.

Sînt încredințat că acest premiu, ce reprezintă cea mai înaltă cinstire, de drept nu trebuie să îmi revină mie, ci poporului Braziliei, care luptă în modul cel mai hotărît pentru pace. »

Cu acest prilej, redacția noastră a solicitat pe tov. prof. arh. L. Adler — care a vizitat Brazilia și a avut o întrevedere cu Oscar Niemeyer — să împărtășească cititorilor noștri impresiile sale asupra arhitecturii realizate de arhitectul sudamerican, în special asupra orașului Brasilia, precum și asupra concepțiilor sale teoretice.

PROF. ARH. L. ADLER
Vicepreședinte al C.S.C.A.S.

OSCAR NIEMEYER ȘI ORAȘUL BRASILIA

Ne îndreptăm spre vila lui Oscar Niemeyer, pe șoseaua în pantă care urcă pe unul din versantele ce mărginesc golful Rio de Janeiro.

Sîntem de două săptămîni în Brazilia și, delegați ai țărilor socialiste, așteptăm cu mult interes întîlnirea cu una dintre personalitățile marcante ale arhitecturii Americii de Sud.

Vizitasem deja orașul Brasilia, cea mai tînără capitală a lumii, creată în deșert potrivit unei concepții unice, dar care n-a izbutit încă să devină un oraș și cu atît mai puțin o capitală vie a unui stat imens.

Văzusem în cîteva orașe — Belo Horizonte, Sao Paulo, Rio de Janeiro — numeroase construcții noi, într-o arhitectură curioasă, pentru a cărei înțelegere era absolut necesară cunoașterea condițiilor concrete, sociale, economice și culturale, în care a luat naștere.

Așteptam convorbirea cu Niemeyer, tocmai pentru a cunoaște și a înțelege aceste condiții și premisele care au dus la realizarea uneia din cele mai neobișnite experiențe urbanistice și arhitecturale ale epocii noastre.

Mașina urcă într-un cadru sălbatic, de-a lungul unui pîrîu care alimentează un mic iaz, în mijlocul unui parc împădurit. O vilă în mijlocul unei grădini exotice care pare că pătrunde în interior printr-un perete vitrat mărginind o terasă spațioasă. Un mare living-room, mobilat simplu, dar deosebit de rafinat.

Rafinamentul este de fapt una din principalele caracteristici ale operelor lui Niemeyer. El se vădește și aici, în felul în care a fost orientată vila și legată de bogata natură înconjurătoare: un al doilea perete vitrat deschide privirea din interior spre oglinda de apă a iazului din apropiere; în detaliul atent studiat și cultivat: tăiată în mijlocul unui perete masiv, o fereastră prin care se zărește peisajul îndepărtat, formează un tablou viu; în contrastul de materiale, căutat și realizat cu dezinvoltură: într-o stîncă uriașă de granit care pătrunde în vilă, au fost încastrate treptele acoperite cu mochetă ale scării care coboară la nivelul inferior, spre camera de studiu și dormitoare.

Gazda ne întîmpină cordial. Scund, cu figura măslinie, mobilă și comunicativă, cu ochii vii, afabil și foarte apropiat, Niemeyer începe imediat discuția asupra unor probleme pe care le consideră arzătoare pentru creația arhitecturală.

În cele ce urmează voi căuta să redau cît se poate de fidel ideile și cuvintele lui Oscar Niemeyer, așa cum le-a spus și așa cum le-a ilustrat în lucrările sale.

El se ridică de la început împotriva funcționalismului și schematismului constructiviștilor care se opun prelucrării și modelării plastice a elementelor de structură. El consideră formaliste soluțiile care încearcă să cuprindă în planuri simpliste și compacte, de forme geometrice prestabilite (vezi fig. 2), programe complexe și variate, care, tocmai pe baza principiilor funcționaliste, ar trebui concepute liber, variat, din elemente arhitecturale diferențiate (vezi fig. 3). Mergînd pe această cale, pe care dînsul o consideră formalistă, clădirile publice, deși cu programe radical diferite, ajung să capete rezolvări arhitecturale identice, pierzîndu-și caracterul specific dictat de programul respectiv (fig. 4).

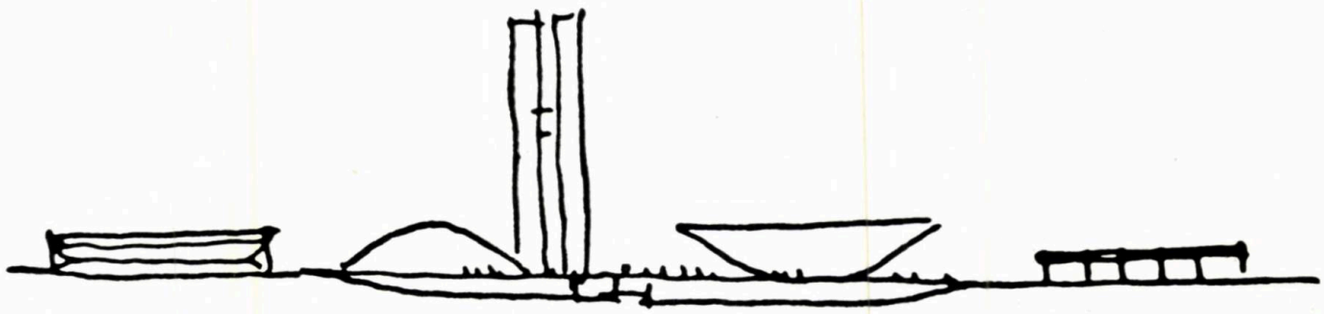

1

Demonstrînd slăbiciunea argumentelor unor curente la modă care subapreciază arhitectura liberă și creatoare, Niemeyer susține o tendință opusă urmărind crearea unor opere cu caractere structurale proprii, găsirea unor soluții noi, variate, pe cît posibil logice din punct de vedere constructiv.

În realizarea ideilor sale el afirmă că nu-i este teamă de anumite contradicții între formă, tehnică și funcțiune, acceptînd compromisuri sau artificii.

« Arhitectura — declară Niemeyer — nu e o simplă problemă de inginerie, ci o manifestare spirituală a imaginației, a poeziei ». El este convins că vor supraviețui pînă la urmă doar acele opere care sînt neașteptate, frumoase, armonioase.

Brasilia este tocmai o ilustrare a acestor concepții.

Construcția capitalei în centrul țării este o veche dorință a brazilienilor, un vis național datînd încă din 1789, din primii ani de constituire a statului național independent. Susținut în 1823 de José Bonifacio, unul din eroii independenței, acest deziderat a fost înscris în constituțiile țării și în sfîrșit, transpus într-o hotărîre în 1955.

În 1956, Niemeyer a fost invitat să conducă departamentul de arhitectură al unui organism de stat, denumit *Novacap*, avînd ca scop edificarea noii capitale.

Amplasamentul Brasiliei a fost stabilit în inima țării, la 940 km de vechea capitală Rio de Janeiro și la distanțe echilibrate de principalele centre populate, pe un platou la aproape 1000 m deasupra nivelului mării, în statul Goyas (fig. 7).

În diverse ocazii, căutînd să înțeleg cauzele edificării unei capitale lipsite de orice activitate productivită și bază economică, mi-am exprimat nedumerirea în acest sens față de o serie de persoane cu care am avut contact în Brazilia.

Mi s-a răspuns în diferite feluri. Astfel, unii au susținut că industria cu caracter republican se va amplasa ulterior, la cîteva sute de kilometri în jurul orașului, pe arterele de circulație importante, în apropierea viitoarelor exploatări de materii prime. După alții, industria se va dezvolta în continuare în actualele centre ca Sao Paulo sau Rio de Janeiro. În sprijinul aspectului democratic al acestui transfer de capitală, mi s-a explicat că principalul scop urmărit era de a înlătura dezechilibrul existent în dezvoltarea economică și socială a țării, între regiunile de pe litoral, dens populate și puternic industrializate, și cele din interiorul țării, în special regiunile din vest și nord, subpopulate, bîntuite de foamete și de un proces cronic de emigrare.

Se considera că dezechilibrul dintre repartiția veniturilor populației și marea deosebire de nivel economic și cultural, datorat concentrării populației pe litoral, vor fi lichidate prin mutarea guvernului în centru și deplasarea populației spre regiunile vestice, subpopulate, atrăgînd migrațiile care azi vin din nord, tinzînd spre triunghiul industrial de pe litoral.

Paralel, mi s-a spus, s-a urmărit îndepărtarea administrației de luxul și viciile din Rio — « cidade miravilhosa » care abate atenția publică de la sărăcia și înapoierea generală — și situarea ei în condițiile de izolare care să-i permită să se concentreze asupra marilor probleme naționale.

Brasilia va adăposti deci numai organele administrației centrale de stat, politice și economice, populația fiind limitată la 500 000—600 000 locuitori. Singura activitate de producție se prevede a fi în zona industriei de deservire orășenească și de depozitare.

Probabil, că printre obiectivele creării acestui oraș lipsit de industrie, n-a lipsit și cel care a determinat și crearea orașelor Washington și Camberra: îndepărtarea de organele centrale a proletariatului industrial, elementul cel mai revoluționar al poporului.

Personal, consider că aceasta lipsește însă orașul de o bază economică care să-i asigure o dezvoltare sănătoasă; prin mutarea unei capitale nu se poate rezolva dezechilibrul economic, cultural și social și nici nu poate fi vorba despre ridicarea unor regiuni înapoiate, lucru posibil numai prin industrializarea lor, prin dezvoltarea unor puternice unități industriale, de exploatare și transformare, care să asigure baza economică a noilor aglomerări urbane.

Într-o lucrare publicată recent *), Niemeyer își împărtășește experiența obținută în realizarea noii capitale.

El consideră orașul Brasilia ca o cotitură decisivă în cariera sa, o orientare nouă în căutarea conciziei și a purității plastice; căutările sale creatoare l-au dus spre simplificarea extremă a formelor arhitecturale, la ierarhizarea lor și realizarea unității și armoniei construcțiilor. In discuțiile avute, el ne-a afirmat că s-a ferit de forme vulgare și monotone, urmărind folosirea imenselor posibilități ale betonului armat astfel încît aceste posibilități să nu se transforme în frîne ale arhitecturii ci să permită realizarea unor idei îndrăznețe, inovatoare.

« Am urmărit să găsesc, fără să neglijez latura utilitară, o formă clară și frumoasă, care să caracterizeze principalele edificii în limitele simplității și ale nobleții. Mă frămînta în special gîndul ca aceste clădiri să constituie ceva nou și deosebit, care să dea o senzație de surpriză și emoție viitorilor vizitatori ai noii capitale, senzație care s-o caracterizeze și să-i dea măreție ».

Desfășurată într-un ritm rapid și în termen scurt, proiectarea a avut și lipsuri care au fost criticate. Niemeyer subliniază însă că aceasta a avut totuși și efecte pozitive, permițînd arhitectului ca o dată găsită soluția arhitecturală să nu se mai îndepărteze de ea cu modificări ulterioare, păstrînd unitatea de concepție, puritatea și spontaneitatea ei.

În continuare el arată ce a urmărit, care au fost ideile directoare în opera de creație a noii capitale. Iată, pe scurt, aceste idei.

Piața celor trei puteri (legislativă, judecătorească și executivă) constituie nucleul principal al orașului, în care Niemeyer afirmă că a urmărit să creeze o compoziție unitară, asigurîndu-i sobrietatea și echilibrul caracteristic marilor piețe din Europa. (fig. 10, 11).

---

*) Oscar Niemeyer, Minha experiência em Brasilia. Ed. Vitoria, Rio de Janerio 1961. Din această lucrare au fost reproduse figurile 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13.

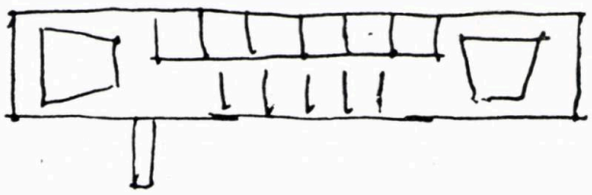

2

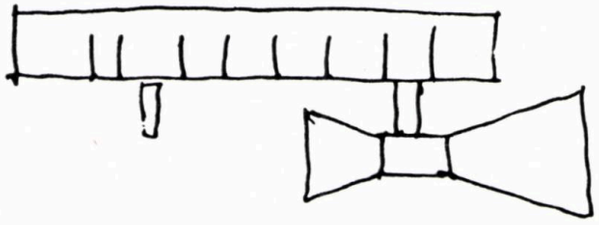

3

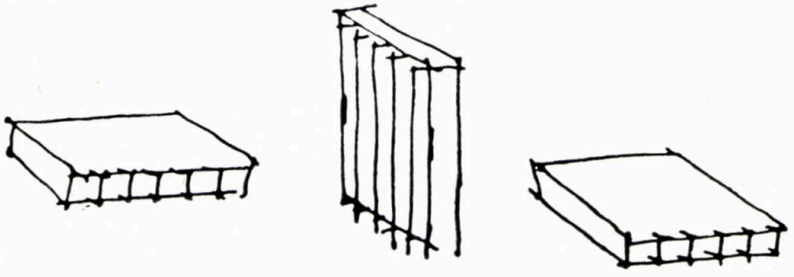

4

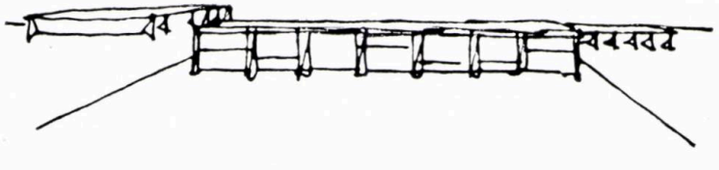

5

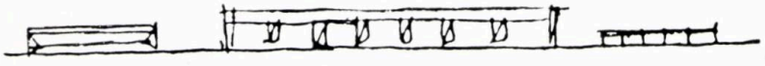

6

Palatul Congresului are o compoziție determinată de concepția urbanistică. Folosind configurația terenului, arhitectul a creat o esplanadă care pune în valoare clădirea cu cupolele sale (din care una răsturnată). Intenționînd să dea monumentalitate obiectului, Niemeyer a simplificat elementele, adoptînd forme geometrice elementare care subliniază raportul dintre elementele plastice corespunzătoare diferitelor funcțiuni (fig. 1). Realizînd palatul în forma actuală și nu ca o clădire înaltă (fig. 5, 6), el a permis realizarea esplanadei impunătoare și în loc să închidă privirea (fig. 9) a lăsat-o să pătrundă în perspective adînci, cuprinzînd întreaga piață (fig. 10, 11).

Forma clădirilor din piață, spune Niemeyer, a rezultat din prelucrarea elementelor de susținere; nevoind însă să folosească stîlpii obișnuiți, mai economici, el a ales forme neobișnuite, care chiar dacă contrazic unele cerințe funcționale dau un caracter propriu clădirilor, le oferă suplețe și ușurință, asigurîndu-le un aspect aerian, abia sprijinind pe sol (fig. 12). Formele adoptate oferă privitorilor un ansamblu neașteptat de curbe armonioase imprimînd întregului un deosebit dinamism (fig. 13).

La *Palatul Alvorada* — locuința Președintelui Republicii — arhitectul arată că a urmărit să imprime un spirit de noblețe, caracteristic unui veritabil palat, realizînd aceasta printr-o structură care formează o rețea ușoară și aeriană, elementele portante subțiindu-se la extremități (fig. 12).

« Îmi place să știu — spune Niemeyer — că aceste forme asigură palatelor caracteristici proprii și inedite, oricît de modeste ar fi ele; și, ceea ce e important pentru mine, o legătură cu vechea arhitectură a Braziliei din epoca colonială, nu prin folosirea simplificată a elementelor epocii, ci exprimînd aceleași intenții plastice, aceeași dragoste pentru curbe și forme bogate, rafinate, atît de caracteristice ».

« Forme noi, care să surprindă prin suplețe și libertate de creație. Forme care să nu apese solul, ca o impunere a tehnicii, ci să susțină palatele, parcă ar fi suspendate, ușoare și albe, în nopțile fără sfîrșit de pe platou. Forme de surpriză și emoție, care să-l rupă pe vizitator — chiar pentru cîteva clipe — de problemele grele, uneori invincibile, cu care viața ne necăjește pe toți ».

★

Concepțiile lui Niemeyer sînt dintre cele mai controversate, iar realizarea Brasiliei a ridicat numeroase obiecții și critici.

Macheta celor trei clădiri din piața centrală a suscitat lui Pier Luigi Nervi numeroase îndoieli. După părerea sa, cupola răsturnată a Palatului Congresului, sprijinită numai pe un inel de diametru redus, ce contrazice parcă soluțiile naturale, urma să dea mari dificultăți tehnice și constructive.

Eforturile materiale și tehnice necesare sînt oare justificate de impresia finală produsă? Această impresie va fi oare o senzație estetică sau mai curînd o mirare amestecată cu teamă? se întreabă Nervi.

După Nervi, Palatul Președintelui este o construcție ciudată și arbitrară, la care stîlpii și placa sînt îngustate sau înjumătățite tocmai acolo unde apar eforturile cele mai mari. Aceasta reprezintă o contradicție față de folosirea sistemelor statice în concordanță cu materialele folosite, astfel încît construcția să devină aproape o materializare a sistemului de forțe.

Cu multe rezerve, Nervi admite totuși și aceste soluții și căutări de forme, care folosind posibilitățile tehnico-constructive, realizează echilibrul necesar al forțelor interioare fără ca ele să devină elemente vizibile ale compoziției. Deși se îndoiește de aceste soluții, el le acceptă, considerînd că rezolvate corect din punct de vedere static ele pot reprezenta chiar o contribuție la procesul tehnicii.

★

Planul urbanistic al Brasiliei (fig. 8) este opera lui Lucio Costa, cîștigător al concursului inițiat în acest scop în 1957.

Construcția orașului a necesitat eforturi uriașe. Materialele au fost aduse cu avionul de la Rio de Janeiro și Sao Paulo, situate la o distanță de cca. 1 000 km, șoseaua de legătură cu restul țării nefiind terminată, iar calea ferată inexistentă.

Amplasamentul a fost propus de o firmă americană într-o zonă aridă cu teren de stîncă dezagregată, considerat bun de fundație; după începerea lucrărilor s-a constatat că această rocă nu formează decît un strat subțire sub care se află un sol impropriu unor fundații economice; mai mult, rocile de suprafață au îngreunat și realizarea plantațiilor necesare.

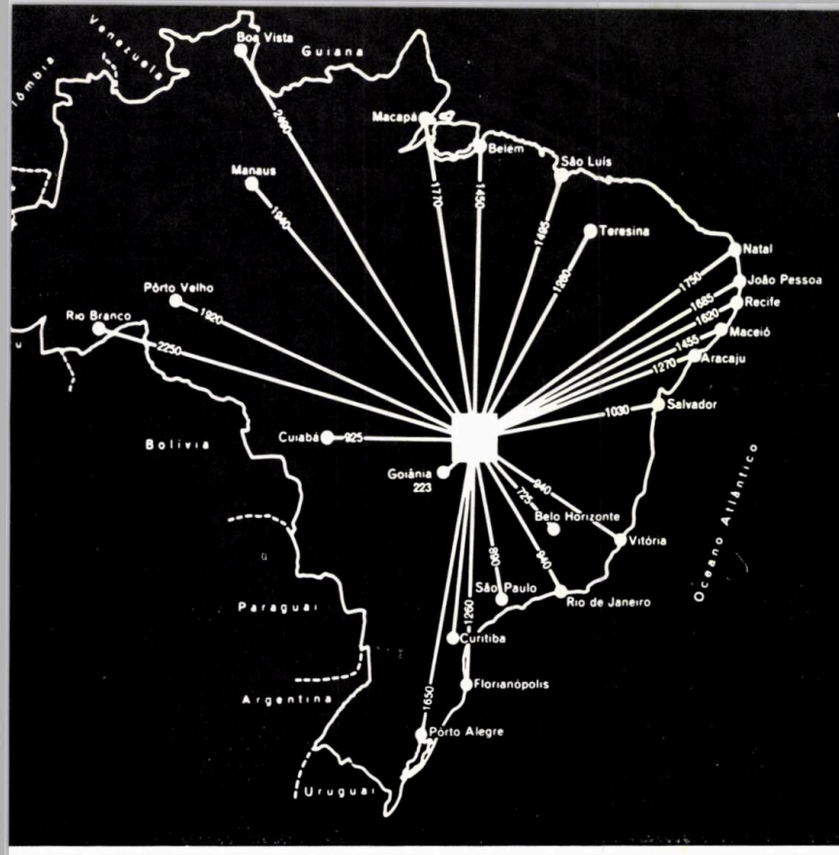

7

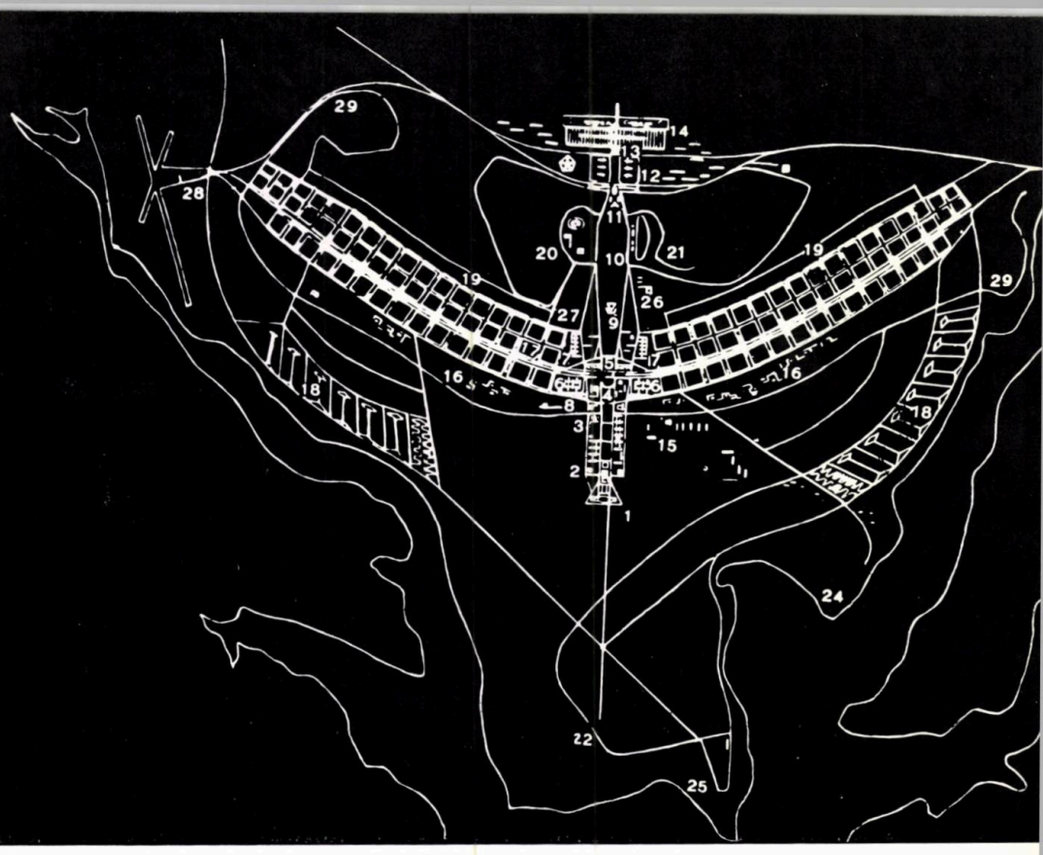

8

1. Piața celor trei puteri — 2. Ministerele — 3. Catedrala — 4. Sectorul cultural — 5. Sectorul de spectacole și distracții — 6. Sectorul băncilor și birourilor — 7. Sectorul comercial — 8. Hoteluri 9. Turnul Radioteleviziunii — 10. Sectorul sportiv — 11. Piața municipală — 12. Clădirile militare 13. Gara de cale ferată — 14. Depozite — 15. Orașul universitar — 16. Sectorul ambasadelor — 17. Zonele rezidențiale « quadros » — 18. Locuințe individuale — 19. Plantații horticole și de pomi fructiferi 20. Grădina botanică — 21. Grădina zoologică — 22. Clubul de golf — 23. Gara auto — 24. Clubul nautic — 25. Palatul Alvorada, reședința Președintelui — 26. Clubul hipic — 27. Expoziții — 28. Cimitir 29. Aeroport.

Primii ani de construcție au fost animați de elan și avînt, manifestat atît în rîndul celor 15 autori principali — entuziaști și uniți în învingerea greutăților — cît și al miilor de muncitori veniți din cele mai îndepărtate regiuni și care, ne spune Niemeyer, au fost adevărați eroi ai acestei acțiuni, învingînd terenul virgin, ploile tropicale și seceta, realizînd obiective importante în termene extrem de scurte.

Brazilienii sînt mîndri de această temerară experiență urbanistică și arhitecturală, pe care o consideră un protest împotriva dezvoltării haotice a țării. După ei, Brasilia nu e rezultatul ideii unui om sau a unui grup, ci rezultatul firesc al unui proces istoric de mutare a civilizației de la coastă în interiorul țării, pe platoul central.

În linii mari, orașul este astăzi constituit.

Un lac artificial — creat prin construirea barajului hidrocentralei pe teritoriul ocupat înainte de confluența a două rîuri — îmbrățișează la sud în formă de V, orașul. Clima e caldă, fără a fi excesiv de umedă sau uscată; între pămîntul de un roșu aprins din cauza oxizilor metalici și cerul albastru, cu nori grei, amenințători, se înalță clădiri albe, strălucind în soarele puternic.

Sînt terminate și date în funcțiune Parlamentul și Senatul, palatul guvernului, cel al înaltei curți, locuința președintelui, unsprezece ministere, un grup de blocuri pentru bănci, un grup de birouri și administrații, cîteva Super-quadros cu blocuri de locuit și artere comerciale, cîteva școli și biserici, un număr de hoteluri. Sînt începute: teatrul, catedrala, piața municipală, facultatea de arhitectură, un număr de ateliere și întreprinderi de deservire etc.

Rețelele edilitare și în special arterele de circulație orășenească sînt terminate în bună parte. Arterele de circulație sînt rezolvate fără intersecții la același nivel între căile de transport pentru vehicule, între acestea și pietoni etc. În ceea ce privește alimentarea cu apă, nici aici, ca și în celelalte orașe ale Braziliei, ea nu este complet rezolvată, apa nefiind potabilă fără o filtrare locală specială.

Au fost evitate pe cît posibil materialele din import, în intenția de a încuraja industria braziliană și de a reduce greutățile materiale.

Problema locuințelor este încă gravă pentru orașul Brasilia, în special pentru familiile muncitorilor constructori — în majoritate negri și indieni — care locuiesc într-un cartier de cocioabe.

Pentru a rezolva această problemă, Niemeyer a studiat două tipuri de locuințe economice, prefabricate (încă neexecutate) : un tip cu 7 niveluri, cu cîte 2 apartamente la scară, executat cu stîlpi, planșee de 8 × 6 m și pereți prefabricați (fig. 14); un al doilea tip, din elemente integral prefabricate.

Oscar Niemeyer consideră că locuința colectivă, pe care se bazează însuși urbanismul contemporan, este soluția timpurilor moderne. Evident, spune el, căsuța flancată de grădina cu pomi fructiferi și legume stăpînește încă inima și mintea multora, permițînd oamenilor de afaceri să realizeze mari cîștiguri prin parcelarea de terenuri, cu drumuri și instalații edilitare lungi și mijloace de transport oneroase.

Dacă acest cult al casei mici constituie, de pildă, pentru S.U.A. un excelent « business », el creează totodată o risipă de mijloace, încărcînd finanțele localităților cu sarcini mari de întreținere, cauzînd pierderi mari de timp pentru cetățeni din cauza lungilor distanțe de transport și strivind gospodina sub povara sarcinilor casnice. « Dacă oamenii se împrăștie în parcelări, înseamnă că orașul este bolnav, neîndeplinindu-și funcțiunile, spune Niemeyer. Gruparea căminelor ne apropie de spiritul

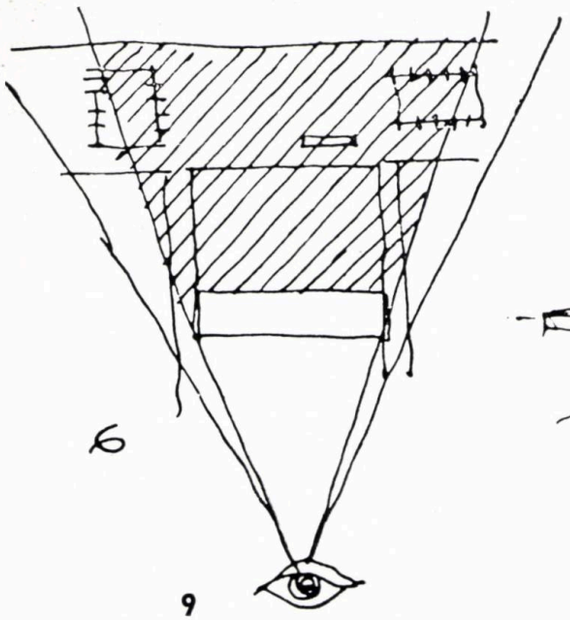

9

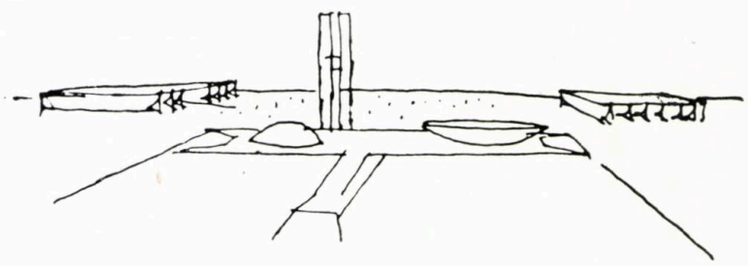

10

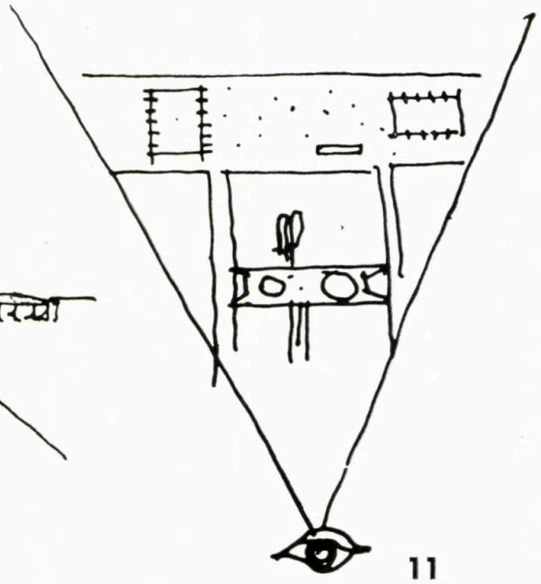

11

de într-ajutorare, economie și solidaritate, în afară de faptul că spre aceeași soluție ne îndeamnă și tehnica modernă a construcțiilor ».

Noul proiect al lui Niemeyer (neaplicat încă) are o mare flexibilitate de folosire; el constă dintr-o unitate de locuit integral prefabricată, cu care se pot realiza fie locuințe individuale, fie locuințe colective pînă la 4 niveluri (fig. 15).

Niemeyer arată că la studiul acestor unități a fost preocupat de dispoziția interioară și de necesitatea de a le adapta la posibilitățile economice ale cumpărătorilor; aceștia pot fie să le achiziționeze complete, fie să le realizeze în etape, achiziționînd la început unitatea de bază (camera de zi, bucătăria și suprafața necesară de dormitoare) și apoi completînd-o treptat, separînd dormitoarele, cumpărînd echipament (dulapuri, frigidere) etc.

Această soluție permite realizarea de blocuri de locuințe prin suprapunerea unităților prefabricate, suprapunere alternată, creînd pentru fiecare unitate cîte o grădină separată pe etajul respectiv.

★

Creație îndrăzneață, orașul Brasilia trăiește însă din plin tragedia crudei realități a unei țări capitaliste cu puternice rămășițe ale dominației coloniale.

Convorbirea cu Oscar Niemeyer și alți intelectuali progresiști ai Braziliei ne dezvăluie treptat tabloul realităților sociale, condițiile în care trăiesc, creează și luptă, alături de un puternic proletariat revoluționar, o intelectualitate tînără și combativă, ce-și caută drumul alături de popor.

Arhitecții se găsesc în primele rînduri ale acestei lupte, entuziaști și cutezători, dar uneori încă șovăielnici și supuși presiunii și mentalității capitaliste.

Realitatea orașului Brasilia este aceasta : după 4 ani de construcție intensă, lucrările au încetinit, efortul financiar fiind prea mare pentru Brazilia, țară încă slabă economic și dependentă de imperialismul american.

Orașul este încă pustiu, populația fiind în jurul a 100 000 locuitori față de cei 600 000 prevăzuți.

Ansamblurile terminate sînt încă izolate la mari distanțe; spațiile libere pustii, șoselele rar circulate, lipsa unei vieți orășenești dau vizitatorului o senzație stranie.

Alimentele se aduc de la distanțe foarte mari, arterele de circulație rutieră și cele viitoare feroviare traversează regiuni sterile ce vor rămîne timp îndelungat cu un randament economic foarte redus; crearea și exploatarea unei centuri de grădini de zarzavat și legumicole în jurul orașului va necesita importante cheltuieli, greu recuperabile.

Lipsa unei baze economice — de care vorbeam la început și care, după cîte am înțeles, nici nu se prevede a fi creată în regiune — condamnă orașul la o viață precară.

Pentru a înțelege orașul Brasilia, arhitectura lui, pe Oscar Niemeyer, trebuie să te plasezi în mediul economic, social, politic și geografic al unei țări devenite relativ recent independentă, neeliberată încă de dependența economică față de țările imperialiste, o țară care face eforturi pentru a-și consolida capitalismul național împotriva celui străin, o țară cu imense bogății

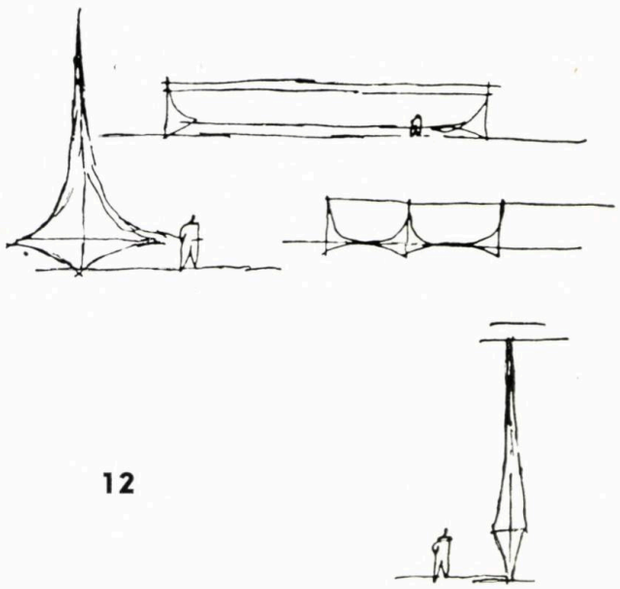

12

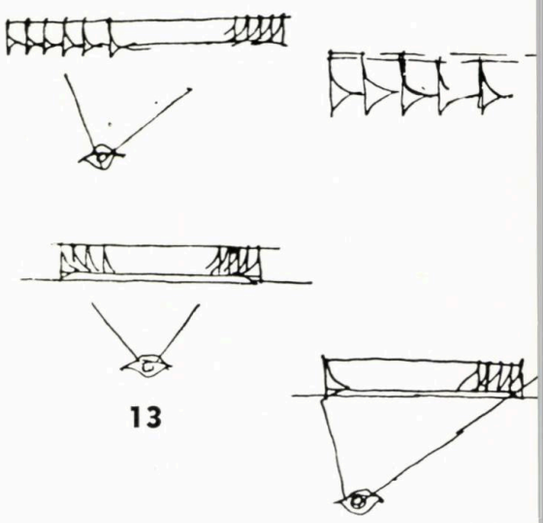

13

naturale și cu populația unor regiuni de o sărăcie înspăimîntătoare, aflată la un nivel economic, politic și cultural foarte scăzut. Țărănimea, exploatată în forme încă feudale și sclavagiste, luptă pentru principalul ei obiectiv politic și economic: reforma agrară.

Proletariatul industrial, de un mare potențial revoluționar, este condus de un partid comunist care și-a dobîndit prin lupte un mare prestigiu politic.

În aceste condiții, realizările arhitecturale ale Brasiliei ar putea surprinde. Este însă de necontestat că nivelul atins de unele realizări, varietatea și originalitatea soluțiilor, atît de curioase și de neînțeles pentru noi, au fost posibile și datorită personalității arhitectului Oscar Niemeyer. Personalitate marcantă a vieții culturale braziliene, Niemeyer este totodată un luptător de frunte pe tărîm social. Apreciindu-și opera arhitecturală ca un factor pozitiv în evoluția arhitecturii braziliene contemporane, el consideră însă că fără o justă organizare socială, fără o echitabilă repartiție a bunurilor între toate păturile populației, funcția socială a arhitecturii nu poate fi realizată, arhitectura fiind un lucru secundar în raport cu obiectivul esențial: bunăstarea și fericirea oamenilor.

Cunoscînd noile noastre realități sociale, politice și economice, Niemeyer consideră problemele puse arhitecților romîni ca pasionante, demne de invidiat de arhitecții care lucrează în regimul capitalist la cheremul individualismului, mercantilismului, al ideilor năstrușnice ale proprietarilor sau antreprenorilor.

Contradicțiile sociale, recunoaște Niemeyer, l-au dus în multe cazuri la neglijarea marilor probleme sociale, la tendința de originalitate excesivă, pentru a satisface comanditari care pretindeau exagerări arhitectonice în detrimentul simplității construcției, logicii și economiei. Astăzi el acceptă mai puține comenzi sau refuză pe cele care vizează exclusiv scopuri speculative, pentru a se putea astfel concentra asupra unor realizări esențiale, cu mai largi implicații sociale.

În orașul Brasilia, el consideră că a contribuit la rezolvarea cîtorva probleme esențiale: realizarea unui ansamblu unitar și armonios, a unor clădiri monumentale în care detaliul cedează locul compoziției majore, a unor construcții cu o arhitectură plină de fantezie și imaginație.

În încheiere, Oscar Niemeyer își exprimă regretul față de schimbările produse în orașul Brasilia, unde, paralel cu încetinirea lucrărilor, a dispărut atmosfera de avînt și solidaritate umană ce a caracterizat primii ani de elan creator și constructiv.

Acest lucru îl deprimă deși înțelege fenomenul, pe care-l consideră normal pentru un oraș care, după cum spune el, cel puțin un timp va reprezenta regimul capitalist cu toate viciile și nedreptățile sale.

« Sîntem totuși optimiști, declară el; în curînd iluzia pe care am pierdut-o va fi realitate; noi credem că Brasilia va fi un oraș de oameni liberi și fericiți, fără discriminări sociale, oameni care vor simți viața în toată grandoarea ei, oameni care vor înțelege valoarea lucrurilor simple și pure: un gest delicat, un cuvînt de afecțiune, o concepție, un gînd de solidaritate ».

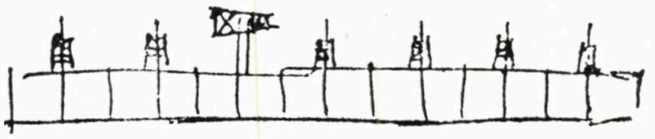

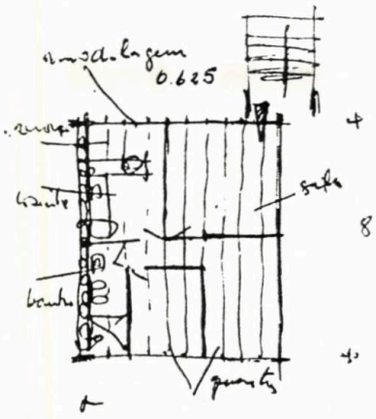

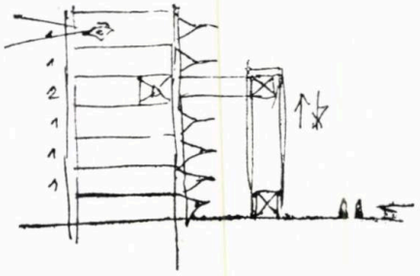

14

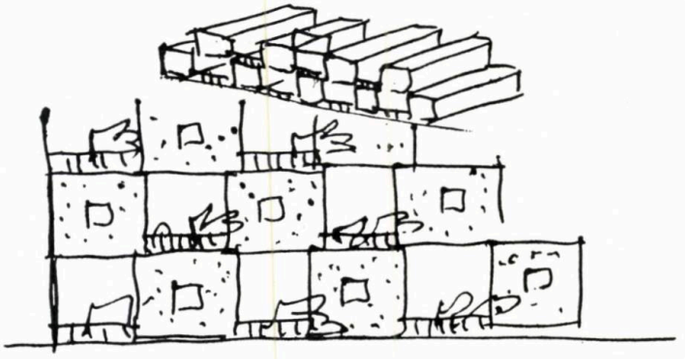

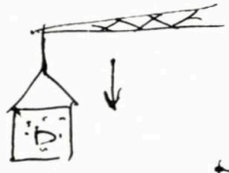

15

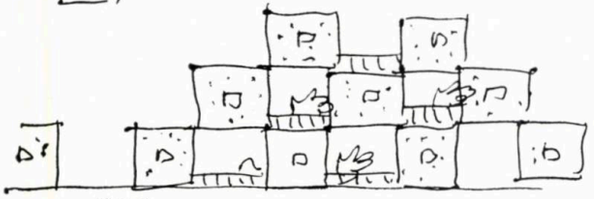

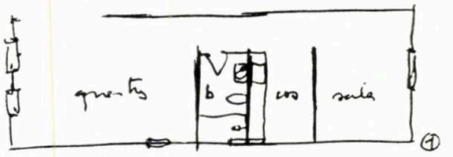

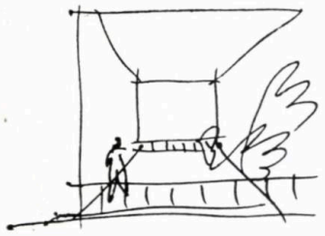

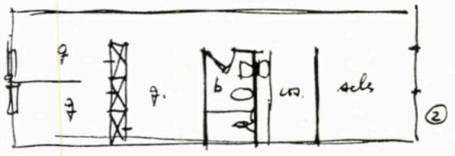

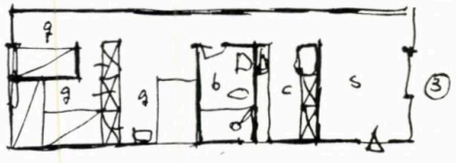

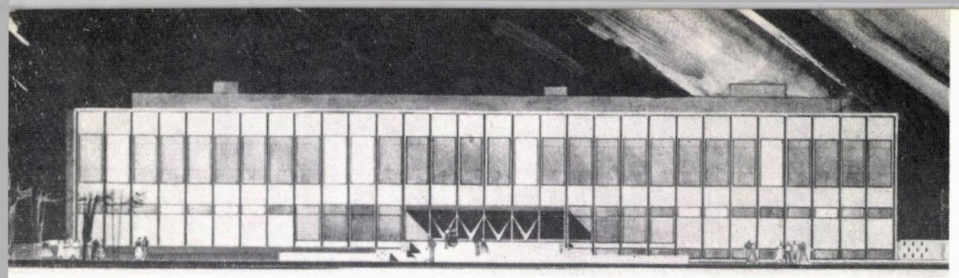

Cantină studențească 300/4 la Brașov — Tehnician arh. O. Mazanek, D.S.A.P.C. — Brașov

Fațadă

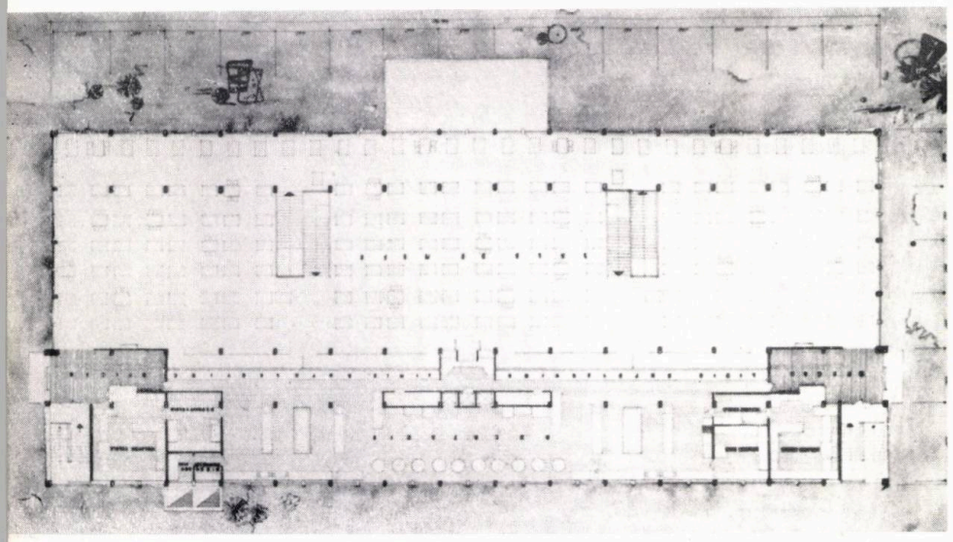

Plan

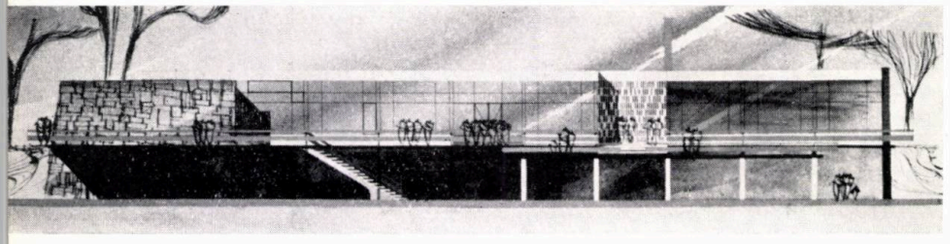

Club nautic — Tehnician arh. P. Rînjea
Școala tehnică de arhitectură — București

Fațadă

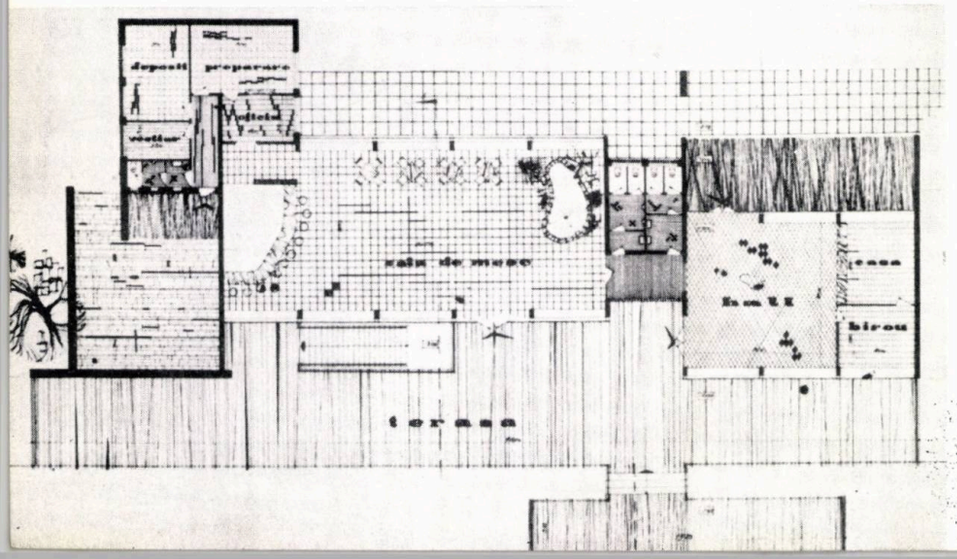

Plan

EXPOZIȚIA „CINCI ANI DE PRODUCȚIE A PRIMEI PROMOȚII DE TEHNICIENI-ARHITECȚI"

În ziua de 15 iulie a.c., în prezența tov. vicepreședinte al C.S.C.A.S., prof. ing. N. Drogeanu, s-a deschis în sălile Uniunii Arhitecților o expoziție cu lucrările din producție ale absolvenților celor cinci serii ale școlii, și proiecte de an și de diplomă a ultimei promoții de elevi a Școlii tehnice de Arhitectură și Construcție a orașelor.

Expoziția aceasta reprezintă un prilej bine venit, atît pentru organele de îndrumare a secției de învățămînt din C.S.C.A.S., cît și pentru cadrele didactice, pentru verificarea felului cum absolvenții școlii aplică în producție cunoștințele primite în perioada celor trei ani de studii și în același timp a felului cum se face în continuare pregătirea viitoarelor cadre de tehnicieni în arhitectură, construcții și sistematizare.

Totodată expoziția ilustrează buna pregătire tehnică a foștilor elevi, aplicată în producție.

Pe panourile din expoziție, care ilustrează activitatea în producție a tehnicienilor-arhitecți la diversele institute de proiectare din țară, remarcăm contribuția acestora în proiectarea tuturor felurilor de construcții ce se execută: locuințe sau ansambluri de locuințe, construcții social-culturale, social-administrative, agricole și industriale, precum și studii de sistematizare rurală și urbană, prezentate prin planșe și machete.

Astfel, se remarcă proiectul unui grup de locuințe la Piatra Neamț, lucrat de tehn. arh. D. Bețeanu în cadrul D.S.A.P.C.-Bacău, sau proiectul de locuințe tip «Duplex» întocmit de tehn. arh. S. Rusu; planșe cu detalii de execuție ale unui bloc-turn din București, întocmite cu multă pricepere de M. Cantacuzino.

De asemenea, se remarcă planșele de decorație și mobilier ale lui I. Vulcan, care mai prezintă și machetele casei de cultură și teatrului în aer liber din Bacău.

În cadrul proiectelor social-culturale și social-administrative se disting printr-o bună tehnicitate proiectele: filiala B.R.P.R.-Buzău, întocmit de Jaqueline Lespy, laborator veterinar regional, autor O. Mazanek, care mai prezintă și renovarea unui cămin cultural cu 300 de locuri și în calitate de coautor, o cantină studențească.

În această categorie de clădiri mai putem cita modernizarea unui cămin cultural cu 400 locuri și adăugiri la Școala medie «Tractorul» — lucrări ale tehn. arh. C. Marinescu, sau planșa, agreabil prezentată, a unei construcții «Poștă-farmacie-telegraf» de Ioana Renescu. Printre lucrările de sistematizare remarcăm «Sistematizarea I. C. Sibiu» (propunere), prezentată de I. Ene și macheta «Sistematizarea centrului orașului Bacău», lucrată cu multă pricepere de I. Vulcan.

Lucrări interesante au mai expus absolvenții care lucrează la D.S.A.P.C.-Craiova, ca și absolvenții școlii de construcții, secția arhitectură, care lucrează la D.S.A.P.C.-Tg. Mureș.

Panoul de construcții industriale cuprinde cîteva proiecte interesante ca: «O uscătorie la Fabrica de mobilă a ISPF», proiectată de Tr. Doncian, «Garaj cu patru baze la Onești», de Anca Vasilescu de la D.S.A.P.C.-Iași, sau «Stația centrală de pompe-alimentare cu apă Agnita» de C. Marinescu de la D.S.A.P.C.-Brașov.

Expoziția demonstrează prin lucrările expuse nivelul tehnic ridicat al absolvenților, utilitatea școlii tehnice, capabilă să pregătească aceste cadre tehnice, care foarte adesea sînt puse să facă o muncă complexă de proiectare, cu responsabilități de șefi de proiecte, cadre tehnice de bază în uriașa campanie de construcții ce se desfășoară în țara noastră.

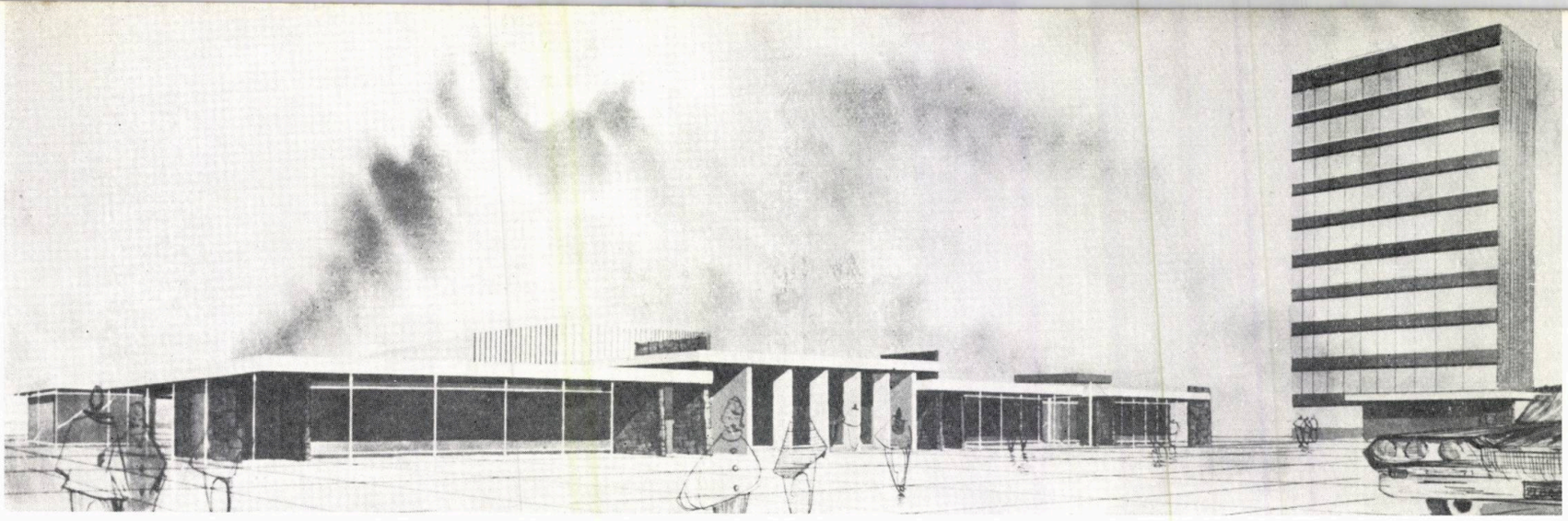

Complex comercial — Perspectivă. Tehn. arh. P. Rînjea

Nivelul tehnic ridicat al acestor lucrări ne face să privim cu multă atenţie panoul cu lucrările elevilor, executate în şcoală. Într-adevăr, panoul reuşeşte să ilustreze pregătirea tehnică multilaterală ce li se dă elevilor în cei trei ani de şcolarizare. Cu cunoştinţele tehnice dobîndite aici, ei intră în munca de producţie fiind colaboratori direcţi ai arhitecţilor, sau chiar ca proiectanţi principali — autori de lucrări — reuşind să execute proiecte la nivelul celor expuse în cele două săli de expoziţie.

Pe panoul proiectelor de şcoală, putem urmări planşe cu elemente de arhitectură clasică — exerciţii de desen şi laviu. Alături releveul unei case — monument istoric — din Sighişoara, lucrare întocmită de un colectiv de elevi în cadrul excursiilor anuale de relevee; un club nautic în faza de proiect de ansamblu, al elevului P. Rînjea, lucrare ce se distinge printr-o judicioasă concepţie de plan şi o prodigioasă fantezie plastică; macheta unei gări şi a unei cabane turistice, lucrări executate de colective de elevi ale anului III, secţia de arhitectură.

Interesul cel mai mare îl prezintă însă proiectele de diplomă sintetizînd toate cunoştinţele acumulate de elevi în timpul anilor de şcoală. Într-adevăr, aceste proiecte de o înaltă tehnicitate, tratate la nivel de proiect de ansamblu şi de execuţie, sînt variate ca teme şi se remarcă prin rezolvări judicioase, economice şi cu vădite preocupări plastice. Citäm: « Cinematograf cu 500 de locuri », lucrare a elevei Doina Roman; « Hotel cu 220 paturi », lucrare a elevei Monica Sporea sau « Restaurant », proiectat de C. Almăşan.

Reuşita acestei expoziţii se datoreşte muncii perseverente a absolvenţilor şi a elevilor din şcoala noastră, care în timpul lor liber au făcut zeci de planşe, machete şi fotografii după lucrările existente şi au răspuns cu entuziasm la chemarea şcolii.

Trebuie să mulţumim conducerilor institutelor centrale şi regionale, care au creat absolvenţilor condiţii de lucru pentru această expoziţie şi le-au pus la dispoziţie proiecte din arhivă şi materiale.

De asemenea, trebuie subliniată activitatea plină de roade a tov. arh. V. Iconaru, profesor de decoraţie şi mobilier, care a întocmit proiectul expoziţiei şi a realizat-o în cele mai bune condiţii, cu multă pricepere şi gust.

Trebuie să mulţumim absolvenţilor noştri Casandra Munteanu, Ileana Onea şi Anca Neagu, care nu şi-au precupeţit timpul liber, muncind pentru realizarea expoziţiei cu dragoste şi devotament.

Expoziţia a reuşit să treacă succint în revistă, dar grăitor, activitatea desfăşurată de absolvenţi în producţie şi de elevi în şcoală, ilustrată printr-un număr mare de proiecte şi de machete.

Această expoziţie a arătat că munca plină de abnegaţie a cadrelor didactice a dat rodul scontat. Cei 750 de tehnicieni-arhitecţi, care se află în producţie, răspîndiţi în toată ţara, sînt bine pregătiţi profesional, dovedesc în continuare că studiază cu pasiune noutăţile tehnice din construcţii şi că luptă pentru aplicarea lor în producţie pe linia măreţului program de dezvoltare a economiei şi culturii socialiste, trasat de Congresul al III-lea al P.M.R.

Arh. J. FĂINARU

Director al Şcolii tehnice de Arhitectură şi Construcţia oraşelor din Bucureşti

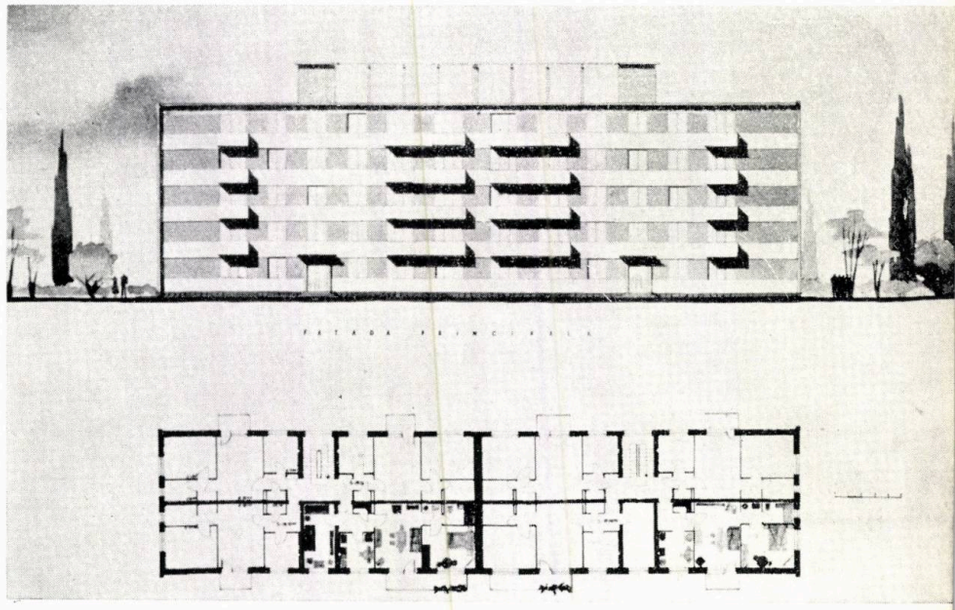

Bloc de locuinţe la Craiova — Tehnician arh. Melania Dănciulescu, D.S.A.P.C. — Craiova

Complex comercial la Valea Sadului — Tehnician arh. H. Beuran, D.S.A.P.C. — Craiova

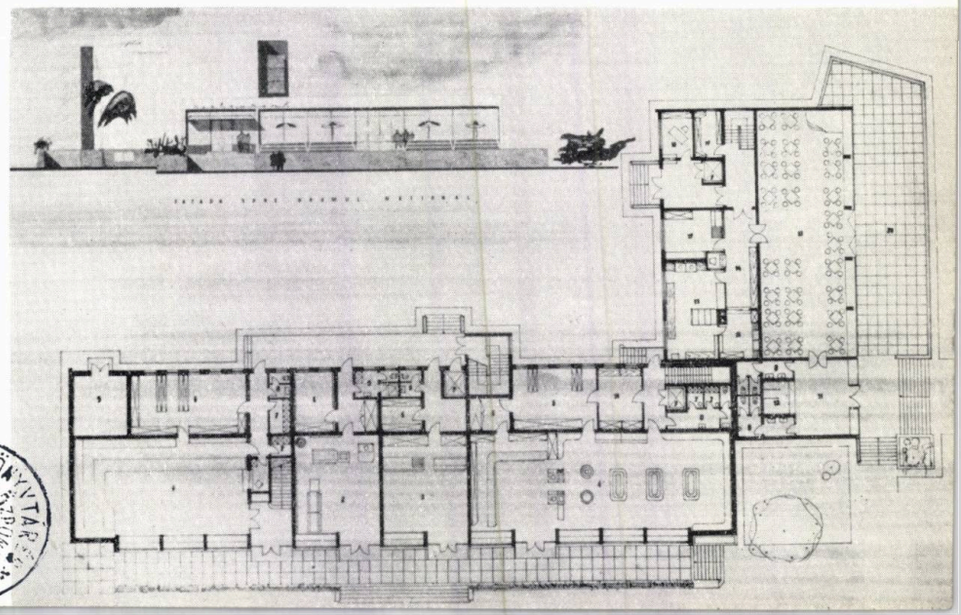

MŰSZAKI KÖNYVTÁR 233

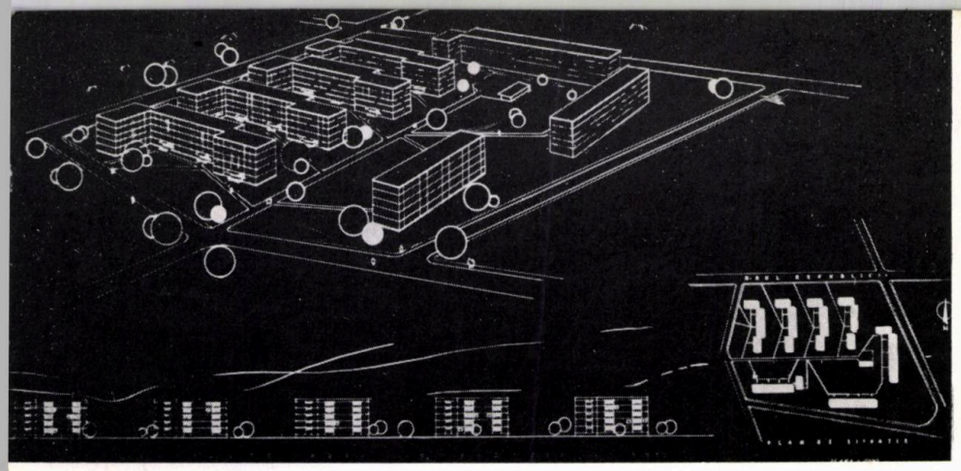

Ansamblu de locuințe la Caracal — D.S.A.P.C. — Craiova.

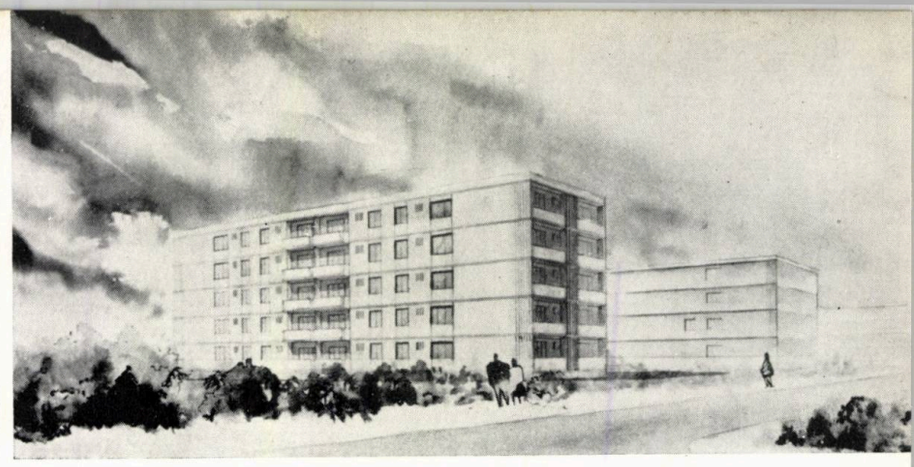

Bloc de locuințe la Craiova — D.S.A.P.C. — Craiova.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

Manifestări la Casa Arhitectului

EXPOZIȚII

În cinstea celei de a 19-a aniversări a eliberării țării noastre de sub jugul fascist, la Casa Arhitectului a fost organizată o expoziție de fotografii reprezentînd realizări din domeniul arhitecturii R. P. Romîne.

★

La 22 august s-a deschis o expoziție a afișului englez, intitulată « Arhitectul în viața cotidiană ».

★

Tot în sălile Casei Arhitectului a avut loc la 3 septembrie deschiderea expoziției U.I.A. — « Arhitectura tehnologiei ». Această expoziție a fost organizată inițial la Londra, în 1961, cu prilejul celui de al VI-lea Congres al U.I.A.

Expoziția alcătuită din 350 de fotografii și panouri cuprinde aspecte reprezentative ale arhitecturii din diferite țări ale lumii. În cadrul expoziției sînt prezentate și o serie de realizări arhitecturale din țara noastră.

DEPLASĂRI DE STUDII

La 31 iulie, un grup de 26 arhitecți a plecat într-o călătorie de studii în R. P. Polonă. Timp de 14 zile arhitecții romîni au vizitat o serie de obiective de arhitectură civilă și industrială din orașele Varșovia, Catovice, Cracovia ș.a.

★

O altă deplasare documentară a avut loc între 25 iulie și 4 august a.c. în R. P. Bulgaria. Cu acest prilej 33 de arhitecți romîni au vizitat orașele Sofia, Tîrnovo, Plovdiv, Nesebar, Varna, Balcic.

★

La 12 septembrie un grup de 20 de arhitecți a plecat în U.R.S.S. Arhitecții romîni au vizitat orașele Moscova Kiev, Leningrad, Riga.

★

În cadrul acordurilor culturale, la 28 august a.c. au plecat în R. P. Polonă 5 arhitecți pentru o perioadă de 2 săptămîni.

Din grupul de arhitecți romîni au făcut parte arh. C. Orban, director adjunct al D.S.A.P.C.—Oradea, arh. I. Sovago (D.S.A.P.C.—Cluj), D. Prodescu (D.S.A.P.C.—Argeș), I. Răducanu (D.S.A.P.C.—Constanța) și M. Cristea (D.S.A.P.C.—Banat).

★

În cadrul acelorași acorduri, arhitecții I. Deșcu de la IPROMET și I. Paiu, arh. șef al orașului Cluj, au făcut o călătorie de 2 săptămîni în R. P. Ungară unde au plecat la 2 septembrie, iar arhitecții A. Naiman, din cadrul ISCAS, și Tr. Popescu de la D.S.A.P.C.—Craiova au plecat în cursul lunii octombrie în Bulgaria.

★

De asemenea, un grup de 3 arhitecți, alcătuit din arh. N. Kepes de la Institutul Proiect—București, C. Popadiuc (D.S.A.P.C.—Suceava) și C. Dobrinescu (D.S.A.P.C.—Craiova) a plecat la 13 septembrie în Uniunea Sovietică, iar arhitecții Violeta Constantinescu din cadrul ISCAS și A. Pop de la D.S.A.P.C.—Galați au plecat la 30 septembrie în R. S. F. Jugoslavia.

★

La 26 august a.c. s-a deschis la Praga — după ce în luna ianuarie a anului în curs fusese prezentată la Bratislava — expoziția de arhitectură romînească organizată de Uniunea Arhitecților din R.P.R. Cu acest prilej a făcut o deplasare în R. S. Cehoslovacă tov. arh. Al. Iotzu.

★

În cursul lunii septembrie a plecat din țară delegația de arhitecți romîni care a participat la cel de al VII-lea Congres al U.I.A. de la Havana și la adunarea generală a arhitecților din Mexic. Delegația a fost compusă din arh. G. Gusti, membru în Comitetul de conducere al Uniunii Arhitecților, Vicepreședinte al C.S.C.A.S., arh. A. Moisescu, secretar al U.A., arh. Gh. Pavlu, membru în biroul U.A., director al ISCAS, arh. O. Doicescu, membru în biroul U.A., arh. R. O. Laurian. La cel de al VII-lea Congres al U.I.A. din Cuba au mai participat arhitecții Gh. Dumitrașcu, secretar al filialei U. A. Dobrogea, director al D.S.A.P.C.—Dobrogea, M. Dima, C. Frumuzache, N. Vlădescu, D. I. Gheorghiu.

VIZITE DE PESTE HOTARE

Între 5—20 august, în cadrul schimburilor culturale, Uniunea Arhitecților a primit vizita unei delegații ungare, compusă din arhitecții Tibor Benedetti și Janos David. Oaspeții au vizitat o serie de realizări arhitecturale și urbanistice din Capitală, Valea Prahovei, Brașov, Galați, precum și noile complexe de odihnă și recreație de pe litoralul Mării Negre.

★

Între 2—11 septembrie a.c. arhitectul american Richard Neutra a vizitat țara noastră la invitația Uniunii Arhitecților din R.P.R. și a Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură, Sistematizare. Richard Neutra a vizitat orașul București, construcțiile de pe litoral și monumentele istorice din nordul Moldovei. La 12 septembrie, în aula Institutului de arhitectură « Ion Mincu », R. Neutra a ținut o conferință cu titlul « Arhitectura, manifestare umană prin excelență ». Conferința a fost însoțită de diapozitive colorate.

MŰSZAKI KÖNYVTÁR DOKUMENTÁCIÓS OSZTÁLYA

Lei, 15 40538

E 1689

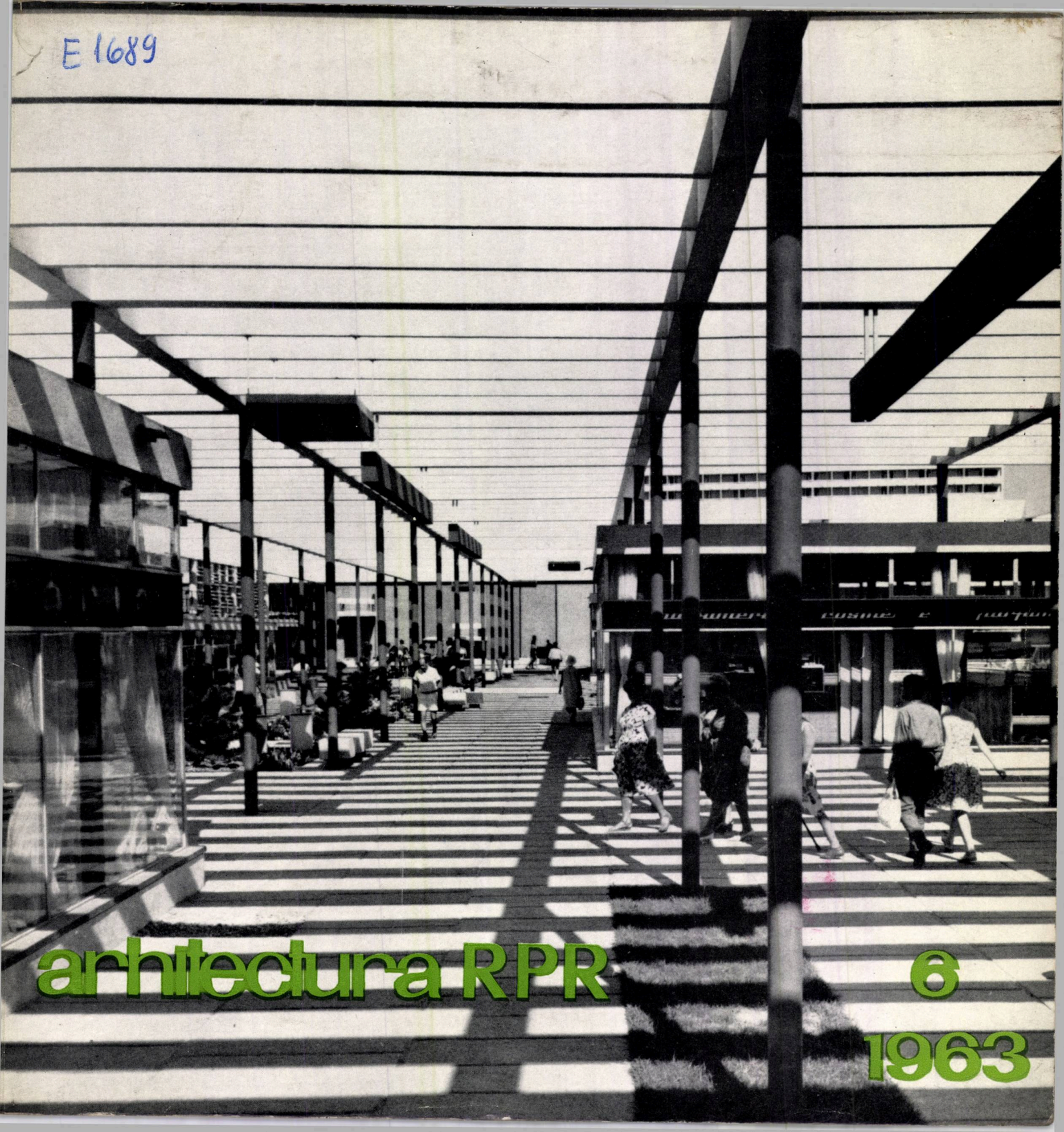

architectura RPR

6

1963

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU CONSTRUCȚII ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

s u m a r

● UNITĂȚI COMERCIALE

Arh. Tiberiu Ricci — ASPECTE DE PRINCIPIU PRIVIND PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ÎN MARILE ANSAMBLURI ORĂȘENEȘTI 3

Arh. Octav Dumitrescu — DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA UNITĂȚILOR COMERCIALE 7

Arh. Aurelia Teodorescu — UNELE ASPECTE ALE PROIECTĂRII REȚELEI COMERCIALE DE ALIMENTAȚIE ȘI DE DESERVIRE 10

Arh. Gheorghe Popov, arh. Gheorghe Sebestyen — CU PRIVIRE LA PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE DE MICRORAION 12

Arh. Ligia Dumitrescu — MAGAZINE PE BD. MAGHERU — BUCUREȘTI 14

Arh. Constantin Săvescu — CENTRUL SOCIAL-CULTURAL ȘI COMERCIAL AL CARTIERULUI ȚIGLINA 1 — GALAȚI 21

Arh. Eugen Cosmatu — COMPLEXE COMERCIALE ÎN MICRORAIONUL « SERG. NIȚU VASILE » — BUCUREȘTI 28

* * * — CENTRU COMERCIAL LA MAMAIA 31

Arh. Nona Florescu — CENTRUL COMERCIAL AL ORAȘULUI ONEȘTI 36

Arh. Gavril Biro — COMPLEX COMERCIAL PE STR. LIBERTĂȚII — TG. MUREȘ 46

* * * — NOI REALIZĂRI DE CONSTRUCȚII COMERCIALE 48

★ ★ ★

Arh. Nicolae Nedelescu — ARHITECTUL HORIA CREANGĂ 52

* * * — PLENARA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. 54

● NOTE

Arh. Mihai Enescu — FIRMELE COMERCIALE — ELEMENTE ALE ESTETICII ORAȘULUI 58

● CRONICA 59

6

ANUL XI NR. 6 (85) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON (redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

UNITĂŢI COMERCIALE

Magazinul de confecţii pentru femei « Bucureşti »

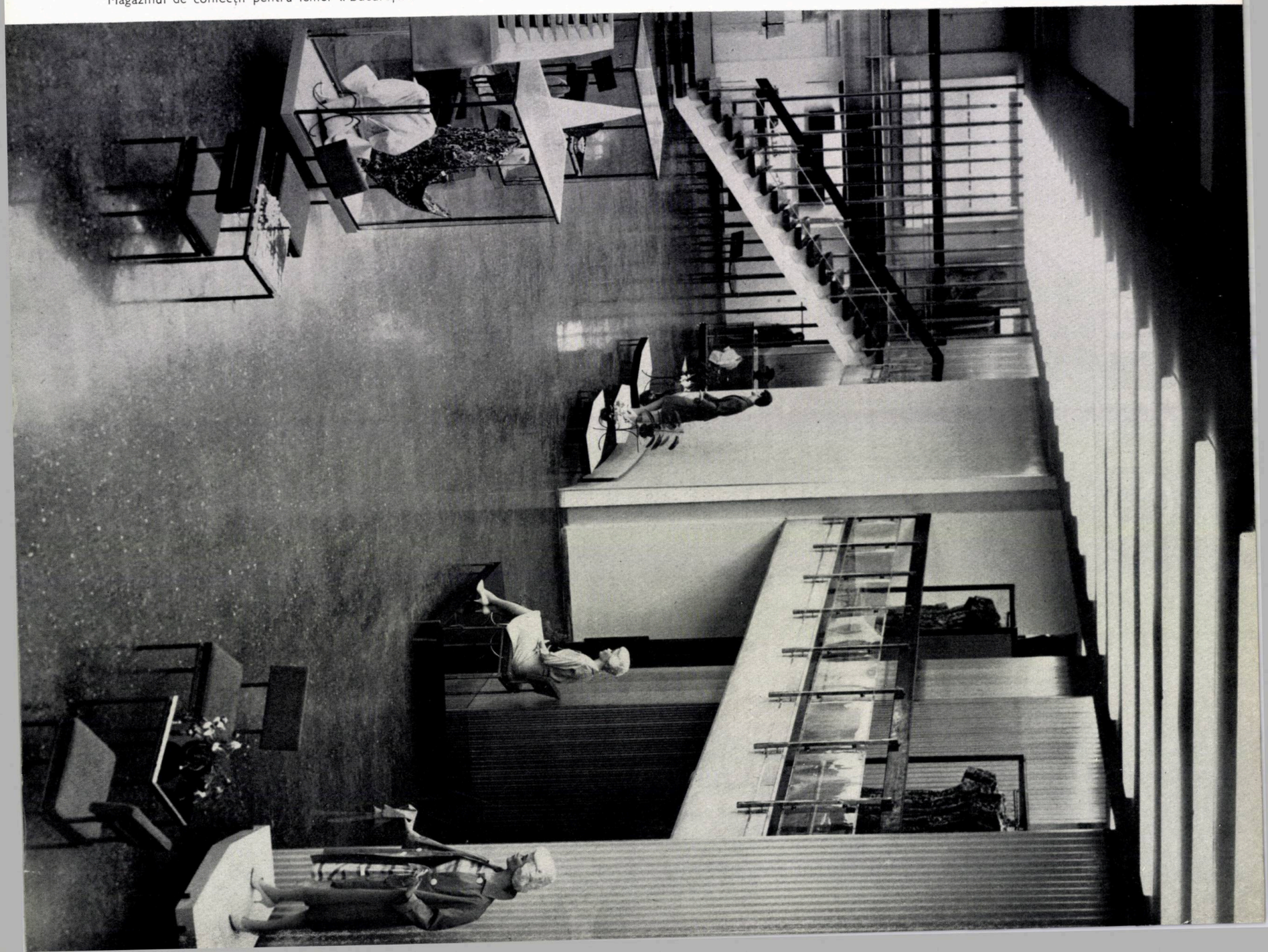

Arh. TIBERIU RICCI
Arhitect şef — Institutul Proiect-Bucureşti

ASPECTE DE PRINCIPIU PRIVIND PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ÎN MARILE ANSAMBLURI ORĂŞENEŞTI

În paginile ce urmează vom încerca să ridicăm cîteva probleme generale — care la ora actuală ni se par mai interesante şi care constituie încă subiecte de discuţie şi de studiu în multe ţări — legate de realizarea în viitor a reţelei şi a dotărilor comerciale ale noilor ansambluri de locuit.

Este vorba de aspectele generale ale reţelei comerciale, legate în special de concepţia urbanistică a ansamblurilor de locuit, de evoluţia în perspectivă a organizării funcţionale a spaţiului de microraion şi de cartier, corelată şi cu creşterea gradului de confort şi a nivelului de trai.

De la început considerăm că trebuie arătat că unele realizări care ilustrează acest număr al revistei marchează — faţă de cele prezentate în numărul anterior al revistei consacrat acestei probleme (1/1961) — o nouă treaptă, o poziţie teoretică şi practică mult evoluată, atît din punct de vedere al concepţiei, dispunerii şi organizării reţelei comerciale în cadrul oraşului, cît şi din punct de vedere al realizării funcţionale şi al expresiei arhitecturale a unităţilor şi centrelor comerciale.

Din punct de vedere teoretic, problema dotărilor comerciale se încadrează în cele două mari acţiuni care se succed şi se împletesc armonios în cazul reconstrucţiei socialiste a oraşelor noastre.

Prima acţiune, de aşa-zisă « terapeutică urbană », de preluare şi de armonizare a fondului valoros moştenit, cuprinde între altele şi completarea reţelei comerciale care se realizează fie prin crearea unor unităţi noi, fie prin readaptarea şi restructurarea unor magazine existente la parterul clădirilor din centrele de « tradiţie » şi cu « vad » ale oraşelor noastre în reconstrucţie.

A doua acţiune mai importantă, căreia i se spune de « chirurgie urbană », urmăreşte înlocuirea fondului existent lipsit de valoare şi schimbarea vechilor trăsături caracteristice ale oraşului, depăşit istoriceşte, cu noile trăsături caracteristice societăţii contemporane.

Această acţiune se caracterizează prin rezolvarea planificată a întregii suprafeţe a oraşului, prin crearea noilor cartiere industriale şi de locuit, inclusiv dotările social-culturale şi celelalte amenajări urbane, armonios şi raţional repartizate pe teritoriile noi construite, astfel ca împreună cu fondul existent — completat şi restructurat — să ducă la crearea condiţiilor optime de viaţă pentru întreaga colectivitate urbană.

Prima acţiune a constituit preocuparea de bază a proiectării din anii trecuţi, pentru mai toate oraşele ţării şi pentru capitală.

În cadrul acestei acţiuni a fost realizată completarea reţelei comerciale, pentru a satisface cerinţele populaţiei de pe arterele şi din cartierele reconstruite. Un bogat material privind aceste dotări comerciale (publicat în revista « Arhitectura R.P.R. » nr. 1/1961) ilustrează în mod elocvent etapa respectivă. Acum putem spune că acest aspect ne preocupă mai puţin.

Noile cartiere şi microraioane, ce se construiesc în mai toate oraşele ţării şi în capitală, ridică probleme noi şi pentru reţeaua comercială, care se realizează acum la altă scară, pe altă treaptă de gîndire, lucru ce trebuie subliniat în mod special.

Primele rezultate obţinute pot fi apreciate în proiectele şi unele realizări publicate în acest număr.

În ultimii ani, la noi în ţară, problema reţelei comerciale a fost soluţionată la treapta marilor ansambluri, a cartierelor şi a microraioanelor care s-au edificat pe terenuri libere sau slab construite, adică în general pe terenuri care au permis rezolvări corespunzătoare realizării unor mari unităţi structurale ale oraşului.

Acest mod de abordare a problemelor arhitecturale la scara ansamblurilor urbanistice a generat particularităţi noi care s-au reflectat favorabil în rezultatele obţinute, privind atît ansamblul cît şi dotările diferitelor reţele social-culturale şi de deservire comercială.

În aceste ansambluri, străzile sau arterele tradiţional comerciale, cu aspectul lor caracteristic oraşelor vechi, cu circulaţia intensă auto şi pietonieră, amestecată şi limitată de fronturile continue ale magazinelor înşirate la parterul clădirilor, au fost înlocuite cu artere largi, înverzite, pe care circulaţia pietonieră şi auto, de mică şi de mare viteză, se poate dezvolta separat şi nestînjenit. Reţeaua comercială din centrele vechi, înşirată întîmplător de-a lungul arterelor comerciale, la parterul

Blocuri noi de locuințe la Onești și centrul comercial

unor clădiri cu spații insuficiente și improprii, a fost înlocuită în aceste ansambluri și microraioane cu clădiri independente cu unul sau două niveluri, concepute și studiate anume pentru a corespunde din toate punctele de vedere celor mai exigente cerințe de igienă, funcționalitate și aspect plastic arhitectural.

În momentul de față se poate afirma că activitatea de proiectare încearcă să facă un nou salt calitativ prin adîncirea și analizarea continuă, mai temeinică, a procesului de transformare socialistă a orașelor noastre. Acest lucru este posibil grație terminării schițelor de sistematizare pentru unele orașe din țară și pentru capitală, fapt care permite ca problemele abordate — pe diferitele preocupări și activități — să poată fi puse mai întîi la scara orașului și apoi a detaliilor de sistematizare a raioanelor, a cartierelor și a microraioanelor. Aspectele noi pe care le ridică problemele astfel studiate, la care trebuie să adăugăm îndrumările și părerile bine conturate ale sectorului de specialitate din C.S.C.A.S., duc la crearea unor noi premize valoroase. Pe baza acestora s-au putut întocmi recent în țară și în capitală o serie de studii de detaliu de sistematizare, în care problemele generale legate de rețelele de deservire, și în special de rețeaua comercială, au primit rezolvări corespunzătoare cerințelor și exigențelor prezente, căutînd ca în paralel să fie satisfăcute și prevederile perspectivei de dezvoltare viitoare.

Menționăm, în acest sens, soluțiile recent prezentate pentru cartierele de sud și vest ale orașului București, în care s-a căutat ca eficiența economică, funcționarea și gradul de confort oferit de dotările de microraion și de cartier, și în special de cele comerciale, să fie rezolvate în diferite variante și studii comparative făcute la nivelul întregului cartier, căutînd astfel să se ajungă la soluționări de principiu la această treaptă urbană. Cu acest prilej s-a ajuns la concluzia că în domeniul studiului și analizei rezolvării dotărilor comerciale, în detaliile de sistematizare a noilor cartiere și raioane mai avem încă multe de făcut ; opiniile sînt încă împărțite, uneori pe criterii subiective, neîntemeiate și nefundate științific.

Rezolvarea rețelei comerciale este privită uneori formal, fie prin prisma asigurării necesarului teoretic — care cîteodată poate satisface cerințele de moment, dar nu și pe cele de perspectivă, — fie prin prisma cerințelor reale ale unor vecinătăți slab dotate, din imediata apropiere a ansamblului nou construit, care modifică astfel indicii tehnico-economici teoretici, atît pentru prezent cît și pentru viitor, neglijînd însă aspectul practic-funcțional al acestor dotații din cadrul ansamblului nou construit. În general, aceste aspecte apar în cartierele care se restructurează și se datoresc lipsei unei documentări exacte corelate cu studiul economic de etapizare.

Pe această linie de gîndire considerăm că este necesar a scoate în evidență unele aspecte de principiu, privind rețeaua comercială de microraion și de cartier, aspecte întîlnite în cursul ultimelor studii efectuate în Institutul Proiect-București și pe care le considerăm încă nerezolvate.

Ne referim în primul rînd la stabilirea temelor și profilelor comerciale pentru cartier și pentru microraion și la dimensionarea lor, în funcție de populația deservită. În momentul de față, această operațiune nu are totdeauna la bază un studiu tehnico-economic general, privind dezvoltarea pe etape a rețelei comerciale a orașului și nici datele furnizate de studii tehnico-economice de specialitate privind rețeaua comercială a raioanelor sau a cartierelor în care urmează a se construi marile unități structurale. Aceste studii ar trebui să cuprindă, pe etape, rezolvarea cu precădere a necesităților unora dintre cartierele din București, slab dotate în momentul de față, și să prevadă în paralel posibilitățile de completare și de îmbunătățire a situației în cartierele în care se vor construi noile ansambluri de locuit. Din lipsa acestor studii au rezultat — așa cum este și firesc — unele supradimensionări sau subdimensionări ale centrelor comerciale din microraioanele nou construite precum și alegerea subiectivă a unor profile comerciale, fapt care se reflectă defavorabil din punct de vedere funcțional prin distribuția periferică a acestora în cadrul compoziției microraionului. Asemenea situații pot fi semnalate în realizarea unor microraioane din ansamblurile « Drumul Taberei », « Balta Albă », « Sergent Nițu Vasile », sau de pe magistralele Giurgiului și Olteniței. De asemenea, privind din punct de vedere economic, menționăm că dimensionarea unor unități este făcută uneori arbitrar, pe considerente subiective și de moment. Motivarea acestor acțiuni prin simpla semnalare a lipsei unităților respective în cartierele învecinate nu poate justifica călcarea principiilor de bună funcționare, sau investirea unor sume în lucrări al căror randament și eficiență

Centru comercial la Mamaia

de viitor apropiat nu apar justificate. Așa se explică faptul că uneori unele unități comerciale care nici nu s-au amortizat încă, se restructurează complet după numai doi-trei ani.

Din cauza lipsei unor date de temă obținute pe baza unor studii tehnico-economice fundamentale, pe etape de dezvoltare a întregului cartier, așa cum am arătat anterior, «centrele comerciale» se amplasează deseori pe contur sau la intersecția unor artere de mare circulație, în scopul de a satisface concomitent și cerințele vecinătăților existente, lipsite în această etapă de o rețea corespunzătoare. Acest lucru duce la supradimensionarea de moment a acestor unități. Tot din necunoașterea etapizării dezvoltării întregului cartier sau raion, unele amplasamente pe conturul microraionului pot duce la crearea unor poli de atracție pentru populația din microraioanele alăturate, pentru care traversarea unei artere intens circulate apare mai comodă și mai ușoară decît traversarea microraionului propriu ; în aceste cazuri, scopul nu a fost atins și studiul teoretic este infirmat de realitate. Practic, aceasta se traduce de obicei în supraaglomerarea unor centre — deși teoretic ele au fost bine dimensionate, — precum și prin lipsa de rentabilitate a celorlalte centre, mai slab frecventate — care, de asemenea, teoretic au fost bine dimensionate.

Se mai poate observa tendința, uneori nejustificată, de a amplasa punctele de imediată necesitate pe conturul microraionului, ceea ce duce la mărirea numărului de clădiri comerciale, la mărirea suprafeței construite și deci și la mărirea personalului de deservire, într-un cuvînt, la creșterea valorii de investiție și de exploatare. În general, formele microraioanelor permit acoperirea razelor optime de deplasare a locuitorilor cu un număr mai mic de centre sau puncte comerciale dispuse în interiorul microraionului decît pe contur. Considerăm că avantajul — discutabil de altfel — al unei aprovizionări mai ușoare, în cazul amplasării punctului sau centrului comercial pe contur, în apropierea unor artere de circulație auto, nu poate în nici un caz echilibra dezavantajul de ordin economic și de confort pe care îl oferă.

Din analiza a numeroase exemple din străinătate, se poate constata că centrele comerciale sînt amplasate în general în interiorul ansamblului, la distanțele considerate maxime admisibile față de extremitățile lui, folosind astfel o concentrare și o comasare optimă a rețelei comerciale. În majoritatea realizărilor, pentru o populație de 4 500 pînă la 6 000 de locuitori, nu apar unități mici comerciale împrăștiate la distanțele minimale pietoniere de cca. 300 m, iar atunci cînd ele apar sub formă de puncte comerciale, acestea se limitează la strictul necesar alimentar. Trebuie menționată consecventa amplasare a acestor centre de imediată necesitate în interiorul ansamblului, fapt care permite liberarea arterelor intens circulate de publicul cumpărător și elimină blocarea circulației cu aprovizionarea acestor centre.

Analizînd mai departe acest aspect, se poate constata că economiile se amplifică considerabil în cazul microraioanelor de proporție mică sau medie, prin comasarea punctelor comerciale de necesitate imediată cu centrele comerciale de microraion — unul sau două în aceste cazuri, — astfel ca printr-un singur magazin alimentar cu autoservire să se poată asigura toate aceste necesități, realizîndu-se concomitent un randament și o eficiență economică maximă, la un grad de confort mărit. Deși infirmat anterior de unii, sistemul de autoservire dă astăzi la noi, ca și în alte țări, rezultate din ce în ce mai bune și el va putea fi treptat generalizat în sectorul alimentar și extins în sectorul industrial. Dacă la aceste considerente se vor adăuga și posibilitățile de amortizare a investițiilor, în strînsă corelare cu uzura lor normală, și deci cu prevederea posibilităților de readaptare continuă a acestor spații, vom ajunge la concluzia că este necesar să se comaseze pe cît posibil micile unități de necesitate imediată, în cît mai puține locuri, în spații cît mai mari, astfel concepute încît să permită și o variabilitate spațială viitoare.

Centrul social-cultural și comercial al cartierului Țiglina 1 — Galați

În țările socialiste eficiența economică nu poate fi concepută separat de asigurarea în paralel a condițiilor, considerate optime, de deservire a populației din microraion, cartier și raion. Aceste două aspecte « eficiență și confort » sînt prezentate curent prin analizarea lor comparativă, în studiile de detaliu de sistematizare, în care soluționarea rețelei de microraion și cartier este făcută în două sau trei trepte de deservire, iar amplasarea centrelor comerciale este făcută în interiorul sau pe conturul microraioanelor. În această privință trebuie, de asemenea, să subliniem că studiile întocmite în străinătate nu au stabilit încă concluzii definitive, astfel că apar soluționări recente îmbrățișînd toate aspectele rezultate din combinarea acestor elemente — cu două sau trei trepte de deservire — pe contur sau în interiorul microraionului. Aici trebuie subliniat că unele studii recente folosesc în general amplasarea centrală a dotărilor comerciale, obținîndu-se astfel distanțe minime cu concentrări maxime de investiție. Ceea ce se poate desprinde din studierea acestei documentații este că alegerea unei soluții depinde în final de obținerea unui raport cît mai favorabil între cei doi parametri : cost sau eficiență economică, raportați la funcțiunea materializată prin distanța pietonieră acceptată în acest moment ca maximă admisibilă. Această distanță maximă variază, de asemenea, în funcție de loc, obiceiuri, precum și de perspectiva viitoare, în ceea ce privește modul de organizare a timpului liber și de dezvoltare a mijloacelor proprii și în comun de transport ale locuitorilor acestor ansambluri.

După cum reiese dintr-un studiu comparativ publicat recent, privind dotările social-culturale, pentru microraioane de 6—8 000 și 12—14 000 de locuitori — în institutele de proiectare-tip și de experimentare din U.R.S.S. s-au tras unele concluzii privind dotările comerciale, luînd în considerare factorii economici și de confort amintiți mai sus. Din acest studiu rezultă folosirea unei singure clădiri în centrul de microraion, în locul cîtorva clădiri separate, așa cum se efectua anterior. În general, programul acestor clădiri conține și cantine, combinate de servire socială, administrația locuințelor etc. Ca o consecință a acestor comasări se obține o folosire mai rațională a teritoriului și o reducere a costului de exploatare a unităților respective, precum și o reducere a lucrărilor inginerești de microraion. Pornind de la condițiile de organizare

Magazin alimentar pe calea Griviței — București

Magazin de galanterie în blocul de locuințe « Dinamo » de pe șos. Ștefan cel Mare — București

optimă a deservirii populației, în toate schemele de principiu, aceste clădiri sînt amplasate în centrele geometrice ale microraioanelor și cartierelor de locuit. În ceea ce privește distanțele acceptate pentru asigurarea acestor condiții — considerate optime — ele sînt precizate la 350—400 m pentru centrele de microraioane și la 1 000 m pentru cele de cartier, adică în limitele posibilităților curente de deplasare pietonieră.

Mai trebuie semnalat că în cazurile speciale, cînd distanțele maxime de 400 m pentru centrele de necesitate imediată nu pot fi realizate, mai ales în raioanele mari, cu forme alungite, cuprinzînd 12—14 000 de locuitori — se admit suplimentar puncte de mică capacitate sau « blocuri de deservire primară », acestea reprezentînd filiale ale centrelor din microraioanele respective.

Referindu-ne la reconstrucția unor cartiere necorespunzător dotate, considerăm că este necesar să se analizeze sub aspectul eficienței economice, posibilitatea atacării, o dată cu execuția primelor ansambluri de locuit, a centrului comercial de cartier, care s-ar putea dezvolta în acest caz pe etape, preluînd treptat populația nou cazată. Acest lucru ar contribui, pe de o parte, la o corectă alegere și amplasare a profilelor de microraion, suplinindu-se totodată și lipsurile acute ale cartierului, iar pe de altă parte ar înlătura supraaglomerarea centrului de microraion cu populația din vecinătățile imediate, lipsite de dotări comerciale corespunzătoare.

Privită tot prin prisma eficienței economice, problema profilelor comerciale — atît pentru cele de microraion cît și pentru cele de cartier — ar trebui revizuită în ceea ce privește posibilitatea de comasare a acelor profile care necesită utilaje și agregate similare, obținîndu-se astfel serioase economii de investiție, creșterea rentabilității și reducerea costului de exploatare. De asemenea ar trebui studiate mai atent posibilitățile de comasare a unor servicii și anexe comune, necesare personalului de serviciu, care de cele mai multe ori sînt dimensionate pentru fiecare magazin în parte, ca și cînd acestea ar fi exploatate de firme comerciale cu capitaluri diferite. Tot din această cauză, spațiul este des compartimentat, aspectul magazinelor este neplăcut și neprimitor, iar posibilitățile viitoare de a tipiza și reprofila complexul comercial sînt mai reduse.

Pe aceeași linie trebuie semnalat că unitățile UCECOM sînt încă tratate independent de rețeaua comercială a orașului, care cade în sarcina directă a secțiunilor comerciale ale sfaturilor populare. Din această cauză se întîlnesc foarte des rezolvări independente ca amplasament și legături tehnice edilitare pentru rețeaua UCECOM și restul rețelei comerciale. Aceste rezolvări se reflectă desigur nefavorabil atît ca funcțiune cît și ca eficiență economică.

Aceste aspecte — considerate uneori neînsemnate — duc la soluționări costisitoare și la creșterea suprafeței construite, care se amplifică simțitor dacă o considerăm la scara întregii investiții pe oraș și pe republică. În concluzie, problemele și aspectele semnalate în acest articol ar trebui să constituie o preocupare în viitoarele studii tehnico-economice sau de detaliu, din toate institutele de proiectare, urmînd ca pe baza rezultatelor noi obținute să se poată trage unele concluzii mai puțin subiective, găsindu-se un punct de vedere comun, considerat în prezent și în viitorul apropiat ca optim.

Magazin alimentar pe calea Griviței — București

Arh. OCTAV DUMITRESCU
Director adjunct al Direcției Investiții — Construcții din M.C.I.

DEZVOLTAREA ŞI MODERNIZAREA UNITĂŢILOR COMERCIALE

Dezvoltarea comerțului socialist în țara noastră oglindește mărirea producției și consumului de produse alimentare, industriale și de alte bunuri necesare satisfacerii continue a nevoilor mereu crescînde ale populației, datorită ridicării bunăstării materiale și culturale a oamenilor muncii.

În cadrul planului de dezvoltare a economiei naționale în anii 1960—1965, desfășurarea comerțului socialist este determinată de schimbările importante privind nivelul și forma socială a producției care se realizează în această perioadă.

Ritmul susținut al industrializării socialiste determină creșterea însemnată și necontenită a fondului de mărfuri care urmează a fi pus la dispoziția populației prin comerțul socialist.

Prin Directivele Congresului al III-lea al P.M.R. se prevede, în perioada 1960—1965, dublarea volumului de desfacere a mărfurilor, media anuală de creștere fiind de circa 12% pe an, față de 8,5% din perioada anilor 1955—1960. Creșterea venitului populației și producția de noi și variate sortimente de bunuri de consum a necesitat o analiză mai aprofundată a organizării desfacerii mărfurilor și o dezvoltare corespunzătoare a bazei tehnico-materiale a comerțului socialist.

Pentru dezvoltarea acestei baze se prevede realizarea pînă în 1965 a circa 5 000 unități noi pentru desfacerea mărfurilor cu amănuntul; totodată, pentru păstrarea și livrarea în bune condiții a fondului de marfă sporit, se vor construi depozite moderne pentru comerțul cu ridicata, care asigură aprovizionarea acestor magazine.

În perioada anilor 1960—1963 s-au realizat cca. 480 000 m^2 suprafață comercială nouă pentru unități de desfacere cu amănuntul și alimentație

publică și s-au dat în funcțiune 67 000 m² depozite, în afară de silozuri de cereale, legume și fructe, realizate de cooperație. În cursul anului 1964 sînt asigurate condiții pentru a se realiza peste 150 000 m² de noi unități și cca. 50 000 m² depozite pentru comerțul cu ridicata.

Apare clară necesitatea, ca odată cu dezvoltarea și sistematizarea orașelor, să fie soluționate corespunzător și problemele privind spațiile comerciale, de prestații și depozitele pentru desfășurarea comerțului socialist.

În dimensionarea acestor spații este necesar să se țină seama de creșterea volumului de mărfuri și a consumului pe o perioadă de circa 10—15 ani.

Pe baza măsurilor luate de Ministerul Comerțului Interior și a experienței obținute în proiectare s-a realizat o grupare și repartizare mai rațională a magazinelor în dezvoltarea rețelei comerciale a unor orașe, din care menționăm centrele principale din Ploiești, Baia Mare, Iași, Bacău, Suceava, Galați, Deva, Onești și altele. De asemenea, trebuie menționate și realizările obținute la unele unități comerciale în cadrul centrelor de cartier cum sînt cele de la Galați (Țiglina I), Cluj, Timișoara, Brașov și București (calea Griviței, magistrala Nord-Sud, cartierul Pajura etc.), precum și într-o serie de stațiuni balneo-climaterice (Mamaia, Eforie, Mangalia, Olănești, Sovata).

În anii următori, se va continua construirea unor centre comerciale în alte orașe ale țării, ca Suceava, Baia Mare, Ploiești, Pitești, Rîmnicul Vîlcea, Piatra Neamț; s-au luat de asemenea măsuri pentru terminarea cît mai curînd a centrelor comerciale din Onești și Calan.

În realizările obținute s-au constatat însă și unele lipsuri și deficiențe care au diminuat uneori eficiența economică a investițiilor alocate sau au creat dificultăți în aprovizionarea populației din unele cartiere noi. Au fost frecvente cazurile cînd spațiile comerciale nu au fost puse în funcțiune odată cu darea în folosință a blocurilor de locuințe, iar în unele cazuri au fost omise sau amînate într-o etapă ulterioară.

Aceste deficiențe s-au datorat, în primul rînd, fragmentării pe mai mulți beneficiari a fondurilor de investiții privind dezvoltarea unităților comerciale și lipsei la cei mai mulți din acești beneficiari, a personalului competent tehnic, cunoscător al tehnologiei, proiectării și construcției unităților comerciale.

Pentru eliminarea acestor lipsuri, Ministerul Comerțului Interior a preluat și investițiile privind dezvoltarea tehnico-materială a unităților comerciale din cadrul sfaturilor populare regionale și va coordona și investițiile importante din sistemul Centrocoop și Ucecom.

Aceasta a creat posibilitatea unui control mai eficient asupra aplicării unor criterii necesare pentru dezvoltarea în bune condiții a unităților comerciale, ca:

— realizarea unei rețele de unități comerciale moderne, corespunzătoare ca structură și raționale ca distribuție și capacități;

— extinderea specializării unităților, fără exagerări;

— gospodărirea judicioasă a fondurilor de investiții prin folosirea cît mai intensă a suprafețelor construite și a capacităților existente, precum și fundamentarea temeinică a eficienței economice a acestora;

— dezvoltarea formelor noi în comerț (autoservire, expunere deschisă, plată directă la vînzător etc.);

— prevederea spațiilor necesare magazinelor de desfacere și depozitelor alimentare;

— dotarea unităților cu utilaje și mobilier cît mai corespunzător procesului tehnologic, care să permită creșterea productivității muncii în comerț, îmbunătățirea condițiilor de servire a populației și securitatea muncii lucrătorilor;

— tipizarea pe cît posibil a gabaritelor la mobilierul diferitelor unități specializate;

— specializarea unor întreprinderi pentru confecționarea mobilierului comercial și controlul acestui mobilier prin omologarea prototipurilor;

— reducerea costurilor și reglementarea valorilor tuturor spațiilor comerciale;

— îndrumarea privind folosirea celor mai adecvate materiale în execuția construcțiilor și finisarea unităților;

— îndrumarea și avizarea întregii activități de proiectare privind dezvoltarea spațiilor comerciale din toate orașele țării;

— controlul execuției prin îndrumări tehnice date constructorului pe teren și urmărirea scurtării termenelor;

— punerea în funcțiune a spațiilor comerciale din cartierele noi de locuințe o dată cu terminarea apartamentelor.

Pentru asigurarea dezvoltării în cît mai bune condiții a unităților comerciale, începînd din anul 1962 Ministerul Comerțului Interior a elaborat unele normative privind tehnologia și procesul de funcționare a diferitelor activități comerciale, pe specific de magazine, precum și o serie de schițe directive de mobilier, în care s-au indicat gabarite, forme și materiale de confecționare. Multe piese au fost realizate și omologate ca prototipuri care pot fi utilizate în proiectare.

Acest material a fost difuzat organizațiilor comerciale și de proiectare și multe obiecte de mobilier au fost prezentate cu diverse ocazii.

Pentru îmbunătățirea proiectelor privind dezvoltarea spațiilor comerciale, Ministerul Comerțului Interior va continua colaborarea cu toate institutele de proiectare care lucrează pentru acest sector. Această colaborare va trebui intensificată, avînd în vedere creșterea activității comerciale și de prestații din țara noastră.

Pe baza experienței anilor trecuți și pe baza documentației din străinătate, Ministerul Comerțului Interior este în curs de revedere a unor principii privind îmbunătățirea, organizarea și dezvoltarea unităților comerciale din țara noastră.

În acest sens, pentru realizarea complexelor comerciale în cadrul microraioanelor orășenești, a spațiilor comerciale de la parterul blocurilor de locuințe sau a centrelor comerciale noi sau vechi din orașe, un accent deosebit se va pune pe reducerea spațiilor construite și a utilităților și instalațiilor, organizarea desfacerii mărfurilor operativ și economic și pe obținerea unui aspect atrăgător al unităților, pentru ca, în afara asigurării unei deserviri cît mai ușoare a publicului, unitățile comerciale să formeze și un element de înfrumusețare a orașelor noastre.

Gruparea unităților comerciale în complexe de sine stătătoare, comasarea lor cu diferite obiective social-culturale (cinematografe, biblioteci, expoziții etc.) precum și cu o serie de unități de prestații, creează premizele realizării unor complexe comerciale ample, mai economice, și care vor permite cele mai moderne fluxuri tehnologice pe baza noilor principii de aprovizionare și depozitare, precum și o rapidă deservire a publicului consumator. Acest sistem nu exclude însă și organizarea de unități comerciale la parterul unor blocuri de locuințe și administrative sau a altor clădiri, care, prin amplasament, necesități urbanistice și de aprovizionare a populației, impun această soluție.

Adoptarea sistemelor de vînzare prin autoservire și expunere directă, contactul direct al cumpărătorului cu marfa vor fi extinse la o gamă și mai variată de produse alimentare. Aceste sisteme vor cuprinde și multe sortimente din cadrul mărfurilor industriale, în special cele de uz casnic și gospodăresc. Comasarea diferitelor magazine într-un complex raionat, va da posibilitatea alegerii de către cumpărător a mărfurilor dorite, va scurta timpul de aprovizionare al acestuia, va ridica nivelul de confort și prezentare al produselor.

Sistemul care va fi studiat în acest scop va reduce suprafața necesară și va comasa spațiile destinate depozitelor, grupurilor social-sanitare, camerelor frigorifice sau ale altor lucrări cu caracter general care, în soluția magazinelor izolate, reprezentau suprafețe destul de mari.

Din analiza pe teren a construcțiilor realizate s-a constatat în unele cazuri că proiectanții au dat importanța cuvenită aspectului arhitectural al complexelor comerciale sau magazinelor, dar au neglijat unele probleme funcționale și de organizare a anexelor.

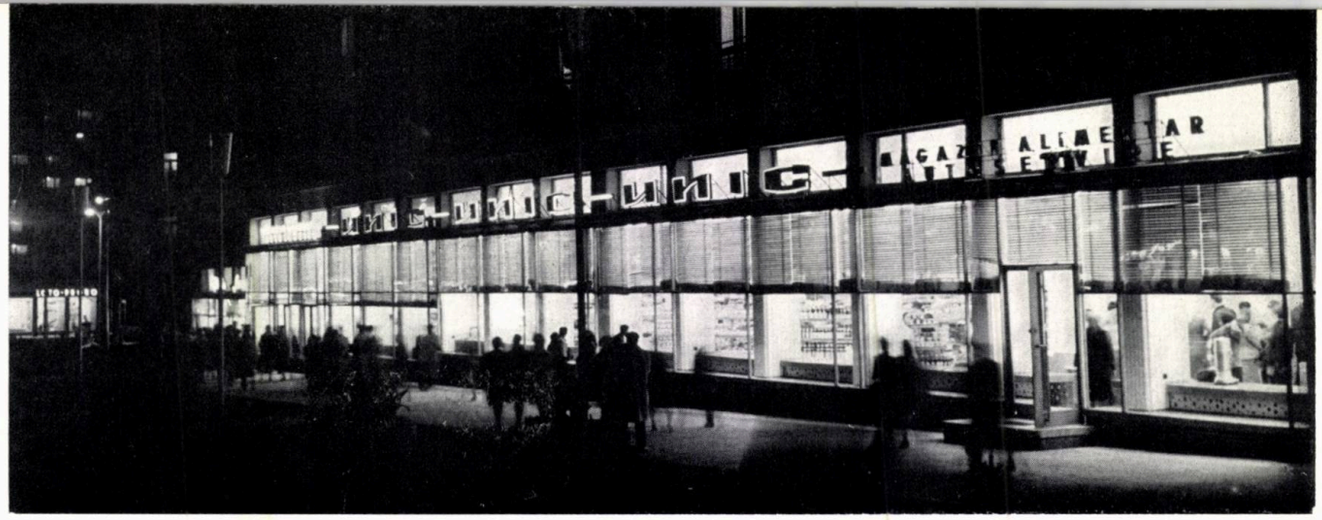

Magazinul alimentar «Unic» din Iași

Astfel, la unele magazine alimentare, pentru desfacerea pîinii, cărnii, produselor lactate, legume-fructe etc. și chiar la unele magazine cu produse industriale, nu s-au asigurat intrări de servicu pentru aprovizionarea cu mărfuri și accesul personalului, iar depozitele nu au fost dimensionate corespunzător, în raport cu suprafața magazinelor.

Alegerea materialelor de finisare este o problemă importantă de care trebuie să se țină seamă la elaborarea documentațiilor, mai ales în ceea ce privește uzura la care sînt supuse unele părți ale construcțiilor comerciale cum sînt pardoselile, unele porțiuni de stîlpi și pereți, ușile de acces ale publicului sau cele de serviciu și de aprovizionare cu mărfuri etc. Încadrarea acestor lucrări în normativele de execuție curente nu este corespunzătoare construcțiilor comerciale și în acest domeniu nu s-a colaborat în suficientă măsură cu întreprinderile producătoare de materiale de construcții și nici cu întreprinderile de execuție.

Ministerul Comerțului Interior și proiectanții trebuie și pot să ceară producerea unor obiecte și materiale care să corespundă necesităților lucrărilor proiectate.

Un pas important în rezolvarea acestor probleme este conlucrarea realizată între Ministerul Comerțului Interior, Institutul de Proiectare «Proiect-București» și Ministerul Industriei Construcțiilor privind dezvoltarea și construirea unor unități comerciale și de prestații, ca de pildă extinderea hotelului «Athenée-Palace» din București, noul hotel de 500 locuri de pe Calea Griviței din București, extinderea hotelului «Carpați» din Brașov etc.

Pentru anul 1964 s-a prevăzut în planul de îmbunătățiri un program vast de lucrări pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a comerțului.

Multe institute de proiectare, organizații comerciale și întreprinderi de construcții sînt antrenate de pe acum în realizarea acestui program complex.

Forme noi de activitate comercială vor completa preocupările de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a comerțului socialist, prin realizarea de campinguri și moteluri, precum și de noi hoteluri-cabane, ștranduri, cafenele, baruri, cluburi etc.

★

În afara dezvoltării unităților comerciale noi, comerțul socialist din țara noastră își desfășoară activitatea într-o rețea destul de importantă, în construcții vechi.

Modernizarea magazinelor din această rețea a constituit o preocupare pentru unele întreprinderi comerciale, dar rezultatele obținute pînă în prezent nu au fost mulțumitoare.

Apariția chiar în centrul orașului București a unor unități noi, moderne, distonează cu multe unități din clădirile vechi care în majoritatea cazurilor au rămas și ca structură și ca sistem de desfacere a mărfurilor, în situația din trecut.

Cele cîteva modernizări nu au contribuit decît în mică măsură la schimbarea aspectului comercial pe care îl are centrul capitalei.

Același lucru se întîmplă în majoritatea orașelor mari din țară în care centrele nu au fost încă modernizate.

Pentru remedierea acestei situații, Ministerul Comerțului Interior a inițiat în anul acesta luarea unor măsuri menite să îmbunătățească aspectul unităților comerciale vechi, în primul rînd în capitală, pe principalele artere ale orașului.

În acest scop, s-au prevăzut fonduri în planul de investiții pe anul 1964 și se lucrează la stabilirea profilului nou al vechilor magazine, comasarea lor acolo unde este cazul, introducerea noilor forme de vînzare în măsura posibilităților de amenajare a construcțiilor existente și eșalonarea lucrărilor, astfel ca aprovizionarea populației să nu fie stînjenită de deschiderea șantierelor. Numărul acestor unități fiind destul de mare, modernizarea lor nu va putea fi realizată decît etapizat, programul inițiat în acest sens prevăzînd o eșalonare pînă în 1966. Concomitent cu modernizarea unităților centrale se continuă aceeași acțiune și în celelalte raioane ale capitalei, precum și în principalele orașe ale regiunilor. Tot în cadrul lucrărilor pe anul 1964, s-a înscris în plan modernizarea unor unități hoteliere și restaurante din unele orașe, cum sînt: hotelul și restaurantul «Transilvania» din Oradea, hotelul și restaurantul «Continental» din Cluj, hotelurile și restaurantele «Păltiniș» și «Bulevard» din Sibiu, complexul hotelier și de alimentație publică «Minerva» din Craiova și altele.

Prin modernizarea magazinelor și a spațiilor de alimentație publică din clădirile vechi se înțelege amenajarea și adaptarea acestora pe cît posibil la noile forme ale activității comerciale, ridicarea gradului lor de confort și de deservire a publicului și asigurarea unui aspect corespunzător activității din aceste unități.

În acest sens, menționăm că se vor evita transformări de structură sau fațade, modificările care se vor aduce fiind de natură a pune în valoare clădirea sau magazinul și de a le prezenta mai luminos, contribuind astfel la îmbunătățirea aspectului urbanistic al zonei respective.

Iluminarea corespunzătoare a interioarelor, firme și reclame luminoase exterioare, adaptarea vitrinelor astfel ca acestea să contribuie la valorificarea magazinelor, transformîndu-se în expoziție de mărfuri, sînt cîteva elemente principale care trebuie să stea la baza modernizării. Schimbarea profilului unor unități comerciale, comasarea altora, sau introducerea unor forme de vînzare moderne vor fi stabilite pe baza unui calcul bine documentat al eficienței economice și pe baza necesarului de sortimente comerciale care trebuie asigurate populației din zona respectivă.

Arh. AURELIA TEODORESCU
Şeful Secţiei clădiri social-culturale din C.S.C.A.S.

UNELE ASPECTE ALE PROIECTĂRII REŢELEI COMERCIALE DE ALIMENTAŢIE ŞI DE DESERVIRE

Etapa desăvîrşirii construcţiei socialiste, pe care o străbate în prezent ţara noastră şi care se caracterizează prin dezvoltarea într-un ritm rapid a economiei naţionale şi prin creşterea veniturilor populaţiei, creează premisele pentru o activitate comercială din ce în ce mai bogată şi mai variată. Comerţul socialist, formă de circulaţie a mărfurilor, joacă un rol de mare însemnătate în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Pentru a se putea satisface creşterea continuă a volumului de desfacere a mărfurilor, este necesar ca baza tehnico-materială a comerţului socialist să se dezvolte pe măsura creşterii acestui volum. Dezvoltarea bazei materiale a stat şi stă în atenţia atît a beneficiarilor de investiţii ai marilor complexe de locuinţe realizate sau în curs de realizare, cît şi a organelor centrale care îndrumează această activitate în diferitele sectoare şi anume: M.C.I., CENTROCOOP, UCECOM, C.S.P., C.S.C.A.S etc.

Într-un regim socialist nu este posibilă organizarea unei reţele comerciale corespunzătoare ritmului de dezvoltare a comerţului socialist, fără o planificare raţională a creşterii bazei materiale, planificare care trebuie să asigure principiile de bază şi direcţiile importante ale acestei dezvoltări, referitoare atît la organizarea propriu-zisă a funcţionării reţelei comerciale, cît şi la problemele legate de modul de rezolvare a construcţiilor propriu-zise.

Complexitatea acestor aspecte, care se intercondiţionează, impune colaborarea strînsă a mai multor organe centrale de stat care să asigure, pe sectoare, normativele după care trebuie să se desfăşoare activităţile menite să asigure o bună deservire a populaţiei cu unităţi comerciale, de alimentaţie publică, deservire, prestaţii etc.

O parte importantă în asigurarea unei reţele complexe de deservire o reprezintă modul de rezolvare a construcţiilor.

Reconstruirea unor cartiere importante din oraşele noastre, sau construirea unor unităţi urbane noi impune realizarea, în acelaşi ritm cu locuinţele, şi a unităţilor comerciale şi de deservire. Amploarea unor teme şi diversitatea aspectelor ridicate de organizarea raţională a acestei deserviri, a scos la iveală o serie de probleme legate de proiectarea construcţiilor comerciale şi de deservire, care trebuiau clarificate, pentru a se asigura o proiectare corespunzătoare din toate punctele de vedere.

În general, proiectarea spaţiilor comerciale şi de deservire prezintă două aspecte importante şi anume:

— organizarea şi repartizarea teritorială a unităţilor respective;
— rezolvarea unităţilor respective ca spaţiu, capacitate, sistem de funcţionare, utilaje şi mobilier etc.

Pentru o justă organizare şi repartizare teritorială, normele de determinare a capacităţii unităţilor comerciale, exprimate în număr de locuri de vînzare la 1 000 locuitori şi în procente de repartiţie pentru diferitele trepte de deservire, conform normelor stabilite de M.C.I., indică cifrele din tabela alăturată.

Aceste norme sînt medii pe ţară pentru oraşe, avînd un caracter orientativ, şi urmînd a fi adoptate specificului fiecărui oraş.

La magazine, pentru fiecare loc de vînzare s-a stabilit o suprafaţă utilă medie a sălilor de vînzare şi anexelor necesare depozitării de 32 m² suprafaţă totală utilă (din care 18 m² sală de vînzare), iar pentru alimentaţia publică, 4 m² suprafaţă utilă (din care 1,5 m² sală de consumaţie) pentru un loc din sala de consumaţie, în care se includ şi anexele necesare.

Pentru unităţile de deservire ale cooperaţiei meşteşugăreşti, normele uzuale folosite actualmente de UCECOM şi incluse şi în materialul de îndrumare dat de C.S.C.A.S. pentru sistematizarea zonelor de locuinţe — norme în curs de experimentare — stabilesc pentru categoriile curente numărul de cooperatori necesari pentru 1 000 locuitori şi suprafaţa utilă necesară unui cooperator, suprafaţă care variază între 5 şi 20 m² pentru un cooperator, în funcţie de specificul respectiv. În materialul de îndrumare dat pînă în prezent lipsesc indicaţiile de principiu referitoare la repartizarea teritorială a acestor unităţi, repartizarea acestora indicîndu-se de la caz la caz prin temele ce se întocmesc de organele cooperatiste locale.

Unităţile de prestaţii de servicii diverse ca oficiile poştale, agenţii C.E.C., agenţii O.N.T., sedii I.L.L. etc., nu au fost pînă în prezent reglementate prin norme de determinare a capacităţii în raport cu zonele de locuit deservite, precizarea lor făcîndu-se de la caz la caz de beneficiarii locali respectivi.

Pentru realizarea unei reţele cît mai judicioase de unităţi comerciale de alimentaţie, deservire şi prestaţii, în cadrul detaliilor de sistematizare, pe baza principiilor directoare din schiţele de sistematizare, se stabileşte capacitatea unităţilor respective, conform normelor şi indicaţiilor arătate mai sus, repartizîndu-se pe diferitele trepte de deservire: puncte comerciale, complexe comerciale, ca dotări ale microraionului, centre de cartier, centre orăşeneşti. La stabilirea unităţilor noi, necesarul care urmează a se realiza se obţine din corectarea datelor ce rezultă din aplicarea normelor raportate la populaţia deservită cu elementele corespunzătoare unităţilor existente care se păstrează în continuare cu aceeaşi destinaţie.

Teoretic vorbind, lucrurile par simple, problema putînd fi uşor rezolvată. Experienţa ultimilor ani, în care realizarea reconstrucţiei oraşelor a căpătat o nouă orientare, perspectiva ansamblului unitar şi armonios din toate punctele de vedere, subordonînd soluţiile de detaliu şi obligînd realizările primelor etape să se încadreze în ansamblul final, ne-a arătat însă că nu în toate cazurile de reconstrucţii problemele au fost rezolvate la nivelul unei organizări optime.

	Micro-raion	Centru de cartier	Centru oraş	Locuri de vînzare la 1 000 de locuitori	Locuri în sălile de consumatori la 1 000 locuitori
	Procent din totalul suprafeţei rezultate din norme				
Magazine alimentare	75—70	15—10	20—10	10	—
Magazine nealimentare	40—20	30—25	55—30		
Alimentaţie publică	40—30	35—30	40—25	—	35

Astfel, în unele detalii de sistematizare nu au fost aplicate corect normele de determinare a capacității unităților comerciale și de alimentație publică, luîndu-se în considerare o populație corespunzătoare unor raze de deservire prea mari, sau considerîndu-se o zonă de influență prea largă pentru unitatea respectivă, ca de pildă în cazul cartierului « Petre Gheorghe » din Baia Mare. Acest sistem de calcul duce la mărirea nejustificată a unor unități, obligînd o parte din populație să parcurgă distanțe prea mari chiar pentru procurarea mărfurilor necesare aprovizionării zilnice.

În alte cazuri, volumul construcțiilor comerciale propuse nu a fost determinat pe baza normelor respective, propunerile fiind sau prea mari sau prea mici față de datele rezultate din aplicarea normelor.

Repartizarea teritorială a totalului, rezultat ca necesar pentru zona respectivă, a fost propusă uneori fără a avea în vedere realizarea unor unități raționale din punct de vedere al rentabilității în exploatare, unități de același specific fiind prevăzute cu capacități mici și prea apropiate unele de altele. Prevederea unor unități mai mari, la distanțe mai raționale din punct de vedere al deservirii, ar fi putut determina condiții de funcționare cu o regie mai mică, cu cheltuieli de exploatare mai reduse și deci cu o rentabilitate mai mare. În această situație au fost prezentate unele unități de deservire UCECOM din cartierul « V. I. Lenin » din Deva, sau cartierul « Victoria-Tolbuhin » din Brăila.

O deosebită importanță în repartizarea teritorială a acestor unități o prezintă problema amplasării centrului de cartier care, datorită complexității și amploarei lui — în volumul său incluzîndu-se și alte dotări în afara celor comerciale și de deservire, ca de exemplu cele administrative și culturale — impune o studiere atentă și deajuns de detaliată chiar de la faza de studiu a detaliului de sistematizare, în vederea asigurării spațiului corespunzător desfășurării volumului total și a unor legături convenabile cu întreaga zonă deservită.

Forțați uneori de situații locale dificile — legate de demolări sau de etapizarea unor lucrări edilitare — unii beneficiari au făcut propuneri de centre de cartier nejudicios amplasate, modificînd propunerile rezultate ca urmare a studiilor făcute pentru detaliile de sistematizare, situație constatată de exemplu în propunerile pentru primele microraicane din bd. Păcii — bd. Armata Poporului din București.

Studierea aprofundată a problemei rețelei comerciale de alimentație publică și de deservire, cu considerarea judicioasă a tuturor aspectelor ridicate atît din partea proiectanților cît și din partea beneficiarilor, a avut drept urmare întocmirea unor detalii de sistematizare raționale din acest punct de vedere. Exemple în acest sens le constituie detaliul de sistematizare a zonei nord din Ploiești, cel al zonei Tătărași-sud din Iași sau cel pentru 2 000 de apartamente din Tîrgoviște.

★

Un al doilea aspect important, în problema dotărilor comerciale și de deservire, îl reprezintă proiectarea judicioasă a acestor spații în ceea ce privește dimensionarea încăperilor componente, a instalațiilor speciale, a utilajelor și a mobilierului.

O proiectare judicioasă a acestor spații trebuie să aibă la bază, ca material de îndrumare, normative de proiectare.

Pentru spațiile comerciale, un astfel de normativ de proiectare a existat încă din anul 1953; el nu a cuprins însă decît o parte din aspectele acestei probleme.

Pentru reactualizarea lui, ISCAS, ca urmare a comenzii făcute de către C.S.C.A.S., a început studiile încă din anul 1961; definitivarea acestui normativ a întîrziat însă.

Pentru unitățile de deservire cooperatiste meșteșugărești, pînă în prezent nu există un normativ de proiectare, principiile folosite de proiectanți fiind deduse din practică, din documentarea curentă consultată și din colaborarea cu beneficiarii direcți, de la caz la caz.

Lipsa acestor normative se resimte nu numai în activitatea de proiectare ci și în cea de avizare, unele probleme legate de componența fiecărui specific, de condițiile de circulație a mărfurilor, salariaților și publicului nefiind încă clarificate. Această lipsă se reflectă uneori în mod negativ chiar în temele date de organele locale și de foarte multe ori și în proiectele respective.

De asemenea se resimte încă în munca de proiectare, ca și în cea de avizare, lipsa unor proiecte directive, care, ca o detaliere și exemplificare a principiilor de proiectare cuprinse în normative, să ilustreze soluțiile cele mai indicate de urmat în rezolvarea spațiilor comerciale și de deservire.

Un astfel de studiu, întocmit de ISCAS în cursul anului 1962, nu s-a putut încă finaliza, lipsind astfel proiectarea de un material care ar fi fost foarte util.

Aceste lipsuri au contribuit în mare măsură la rezolvarea unor complexe comerciale și de deservire cu unele deficiențe, care pot împiedica o funcționare judicioasă, sau care determină o rezolvare arhitecturală necorespunzătoare.

Deficiențele cele mai frecvente se referă la:

— lipsa, la unitățile mai mari, a unor curți de serviciu pentru manipularea mărfurilor, în care să aibă acces intrările de serviciu pentru depozite și personal;
— o organizare necorespunzătoare a anexelor la unitățile de alimentație publică (restaurante, bufete, cofetării);
— lipsa sau rezolvarea necorespunzătoare la unele unități a anexelor pentru salariați (grupuri sanitare și vestiare);
— gruparea nejudicioasă a unor unități de deservire din complexele UCECOM, care nu asigură separarea circulației publicului de cea a lucrătorilor și soluționarea judicioasă și economică a atelierelor cu anexele respective;
— o soluționare arhitecturală insuficient de susținută a tuturor fațadelor la unele unități mari, cu amplasamente care impun o rezolvare a tuturor fațadelor la același nivel.

Marile ansambluri de locuințe impun realizarea concomitentă a spațiilor comerciale și de deservire, pentru a se putea asigura condiții normale de trai locuitorilor. Ritmul rapid de realizare a acestor construcții cere ca aspectele semnalate mai sus să fie rezolvate cît mai urgent, în scopul creării unor condiții pentru o organizare mai rațională și mai corespunzătoare a rețelei comerciale de alimentație publică și de deservire.

În acest sens se poate semnala că în H.C.M. nr. 931/1963 se trasează sarcini tuturor organelor centrale de care depinde realizarea unei bune organizări a acestei rețele, de a întocmi normative pentru organizarea rețelelor respective și pentru proiectarea construcțiilor specifice.

O operativitate mai mare din partea M.C.I., în analizarea studiilor făcute pînă în prezent în problema spațiilor comerciale, este de asemenea de dorit, pentru ca materialul definitivat să poată fi folosit ca material directiv de către proiectare. În același sens, ne propunem o urmărire mai asiduă din partea C.S.C.A.S. a rezolvării acestor probleme de către celelalte unități centrale ca M.C.I., Centrocoop și Ucecom, ceea ce va fi în avantajul soluționării corespunzătoare a construcțiilor cu acest specific.

Rămîne deschisă în continuare studierea — în paralel cu urmărirea modului cum corespund construcțiile executate pînă în prezent — a aspectelor legate de noile sisteme de vînzare, care se vor impune ca mai rentabile în exploatare și mai corespunzătoare ca sistem de funcționare, în vederea actualizării în permanență a directivelor pentru organizarea și proiectarea rețelelor respective. În acest sens, este indicat a se da o mai mare atenție sistemelor de vînzare cu autoservire și organizării unor unități mai mari sub forma unor magazine generale universale, sistem folosit prea puțin pînă astăzi și care va duce cu siguranță la investiții mai eficiente.

Arh. GHEORGHE POPOV, arh. GHEORGHE SEBESTYEN

CU PRIVIRE LA PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ŞI DE DESERVIRE DE MICRORAION

În cursul anului trecut am avut ocazia de a studia problema dotărilor comerciale şi de deservire din mediul urban, sub unele aspecte social-economice şi urbanistice. În cele ce urmează vom expune unele concluzii personale, legate de:

— posibilitatea tipizării proiectelor pentru centrele comerciale de microraion şi pentru punctele comerciale ale grupurilor de locuinţe;

— fixarea unor jaloane pentru temele de proiectare ale unei serii de proiecte-tip, avîndu-se în vedere principiile unităţilor structurale urbanistice şi cuprinzînd în aceste teme — dacă va fi posibil — şi cerinţele, eventual încă neconturate, ale tuturor forurilor centrale interesate. Acest din urmă deziderat ţinteşte, ca prin analiza necesităţilor populaţiei, să contribuie la lămurirea poziţiilor diferitelor organe centrale, propunînd totodată cooperarea acestora în realizarea investiţiilor pentru crearea unor centre complexe de deservire în microraioane.

Materialul de faţă va avea în parte un caracter de studiu al unei probleme urbanistice cu implicaţii social-economice, încercînd să contribuie, pe lîngă elaborarea unor premise necesare tipizării, şi la lămurirea unor aspecte de sistematizare.

În stabilirea punctului nostru de vedere am folosit o documentare destul de amplă, servindu-ne, pe lîngă datele statistice existente în ţara noastră, şi de unele materiale recente din străinătate.

Aceste date au confirmat ordinul de mărime al normelor existente pentru unităţile comerciale alimentare şi nealimentare, *la un oraş de dimensiune medie* şi anume: *)

— comerţ alimentar: 147—160 m² Au/10 000 m² Aloc

— comerţ nealimentar: 173—192 m² Au/10 000 m² Aloc

În acelaşi timp, ele par a scoate în evidenţă o insuficienţă a acestor norme, în ceea ce priveşte alimentaţia publică, care prevăd circa 140 m² Au/10 000 m² Aloc (mai precis, circa 35 locuri la mese, la 1 000 locuitori).

Insuficienţa acestor cifre rezultă, după părerea noastră, din faptul că se face abstracţie de cantine, care trebuie şi ele prevăzute de proiectantul care concepe oraşul, sau respectiv cartierul în dezvoltare.

În consecinţă, considerăm necesar să scoatem în evidenţă această problemă a proiectării unităţilor de alimentaţie publică, problemă care pînă în prezent nu şi-a găsit încă rezolvarea.

Un al doilea obiectiv al analizei noastre l-a constituit verificarea modului în care vor varia în timp necesităţile de spaţiu comercial. În acest sens, ţinem să subliniem următorii factori principali, de care ar trebui să se ţină seama:

1. Scăderea densităţii de locuire. Dat fiind că actualele prescripţii de repartiţie se bazează pe cifra de 8 m² Aloc/persoană şi că această cifră se poate presupune că va creşte în perspectivă, într-un microraion în care actualmente locuiesc 6 000 persoane (avînd deci 48 000 m² Aloc), în viitor ar putea locui 5 000 sau chiar 4 000 persoane. Reducerea populaţiei deservite de un acelaşi centru comercial echivalează cu o creştere a cantităţii de mărfuri distribuite pentru fiecare persoană (chiar şi făcînd abstracţie de îmbunătăţirea permanentă a formelor de deservire), lucru necesar, ţinînd seama de sarcina de creştere continuă a nivelului de trai.

2. Creşterea volumului de desfacere a mărfurilor şi principalele tendinţe în evoluţia lui.

Directivele celui de-al III-lea Congres al P.M.R. precizează că, în cursul planului de şase ani, volumul de desfacere a mărfurilor cu amănuntul va creşte de circa două ori. Pentru o perspectivă mai îndepărtată, putem considera că acest volum va creşte în continuare.

În cadrul dezvoltării generale a comerţului cu amănuntul sînt de subliniat două tendinţe importante în evoluţia principalelor domenii comerciale. În primul rînd, trebuie subliniată perspectiva creşterii mai rapide a consumului produselor de îmbrăcăminte, încălţăminte, aparate electro-casnice etc. decît al celor alimentare. Acest fapt duce la o creştere a capacităţii de desfacere a aceloraşi suprafeţe comerciale (bineînţeles, reorganizate), întrucît valoarea produselor nealimentare, raportate la tona de marfă sau la suprafaţa de depozitare necesară, este sensibil mai mare decît a celor alimentare. În al doilea rînd, trebuie subliniată tendinţa de dezvoltare mai rapidă a alimentaţiei publice, pe seama comerţului alimentar.

Este de menţionat faptul că aceste tendinţe nu sînt noi. În acest sens, se poate arăta că în intervalul 1950—1960 (conform datelor D.C.S.), vînzarea mărfurilor alimentare cu amănuntul, raportată la numărul locuitorilor, a crescut în mediul urban de 1,64 ori, cifra corespunzătoare a comerţului nealimentar fiind 2,05, iar a alimentaţiei publice 3,00.

Factorii amintiţi mai sus acţionează în sensuri diferite asupra eficienţei unor suprafeţe comerciale date. Astfel, creşterea volumului de desfacere a mărfurilor face ca necesarul de suprafeţe comerciale să crească în timp. În schimb, scăderea densităţii de locuire, creşterea ponderii comerţului nealimentar şi a alimentaţiei publice acţionează în sens invers, efectul lor fiind încă sporit de posibilităţile oferite de introducerea altor sisteme de deservire.

Analizînd — în măsura posibilităţilor — aceşti factori şi influenţa lor, am apreciat că este probabil ca suprafeţele comerciale, just dimen-

*) Menţionăm că, după părerea noastră, normele în cauză nu ar trebui stabilite în «locuri de vînzător» (unitate neprecisă, datorită modificării metodelor de desfacere), ci în *arie utilă* care nu ar trebui raportată la numărul locatarilor (unitate care variază în timp pe un microraion odată construit, prin creşterea suprafeţei locuibile acordate fiecărei persoane), ci la suprafaţa locuibilă deservită. În consecinţă, în articolul de faţă, cifrele vor fi prezentate, în general, în acest fel.

sionate azi, să facă față și cerințelor sporite de viitor. Această concluzie ar putea avea o importanță deosebită, deoarece ar putea reduce în mare măsură eventualitatea apariției ulterioare a unor necesități noi, care să ducă în mod obligatoriu la modificarea compozițiilor inițiale ale unităților structurale urbanistice, în speță ale microraioanelor.

Dacă suprafața comercială totală, necesară pe microraion, ar putea fi considerată oarecum constantă în timp, subîmpărțirea și organizarea ei vor suferi variații din motivele arătate mai sus. În consecință, aceste clădiri ar trebui proiectate astfel, ca să permită reducerea sectorului alimentar și creșterea celui nealimentar și de alimentație publică (restaurante, bufete-expres și unități de semipreparate etc.). Realizarea acestui deziderat se poate obține prin comasarea suprafețelor comerciale într-un unic centru comercial (comasare limitată, bineînțeles, de razele de deservire acceptate) și realizarea acestuia cu o structură de schelet. O astfel de rezolvare favorizează de altfel și efectuarea transformărilor ulterioare, a reorganizărilor atît de frecvente și inerente acestei categorii de clădiri.

Alți factori, de care credem că ar trebui ținut seama în proiectare, îi constituie cei denumiți îndeobște « specific local » sau « tradiție », precum și condițiile locale existente ; în acest sens este cunoscut faptul că într-unele orașe există preferințe specifice în domeniul consumului. De asemenea ar trebui ținut seama și de existența sau inexistența, în apropierea cartierului respectiv, a altor magazine pentru desfacerea mărfurilor și, în special, a mărfurilor nealimentare.

★

Din punctul de vedere al amplasării față de clădirile de locuit, unitățile comerciale pot fi grupate în trei categorii principale :

1. Unități de solicitare zilnică (unele produse alimentare, cum ar fi carne-pește, pîine, lapte-brînzeturi, legume-fructe și altele, precum și ziare, tutun, răcoritoare)

2. Unități de solicitare periodică frecventă (în special cele pentru desfacerea unor produse nealimentare ca : galanterie, textile, confecții, menaj, librărie etc.)

3. Unitățile de solicitare rară sau ocazională. Pare evident, chiar fără argumentare, că aceste unități nu ar trebui amplasate în centrele de microraioane, ci în cele de cartier sau — uneori — în cele ale unor unități superioare (sector, oraș).

În ceea ce privește celelalte unități, credem că în microraioanele mici ele pot fi grupate, dacă raza lor de deservire nu depășește 300—350 m. În cazul microraioanelor mari, deseori și la cele de mărime mijlocie, acest deziderat este însă greu de realizat. Dificultățile apar mai ales datorită necesității de a amplasa dotările școlare și preșcolare în centrul microraionului, astfel încît centrul comercial este împins spre margine, lîngă una din arterele de circulație care delimitează microraionul. O astfel de soluționare ar prezenta însă avantajul că ar permite populației ca, venind de la muncă, să poată face cumpărăturile necesare îndată ce coboară din mijlocul de transport în comun, în drum spre casă.

Însă, în cazul în care raza de deservire a centrului comercial de microraion crește peste 300—350 m, credem că ar fi bine să se creeze, în afara lui, și așa-zise « puncte comerciale », care să deservească locuitorii mai îndepărtați de centrul comercial cu mărfurile de solicitare zilnică.

Pentru ca centrul comercial al microraionului să nu fie însă numai una din dotările respectivei unități structurale urbanistice, ci un real centru al ei, care prin funcțiunile sale multiple să polarizeze o bună parte din viața locuitorilor, credem că ar fi de dorit ca el să fie completat și cu alte funcțiuni. Acest deziderat nu este însă numai funcțional ; el este și economic, deoarece gruparea mai multor funcțiuni poate duce la reducerea investiției totale și va avea în mod cert, ca efect, și o scădere a cheltuielilor de exploatare. Totodată, volumul mai mare care ar rezulta ar permite și rezolvări plastice mai variate, mai favorabile.

În acest sens propunem să se includă în clădirile centrelor de dotare ale microraioanelor și următoarele :

a. Unități de prestare de servicii, adică întreprinderi meșteșugărești de deservire (ateliere de confecții sau de reparații, birouri de primire a comenzilor, centre pentru prestarea diferitelor servicii menite să satisfacă nevoile populației etc.)

b. Unități administrative și gospodărești, cuprinzînd localurile întreprinderilor de gospodărie locativă, biroul sectoristului ș.a.

c. Alte servicii publice, cum ar fi : oficiu P.T.T.R., C.E.C., agenție « Loto-pronosport » etc.

d. Încăperi de deservire culturală, cuprinzînd biblioteca de cartier, o mică sală polivalentă pentru ședințe, ansambluri de amatori, serbări școlare etc.

Pe baza celor de mai sus propunem următoarele dimensionări aproximative *pe microraion* (fără dotările din centrele de cartier și de oraș), exprimate în metri pătrați de suprafață utilă, raportată la 10 000 m² suprafață locuibilă :

— comerț alimentar	112 m²
— comerț nealimentar	44 m²
— alimentație publică (inclusiv necesarul pentru cantine)	120 m²
— prestări de serviciu	46 m²
— unități administrative-gospodărești	20 m²
— alte servicii publice	26 m²
— deservire culturală	40 m²
Total Au/10 000 m² Aloc =	408 m²

Bineînțeles, din cadrul acestora (mai precis din primele două poziții enunțate), se poate defalca — acolo unde este necesar — partea aferentă punctelor comerciale, a căror dimensiune apreciem că ar putea fi de circa 116 m² Au la 10 000 m² Aloc.

Ar mai fi un lucru de spus cu privire la suprafețele orientative indicate, fapt în general cunoscut, dar deseori uitat : o dată cu creșterea capacității unităților proiectate, suprafețele necesare se reduc. Acest fapt înseamnă că la microraioanele mari se pot, în general, scădea sub cifrele respective.

Cifrele propuse mai sus sînt — din motivele arătate — doar indicații de ordine de mărime, pe care le punem în discuția forurilor competente și care nu ar putea fi aplicate fără o analiză prealabilă a situației locale concrete.

MAGAZINE PE BD. MAGHERU – BUCUREŞTI

Autor: arh. Ligia Dumitrescu
Colaboratori: tehn. Eugenia Nițulescu
Rezistență: ing. Haralambie Deliu
Instalații electrice: ing. Valentin Marinescu, ing. Liviu Mărcuțiu
Instalații ventilație: ing. Rodica Rasidescu
Institutul Proiect-București

Interiorul magazinului de confecții

MAGAZINUL DE CONFECȚII PENTRU FEMEI «BUCUREȘTI»

Magazinul, apreciat ca « magazin-etalon » al Ministerului Comerțului Interior, a fost amenajat în blocul de la intersecția bd. Magheru cu str. V. Kuibîșev.

El a fost astfel conceput încît să constituie un exemplu de mare magazin pentru prezentarea și desfacerea confecțiilor pentru femei, prin sistemul de vînzare cu expunere deschisă și prin expoziții permanente sau ocazionale la care se prezintă ultimele modele și creații de modă.

Spațiile necesare sînt repartizate la subsolul, parterul și mezaninul blocului de locuit, pe o suprafață construită desfășurată de cca. 2 500 m^2, din care numai sala de vînzare are o suprafață utilă de cca. 1 200 m^2 ; restul suprafeței este ocupat de anexe, ateliere, birouri, depozite de zi, grupuri sanitare, vestiare și depozite generale.

Proiectul întocmit a ținut seama, în primul rînd, de necesitatea desfășurării rapide a procesului de vînzare, prin separarea fluxurilor specifice magazinului, cum ar fi :

a) fluxul de aprovizionare cu mărfuri de la exterior la depozitele centrale de la subsol ;

b) fluxul de aprovizionare cu mărfuri de la depozitele centrale la sălile de vînzare sau la depozitele de zi, asigurat pe traseele orizontale cu mijloace de rulare, iar pe cele verticale prin introducerea unui monșarj cu un gabarit special pentru transportul confecțiilor pe suporți ;

c) fluxul salariaților magazinului, care ar fi trebuit să se facă printr-un acces separat ; capacitatea de acces nu prea mare a magazinului a necesitat transferarea accesului acestora

Detaliu de interior

prin intrarea la depozite, scara de serviciu fiind în directă legătură cu vestiarele de la mezanin și cu anexele sălii ;

d) fluxul cumpărătorilor, care pot intra și se pot răspîndi comod pe toată suprafața de vînzare a magazinului, prin cele două garnituri complete de uși-windvang din panouri « securit », cu amortizoare speciale care permit manevrarea lor ușoară.

Circulația între cele două niveluri ale sălii este asigurată prin două scări, executate din dale masive de marmură neagră de Moneasa ; amplasarea diferită a scărilor a urmărit să dea posibilitatea unei prezentări

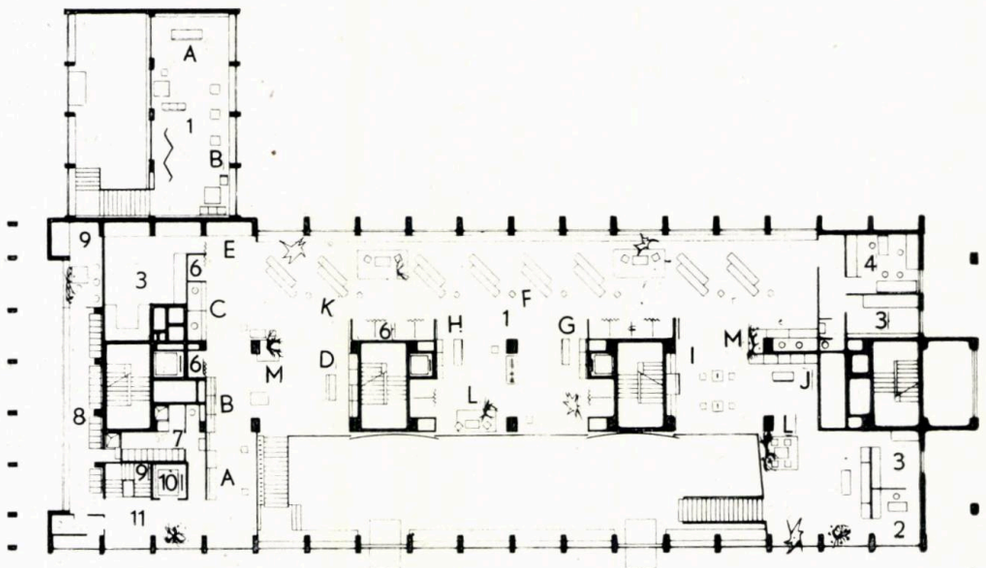

1 | 4
2 | 3

1 — Raionul parfumerie

2 — Plan mezanin

A. Raion umbrele — B. Raion pelerine de ploaie C. Ambalaj — D. Raion marochinărie — E. Raion paltoane — F. Raion rochii — G. Raion capoate H. Articole de sport — I. Raion pălării — J. Raion baticuri — K. Raion blănuri și articole de plajă — L. Zone pentru așteptare — M. Podiumuri pentru expunere vitrine

1. Sala de vînzare—2. Birouri — 3. Depozit de zi — 4. Atelier pentru retuș—5. Grup sanitar—6. Cabine pentru probă—7. Grup vestiar, sanitar salariați bărbați—8. Grup vestiar, sanitar salariați femei — 9. Scară de serviciu — 10. Monșarj—11. Hol pentru acces mărfuri

3 — Plan parter

A. Raion jachete-canadiene — B. Raion bluze C. Raion fuste — D. Bar-expres — E. Raion taioare — F. Raion ciorapi — G. Raion rochii de seară H. Raion parfumerie — I. Raion lenjerie fină — J. Podiumuri pentru expunere — K. Ambalaj
1. Sala de vînzare — 2. Vitrina — 3. Hol pentru descărcarea mărfurilor — *4.* Scară de serviciu *5.* Monșarj —*6.* Oficiu pentru bar — *7.* Grup sanitar — *8.* Cabine — *9.* Depozit de zi — *10.* Atelier pentru ultima probă — *11.* Atelier pentru retuș *12.* Birouri administrație

C. A. — Magazinul «Cadouri-artizanat»

A. Raion ceramică — B. Raion pentru fumători C. Raion pentru cadouri — D. Vitrine pentru expunere —1. Sala de vînzare — 2. Birou — *3.* Depozit *4.* Hol pentru descărcarea mărfii — *5.* Grup sanitar

4 — Detaliu de interior

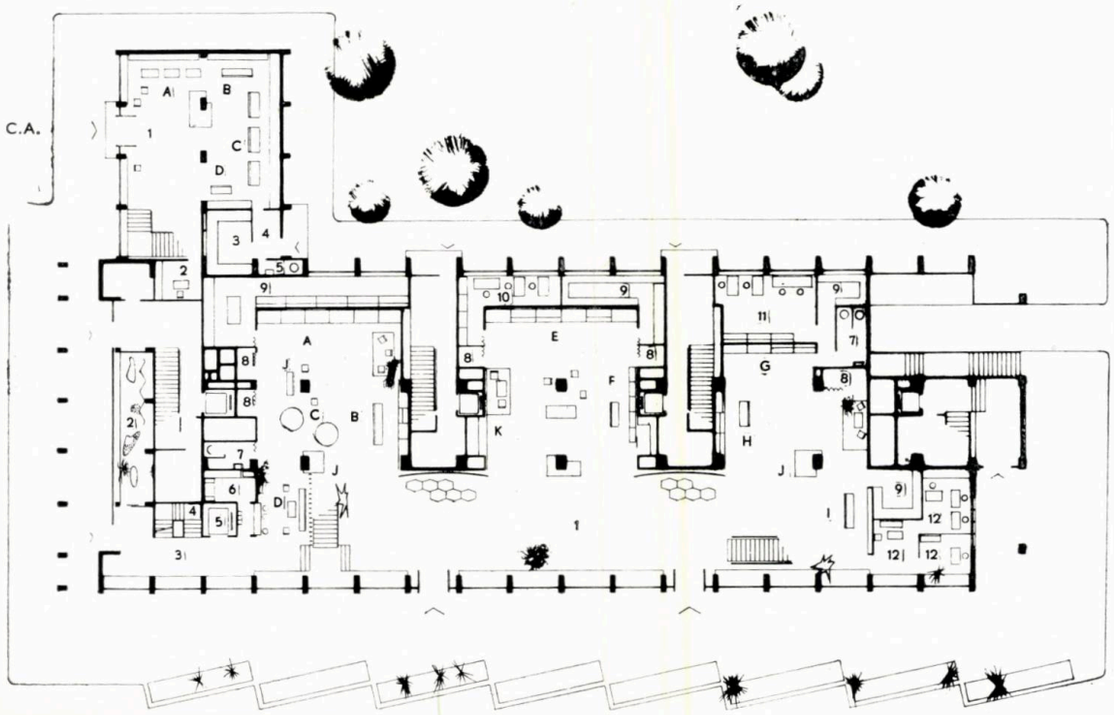

mai variate a « paradei modei », care urmează a se face lunar.

Subsolul este, în general, afectat depozitării centrale. Lîngă monșarj există o călcătorie pentru reîmprospătarea mărfii care va fi expusă sau depozitată. Pentru blănuri s-a creat un depozit special.

Parterul este ocupat de sala de vînzare cu toată gama de anexe. Aci sînt dispuse raioane cu jachete, canadiene, fuste, bluze, taioare complet asamblate și la ultima probă, rochii de seară și de ocazie, parfumerie, lenjerie fină, ciorapi.

De asemenea, tot la parter a mai fost amenajat și un mic bar-expres, unde se pot servi cafele și răcoritoare.

Detaliu de interior

La mezanin se găsesc raioanele cu: paltoane, blănuri, pardesie, haine de ploaie, rochii, capoate, articole de sport, umbrele, articole de plajă, pălării, pielărie, baticuri etc.

Aproape toate raioanele de confecții sînt completate cu raioane de galanterie, desigur în proporție redusă, necesară numai împodobirii cu cîteva elemente a confecțiilor respective.

Raioanele sînt dotate cu cabine de probă suficiente și cu zone de așteptare, plăcut amenajate. Aproape fiecare raion, în afară de marfa expusă liber, mai posedă și o zonă de prezentare pe manechine a modelelor în vînzare.

Atît la parter cît și la mezanin există, pentru raioanele respective, depozite de zi, ateliere la ultima probă și ateliere de retuș, precum și grupuri sanitare pentru salariați și public.

Confecțiile și obiectele de galanterie sînt expuse în vitrine interioare, consecvent principiului de a realiza din întreaga sală de vînzare o vitrină. De asemenea, a fost amenajată o foarte mare vitrină exterioară în porticul de pe str. Pictor Verona.

În sală, în afara vitrinelor închise, au mai fost amplasate o serie de podiumuri cu manechine, care sub razele spoturilor pot avea efecte decorative deosebite.

În general, finisajele sînt de bună calitate, executate cu multă măiestrie de o echipă a Întreprinderii de Construcții Montaj nr. 2.

Pardoselile sînt realizate din dale negre prefabricate din deșeuri de marmură în sala de vînzare, din P.V.C. în ateliere și depozite de zi și din mozaic turnat în restul anexelor.

Cele două scări de marmură neagră masivă au parapetul din panouri de « stiplex » incolor, prins între montanți metalici cromați. Glafurile vitrinelor sînt executate tot din marmură neagră de Moneasa.

Pereții sînt zugrăviți în culori pastelate; plafoanele, prin jocul corpurilor de iluminat, creează un element decorativ; stîlpii sînt îmbrăcați în aluminiu eloxat.

Iluminatul este asigurat prin elemente speciale tip « Schneider »: corpuri cu tuburi cu pulbere fluorescentă specială, pentru a nu deforma culorile, și cu măști de difuzare uniformă a luminii. Formele lor sînt rotunde la parter, patrate și dreptunghiulare la mezanin.

Vitrinele au un iluminat general fluorescent cu tuburi, de asemenea mascate cu panouri speciale difuzante de lumină, care constituie și elemente decorative.

În afara iluminatului general, vitrina exterioară și vitrinele interioare sînt dotate cu reflectoare pentru dirijarea luminilor de efect.

Magazinul are asigurată o ventilație mecanică cu umidificare a aerului și un sistem de aerisire natural.

Mobilierul din metal, cristal și polirey colorat, are forme adecvate unui mod nou de expunere a mărfurilor.

Sala de vînzare mai este decorată cu panouri, plante și elemente de reclamă. Decorarea magazinului va fi completată cu decorații ceramice pe cei doi pereți masivi care maschează scările blocului de locuit, soluția actuală de acoperire cu « ondulux » fiind acceptată numai sub forma unui scurt provizorat.

★

Proiectarea și urmărirea acestei lucrări a constituit o nouă și fructuoasă experiență, prin folosirea și adaptarea unor noi elemente de finisaj, prin colaborarea strînsă dintre proiectant, constructor și beneficiar, lucruri care, toate la un loc, au contribuit la realizarea unui obiectiv comercial de calitate superioară.

Detaliu de panou la barul-expres

MAGAZINUL «CADOURI-ARTIZANAT»

Autor: arh. Ligia Dumitrescu
Institutul Proiect-București

Magazinul « Cadouri-artizanat » — Interior

Magazinul « Cadouri-artizanat » — Vitrina

În anexa dinspre str. Pictor Verona a aceluiași bloc în care este amplasat Magazinul de confecții pentru femei « București » a fost amenajat și magazinul « Cadouri-artizanat ».

Tratarea interioară a magazinului este aceea a unei expoziții cu vînzare, acest magazin avînd un caracter « etalon », pentru prezentarea și vînzarea articolelor de artizanat și cadouri, tricotaje, galanterie, marochinărie.

Desfășurîndu-se pe parter și mezanin, pe o suprafață desfășurată de cca. 300 m^2, magazinul cuprinde sala de vînzare, un birou, un depozit și grup sanitar.

La parter sînt raioanele cu obiecte din ceramică, un raion cu obiecte pentru fumători, galanterie cu țesături romînești, marochinărie, artizanat.

O scară de marmură duce la mezanin, unde sînt raioanele de tricotaje și covoare.

Mobilierul este adecvat cerințelor de etalare a mărfurilor acestor raioane.

Finisajul stîlpilor a fost executat cu placaj de cărămidă, care contrastează plăcut cu pardoseala neagră și cu plafonul presărat cu corpuri de iluminat speciale, dînd o notă puțin rustică întregului ansamblu.

Arh. LIGIA DUMITRESCU

CENTRUL SOCIAL-CULTURAL ŞI COMERCIAL AL CARTIERULUI ŢIGLINA 1–GALAŢI

Autori: arhitecţii Sara Marcovici, Constantin Săvescu
Autor cinematograf: arh. Mariana Bucur
ISCAS

Vedere aeriană

În decursul procesului de dezvoltare socialistă a țării noastre, apar mereu și în practica meseriei noastre probleme noi, generate de formele noi de organizare a vieții.

În toate orașele țării sînt în construcție cartiere de locuințe, proiectate pe baza unor principii moderne de organizare a teritoriului.

O problemă, apărută implicit, este echiparea acestor cartiere cu dotările social-culturale necesare locuitorilor lor, dimensionarea și distribuirea lor în teritoriu și, mai ales, problema rezolvării centrului social-cultural respectiv.

Pentru cartierul Țiglina 1, care s-a realizat la Galați și care va avea la sfîrșitul acestei etape cca. 15 000 locuitori și în final un total de cca. 35 000 locuitori, a reieșit din norme și din diferite studii că, pe lîngă dotările prevăzute la nivelul fiecărui microraion în parte, sînt necesare următoarele funcțiuni care să acopere necesitățile întregului cartier:

— unități comerciale
— unități de alimentație publică
— unități de deservire a populației (UCECOM)
— administrația cartierului
— un cinematograf cu 800 locuri
— club plus expoziții
— bibliotecă de cartier.

Teritoriul rezervat centrului social-cultural în cadrul cartierului se află relativ aproape de centrul geometric al acestuia, deplasat puțin către str. Brăilei (arteră de importanță majoră a orașului), din dorința de a-i îmbogăți desfășurarea, pe de o parte, și, pe de altă parte, de a da posibilitate unei bune părți a locuitorilor cartierului Țiglina 2 (aflat de cealaltă parte a str. Brăilei) să folosească dotările prevăzute aici.

El este mărginit pe 3 laturi de străzi, cea de a 4-a latură deschizîndu-se către parcul de cultură și odihnă al cartierului, cu o vedere foarte frumoasă către Dunăre.

Funcțiunile diferite care alcătuiesc ansamblul au fost repartizate pe un teren în suprafață de 4 ha, după cum urmează:

1. Unitățile comerciale de folosință periodică (a doua treaptă de deservire a populației) au fost amplasate la stradă, în scopul expunerii cît mai nemijlocite a vitrinelor vederii trecătorilor.

2. Cinematograful a fost, de asemenea, amplasat la stradă, ținîndu-se seama de faptul că polarizează un număr mare de oameni într-un interval de timp foarte scurt.

Perspectivă aeriană

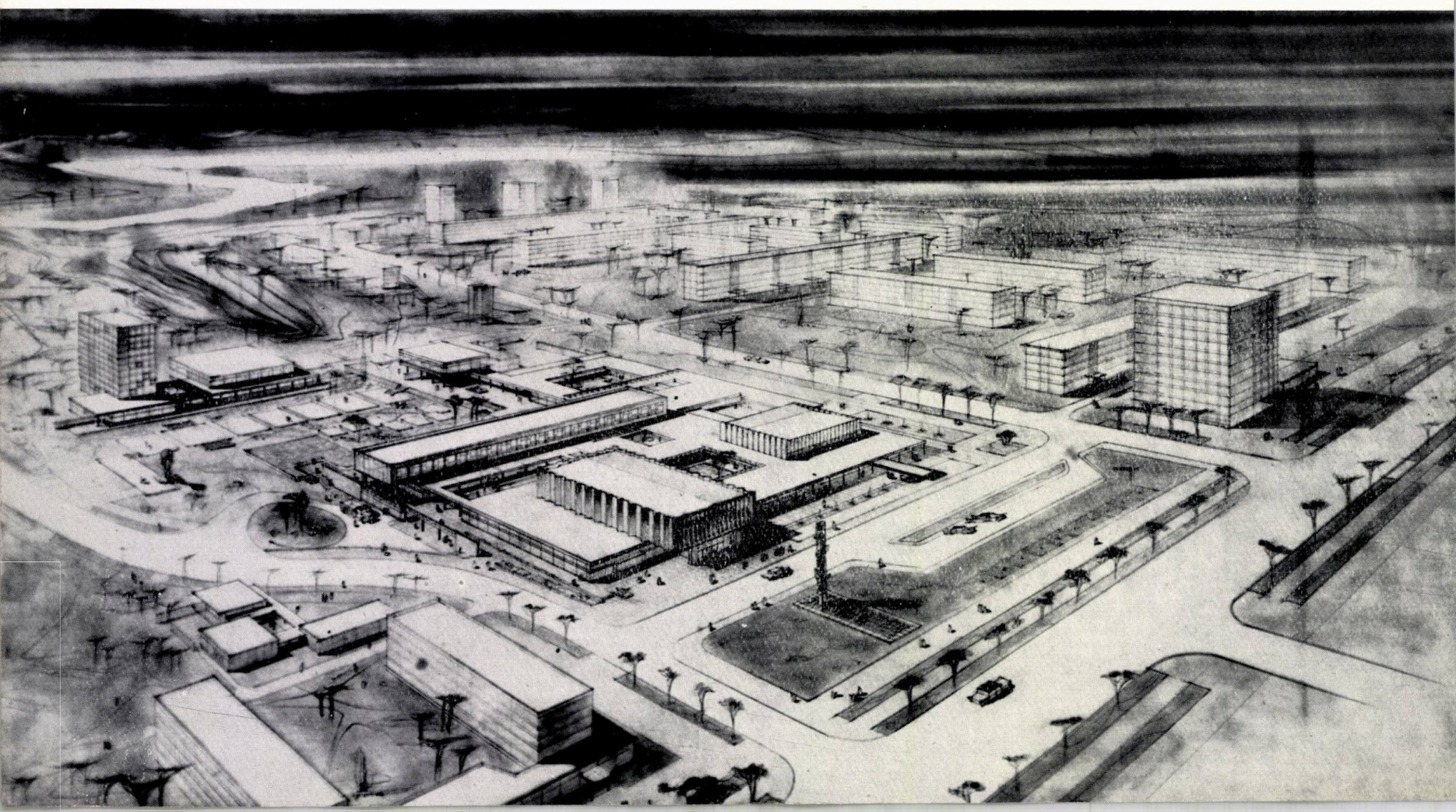

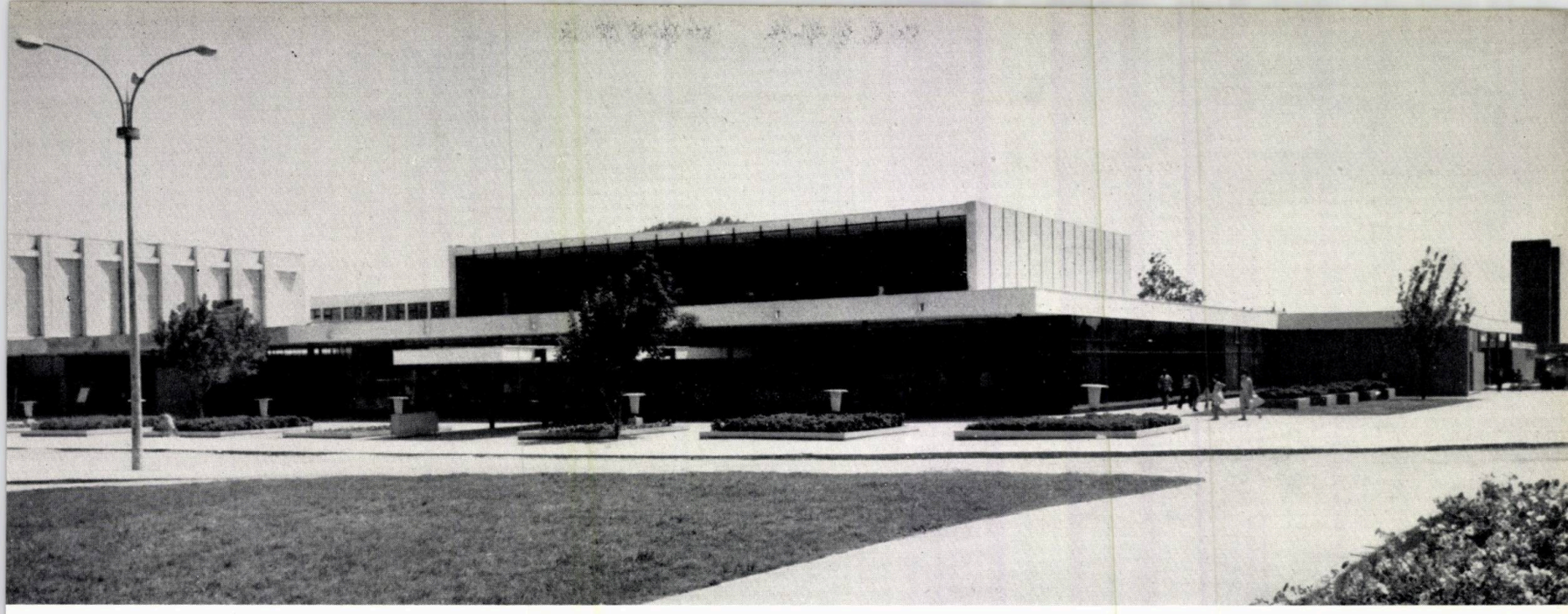

Vederea magazinului general

3. Unitățile de deservire a populației și birourile administrative ale cartierului au fost amplasate către centrul ansamblului, orientate în principal către zona de locuit.

4. Complexul de alimentație publică a fost amplasat către parcul de cultură și odihnă, cu vedere către Dunăre și parc.

5. Clubul, grupat cu biblioteca și expozițiile, a fost orientat direct spre parcul de cultură și odihnă al cartierului, avînd legătură nemijlocită cu acesta.

În urma studiului de amplasare în teritoriu a grupărilor de unități comerciale de folosință zilnică (prima treaptă de deservire a populației) s-a stabilit, în ce privește microraionul 1, comasarea unităților care-i sînt necesare cu celelalte funcțiuni ale ansamblului centrului social-cultural al cartierului.

Locul pe care această grupare de unități comerciale îl ocupă în cadrul ansamblului, se află în imediata apropiere a microraionului pe care îl deservește.

★

Suprafața totală de teren ocupată de ansamblul centrului social-cultural al cartierului Țiglina 1 este de cca. 4 ha, conținînd:

— unități comerciale de folosință zilnică (660 m²);

— unități comerciale de folosință periodică (4 350 m²); majoritatea acestor unități a fost rezolvată pe parter, necesitînd, datorită deverului, o legătură nemijlocită cu publicul cumpărător; raioanele de vînzare a produselor industriale au fost grupate într-un singur magazin de tip « magazin general de produse industriale » și care a fost rezolvat pe parter și etaj;

— unități de deservire a populației (2 500 m²), rezolvate pe parter și etaj, cu săli de primire a comenzilor la parter și cu ateliere (în majoritate) la etaj;

— birouri administrative pentru deservirea cartierului (600 m²), amplasate la etaj, cu accesul printr-un hol la parter;

— cinematograful cu 800 de locuri (1 000 m²);

— complexul de alimentație publică (1 900 m²), rezolvat pe trei niveluri, avînd depozitele, camerele frigorifice și preparările la demisol, bufetele, bucătăria de bloc și cofetăria (cu anexele lor, inclusiv bucătăria respectivă) la parter, și restaurantul propriu-zis (cu anexele și bucătăria sa) la etaj; s-au prevăzut terase acoperite și descoperite care măresc capacitatea sălilor de mese și le deschid către cele două parcuri limitrofe;

— complexul cultural (1 600 m²) conține club, bibliotecă, expoziție; complexul este rezolvat pe două niveluri, folosind denivelarea de teren existentă, avînd părțile de club, expoziția și sala de conferințe la nivelul superior și biblioteca, cu posibilitatea de lectură și în aer liber, la nivelul inferior;

— curți de serviciu (1 400 m²);

— terase acoperite, terase descoperite și curți interioare (3 500 m²);

— spații plantate, amenajate, circulate și parcaje (23 400 m²).

Funcțiunile enumerate mai sus au fost grupate în jurul a două curți de serviciu, prin care se realizează aprovizionarea cu mărfuri și alimente, evitîndu-se orice intersecție cu fluxul de cumpărători.

★

În momentul declanșării proiectării acestei lucrări, ea reprezenta

1 — Plan de situație al complexului social-cultural și comercial
Explicația cifrelor de la 1—8 este conform celei din schema 3
A. Terase acoperite și descoperite și curți interioare — B. Curți de serviciu
C. Parcaje — D. Bloc de locuințe pentru nefamiliști

2 — Schema cartierului Țiglina 1 cu noile dotări social-culturale
A. Microraionul *1* — B. Microraioanele *2—3* — C. Parcul de cultură și odihnă
D. Centrul social-cultural al cartierului — E. Faleza — F. Dunărea

3 — Schema diferitelor funcțiuni care alcătuiesc centrul social-cultural și comercial al cartierului Țiglina 1

1. Unități comerciale de folosință periodică — *2.* Cinematograf — *3, 4.* Unități de deservire și birouri administrative — *5.* Complexul de alimentație publică *6.* Club, bibliotecă și expoziții — *7.* Unități comerciale de folosință zilnică. *8.* Spații plantate

4 — Schema circulației pietonilor și auto-vehiculelor
Linia neagră — circulația carosabilă
Linia roșie — circulația pietonieră

5 — Curte interioară

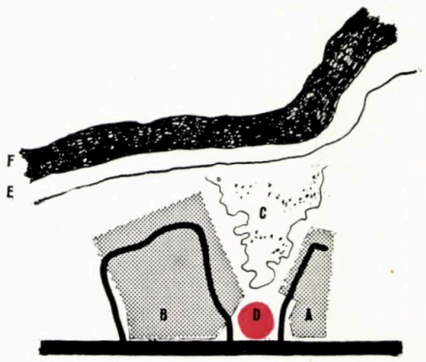

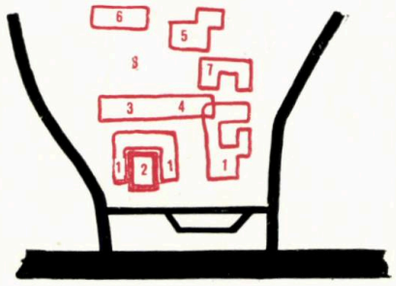

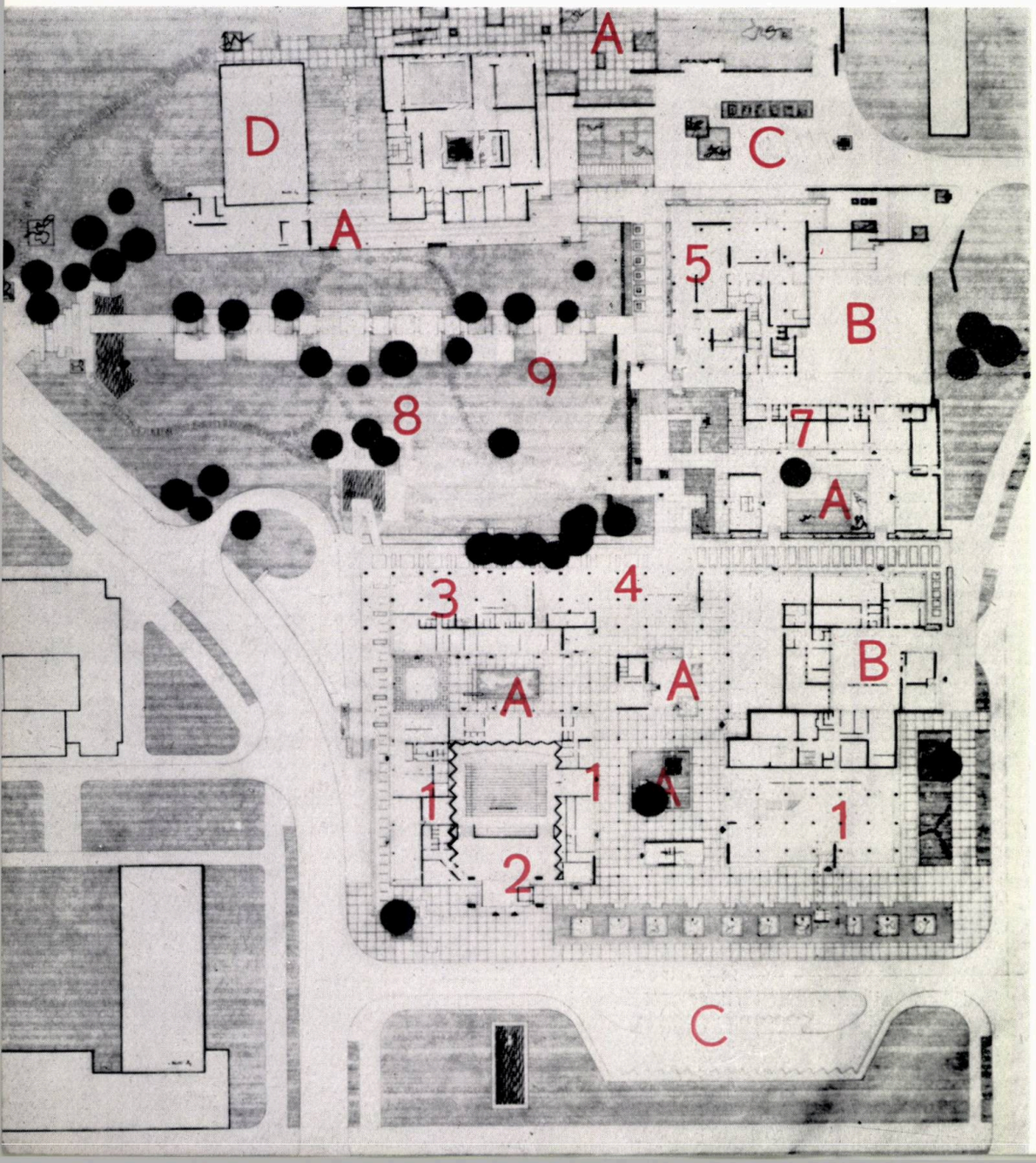

un program cu totul nou pentru țara noastră. De la început s-au ridicat unele probleme principiale, spre a căror rezolvare am tins tot timpul, la care s-au mai adăugat și o serie de alte probleme și considerente apărute pe parcursul studiului.

Cu ajutorul foarte susținut al conducerii C.S.C.A.S. s-a stabilit la început, pe baza unor scheme funcționale, că în condițiile concrete ale temei și amplasamentului ales nu putem trece la realizarea unui centru social-cultural orientat exclusiv spre interior, către circulațiile pietonale, și care să întoarcă spatele sau să prezinte vitrine fără acces spre străzile înconjurătoare. De asemenea, s-a eliminat ideea unei compoziții care să fie orientată exclusiv spre străzile carosabile și ca atare să creeze o suprapunere sau un paralelism între circulația auto a cartierului și a orașului și cea pietonală a centrului comercial.

Eliminînd aceste două poziții extreme ne-am fixat la o soluție de mijloc, care ar putea să pară un compromis, dar pe care noi o apreciem ca fiind foarte adecvată în cazul în speță. În acest sens, s-a urmărit ca o serie de unități mari și cu flux important de oameni să fie orientate spre stradă (de ex.: cinematograful cu 800 de locuri, magazinul general) și să se creeze de pe toate străzile accese pietonale majore spre curțile interioare ce grupează magazine mai puțin importante, dar de același specific.

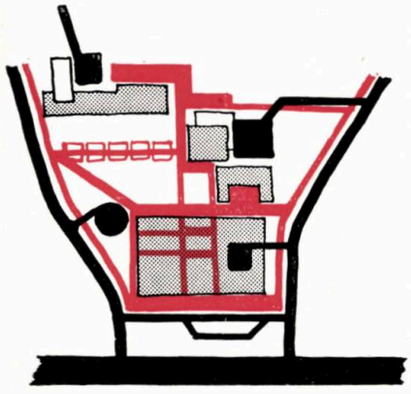

De la început am accentuat și am primit și sprijinul organelor de avizare privind necesitatea tratării acestui centru ca un întreg organic, nu strict limitat la funcțiunile fiecărui magazin în parte, ci care primește și o funcțiune principală în plus : cea de centru de atracție pentru populația cartierului, de loc de întîlnire, de agrement și de plimbare. Ca atare, porticurile acoperite, tratarea curților interioare, succesiunea acestora și realizarea unui cadru arhitectural s-au studiat și în sensul de a se asigura un centru de interes care să dispună de spații corespunzătoare și care să atragă populația cartierului. Din acest punct de vedere, amplasamentul ales are un mare avantaj care a fost valorificat în cadrul partiului și anume că permite realizarea unei treceri descendente gradate, spre viitorul parc de cultură și odihnă și, prin intermediul acestuia, spre malul Dunării.

O atenție deosebită a fost acordată soluționării cît mai corecte a circulațiilor. S-a urmărit să se evite

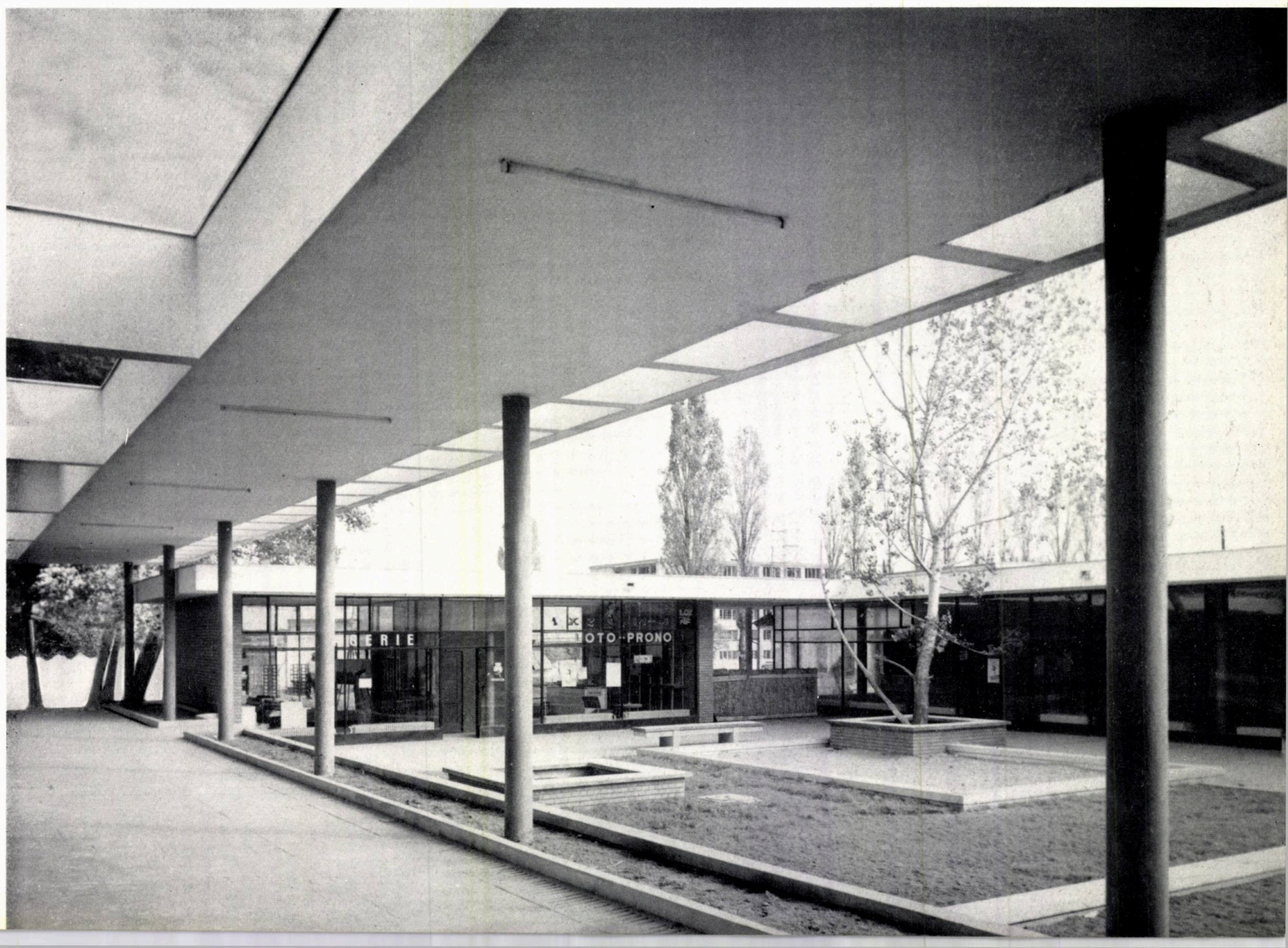

1 — Detaliu de scară în holul administrativ
2 — Interior din magazinul alimentar cu autoservire
3 — Vedere de noapte a magazinului general de produse industriale
4 — Vedere parțială a centrului social-cultural. În primul plan cinematograful; în fund complexul de deservire
5 — Curte interioară în fața cofetăriei

orice intersecție între circulația auto și cea pietonală din cadrul centrului de cartier. În acest sens, fluxul pietonilor se realizează pe sub porticuri, terase acoperite sau terase descoperite, care leagă diferitele obiecte între ele. El este despărțit complet de circulația autovehiculelor, care pătrund radial în ansamblu, în curțile de serviciu și în accesele speciale auto, prevăzute cu parcajele respective.

Accesele auto au fost complet eliminate dinspre latura nord a complexului, care constituie fațada principală spre str. Brăilei, și dinspre est, zonă spre care se întinde cea mai mare parte a cartierului. Accesele auto cele mai importante (spre magazinul general și curtea de serviciu a magazinelor alimentare și a complexului de alimentație publică) sînt asigurate dinspre vest, latură dinspre care afluxul de pietoni va fi mult mai redus. Dar chiar și de pe str. D. Maican (care delimitează complexul spre vest), accesul spre curtea magazinelor alimentare și prin aceasta spre centrul complexului este ferit de intersecția cu vehicule.

Accesele pietonale cele mai importante dinspre nord și est au fost tratate în concordanță cu compoziția generală a cartierului. Astfel, accesul dinspre nord se face fie direct prin magazinul general și cinematograf, care au și ieșiri spre prima curte interioară, fie prin latura nordică a acestei curți interioare, pe sub porticurile ei. Prin traversarea unor fronturi arhitecturale mai rigid determinate, accesele amintite corespund caracterului construit al acestei mari magistrale a orașului. Accesul principal dinspre est este oarecum o continuare a arhitecturii libere, dar ordonate a cartierului, din care vor veni viitorii locatari, continuare realizată prin intermediul unei curți interioare, tratate sub forma de parc foarte atent amenajat, ce se va realiza între club, restaurant și clădirea cuprinzînd administrația și unitățile de deservire a populației. De altfel, această curte cu un caracter de grădină interioară este menită să asigure și trecerea gradată dinspre nord spre sud între curțile complet închise, gen patio (la nord), și viitorul parc de cultură și odihnă, ce se va realiza în imediata vecinătate, către Dunăre, înspre sud.

★

Din păcate, ansamblul început în 1962 nu este încă dat complet în folosință și ca atare o verificare a tuturor premiselor funcționale, economice și estetice, ce au stat la baza studiului, nu poate fi încă făcută. Abia peste un an sau doi, după ce șantierul își va retrage definitiv amprentele, cînd în cartier va rămîne numai populația sa stabilă, se va putea face o analiză aprofundată a acestei realizări. Din primele impresii, sperăm ca aceasta să justifice punctele noastre de vedere și sperăm că acest complex va putea contribui, și prin caracterul experimental pe care-l reprezintă, la lămurirea unei serii întregi de probleme ce se pun azi în fața noastră cu ocazia proiectării ansamblurilor de locuit și a dotărilor acestora.

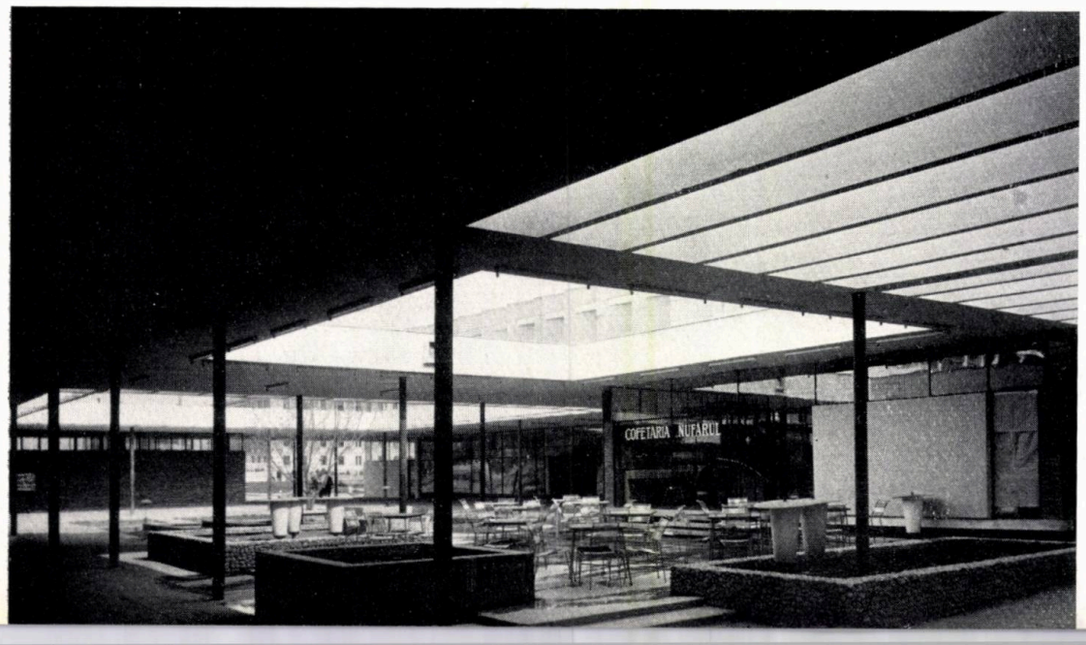

Arh. CONSTANTIN SĂVESCU

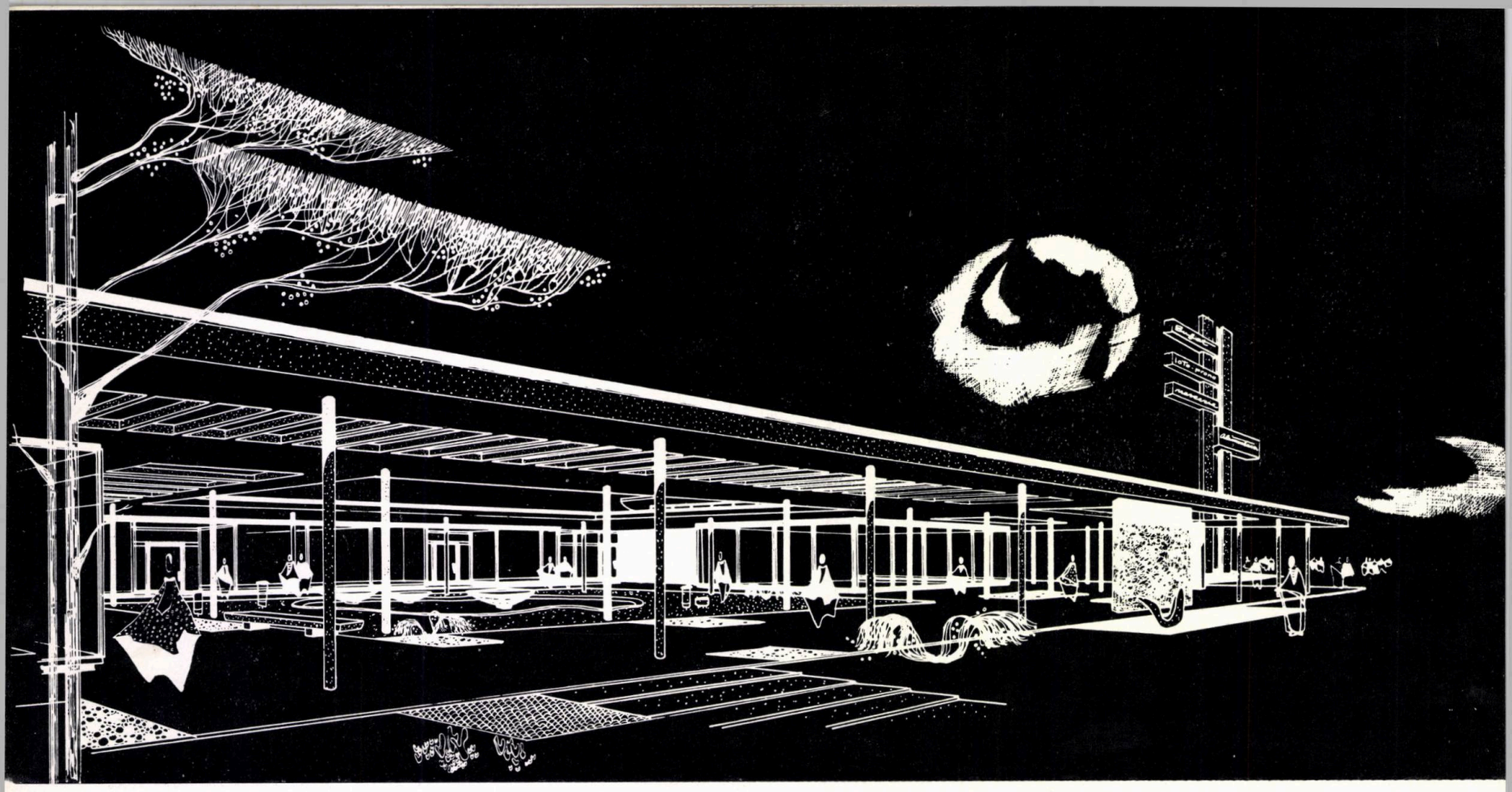

COMPLEXE COMERCIALE ÎN MICRORAIONUL «SERG. NIŢU VASILE» — BUCUREŞTI

Autori:

complexul 1 — arhitecţii Eugen Cosmatu, Pascal Georgescu, Paul Focşa
complexul 2 — arhitecţii Eugen Cosmatu, Mihaela Crăifăleanu
complexul 3 — arhitecţii Eugen Cosmatu, Dumitru Constantinescu
şef proiect complex: arh. Claudia Ioachim
rezistenţă: ing. V. Georgescu
Institutul Proiect-Bucureşti

Ansamblul de locuinţe «Serg. Niţu Vasile» face parte din noile cartiere ale Bucureştiului.

În urmă cu un an, acest cartier — amplasat în imediata apropiere a intersecţiei şos. Olteniţa cu cal. Văcăreşti, ocupînd o suprafaţă de 29 ha pe un teren de formă aproape triunghiulară, între str. Serg. Niţu Vasile, str. Secuilor şi bd. Brîncoveanu — era un vast teren, rar construit, cu mici căsuţe în stare mediocră şi insalubră.

Astăzi, aici se ridică 36 blocuri de locuinţe p + 4 şi p + 8, armonios amplasate şi colorate; străzi largi şi alei asfaltate brăzdează terenul, printre plantaţiile care au rămas ca un vestigiu pitoresc al vechiului cartier.

În afara dotărilor culturale, atenţia s-a îndreptat îndeosebi către cele 3 complexe comerciale, judicios amplasate perimetral, pentru a deservi atît populaţia noului cartier cît şi populaţia cartierelor limitrofe, existente încă, cu un aspect rural.

Magazinele sînt grupate în clădiri separate, numai parter, concentrarea lor în complexe comerciale prezentînd avantaje însemnate: parterul blocurilor se redă locuinţelor, magazinele sînt eliberate de servituţile structurale şi de partiu, traveea devine mai largă, magazinele fiind mai spaţioase, adînci, bine dotate cu depozite, grupuri sanitare şi vestiare, dimensionate în funcţie de capacitatea şi numărul personalului de serviciu.

Principiile care au stat la baza proiectării complexelor, au variat în funcţie de amplasament.

În linii mari s-a urmărit ca magazinele, al căror specific cere o aprovizionare cantitativ mare, ce poate produce perturbări și aspecte dezordonate imaginii urbane, să-și grupeze anexele către o curte de serviciu izolată de fluxul cumpărătorilor.

Această separare a funcțiunilor și a fluxurilor ridică însă o problemă dificilă de partiu și anume: unde să se plaseze curțile de serviciu, către miezul compoziției sau pe perimetru?

Analizînd aceste probleme se constată că avantajele și dezavantajele amplasării curților de serviciu pe perimetru sau în mijloc se echilibrează și că aceste complexe trebuie rezolvate mai mult în funcție de poziția lor față de întregul microraion și față de vecinătățile înconjurătoare.

Deși diferite ca partiu, toate cele 3 complexe comerciale au ca numitor comun unele rezolvări de detaliu ca: pergole, stîlpi, vitrine, cornișe, dimensiuni ale traveei, lămpi de interior etc.

COMPLEXUL COMERCIAL Nr. 1 este situat la intersecția străzii Secuilor cu bd. Brîncoveanu.

Datorită acestui amplasament compoziția s-a dezvoltat în formă de L, avînd latura mică către bd. Brîncoveanu și latura lungă către str. Secuilor.

La colțul străzii a fost amplasat bufetul și bucătăria de bloc. Bufetul are 3 laturi vitrate, dintre care una spre un patio, către care s-a prevăzut și extinderea spațiului de consumație în timpul verii.

Acest patio are un rol multiplu: formează un accent arhitectonic de agrement de-a lungul laturii lungi a compoziției; grupează în jurul său magazinele al căror specific poate provoca unele aglomerări de cumpărători și, în general, ale căror vitrine nu sînt interesante prin natura exponatelor; creează un spațiu intim de odihnă, cu spații verzi, fîntîni, bănci, oglinzi de apă etc.

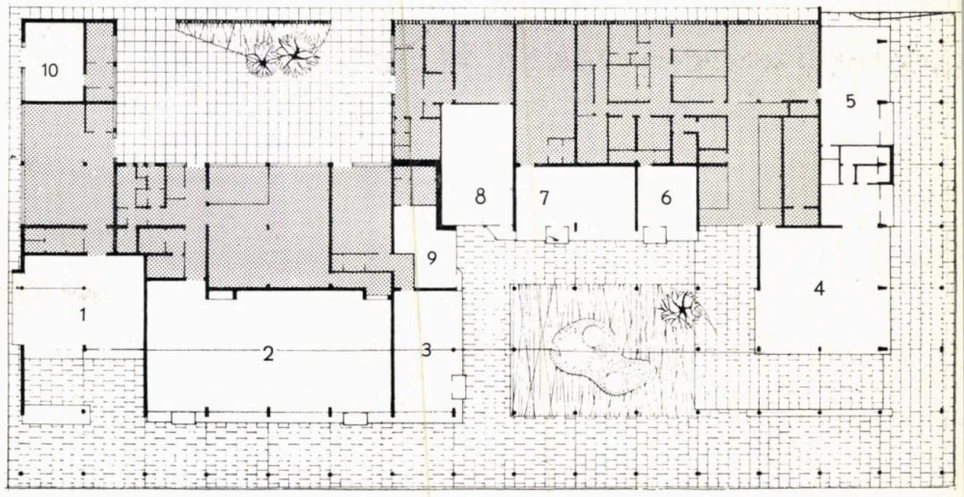

I | 2
3 4

1 — Complexul comercial nr. 1 — Fatadă principală

2 — Complexul comercial nr. 1 — Plan

1. Legume-fructe — *2.* Alimentara — *3.* Mercerie — *4.* Bufet — *5.* Bucătărie de bloc — *6.* Tutungerie — *7.* Pîine *8.* Carne — *9.* Loto — *10.* Centru sifoane

3 — Complexul comercial nr. 2 — Plan

1. Mercerie — *2.* Carne — *3.* Pîine — *4.* Legume-fructe *5.* Magazin alimentar cu autoservire — *6.* Răcoritoare — *7.* Tutungerie — *8.* Bufet

4 — Complexul comercial nr. 2 — Perspectivă

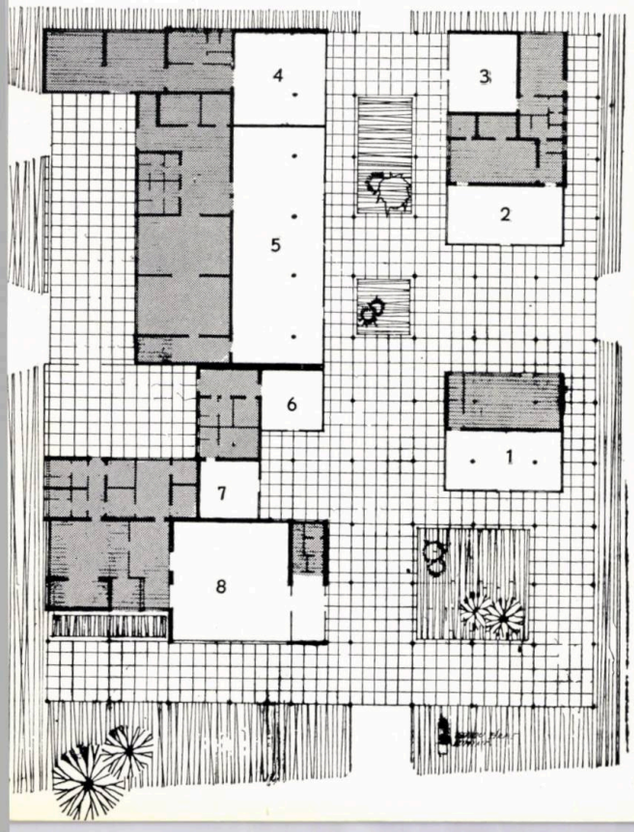

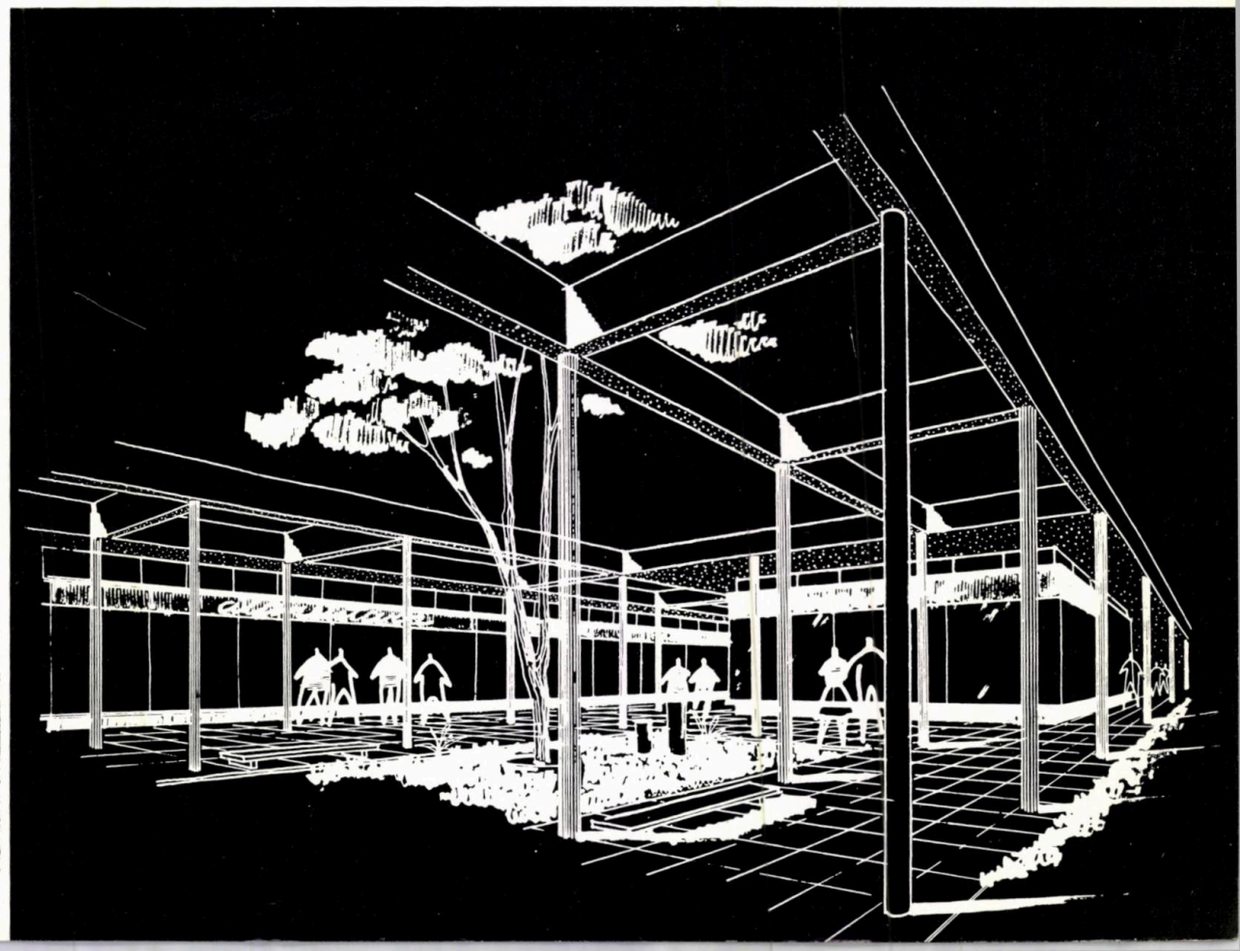

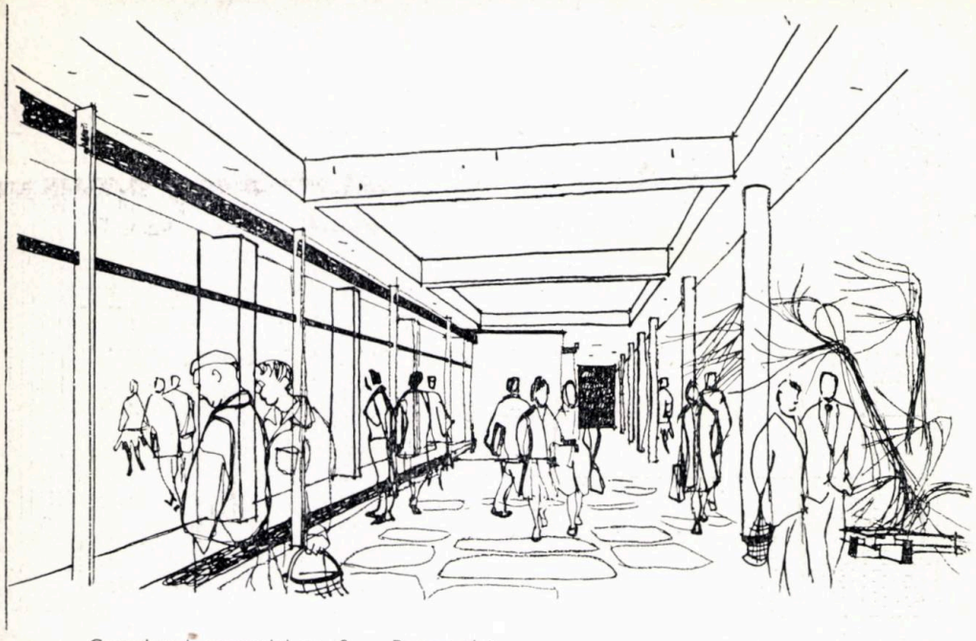

Complexul comercial nr. 3 — Perspectivă

Magazinele de tutungerie, pîine, carne, loto-pronosport și bufetul închid cele trei laturi construite ale patio-ului. De-a lungul laturii lungi a compoziției se înșiră, protejate de copertine și pergole, magazinele de mercerie, parfumerie, alimentar, legume-fructe și sifoane.

Magazinele de pîine, carne, alimentar, legume-fructe au serviciile și depozitele grupate în jurul unei curți de serviciu, închisă către interiorul microraionului de un gard decorativ, traforat.

Pentru a întrerupe monotonia unui front prea lung de vitrine s-a creat un decalaj între frontul vitrinelor, linia continuă de legătură arhitectonică fiind păstrată doar de stîlpii pergolei.

COMPLEXUL COMERCIAL Nr. 2, situat pe o stradă curbă (str. Serg. Nițu Vasile), pe partea interioară a ei, într-un spațiu creat în adîncime de blocuri p + 4, care formează pe 3 laturi un front închis, se dezvoltă pavilionar, legat și grupat prin intermediul unei pergole.

Căutînd a axa compoziția de o parte și de alta a unei curți interioare de acces pentru public, dispusă în lungime, s-a căutat ca magazinele să-și orienteze vitrinele atît către str. Serg. Nițu Vasile cît și către spațiile de circulație din interiorul complexului. În acest fel s-a obținut o compoziție care oferă publicului un loc agreabil și atractiv, compoziție care, datorită amplasamentului, s-a dezvoltat pavilionar, avînd curtea de serviciu pe perimetru, cu acces lesnicios pentru aprovizionare.

Amplasarea către stradă a bufetului a fost făcută cu intenția de a puncta complexul cu un volum care să se ridice puțin peste înălțimea generală și care să ofere posibilitatea extinderii spațiului de consumație, în timpul verii, către o terasă jumătate acoperită. Urmărind ideea unificării spațiului interior cu cel exterior, bufetul are un perete de sticlă glisant, care în timpul verii poate oferi, pe lîngă mărirea spațiului, o imagine unitară și o bună ventilație.

De-a lungul axei compoziționale a curții interioare se înșiră, de o parte și de alta, într-o alternanță și totodată o grupare pe funcțiuni, magazinele: răcoritoare, alimentar, tutungerie, legume-fructe, mercerie-parfumerie, carne și pîine, care alcătuiesc întreg complexul.

Magazinele alimentar, de legume-fructe, de răcoritoare precum și bufetul au depozitele și accesul mărfurilor dintr-o curte de serviciu, închisă către aleea de acces prin intermediul unui gard trafor, constituind un element decorativ.

Magazinele de carne și de pîine, datorită specificului de aprovizionare, au accesul de la cealaltă alee perimetrală complexului, direct, fără intermediul unei curți de serviciu, aprovizionarea cu marfă făcîndu-se tot prin spatele magazinelor.

COMPLEXUL COMERCIAL Nr. 3 este situat pe str. Secuilor, dezvoltat mai mult liniar, de-a lungul străzii, și compus din magazine de legume-fructe, pîine, lapte, răcoritoare, carne, tutungerie etc., precum și un magazin pentru reparații de încălțăminte, reparații tehnico-metalice, coafor-frizerie și un local pentru I.A.L.

Structura magazinelor este formată din zidărie de cărămidă, stîlpi din azbociment și dală groasă; înălțimea liberă a magazinelor a fost redusă între 3,30—3,50 m, înălțime care este la scara și dimensiunea magazinelor și care permite trecătorului să cuprindă și imaginea blocurilor din jur.

Vitrinele sînt largi și pe toată înălțimea, avînd la partea inferioară un parapet redus ca înălțime; se prevede vitrină de expunere numai la magazinele ale căror mărfuri cer acest lucru.

Prin modul de organizare și expunere interioară și prin modul de vînzare, magazinele sînt tratate ca o vitrină.

Mobilierul este executat din metal, cristal, materiale plastice, melacart etc.

Iluminatul se face cu lumină incandescentă, utilizînd drept corpuri de iluminat lămpi din sticlă colorată. Iluminatul vitrinelor este fluorescent, ca și al pergolelor și al spațiilor exterioare; pereții din fundul magazinelor și unele locuri de vînzare sînt, de asemenea, luminate fluorescent.

Combinarea luminii fluorescente cu cea incandescentă, precum și gradația succesivă vor produce o senzație vizuală plăcută, accentuînd punctele de atracție ale magazinelor.

O atenție deosebită a fost îndreptată asupra punctelor de atracție nocturne; în acest sens s-au prevăzut, în afara complexelor, unele panouri decorative, compuse arhitectural, care cuprind reclamele luminoase cu firme de neon în diferite culori.

Ca finisaje exterioare se vor utiliza, în afara vinacetului, panouri decorative din ceramică colorată smălțuită; pardoselile se vor executa din mozaic colorat, marmură și dale din beton pieptănat.

Tîmplăria este în întregime metalică și va fi vopsită în duco ca și stîlpii de azbociment ai pergolelor.

Încălzirea complexelor comerciale se va face de la cele 4 centrale termice ale microraionului.

Ventilația va fi naturală prevăzîndu-se posibilitatea deschiderii unor ochiuri de geam în vitrine.

Arh. EUGEN COSMATU

Complexul comercial nr. 3 — Plan

1. Încălțăminte — *2.* Metalo-casnica — *3.* Legume-fructe *4.* Pîine-lapte — *5.* Răcoritoare — *6.* Carne — *7.* Tutungerie — *8.* Coafor — *9.* I.A.L.

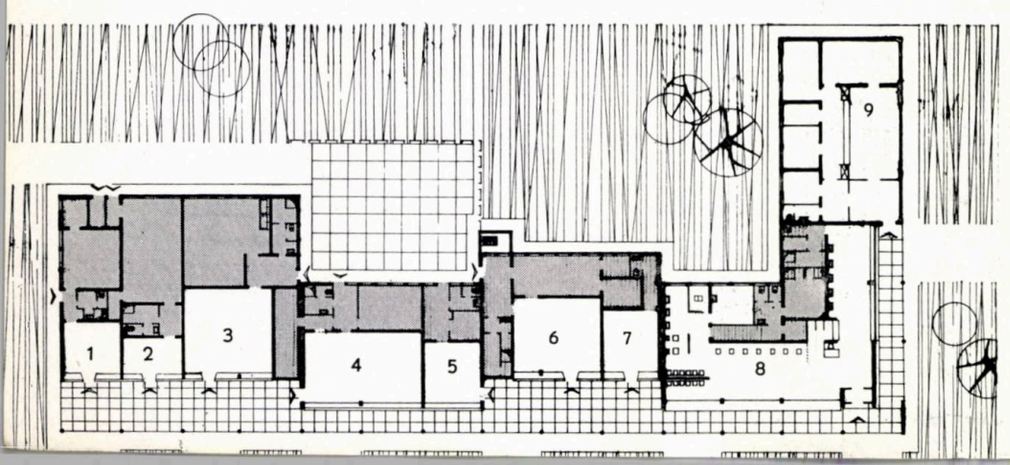

CENTRU COMERCIAL LA MAMAIA

Tema care trebuia rezolvată a avut un caracter mai puțin obișnuit: crearea unui ansamblu arhitectural, compus dintr-un centru comercial și un teatru de vară, care să formeze principala dotație ce urma să mobileze piața noii localități Mamaia.

Inscrierea în același volum arhitectural a celor două dotări a rezultat din studiul de sistematizare, ca fiind necesară din cauza diversității construcțiilor ce trebuiau integrate în piață.

Gruparea celor două programe a pus probleme deosebite, ținînd seama atît de plastica specifică fiecărui program, cît și de cerințele funcționale diferite.

De asemenea, în rezolvarea acestor programe s-a ținut seama că ele reprezintă dotări ale unui oraș nou cu caracter estival, oraș cu o viață intensă, însă limitată la lunile de vară ale anului.

Caracterul specific al localității a dus la rezolvări de arhitectură cu spații mai aerate, mai decorative și la folosirea mai abundentă a culorilor.

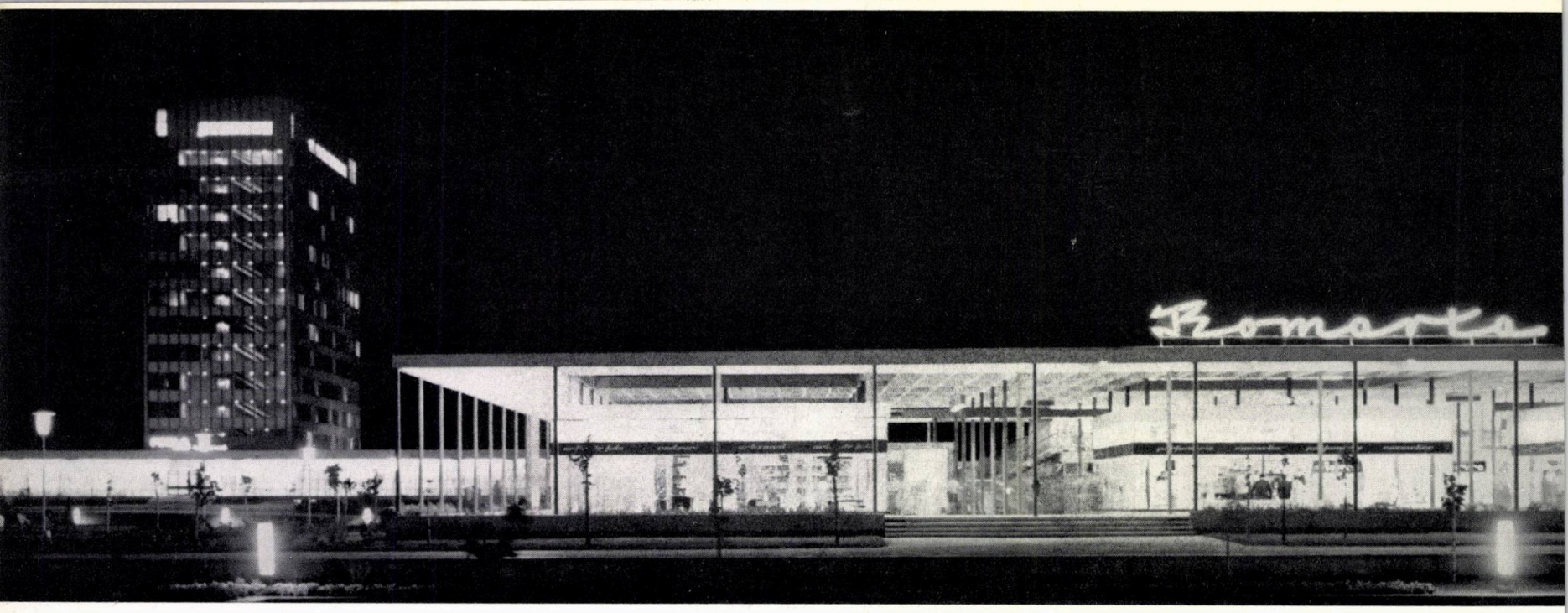

Planul etajului I al magazinului F

1. Poştă — C.E.C. — Telefon — *2.* Birouri — *3.* Grup sanitar — *4.* Expoziţie — *5.* Depozite — *6.* Sală de lectură — *7.* Terasă

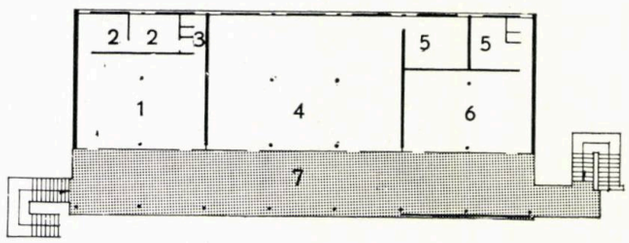

Plan parter

Corp A. 1. Librărie cu autoservire

Corp B. 2. Artizanat — 3. Depozite — 4. Articole de plajă

Corp C. 5. Parfumerie

Corp D. 6. Galanterie

Corp E. 7. Agenţie O.N.T. 8. Agenţie C.F.R.

Corp F. 9. Legume-fructe — 10. Alimentara cu autoservire — 11. Tutungerie 12. Consignaţie — 13. Farmacie — 14. Recepţură-laborator — 15. Camera de gardă

Corp G. 16. Grupuri sanitare — 17. Pergolă acoperită

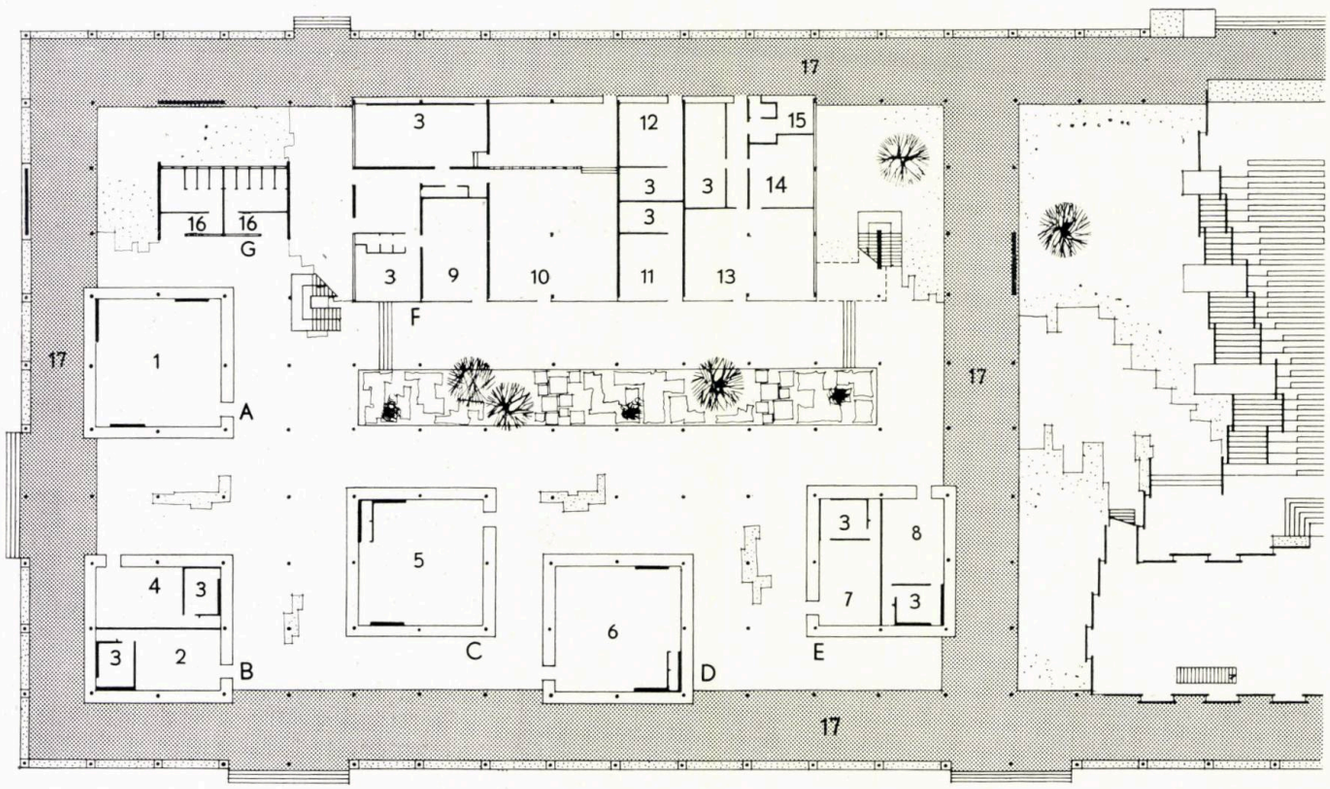

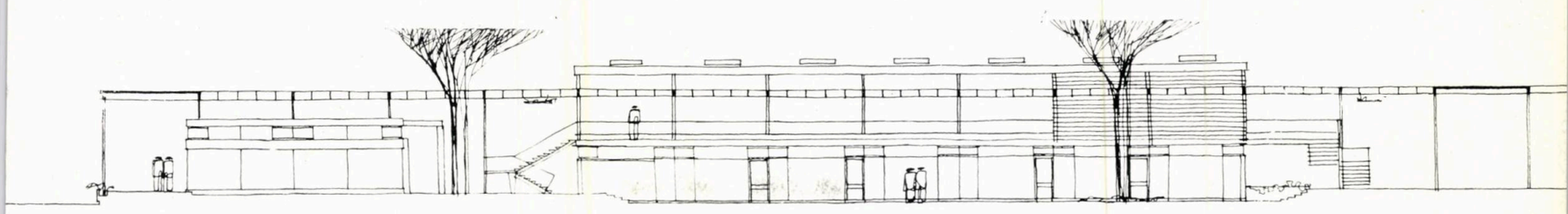

Secțiune longitudinală

Interior

Centrul comercial a fost conceput pe ideea unui bazar modern cu mici magazine, cu largi spații de circulație între ele, toate magazinele fiind grupate în jurul unei grădini de agrement.

Folosirea unui rastel general, format din grinzi subțiri, care acoperă întreaga suprafață, creează un anumit joc de lumină și umbră, o vibrație care realizează o ambianță de intimitate și dă un caracter unitar întregului complex.

Considerente de proporționare între elementele ansamblului, cît și pentru realizarea unui volum la scara pieții, au determinat amplasarea rastelului de grinzi la 5 m înălțime. Acest rastel-umbrar trece, cînd liber, peste suprafețele de magazine și grădină, cînd acoperit, protejînd circulațiile de promenadă.

Majoritatea magazinelor care compun centrul comercial sînt magazine de prezentare, pentru care s-a căutat o arhitectură adecvată. S-a ajuns la soluția unor magazine total vitrate, cu compartimentări interioare realizate numai din mobilier, fără vitrine distincte, întregul magazin constituind de fapt o vitrină care participă la ansamblu.

Magazinele care au un rulaj mai mare de mărfuri au fost amplasate într-un corp pe două niveluri, spre șosea, ele beneficiind pentru o mai bună aprovizionare și de o curte de serviciu mascată între corpurile de clădiri. Evitarea amplasării curții de serviciu la vedere, amenajarea de

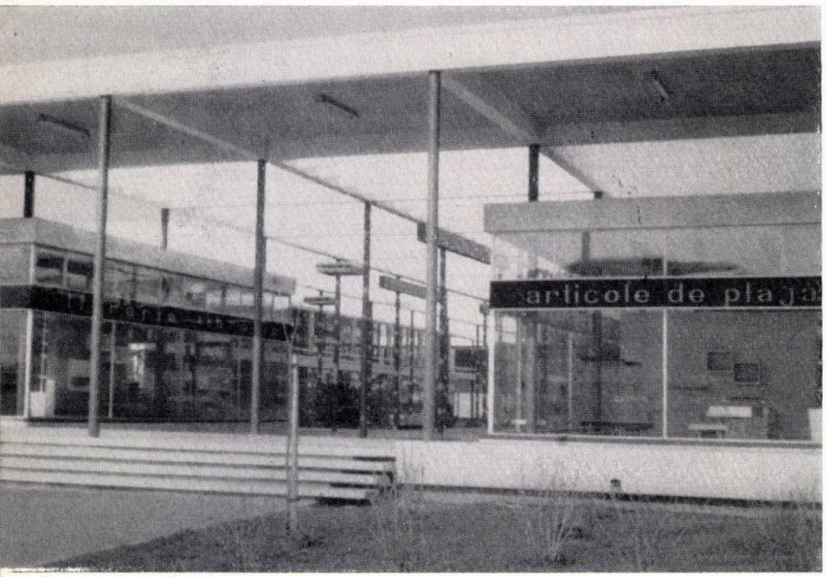

Vedere exterioară

vitrine la spațiile de depozitare, un portic folosit ca promenadă ce înconjoară întregul complex a făcut să se realizeze fațade unitare pe toate laturile.

Între magazine, o serie de amenajări: jardiniere, scaune și bănci de beton, grinzi de lumini și lămpi « pitici », jardiniere suspendate, agrementează spațiul rezervat circulației.

Magazinele mici, care flanchează latura dinspre mare a complexului, sînt ocupate de magazine tip « Romarta » (galanterie, artizanat, articole de plajă), precum și de o librărie, agenție O.N.T., birou de voiaj C.F.R.

Pavilionul parter-etaj, dinspre latura vest, cuprinde la parter — un magazin alimentar cu autoservire, legume-fructe, tutungerie, consignație, farmacie, iar la etaj — un oficiu poștă-telefon, o expoziție și bibliotecă.

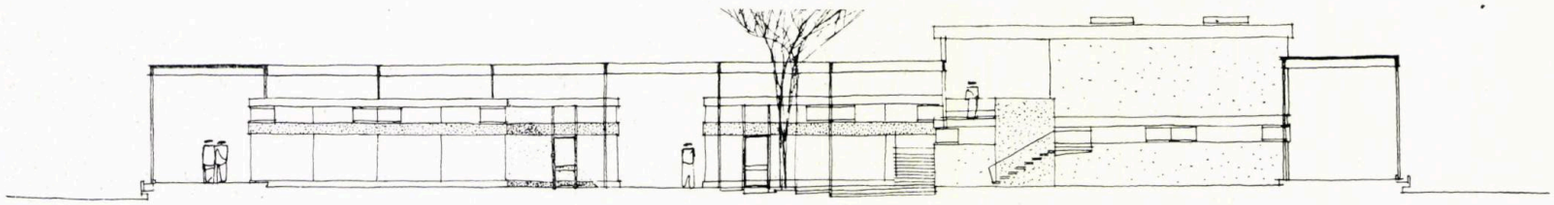

Secțiune transversală

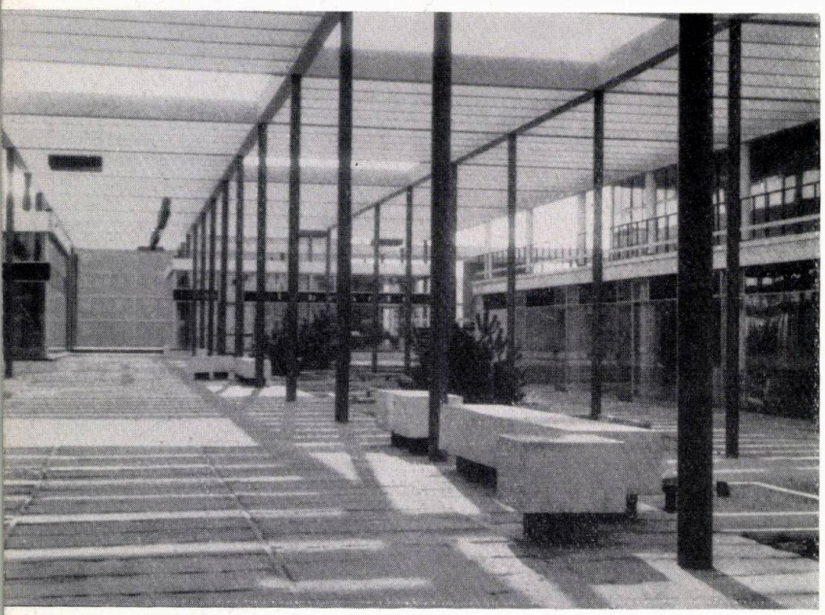

Vedere din interior

Suprafața totală construită este de 3 850 m².

Întreaga structură de rezistență se bazează pe o tramă de stîlpi metalici, așezați la un interax de 4,80 m.

Ca sistem constructiv s-a adoptat soluția de acoperire tip dală pe stîlpi metalici pentru magazinele mici și tip dală pe stîlpi de beton pentru magazinul p + 1.

Pentru pergolă s-a adoptat o placă montată pe grinzi, iar pentru rastelul general, un careaj de grinzi principale cu interax de 4,80 m; pe direcția est-vest, pe grinzile principale, sînt așezate o serie de lamele prefabricate din beton armat.

S-au utilizat materiale curente de finisaj: tencuieli colorate cu vinacet, pardoseli de mozaic etc., în afara panourilor din ceramică smălțuită, folosite la îmbrăcarea panourilor de rigidizare.

Mobilierul a constituit obiectul unei proiectări speciale, fiind executat din schelet metalic cu blaturi și panouri din P.A.L., îmbrăcate în melacart.

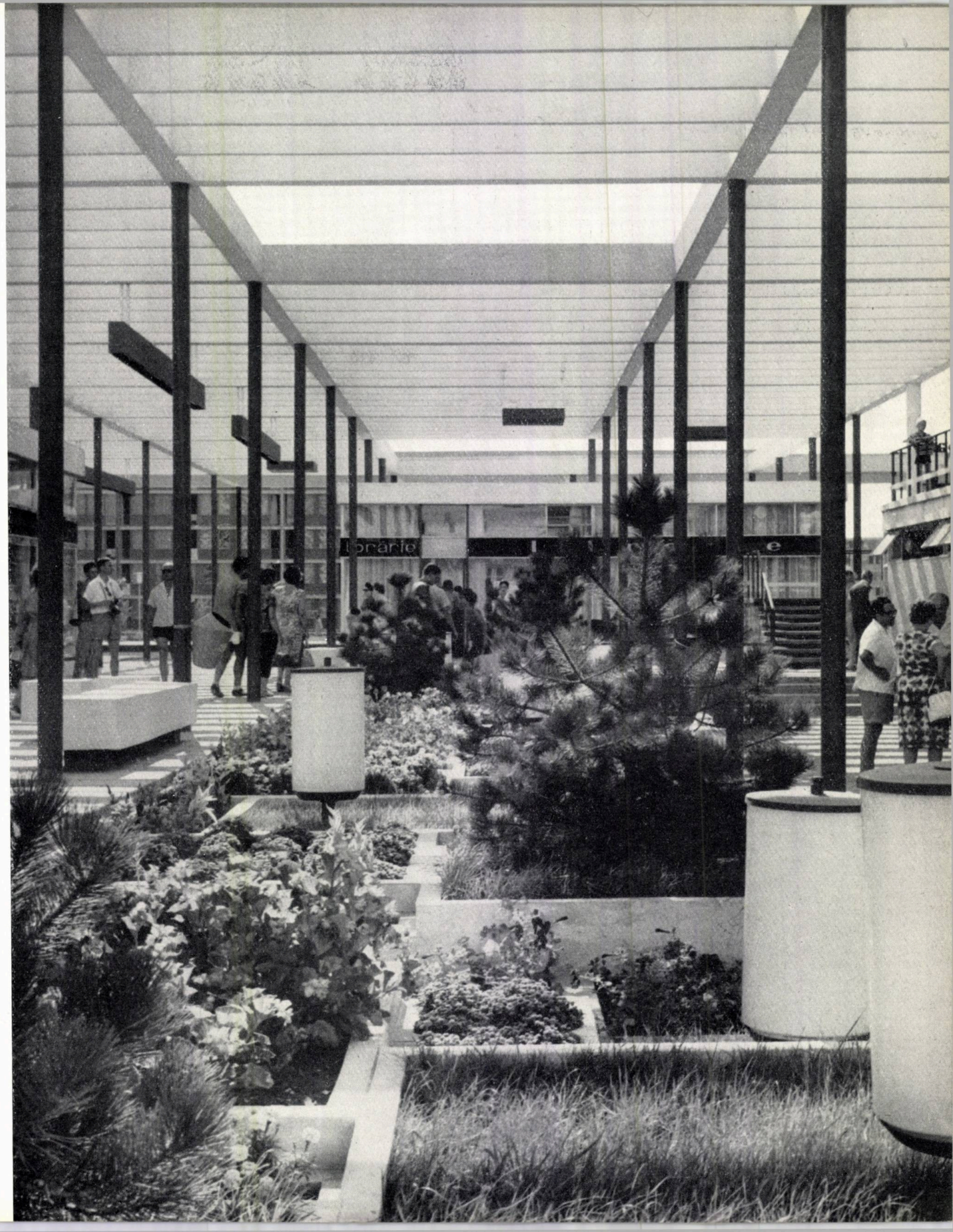

Vedere din interior

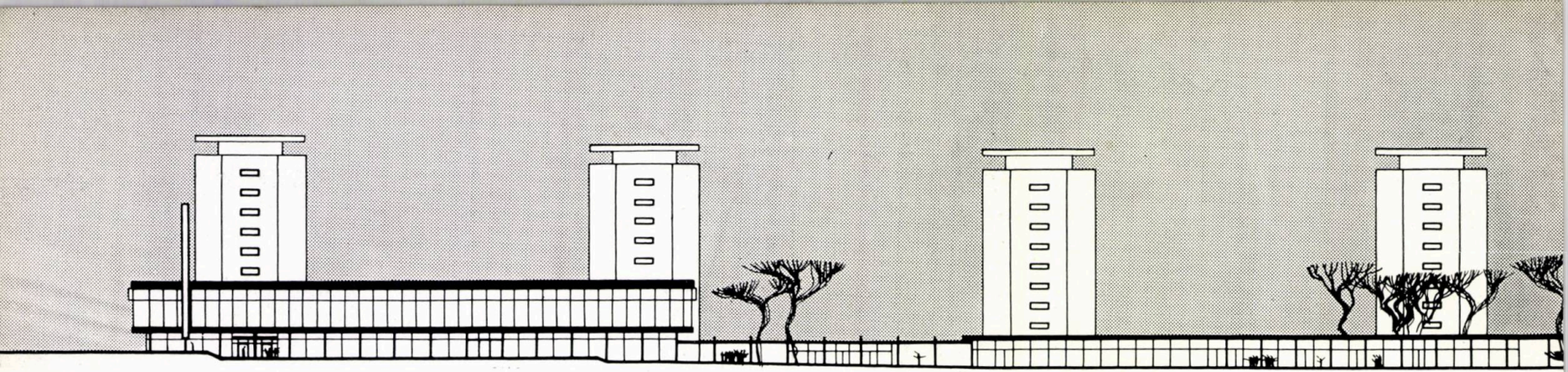

Centrul comercial din Onești — Desfășurare

CENTRUL COMERCIAL AL ORAȘULUI

Planul de ansamblu al orașului Onești

C 1. Punct comercial la intrarea dinspre Brașov în orașul Onești — C 2. Centrul comercial — 1. Hotel — 2. Casa de cultură — 3. Spital

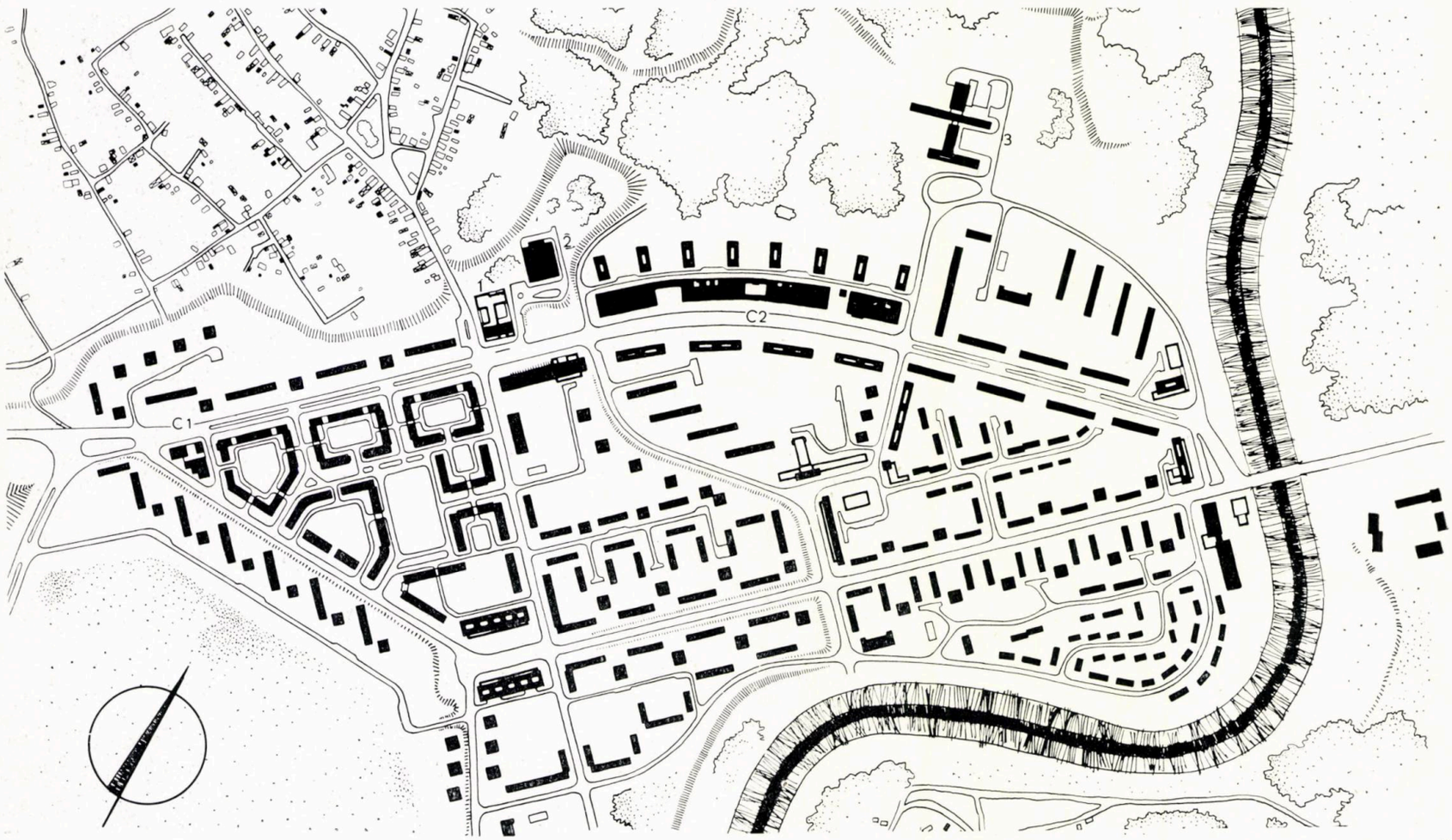

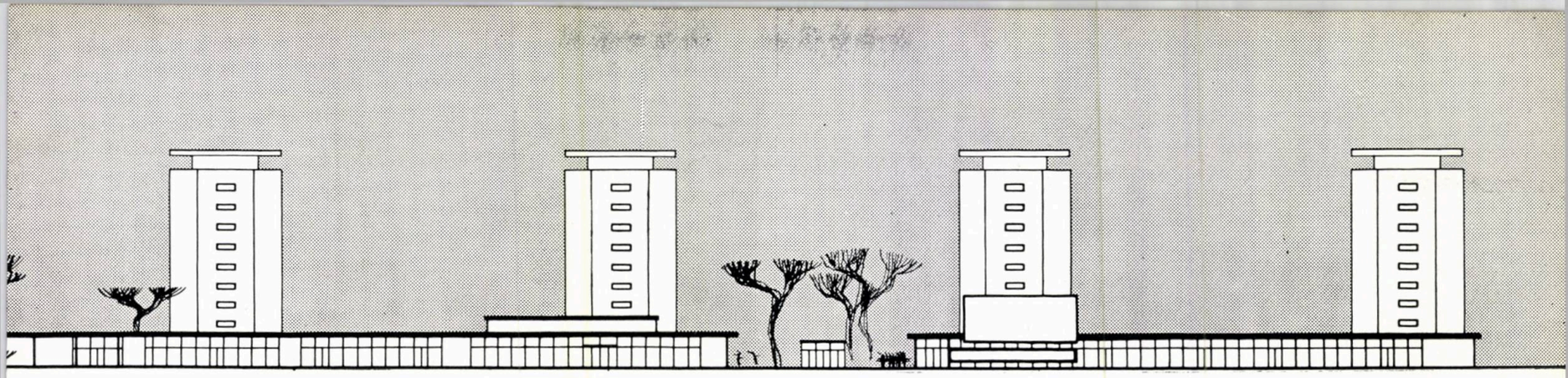

O N E Ş T I

Autori:
arhitecţii Nona Florescu, Gheorghe Dorin
arhitecţii Grigore Bălteanu, Paris Manos, Toma Olteanu, Vladimir Popov, Radu Tănăsoiu
Colaboratori:
Rezistenţă: inginerii Mihai Barbaiani, Florin Dabija, Eugen Georgescu
Instalaţii termice: inginerii Radu Patraulea, Sanda Divari
ISCAS

Noul centru al oraşului Oneşti se desfăşoară pe cca. 400 m de-a lungul arterei de nord de penetraţie în oraş, dinspre zona industrială. El urmează să deservească cei peste 22 000 locuitori ce populează cele 6 500 apartamente construite în intervalul 1954—1963, apartamente ce constituie prima etapă de realizare a acestui oraş nou din vecinătatea centrului industrial petrochimic Oneşti—Borzeşti.

Noul centru comercial este construit în clădiri independente, în mare majoritate parter, ce se profilează pe fundalul creat de opt clădiri de locuit p + 9 etaje, situate la marginea unui mare parc natural.

Proiectarea acestor clădiri s-a făcut astfel ca ansamblul magazinelor să fie legat organic de parc, prin intermediul a trei penetraţii sub forma unor curţi de legătură între magazine. Aceste curţi îndeplinesc totodată şi funcţia de deservire a unităţilor comerciale, în special de alimentaţie publică, care necesită terase acoperite sau descoperite.

În acest lung front, în majoritate pe parter, apar două accente deosebite. Unul dintre ele îl constituie etajul magazinului general de produse industriale, magazin ce participă totodată şi la flancarea pieţei ce

Detaliu de portic de la magazinele Corpului B

I | 3
2 |

1 — Detalii ale porticului de la magazinele corpului B

2 — Centrul comercial — Plan de ansamblu

Corp A — Magazine

1. Magazin general pentru produse industriale — *2.* Magazin de mobilă

Corp B — Magazine

1. Alimentara cu autoservire, cu raion pentru dulciuri și cafea — *2.* Legume-fructe — *3.* Carne — *4.* Franzelărie *5.* Mezeluri-brînzeturi și produse lactate — *6.* Bufet lacto-vegetarian — *7.* Tutungerie

Corp C — Magazine

1. C.E.C. — *2.* Librărie — *3.* Magazin universal pentru copii — *4.* Bufet-expres cu autoservire — *5.* Cofetărie *6.* Patiserie — *7.* Bucătărie de bloc — *8.* Centru de sifoane — *9.* Reparații cizmărie

Corp D — Cinematograf și magazine

1. Cinematograf — *2.* Tutungerie — *3.* Farmacie — *4.* Magazin de optică — *5.* Alimentara cu autoservire, cu raion pentru mezeluri-brînzeturi — *6.* Carne — *7.* Legume-fructe — *8.* Pîine — *9.* Spălătorie chimică

Pavilioane independente între corpuri

E. Răcoritoare — F. Ape minerale — G. Loto-Pronosport — K. Răcoritoare-dulciuri

Funcțiuni de deservire generală

P. puncte termice — H. stații hidrofor pentru blocuri înalte — T. posturi transformare

3 — Blocuri noi de locuințe la Onești și centrul comercial

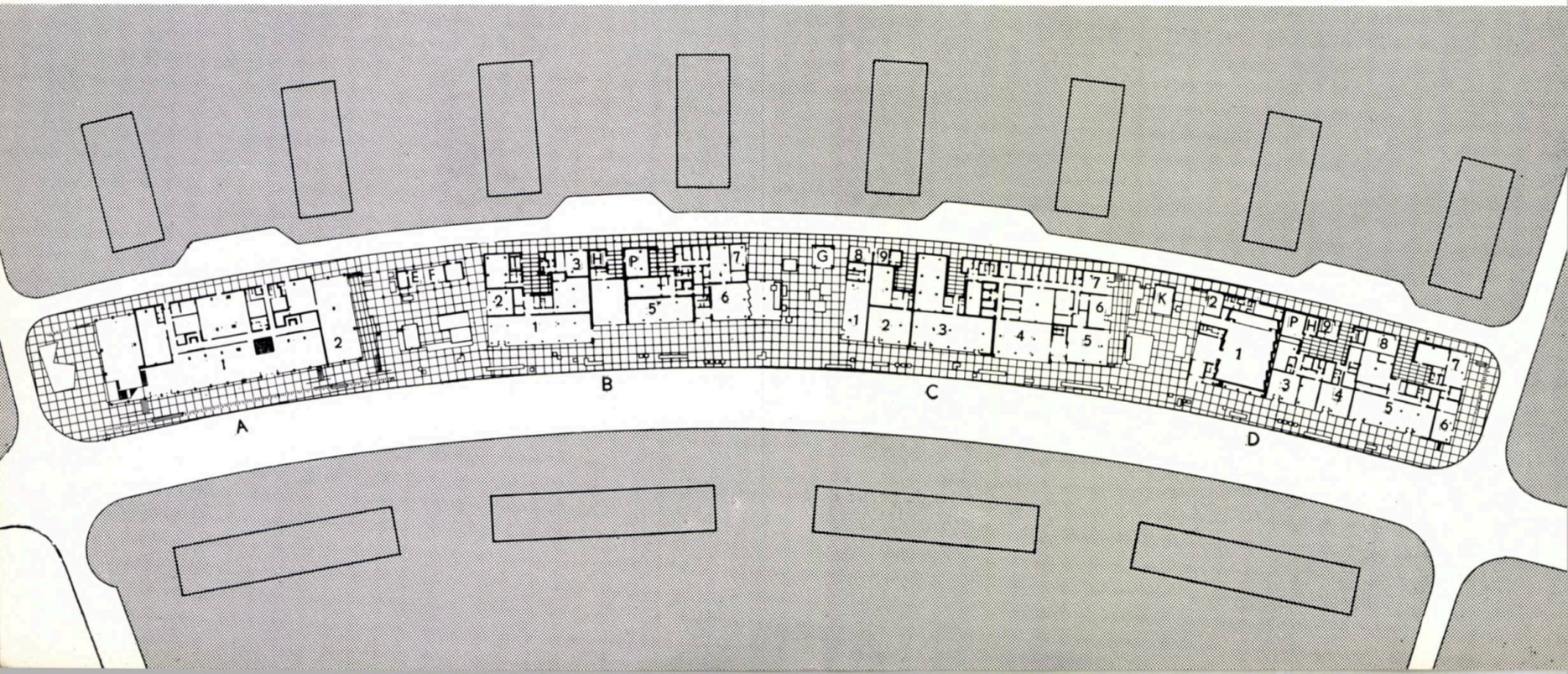

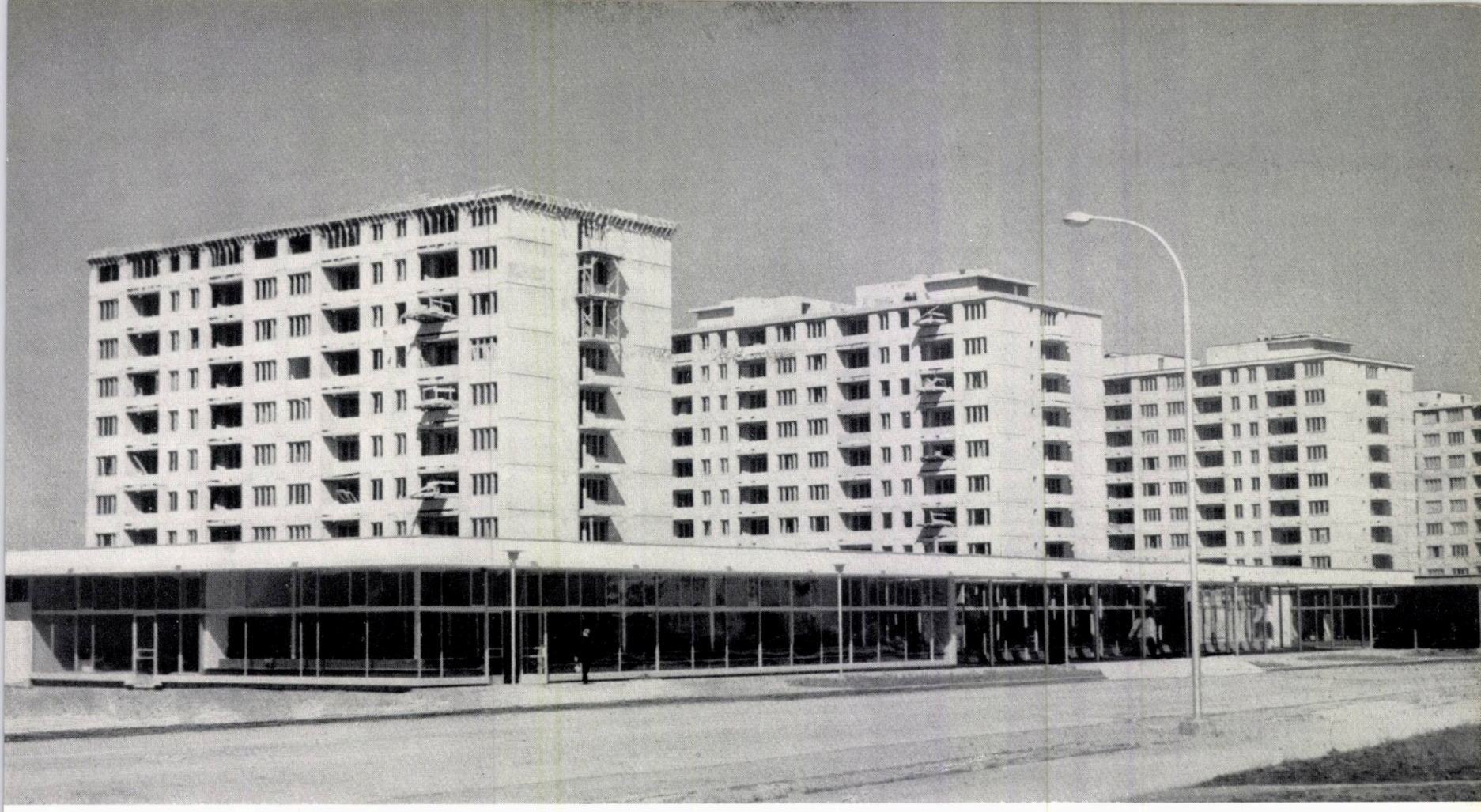

încheie ansamblul. În această piață se vor executa o casă de cultură cu sală de 800 locuri, un hotel cu 200 paturi, avînd un parter amplu cu unități de alimentație publică și alte unități comerciale ce întregesc ansamblul comercial.

Al doilea accent mai important îl constituie frontul decorat al cinematografului, înglobat în frontul de magazine.

Din frontul principal al magazinelor au fost eliminate accesele și curțile de serviciu pentru aprovizionare etc.

Un trotuar amplu, de 7,50 m lățime în punctul minim, permite o circulație pietonieră liberă, într-un cadru arhitectonic tratat corespunzător. Trotuarul și circulațiile de penetrație spre parc sînt executate din dale mari de beton, cu ștraifuri de mozaic de marmură colorate. Această circulație pietonieră este bogat ornamentată cu plantații joase, bazine decorative, elemente de artă plastică, panouri decorative, statuete etc.

Magazinele au fost concepute ca o legătură intimă a spațiilor de circulație exterioară cu spațiile de vînzare propriu-zise. Vitrine totale fac ca magazinele să constituie în întregime spații de expunere, iar modul în care elementele de decorație și reclamă penetrează de la exterior la interior fac ca legătura intimă a celor două spații să fie completă.

Proiectarea a dat atenție fiecărui element ce intră în componența complexului. Elementele de decorație au fost detaliate la amănunt și vor participa la aspectul ansamblului, în momentul în care vor fi realizate de către artiștii plastici ; este necesar ca aceștia să colaboreze cu arhitecții, în vederea obținerii unei concordanțe depline între ansamblul arhitectural și elementele de artă plastică.

Firmele luminoase au fost prinse și ele în studiul de arhitectură, ca elemente avînd în același timp un scop de reclamă comercială și unul de întregire estetică a magazinului.

Deservirea tehnică a magazinelor, exploatarea, aprovizionarea sau evacuarea resturilor rezultate au fost rezolvate prin intermediul unor curți de serviciu închise, ce debușează spre o alee de serviciu discretă între magazine și clădirile înalte din spatele lor.

La rezolvarea magazinelor din ansamblul centrului comercial s-a ținut seama ca spațiile comerciale să fie distribuite teritorial, astfel încît să asigure o bună deservire a populației. Ele au fost realizate în

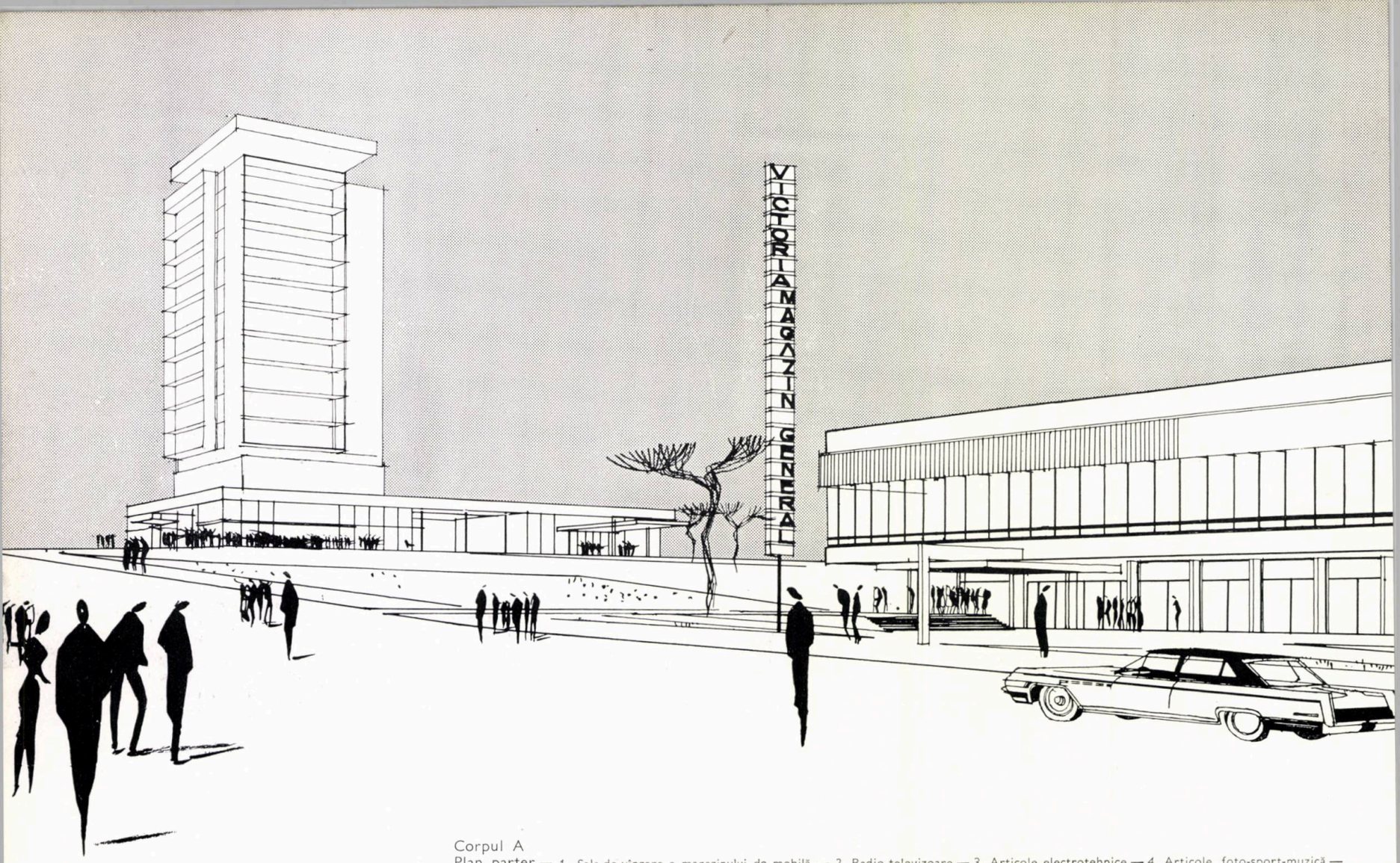

Corpul A
Plan parter — *1.* Sala de vînzare a magazinului de mobilă — *2.* Radio-televizoare — *3.* Articole electrotehnice — *4.* Articole foto-sport-muzică — *5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.* Depozit — *12.* Vestiar femei — *13.* Vestiar bărbaţi — *14.* Depozit covoare — *15.* Depozit mobilă — *16.* Depozit de zi radio

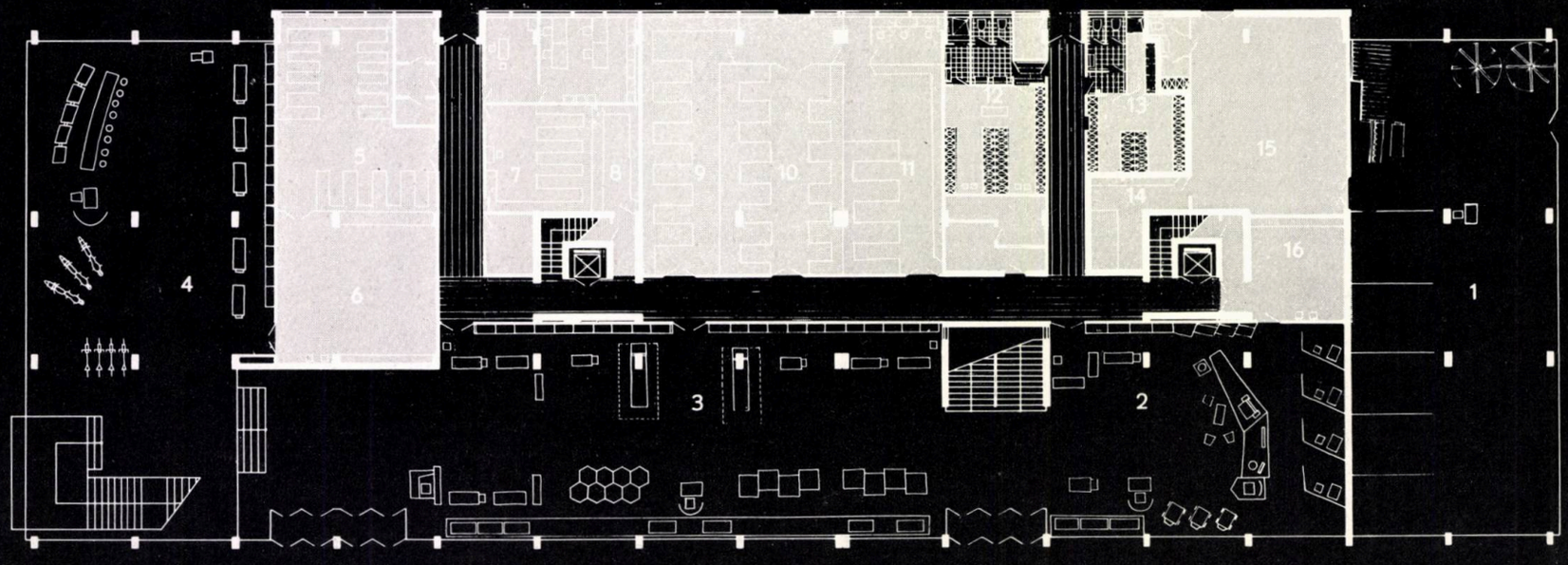

Corpul A (Magazin general de produse industriale) — Perspectivă

Plan etaj I — *1.* Tricotaje — *2.* Galanterie — *3.* Depozit — *4.* Pălării — *5.* Textile — *6.* Depozit — *7.* Perdele — *8.* Încălţăminte — *9.* Depozit
10. Confecţii — *11.* Depozit — *12.* Articole marochinărie — *13.* Articole menaj — *14.* Depozit

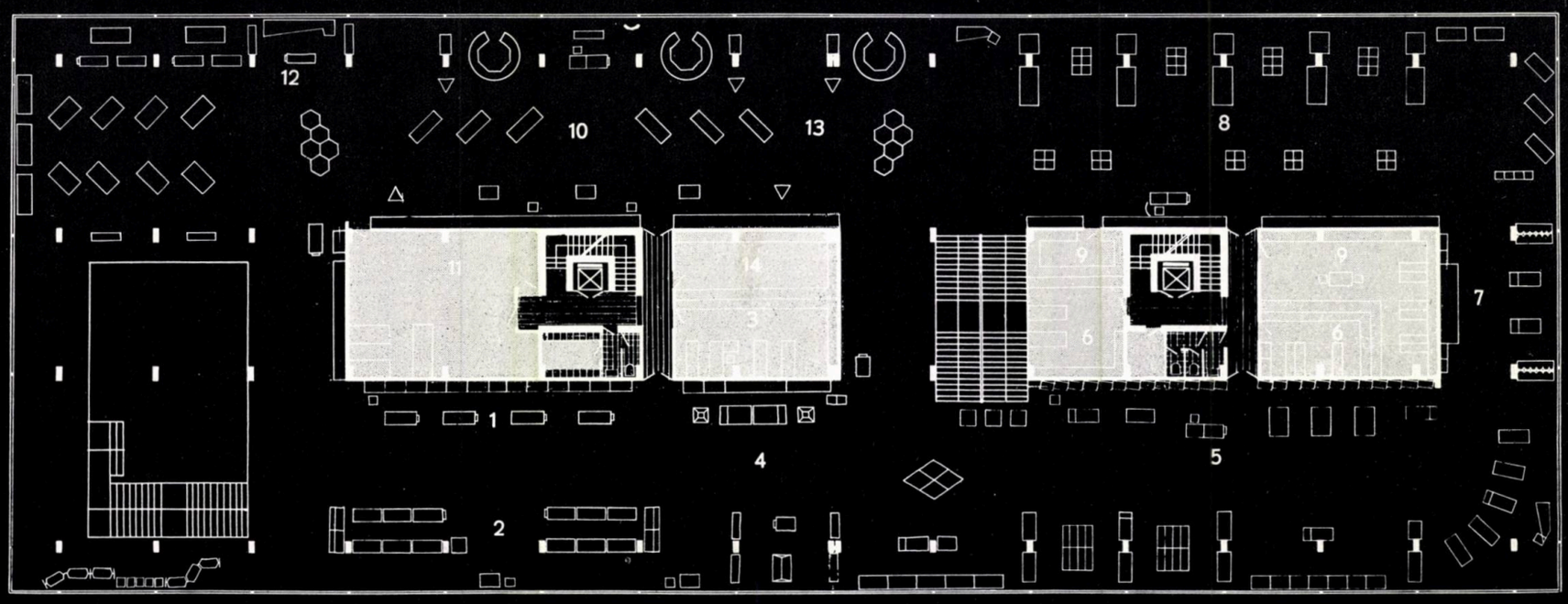

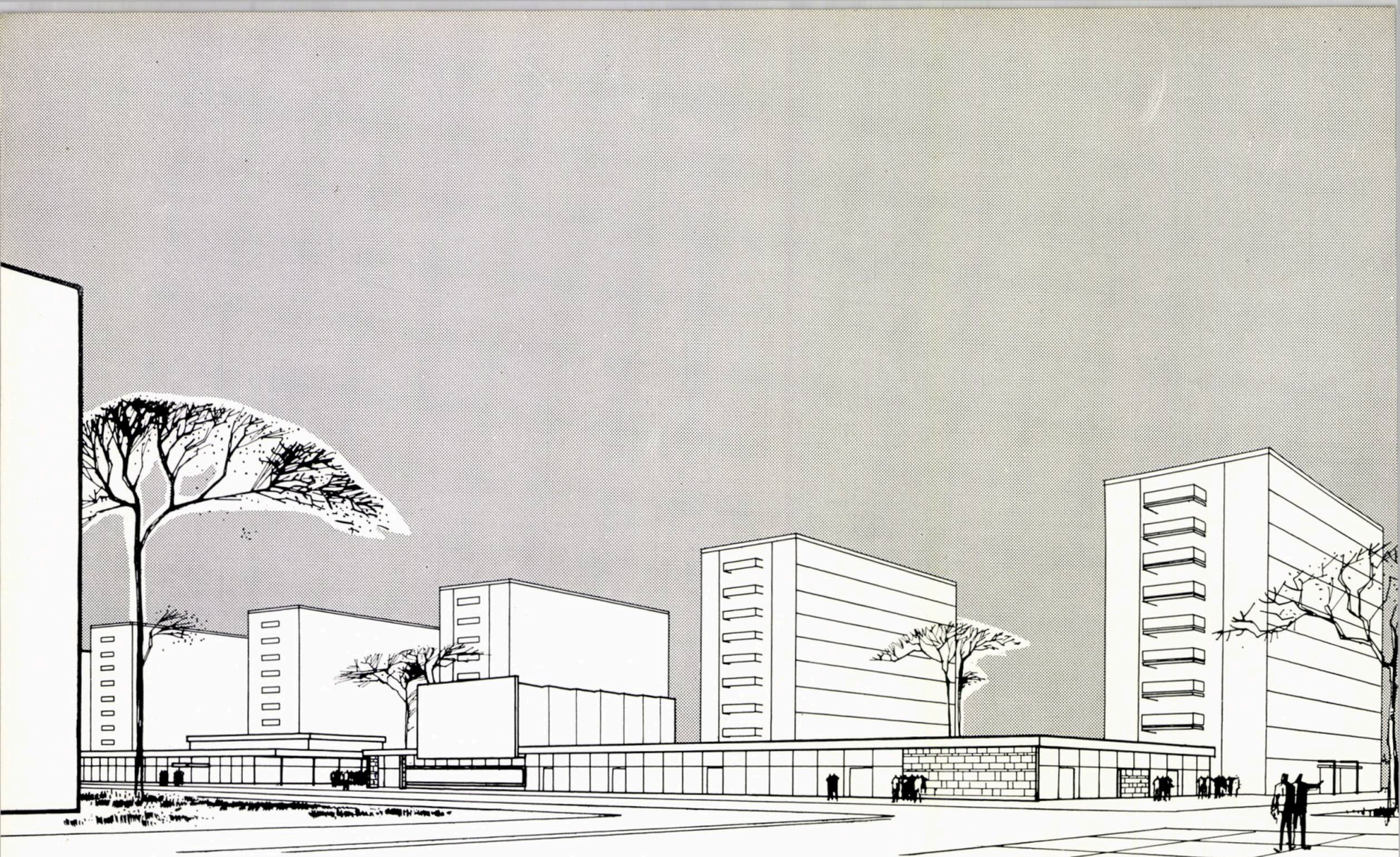

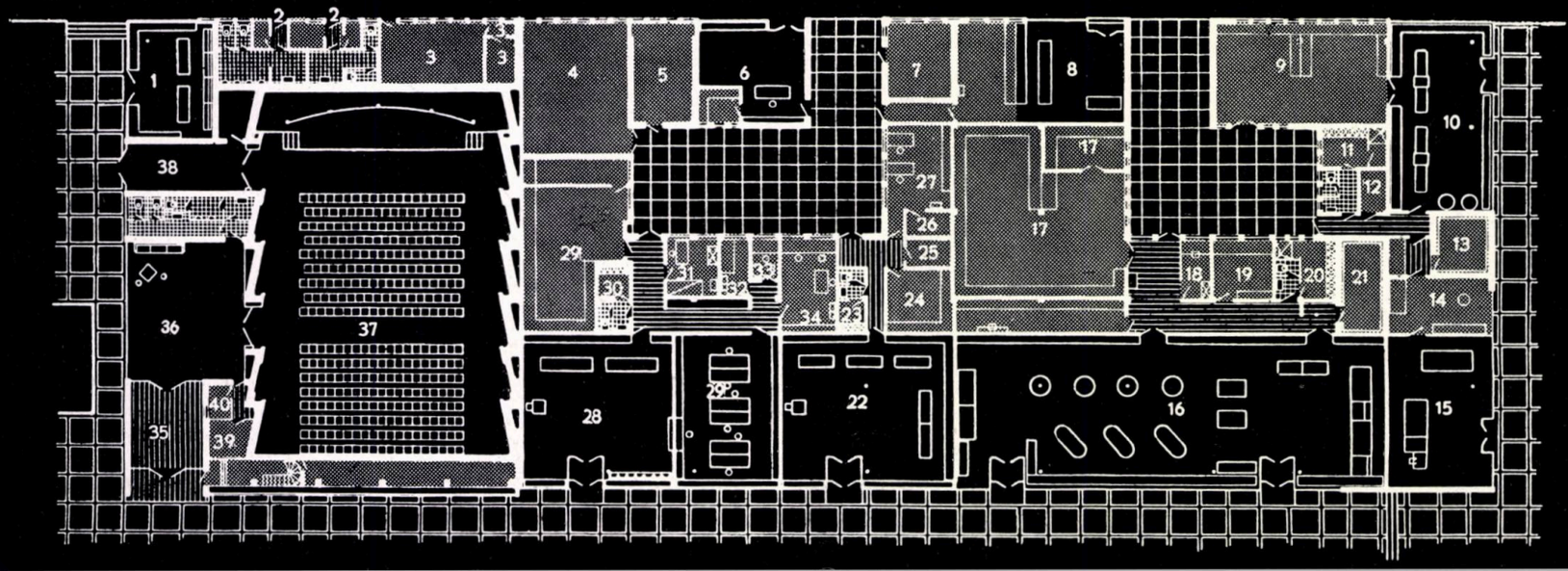
1
2
2
3
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40

clădiri independente, pentru a asigura un proces funcțional optim fără a stingheri locuințele.

A rezultat ca favorabilă o tramă generală de stîlpi la 5 m distanță, cu planșeu dală, care a permis o justă rezolvare a spațiilor, concomitent cu o economică folosire a materialelor importante (oțel-ciment-cofraje). Magazinul universal a fost rezolvat pe cadre de beton armat.

Concomitent cu rezolvarea fiecărei unități s-a căutat o grupare optimă a funcțiunilor, funcțiunile înrudite fiind comasate, ținîndu-se seama de o evoluție rapidă a sistemelor de desfacere a mărfurilor și de avantajele rezultate atît din punctul de vedere al exploatării cît și din cel al deservirii populației.

Analiza critică a programului, prin prisma celor expuse mai sus, s-a făcut cu sprijinul Direcției organizării comerțului din M.C.I. și al Secției comerciale a Sfatului popular regional Bacău.

Unitățile comerciale au fost grupate în 4 clădiri importante și anume:

CORPUL A

a) Magazin general de produse industriale, cuprinzînd raioane de confecții, țesături, galanterie, tricotaje, marochinărie, pălării, mercerie, parfumerie, încălțăminte, încălțăminte sezonieră, menaj, foto, sport, muzică, electrotehnice, radio, televizoare.

b) Magazin de mobilă.

CORPUL B

a) Complexul I de produse alimentare cu magazinele: alimentar cu autoservire, cu raion de dulciuri, cafea; magazin de mezeluri-brînzeturi-lactate; carne; legume-fructe; franzelărie-pîine.

b) Bufet lacto-vegetarian.

c) Tutungerie.

CORPUL C

a) Complexul de alimentație publică cu un centru de preparare deservind: bufet-expres cu autoservire; cofetărie; patiserie; bucătărie de bloc.

b) Magazin universal cu articole pentru copii.

c) Librărie.

d) C.E.C.

e) Unități de deservire; centru de sifoane și reparații cizmărie.

CORPUL D

a) Complexul II de produse alimentare cu magazinele: alimentar cu autoservire, cu raion mezeluri și brînzeturi; pîine, legume-fructe; carne.

b) Farmacie.

c) Optică.

d) Centru pentru sifoane.

e) Tutungerie.

Separat de acestea, au mai fost prevăzute un cinematograf de 350 locuri, un w.c. public, precum și un centru de primire spălătorie chimică.

1 — Perspectivă dinspre sud-est către corpul D

2 — Corpul D — Plan parter
1. Tutungerie — *2.* W.C. public — *3.* Instalație ventilație cinematograf — *4.* Punct termic — *5.* Hidrofor — *6.* Primire spălătorie — *7.* Post trafo — *8.* Pîine *9.* Depozit legume-fructe — *10.* Legume-fructe — *11.* Vestiar — *12.* Agregate — *13.* Cameră frigorifică — *14.* Tranșare carne — *15.* Carne — *16.* Alimentara cu autoservire, cu raion mezeluri-brînzeturi — *17.* Depozit alimentara — *18.* Birou-primire — *19.* Preambalare — *20.* Vestiar — *21.* Cameră frigorifică *22.* Articole optice — *23.* Vestiar — *24.* Depozit — *25.* Cameră obscură — *26.* Depozit — *27.* Atelier optică — *28.* Farmacie — *29.* Recepturâ farmacie *30.* Vestiar — *31* Cameră de gardă — *32* Spălător — *33.* Sterilizare — *34.* Laborator — *35.* Vestibul cinematograf — *36.* Hol cinematograf — *37.* Sală de spectacole — *38.* Evacuare sală — *39.*Birou — *40.* Casă

3 — Fațada principală a punctului comercial situat la intrarea dinspre Brașov

1
2 | 3

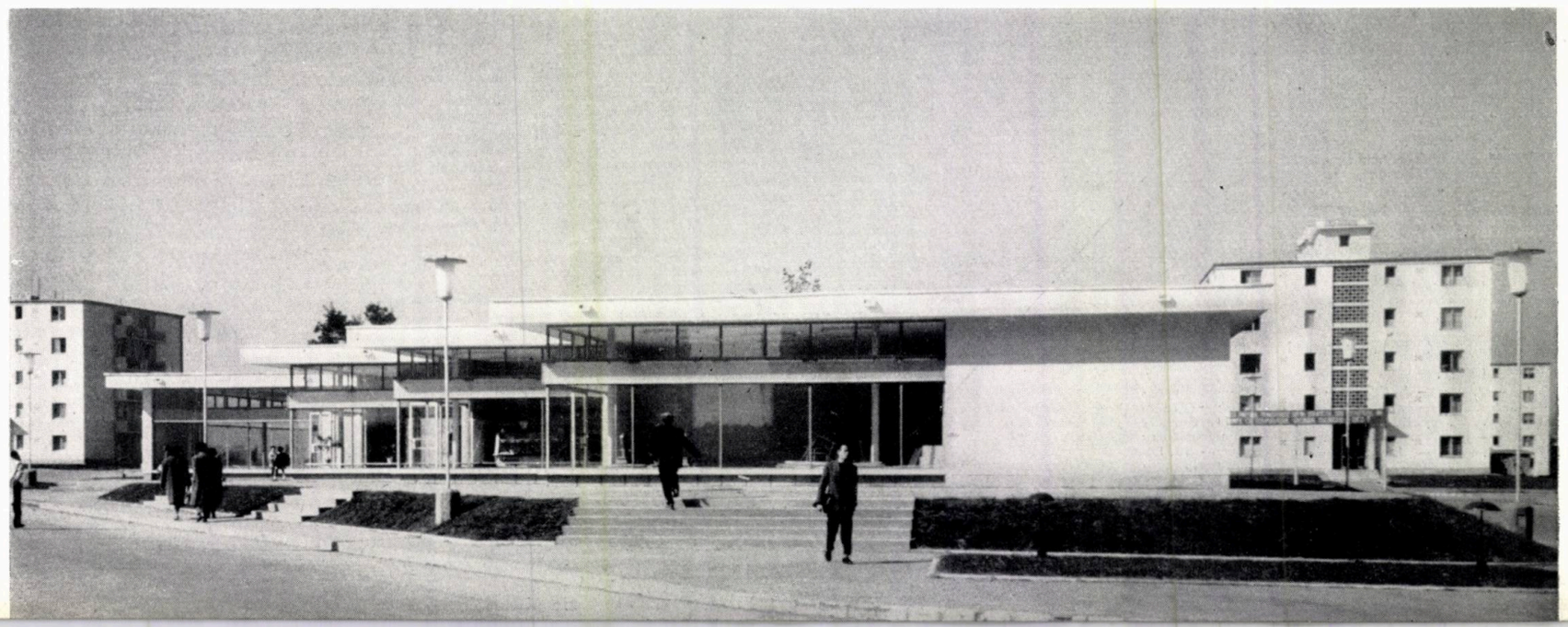

PUNCT COMERCIAL LA INTRAREA ÎN ONEȘTI DINSPRE BRAȘOV

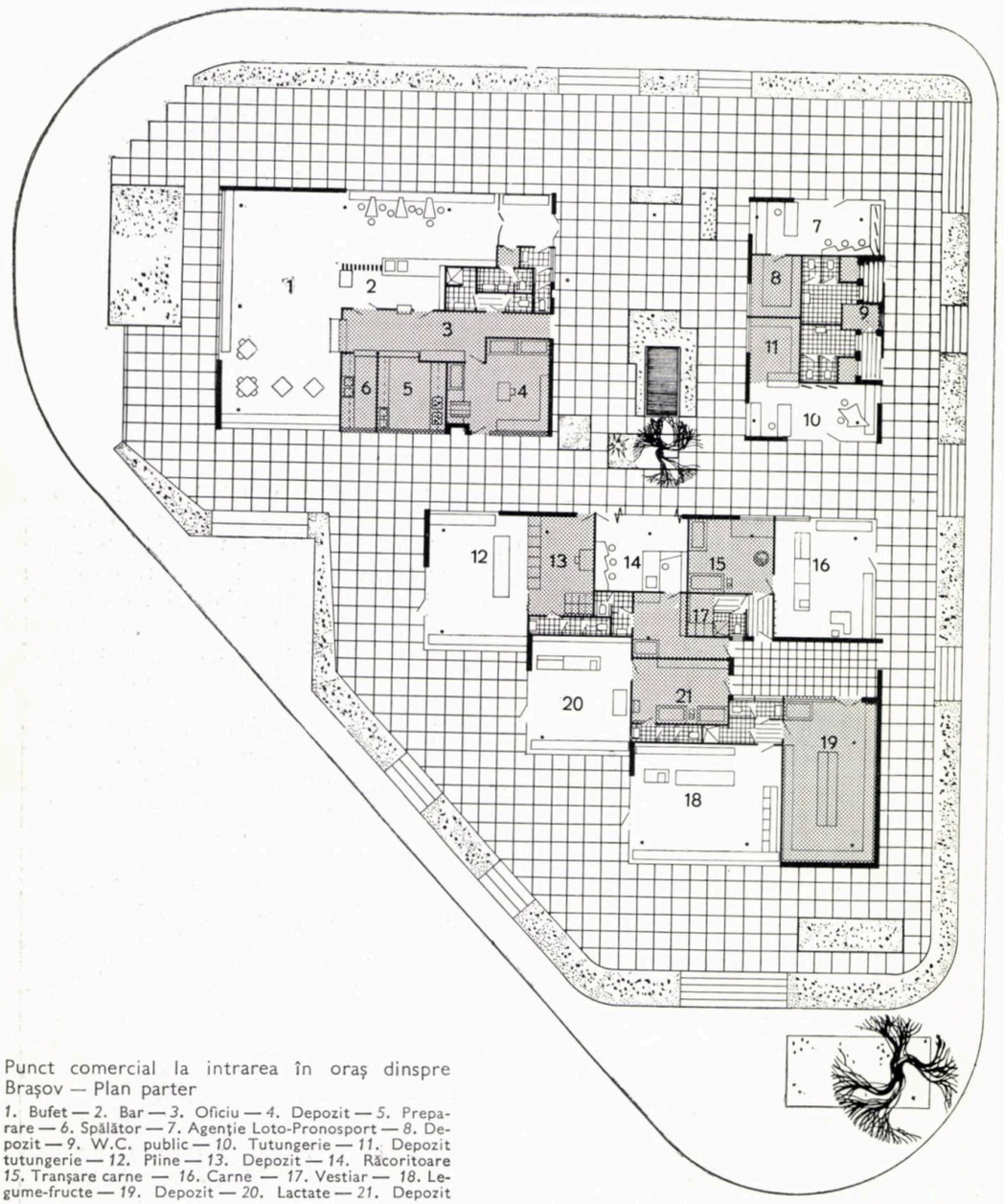

Punct comercial la intrarea în oraș dinspre Brașov — Plan parter

1. Bufet — *2.* Bar — *3.* Oficiu — *4.* Depozit — *5.* Preparare — *6.* Spălător — *7.* Agenție Loto-Pronosport — *8.* Depozit — *9.* W.C. public — *10.* Tutungerie — *11.* Depozit tutungerie — *12.* Pîine — *13.* Depozit — *14.* Răcoritoare *15.* Tranșare carne — *16.* Carne — *17.* Vestiar — *18.* Legume-fructe — *19.* Depozit — *20.* Lactate — *21.* Depozit

În afară de aceste magazine, în curțile de penetrație spre parc s-au mai prevăzut:

— un magazin pentru ape minerale și unul de răcoritoare, în curtea dintre A și B

— o agenție « Loto-pronosport », în curtea dintre B și C

— un centru de răcoritoare, în curtea dintre C și D.

În urma comasărilor făcute s-au putut realiza spații comerciale larg proporționate.

Întregul centru comercial se găsește în momentul de față în curs de finisaj. Parțial, el a fost dat de pe acum în folosință (unități din magazinele B și C). Restul complexului comercial urmează a intra în funcțiune pînă în trimestrul II—1964.

Punct comercial la intrarea în Onești dinspre Brașov.

Pentru deservirea populației din această zonă a orașului, odată cu proiectarea clădirilor de locuit ce încheie ansamblul zonei de vest construite anterior, s-a pus problema completării dotărilor cu o serie de funcțiuni ce întregesc deservirea populației.

Această zonă, construită în regim închis cu incinte, cuprinde o serie de spații comerciale la parterul clădirilor de locuit.

Separat de spațiile comerciale construite anterior, în scopul de a degaja funcțiunile magazinelor de cele de locuit, proiectarea acestui centru comercial s-a făcut independent, pe parter, pe un teren triunghiular ce se găsește la intersecțiile străzilor de la intrarea în oraș pe șoseaua spre Brașov.

Proiectarea a folosit avantajele oferite de cele trei laturi libere ale străzilor înconjurătoare, printr-o tratare corespunzătoare, folosind dispunerea denticulară a unităților comerciale, obținîndu-se astfel un front foarte larg vitrat. Circulația pietonieră a fost ajutată prin crearea unei curți agrementate și a unor pătrunderi dinspre străzile înconjurătoare.

Înspre artera cea mai importantă, aceea de penetrație spre centrul comercial al orașului, au fost orientate bufetul (curtea interioară fiind în același timp și grădină de vară) și agenția « Loto-pronosport ».

Restul de magazine, cu caracter strict utilitar și de uz casnic, au fost orientate în special în partea denticulară (pîine, fructe-legume, brînzeturi), iar orientarea a impus așezarea magazinului pentru carne către zona construită în primii ani. În completare se mai găsesc o tutungerie și un mic centru de răcoritoare.

Toate magazinele de produse alimentare, cu excepția celui de pîine, beneficiază de o mică curte comună de serviciu pentru accesul mărfurilor și evacuarea resturilor și ambalajelor, curte orientată către aleea dintre magazin și ansamblul vechi.

Aceste magazine cu arhitectura lor modernă și tratarea decorativă a ansamblului completează această zonă a orașului atît sub aspect utilitar cît și plastic.

Arh. NONA FLORESCU

Fațada posterioară a punctului comercial

Punct comercial la intrarea dinspre Brașov — Curte interioară

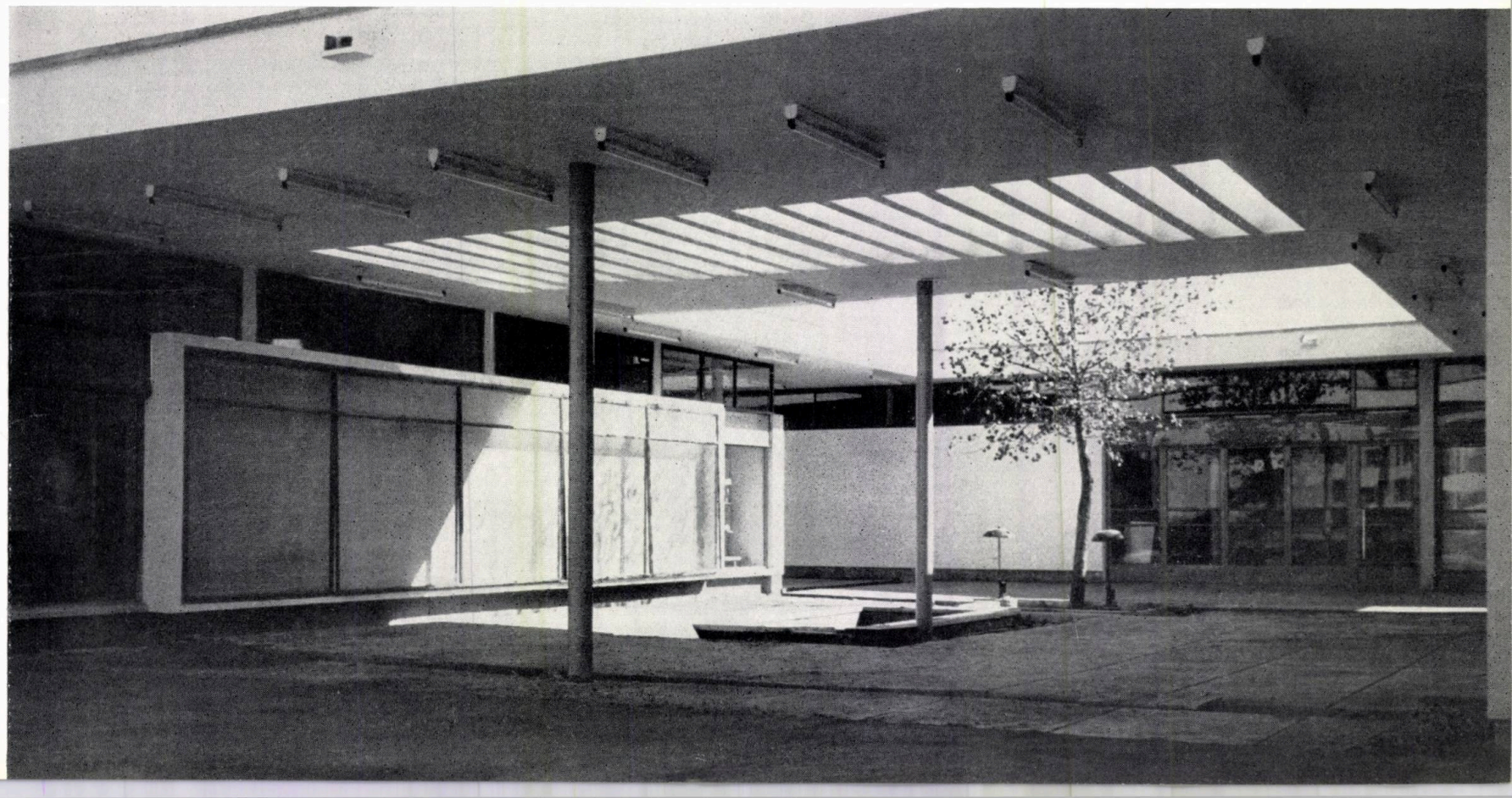

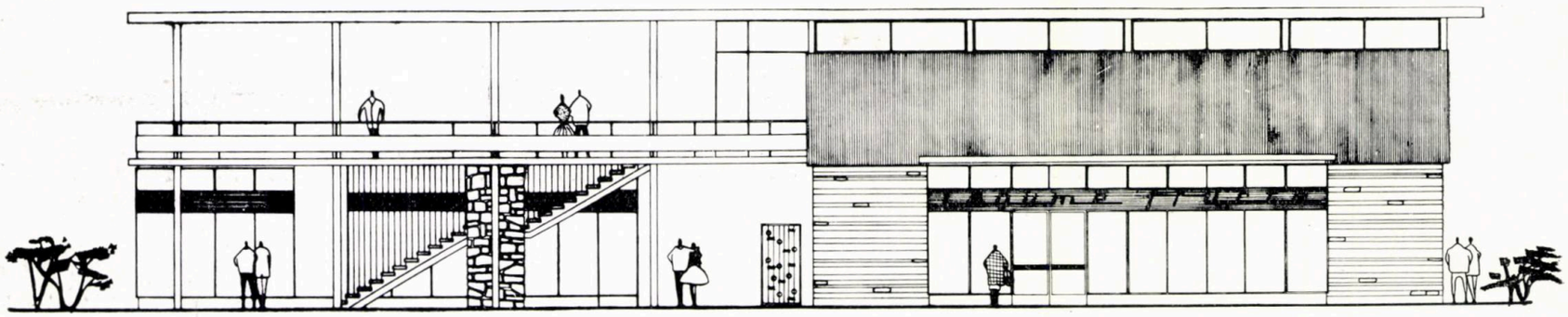

COMPLEX COMERCIAL PE STR. LIBERTĂŢII – TG. MUREŞ

Autor, arh. Gavril Biro
D.S.A.P.C. — Tg. Mureș

Complexul a fost amplasat într-un cartier de locuit care nu a fost dotat cu unități comerciale nici în trecut și nici în ultimii ani cînd s-a construit un ansamblu nou de locuințe. Piața Garibaldi, în care a fost amplasat complexul, formează un „buzunar" al arterei principale, str. Libertății. Clădirea include următoarele unități comerciale: un magazin alimentar cu autoservire, un magazin de legume și fructe, un magazin de carne, o farmacie și o braserie cu terasă. Toate unitățile au fost amplasate la parter, în afară de braserie și anexele sale (bucătărie, depozite, preparări etc.) care au fost plasate la etaj.

La parter, spre strada principală, au fost dispuse magazinul alimentar și farmacia, cele două unități mai importante. Intrarea în magazinul alimentar se face dinspre str. Libertății, ieșirea din acest magazin fiind rezolvată pe fațada laterală, prin raionul cu bucata al magazinului. Ieșirea aceasta servește și ca intrare pentru cumpărătorii ce vin numai la raionul de mezeluri-brînzeturi sau la raionul cu bucata. Magazinele de carne și cel de legume sînt așezate pe cele două fațade laterale. Pe fațada posterioară se află intrările la depozitele unităților, precum și intrarea în casa scării de serviciu a braseriei.

Accesul consumatorilor la braserie se face printr-o scară liberă ce pornește dintr-un spațiu acoperit sub terasa braseriei și ajunge în fața intrării vestibulului braseriei. Terasa braseriei, din fața sălii, este acoperită cu un planșeu în care a fost prevăzut un gol care ajută la iluminarea naturală a sălii braseriei, rezolvă conducerea apelor de ploaie de pe acoperiș și totodată asigură un aspect plăcut. Sub acest gol a fost prevăzut un mic bazin cu joc de apă, placat cu klein-mozaic cu desen în culori și înconjurat de jardiniere.

Ca sistem constructiv s-a ales o tramă de 4,00 × 4,00 m cu stîlpi metalici (sau de beton armat monolit) și dală din beton-armat monolit. Toți stîlpii sînt metalici, atît la parter cît și la etaj, în afară de cei din încăperile anexe care sînt din beton-armat.

Tîmplăriile exterioare sînt metalice, pardoselile sînt din mozaic turnat în carouri, tencuielile exterioare cu praf de piatră; pereții interiori au fost vopsiți cu vinacet, iar tavanele executate în calcio-vecchio.

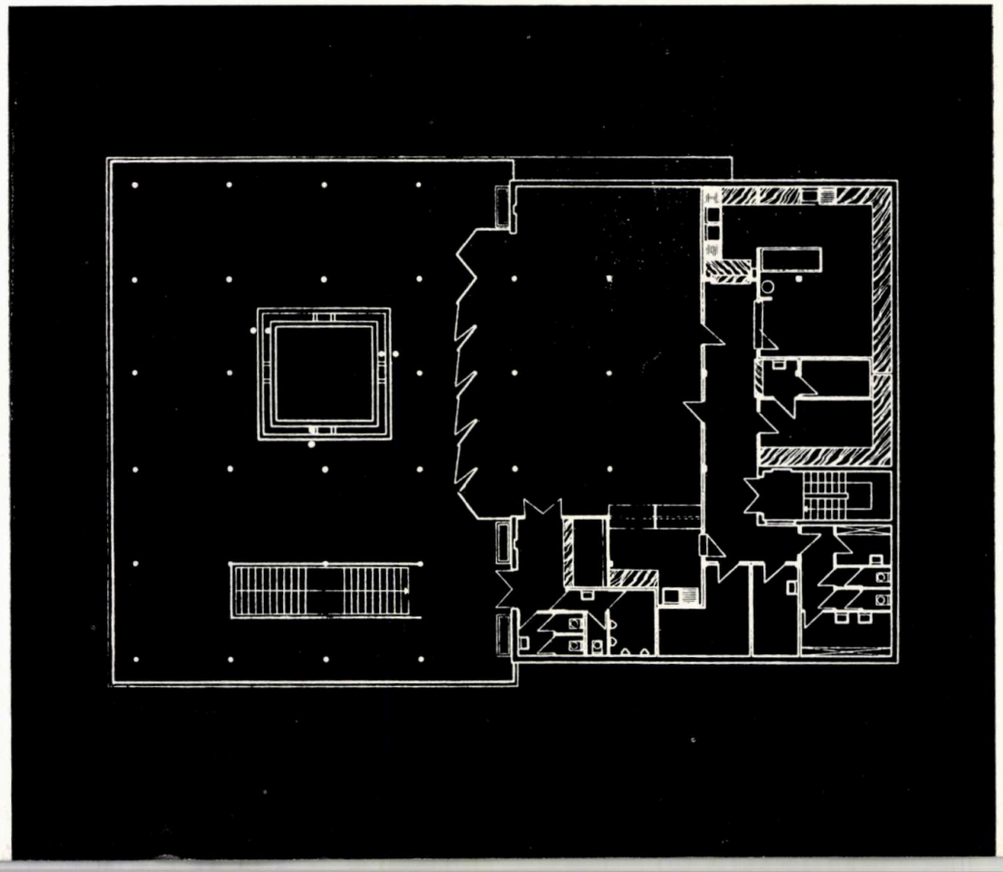

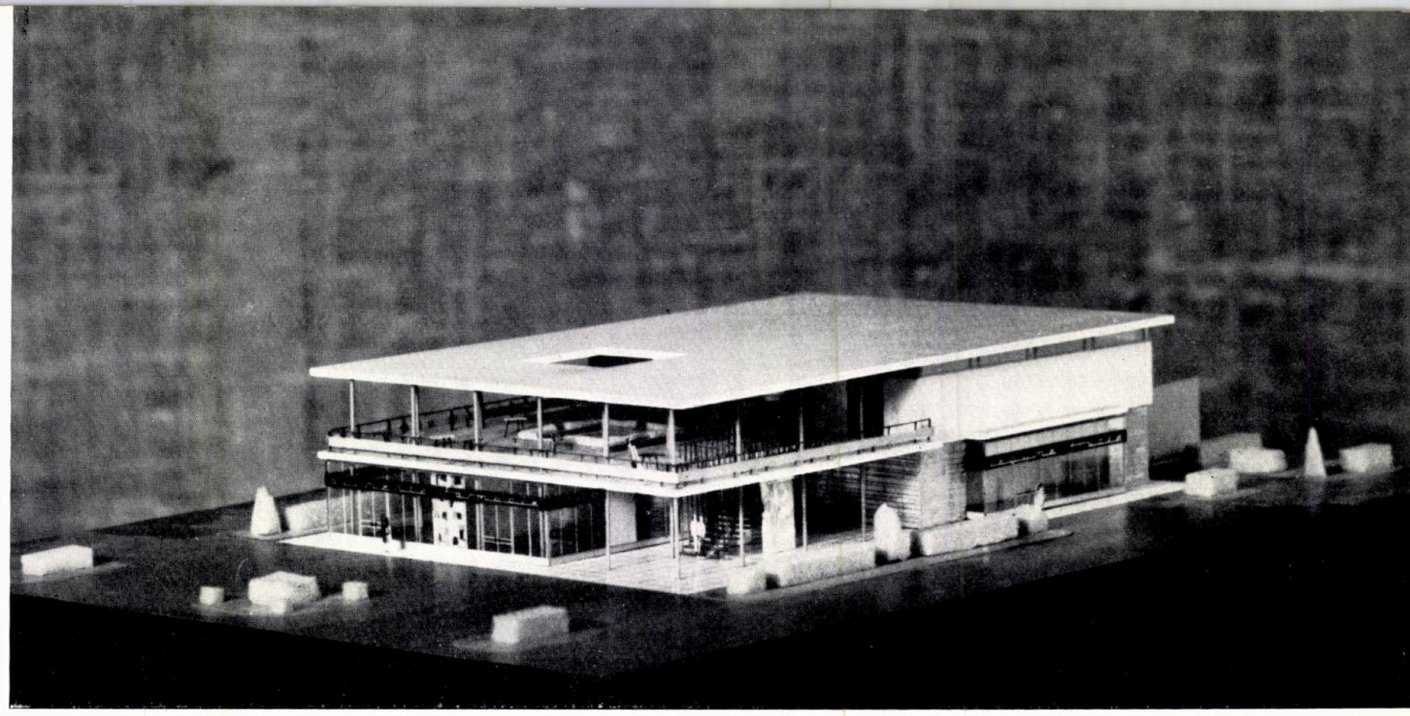

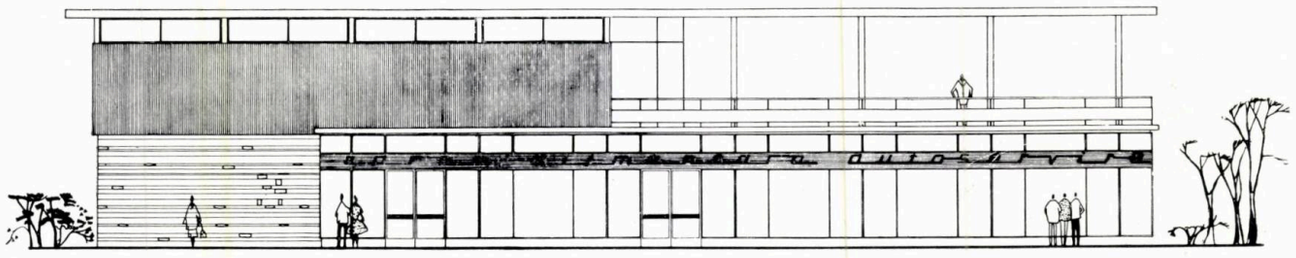

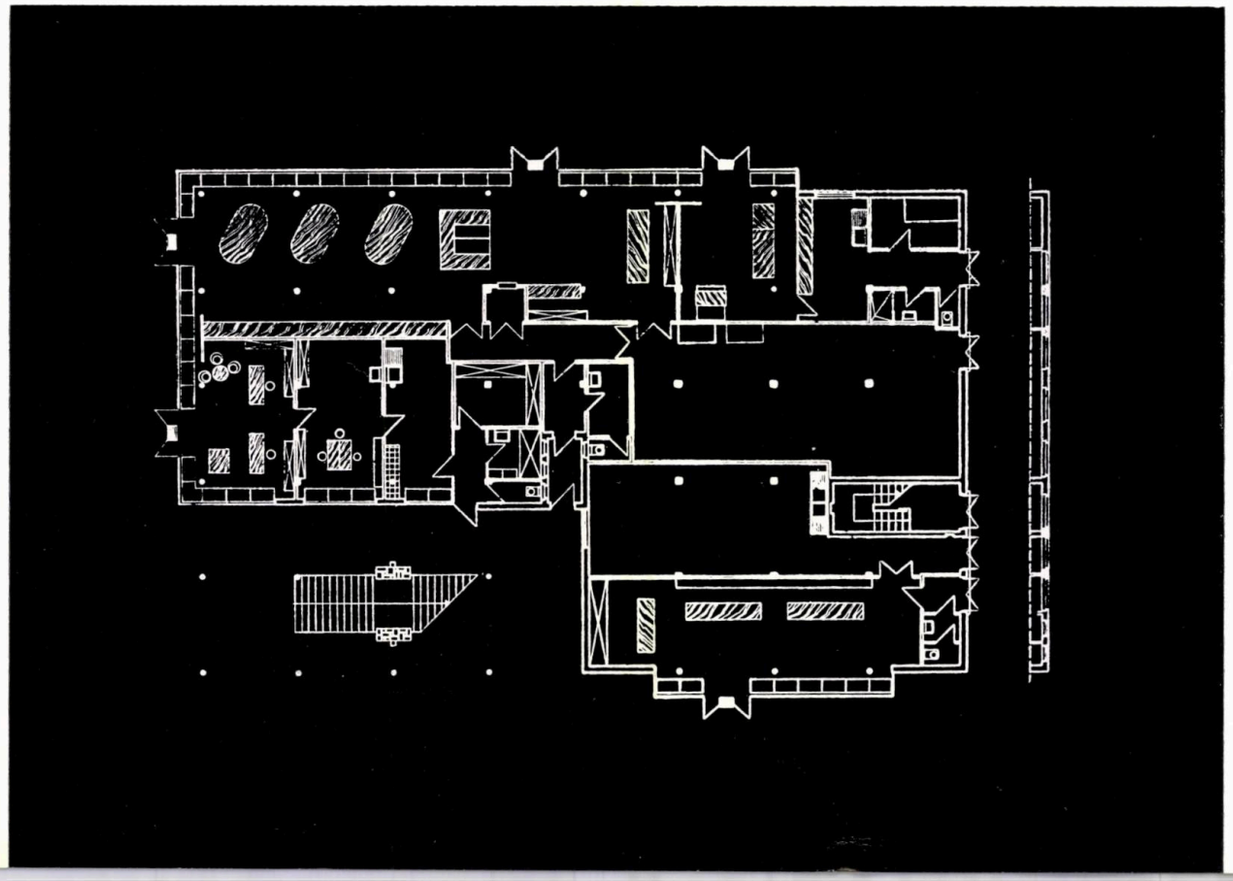

1	4
	5
2	3

1 — Complexul comercial « Libertății »
Fațadă laterală
2 — Plan etaj
3 — Plan parter
4 — Macheta complexului
5 — Fațadă laterală

NOI REALIZĂRI DE CONSTRUCŢII COMERCIALE

Magazin pentru articole foto și muzică la Iași — Interior

Magazin de confecții la Iași — Interior

1 — Magazin-etalon pentru cafea, dulciuri, băuturi, la Iași
2 — Magazin-etalon pentru cafea, dulciuri, băuturi, la Iași
3 — Magazin alimentar pe calea Griviței-București
4 — Magazin de mobilă la Iași
5 — Magazin de confecții la Satu Mare

1 | 3
2 | 4 5

ARHITECTUL HORIA

Acum douăzeci de ani, la 1 august 1943, s-a stins din viață, în plină forță creatoare, în vîrstă de 50 ani, arhitectul Horia Creangă. Nepot, în linie directă, al scriitorului Ion Creangă, s-a născut la București în anul 1893. Studiile secundare le urmează la liceul « Mihai Viteazul » din București, iar în anul 1913 intră la Școala de Arhitectură.

În anul 1918, împreună cu alți tineri colegi, studenți arhitecți, organizează o expoziție, cuprinzînd lucrări de acuarelă realizate în toată țara; din vînzarea acestor lucrări ei obțin o mică sumă, care le dă posibilitatea să plece spre Franța.

Aici studiază la École des Beaux-Arts, secția arhitectură.

În ultimii ani de școală obține un premiu la concursul « Raugerin », unul din marile concursuri anuale ale școlii franceze de arhitectură. Titlul de arhitect diplomat îl obține în anul 1924, după care, timp de aproape 3 ani, lucrează în birourile de arhitectură ale Companiei de căi ferate din nord. Întors în țară în anul 1927, este angajat după multe greutăți ca referent la Consiliul tehnic superior din Ministerul Lucrărilor Publice. Paralel își desfășoară și activitatea de arhitect liber profesionist.

Între anii 1926—1929 proiectează și realizează vila Dr. Petru Groza de la Deva, care constituie prima clădire de locuit realizată în țară într-o arhitectură modernă.

În toamna anului 1928 participă împreună cu fratele său, arhitectul Ion Creangă, și soția sa, arhitecta Lucia Creangă, la un concurs inițiat de societatea «Asigurarea Românească» pentru construirea unei clădiri pe terenul fostei Case Marghiloman (blocul « Patria » de astăzi) și obține premiul întîi și execuția lucrării.

Această clădire este realizată în cursul anilor 1931—1932, trei ani mai tîrziu construindu-se și sala cinematografului « Patria », tot după planurile sale.

Clădirea, realizată în aceeași arhitectură modernă, a făcut senzație în acea vreme în București.

În acest timp lucrează și la reamenajarea și transformarea uzinelor, în prezent « 23 August » — unde era mai mult neplătit decît plătit; proiectează și realizează de asemenea mai multe locuințe particulare și blocuri de locuințe în București, ca, de exemplu, casa Bunescu, casa Cantacuzino din parcul Filipescu, blocul din bd. Dacia, altul în Piața Kuibîșev, blocul din bd. Bălcescu 31 (desfigurat în prezent de o firmă publicitară) și altele.

Cea mai valoroasă lucrare a sa în domeniul arhitecturii industriale o constituie proiectarea și realizarea uzinelor « Republica ».

În anul 1936 este numit director al Direcției de lucrări noi a Primăriei Municipiului București. În cadrul acestei direcții, realizează două expoziții « Luna Bucureștilor », restaurantul « Pescăruș », proiecte de sistematizări de detaliu pentru Piața Palatului și pentru Piața Bălcescu, precum și halele Obor.

În ultimii ani ai vieții a realizat hotelul « Carpați » la Brașov, cea mai importantă construcție modernă hotelieră din țară, și imobilul din cal. Victoriei nr. 91—93.

La Eforie și Mamaia a proiectat cîteva vile din care au rămas două, dar transformate.

★

Ceea ce au însemnat pentru arhitectura românească realizările arhitecturale ale lui Horia Creangă este binecunoscut de către colegii săi din aceeași generație sau ceva mai tineri.

Între cele două războaie mondiale, în țara noastră a apărut o burghezie afaceristă, avidă de repede îmbogățire și, în mod firesc, cu toate complexele parvenitului.

Ca expresie a vanității acestor beneficiari burghezi au fost construite clădiri hibride, în toate stilurile și substilurile posibile.

Dacă noul îmbogățit avea veleități politico-naționaliste, cerea arhitectului o casă în stil neoromînesc, iar dacă avea fumuri aristocratice, recurgea la vocabularul arhitecturilor istorice occidentale: franceze, engleze sau germane.

Cînd însă se considera ca avînd înclinații artistice de nuanță romantică, făcea apel la modelele vilelor staurilor californiene, inspirate la rîndul lor din arhitectura colonială spaniolă, stil denumit « florentin ».

În acest climat a apărut arhitectul Horia Creangă. Ne putem da seama, de lupta ce a trebuit să ducă pentru a-și putea impune punctul de vedere, claritatea gîndirii, bunul gust, în spiritul real al epocii moderne, înțelegînd și profesînd o arhitectură firească, nouă, apărută în urma dezvoltării rapide a tehnicii constructive și, în general, a cuceririlor științifice ale secolului XX.

În timpul celor 14 ani cît a profesat, a realizat relativ puțin în comparație cu alți profesioniști din aceeași epocă, dar operele și personalitatea lui au exercitat o puternică influență asupra tinerilor arhitecți dintre anii 1930 și 1940.

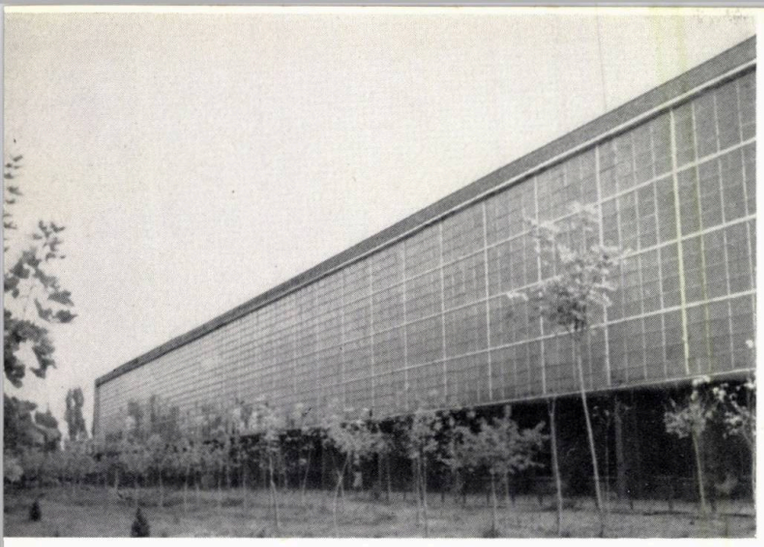

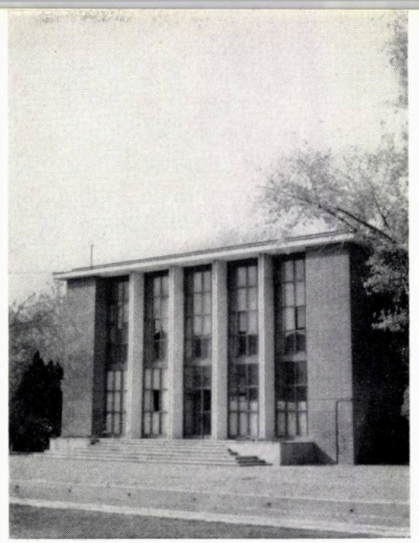

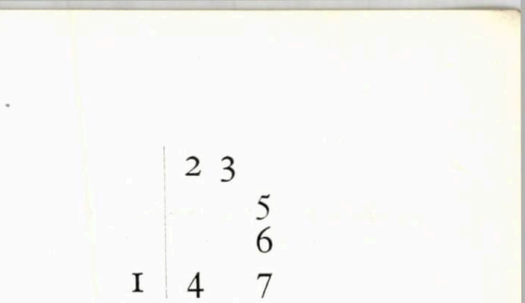

1 — Blocul din bd. Bălcescu nr. 31
2 — Una din halele uzinelor « Republica »
3 — Laboratorul uzinelor « 23 August »
4 — Blocul « Patria »
5 — Halele « Obor »
6 — Restaurantul « Pescăruș »
7 — Casa « Dr. P. Groza » din Deva

C R E A N G Ă

L-am cunoscut îndeaproape, lucrînd ca tînăr arhitect în atelierul său. Făcea parte dintr-o generație ieșită din mlaștinile războiului, ferm hotărîtă să lupte împotriva lumii vechi, îmbătrînite și îmbîcsite de prejudecăți. Ca arhitect, nutrea idealul de a crea o arhitectură din care manifestările vanității burgheze să fie excluse, căutînd efectul arhitectural prin proporții fericite, prin puritatea și expresivitatea formelor și prin realismul noilor materiale și mijloace apărute în dezvoltarea tehnicii.

Considera « bunul gust », deasupra tuturor pseudoteoriilor filozofice sau a politicianismului naționalist, care bîntuiau în acea epocă, teorii caduce ca și clasa ale cărei interese le reprezentau.

Concepția sa despre « bun gust » nu se referea la ceea ce această expresie poate reprezenta în mod obișnuit, ceva formal, superficial, în legătură cu moda. Creangă privea bunul gust ca o atitudine de viață, ca renunțarea la efecte spectaculoase dar ieftine, la căutări lipsite de conținut, decorative, care nu pot acoperi decît vidul gîndirii și pretenția deșartă.

« Bunul gust » era pentru Horia Creangă, concordanța perfectă între expresie și conținut, între mijloace și scop, era, în fond, adevărul artistic. « Casa pe care un om și-o construiește reprezintă portretul său psihologic » — spunea el.

Asemănarea cu bunicul său, Ion Creangă, era izbitoare ; sub înfățișarea sa masivă, atletică, se ascundea o inimă de copil, sensibilă și îngăduitoare ; cinstea lui sufletească, simpatia ce radia, dragostea de viață, farmecul personal și cordialitatea sa caldă, făceau ca în jurul lui să se strîngă foarte mulți oameni ce îi căutau prietenia.

Influența lui asupra tineretului din epoca 1930—1940 a fost covîrșitoare : el poate fi considerat ca maestru recunoscut și necontestat al acestei generații, care aștepta cu nestăvilit interes și nerăbdare orice realizare a lui.

Astăzi, cînd în patria noastră arhitectura este în plin avînt creator, în spiritul arhitecturii realiste, degajată de influențe burgheze, Horia Creangă poate fi considerat ca un înaintaș de valoare incontestabilă al acestei linii realiste în arhitectură și trebuie așezat la locul ce i se cuvine în ierarhia valorilor arhitecturii românești contemporane.

Arh. NICOLAE NEDELESCU

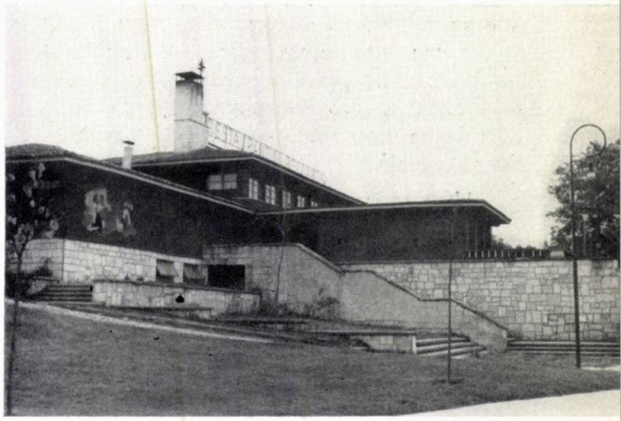

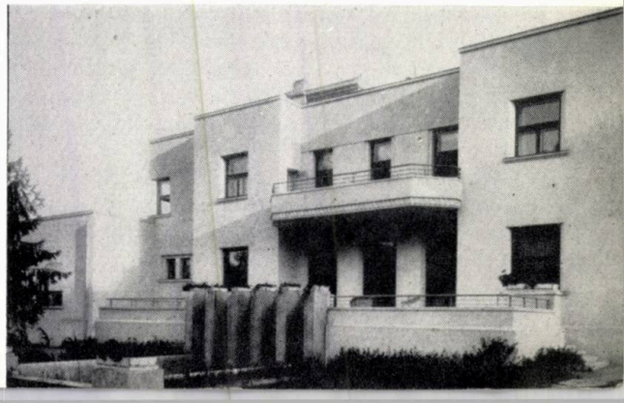

PLENARA UNIUNII ARHITECŢILOR DIN R. P. R.

În zilele de 22 şi 23 octombrie 1963 s-au desfăşurat în sala de marmură a Combinatului poligrafic « Casa Scînteii », lucrările plenarei Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., consacrată discutării Schiţei generale a planului de sistematizare a oraşului Bucureşti, întocmit de un colectiv larg, sub conducerea prof. arh. Horia Maicu, arhitect-şef al Capitalei.

De asemenea, între 7 şi 9 noiembrie 1963, au avut loc şedinţe ale secţiilor de creaţie ale Uniunii Arhitecţilor pentru sistematizare, arhitectură civilă şi social-culturale şi arhitectură industrială şi agricolă, cu care prilej au fost analizate în continuare diversele aspecte ridicate de schiţa planului de sistematizare.

La lucrările plenarei au luat parte prof. arh. Nicolae Bădescu, preşedintele Comitetului de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare, Ion Cozma, preşedintele Sfatului Popular al Capitalei, acad. prof. arh. Duiliu Marcu, preşedintele Uniunii Arhitecţilor din R.P.R., arhitecţi, specialişti din sectorul construcţiilor, reprezentanţi ai unor instituţii centrale, oameni de artă.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. arh. Pompiliu Macovei, vicepreşedinte al Uniunii Arhitecţilor din R.P.R. Prof. arh. Horia Maicu a prezentat apoi principiile schiţei planului de sistematizare, din care redăm următoarele:

« Prefacerile continue şi ritmul impetuos de dezvoltare a economiei socialiste, ca urmare a traducerii în viaţă a Directivelor Congresului al III-lea al P.M.R., au determinat apariţia unor noi factori de o deosebită importanţă în dezvoltarea capitalei patriei noastre. Aceştia au făcut imperios necesară elaborarea unei noi schiţe de sistematizare a oraşului. (. . .)

Pentru întocmirea materialului schiţei planului general de sistematizare a oraşului Bucureşti, comitetul executiv al Sfatului Popular al Capitalei, sub îndrumarea şi cu sprijinul Comitetului Orăşenesc P.M.R., a antrenat — pe lîngă Institutul Proiect-Bucureşti — secţiile de resort ale Sfatului Popular al Capitalei şi pe cei mai buni specialişti de înaltă calificare din ministere şi institute de specialitate (. . .)

Schiţa planului general de sistematizare a capitalei este rezultatul muncii ştiinţifice de elaborare a unui număr de cca. 350 arhitecţi, ingineri, economişti, tehnicieni din Sfatul Popular al Capitalei, ministere, institute şi instituţii din capitală. (. . .)

Întocmirea schiţei planului general de sistematizare implică o mare răspundere, deoarece trebuie să reconstruim oraşul, astfel ca noul societăţii noastre socialiste să se îmbine armonios cu elementele valabile ale tradiţiei şi să creeze pe lîngă confort şi funcţionalitate, aspectul arhitectural urbanistic care să exprime clar optimismul şi dragostea de viaţă a poporului nostru, simţul lui pentru frumos şi armonie.

Oraşul Bucureşti prezintă, în ceea ce priveşte fondul său construit, pe lîngă construcţii valoroase, numeroase rămăşiţe ale unui trecut în care se resimte lipsa preocupărilor în ceea ce priveşte construcţia orăşenească şi grija faţă de om; acestea constituie o grea moştenire care va trebui lichidată şi înlocuită cu noul, bine organizat şi trainic construit.

În acest sens schiţa planului general de sistematizare îşi propune ca, pornind de la ceea ce este existent şi care o perioadă poate fi păstrat, să se treacă treptat la lichidarea fondului necorespunzător, asigurînd în acest fel o dezvoltare corespunzătoare a oraşului, astfel ca în perspectiva anilor viitori, capitala noastră să se prezinte cu aspectul arhitectural urbanistic şi funcţional, adecvat dezvoltării rapide şi neîntrerupte a societăţii în condiţiile socialismului victorios. (. . .)

A fost analizată totalitatea problemelor principale, făcîndu-se propuneri şi rezolvări bazate pe principii şi elemente esenţiale astfel:

— Teritoriul oraşului se va întregi organic prin construirea lui în zonele de sud, est şi vest, desfiinţîndu-se treptat tentaculele dezvoltate anarhic şi exagerat în lungul arterelor de penetraţie.

— Suprafaţa teritoriului oraşului, în interiorul liniei de centură este de cca. 38 300 ha, din care suprafaţa zonei de locuinţe ocupă în prezent 7 700 ha.

Schiţa realizează un teritoriu al intravilanului oraşului, care va cuprinde întreaga suprafaţă afectată construcţiilor, zonelor industriale, depozitelor, zonelor plantate, oglinzilor de apă etc. în suprafaţă de 26 000 ha fără teritoriul agricol (. . .)

Se întrevede posibilitatea ca în larga perspectivă să se poată trece la dezvoltarea oraşului către nord, dincolo de salba lacurilor Colentinei, în cadrul a 2—3 unităţi structural legate prin artere corespunzătoare de restul oraşului, lăsîndu-se însă posibilitatea unor pătrunderi ample în teritoriul oraşului a spaţiului verde adiacent lacurilor şi a zonei plantate din nord. (. . .)

În legătură cu compoziţia oraşului, acesta se va baza pe unităţi structurale care, pornind de la concepţia urbanistică nouă a microraionului ca unitate structurală de locuit cu o capacitate de 6—12 000 locuitori, mărginit de artere de circulaţie vehiculară şi străbătut în interior de circulaţii de pietoni, duce la o organizare superioară a zonelor de locuit, avînd ca factor principal de preocupare grija pentru om (. . .)

Pentru a nu exista diferenţe între centru şi sectoarele mărginaşe ale oraşului, s-a urmărit consecvent repartizarea judicioasă a centrelor de sector şi de cartier şi s-au repartizat armonios pe teritoriul oraşului dotările cu caracter reprezentativ. Acest principiu, pe lîngă conţinutul social-politic nou ce aparţine societăţii socialiste, rezolvă în condiţii optime descongestionarea excesivă a centrului şi face ca interesul şi viaţa să palpite viu în fiecare sector orăşenesc.

Pentru a menţine un procent de demolări şi mutări de familii în limite admisibile, reconstrucţia oraşului se va face în principal în primele etape pe terenuri mari, parţial libere sau cu construcţii insalubre, şi în mai mică măsură în zona centrală care urmează a fi reconstruită după 1980. Reconstruirea zonei centrale, care prezintă încă un fond construit utilizabil, va fi realizată prin dezafectări treptate şi prin construirea în prima etapă a dotărilor necesare, ce urmează a fi integrate în viitoarele ansambluri de locuinţe şi a spaţiilor verzi propuse (. . .)

În ceea ce priveşte *zonele industriale*, s-a aplicat principiul grupării şi comasării industriilor dispersate, dezvoltarea şi crearea unor zone industriale bine conturate, în estul, vestul şi sudul oraşului, evitîndu-se nord-estul şi sud-vestul pentru ca vînturile dominante să nu aducă nocivităţi asupra zonelor de locuinţe.

Industriile cu nocivitate puternică ca şi cele care degradează terenul (cărămidării, balastiere) vor fi scoase în afara teritoriului de locuinţe ale oraşului, asigurîndu-se astfel condiţii sănătoase de viaţă locuitorilor capitalei. (. . .)

Se prevede de asemenea ca în zonele de locuințe să existe industrii fără nocivități, necesare în special activității femeilor în producție. Se urmărește ca 60% din numărul salariaților să locuiască în apropierea sau la distanța maximă de 3 km de întreprinderile respective, asigurîndu-se legături cu zonele de locuințe.

În ceea ce privește *spațiile plantate*, totalitatea acestora, în prezent, ocupă o suprafață insuficientă în teritoriul locuit al orașului.

Din prevederile schiței reiese o suprafață de spații plantate de 53 m²/locuitor, în teritoriul intravilanului, iar în teritoriul liniei de centură peste 70 m²/locuitor în larga perspectivă.

Acest lucru este posibil prin realizarea unor ample spații plantate de-a lungul cornișei Dîmboviței și a lacurilor din nordul capitalei, plantarea zonei de sud și legarea spațiilor plantate orășenești cu cele din zona imediată a orașului, obținîndu-se astfel un sistem de plantare unitar și armonios, repartizat în teritoriu.

Punerea în valoare a Dîmboviței prin lărgirea și crearea unui curs de apă curată care împreună cu amenajarea și plantarea cornișei sale, la poalele căreia se va crea o suită de lacuri de tipul celui din Parcul Libertății sau Cișmigiu, va avea darul să constituie o zonă de vegetație și oglinzi de apă ce va străbate diagonal capitala, înfrumusețînd-o, contribuind la îmbunătățirea microclimei și subliniind singurul element de relief natural — cornișa Dîmboviței.

Privitor la *rețeaua stradală* s-a propus completarea și dezvoltarea sistemului radia-inelar, dimensionat corespunzător nevoilor de circulație la un grad de motorizare sporit.

Schița propune, în vederea unei satisfaceri în viitor a circulației în oraș, completarea tramei principale de artere prin: realizarea integrală a inelului principal de circulație a orașului, străpungerea magistralei est-vest, realizarea străpungerilor, inclusiv tunelul de sub dealul Arsenalului, necesare intrării în funcțiune a patrulaterului central, realizarea inelului exterior de legătură între industrii, a inelelor intermediare, precum și realizarea profilelor propuse pentru arterele de pătrundere în oraș. (. . .)

Cu privire la *transportul în comun*, schița propune scoaterea din zona centrală a orașului a liniilor de tramvai și reorganizarea rețelei de transport prin stabilirea unor trasee de autovehicule pe pneuri care să asigure raze de deservire normale pe întreg teritoriul orașului (între 170—250 m l). (. . .)

Se vor dezvolta, moderniza și completa toate *rețelele edilitare* pentru a putea face față în mod corespunzător necesităților crescînde. (. . .)

Realizînd pe etape, pe baza posibilităților create de economia noastră națională, prevederile schiței planului general de sistematizare și continuînd a introduce principiile și ideile noi ce vor apare în dezvoltarea societății socialiste și a științei urbanistice, vom construi pe baze științifice, cu pasiune și sensibilitate artistică, un oraș socialist bine chibzuit funcțional și frumos modelat arhitectural urbanistic — și-a încheiat prof. arh. H. Maicu expunerea.

Au urmat discuțiile, la care au participat numeroși arhitecți și ingineri.

Participanții la discuții și-au exprimat în unanimitate aprecierea pentru amploarea studiului întocmit de colectiv și pentru seriozitatea documentării care i-a stat la bază. « Din fugara cercetare a acestei vaste lucrări, a spus prof. arh. G. Petrașcu, am rămas cu impresia că sîntem în fața unei munci care s-a încheiat frumos. Lucrarea este, mi se pare, incontestabil valoroasă și trebuie să ne felicităm că, în sfîrșit, capitala noastră o posedă ».

Fondul propunerilor conținute în schița generală a planului de sistematizare a făcut obiectul unor analize amănunțite din partea unui număr de participanți, care au ridicat probleme privind atît aspectele generale cît și particulare ale schiței.

Mai mulți vorbitori au făcut observația că populația capitalei va crește probabil în perioada de 15 ani la care se referă schița, mai mult decît a fost prevăzut în schiță. « Unele calcule privind dezvoltarea demografică a capitalei — a spus arh. Gh. Sebestyen — arată că populația va depăși cu circa 200 000 locuitori prevederile planului de sistematizare ».

Pe de altă parte, s-au exprimat opinii asupra justeții dezvoltării nestingherite a populației Bucureștiului. « Se pune întrebarea dacă este bine ca populația Bucureștiului să fie lăsată să crească pînă la 2 milioane locuitori. Dacă necesitățile o cer, ar putea fi dezvoltate orașele din jurul Capitalei (Giurgiu, Oltenița, Alexandria), aflate la distanța normală de 60—80 km a unor orașe-satelit » (arh. Tr. Chițulescu).

În același sens a luat poziție și prof. arh. G. Petrașcu, care a spus: « Avînd în vedere enorma discrepanță dintre București și celelalte orașe ale țării, primul fiind de circa zece ori mai mare decît cel mai mare din ele, și ținînd seama de legătura strînsă dintre industrie și dezvoltarea orașelor, ar fi cazul ca noile industrii care se creează să nu fie amplasate în București și, ca atare, creșterea populației capitalei să fie încetinită sau, în orice caz, frînată ».

Problema industriilor noi sau existente a făcut obiectul preocupării și altor vorbitori, care au privit-o din diferite puncte de vedere. Astfel, arh. T. Niga a opinat pentru eliminarea treptată a unităților industriale situate între zona locuită a orașului și frontul de sud al lacurilor. În ce privește noile industrii prevăzute, arh. Tr. Chițulescu a pus întrebarea dacă nu ar putea fi redus numărul celor șapte mari zone industriale pe care le prevede schița și grupate în așa fel încît să dea Bucureștiului un contact mai intim cu zona verde înconjurătoare. Tot astfel, arh. C. Rădulescu apreciază că introducerea voită a noii zone industriale în oraș ar constitui o greșală.

Arh. C. Enache a atras atenția asupra tendinței de a comasa în mod excesiv industriile exclusiv în cadrul unor zone industriale și a propus să se studieze posibilitatea ca o parte din forțele de muncă ale sectoarelor orășenești să fie ocupate în unele industrii nenocive, amplasate chiar în interiorul acestor unități structurale. « În condițiile industriei moderne, a arătat mai departe arh. C. Enache, și în perspectiva industriei viitoare, în care nocivitățile se vor micșora tot mai mult, în care transportul feroviar va fi înlocuit cu transportul pe pneuri, iar clădirile vor fi frumoase, aceste industrii ar putea înceta de a mai apare ca un element dezagreabil al orașului, devenind, dimpotrivă, un element care va adăuga la frumusețea lui și care va contribui la eliminarea repetării aceleiași arhitecturi, care a început să ne înfricoșeze puțin în orașele noastre ».

Arh. Al. Zamfiropol consideră că pătrunderea industriilor în oraș este binevenită. « Industria, a spus d-sa, trebuie să pătrundă în oraș, trebuie să fie alături de locuințe, nu să fugim cu locuințele după ea. Se poate și este necesar să se facă în așa fel încît industriile să fie făcute nenocive. Consider că tehnica, progresul tehnicii moderne ne va da mijloacele acestea ».

Prof. arh. L. Adler, a fost de părere că « în ceea ce privește apariția unor întreprinderi industriale în cadrul zonelor de locuit, e probabil că vor exista în cadrul zonelor industriale o serie de unități productive, care vor putea să se încadreze în condiții foarte bune în zonele de locuit și care vor putea absorbi brațele de muncă feminine. Aceste unități vor exista întotdeauna. Caracterul lor este dat de suprafețele mici ocupate, de numărul mic de muncitori. Aceste unități, care se pot dezvolta în București, ar putea reduce zonele industriale și rezolva, într-o măsură, problemele de circulație. Dacă am face această reducere și am gîndi și folosirea terenului, am putea ajunge la o anumită restrîngere a zonelor (. . .). De asemenea, încadrarea în fiecare ansamblu de locuințe a unor ateliere de deservire poate

reduce suprafața zonei industriale». Referitor la problema dotărilor zonelor industriale, prof. arh. L. Adler a spus: « În cadrul acestor zone trebuie să apară anumite dotări, începînd cu o fabrică de pîine, cantină, puncte centrale de cumpărare etc. Ele vor trebui să existe și vor da naștere la implicații economice foarte mari».

Participanții la discuții au dezbătut și probleme legate de organizarea zonei de locuit a orașului și a lucrărilor edilitare necesare, atrăgînd atenția asupra unor îmbunătățiri posibile ale schiței planului de sistematizare. Astfel, dr. Cantemir Angelescu, medic-șef al SANEPID din București, consideră că « ținînd seama de densitatea mare a cartierelor centrale, de zgomotul ce domnește acolo », precum și de alte elemente necorespunzătoare ce afectează sănătatea locuitorilor, ar fi necesar ca « în prima etapă a sistematizării, să se procedeze la asanarea cartierelor centrale ».

Problema spațiilor verzi a preocupat pe mai mulți dintre vorbitori, care au arătat că, este surprinzătoare absența din cadrul proiectului a previziunii unei centuri verzi în jurul capitalei, cerută de condițiile noastre de climă (arh. Al. Budișteanu) și au propus ca în fiecare cartier să fie prevăzut « cîte un mic Cișmigiu, care ar fi o sursă de sănătate pentru populație » (ing. Em. Blitz).

Arh. T. Niga a sugerat chiar reducerea masivului de zone construite, propuse în sudul și sud-vestul Capitalei, în favoarea unei zone de parcuri împădurite în interiorul inelului III, care să asigure o microclimă sănătoasă și terenuri de agrement cartierelor « Drumul Taberei » și « Progresul ». După cum a argumentat și arh. H. Delavrancea, problema spațiilor verzi nu a fost rezolvată în mod satisfăcător în proiect. « Nu trebuie uitat, a spus d-sa, că un spațiu verde se obține greu, că trebuie 40—50 de ani ca să se dezvolte un copac mare, ca să se schimbe microclima. Microclima este o chestiune de bază într-un oraș. La noi există spații verzi și acelea se ocupă, cu un fel de patimă, cu tot felul de clădiri și monumente ». Vorbitorii au mai arătat că și în cartierele noi nu s-a acordat suficientă atenție spațiilor verzi; astfel, în ansamblul « Drumul Taberei » și « Ghencea », care ocupă 1 200 ha, numai 200 ha au fost rezervate spațiilor verzi și altor dotări (teatru, cinematograf, bibliotecă, sală de sport ș.a.); sectorul Berceni—Brîncoveanu are 1 000 ha din care numai 6% pentru grădini; Balta Albă, care era un teren complet liber, devine un centru mare de locuințe, în care numai 16% rămîn spații verzi.

Un aspect al dezvoltării viitoare a Capitalei, de care s-au ocupat cei mai mulți participanți la discuții, a fost acela al direcției în care este indicat să aibă loc această dezvoltare; spre sud, cum propune planul de sistematizare, sau spre nord. Numeroși vorbitori s-au pronunțat în favoarea dezvoltării la nord « pentru a include salba de lacuri în mijlocul orașului », deoarece « capitala noastră are o așezare cu spatele la sud și apare firească o dezvoltare în alte direcții, mai ales că microclimatul în acele direcții este mai sănătos » (arh. Gh. Sebestyen). Realizarea unor cartiere în zona dintre lacuri și parcurile-păduri din nord ar constitui, după arh. T. Niga, cea mai perfectă realizare a Capitalei, asigurîndu-se cel puțin pentru această parte, o microclimă favorabilă și condiții optime de viață prin vecinătatea imediată a zonelor de recreație. Aceasta, spre deosebire de noile cartiere din sud, proiectate în stepă, cu prevederi de zone verzi și parcuri-păduri a căror dezvoltare nu se întrevede înainte de 30—40 de ani.

În același sens, prof. arh. Pompiliu Macovei a considerat că una din lipsurile planului este pierderea contactului orașului cu zona lacurilor, o soluție logică fiind sprijinirea pe lacuri și scoaterea de acolo a industriilor existente.

« Legat de problema teritoriului, a spus prof. arh. G. Gusti, apare un aspect care ne interesează pe toți: dezvoltarea orașului socialist în mijlocul naturii, adaptată de om. Elementele caracteristice ale naturii le formează fascicolul de axe NE—SV, care trebuie tratat central, la fel ca și zona lacurilor. Această dominantă naturală a orașului trebuie să-și găsească corelarea cu structura orașului. Structura veche, a perioadei burghezo-moșierești, n-a ținut seama de caracteristicile naturale, iar cornișa Dîmboviței a fost neglijată (. . .).

Dezvoltarea orașului la nord de lacuri este tentantă și cred că condițiile de viață ar fi mai avantajoase. În sud-vest nu se găsește un echivalent, cu toate că se vorbește de spații plantate ».

Argumentînd împotriva extinderii spre nord, arh. Al. Budișteanu a spus că, deși este tentant să avem un oraș prin mijlocul căruia să treacă o salbă de lacuri și păduri, acest lucru nu este posibil, deoarece « premiza de la care s-a pornit a fost aceea de a reconstrui orașul așa cum este, în amplasamentul lui existent. Ne legăm de un oraș cu o veche tradiție istorică, care are o valoare, o continuitate foarte precisă, în timp și spațiu . . . Dacă s-ar realiza un oraș în nordul lacurilor, în primul rînd, ca deficiență posibilă ar apare aici că populația ar trebui să parcurgă distanțe foarte mari față de zonele industriale, care sînt în prezent în partea de sud a orașului ».

În afară de aceasta, s-ar pune problema lucrărilor edilitare, care ar necesita realizarea unui colector în Colentina. « De asemenea, un alt aspect destul de neplăcut este că s-ar crea două orașe, un fel de Nou-București și un București vechi, cu unii locuitori condamnați să mai trăiască mult timp în orașul vechi ».

La rîndul său, arh. C. Rădulescu arată că « față de posibilitățile actuale pe care le oferă orașul, dezvoltarea prevăzută în jumătatea de est, sud și sud-vest este singura în măsură să soluționeze problema construirii în ritm rapid de locuințe pentru toți oamenii muncii. Fără canalizare și fără un fir de apă cel puțin cît Dîmbovița, ideea prevederii unei dezvoltări la nord de lacuri nu este realistă ».

Creșterea populației Capitalei și a numărului previzibil de autovehicole creează una din cele mai importante probleme de sistematizare a Bucureștiului și anume aceea a organizării circulației în Capitală, fapt care explică atenția pe care participanții la dezbateri au acordat-o soluțiilor date de schița planului de sistematizare.

În ce privește circulația rutieră, arh. Tr. Chițulescu a spus că trebuie profitat de nivelul relativ scăzut al circulației de azi pentru a planifica în modul cel mai potrivit rezolvarea problemelor ce se vor ridica în cîțiva ani. Sistemul radial-inelar corespunde unei populații care nu depășește 1,5 milioane de locuitori. Pentru populația de 1,7—2 milioane prevăzută, este necesară căutarea de posibilități de rezolvare practică a unor legături mai directe, care să permită cu adevărat și unele diagonale în interiorul inelului II.

Nu aceeași a fost părerea arh. I. Davidescu: « Eu găsesc să aici diagonalele nu numai că nu sînt necesare, dar pot chiar încurca rețeaua, împînzind suprafața orașului, cu un număr de artere care, pe lîngă că ar fi costisitoare, ar crea o sumedenie de încrucișări, necesitînd, la rîndul lor, operațiuni costisitoare de treceri denivelate sau de alt sistem ».

Arh. V. Sebestyen, faptul că se merge pe sistemul inelar radial îi pare greșit, deoarece « acest sistem duce la un centru, la o concentrare a orașului într-un singur punct. Azi avem altă concepție asupra orașului, nu mai avem un singur centru și tendința este tocmai de a dispersa, de a suprima diferența între centru și periferie. Or, aglomerarea magistralelor într-un singur punct duce la o polarizare a acestui centru ».

Ceea ce este neapărat necesar capitalei, a argumentat arh. M. Silianu, este o rețea de gradul întîi « al cărui principiu revoluționar ar fi: tot timpul pe verde, nici o cotitură la stînga, nici o intersecție». Dar, a adăugat dînsul, « o perspectivă pînă în 1975 sau 1980 este categoric prea mică. Avem nevoie de o perspectivă mult mai îndepărtată pentru a dota capitala cu o bună rețea de circulație de gradul întîi». O astfel de rețea ar elimina necesitatea mutării Gării de Nord de pe actualul amplasament, mutare cerută de mai mulți vorbitori (arhitecții Tr. Chițulescu, I. Berindei), în scopul completării inelului II de circulație rutieră.

În legătură cu această completare, arh. L. Staadecker a spus: «Pe inelul II se propune dezvoltarea zonei de locuințe cu clădiri importante care să mărginească această rețea. Se naște întrebarea dacă este bine. Acest inel este făcut cu intenția de a permite o circulație foarte intensă. Așezarea unor clădiri mari de locuit nu mi se pare că ar crea condiții favorabile de trai. Un alt aspect este și acela că nu va fi posibil să se întindă pe un front de 20 km magazine și dotări care să creeze o ambianță orășenească (. . .). Nu este bine să concentrăm locuințe de pe linia de circulație majoră de gradul I și nici pe ringul II. Locuințele trebuie să se depărteze în mod categoric de această circulație».

În legătură cu problemele ridicate de o bună organizare a transportului în comun, prof. arh. G. Gusti a subliniat că axa Magheru—Bălcescu cere să fie ajutată prin reluarea circulației pe axe paralele, în caz contrar creîndu-se dezavantaje pentru viața orașului, iar arh. T. Niga a recomandat «triplarea axului Nord—Sud prin Calea Victoriei și Dorobanți—Dionisie, realizarea sau dezvoltarea unei noi artere între centru și zona lacurilor — pădurea Băneasa, realizarea unor trasee mai clare pe axele Est-Vest, eventual prin acoperirea parțială sau reducerea oglinzii de apă a Dîmboviței, precum și studierea neîntîrziată a transportului în comun de mare viteză și capacitate (parțial subteran) pentru a prevedea la lucrările de etapă imediată (Piața Națiunii, străpungerea nord-sud, completarea inelului II, Splaiul Dîmboviței) spațiile necesare căilor subterane pentru metropolitan. De asemenea, la realizarea lucrărilor edilitare noi, trebuie să se țină seama de necesitatea trecerilor subterane pentru pietoni, nu numai în zonele centrale, ci și în punctele de interes comercial și de dotări de cartier, în noile ansambluri de locuit».

«Soluția radicală pentru circulația Capitalei va fi cu siguranță metroul dublat eventual de o cale subterană pentru celelalte vehicole», a afirmat arh. C. Rădulescu, iar arh. Al. Zamfiropol, privind de asemenea perspectivele de viitor, precizează: «Astăzi avem căi mixte, transport în comun, împreună cu transport particular. Aceasta nu este judicios, la o populație de 2 milioane de oameni. Transportul în comun trebuie să meargă în subteran. Avem nevoie de un studiu, de pe acum, pentru că sînt anumite puncte unde trebuie făcute denivelări, rezolvări cu etaje, anumite încrucișări. Această rețea subterană, necesară și obligatorie, ne este necesară — am curajul s-a spun — pentru anul 2 000».

În același sens, ing. Em. Blitz, atrage atenția asupra faptului că problemele de tehnică hidro-edilitară subterană vor trebui să-și găsească un loc tot mai larg, cu atît mai mult cu cît «în curînd va trebui să trecem și la anumite porțiuni de circulație subterană, în special în legătură cu cartierele noi».

În ce privește îmbunătățirea traficului feroviar din și spre capitală, mai mulți vorbitori au argumentat în favoarea creării unei gări de est (arhitecții M. Silianu și H. Delavrancea), care să preia legăturile traficului spre litoral.

De asemenea, s-a arătat necesitatea dezafectării actualului aeroport Băneasa și a înființării unui alt aeroport modern, capabil să preia întreaga circulație aeriană a capitalei, atît internă cît și internațională, și situat mai departe de centrul orașului.

Ca important element urbanistic în cadrul viitoarei sistematizări a capitalei, Dîmbovița a constituit obiectul preocupării marii majorități a vorbitorilor. «Această problemă este legată de rezolvarea satisfăcătoare a circulației, a compoziției orașului, a rezolvării corespunzătoare a lucrărilor edilitare și de etapele de realizare a orașului. Chiar dacă ea nu va fi realizată în viitorul apropiat, fiind legată de atîtea alte probleme importante, trebuie avută tot timpul în vedere și tot ce se face azi să fie de așa natură, încît să permită realizarea în viitor a concepției emise acum» (arh. Tr. Chițulescu).

Referitor la soluția propusă în schema de sistematizare, a acoperirii Dîmboviței, părerile exprimate au fost aproape în mod egal împărțite.

«Fiind un canal deschis, neigienic și urît, Dîmbovița va trebui acoperită și transformată într-un bulevard larg și bogat plantat» (arh. C. Rădulescu), care să devină «o arteră de circulație modernă» (prof. arh. Ascanio Damian), «o magistrală circulabilă, realizabilă cît mai curînd» (arh. I. Berindei). «O pînză de apă de 30 de metri nu reprezintă nimic în aspectul unei capitale; frumusețea pe care o dă unui oraș o apă curgătoare se datorește lărgimii mult mai mari» (arh. I. Davidescu).

Pe de altă parte, «a se astupa această Dîmbovița, oricît de neînsemnată, ar fi a se face o arteră de mare circulație, o cale cu profilul cel mai larg dezvoltat, dar care nu exprimă o necesitate organică a orașului, care pleacă de nicăieri și ajunge tot nicăieri. . .» (arh. A. Stănescu). «Dîmbovița ar trebui să fie o oglindă de apă, o prezență care să amelioreze microclima din această parte a orașului» (arh. T. Niga).

«Eu personal sînt un adept al acoperirii Dîmboviței, a spus prof. arh. P. Macovei, dar consider că aceasta este o concluzie logică pentru premizele pe care le avem în acest moment și care sînt dominate în special de aspectul funcțional, economic ș.a.m.d.

Cred că în această problemă, ca și în altele, trebuie să păstrăm posibilitatea adoptării, ulterior, la momentul potrivit, a oricăreia dintre soluții. Indiferent dacă se va adopta soluția Dîmboviței acoperite sau descoperite, să prevedem un traseu mult mai larg decît acela actualmente prevăzut. Dacă ar fi existat această concepție prudentă, nu s-ar fi făcut în ultimii ani cîteva greșeli care stînjenesc unele construcții importante plantate de-a lungul Dîmboviței. Era bine dacă aceeași prudență ar fi existat la ocuparea tuturor posibilităților centrale de teren».

Atrăgînd atenția asupra faptului că Bucureștiul nu dispune de elemente naturale care să îmbogățească orașul, fiind, deci, important ca nu ele să fie acelea pe care să se conteze pentru a da relief sau caracter capitalei, ci elemente construite, care vor hotărî aspectul primului oraș al țării, prof. arh. Ascanio Damian a spus: «Ținînd seama că vom avea de construit 540 000 de apartamente într-o perioadă foarte scurtă, că va trebui, de fapt, construit un nou oraș, s-ar fi putut face propuneri mai îndrăznețe. . . Centrul orașului n-ar trebui considerat ca zonă intangibilă; o parte considerabilă a lui ar putea să dispară în favoarea unei rezolvări mai radicale».

Părere exprimată și de către arh. Al. Zamfiropol: «Orașul se restructurează în proporție de 70—80%. În acest caz, ce rost are să păstrăm imaginea de altădată?»

Pe de altă parte, prof. arh. A. Damian s-a ridicat împotriva «fetișizării microraionului, care tinde să multiplice o suită sau o așezare de orice dimensiuni, pretinzînd apoi că din aceasta rezultă un oraș închegat. Fără a infirma această inovație necontestată a ultimilor ani în domeniul începuturilor urbanistice, trebuie acceptat cu prudență acest lucru.»

Prof. arh. Pompiliu Macovei a ridicat problema caracterului și expresiei proprii orașului, «a expresiei naționale nu în sensul repetării unor forme arhaice, dar în orice caz,a unei expresii proprii care să-l distingă de celelalte orașe de mărime asemănătoare (. . .). Nu se poate spune cum trebuie să fie Bucureștiul pentru ca el să aibă o expresie națională valoroasă, cu un caracter propriu, dar este indiscutabil că acest caracter trebuie să se reflecte în raporturile dintre spațiile construcțiilor și spațiile verzi (. . .).

Sînt anumite lucruri care ar putea fi foarte specifice. De pildă, mă gîndesc la o piață de flori. La noi sînt flori în toată țara, toată lumea remarcă bogăția florilor. Ar putea fi, în oraș, un element de îmbogățire caracteristică, legat de o arhitectură mai adaptată acestei destinații... Dar nu revenind la elementele pitorești din trecut trebuie să urmărim crearea caracterului propriu specific orașului, ci căutînd să găsim ce trebuie să caracterizeze Bucureștiul ca oraș romînesc, dar socialist».

★

Continuare în pag. 60

FIRMELE COMERCIALE— ELEMENTE ALE ESTETICII ORAŞULUI

1

2

3

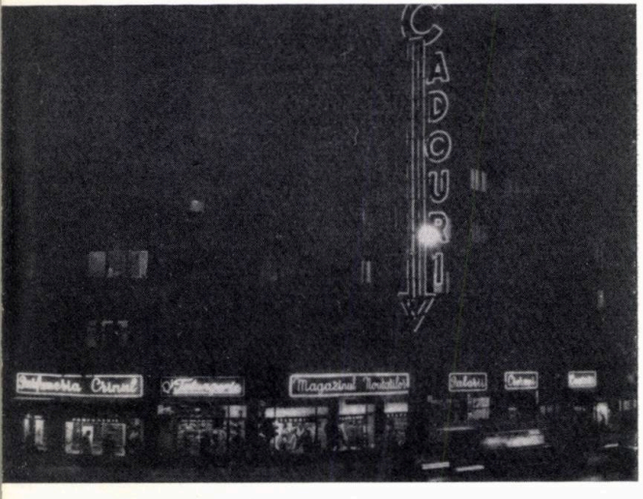

Oraşele ţării noastre cunosc astăzi un ritm deosebit de dezvoltare, pe care oamenii muncii îl urmăresc cu interes şi competenţă mereu crescînde.

Aşezarea construcţiilor, nu întîmplătoare, ci în funcţie de unii factori ce o condiţionează, aspectul marilor ansambluri şi înfăţişarea nouă a străzilor, desenul şi culoarea faţadelor au constituit în ultimii ani factori educativi, ce au stimulat creşterea nivelului de înţelegere şi apreciere estetică din partea oamenilor, lărgindu-le în acelaşi timp sfera noţiunii despre arhitectură. De acest lucru trebuie să ţinem seamă, căci el constituie rezultatul moral-educativ al muncii noastre creatoare.

Aceasta este explicaţia faptului că din ce în ce mai mulţi sînt acei care încep să ne facă pe noi arhitecţii răspunzători de aspectul *tuturor* elementelor cadrului înconjurător, ridicat de mîna omului, — şi aceasta ar trebui să fie de fapt şi realitatea.

Din nefericire însă, există încă sectoare în care prezenţa preocupărilor noastre nu se face simţită, fiind poate pe nedrept socotite sectoare minore, sau fiind poate — în mod greşit — socotite a nu face parte, de drept sau de fapt, din marele domeniu al arhitecturii.

Dintre aceste sectoare, ce rămîn încă în afara coordonării şi urmăririi îndeaproape a profesiunii noastre, este de menţionat — pe lîngă o bună parte din sectorul proiectării obiectelor ce compun echipamentul locuinţei de masă (o spunem din nou) sau din cel al proiectării « formei » unora din produsele industriale — şi cel al *elementelor esteticii oraşului*, din categoria cărora vom reţine pentru moment: anunţul publicitar şi firma cu caracter comercial.

Nu ne vom ocupa aici de aspectul pe care îl are oraşul nostru noaptea şi nici de aportul important pe care îl aduce firma luminoasă în viaţa şi imaginea nocturnă a străzilor ; acest aport reprezintă de fapt scopul principal al firmei comerciale luminoase, eficienţa acesteia fiind o realitate indiscutabilă pe care o avem foarte convingător în faţa ochilor, ca trecători pe stradă, din momentul în care luminile oraşului se aprind.

În cele ce urmează sînt notate cîteva observaţii cu caracter critic privitoare la amplasamentul, colaborarea cu arhitectura clădirilor şi rezolvarea grafică a acestor elemente, referindu-ne în acelaşi timp la cîteva din ultimele realizări de acest gen în Bucureşti.

Ne vom referi deci numai la aspectul lor de « zi » şi la felul cum sînt ele rezolvate în raport cu restul cadrului material.

O condiţie ce se cere astăzi realizată, în vederea unei bune colaborări estetice între aceste elemente şi arhitectura clădirii respective sau a cadrului înconjurător, este studierea faţadelor, încă în fază de proiect, ţinînd seama de integrarea acestor elemente în ansamblul faţadei şi al străzii. Acest lucru apare mai necesar în cazul clădirilor cu o destinaţie care prin specificul ei va necesita, în mod cert, prevederea unor asemenea elemente (instituţii publice în general, comerciale în special), sau în cazul clădirilor care — prin amplasamentul faţă de ceilalţi factori materiali ai cadrului — oferă unghiuri favorabile de vedere.

4

Ca exemple pozitive de amplasare a unor firme luminoase pot fi date, printre altele, anunțul privind depunerile la C.E.C., plasat peste cornișa blocului din bd. Magheru 1 — colț cu str. C. A. Rosetti, (fig. 1) și care are o expunere favorabilă spre porțiunea lărgită a bulevardului Bălcescu, sau rezolvarea de tipul reclamei produselor de « relon », realizată într-un plan detașat de cel al fațadei blocului din bd. Bălcescu, colț cu str. Batiștei, și care este bine expusă pentru cele două direcții opuse de vedere.

În ambele aceste cazuri, fațadele construcțiilor fiind date, s-a căutat montarea elementelor respective fără ca acestea să prejudicieze aspectului clădirilor.

Se întîmplă însă și cazuri de greșită amplasare și rezolvare a colaborării estetice cu fațada, cum este cazul anunțului care îndeamnă la consumarea « cafelei naturale » (era necesară precizarea « naturală »?) montat pe fațada blocului din bd. Bălcescu 31 (fig. 4).

Aici, acoperirea aproape integrală a plinului de zidărie — ce constituie un element esențial de plastică arhitecturală al acestei clădiri — este neindicată, atît ca unghi de vedere cît și — mai ales — ca încadrare în arhitectura fațadei.

Greșeala care s-a făcut în acest caz este cu atît mai supărătoare cu cît chiar și rezolvarea grafică în sine a acestui anunț luminos — la care se adaogă și traseul prea vizibil al conductelor electrice — nu este fericită. Este aproape cert că arhitecții nu au fost întrebați la avizarea soluției de ansamblu și de principiu a acestui « element de estetică », de pe una din principalele artere ale Bucureștiului, și care — așa cum a fost rezolvat — nu-și îndeplinește menirea.

Există cazuri în care arhitectura fațadelor nu lasă loc elementelor de acest gen și aici vina o poartă de fapt arhitecții. În aceste condiții, aspectul de ansamblu dă o notă de improvizație, în care titlul firmei respective capătă în același timp dimensiuni neindicate. Este cazul blocului din Piața Romană (fig. 2), unde, pe frontul de magazine de pe aripa bd. Magheru, titlurile unităților comerciale nu și-au găsit nici locul și nici dimensiunea potrivită («Polar», «Delta Dunării», «Galanterie» etc.

Un alt aspect negativ ce trebuie înlăturat îl constituie sortimentul redus de « tipuri » în grafica literelor din care se compun firmele și anunțurile publicitare. Acest fapt duce la uniformizare, cu atît mai neplăcută cu cît ea apare cîteodată concentrată pe un front continuu de unități comerciale, cum este cazul magazinelor de la parterul blocului din bd. Magheru nr. 1. Aici, magazine cu profil diferit au firmele rezolvate identic, fapt care — pe lîngă efectul de uniformizare — constituie și o greșeală de principiu, cunoscut fiind faptul că rezolvarea grafică și caracterul literei în toate domeniile graficii trebuie să țină seama de specificul conținutului pe care-l exprimă sau îl însoțește. De exemplu, litera cu care scriem « parfumerie » trebuie să difere de cea cu care alcătuim titlul « magazin de încălțăminte » sau de cea cu care scriem deasupra intrării principale într-o incintă uzinală, numele acesteia (fig. 3).

Ar mai fi de spus că se mai întîmplă să vedem încă litere urît desenate, încadrate în formule grafice necorespunzătoare.

Am arătat pe scurt numai o parte din aspectele ce pot fi discutate cu privire la acest domeniu, observații ce pot fi socotite drept note ale unui trecător prin centrul Bucureștiului — în momentul aprinderii luminilor străzii.

Exemplele bune realizate în acest domeniu nu lipsesc și vrem să încheiem urînd celor ce se ocupă cu crearea și avizarea acestor elemente de grafică publicitară să realizeze lucrări din ce în ce mai valoroase, în folosul esteticii orașelor noastre, pe măsura « ochiului » din ce în ce mai exigent al omului de pe stradă și pe măsura creșterii necontenite a orașului nostru socialist.

Arh. MIHAI ENESCU

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

Manifestări la Casa Arhitectului

CONFERINȚE

Cu ocazia deschiderii noului ciclu de conferințe din acest an « Probleme de materialism istoric », în ziua de 15 octombrie a.c. conf. univ. I. Rebedeu a vorbit despre « Categoria de formațiune social-economică ».

★

Prof. arh. G. Petrașcu a conferențiat în cadrul ciclului « Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică » despre « Arhitectura și artele plastice în R.P.R. ». Conferința a avut loc în ziua de 29 octombrie a.c.

EXPOZIȚII

Între 10—20 octombrie a.c., în sălile de expoziție ale Casei Arhitectului a fost prezentată expoziția personală de desen, acuarele și sculptură a arh. Ion Vlahu.

Tot la Casa Arhitectului, între 10—25 octombrie a.c. a fost expus un ciclu de fotografii reprezentînd opere de artă plastică monumentală, realizate în ultimii ani în cadrul ansamblurilor arhitecturale construite în țara noastră.

DEPLASĂRI DE STUDII

În zilele de 11, 12, 13 și 18, 19, 20 octombrie a.c., două grupuri de arhitecți din Capitală, formate din cîte 24 persoane, au vizitat monumentele arhitecturale din regiunea Maramureș.

Un alt grup, tot de 24 arhitecți, a vizitat în zilele de 25, 26, 27 octombrie a.c., construcții noi și monumente arhitecturale din regiunea Suceava.

VIZITE DE PESTE HOTARE

În cadrul acordurilor culturale ale Uniunii Arhitecților, între 9—23 octombrie a.c. ne-au vizitat țara arhitecții polonezi Joseph Rouba, Janina Knapp, Zbigniew Pininski, Marian Zawilla și Janusz Przylecki. Oaspeții polonezi au vizitat noi construcții arhitecturale din Capitală și alte regiuni ale țării, precum și o serie de monumente istorice.

ȘTIRI DIN ȚARĂ

Între 1—3 noiembrie crt. au avut loc la Iași lucrările plenarei filialei U.A. din localitate, consacrată dezbaterii problemelor ridicate de sistematizarea și reconstrucția orașului Iași.

La lucrările plenarei, care au durat 3 zile, a luat parte, în afara arhitecților din filiala Iași, un grup important de arhitecți din București și din alte filiale ale țării. Lucrările plenarei au fost conduse de un prezidiu format din prof. arh. N. Bădescu, președinte al Comitetului de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare, prof. arh. G. Gusti, vicepreședinte al Comitetului de stat pentru construcții, arhitectură și sistematizare, C. Nistor, președinte al comitetului executiv al Sfatului popular regional Iași, prof. arh. D. Ascanio, rectorul Institutului de arhitectură « Ion Mincu » din București, prof. arh. Gr. Ionescu, de la Institutul de arhitectură « Ion Mincu », arh. T. Niga, arh. G. Pohrib, director adjunct al D.S.A.P.C.-Iași.

Continuare din pag. 57

La ședința comună a Secției pentru sistematizare a Uniunii Arhitecților și a reprezentanților Uniunii Artiștilor Plastici, au luat cuvîntul tovarășii Ion Jalea, Ovidiu Maitec, Mircea Deac, Brăduț Covaliu, Constantin Lucaci, arh. A. Moisescu și prof. arh. Horia Maicu.

Vorbitorii au accentuat utilitatea și oportunitatea colaborării dintre arhitecți și artiștii plastici în legătură cu sistematizarea orașelor, în general, și a Bucureștiului, în special.

S-a propus ca proiectele, studiile, schițele de sistematizare să fie discutate, cît mai din vreme, în colective la care să participe arhitecți și artiști plastici, pentru a se evita astfel improvizarea. Fără colaborarea artiștilor plastici, există pericolul de a se ajunge la soluții seci, care să nu țină seama de efectele plastice, se poate ajunge la repetiții, la șablonizare, se poate neglija efectul cromatic. Trebuie evitată uniformizarea modului de a construi, folosirea monotonă a acelorași materiale. Există posibilități de a varia construcția, de a utiliza materiale de piatră, ornamente din cofraje, mozaicuri, care să dezvolte cîmpul vizual al trecătorului. Cînd se discută cum trebuie să arate străzile, este necesar a se vedea cum vor arăta plastic, cum vor vibra construcțiile. În schița de sistematizare nu se vede suficientă grijă pentru monumentele vechi și pentru punerea lor în valoare. Este necesară o viziune plastică, care să dea caracter orașului, să-i imprime o amprentă, cum au toate orașele mari.

Pentru a nu limita în viitor colaborarea arhitecților și a artiștilor plastici la întîlniri ad-hoc, s-a propus crearea unui cadru organizatoric cu caracter permanent, pe lîngă institutele de proiectare, care să permită o urmărire a planului de sistematizare.

*

În încheierea discuțiilor, prof. arh. Pompiliu Macovei a subliniat că în cadrul discuțiilor s-au făcut propuneri valoroase și importante, bazate pe o cunoaștere serioasă a problemelor orașului București. Adîncirea acestor discuții va duce la obținerea unui material deosebit de folositor colectivului de proiectare a propunerii schiței de sistematizare a capitalei.

SUMAR GENERAL PE ANUL 1963

EDITORIALE, ARTICOLE TEORETICE ȘI GENERALE

***
— GRIVIȚA ROȘIE 1933—1963 (nr. 1)

Conf. arh. D. Hardt
— PENTRU O ESTETICĂ A PRODUSELOR DE LARG CONSUM (nr. 2)

***
— PREMIILE DE STAT ALE R.P.R. ÎN ARHITECTURĂ PE ANUL 1962 (nr. 3)

Arh. T. Evolceanu
— PREMIILE UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. PE ANUL 1962 (nr. 3)

***
— SĂRBĂTORIREA ACADEMICIANULUI PETRE ANTONESCU LA ÎMPLINIREA A 90 DE ANI (nr. 3)

Prof. arh. G. Gusti
— UNELE PROBLEME PRIVIND RECONSTRUCȚIA DE TIP NOU A ORAȘELOR NOASTRE, ÎN ETAPA ACTUALĂ (nr. 4)

***
— LOCUINȚA RURALĂ ȘI RECONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ A SATELOR (nr. 5)

Arh. M. Caffé
— UNELE PROBLEME ALE PROIECTĂRII DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM ÎN REGIUNEA MUREȘ AUTONOMĂ MAGHIARĂ (nr. 5)

Arh. C. Rado
— ASPECTE ALE ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE ÎN REGIUNEA MUREȘ AUTONOMĂ MAGHIARĂ (nr. 5)

Prof. arh. L. Adler
— OSCAR NIEMEYER ȘI ORAȘUL BRASILIA (nr. 5)

— Arh. T. Ricci
— ASPECTE DE PRINCIPIU PRIVIND PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ÎN MARILE ANSAMBLURI ORĂȘENEȘTI (nr. 6)

Arh. Oct. Dumitrescu
— DEZVOLTAREA ȘI MODERNIZAREA UNITĂȚILOR COMERCIALE (nr. 6)

Arh. Aurelia Teodorescu
— UNELE ASPECTE ALE PROIECTĂRII REȚELEI COMERCIALE DE ALIMENTAȚIE ȘI DE DESERVIRE (nr. 6)

Arh. Gh. Popov, arh. Gh. Sebestyen
— CU PRIVIRE LA PROIECTAREA CENTRELOR COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE DE MICRORAION (nr. 6)

Arh. N. Nedelescu
— ARHITECTUL HORIA CREANGĂ (nr. 6)

***
— PLENARA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. (nr. 6)

URBANISM

Dr. Ec. C. Spiride ș.a.
— POSIBILITĂȚI DE AMENAJARE TURISTICĂ A LACULUI BICAZ (nr. 2)

Arh. T. Evolceanu
— OBIECTIVELE PRINCIPALE ALE RECONSTRUCȚIEI ORAȘULUI IAȘI (nr. 3)

Arh. N. Florescu
— SISTEMATIZAREA ZONEI DE SUD-VEST A ORAȘULUI ONEȘTI (nr. 3)

Prof. arh. G. Gusti, arh. Gh. Hussar
— UN ANSAMBLU ARHITECTURAL CONTEMPORAN ÎN VECHEA CAPITALĂ A MOLDOVEI (nr. 4)

Arh. M. Damian
— SISTEMATIZAREA PĂRȚII CENTRALE A ORAȘULUI TG. MUREȘ (nr. 5)

LOCUINȚE

Arh. Ș. Manolescu
— ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN ZONA GĂRII CONSTANȚA (nr. 1)

Conf. arh. M. Alifanti
— CĂUTĂRI ÎN DOMENIUL ELABORĂRII TIPURILOR DE LOCUINȚE DE MASĂ (nr. 1)

Arh. A. Căciulă
— LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE — BUCUREȘTI (nr. 2)

Arh. D. Hariton
— BLOC DE LOCUINȚE PE BD. ILIE PINTILIE — BUCUREȘTI (nr. 2)

Arh. V. Sebestyen
— APARTAMENTE PENTRU FAMILII DE 1—2 PERSOANE LA GALAȚI (nr. 2)

Arh. A. Naiman
— ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA «HRISTO BOTEV» — BRĂILA (nr. 2)

Arh. M. Caffé
— APARTAMENTE PENTRU FAMILII MICI (nr. 2)

Arh. L. Garcia
— STUDIU DE LOCUINȚE PENTRU FAMILII DE 1—2 PERSOANE (nr. 2)

Arh. S. Nițu
— BLOCURI DE LOCUINȚE PE BD. REPUBLICII — PLOIEȘTI (nr. 3)

Arh. V. Agent
— BLOCURI-PUNCT CU 12 NIVELURI ÎN PARCUL FLOREASCA (nr. 3)

Arh. D. Bacalu ș.a.
— ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA GĂRII DE EST — BUCUREȘTI (nr. 3)

Arh. S. Bercovici, arh. Margareta Dîmboianu
— ANSAMBLURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL BALTA ALBĂ — BUCUREȘTI (nr. 4)

Arh. Alexandra Florian
— ELEMENTE DE DOTARE A SPAȚIILOR DE JOC PENTRU COPII ÎN ANSAMBLURILE DE LOCUINȚE (nr. 4)

Arh. V. Agent
— BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL TEI — BUCUREȘTI (nr. 5)

Arh. Viorica Petrovici
— CLĂDIRI DE LOCUIT CU DOUĂ NIVELURI ÎN MEDIUL RURAL (nr. 5)

***
— LOCUINȚE NOI ÎN ȚARĂ (nr. 5)

Arh. A. Varnai
— PROBLEME RIDICATE DE CONSTRUCȚIA NOILOR ANSAMBLURI DE LOCUIT ÎN ORAȘUL TG. MUREȘ (nr. 5)

CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

Arh. Al. Costinescu, arh. Liliana Coradino
— FABRICA DE ULEI « UNIREA » — IAȘI (nr. 2)

Prof. arh. L. Adler, arh. C. Enache
— AL II-LEA SEMINAR INTERNAȚIONAL DE ARHITECTURĂ INDUSTRIALĂ — U.I.A. — BRAZILIA 1962 (nr. 3)

Arh. Oct. Popescu
— HALE UNIVERSALE ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ (nr. 4)

CONSTRUCȚII SOCIAL-CULTURALE

Arh. Violeta Constantinescu
— HOTELUL « PARC » — MAMAIA (nr. 1)

Arh. Mina Laurian
— HOTELUL « PERLA » — MAMAIA (nr. 1)

Arh. Ș. Manolescu, arh. I. Răducanu, arh. D. Rusovan
— CASE DE ODIHNĂ LA EFORIE-SUD (nr. 1)

Arh. Margareta Dîmboianu, arh. Al. Șerbescu
— INSTITUTUL DE INFRAMICROBIOLOGIE AL ACADEMIEI R.P.R. (nr. 3)

Arh. R. Cosma
— ȘCOALA MEDIE DE MUZICĂ Nr. 2 — BUCUREȘTI (nr. 3)

Arh. G. Biro, arh. M. Damian
— SALA « STUDIO » A INSTITUTULUI DE TEATRU DIN TG. MUREȘ (nr. 3)

UNITĂȚI COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE

Arh. M. Stancu
— RESTAURANT-COFETĂRIE LA EFORIE-SUD (nr. 1)

Arh. Rodica Dumitrașcu
— RESTAURANT-CANTINĂ LA TECHIRGHIOL (nr. 2)

Arh. Mirella Nicolau
— CANTINĂ-TIP DE 600/3—400/2 LOCURI (nr. 3)

Arh. E. Truță
— CANTINĂ LA SOVATA (nr. 3)

Arh. L. Popescu
— SPAȚII COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE ÎN REGIUNEA MUREȘ AUTONOMĂ MAGHIARĂ (nr. 5)

Arh. V. Nițulescu
— RESTAURANTUL « FEROVIARUL » — BUCUREȘTI (nr. 5)

Arh. Ligia Dumitrescu
— MAGAZINE PE CALEA GRIVIȚEI — BUCUREȘTI (nr. 5)

Arh. Ligia Dumitrescu
— MAGAZINE PE BD. MAGHERU — BUCUREȘTI (nr. 6)

Arh. C. Săvescu
— CENTRUL SOCIAL-CULTURAL ȘI COMERCIAL AL CARTIERULUI ȚIGLINA 1 — GALAȚI (nr. 6)

Arh. N. Florescu
— CENTRUL COMERCIAL AL ORAȘULUI ONEȘTI (nr. 6)

Arh. E. Cosmatu
— COMPLEXE COMERCIALE ÎN MICRORAIONUL « SERG. NIȚU VASILE » — BUCUREȘTI (nr. 6)

***
— CENTRU COMERCIAL LA MAMAIA (nr. 6)

Arh. G. Biro
— COMPLEX COMERCIAL PE STR. LIBERTĂȚII — TG. MUREȘ (nr. 6)

***
— NOI REALIZĂRI DE CONSTRUCȚII COMERCIALE (nr. 6)

Arh. M. Enescu
— FIRMELE COMERCIALE — ELEMENTE ALE ESTETICII ORAȘULUI (nr. 6)

MOBILIER

Arh. M. Enescu
— AMENAJAREA INTERIOARĂ ȘI CONFORTUL LOCUINȚELOR (nr. 1)

Arh. V. Dragnea
— MOBILIER DIN ELEMENTE MODULATE, PROIECTAT DE I.N.C.E.F. (nr. 4)

DISCUȚII

Arh. Th. Iconomu
— UNELE PROBLEME ACTUALE ÎN PROIECTAREA CLUBURILOR SINDICALE ȘI CASELOR DE CULTURĂ (nr. 3)

Arh. Aurelia Teodorescu
— CONSIDERAȚIUNI ASUPRA REȚELEI CULTURALE ÎN MEDIUL URBAN (nr. 3)

Ing. A. Lupescu
— CRITERII PENTRU STABILIREA UNOR INDICI ÎN SISTEMATIZAREA MICRORAIOANELOR (nr. 3)

Arh. E. Szigeti
— CU PRIVIRE LA PARTICULARITĂȚILE SPECIFICE ALE ORAȘELOR (nr. 4)

ÎNVĂȚĂMÎNT

Prof. arh. A. Damian, arh. C. Enache
— ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE ARHITECTURĂ OGLINDIT ÎN EXPOZIȚIA PROIECTELOR DE DIPLOMĂ ALE STUDENȚILOR INSTITUTULUI DE ARHITECTURĂ « ION MINCU » — PROMOȚIA 1963 (nr. 5)

MONUMENTE ISTORICE

Arh. V. Bilciurescu
— UNELE PROBLEME DE RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE (nr. 1)

V. Canarache
— CÎTEVA CONCLUZII ÎN LEGĂTURĂ CU DESCOPERIREA TEZAURULUI DE STATUI ANTICE DE LA TOMIS (nr. 1)

***
— MONUMENTUL DE LA DENSUȘ (nr. 3)

***
— SESIUNEA DE COMUNICĂRI A DIRECȚIEI MONUMENTELOR ISTORICE (nr. 3)

***
— TREI CULE DIN OLTENIA (nr. 4)

DE PESTE HOTARE

Arh. ing. dipl. J. Keiser
— CINEMATOGRAFUL « KOSMOS » — BERLIN (nr. 2)

CRONICA

— DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. (nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6)

— ȘTIRI DE LA U.I.A. (nr. 2)

— EXPOZIȚIA « CINCI ANI DE PRODUCȚIE A PRIMEI PROMOȚII DE TEHNICIENI-ARHITECȚI » (nr. 5)

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

40538

Lei 15